Veszprém Megyei Jogú Város

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2021-2027

Első felülvizsgálat

2026

Készítette a HÉTFA KUTATÓINTÉZET ÉS ELEMZŐ KÖZPONT

2026. július 17.

Tartalom

Verziókövetés ... 8
Vezetői összefoglaló ... 9
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan ... 10
1.1 Partnerek definiálása ... 10
1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma ... 13
1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban ... 14
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés ... 15
2.1 Helyzetfeltárás ... 15
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok ... 15
2.1.1.1 Területi beágyazottság, térségi szerepek ... 15
2.1.1.2 Veszprém vonzáskörzete ... 20
2.1.1.3 Veszprém városrészei ... 21
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata ... 34
2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata ... 40
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai ... 43
2.1.5 A település társadalma ... 46
2.1.5.1 Demográfia ... 46
2.1.5.2 Nemzetiségi összetétel ... 49
2.1.5.3 Képzettség ... 49
2.1.5.4 Foglalkoztatottság ... 50
2.1.5.5 Jövedelmi viszonyok ... 52
2.1.5.6 Közfoglalkoztatás ... 54
2.1.5.7 Önkormányzat által nyújtott támogatások ... 55
2.1.6 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok ... 58
2.1.7 Települési identitást erősítő tényezők ... 58
2.1.8 A település humán infrastruktúrája ... 60
2.1.8.1 Humán közszolgáltatások ... 60
2.1.8.2 Esélyegyenlőséget, társadalmi felzárkóztatást elősegítő szolgáltatások ... 81
2.1.9 A település gazdasága ... 84
2.1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre ... 84
2.1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői ... 86

2.1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése ... 90
2.1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők ... 94
2.1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok ... 95
2.1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere 98
2.1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program ... 98
2.1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere ... 102
2.1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység ... 103
2.1.10.4 Foglalkoztatáspolitika ... 104
2.1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás ... 105
2.1.10.6 Intézményfenntartás ... 105
2.1.10.7 Energiagazdálkodás ... 106
2.1.11 Okosváros-szolgáltatások ... 108
2.1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata ... 111
2.1.12.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei ... 111
2.1.12.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái ... 116
2.1.13 Közlekedés ... 116
2.1.13.1 Közúti közlekedés, megközelítés ... 116
2.1.13.2 Közlekedésfejlesztés ... 117
2.1.13.3 Közösségi közlekedés ... 118
2.1.13.4 Kötöttpályás közlekedés ... 120
2.1.13.5 Gyalogos közlekedés ... 122
2.1.13.6 Kerékpáros közlekedés ... 124
2.1.13.7 Parkolás ... 125
2.1.13.8 Digitális és megosztásalapú közlekedési szolgáltatások ... 126
2.1.14 Közművesítés ... 127
2.1.14.1 Víziközművek ... 127
2.1.14.2 Energiaközművek ... 129
2.1.14.3 Elektronikus hírközlés ... 135
2.1.15 Környezetvédelem ... 136
2.1.15.1 Talaj ... 136
2.1.15.2 Felszíni és felszín alatti vizek ... 137
2.1.15.3 Levegőtisztaság és -védelem ... 139
2.1.15.4 Zaj- és rezgésterhelés ... 140
2.1.15.5 Sugárzásvédelem ... 140
2.1.15.6 Hulladékkezelés ... 143

2.1.15.7 Vizuális környezetterhelés ... 143
2.1.15.8 Árvízvédelem ... 144
2.1.15.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák ... 144
2.1.16 Városi klíma ... 145
2.1.16.1 Éghajlati változás ... 145
2.1.16.2 Veszprém éghajlati jellemzői és azok változásai ... 147
2.1.16.3 Városihősziget-jelenség ... 152
2.1.16.4 Veszprém sérülékenysége ... 155
2.2 Területi lehatárolás ... 158
2.2.1 Járás ... 158
2.2.2 Veszprém ITS (2015) ... 158
2.2.3 Nagyvárosi településegyüttes ... 159
2.2.4 Munkaerőpiaci körzet ... 159
2.2.5 Funkcionális várostérség ... 161
2.3 Helyzetértékelés, szintézis ... 164
2.3.1 Prosperáló város ... 164
2.3.1.1 A város, várostérség gazdasága ... 164
2.3.2 Zöldülő város ... 165
2.3.3 Digitális város ... 166
2.3.4 Megtartó város ... 167
2.3.5 Kiszolgáló város ... 168
2.3.6 Irányítási modell ... 170
2.3.6.1 Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata működése ... 170
2.3.6.2 Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Működése ... 172
2.3.7 Az irányítási modell működésének értékelése ... 176
2.3.8 Működési modell ... 176
2.3.8.1 Városi szolgáltatásokat biztosító szervezetek ... 176
2.3.9 Várostérségi koordináció ... 177
2.4 Kockázatok és lehetőségek értékelése ... 178
2.4.1 Prosperáló város ... 178
2.4.2 Zöldülő város ... 178
2.4.3 Digitális város ... 179
2.4.4 Megtartó város ... 179
2.4.5 Kiszolgáló város ... 180
3 Stratégiai munkarész ... 181
3.1 Forgatókönyv-elemzés ... 181

3.1.1 Az azonosított főbb kockázati tényezők dimenziónkénti kifejtése 182
3.1.1.1 Prosperáló város 182
3.1.1.2 Zöldülő város 183
3.1.1.3 Digitális város 183
3.1.1.4 Megtartó város 183
3.1.1.5 Kiszolgáló város 184
3.1.2 Kockázati tényezők értékelése 185
3.2 Jövőkép 188
3.3 A stratégia célrendszere 188
3.3.1 Átfogó célok 188
3.3.1.1 Magas életminőség 188
3.3.1.2 Reziliens városműködés 188
3.3.1.3 Élénk kulturális élet 188
3.3.1.4 Erős közösségi élet 189
3.3.1.5 Együtt mozduló régió 189
3.3.2 Részletes célok (projektcsokrok) 189
3.3.2.1 Jövőorientált oktatás elősegítése 189
3.3.2.2 Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 189
3.3.2.3 A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 190
3.3.2.4 Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 190
3.3.2.5 Klímaadaptív városműködtetés 190
3.3.2.6 Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 190
3.3.2.7 Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 191
3.3.2.8 Egész éves turisztikai profil fenntartása 191
3.3.2.9 Önszerveződő közösségek támogatása 191
3.3.2.10 Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése 191
3.3.2.11 Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása 192
3.3.3 Stratégiai célmátrix 194
3.3.4 Területi célmátrix 195
3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben 201
3.5 Rezilienciadimenziók 204
3.5.1.1 Prosperáló város 204
3.5.1.2 Zöldülő város 204
3.5.1.3 Digitális város 205
3.5.1.4 Megtartó város 205
3.5.1.5 Kiszolgáló város 206

3.5.2 Adaptív forgatókönyv ... 207
3.6 A stratégia összhangja más stratégiákkal ... 208
3.6.1 Illeszkedés Veszprém integrált településfejlesztési stratégiájához ... 208
3.6.2 Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához ... 209
3.6.3 Illeszkedés a szomszédos települések fejlesztési dokumentumaihoz ... 210
3.6.3.1 Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiája ... 210
3.6.3.2 Berhida integrált településfejlesztési stratégiája ... 213
3.6.3.3 Herend integrált településfejlesztési stratégiája ... 213
3.6.3.4 Várpalota integrált településfejlesztési stratégiája ... 213
3.6.3.5 Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához ... 214
3.6.4 Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez (SUMP) ... 214
3.6.5 Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához ... 216
3.6.6 Illeszkedés Veszprém Megyei Jogú Város fenntartható energia- és klímaakciótervéhez (SECAP) ... 216
3.6.7 Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz ... 218
4 Monitoring, kontrolling, indikátorok ... 220
4.1 Az FVS monitoringrendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során ... 220
4.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana ... 220
4.3 FVS szintű egységes indikátorok ... 226
4.4 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana ... 228
5 Az irányítási és működési modell ... 229
5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai ... 229
5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai ... 229
5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai ... 229
5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában ... 230
5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások ... 231
6 Cselekvési terv ... 232
6.1 Intézkedési és beavatkozási területek rendszerezése ... 232
6.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai ... 232
6.1.2 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások ... 234
6.1.3 További tervezést igénylő projektötletek (részletes ismertetés nélkül) ... 235
6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása ... 237
6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése ... 239
6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások ... 239
6.3.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város egyedi beavatkozásai ... 239
6.3.1.2 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt egyedi beavatkozások ... 255

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások ... 259
6.3.2.1 Veszprém Megyei Jogú Város nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozásai 259
6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések) ... 261
6.3.3.1 Veszprém Megyei Jogú Város hálózatos, vonalas beavatkozásai ... 261
6.3.3.2 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt hálózatos, vonalas beavatkozások 270
6.4 Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése ... 272
6.5 Stratégiai együttműködési menetrendek ... 273
6.5.1 Zöld átállás menetrend ... 273
6.5.2 Digitális átállás menetrend ... 273
7 Finanszírozási terv ... 274
7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele ... 274
7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők ... 275
7.1.2 Kitekintés ... 276
7.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek ... 277
7.2 Az üzleti modell bemutatása ... 277
7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenziónként összegezve ... 277
7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója ... 282
7.3 Fenntartható üzemeltetés ... 282
7.4 Projektcsatorna-fejlesztés intézményesítése ... 283
8 Mellékletek ... 284
8.1 Antiszegregációs terv ... 284
8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés ... 284
8.1.2 Területi fókusz ... 285
8.1.2.1 Csatárhegy ... 285
8.1.2.2 Házgyári út 1. ... 285
8.1.3 Célok és beavatkozások ... 286
8.2 Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása ... 286
8.2.1 Lakossági felmérés ... 286
8.2.1.1 Általános adatok ... 286
8.2.1.2 Demográfiai jellemzők ... 287
8.2.1.3 Megvalósult beruházások, fejlesztések ... 288
8.2.1.4 Megoldásra váló problémák ... 290
8.2.1.5 Fejlesztési javaslatok ... 293

8.2.1.6 Mobilitás ... 294
8.2.1.7 Elégedettség ... 295
8.2.1.8 Digitalizáció ... 296
8.2.1.9 Jövőkép ... 298
8.2.1.10 A lakossági felméréshez alkalmazott kérdőív ... 300
8.2.2 Intézményi felmérés ... 304
8.2.2.1 Válaszadói kör ... 304
8.2.2.2 Fejlesztési elképzelések ... 304
8.2.2.3 Digitális megoldások ... 305
8.2.2.4 Bejárás ... 308
8.2.2.5 Az intézményi felméréshez alkalmazott kérdőív ... 309
8.3 Finanszírozási terv beavatkozásonként ... 321
Ábrajegyzék ... 327

Verziókövetés

Veszprém Megyei Jogú Város fenntartható városfejlesztési stratégiáját a Közgyűlés 2022-ben fogadta el. A stratégia első felülvizsgálatára 2025–2026-ban, a *TOP Plusz 1.3.1. Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása* felhívásból megvalósuló, *Veszprém Megyei Jogú Város fenntartható városfejlesztési stratégiájának, TOP Plusz városfejlesztési programtervének és kapcsolódó dokumentumainak elkészítése* című projekt második mérföldkövéhez kapcsolódóan került sor, az ugyanezen mérföldkövekhez kapcsolódó egyes kiegészítő dokumentumokkal (digitális átállás akcióterv, üzleti modell és finanszírozási terv, zöld átállási és finanszírozási keretrendszer) egyetemben.

A felülvizsgálat kiterjedt a stratégia egészére: a 2022-es népszámlálás időközben elérhetővé vált adatainak átvezetésén felül kiterjed minden egyéb releváns adat frissítésére (amennyiben elérhető), akárcsak az intézményi és szabályozási környezetben beállt változások érvényesítésére és a felhasznált egyéb stratégiai dokumentumok frissítéseire. Része továbbá a célrendszer és a cselekvési terv felülvizsgálata a város életében és működési körülményeiben időközben beállt változásokat érvényesítendő. Része volt e felülvizsgálatnak a beavatkozások listája is, törölve a megvalósult vagy időközben relevanciájukat vesztett tételeket, illetve beemelve a külső körülmények vagy a saját igények változása nyomán megjelent új projekteket.

Vezetői összefoglaló

Veszprém fenntartható városfejlesztési stratégiája a 2021–2027-es európai uniós finanszírozási ciklus kiemelt jelentőségű háttérdokumentuma, egyben a város általános helyzetképének és középtávú céljainak komprehenzív összefoglalása. Célja Veszprém fejlesztési irányainak jól megalapozott azonosítása, a kínálkozó szükségleteknek és lehetőségeknek megfelelő beavatkozási javaslatok megfogalmazása, valamint a kapcsolódó területi tervezési és európai uniós finanszírozási elvárásoknak megfelelő dokumentáció összeállítása öt kiemelt területen: a prosperáló, a zöldülő, a digitális, a megtartó és a kiszolgáló város dimenziójában.

A helyzetkép szintézise alapján Veszprém kedvező helyzetű, súlyos fejlesztési kockázatoktól mentes város, mely a Budapestet körül vevő belső nagyvárosi gyűrű kiegészítő alközpontjaként **egyes területeken, elsősorban a felsőoktatás és a tudásintenzív iparágak terén regionális vezető, illetve társközponti szerepekre is törekedhet**. Ehhez alapul szolgál az Érseki Főiskola, a Pannon Egyetem és a jelen lévő ipari szereplők kutatás-fejlesztési kapacitásai is. További erősség a **Bakony–Balaton régióval való kapcsolat**, melynek mélyebb kiaknázása fontos lehetőség – ebben komoly segítségére volt a 2023-as európai kulturális fővárosi pozíció annak nemzetközi marketingértéke és vonzereje révén, mint ahogy jelentősen erősítheti a Veszprém-Balaton Európa Sportrégiója 2026 cím is. E fenti adottságok **nyomán a város jövőképének szerves része a kreatív iparágak jelenlétének erősítése**.

A stratégia **öt átfogó célja és az ezekre építkező tíz részletes cél** főként Veszprém erősségeire épít, míg néhány további cél – például a klímaadaptivitás – globális kényszerekre is reagál. A célokat jól összefoglalja az azok keretéül szolgáló jövőkép: eszerint ***„2030-ra Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa lesz”***. A megfogalmazott célok e jövőképet részben a város – kiváltképp a magas hozzáadott értéket teremtő iparágakban aktív munkavállalók felé gyakorolt – vonzerejének erősítésével törekszenek megvalósítani, részben pedig Veszprém reziliens működésének biztosításával. Ennek része a **diverz, több ágazatra épülő gazdasági élet**, mely a meglévő gépipari és elektronikai ágazatokon felül a kreatív és a digitális iparra, valamint az idegenforgalomra is támaszkodhat.

A célok megvalósítását összesen **több mint 100 projektjavaslat** támogatja, melyek a teljes tervezés jegyében **nem csak önkormányzati kompetenciákra terjednek ki**, hanem Veszprém jövőképének egészére. E projektek kidolgozottsági szintje, forrásigénye, várható megvalósítói köre és finanszírozási lehetőségei egyaránt **igen széles skálán mozognak**.

Előzetes becslés szerint 25 projekt számíthat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (**TOP Plusz**) forrásaira, melyekre a jelen stratégia mellékleteként elkészülő TOP Plusz városfejlesztési programterv (TVP) külön is kitér. A végleges TOP Plusz **források azonban egyelőre nem ismertek**, míg az egyéb uniós finanszírozási források – egyéb operatív programok, helyreállási és ellenállóképességi eszköz (RRF) – kapcsán a keretek sem állnak rendelkezésre.

Jelen stratégia a 2022-es népszámlálás adatainak összegzését követően kötelezően frissült: a helyzetkép frissítésén felül ekkor nyílhat mód a finanszírozási keretek naprakésszé tételére is.

1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 33/2022. (IX. 29.) önkormányzati rendelete szabályozza, milyen esetekben, milyen módokon és milyen eszközökkel valósítandó meg a településfejlesztési és -rendezési eszközök partnerségi egyeztetése. Ezen önkormányzati rendelet elsősorban a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti fejlesztési és rendezési eszközökhöz kapcsolódik, mely ugyan nem terjed ki a fenntartható városfejlesztési stratégia készítésére, de tematikai hasonlósága okán célszerű ez esetben is a fenti szabályok iránymutatását követni.

1.1 Partnerek definiálása

Az Önkormányzat az alábbi szervezeteket határozta meg a fenntartható városfejlesztési stratégia készítésének folyamatába bevonandó partnerekként:

Államigazgatási szervek:

- Magyar Államkincstár Veszprém Megyei Igazgatóság
- Magyar Turisztikai Ügynökség Zrt.
- NAV Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága
- Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet
- Veszprém Megyei Főügyészség
- Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Veszprém Megyei Kormányhivatal
- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság
- Veszprémi Járásbíróság
- Veszprémi Járási Hivatal
- Veszprémi Járási Ügyészség
- Veszprémi Kormányablak
- Veszprémi Tankerületi Központ
- Veszprémi Törvényszék

Nemzetiségi önkormányzatok:

- Veszprémi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat

Gyermekellátási és oktatási intézmények:

- Aprófalvi Bölcsőde
- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Családok Átmeneti Otthona

- Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola
- Davidikum Római Katolikus Középiskolai Kollégium
- Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Hóvirág Bölcsőde
- Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Lovassy László Gimnázium
- Módszertani Bölcsőde
- Napsugár Bölcsőde
- Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium, Technikum és Általános Iskola
- Pannon Egyetem
- Rátóti Bölcsőde
- Simonyi Zsigmond Ének-Zenei és Testnevelési Általános Iskola
- Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Vackor Bölcsőde
- Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye
- Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Hársfa tagóvoda
- Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény
- Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
- Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda
- Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda Cholnoky Jenő ltp-i tagóvoda
- Veszprémi Deák Ferenc Általános Iskola
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda Nárcisz tagóvoda
- Veszprémi Érseki Főiskola
- Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Veszprémi Intézményi Szolgáltató Szervezet
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Ficánka tagóvoda
- Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola
- Veszprémi Középiskolai Kollégium
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Erdei tagóvoda
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Kuckó tagóvoda
- Veszprémi Rózsa Úti Általános Iskola
- Veszprémi Szakképzési Centrum
- Veszprémi SZC Ipari Technikum
- Veszprémi SZC Bethlen István Közgazdasági és Közigazgatási Technikum
- Veszprémi SZC Jendrassik-Venesz Technikum
- Veszprémi SZC SÉF Vendéglátás-Turizmus Technikum és Szakképző Iskola
- Veszprémi SZC Táncsics Mihály Technikum
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda „Csillagvár” Waldorf tagóvoda
- Vetési Albert Gimnázium

Szociális ellátóintézmények:

- Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Háza
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény I. sz. Gondozási Központ
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény I. sz. Idősek Klubja
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény I. sz. Idősek Otthona
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény II. sz. Gondozási Központ
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény II. sz. Idősek Klubja
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény II. sz. Idősek Otthona és Időskorúak Gondozóháza
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény III. sz. Idősek Klubja
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény IV. sz. Idősek Klubja

Kulturális intézmények:

- ActiCity Tánc- és Mozgásművészeti Központ
- Agóra Veszprém Kulturális Központ
- CODE Digitális Élményközpont Veszprém
- Digitális Tudásközpont
- Gizella Királyné Múzeum
- Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár
- Eötvös Károly Könyvtár
- FOTON Audiovizuális Centrum
- HANGVILLA Multifunkcionális Közösségi Tér
- Kabóca Bábszínház
- Laczkó Dezső Múzeum
- Latinovits - Bujtor Játékszín
- Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Vármegyei Levéltára
- Művészetek Háza Veszprém Művelődési Ház és Kiállítóhely
- Várbörtön Látogatóközpont Veszprém
- Veszprém Auer-ház
- Veszprémi Érseki Turisztikai Központ
- Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár
- Veszprémi Petőfi Színház

Sportlétesítmények:

- Március 15. úti Sportcsarnok
- Veszprémi Városi Stadion
- Veszprémi Sportuszoda
- Veszprém Aréna Sport- és Rendezvénycsarnok
- Veszprémi Szabadidő Sportcentrum

Civil és egyházi szervezetek:

- AutiSpektrum Egyesület
- Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület
- Gizella Nőikar
- Hét Domb Hagyományőrző és Kulturális Egyesület
- Kapaszkodó Mentálhigiénés Egyesület
- Kapcsolat ’96” Mentálhigiénés Egyesület
- Köztéri műalkotások munkacsoport

- Lélektér Alapítvány
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Veszprémi Csoport
- Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete
- Mendelssohn Kamarazenekar
- Mozaik Érdekvédelmi Egyesület
- Nagycsaládosok Veszprémi Egyesülete
- Új Nemzedék Veszprémi Közösségi Tér
- Veszprém Táncegyüttesért Alapítvány
- Veszprém Város Vegyeskara
- Veszprém-Bakony Táncegyüttes
- Veszprémi Civil Kerekasztal
- Veszprémi Érsekség
- Veszprémi Ifjúsági Közalapítvány
- Veszprémi Liszt Ferenc Kórustársaság (Egyesület)
- Veszprémi Liszt Ferenc Kórustársaság
- Veszprémi Művész Céh

Önkormányzati és partnercégek:

- Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
- Pannon Várszínház Színművészetfejlesztési Nonprofit Kft.
- Tourinform – Veszprémi Turisztikai Nonprofit Kft.
- V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft.
- „VESZOL" Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft.
- Veszprémi Fesztivál Iroda Kft.
- Veszprém Városi Televízió és Lapkiadó Kft. – Veszprém TV Kft.
- Veszprém–Balaton 2023 Zrt.
- Veszprémi Programiroda Rendezvényszervező és Kulturális Szolgáltató Kft.
- „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.
- Veszprémi Ünnepi Játékok Nonprofit Kft.
- VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft.

1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma

Az FVS tervezés során két szakaszban kerül sor partnerségi akciókra: az előzetes tájékoztatás, valamint a munkaközi tájékoztatás során.

Az **előzetes tájékoztatás** során a város integrált településfejlesztési stratégiájában szereplő helyzetelemzési SWOT analízis és célrendszer, pontosabban azoknak az időközben bekövetkezett változásokkal frissített változata kapcsán került sor visszajelzések gyűjtésére. E célra készült egy kompakt összefoglaló, mely elérhető volt az önkormányzat honlapján, valamint nyomtatott formában a polgármesteri hivatal aulájában. Az előzetes tájékoztatás részét képezte egy 2022. február 22-én megtartott lakossági fórum is. A véleményezés lehetőségének híre, a kompakt összefoglalkoztató elérhetősége, valamint a lakossági fórum paraméterei egyaránt megjelennek az önkormányzat honlapján, Facebook-oldalán, rendelkezésére álló egyéb hirdetőfelületein, valamint az önkormányzattal partneri kapcsolatban álló helyi médiumok on- és offline felületein

Az előzetes tájékoztatás részeként a megszólított partnerek és a veszprémiek teljes közössége írásos javaslatokat küldhetett arra nézve, mivel egészítené ki vagy módosítaná a helyzetelemzési SWOT

analízist és milyen hangsúlyeltolódásokat, új szempontokat, új gondolatokat tartana fontosnak viszontlátni az FVS célrendszerében, illetve milyen értékeket, célokat tartana fontosnak szerepeltetni Veszprém jövőképében. A lakossági fórum részeként mindezen témák tematikus, moderált csoportbeszélgetésekben is kifejthetők voltak a résztvevők számára.

A **munkaközi tájékoztatás** az FVS véleményezési változatának egészére vonatkozik, ennek megfelelően a stratégia egésze kapcsán megnyitja a hozzászólás, vitatás, kiegészítés lehetőségét. Az írásos véleményezés erre további strukturálás nélkül is módot ad (az előzetes tájékoztatással egyező közzétételi keretek mellett), a munkaközi tájékoztatás részeként megismétlendő lakossági fórumon azonban – a meglehetősen szerteágazó tartalmi keretek könnyebb értelmezését és véleményezését elősegítendő – néhány tematikus blokkban kerül sor a tematikus, moderált csoportbeszélgetésekre, melyeken előzetes felkészülés nélkül is lehetséges lesz, hogy a résztvevők megfogalmazzák a véleményezési változat fő tartalmi elemeivel kapcsolatos véleményüket. (A munkaközi tájékoztatás lakossági fóruma 2022. szeptember 21-én valósult meg.)

A tájékoztatási alkalmak során beérkezett **észrevételeket** az Önkormányzat partnerségi rendeletének megfelelően kezeli; a szakmai mérleglés alapján beépíthetőnek bizonyuló észrevételeket beépíti az FVS-be, az elutasított írásos észrevételekről indoklást készít, a lakossági fórumokon elhangzottakról pedig összefoglalót állít elő, melyet honlapján – az előzetes tájékoztatást segítő kompakt összefoglalóval, illetve a munkaközi tájékoztatás tárgyát képező véleményezési változattal azonos helyen – közzétesz.

A felülvizsgálat során 2026 júniusában az önkormányzati honlapon keresztül a lakosságnak és az intézményeknek lehetősége nyílt véleményezni az elkészült és frissített FVS-t és a kiegészítő dokumentumait – Digitális Átállás Akciótervet, a Zöld Átállás Keretrendszert, valamint az Üzleti modellt és mellékletét.

1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

- Előzetes tájékoztatás során észrevételek gyűjtése: 2022. február 17. – február 25.
- Előzetes tájékoztatás lakossági fóruma: 2022. február 22.
- Munkaközi tájékoztatás során észrevételek gyűjtése: 2022. szeptember 1. – szeptember 14.
- Munkaközi tájékoztatás lakossági fóruma: 2022. szeptember 21.
- Felülvizsgált FVS-hez észrevételek gyűjtése: 2026. június 7. – június 21.

2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés

2.1 Helyzetfeltárás

2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

2.1.1.1 Területi beágyazottság, térségi szerepek

Veszprém vármegye Magyarország közép-dunántúli régiójában található, az ország 9. legnagyobb területű, 335 ezer fős lakosságával pedig a 11. legnépesebb megyéje (2024). A megye 10 járása közül a legnagyobb népességű a 78 681 főt számláló Veszprémi járás (2023). Veszprémnek, mint a Veszprémi járás járásközpontjának, Veszprém vármegye székhelyének és a Közép-Dunántúl vezető felsőoktatási intézményének otthont adó városnak kiemelt gazdasági, társadalmi, kulturális, oktatási, egészségügyi és szolgáltatói szerepe van a térségben.

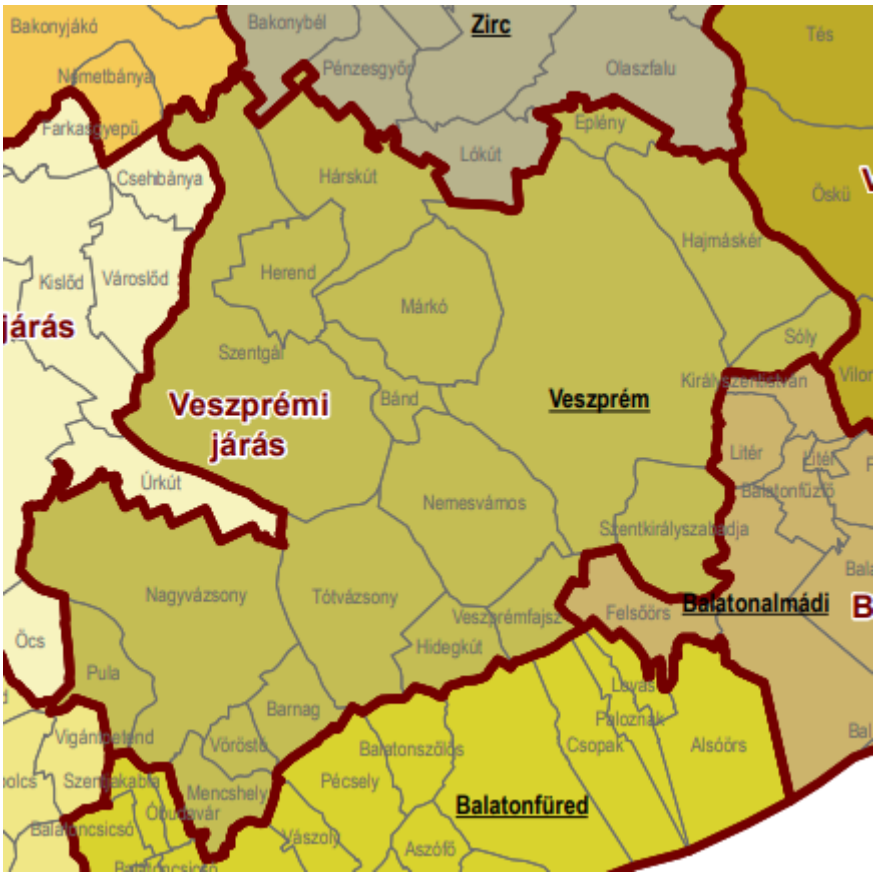

1. ábra: A Veszprémi járás területe. Forrás: Lechner Tudásközpont, terport.hu

Térségi szerepeit tekintve Veszprém főleg közigazgatási, oktatási és kulturális központként funkcionál, de a város egyházi élete is 1000 éves múltra tekint vissza. Regionális szinten kiemelt jelentőségű létesítménye a Pannon Egyetem, a Csolnoky Ferenc Kórház, a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark, valamint a One Veszprém kézilabdameccseinek is otthont adó Veszprém Aréna.

Járás- és megyeszékhelyként Veszprém otthont ad számos, a városon túlmutató – és gyakran különböző – illetékességi területű közigazgatási intézménynek, illetve intézmények kirendeltségeinek (Nemzeti Adó- és Vámhivatal, Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, Magyar Államkincstár, Nemzeti Népegészségügyi Központ, Nemzeti Művelődési Intézet, rendőr-főkapitányság és rendőrkapitányság, megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, tűzoltó-parancsokság és katasztrófavédelmi kirendeltség, törvényszék, járásbíróság és munkaügyi bíróság, megyei főügyészség és járási ügyészség, KSH főosztály, illetve a megyei és járási kormányhivatalok különböző szakigazgatási szervei).

Veszprém számos fejlesztési és üzemeltetési célú önkormányzati társulásnak tagja és/vagy gesztora. Ezek köre a szennyvízkezeléstől a szociális alapszolgáltatásokon keresztül a térségi kerékpárutakig terjed. Külön kiemelhető, hogy Veszprém közös önkormányzati hivatalt tart fenn Eplény községgel.

A veszprémi funkcionális várostérséget alkotó települések (lásd a 2.2.1. fejezetet) jelentik a Veszprémbe ingázók fő bázisát. Arányuk a Veszprémhez leginkább közel eső településeken magas: a Márkón, Nemesvámosos, Eplényben, Hajmáskéren és Hárskúton élő foglalkoztatottak közel kétharmada, míg 15 környéki település lakosságának több, mint fele Veszprémbe jár dolgozni. (Részletes ingázási adatok a 2022-es népszámlálás adatain alapulnak.)

A Veszprémből elingázókat illetően 2022-ben összesen 29 310 foglalkoztatott élt Veszprémben, akiknek 22,8%-a, azaz 6 692 fő minősült más településre ingázónak. Közülük valamivel több, mint 2400 fő ingázott más vármegyébe, míg közel 3700-an a megyén belüli más településre járnak. A hazai települések közül a legtöbb veszprémi ingázó a főváros valamely kerületében (1243), Balatonfüreden (613), Nemesvámoson (509), Székesfehérváron (428), míg 521-en külföldön vállal munkát.

A veszprémi lakosság fél százalékánál magasabb arányt a kiemelt településeken felül eléri még Herend, Várpalota, Ajka és Márkó, de a környéki járásközpontok közül Zirc és Pápa (0,47%) sincs annyira lemaradva és Győr is 0,4% körül teljesít. A más településre ingázók 23%-os aránya relatív magasnak számít, 2011-ben csak a budapesti munkaerőpiaccal igen szoros kapcsolatban álló Tatabánya haladta meg e tekintetben Veszprémet, míg a 2022-es népszámlálást követően Sopron, Tatabánya és Salgótarján is 30%-os elingázáson felül teljesít a magyar vármegyeszékhelyek közül.

Járás	Település	Veszprémbe ingázók (fő)	Összes ingázó (fő)	Összes foglalkoztatott (fő)	Ingázók aránya	Veszprémbe ingázók aránya az összes foglalkoztatotton belül	Veszprémbe ingázók aránya az összes ingázón belül
Ajkai járás	Csehbánya	61	123	158	77,85%	38,61%	49,59%
	Farkasgyepű	43	112	179	62,57%	24,02%	38,39%
	Kislőd	123	477	573	83,25%	21,47%	25,79%
	Úrkút	293	778	969	80,29%	30,24%	37,66%
	Városlőd	172	420	575	73,04%	29,91%	40,95%
Balatonalmádi járás	Balatonalmádi	1184	2752	4492	61,26%	26,36%	43,02%
	Balatonfőkajár	124	458	658	69,60%	18,84%	27,07%
	Balatonfűzfő	490	1170	2079	56,28%	23,57%	41,88%
	Balatonkenese	183	668	1144	58,39%	16,00%	27,40%
	Csajág	68	304	388	78,35%	17,53%	22,37%
	Felsőörs	412	759	1024	74,12%	40,23%	54,28%
	Királyszentistvá	107	193	237	81,43%	45,15%	55,44%
	Küngös	75	194	256	75,78%	29,30%	38,66%
	Litér	512	869	1114	78,01%	45,96%	58,92%
	Papkeszi	202	546	715	76,36%	28,25%	37,00%
Balatonfüredi járás	Alsóörs	211	567	873	64,95%	24,17%	37,21%
	Csopak	209	690	1015	67,98%	20,59%	30,29%
	Lovas	81	213	262	81,30%	30,92%	38,03%
	Paloznak	43	193	258	74,81%	16,67%	22,28%
Pápai járás	Bakonyjákó	57	256	327	78,29%	17,43%	22,27%
	Németbánya	8	40	47	85,11%	17,02%	20,00%
Tapolcai járás	Kapolcs	45	104	168	61,90%	26,79%	43,27%
	Taliándörögd	67	221	332	66,57%	20,18%	30,32%
	Vigántpetend	18	63	88	71,59%	20,45%	28,57%
Várpalotai járás	Berhida	766	1594	2580	61,78%	29,69%	48,06%
	Öskü	477	946	1121	84,39%	42,55%	50,42%
	Pétfürdő	378	1505	2216	67,92%	17,06%	25,12%
	Tés	60	312	382	81,68%	15,71%	19,23%
	Vilonya	171	312	369	84,55%	46,34%	54,81%
Veszprémi járás	Bánd	174	298	361	82,55%	48,20%	58,39%
	Barnag	16	42	56	75,00%	28,57%	38,10%
	Eplény	164	246	300	82,00%	54,67%	66,67%
	Hajmáskér	856	1313	1592	82,47%	53,77%	65,19%
	Hárskút	194	301	383	78,59%	50,65%	64,45%
	Herend	698	1106	1747	63,31%	39,95%	63,11%
	Hidegkút	104	197	241	81,74%	43,15%	52,79%
	Márkó	538	756	960	78,75%	56,04%	71,16%
	Mencshely	36	105	142	73,94%	25,35%	34,29%
	Nagyvázsony	230	472	855	55,20%	26,90%	48,73%
	Nemesvámos	697	986	1524	64,70%	45,73%	70,69%
	Pula	15	71	92	77,17%	16,30%	21,13%
	Sóly	149	254	303	83,83%	49,17%	58,66%
	Szentgál	635	1047	1363	76,82%	46,59%	60,65%
	Szentkirályszab	462	760	994	76,46%	46,48%	60,79%
	Tótvázsony	251	524	725	72,28%	34,62%	47,90%
	Veszprémfajsz	57	112	145	77,24%	39,31%	50,89%
	Vöröstó	15	32	49	65,31%	30,61%	46,88%
Zirci járás	Bakonybél	94	300	529	56,71%	17,77%	31,33%
	Bakonynána	114	377	473	79,70%	24,10%	30,24%
	Bakonyoszlop	30	134	188	71,28%	15,96%	22,39%
	Borzavár	134	318	394	80,71%	34,01%	42,14%
	Csetény	143	576	870	66,21%	16,44%	24,83%
	Dudar	206	645	842	76,60%	24,47%	31,94%
	Lókút	100	189	236	80,08%	42,37%	52,91%
	Nagyesztergár	177	454	560	81,07%	31,61%	38,99%
	Olaszfalu	194	357	513	69,59%	37,82%	54,34%
	Pénzesgyőr	59	138	166	83,13%	35,54%	42,75%
	Porva	93	206	246	83,74%	37,80%	45,15%
	Zirc	950	1733	3371	51,41%	28,18%	54,82%

2. ábra: Ingázás Veszprémbe és összesen a veszprémi várostérség településeiről, 2022. Forrás: KSH Népszámlálás 2022 adatkérés

Ingázási célpont	Ingázók száma	Ingázási célpont	Ingázók száma
Balatonfüred	613 fő	**Budapest 11. ker.**	159 fő
Külföld	521 fő	**Ajka**	156 fő
Nemesvámos	509 fő	**Márkó**	127 fő
Székesfehérvár	428 fő	**Budapest 09. ker.**	123 fő
Balatonfűzfő	274 fő	**Szentkirályszabadja**	111 fő
Balatonalmádi	228 fő	**Csopak**	110 fő
Budapest 13. ker.	198 fő	**Berhida**	107 fő
Herend	174 fő	**Zirc**	106 fő
Várpalota	170 fő	**Pápa**	104 fő

3. ábra: Veszprémből más településekre és külföldre ingázók száma, 2022. Forrás: KSH Népszámlálás 2022 adatkérés

A funkcionális várostérség településeinek belföldi vándorlási egyenlege többségében pozitív, 2019-2021 között jelentősen megugrott az odavándorlások száma, mely a koronavírus járvány és a szuburbanizáció hatásainak együttmozgásának is köszönhető. A térségbe vándorlás elsődleges célpontjai a Veszprém és a Balaton környéki települések, kiemelten Balatonalmádi (991), Balatonfűzfő (391), Berhida (375), Márkó (334), Alsóörs (327), Felsőörs (320), Csopak (267) és Nemesvámos (258) voltak. Vándorlási egyenleg tekintetében Vöröstó volt a legkiemelkedőbb: a 2023-as népességszám arányát ezrelékben vizsgálva az időszak alatt a vándorlási egyenlege 300 fölötti volt, míg Farkasgyepűé ennek kétharmada, 207.

A vizsgált öt évben 3%-ot meghaladó elvándorlás alig, mindössze Pétfürdő, Veszprém, Papkeszi (5% körüli), míg Pula és Barnag esetében magasabb elvándorlás jelentkezett. Utóbbi két település magas, 11% és 24%-os értéke betudható annak, hogy törpefalvak, ahol a csekély lakosságszám miatt kisebb változások is feltűnőek. Veszprém vándorlási egyenlege az öt éves időtáv alatt 5% volt, a minimális csökkenésben szerepet játszik az agglomerálódás, hiszen a legnagyobb vándorlási növekmények épp Veszprém-környéki településeken jelentkeznek és főként a fent említett 2019-2021-es időszakban.

A legtöbb település esetében hasonló trendek mutatkoznak a belföldi vándorlás népességszám-módosító hatása, illetve a teljes népességszám-változás között.

Járás	Település	Lakónépesség (2023)	Összesített vándorlási egyenleg (2019-2023)	A vándorlási egyenleg és a 2023-as népességszám aránya, ezrelékben	Népességszám változás 2019-2023
Ajkai járás	Csehbánya	280	12	42,86	-9,6%
	Farkasgyepű	391	81	207,16	17,6%
	Kislőd	1156	58	50,17	2,5%
	Úrkút	1874	-26	-13,87	-2,1%
	Városlőd	1223	10	8,18	-2,0%
Balatonalmádi járás	Balatonalmádi	10000	991	99,10	5,8%
	Balatonfőkajár	1312	44	33,54	-1,0%
	Balatonfűzfő	4537	391	86,18	3,9%
	Balatonkenese	2559	174	68,00	1,6%
	Csajág	763	28	36,70	-8,8%
	Felsőörs	2081	320	153,77	14,1%
	Királyszentistván	466	2	4,29	0,9%
	Küngös	489	-2	-4,09	4,1%
	Litér	2208	89	40,31	0,4%
	Papkeszi	1451	-79	-54,45	-1,7%
Balatonfüredi járás	Alsóörs	1903	327	171,83	-1,6%
	Csopak	2143	267	124,59	10,2%
	Lovas	519	99	190,75	12,1%
	Paloznak	554	65	117,33	11,7%
Pápai járás	Bakonyjákó	665	55	82,71	-1,5%
	Németbánya	114	5	43,86	-4,4%
Tapolcai járás	Kapolcs	451	71	157,43	6,4%
	Taliándörögd	723	54	74,69	-7,3%
	Vigántpetend	211	15	71,09	24,6%
Várpalotai járás	Berhida	5747	375	65,25	0,5%
	Öskü	2150	113	52,56	0,5%
	Pétfürdő	4301	-154	-35,81	-3,8%
	Tés	795	75	94,34	-3,9%
	Vilonya	678	58	85,55	6,9%
Veszprémi járás	Bánd	686	36	52,48	4,7%
	Barnag	98	-25	-255,10	-26,5%
	Eplény	522	50	95,79	3,1%
	Hajmáskér	2925	-36	-12,31	2,9%
	Hárskút	667	37	55,47	-2,4%
	Herend	3409	105	30,80	1,8%
	Hidegkút	458	36	78,60	6,1%
	Márkó	1797	334	185,87	13,7%
	Mencshely	300	35	116,67	20,3%
	Nagyvázsony	1677	-21	-12,52	-4,8%
	Nemesvámos	3000	258	86,00	2,6%
	Pula	162	-18	-111,11	-14,8%
	Sóly	552	59	106,88	3,4%
	Szentgál	2631	-46	-17,48	0,8%
	Szentkirályszabadja	2023	125	61,79	4,7%
	Tótvázsony	1379	59	42,78	3,8%
	Veszprémfajsz	263	13	49,43	2,7%
	Vöröstó	103	31	300,97	3,9%
Zirci járás	Bakonybél	1108	22	19,86	-5,1%
	Bakonynána	916	-14	-15,28	-11,0%
	Bakonyoszlop	439	0	0,00	0,7%
	Borzavár	740	41	55,41	4,3%
	Csetény	1753	-51	-29,09	-2,5%
	Dudar	1649	20	12,13	1,8%
	Lókút	476	36	75,63	10,5%
	Nagyesztergár	1105	18	16,29	4,3%
	Olaszfalu	1000	-25	-25,00	-2,8%
	Pénzesgyőr	323	11	34,06	2,8%
	Porva	489	23	47,03	6,1%
	Zirc	6417	-95	-14,80	-4,5%

4. ábra: Vándorlási egyenleg és népességszám-változás (2019–2023) a veszprémi funkcionális várostérség településein. Forrás: KSH Statinfo

2.1.1.2 Veszprém vonzáskörzete

A város vonzáskörzetének különböző szempontok alapján többféle lehatárolása létezik, ezek részletes leírását ld. a 2.2. fejezetben. A vizsgált lehatárolások közül e helyen Veszprém **funkcionális várostérségét tekintjük a leginkább kézenfekvően alkalmazható vonzáskörzet-megközelítésnek**, úgy a lefedett terület, mint az alkalmazott módszertan átláthatósága alapján.

A veszprémi funkcionális várostéréség 1 578 km^2-en helyezkedik el, 146 840 fős lakossággal, az alábbi 60 településen:

- A Veszprémi járásból Veszprémen kívül Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vöröstó;
- az Ajkai járásból Csehbánya, Farkasgyepű, Kislőd, Úrkút, Városlőd;
- a Balatonalmádi járásból Balatonalmádi, Balatonfűzfő, Balatonfőkajár, Balatonkenese, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Csopak, Lovas, Paloznak;
- Pápai járásból Németbánya, Bakonyjákó;
- a Tapolcai járásból Kapolcs, Taliándörögd, Vigántpetend;
- a Várpalotai járásból Berhida, Öskü, Pétfürdő, Tés, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonybél, Bakonynána, Bakonyoszlop, Borzavár, Csetény, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Zirc.

2.1.1.3 Veszprém városrészei

A jelen fejezet a Központi Statisztikai Hivatal 2022-es népszámlálás adatai alapján Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának részére készített, városrészekre bontott, egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány felhasználásával készült.

Veszprém MJV 18/2016. számú rendelete alapján a város 16 városrészre és további 7 városrésznek nem minősülő területi egységre tagolódik:

Városrész	*Városrésznek nem minősülő területi egység*
a) Belváros	
b) Dózsaváros	*Temetőhegy*
	Pajtakert
c) Jeruzsálemhegy	*Endrődi Sándor-lakótelep*
	Takácskert
d) Egyetemváros	*Nándortelep*
	Egry József utcai lakótelep
	Hóvirágtelep
e) Füredidomb	
f) Cholnokyváros	
g) Újtelep	
h) Jutasi úti lakótelep	
i) Bakonyalja	
j) Jutaspuszta	
k) Szabadságpuszta	
l) Iparváros	
m) Gyulafirátót	
n) Kádárta	
m) Csatárhegy	
o) Csererdő	

A hivatkozott rendelet, illetve egyéb források sem definiálják az egyes városrészek határait, így a KSH az alábbiakban olvasható adatszolgáltatásokat némiképp eltérő lehatárolás szerint állította elő, mint ahogy azt Veszprém Megyei Jogú Városának legfrissebb, 2026-os lehatárolása meghatározná. Az eltérés az 5. és a 6. ábrán látható: bár a különbségek zöme nem érint lakott területet, a Harmat utca, a Dugovics Titusz utca – Gátfő utca, a Vitéz utca, a Batthyány Lajos utca környezetében érdemi, míg számos további helyen kisebb módosítások azonosíthatók.

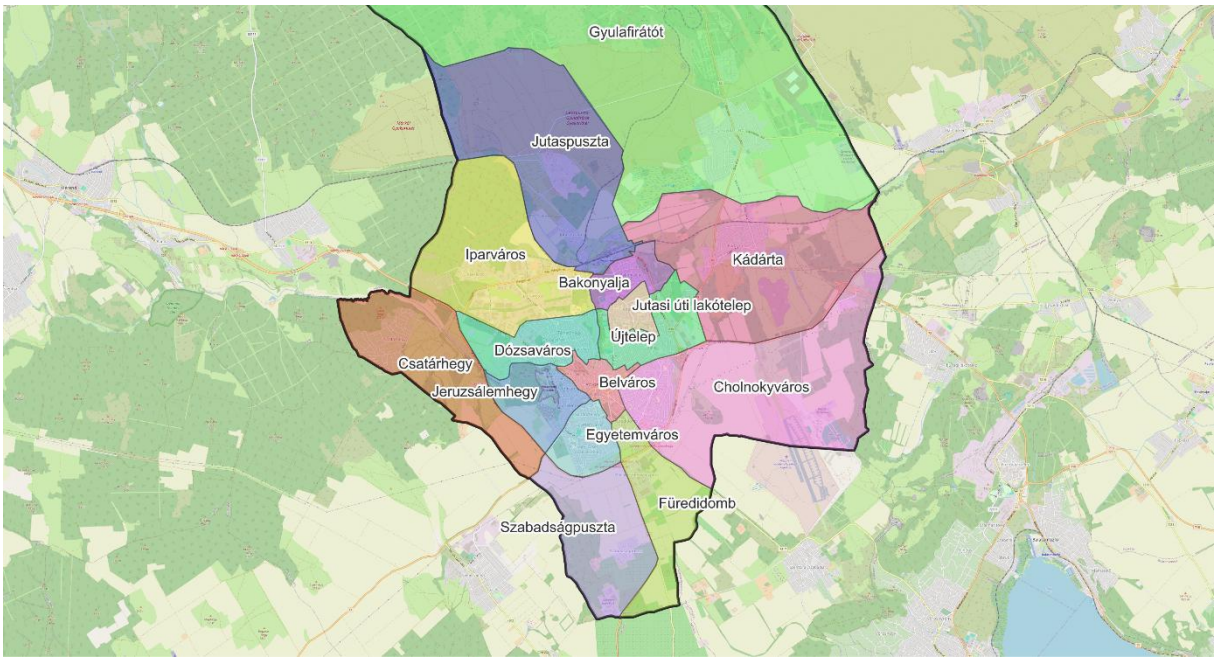

5. ábra: A KSH adatszolgáltatása során felhasznált veszprémi városrész-lehatárolás. Forrás: saját szerkesztés

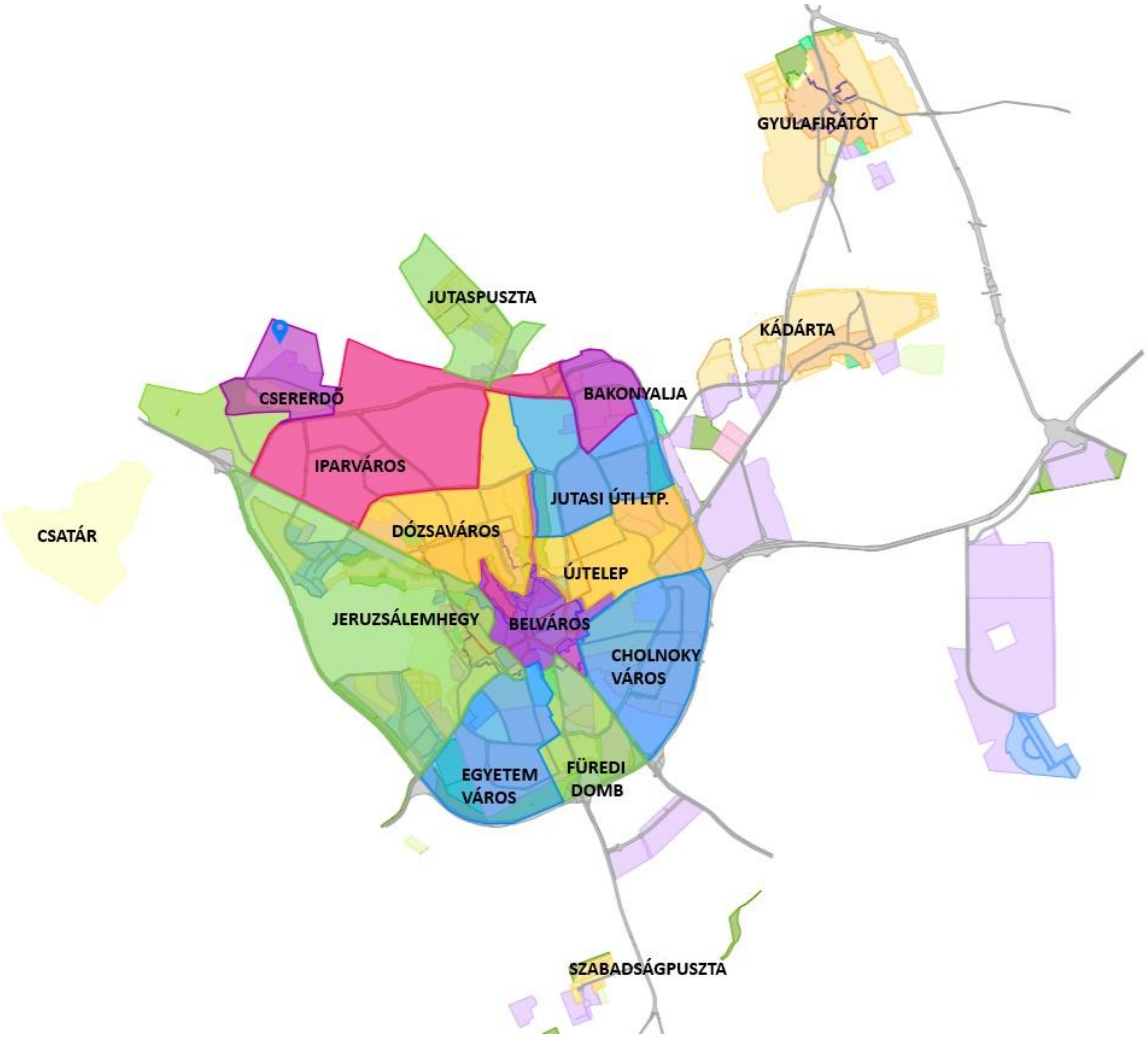

6. ábra: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának hatályos (de a KSH által szolgáltatott adatok készítéséhez használttól eltérő) városrész-lehatárolása. Forrás: VMJV

Veszprém városrészei közel sem azonos népességűek – ami jelentős részben a beépítés és a földrajzi adottságok következménye: a Jutasi úti lakótelep a teljes (2022-ben 55 910 fős) népesség közel negyedét magában foglalja. A lista túlsó végén a más lakott területektől egyértelműen elváló Csatárhegy, Szabadságpuszta vagy Jutaspuszta népességét is indokolt önállóan vizsgálni, hiszen épp elkülönült jellegükből fakadóan joggal feltételezhető, hogy egyedi szociodemográfiai jellemzőkkel bírnak, amik változatos tervezési és városüzemeltetési feladatokat tehetnek szükségessé. A 2011-es népszámlálás szerinti adatkérésben a Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja összevontan kerültek elemzésre. A 2022-es adatkérésben már mindkettőre vonatkozik külön adat, az összehasonlíthatóság végett azonban ezeket legtöbbször összevontan ábrázoljuk.

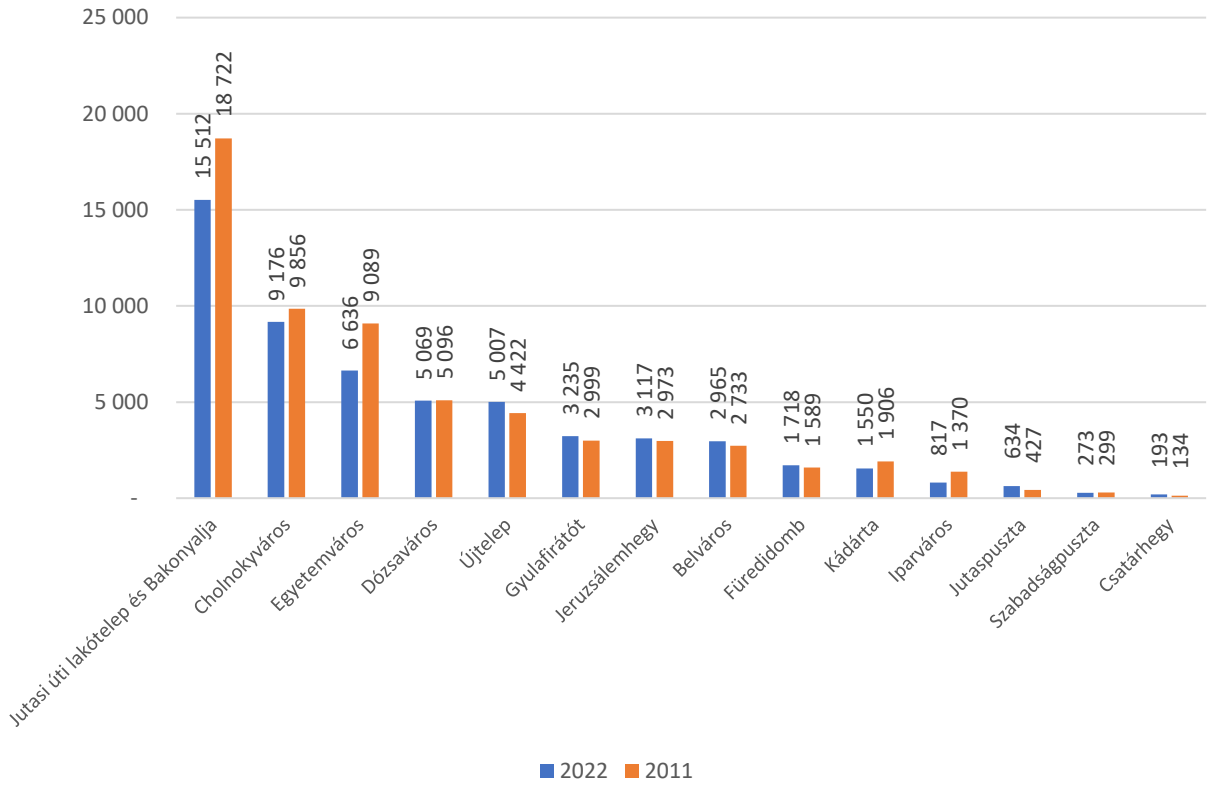

7. ábra: Veszprém népessége városrészi bontásban, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás

A 2011-es népszámlálás óta jelentősen változott a városrészek kor szerinti megoszlása. Az öregedési index (azaz a 100 fő 14 alattira jutó 65 évesek és idősebbek száma) Újtelepen, Egyetemvárosban, a Jutasi úti lakótelepen, Cholnokyvárosban és a Belvárosban a legmagasabb, míg a 2011-es népszámláláskor Cholnokyváros, Füredidomb és a Jutasi úti lakótelep közel sem volt ennyire elöregedő városrész. A 2011-es népszámláláskor ilyen jellegű adat Szabadságpusztára nem volt elérhető. Ezzel szemben Csatárhegy és a Belváros korszerkezete fiatalodni tudott ezidő alatt.

Ezen index mögött azonban városrészenként más és más valós koreloszlás rejlik: az idősek aránya Cholnokyvárosban és Újtelepen a legmagasabb, 26%-on felüli, míg a legkevesebb 65 év feletti arányaiban Bakonyalján a legalacsonyabb (12,4%), Csatárhegyen, Iparvárosban, Gyulafirátóton, Jutaspusztán és Szabadságpusztán is 20% alatti, így itt a fiatalosabb korszerkezet jellemző. A fiatalok (14 év alattiak) magasabb arányban élnek Gyulafirátóton (16,3%) és Dózsavárosban, (15.3%), legkevésbé Csatárhegyen élnek (9,8%), míg a Jutasi úti lakótelepen és Egyetemvárosban 10% körüli az arányuk.

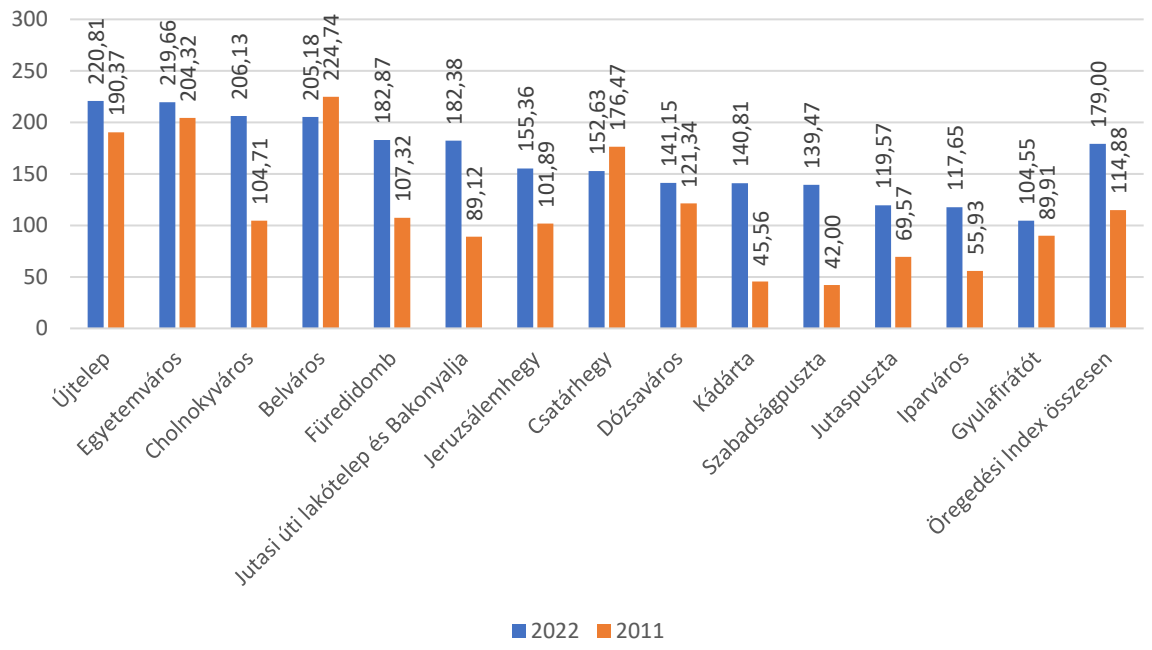

8. ábra: Veszprém egyes városrészeinek és egészének öregedési indexe (száz 14 alattira jutó 65 éves és idősebb lakos), 2011-ben és 2022-ben. Forrás: KSH adatszolgáltatás

Városrészek	2022				2011			
	0-14 évesek	15-64 évesek	65+ évesek	Öregedési index	0-14	15-64	65+	Öregedési index
Belváros	328	1964	673	205,18	287	1801	645	224,74
Dózsaváros	780	3188	1101	141,15	745	3447	904	121,34
Jeruzsálemhegy	392	2116	609	155,36	476	2012	485	101,89
Egyetemváros	712	4360	1564	219,66	834	6551	1704	204,32
Füredidomb	216	1107	395	182,87	205	1164	220	107,32
Cholnokyváros	1190	5533	2453	206,13	1315	7164	1377	104,71
Újtelep	591	3111	1305	220,81	457	3095	870	190,37
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	1771	10519	3230	182,38	2665	13682	2375	89,12
Jutaspuszta	92	432	110	119,57	69	310	48	69,57
Szabadságpuszta	38	182	53	139,47	50	228	21	42,00
Iparváros	119	558	140	117,65	270	949	151	55,93
Csatárhegy	19	145	29	152,63	17	87	30	176,47
Gyulafirátót	528	2155	552	104,55	426	2190	383	89,91
Kádárta	223	1013	314	140,81	338	1414	154	45,56
Összesen	**6999**	**36383**	**12528**	**179,00**	**8154**	**44094**	**9367**	**114,88**

Városrészek	2022			2011		
	0-14 évesek aránya	15-64 évesek aránya	65+ évesek aránya	0-14 évesek aránya	15-64 évesek aránya	65+ évesek aránya
Belváros	11,06%	66,24%	22,70%	10,50%	65,90%	23,60%
Dózsaváros	15,39%	62,89%	21,72%	14,62%	67,64%	17,74%
Jeruzsálemhegy	12,58%	67,89%	19,54%	16,01%	67,68%	16,31%
Egyetemváros	10,73%	65,70%	23,57%	9,18%	72,08%	18,75%
Füredidomb	12,57%	64,44%	22,99%	12,90%	73,25%	13,85%
Cholnokyváros	12,97%	60,30%	26,73%	13,34%	72,69%	13,97%
Újtelep	11,80%	62,13%	26,06%	10,33%	69,99%	19,67%
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	11,41%	67,78%	20,81%	14,23%	73,08%	12,69%
Jutaspuszta	14,51%	68,14%	17,35%	16,16%	72,60%	11,24%
Szabadságpuszta	13,92%	66,67%	19,41%	16,72%	76,25%	7,02%
Iparváros	14,57%	68,30%	17,14%	19,71%	69,27%	11,02%
Csatárhegy	9,84%	75,13%	15,03%	12,69%	64,93%	22,39%
Gyulafirátót	16,32%	66,62%	17,06%	14,20%	73,02%	12,77%
Kádárta	14,39%	65,35%	20,26%	17,73%	74,19%	8,08%
Összesen	***12,52%***	***65,07%***	***22,41%***	***13,23%***	***71,56%***	***15,20%***

9. ábra: Egyes korcsoportok létszáma és egymáshoz viszonyított aránya Veszprém városrészeiben és összesen, 2011 és 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb; narancs: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

Iskolai végzettség szempontjából a népesség eloszlása több városrészben is hasonlít az összvárosi átlagra, ugyanakkor számos helyen érdemi eltérések is mutatkoznak.

Iskolai végzettség	10-X éves, az általános iskola első évfolyamát sem végezte el (fő)	15-X éves, legalább az általános iskola 8. évfolyamával végzett (fő)	18-X éves, legalább középiskolai érettségivel rendelkezik (fő)	Lakó-népesség (fő)
Belváros	10	2600	1870	2965
Dózsaváros	10	4242	2650	5069
Jeruzsálemhegy	11	2706	2067	3117
Egyetemváros	10	5879	4552	6636
Füredidomb	7	1486	1155	1718
Cholnokyváros	14	7941	5838	9176
Újtelep	16	4331	3006	5007
Jutasi úti lakótelep	28	11106	6440	12585
Bakonyalja	6	2484	1778	2935
Jutaspuszta	3	525	269	634
Szabadságpuszta	…	233	136	273
Iparváros	…	674	378	817
Csatárhegy	…	169	69	193
Gyulafirátót	9	2667	1459	3235
Kádárta	3	1318	791	1550
Összesen	**131**	**48361**	**32458**	**55910**

10. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze lakosságának megoszlása különböző iskolai végzettségi szintek szerint, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás (…: adatvédelmi okokból nem közölhető adat, azaz 3 főnél kevesebb lakos).

Mind 2011-ben, mind 2022-ben a felsőfokú végzettségűek némiképp magasabb aránya a Belvárosban, Jeruzsálemhegyen, Cholnokyvárosban és kiváltképp Füredidombon; alacsony az arányuk a Jutasi úti lakótelepen, és Szabadságpusztán; illetve kifejezetten alacsony az arányuk Iparvárosban és Gyulafirátóton. Egyedi esetet jelent Csatárhegy, ahol rendkívül alacsony az akár érettségivel, akár felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, valamint Iparváros, ahol pedig kimagasló az általános iskolát be nem fejezetteké (sejthetően a Házgyári út 1. alatti szociális lakásokkal összefüggésben).

	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola 8. évfolyamával végzett aránya	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában
Belváros	98,60%	7,54%	41,59%
Dózsaváros	98,90%	6,12%	34,30%
Jeruzsálemhegy	99,30%	3,92%	43,22%
Egyetemváros	99,24%	4,45%	45,43%
Füredidomb	98,93%	3,88%	47,88%
Cholnokyváros	99,44%	3,34%	39,03%
Újtelep	98,08%	10,90%	36,17%
Jutasi úti lakótelep	98,82%	9,89%	22,02%
Bakonyalja	98,96%	5,08%	38,61%
Jutaspuszta	96,86%	13,19%	26,82%
Szabadságpuszta	99,15%	7,14%	29,49%
Iparváros	96,56%	20,61%	28,96%
Csatárhegy	97,13%	26,21%	14,56%
Gyulafirátót	98,52%	5,89%	23,38%
Kádárta	99,32%	6,12%	28,13%
Összesen	**98,88%**	**6,97%**	**34,09%**

11. ábra: Végzettségtípusok az egyes városrészekben a 2022-es népszámlálás adatai alapján. Forrás: KSH adatkérés. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

Háztartás-összetétel szempontjából is mutatkoznak érdemi különbségek az egyes városrészek között, és a két népszámlálás között is. Ahogy 2011-ben, úgy 2022-ben is a házaspári kapcsolat Kádártán, Újtelepen, Jutaspusztán, Gyulafirátóton, Füredidombon és Jeruzsálemhegyen képvisel az összvárosi átlaghoz képest is magas arányt, míg Csatárhegyen (kimagaslóan), Iparvárosban, illetve a Jutasi úti lakótelepen és Bakonyalján az élettársi. Az egyszülős családok magas aránya ez utóbbihoz hasonló mintákat követ, főként a Jutasi úti lakótelepen és Bakonyalján magas, azonban a két mérés között minden városrészben, kiváltképp Szabadságpusztán és Iparvárosban jelentősen lecsökkent az egy szülős háztartások aránya, ami abból adódhat, hogy az eltartott gyermekeik már nem velük élnek, hiszen egyaránt megnőtt az élettársi kapcsolatban élők arányai.

	2022			2011		
	Házaspáros	Élettársi kapcsolat	Egy szülő gyermekkel	Házaspáros	Élettársi kapcsolat	Egy szülő gyermekkel
Belváros	60,18%	23,47%	16,35%	59,97%	18,72%	21,31%
Dózsaváros	72,81%	16,93%	10,27%	71,77%	12,58%	15,65%
Jeruzsálemhegy	68,36%	17,92%	13,72%	69,28%	13,79%	16,94%
Egyetemváros	68,22%	20,12%	11,66%	66,47%	14,95%	18,58%
Füredidomb	73,73%	16,01%	10,26%	72,48%	13,45%	14,08%
Cholnokyváros	73,26%	14,71%	12,02%	68,61%	12,22%	19,17%
Újtelep	76,49%	13,72%	9,79%	75,22%	7,31%	17,47%
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	59,77%	22,74%	17,48%	54,27%	20,26%	25,47%
Jutaspuszta	75,94%	15,79%	8,27%	75,21%	13,22%	11,57%
Szabadságpuszta	71,01%	21,74%	7,25%	65,93%	16,48%	17,58%
Iparváros	55,68%	34,66%	9,66%	58,72%	21,00%	20,28%
Csatárhegy	39,51%	46,91%	13,58%	39,02%	41,46%	19,51%
Gyulafirátót	78,76%	13,37%	7,87%	73,29%	12,21%	14,50%
Kádárta	78,20%	12,91%	8,89%	77,26%	12,75%	9,98%
Összesen	**68,75%**	**18,44%**	**12,82%**	**64,76%**	**15,35%**	**19,89%**

12. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze családjainak megoszlása különböző családösszetételek között 2022 és 2011 népszámlálásai alapján. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb; narancs: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

Az egyszemélyes háztartások magas aránya leginkább azon városrészekre jellemző, ahol az öregedési index is magas (Belváros, Egyetemváros), és vice versa (Jutaspuszta, Szabadságpuszta, Gyulafirátót, Kádárta). Ugyanez igaz a 100 háztartásra jutó személyek számára is. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma pedig az iméntiek inverzének felel meg a legtöbb esetben: Kádártán, Jutaspusztán, Gyulafirátóton a legmagasabb, míg Csatárhegyen, Iparvárosban, Egyetemvárosban és a Belvárosban a legalacsonyabb.

Városszerte, de kiemelten a külsőbb városrészeken jelentősen megnőtt 2011-hez képest a többcsaládos háztartások aránya.

	2022				2011			
	Egy-személyes háztartás	Több-családos háztartás	100 háztartás-ra jutó személyek	100 háztartás-ra jutó foglalkoz-tatott	Egy-személyes háztartás	Több-családos háztartás	100 háztartás-ra jutó személyek	100 háztartás-ra jutó foglalkoz-tatott
Belváros	50,03%	1,83%	195	112	50,75%	0,21%	183	85
Dózsaváros	29,57%	4,65%	255	130	25,77%	1,01%	250	109
Jeruzsálemhegy	38,43%	2,17%	224	119	33,66%	0,53%	226	103
Egyetemváros	46,07%	1,60%	199	107	45,45%	0,33%	193	82
Füredidomb	37,28%	1,50%	214	121	26,97%	0,15%	237	120
Cholnokyváros	35,63%	3,69%	228	118	27,83%	0,65%	235	117
Újtelep	30,72%	2,96%	236	113	26,70%	0,63%	231	97
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	41,33%	3,85%	443	255	35,99%	0,31%	218	106
Jutaspuszta	14,01%	6,37%	329	175	10,61%	3,79%	323	147
Szabadságpuszta	25,71%	3,81%	260	151	12,15%	1,87%	279	141
Iparváros	41,07%	2,08%	212	110	33,26%	0,46%	232	90
Csatárhegy	50,00%	0,00%	189	107	39,13%	0,00%	194	62
Gyulafirátót	16,29%	7,87%	302	162	14,97%	2,54%	293	136
Kádárta	18,95%	6,38%	291	160	16,14%	2,04%	299	148
Összesen	**37,61%**	**3,45%**	**226**	**121**	**33,48%**	**0,60%**	**225**	**105**

13. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze háztartásain belül az egyszemélyes és a többcsaládos háztartások aránya, valamint a 100 háztartásra jutó személyek, illetve foglalkoztatottak átlagos száma, 2022 és 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

2011-ben a foglalkoztatottsági helyzet szerinti megoszlás a teljes lakosságra, viszont a 2022-es népszámlálás adatai viszont a munkaképes, azaz a 15-64 éves korosztályra vonatkozik, ezért érdemi összehasonlítás nem történhet a két időpont között.

A 2022-es adatok alapján Iparvárosban a legalacsonyabb a foglalkoztatottak aránya és legmagasabb az inaktívoké, míg Újtelep lakosságának több, mint negyede eltartott. A munkanélküliségi ráta továbbra is városszinten kiemelkedően alacsony, Csatárhegy lakossága körében csaknem duplája a városi átlagnak – noha a városrészen bejelentett lakóinak számában valószínűleg nagy látencia van.

	Foglalkoztatott	Munkanélküli	Inaktív kereső	Eltartott
Belváros	78,77%	3,00%	4,79%	*13,44%*
Dózsaváros	76,60%	2,57%	5,58%	*15,24%*
Jeruzsálemhegy	68,01%	2,98%	3,97%	*25,05%*
Egyetemváros	75,57%	2,71%	4,61%	*17,11%*
Füredidomb	80,85%	1,72%	4,61%	*12,83%*
Cholnokyváros	78,76%	2,40%	5,71%	*13,12%*
Újtelep	66,02%	1,93%	5,18%	26,87%
Jutasi úti lakótelep	79,85%	2,91%	6,49%	10,75%
Bakonyalja	78,19%	3,36%	4,61%	13,84%
Jutaspuszta	69,44%	3,01%	8,80%	18,75%
Szabadságpuszta	85,16%	2,75%	3,30%	8,79%
Iparváros	64,87%	2,33%	10,57%	22,22%
Csatárhegy	73,79%	4,83%	4,83%	16,55%
Gyulafirátót	77,77%	2,55%	7,24%	12,44%
Kádárta	79,17%	1,88%	7,21%	11,75%
Összesen	**76,40%**	**2,64%**	**5,68%**	**15,28%**

14. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze 15-64 éves lakosságának megoszlása foglalkoztatottsági státusz szerint, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

A városban élők elsősorban a szolgáltatási szektorban dolgoznak, a mező- és erdőgazdasági foglalkoztatottak aránya kevesebb, mint 1%, arányuk azonban magasabb Szabadságpusztán, Jutaspusztán és Kádártán. Az iparban dolgozók aránya nem meglepő módon Iparvárosban a legmagasabb és Újtelepen a legalacsonyabb, míg a szolgáltató iparágban legkevésbé Szabadságpusztán, legnagyobb arányban pedig Újtelepen lakók dolgoznak. Kiemelkedik Cholnokyváros (74,49%) és Újtelep (76,63%), ahol a lakosság több mint háromnegyede dolgozik szolgáltatásokban. Szabadságpusztán és Iparvárosban a legalacsonyabb (kb. 62–65%) ez az arány.

	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás	Ipar, építőipar	Szolgáltatási jellegű ágak
Belváros	0,90%	25,51%	73,59%
Dózsaváros	0,81%	30,62%	68,57%
Jeruzsálemhegy	0,72%	27,00%	72,28%
Egyetemváros	1,12%	27,82%	71,06%
Füredidomb	1,13%	26,36%	72,50%
Cholnokyváros	0,58%	24,93%	74,49%
Újtelep	1,08%	22,29%	76,63%
Jutasi úti lakótelep	0,82%	31,52%	67,65%
Bakonyalja	0,52%	29,33%	70,15%
Jutaspuszta	2,88%	31,73%	65,38%
Szabadságpuszta	3,14%	33,96%	62,89%
Iparváros	<0,50%	34,75%	65,25%
Csatárhegy	0,00%	33,94%	66,06%
Gyulafirátót	1,33%	32,25%	66,42%
Kádárta	2,11%	28,64%	69,25%
Összesen	**0,92%**	**28,40%**	**70,68%**

15. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze foglalkoztatási megoszlásban, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb; narancs: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

A város egészében a vezető és értelmiségi foglalkozásúak adják a foglalkoztatottak harmadát (31%), amit egy kiegyensúlyozott, innovatív, tudásalapú gazdaság fő jellemzőjének tekinthetünk. Az ipari és építőipari foglalkozásúak szintén fontos szerepet töltenek be, közel 19%-os aránnyal, ám megoszlásuk városrészenként rendkívül eltérő, amiből erősen differenciált térbeli szerkezet következik. A többi foglalkozási kategória közül kiemelkedik az egyéb szellemi foglalkozás (27%), míg a mezőgazdaság jelentéktelen (0,67%), és a szolgáltatói szektor is mérsékelt, 12,6% körüli.

A magas képzettségű, vezető pozícióban dolgozó munkaerő jelenléte kiváltképp magas azokban a városrészekben, amelyek magasabb presztízsű lakóövezeti vagy központi karakterűek. Ezek közé tartozik elsősorban a Jeruzsálemhegy, Füredidomb és Egyetemváros, ahol a ráta 40% körül, sőt, Füredidomb esetében ennél is kissé magasabb. A városrészek túlnyomó részében az egyéb szellemi munkaerő jelenléte általánosan magas, de itt kisebbek az eltérések a városrészek között.

A mezőgazdasági foglalkozásúak szinte minden városrészben elenyésző arányban vannak jelen, a legtöbb helyen 1% alatti, néhány városrészben – például Jutaspusztán, Szabadságpusztán, Gyulafirátóton – valamivel magasabb (1,6–1,9%), de ezek is messze elmaradnak az országos vagy tipikus vidéki arányoktól. Ez a területi szerkezet jól tükrözi a városi környezet dominanciáját, ahol a mezőgazdaság visszaszorulóban van, csupán a város külső vagy félig rurális zónáiban maradt fenn némi súlya.

Az ipari, illetve építőipari foglalkozásúak aránya nagy szórást mutat: átlagosan 14–20% között, de egyes városrészekben, például Csatárhegyen kiugróan magas, megközelíti a 35%-ot is. Itt, valamint az Iparvárosban és Gyulafirátóton látványos ennek a szektornak a súlya, ami ipari zónák vagy tradicionálisan, történetileg ipari tevékenységre specializálódott városrészekre jellemző. Az „egyéb foglalkozásúak" kategóriája jellemzően 7–18% között mozog, legmagasabb Jutaspusztán, Csatárhegyen és Iparvárosban, ami arra utal, hogy ezekben a városrészekben sok a nem hagyományos, vagy nehezen besorolható, atipikus foglalkozású.

	Vezető, értelmiségi	Egyéb szellemi	Szolgáltatási	Mezőgazdasági	Ipari, építőipari	Egyéb
Belváros	37,58%	25,81%	12,85%	0,30%	15,55%	7,92%
Dózsaváros	33,72%	26,04%	11,49%	0,62%	19,98%	8,15%
Jeruzsálemhegy	40,40%	25,50%	11,32%	0,65%	15,09%	7,03%
Egyetemváros	39,83%	27,97%	10,49%	0,89%	14,13%	6,70%
Füredidomb	42,64%	28,01%	10,40%	0,93%	11,74%	6,28%
Cholnokyváros	35,88%	28,67%	12,28%	0,43%	15,63%	7,11%
Újtelep	33,09%	28,19%	11,44%	0,72%	13,91%	12,65%
Jutasi úti lakótelep	19,01%	26,72%	14,75%	0,61%	25,29%	13,63%
Bakonyalja	31,65%	29,27%	11,15%	0,29%	16,67%	10,98%
Jutaspuszta	26,28%	22,12%	13,46%	1,60%	20,83%	15,71%
Szabadságpuszta	31,45%	25,16%	17,61%	1,89%	15,09%	8,81%
Iparváros	25,73%	20,95%	13,26%	<0,50%	21,22%	18,83%
Csatárhegy	11,01%	17,43%	17,43%	<0,50%	34,86%	17,43%
Gyulafirátót	25,14%	23,64%	14,80%	1,27%	26,76%	8,38%
Kádárta	27,00%	28,87%	12,68%	1,06%	23,47%	6,92%
Összesen	**31,03%**	**27,02%**	**12,60%**	**0,67%**	**18,97%**	**9,71%**

16. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze foglalkozási megoszlásban, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

A városrészek értékelése során a demográfiai és infrastrukturális mutatókon túl figyelembe kell venni a közelségi hiányt is. Ez azokat a helyzeteket jelöli, amikor egy városrész formálisan a városszövet része, de a mindennapi élethez szükséges szolgáltatások, közösségi terek, biztonságos gyalogos és kerékpáros kapcsolatok vagy helyi identitáselemek korlátozottan vannak jelen. Veszprémben ez különösen Szabadságpuszta, Jutaspuszta, Csererdő, Bakonyalja, valamint részben Kádárta és Gyulafirátót esetében jelenik meg. A közelségi hiány kezelése nem minden esetben új intézmények telepítését jelenti, gyakorta kisléptékű, hálózatos beavatkozásokkal, közösségi programokkal, mobil szolgáltatásokkal, biztonságos kapcsolatokkal és helyi mikroközpontok kialakításával is elérhető.

a) Belváros

A város közigazgatási, közlekedési, kereskedelmi és kulturális központja, itt található Veszprém látványosságainak túlnyomó része, a legtöbb hivatal és intézmény, valamint a település legjelentősebb közlekedési csomópontja, az autóbusz-pályaudvar és a Budapest, Balatonalmádi, Balatonfüred, Tapolca, Szombathely és a vasútállomás felől a városba érkező utak találkozási pontja. A belváros északnyugati részén, egy 40 méter magas dolomitsziklán helyezkedik el a veszprémi vár. Délebbre a város hagyományos központja, az Óváros tér, majd a Színházkert található. A Belvároson keleti felén keresztülhúzódó Kossuth utca mentén található a város modern, a XX. század második felében kiépített központja üzletházakkal, főpostával és lakóteleppel, mely a Belváros keleti szélén álló Vásárcsarnokkal és a közeli Balaton Plázával együtt Veszprém tradicionális bevásárlóövezetét is képezi.

b) Dózsaváros

Veszprém egyik legrégebb óta lakott városrészeként és a várostól való relatív domborzati elkülönüléséből adódóan az utcák épületei megőrizték eredeti, falusias jellegüket, a lakóépületek főleg kertvárosias jellegűek. Dózsaváros további, városrésznek nem minősülő területi egységei a környék északnyugati részén lévő temetőről elnevezett Temetőhegy, valamint az Aranyos-völgybe vezető keleti lejtőn elterülő Pajtakert.

c) Jeruzsálemhegy

A vártól nyugatra fekvő Jeruzsálemhegy hangulatát a családi házas kis utcák és a jelentős arányban történeti beépítés határozza meg. 1938-ban épült meg a Dózsavárossal való közvetlen kapcsolatot biztosító völgyhíd. A településrész két, városrésznek nem minősülő területi egysége a völgyhíd közelében az 1970-es években épített Endrődi Sándor-lakótelep, illetve a Jeruzsálemhegytől némiképp elkülönülve, a Vámosi úti temető közelében a 2000-es évek elejétől kezdődően beépülő, családi és sorházakkal tagolt Takácskert.

d) Egyetemváros

A Jeruzsálemhegy és a Balatonfüred felé tartó út közötti dombos területen, a város déli, délnyugati részén helyezkedik el az Egyetemváros. A városrész északi részei már a középkorban is lakottak voltak, de látványos fejlődésnek a Pannon Egyetem elődje, a Budapesti Műszaki Egyetem Nehézvegyipari Kara 1949-es idetelepítésével indult. Városrésznek nem minősülő területi egysége a két világháború között épült Nándortelep, az államszocializmus idején létrejött, vegyes beépítésű Egry József utcai lakótelep, valamint a főként az 1950-es években emelt lakóépületekből álló Hóvirágtelep.

e) Füredidomb

A város délkeleti részén található Veszprém egyik legkisebb városrésze, a Füredidomb. 1969-es megszüntetéséig itt haladt át az alsóörsi vasútvonal, melynek a Kisállomás utcánál megállóhelye is volt. A korábban inkább ipari telephelyek által dominált területen ma főleg a XX. század során épült családi

és sorházak állnak. A 2010-es években új lendületet vett a felhagyott telephelyek funkcióváltása, elsősorban társasházak felépültével.

f) Cholnokyváros

A város délkeleti részét felölelő városrész keleti felére az 1970-es és ’80-as évekbeli panel- és sorházas lakótelepes beépítés jellemző, míg a Cholnoky Jenő utcától nyugatabbra inkább régebbi családi házak helyezkednek el.

g) Újtelep

Veszprém keleti oldalán, jellemzően családias, kertvárosias övezetben fekvő városrész, mely jelentősrészt a két világháború között épült be. Fontos épülete az 1938-ban elkészült Árpád-házi Szent Margit templom. Területén több középfokú – elsősorban szakképzési profilú – oktatási intézmény helyezkedik el

h) Jutasi úti lakótelep

Az Újteleptől északra fekvő nagy kiterjedésű, sík területen az 1970-es és 1980-as években épült fel a Haszkovó néven is ismert lakótelep. A Veszprémi Házgyár által előregyártott, javarészt tízemeletes panelépületek Veszprém lakossága több, mint egyharmadának adnak otthont. Városszinten is jelentős kulturális intézménye az Agóra Veszprém Kulturális Központ. A Jutasi út nyugati oldalán többek közt honvédségi telephelyek, valamint a Veszprémi Érseki Főiskola található.

i) Bakonyalja

A Jutasi úti lakóteleptől északra elterülő városrész a közelmúltban nyerte el mai formáját. A terület jelentős részét korábban a szovjet laktanya foglalta el a tiszti családok részére épített panelházakkal, melyek a rendszerváltást követően társasházakká váltak. Maga a volt laktanyaépület 2005-óta a Veszprém Megyei Levéltárnak ad otthont, a terület északi, a vasútállomáshoz közelebb eső részein újonnan épülnek társas- és sorházak. A Jutasi úti lakóteleptől a Magyar Honvédség 54. Veszprémi Radarezred telephelye választja el.

j) Jutaspuszta

A 20. sz. vasútvonal északi oldalán, a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központjának lő- és gyakorlóterei közelében található kisebb, különálló családi házas lakóövezet. Lakóhelyként való népszerűsége, infrastrukturális ellátottsága és népessége egyaránt növekszik.

k) Szabadságpuszta

Szabadságpuszta Veszprém fő településtestétől 4 kilométerrel délre, a 73. sz. út közelében fekszik. A kis népességű, alvótelepülési jellegű Szabadságpuszta mint eredendően mezőgazdasági telephelyként kialakult településrész északkeleti része családi házas lakóterület, délnyugati része elsősorban gazdasági tevékenységnek ad otthont.

l) Iparváros

Veszprém fő ipari övezete a város északnyugati részén, a külső körgyűrű északi részét alkotó Házgyári út és az ezt a Dózsavárossal összekötő Kistó utca környékén fekszik. Itt működik többek között a AUMOVIO, a Balluff, a Pepperl+Fuchs, az Algida és a Valeo veszprémi telephelye, de több (főleg raktár-) áruház és a Házgyári úti szabadtéri „lengyel piac” is. Utóbbi közelében áll a munkásszállónak épült, majd erős szegregációs célponttá vált Házgyári út 1., mely a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Programja szociális integrációs modellprojektjének helyszíne. Az Iparváros lakónépességének zöme

Csererdő városrésznek nem minősülő területi egységében él, amely eredetileg a Bakony Művek dolgozói részére épített, családi házas lakónegyed volt, és amely azóta új beépítésekkel is gyarapodott. Maga a Bakony Művek 2009-ben jogutód nélkül megszűnt, területének és környezetének rendezését, hasznosítását több szempontból rendezetlen jogi helyzete jelentősen akadályozza, területét a korábbi ipari tevékenység nyomán kiterjedt talaj-, talajvíz- és karsztvízszennyezés sújtja.

m) Gyulafirátót

Gyulafirátót Veszprémtől északkeletre, a város központjától hét kilométerre, a Bakony déli lejtőjén, a Győr felé vezető 82-es út mentén fekvő, egykor önálló település, mely 1984 óta Veszprém része. Településrészi önkormányzattal rendelkezik, népessége mintegy 3000 fő. Közelében, de már Hajmáskér területén működik a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központjának központi gyakorló- és lőterének fő – „Nullponti" – figyelőpontja, melyhez kapcsolódóan várhatóan új NATO bázis építése zajlik, Gyulafirátót lakott területéhez közelebb. Számos alapszintű közszolgáltatás – óvoda, iskola, orvosi rendelő, művelődési ház – helyben rendelkezésre áll. Veszprémből helyijáratokkal elérhető, azonban ezek lefedettsége inkább csak Gyulafirátót központi részeire korlátozódik. 2022 óta kerékpáros infrastruktúra köti össze Veszprémmel.

n) Kádárta

Kádárta Veszprém központi része és Gyulafirátót között fekszik, a belvárostól mintegy négy kilométerre. Egykor önálló település, 1973 óta Veszprém része. Határában horgásztavak találhatók, régebbi utcái a mai napig falusias jellegűek, területe azonban számos újonnan beépült családi házas utcával gyarapodott. Óvoda, orvosi rendelő és faluház helyben rendelkezésre áll, iskola azonban nem működik Kádártán. Kerékpárút és helyijáratok is összekötik Veszprém központi részével, vasúti megállóhelyén azonban minden vonat megállás nélkül áthalad. Kádárta és Veszprém között fekszik a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, a Honvédelmi Minisztérium 110 lakásos lakóparkja, a Veszprém Aréna és a Veszprémi Sportuszoda.

o) Csatárhegy

A fent hivatkozott 33/1997. számú önk. rendelet szerint Csatárhegy nem önálló városrésze Veszprémnek, hanem olyan városrésznek nem minősülő területi egység, ami azokon felül létezik. (A rendelet szerint ugyanilyen státusszal bír Veszprémvölgy és a Veszprém–Szentkirályszabadja repülőtér is, ezekre azonban – szemben Csatárheggyel – a KSH nem szolgáltatott külön adatot. A repülőtér máskülönben lakatlan, míg a Veszprémvölgyben élők Dózsaváros részeként szerepelnek az adatszolgáltatásban.)

Csatárhegy lakott területe „kertes mezőgazdasági terület" besorolású, azaz zártkerti jellegű településrész, mely hagyományosan szőlőhegyként funkcionált, jelenleg elsősorban hobbitelkek, hétvégi házak foglalják el. Ahogy országszerte számos más helyen, úgy itt is egyre többen élnek zártkerti övezetben állandó jelleggel, élve a hagyományos belterületi városrészekhez képest alacsonyabb ingatlanárakkal és fenntartási költségekkel. A zártkerteket gyakran fenyegeti a szegregálódás, hiszen gyakran azok költöznek ide, akiknek korábbi lakhatását a létbizonytalanság lehetetlenítette el. Ennek mértékéről nem állnak rendelkezésre adatok, mert a zártkertben élők igen nagy hányada más lakcímre van bejelentve. Érdemes lehet különös figyelmet fordítani a városrész demográfiai változásaira és szükség esetén beavatkozásokkal venni elejét a szegregálódásnak, az ellátórendszer látóköréből való kikerülésnek.

Csatárhegy, lévén zártkert, nem rendelkezik az elektromos áramon felül más közműhálózattal, ivóvíz közkifolyónál érhető el, az utak nagyrészt burkolatlanok, szolgáltatások helyben nincsenek jelen. A városközponttól öt kilométerre fekszik, 2019 óta érinti helyijárat.

2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Magyarország átfogó távlati fejlesztéseinek stratégiai irányt kínáló fejlesztéspolitikai és területfejlesztési keretdokumentuma a *területfejlesztési politika megújításáról, az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Koncepció kidolgozásáról szóló 1254/2012. (VII. 19.) Korm. határozat* alapján készült Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK). A Koncepcióban – a releváns minisztériumok, megyei önkormányzatok és a főváros fejlesztési igényeivel és elképzeléseivel összhangban – kidolgozásra került egy 2030-ig szóló fejlesztéspolitikai célrendszer, figyelembe véve az ország társadalmi-gazdasági, illetve ágazati és területfejlesztési szükségleteit. A nemzeti jövőkép megvalósítása érdekében az OFTK megfogalmazott négy átfogó, hosszú távú stratégiai fejlesztési célt, emellett 13 szűkebb, de nemzeti jelentőségű tematikus célkitűzést, amelyek közül hét szakpolitikai, hat pedig területi jellegű.

Az OTFK elsősorban ipara kapcsán említi Veszprémet, kiemelve, hogy a vegyipar mint kiemelkedő hozzáadott értéket termelő gazdasági ágazat térben minden rugalmassága ellenére is erősen kötődik az egyetemekhez és kutatóintézetekhez – melyeknek egyik kiemelt központja Veszprém. Az ország városhálózatának térszerkezetét értékelve az OTFK Veszprémet – Egerrel párban – a belső nagyvárosi gyűrű két, földrajzi okokból kissé elkülönülő, a belső és a külső gyűrűt összekötő egyik tengely mentén elhelyezkedő központként azonosítja.

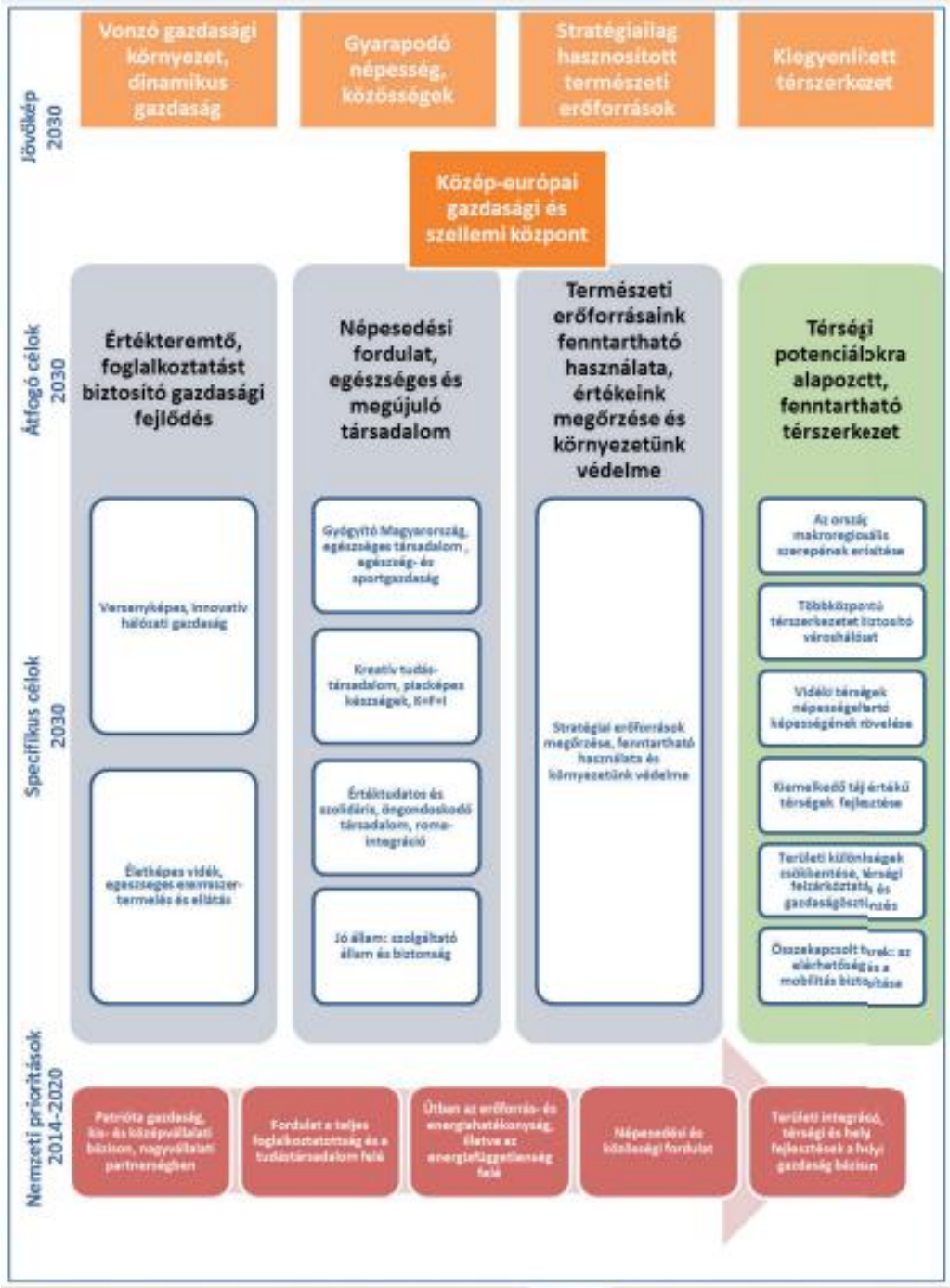

17. ábra: Az OFTK célrendszere (2014)

Értékelése szerint *„Veszprém, történetileg „a királynék városa" a legélhetőbb közép-dunántúli város pozíció betöltésére törekszik autóipari, bútoripari, élelmiszeripari, építőipari, elektronikai húzóágazatain kívül a magas tudásigényű K+F+I iparágak, a turizmus, környezetipar (ökopolisz), vegyipar kitörési pontok megerősítésével. Ennek eredményeként a belső városgyűrű iparosodott és felsőoktatási képzőhelyekkel is rendelkező nyugati tagjaival, valamint Győrrel és Budapesttel a távolabbi jövőben egy egyre sűrűsödő tudástérséget alkothat. A térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. a kelet-balatoni medence rekreációs és Várpalota ipari térségeire."* Ez utóbbi megállapítás kvázi komplementereként szerepel az OTFK-ban, hogy Veszprém vonzáskörzete nem terjed ki a megye egészére: míg Várpalota kötődése kettős és kapcsolatai Székesfehérvár felé legalább

éppolyan élénkek, addig Pápa környéke inkább Győrhöz húz, míg a Balaton-part települései, egyedi helyzetükből fakadóan, sok szempontból inkább egymáshoz kötődnek.

Az OTFK tíz fejlesztési irányt nevesít Veszprém vármegye számára – ezek, bár eltérő mértékben, de lényegében mind kapcsolódnak Veszprém városához is:

1. A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása.
2. A helyi gazdaság jelenlegi teljesítőképességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar" megerősödése.
3. A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
4. Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és a koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
5. A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
6. A megye táji, természeti és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
7. A karsztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton táji, természeti védelmének növelése.
8. A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonalitást oldó fejlesztése, koordinálása.
9. A városok térségszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
10. A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az OTFK-ra épülve **Veszprém vármegye területfejlesztési koncepciója** jelenti a stratégiai hierarchia következő lépcsőjét. A koncepció a vármegye jövőképeként egy vonzó, élhető és versenyképes térséget vizionál, amelynek eléréséhez három átfogó célt és ezekhez kapcsolódóan tíz stratégiai célt fogalmazott meg.

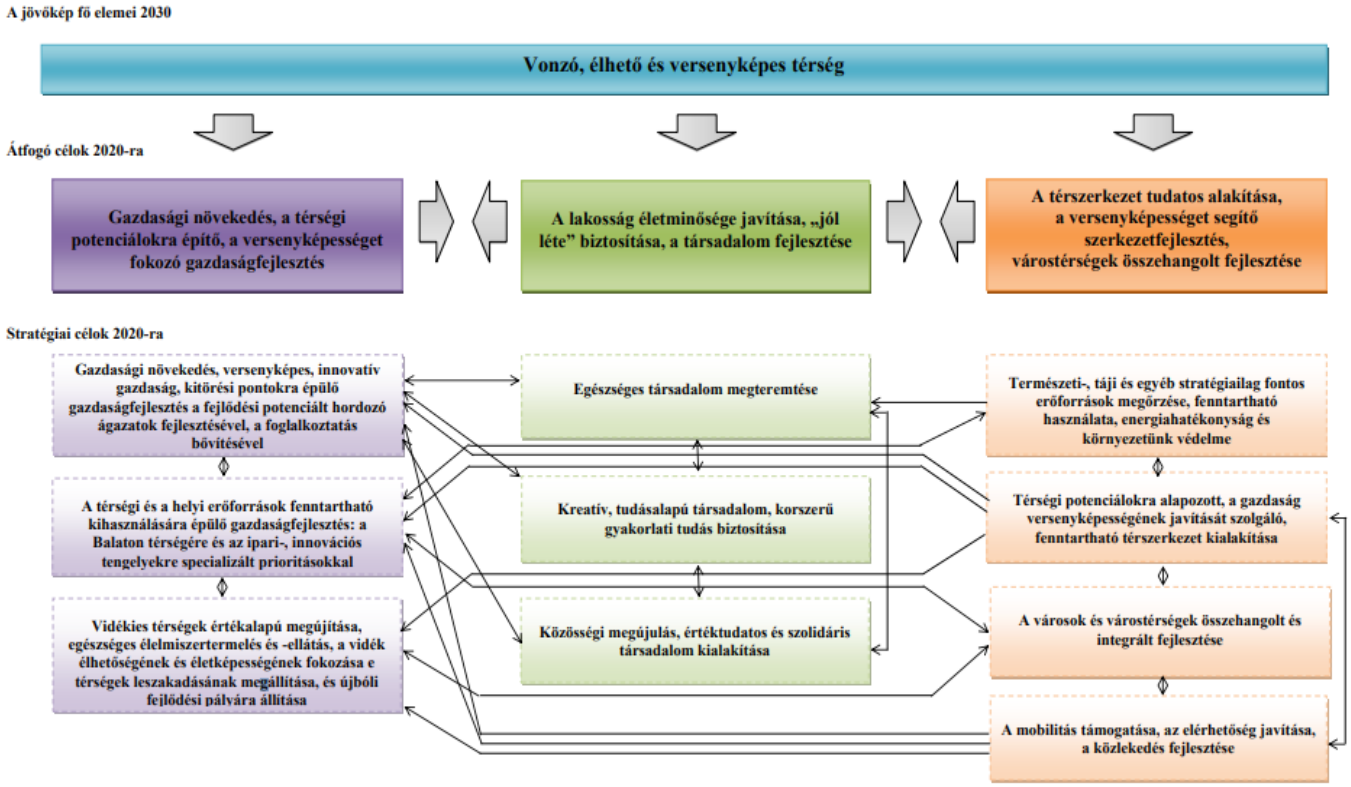

18. ábra: Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának célrendszere (2021).

E dokumentum értelemszerűen számos Veszprém-specifikus, illetve Veszprém számára is releváns állítást tesz, illetve célt tűz ki. Ezek közül azokra térünk ki e helyen bővebben, amelyek nem szerepelnek már az OTFK-ban is azonos vagy igen hasonló tartalommal.

Nagyobb ívű térszervezési célkitűzés Veszprém térségi szervező erejének emelése, a Székesfehérvárhoz fűződő kapcsolatrendszere fejlesztésével, az egymást kiegészítő funkciók (pl. felsőoktatás) erősítésével regionális társközponttá formálása. A logisztikai kapacitások fejlesztését teheti érdemessé hosszabb távon az M8-as autópálya tengelyének megvalósulása, ami új irányokba, Dunaújváros és Kecskemét felé teremt majd direkt kapcsolatokat. A 77-es út fejlesztése hasonló módon Keszthely és a nyugat-dunántúli megyeszékhelyek felé erősíti a kapcsolatokat. Távlati közlekedésfejlesztési cél a veszprém–szentkirályszabadjai repülőtér fejlesztése.

Ilyen célkijelölés, hogy Veszprém integrálódjon a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe (mellyel jelenleg dél felől határos), ezzel is segítve a város 2023-as európai kulturális fővárosi (EKF) címe idegenforgalmi hatásainak jobb hasznosítását. Az EKF-cím visszatérően megjelenik a megyei területfejlesztési koncepcióban lényeges kitörési pontként, melyre alapozva a teljes balatoni kiemelt térség képes lehet hosszú távon is megjeleníteni a maga egyedülálló, a térség értékeit is bemutató, magas minőségű kulturális attrakciós kínálatát a helyben lakók és a térségbe látogatók részére. Mindezzel együtt kell járjon a kereskedelmi szálláshelyek számának és minőségének bővítése. Szintén az idegenforgalomhoz köthető cél, hogy kialakuljon a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése a kínálat egymásra épülő összehangolásával, a szükséges szervezeti keretek biztosításával. Cél, hogy mindezen erőfeszítések hozzájáruljanak a szezonalitás csökkenéséhez és új vendégkörök eléréséhez. Egyedi kitörési pont lehet az egyházi turizmusban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása (zarándokútrendszer, szolgáltató infrastruktúra), de e fent említett összekapcsolódást tudja segíteni új észak–déli kerékpáros kapcsolatok kiépítése is.

Az EKF-cím más területeken, így például a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni küzdelemben is eszközül szolgálhat: más nemzetközi eseményekhez hasonlóan keretet tud biztosítani olyan iskolán kívüli kiegészítő programok számára, amelyek a veszélyeztetett diákok jobb integrációját segítik elő. Szintén az EKF programhoz kapcsolódó cél egy országos hatókörű komplex mozgásrehabilitációs központ létrehozása Veszprémben.

Veszprém felsőoktatásicentrum-szerepét erősítené a célkitűzés, hogy a város foglaljon el markáns helyet – mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a közép-kelet európai országok gazdasági központjaival való együttműködésben.

Míg az OTFK általában a tudásalapú iparágakat emeli ki, addig a megyei területfejlesztési koncepció jövőképe specifikusan említi a meglévő erősségeire építő járműipar és a hozzá kapcsolódó gép- és elektronikai ipar, alapozva a Pannon Egyetem innovációs és kutatás-fejlesztési munkájára. Lényegi kiegészítés annak kívánalma, hogy az autóipari beszállítók készüljenek fel az elektromos autók térnyerésével összefüggő fejlesztésekre. A tudásintenzív (high tech) iparágak kapcsán azonosított veszély, hogy ezen iparágak K+F központja általában távol esik Veszprémtől, így fontos feladat olyan kapcsolatok kiépítése, amelyek biztosítani tudják, hogy megszakítatlan innovációs láncokra csatlakozhassanak a helyi kkv-k is. Szintén nagyban épít a Pannon Egyetem jelenlétére azon célkitűzés is, hogy várható a szén mint vegyipari alapanyag felértékelődése, ami az alacsony fűtőértékű szénvagyon új típusú kiaknázását teszi lehetővé, újra relevánssá téve a nyersanyagot a régióban.

Fontos cél, hogy a tudásalapú, kreatív gazdaság értékei és újításai meg tudjanak jelenteni a szolgáltatások és az intézmények működésében, így az e-ügyintézésben is, széles körben elterjesztve az információs társadalom legújabb vívmányait oly módon, hogy a teljes régió élenjárónak számítson

e tekintetben. A tudásfókuszú szereplők jelenléte akár önálló vállalkozói tudásparkká is fejleszthető, ide vonzva azokat a vállalkozásokat, beruházásokat, melyek hozzá tudnak adni ezen innovációs, kreatív ökoszisztémához, illetve kereteket biztosítva sikeres tudás- és technológiatranszferek számára. A megyei kereskedelmi és iparkamara, valamint a Veszprémi Egyetem közreműködésében nyílhat lehetőség innovációs profilú kis- és középvállalkozások inkubációjára, szintén hozzájárulva a tudásfókuszú gazdaság kritikus tömegének eléréséhez. Mindezekhez szükséges az infokommunikációs környezet megfelelő fejlesztése is; összességében olyan munkaerőpiaci környezetet kínálva, ami hozzá tud járulni a magasan képzett fiatal (vállalkozói és kutatói) munkaerő helyben tartásához.

Megjelenik a faipar és a bútoripar – mint helyi erőforrásokra és meglévő hagyományokra épülő iparágak – stratégiai jelentősége. Veszprém térségében is kívánatos a hulladék-újrahasznosításhoz, illetve az alternatív energiahordozók hasznosításához kapcsolódó termékek fejlesztése, azok előállításának bővítése. A koncepció javasolja egy új, megyeszékhelyi ipari park létesítését Veszprémben, valamint a piaci igényekre tekintettel lévő szak- és felnőttképzési oktatásfejlesztések indítását, illetve a duális képzések elterjesztését.

Az OFTK-ban is megjelenő nyugat–keleti irányú Székesfehérvár – Várpalota – Veszprém – Ajka fő tengelyen felül a megyei területfejlesztési koncepcióban megjelenik egy észak–déli irányú Győr – Zirc – Veszprém tengely is, mely elsősorban a két megyeszékhely járműipari együttműködéseinek erősítésére tud épülni. Kiemelendő, hogy a koncepció e tengelyen, tekintettel a Bakony érzékeny természeti környezetére, elsősorban a vasúti kapcsolat erősítését tűzi ki célul. Cél a vasúti szolgáltatás vonzerejének általános növelése is. További közlekedésfejlesztési felvetésként jelenik meg a fenntartható mobilitási módok primátusa a motorizált egyéni közlekedéssel szemben, illetve a közösségi közlekedés versenyképességének biztosítása térségi szinten is. Ennek konkrét példájaként jelenik meg az autóbuszos kapcsolatok erősítése Veszprém és Mencshely, illetve Pula között. Bár országos léptékű felvetés, helyben is kívánatos lenne a közösségi rendszerek közti tarifális, menetrendi, átszállási stb. intermodális átjárhatóság fokozása.

Cél az európai és a nemzeti energia- és klímastratégiákhoz kapcsolódó energiastratégia megvalósítása – ennek részeként a CO_2-kibocsátás és általában az energiafelhasználás csökkentése, valamint a zöld energiák arányának növelése.

Veszprém vármegye területfejlesztési programja (2021) e fenti célokra és gondolatokra alapozva az alábbi intézkedésekre tesz javaslatot:

- 1. prioritás: A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése
    a. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében
    b. A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartó képességének támogatása, foglalkoztatásbővítésük és innovációs teljesítményük javítása
    c. A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések
    d. A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében
    e. Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása

- 2. prioritás: A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés
    a. A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése
    b. Városok ellátószerepének növelése, a várostérségek központi funkcióinak erősítése
    c. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatásbővítést célzó programok támogatásával
    d. A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése
    e. Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések
- 3. prioritás: Kreatív, versenyképes tudással rendelkező, jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei
    a. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése
    b. A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció
    c. A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása
- 4. prioritás: A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás
    a. Az elérhetőség javítása
    b. Térségi mobilitás biztosítása
    c. A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése
    d. Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése
    e. Forgalombiztonság növelése
- 5. prioritás: A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése
    a. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás
    b. Zöldinfrastruktúra-fejlesztés
    c. Közműfejlesztés az életkörülmények, a környezeti állapot és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására
    d. A megye környezetminőségének javítása
    e. A klímaadaptációs képesség fokozása
    f. Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései

A területfejlesztési program készítésekor a 2021-2027-es finanszírozási időszak kereteinek és forráslehetőségeinek csak kis hányada volt ismert.

2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Veszprém területrendezési szabályozási környezetének sajátossága, hogy közvetlen közelében húzódik az önálló területrendezési tervvel rendelkező Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet: a szomszédos települések közül Litér, Szentkirályszabadja, Felsőörs és Veszprémfajsz is ide tartozik – így Veszprém Megye Területrendezési Tervének nem is képezik részét.

Az országos területrendezési tervben szereplő vonalas infrastruktúrák közül elsősorban a közlekedési szerepűek bírnak Veszprém területén nagyobb jelentőséggel: itt ágazik el az országos vasúti törzshálózat részét képező 20. sz. (Székesfehérvár – Szombathely) és 11. sz. (Győr – Veszprém) vasútvonal, de hat országos főútvonal is érinti. Ezek közül a legfontosabb a 8-as út – ebbe torkollik Veszprém területén belül a 72-es, a 73-as, a 77-es és a 82-es út, míg a Veszprém központi részeit észak felől elkerülő 830-as út a 8-assal együtt alkotja a veszprémi körgyűrűt. Tervezett fejlesztés a 82-es út új, Győr felől a körgyűrű érintése nélkül kapcsolatot kínáló összekötő szakasza, amely a körgyűrű érintése nélkül kínál kapcsolatot Győr felé. Veszprém déli részén húzódna és a város nyugati oldalán kapcsolódna a 8-as útba a tervezett M8-as jelű kiemelt szolgáltatást nyújtó főút nyomvonala. Ebből Litért elkerülve ágazna ki egy új út a 72-es út Veszprém felőli végébe. A két település határán fekvő Veszprém–Szentkirályszabadja repülőtér térségi besorolású. A 8.A jelű országos kerékpárút-törzshálózati vonal Zircen, majd Veszprém központján keresztül Győrtől Balatonfüredig húzódik. Ebből a városközpontban ágazik ki a 81.A jelű Balaton-Rába kerékpárútvonal (Veszprém–Kapolcs–Tapolca–Sümeg–Pápa–Győr). Veszprém szűkebb környezetében egy, az országos vasúti törzshálózat részeként kijelölt tervezett vasútvonal szerepel az OTRT-ben, ez Hajmáskértől Balatonfűzfőig húzódna.

Veszprém térségében Litéren található 50 MW vagy nagyobb névleges teljesítőképességű (123 MW-os) erőmű. Energetikai hálózatok kevésbé meghatározó módon érintik Veszprémet: a készlenléti szerepű litéri gázturbinás erőmű felől észak (Győr, ágazati száma 15.), nyugat (Felsőpáhok, ágazati száma 23.), valamint nyugat (Martonvásár, ágazati száma 25. és Paks, ágazati száma 29.) felé húzódnak 400 kV-os átviteli hálózati távvezetékek. Ezek Veszprém keleti szélén találkoznak, ahol Litér határában áll a MAVIR egy 120 kV-os állomása. Tervezettként szerepel az OTRT-ben egy újabb Litér-Paks távvezeték létesítése. Kelet–délnyugat irányban halad el a város nyugati szélén egy földgázszállító vezeték (507. sz., Papkeszi–Devecser), leágazással a volt Bakony Művek területére (507-01. sz.).

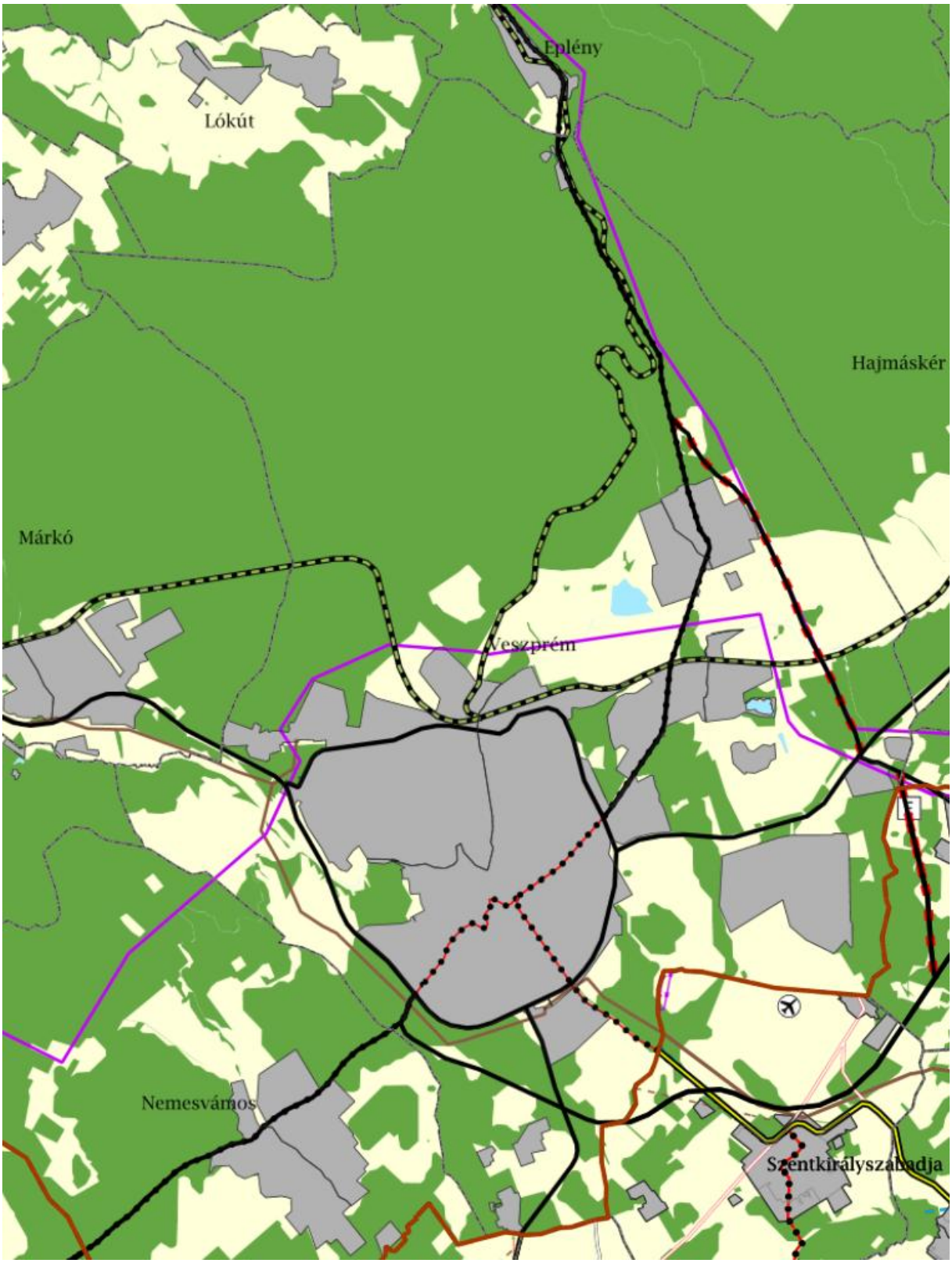

19. *ábra: Veszprém az országos területrendezési tervben (OTRT) és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési tervében (BKÜTRT)*

Veszprém vármegye területrendezési tervében (2020) szerepelnek a térségi kerékpárút-hálózat elemei is: ilyen a városközpontból a 73-as út mentén Csopakig, valamint a Séd-völgyön, Márkón és Szentgálon át Ajka felé vezető útvonal. E tervi szinten már szerepelnek a térségi ellátást biztosító 132 kV-os elektromos elosztóhálózat elemei is – Veszprémben ilyen vezetékek a litéri erőműtől a 8-as út mentén a 77-es út településeinek irányába, illetve a két út csomópontjától a Déli-Bakonyon át Úrkút irányába húzódnak, a Sportuszodától kiágazással a vasútállomásig. Földgázelosztó vezetékek elsősorban az Iparvárost hálózzák be, kiágazással a Haszkovó úti fűtőerőműig. A várost dél felől megkerülő 507. sz. földgázszállító vezetékből Nemesvámos, a Videoton, a Déli intézményközpont, a szentkirályszabadjai repülőtér, valamint Kádártán át Hajmáskér irányába ágazik le elosztóvezeték.

Veszprém közigazgatási területének északi fele (a vasútvonaltól Eplényig), valamint foltokban keleti és nyugati határa az ökológiai magterület része, kisebb pufferterületekkel kiegészítve. Ökológiai folyosónak minősülő területek elsősorban a város déli, Veszprémfajsz felőli, valamint keleti, Litér felőli szélén találhatók. Kiváló vagy jó termőhelyi adottságú szántóterületek egy keskeny sávban, Veszprém vasútállomás északi oldalának környékén fekszenek csak. Veszprém erdőterületeinek zöme kiváló termőhelyi adottságú, míg erdőtelepítésre elsősorban a 8-as út déli elkerülő szakasza mentén, a Déli intézményközpont két oldalán jelölt ki nagyobb területeket a megyei területrendezési terv. Térségi vagy országos komplex tájrehabilitációt igénylő területek sem találhatók Veszprémben, noha Márkó, Hajmáskér, Sóly és Királyszentistván felől közvetlenül a városhatáron húzódnak ilyen (térségi besorolású) területek. Az egész város ásványinyersanyagvagyon-övezet, földtani veszélyforrás területének övezete azonban nem érinti. Veszprém egésze honvédelmi és katonai célú terület övezetének minősül. Történeti települési terület besorolású. Világörökségi várományos terület nem érinti a város területét – a megyéből csak Bakonybél esik e kategóriába.

A város külterületeinek jelentős hányada országos jelentőségű tájképvédelmi terület – a 8-as út déli elkerülő szakaszának külső oldala kivételével –, valamint a jutaspusztai, a csererdői, kádártai és részben a gyulafirátóti belterületek is e besorolás alá esnek. Gyulafirátót kivételével Veszprém egésze vízminőség-védelmi terület, valamint karsztvízemelkedéssel veszélyeztetett település. Sem rendszeresen belvízjárta terület övezete, sem nagyvízi meder övezete nem érinti.

Veszprém a gazdaságfejlesztés kiemelten támogatott célterületi övezetének van besorolva, akárcsak szomszédos települései közül Márkó, Bánd, Nemesvámos, Szentkirályszabadja, Litér és Hajmáskér. Veszprém egyúttal innovációs-technológiai fejlesztés kiemelten támogatott célterülete. Szomszédjai közül Hárskút, Lókút, Eplény, Veszprémfajsz, Felsőörs, Szentkirályszabadja és Litér Veszprémmel együtt turisztikai fejlesztések kiemelten támogatott célterülete is.

A vármegyei területrendezési terv együtt tervezendő várostérségként nevesíti a veszprémi várostérséget (amely elsősorban nyugati irányban nyúlik el: tagja Veszprém, Hárskút, Eplény, Hajmáskér, Sóly, Szentkirályszabadja, Veszprémfajsz, Nemesvámos, Hidegkút, Tótvázsony, Nagyvázsony, Barnag, Vöröstó, Mencshely, Pula, Márkó, Bánd, Herend és Szentgál). Szintén együtt tervezendő térségként jelenik meg az Európa Kulturális Fővárosa Veszprém 2023-program érdekében együttműködő települések övezete is: ennek része a balatoni kiemelt üdülőkörzet összes – 72 db – Veszprém megyei települése, maga Veszprém, valamint 45 további megyei település Sümegtől Várpalotáig, Berhidától Bakonyszentkirályig, Nemesvámostól Farkasgyepűig. Enklávészerűen hiányzik azonban az övezetből Papkeszi, Sáska és Zalahaláp. Ennek oka, hogy a megyei területrendezési terv készítésekor (2019) Veszprém MJV adatszolgáltatása alapján került sor ezen övezet lehatárolására, az akkor önkéntesen csatlakozó települések kerültek megjelölésre, feltüntetésre. Területrendezési szempontból ezzel is megalapozták azt a szándékot, hogy 2023-ban Veszprém MJV a Bakony-Balaton térségével legyen Európa Kulturális Fővárosa, mely sikeresen és eredményesen meg is valósult.

2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Veszprém 13 településsel határos, noha e határok terjedelme és relevanciája igen eltérő. A közös tervezés szükségessége a legerősebben Szentkirályszabadja felé jelenik meg, hiszen az ott található repülőteret kettévágja a két település közigazgatási határa, és míg a kiszolgáló létesítmények, illetve a kapcsolódó elhagyott szovjet laktanya Veszprémhez, addig a futópálya zöme Szentkirályszabadjához tartozik. Veszprém és Királyszentistván igen rövid közös határa egy murvabányát vág ketté. Hajmáskér és Veszprém határán áthúzódik a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központjának központi gyakorló- és lőtere. Ennek fő – „Nullponti" – figyelőpontja Hajmáskéren található, a várhatóan 2023-ra elkészülő új katonai bázis azonban már Gyulafirátóton, azaz Veszprém területén épül fel.

Hárskút

Hárskút szerkezeti terve (2019. március) szerint a község Veszprémmel közös határát erdő-, illetve korlátozott használatú mezőgazdasági területek, valamint egy – Veszprém területére is benyúló hidrogeológiai védőzónával bíró – vízműterület alkotja, azaz kizárólag beépítésre nem szánt területek. A határoló erdőterületek közül egy helyrajzi szám honvédelmi célú különleges terület.

Lókút

Lókút szabályozási terve (2018. december) szerint a község Veszprémmel közös határát elsősorban védelmi rendeltetésű erdőterületek, valamint kisebb szakaszokon korlátozott használatú mezőgazdasági területek, azaz kizárólag beépítésre nem szánt területek szegélyezik.

Eplény

Eplény településszerkezeti terve és helyi építési szabályzata (2020. szeptember) szerint a község Veszprémmel közös határát különleges honvédségi terület (gazdasági erdő másodlagos rendeltetéssel), valamint általános célú mezőgazdasági területek övezik. Eplény és Veszprém határában ágazik szét a 82-es főút meglévő nyomvonala és a tervezett elkerülő nyomvonal. E pont közelében, Veszprém határától nem messze kereskedelmi, szolgáltató célú gazdasági terület is található; a Kökényes Vendégház, ami azonban szintén a belterületi határon kívül fekszik.

Hajmáskér

Hajmáskér szabályozási terve (2022. március) szerint a község Veszprémmel közös határának zömét – Eplénytől a 8214. sz. összekötő útig – honvédelmi erdő kíséri. Ez úttól délre, a 20. sz. vasútvonalig általános mezőgazdasági terület fekszik a két település határán, melyet érint, hogy a szabályozási terv a vasútvonal nyomvonalkorrekciójának lehetőségét jelzi. Ennek megtörténte esetében a vasút a mai vonalához képest néhány száz méterrel északabbra lép át Veszprém területére. A vasútvonal és a 8-as út között ismét honvédelmi erdő, majd az út és Sóly határa közti vékony sávban ismét általános mezőgazdasági terület fekszik. Hajmáskér Veszprémmel határos részei szinte egészükben nyílt karsztterületek, illetve táj- és településkép-védelmi területek.

Sóly

Sóly és Veszprém közös határa igen rövid, sólyi oldalán a község településszerkezeti terve (2014. október) szerint teljes egészében védelmi célú erdőterület fekszik.

Királyszentistván

Királyszentistván szabályozási terve (2019. január) szerint a község Veszprémmel közös rövid határát kisebb részben általános mezőgazdasági terület, nagyobbrészt védelmi erdőterület és bányaterület alkotja. A közös határszakasz északi szélén lépnek be Veszprém területére a litéri erőműhöz kapcsolódó nagyfeszültségű távvezetékek. A szakasz egésze vízbázisvédelmi védőterület.

Litér

Litér településszerkezeti terve (2021. február) szerint a község Veszprémmel közös határát legnagyobbrészt véderdő és gazdasági erdő, valamint a határszakasz északi és déli végénél kisebb általános mezőgazdasági területek övezik. A szakasz szinte egészében ökológiai folyosó övezetébe esik. Északi vége közelében – még Veszprém területén – ágazik ki a 72-es főút tervezett elkerülő nyomvonala, amely Veszprém határvonalát lazán követve Litér területén torkolna az M8-as útba. A Veszprém–Litér–Királyszentistván hármas határ közelében lép át Litér területéről Veszprémbe a litéri erőmű melletti transzformátorállomástól induló 400 kV-os villamosenergia-légvezeték.

Szentkirályszabadja

Veszprém és Szentkirályszabadja közigazgatási határa igen komplex helyzetű, mivel kettévágja a repülőtér, illetve a mellette fekvő volt szovjet laktanya (ma Északi Gazdasági Terület) területét is. Ennek megfelelően Szentkirályszabadja helyi építési szabályzata e két övezetet önálló szabályozási tervlapokon kezeli. A repülőtérre vonatkozó terv mindkét település érintett részeire kiterjedő módon készült, Szentkirályszabadja község képviselő-testülete és Veszprém MJV közgyűlése is elfogadta. Öt helyen, ahol egy helyrajzi szám alatt egységes telekként kezelhető területi egységeket vág el a közigazgatási határ, a terv a határ kisebb módosításait javasolja.

A volt laktanya Szentkirályszabadja területére eső részének területén a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági besorolás domináns, csekélyebb szabályozásivonal-módosítási tervek mellett. A repülőtér délkeleti kiszögellésének területét számos új út tárná fel a jövőben, az általuk körülhatárolt tömbök tervezett övezeti besorolása Különleges terület – repülőtér, ami elsősorban a repülőtér működésével és kiszolgálásával összefüggő építmények, továbbá az ahhoz kapcsolódó logisztikai, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó épület, szálláshely-szolgáltató épület, irodaház, parkolóház, üzemanyagtöltő elhelyezésére szolgálhat. Az innen délkelet felé induló új út csomóponttal keresztezné az M8-as utat (mely a futópálya vonalában húzódó bevezető fénysávot mélyvezetésben kerülné el), majd körforgalommal csatlakozna a 7217. sz. Veszprém – Balatonalmádi úthoz. A futópálya és környezete Közlekedési terület – légi közlekedés besorolású. A repülőtér területét a meglévő délnyugat–északkelet irányú út mellett kelet felől is új út határolná.

A repülőtéren és környezetén kívül Szentkirályszabadja veszprémi határát szinte kizárólag általános mezőgazdasági besorolású területek kísérik. Ezek nyugati részére esik a korábbi M8-as, mai nevén R8-as út szabályozási vonalának belépése is Veszprém területére.

Felsőörs

Felsőörs és Veszprém közös határának felsőörsi oldalán a község szabályozási terve (2019. július) szerint teljes egészében általános mezőgazdasági terület – gyümölcsös – fekszik. A 7219-es sz. út mentén jelzi a szabályozási terv az Alsóörs felé haladó – időközben megvalósult – településközi kerékpárút vonalát is.

Veszprémfajsz

Veszprémfajsz Veszprémmel közös, rendkívül rövid határát általános mezőgazdasági terület – összesen két helyrajzi szám – kíséri.

Nemesvámos

Nemesvámos szabályozási terve (2018. december) szerint a község Veszprémmel közös határát legnagyobbrészt általános mezőgazdasági terület, valamint kisebb szakaszokon védelmi, illetve honvédelmi erdő övezi. A határvonal teljes terjedelmében legalább egy, de a legtöbb szakaszon több vízbázis hidrogeológiai védőidomzónáiba tartozik. A 77-es út két oldalán 132 kV-os villamosenergia-légvezetékek, a déli oldalon nagyközépnyomású földgázvezeték, a Bánd–Veszprém–Nemesvámos hármashatár közelében 400 kV-os villamosenergia-légvezeték lép át Nemesvámosról Veszprém területére. Két helyen 22 kV-os villamosenergia-légvezeték is keresztezi a határt.

Bánd

Bánd Veszprémmel közös, rövid határát védelmi erdőterület – összesen két helyrajzi szám – kíséri. A határszakasz északi szélén, a Séd völgyében húzódik a Márkó – Veszprém kerékpáros nyomvonal.

Márkó

Márkó és Veszprém közös határának márkói oldalán a község szabályozási terve (2015. október) szerint szinte teljes egészében erdőterület fekszik – legnagyobbrészt honvédelmi, illetve gazdasági besorolású, de a 20. sz. vasútvonal északi oldalán egy védőerdősáv is húzódik. A Bánd felőli hármashatár közelében egy kisebb szakaszon általános mezőgazdasági célú terület fekszik Veszprém határa mellett. A vasútvonaltól délre hidrogeológiai védőterület, északra régészeti terület kíséri a határszakaszt.

A kapcsolódó települések szabályozási terveinek Veszprém határát érintő részei összességében elenyésző mértékben tartalmaznak fejlesztési szempontból releváns elemeket – ilyen lényegében csak a Veszprém–Szentkirályszabadja repülőtér és a mellette fekvő volt szovjet laktanya területén jelenik meg. Ide esik az egyetlen jelentősebb tervezett vonalasinfrastruktúra-fejlesztés, az M8-as (R8-as) út vonala is.

2.1.5 A település társadalma

2.1.5.1 Demográfia

Az elmúlt évtizedben – az országos trendekkel összhangban – Veszprém népességére is fokozatos csökkenés volt jellemző: míg a 2011. évi népszámlálás idején 60 763 lakosa volt Veszprémnek, a KSH legfrissebb, 2023-as adatai szerint a város jelenlegi népessége 56 029 fő.

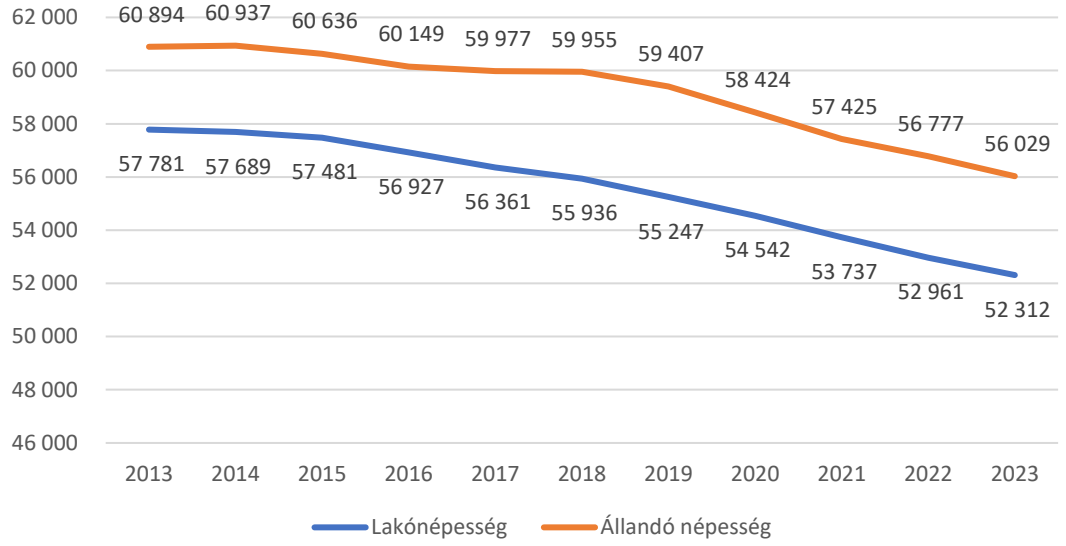

20. ábra: A lakónépesség és állandó népesség számának alakulása Veszprémben, 2013–2023. Forrás: TeIR

A lakosság fokozatos elöregedése az országos folyamatokhoz hasonlóan érzékelhető. Az öregedési index, amely a 65 évesek és idősebbek arányát mutatja a 14 éves és fiatalabb népességhez viszonyítva, jelentősen nőtt: 2012-ben 119, 2016-ban 130, 2023-ban pedig már 184 volt, azaz közel kétszer annyi idős él Veszprémben, mint gyermek. Ez kedvezőtlenebb az országos átlagnál.

Öregedési index	2012	2016	2023
Magyarország	118,9%	128,1%	143,2%
Veszprém vármegye	128,0%	140,1%	164,3%
Veszprémi járás	109,1%	119,4%	154,9%
Veszprém	118,3%	129,3%	183,8%

21. ábra: Veszprém öregedési indexének alakulása, 2012-20123. Forrás: TeIR

A 0-14 éves korosztály 2023-ban a lakosság 12,3%-át tette ki, ami tíz év távlatában a legalacsonyabb érték. Ennél is jelentősebb fogyás figyelhető meg az aktív korúaknál, akiknek a lakosságon belüli aránya az utóbbi évtizedben 4,4 százalékponttal csökkent, míg a 65 év feletti lakosságé 6 százalékponttal emelkedett.

Mindemellett a halálozások száma 2014 óta évente fokozatosan egyre több fővel haladja meg az élveszületések számát (ez a különbség a koronavírus járvány időszakát követően egyre élesebbé válik).

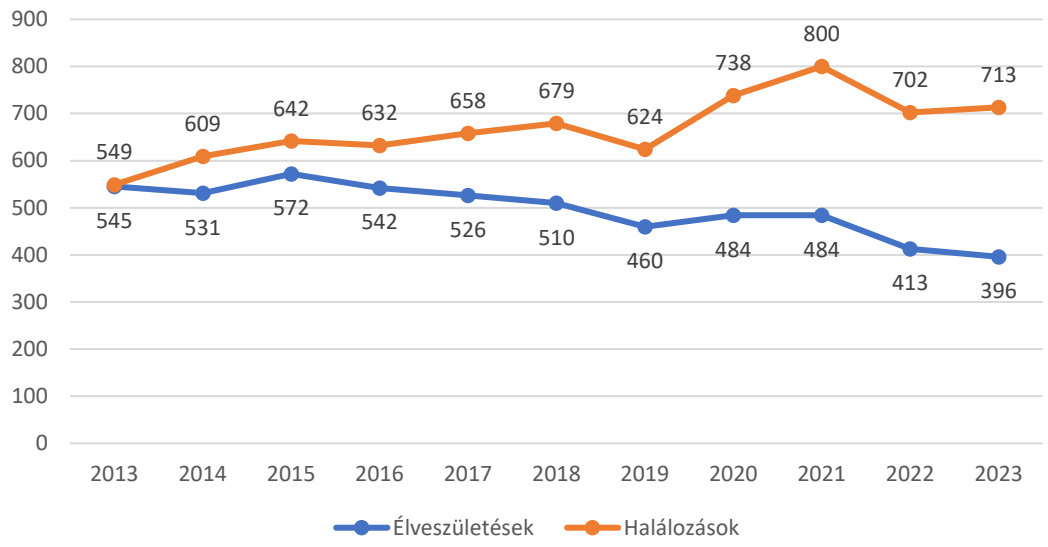

22. ábra: 2013-2023 közötti élveszületések és halálozások számának összehasonlítása Veszprémben. Forrás: TeIR

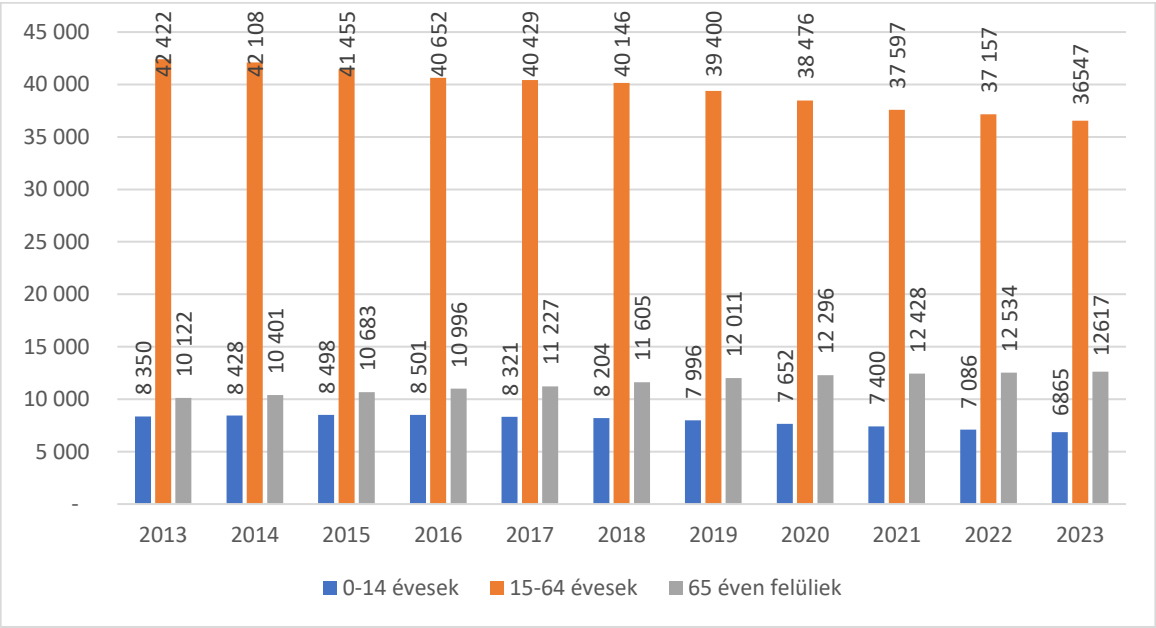

23. ábra: Veszprém lakosságának korosztály szerinti megoszlása 2013-2023 között. Forrás: TeIR

A népesség alakulásának egy másik befolyásoló tényezője egy adott település vándorlási egyenlege, azaz az odavándorlás és elvándorlás aránya közti különbség. Veszprém vándorlási egyenlege évek óta negatív, ezzel szemben a szomszédos, kisebb települések esetében a 2020-as év során magasabb volt az odavándorlók száma, mint az elvándorlóké.

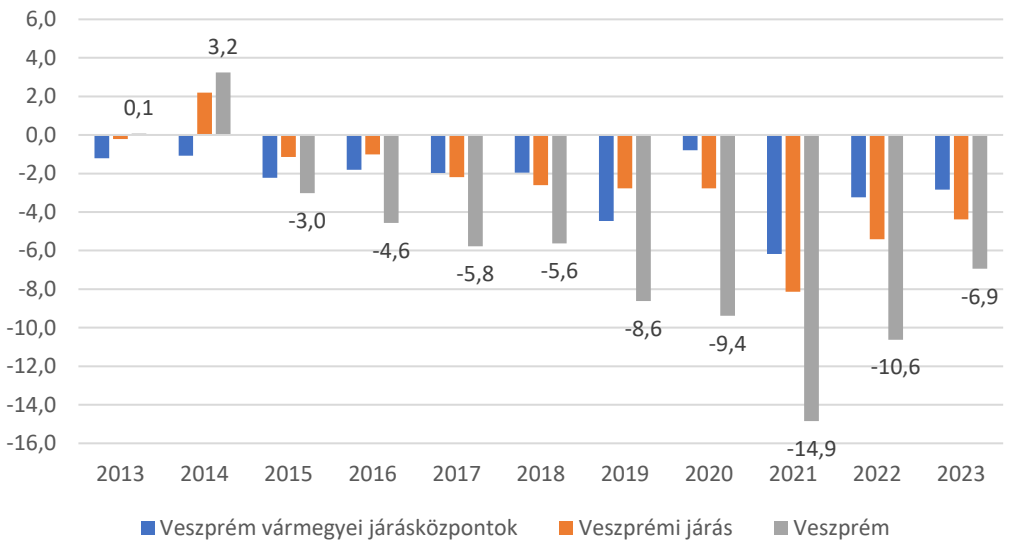

24. ábra: Veszprém vándorlási egyenlegének alakulása, 2013-2023. Forrás: TeIR

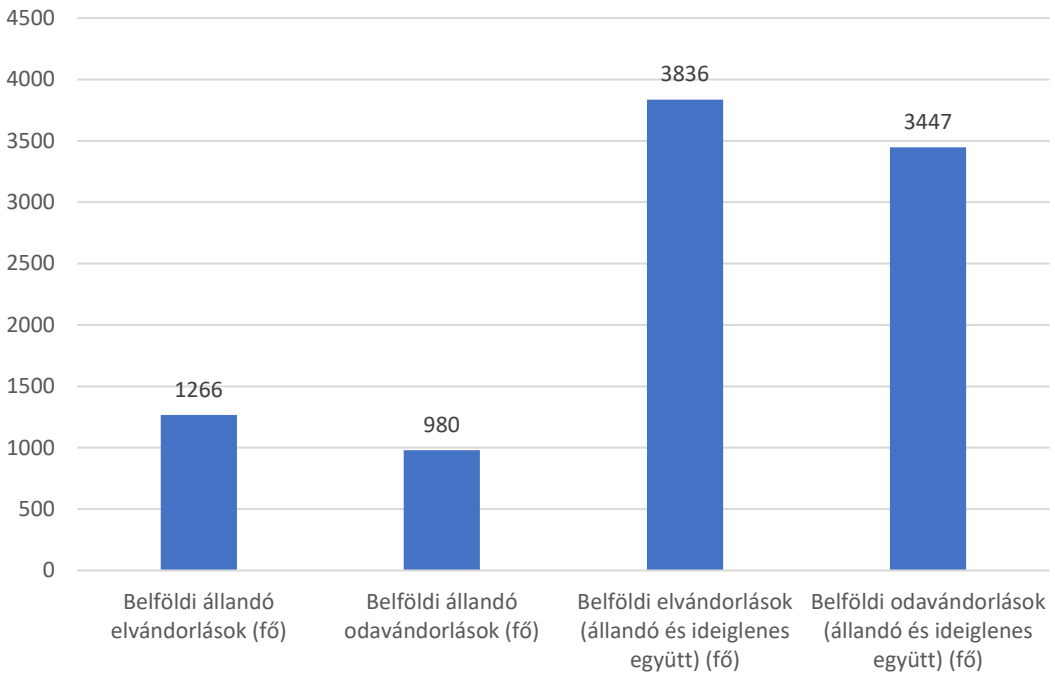

25. ábra: Népességmozgás Veszprémben, 2023. Forrás: TeIR

Ez a csökkenő tendencia várhatóan hosszú távú, ami a munkaképes lakosság arányának csökkenésével és a szociális ellátórendszerre helyezett nagyobb teherrel járhat, ezért a városnak indokolt olyan intézkedéseket meghoznia, amelyek a népességmegtartásra, Veszprém lélekszámának növelésére irányulnak.

2.1.5.2 Nemzetiségi összetétel

Veszprémben a 2022. évi népszámlálás során 49 467 fő nyilatkozott nemzetiségi hovatartozásáról, az alábbiak szerint (a válaszadás nem volt kötelező, egy válaszoló azonban több nemzetiséghez tartozónak is vallhatta magát):

- magyar 47 622 fő (a 2022-es népesség 83,9%-a)
- német 690 fő (1,2%)
- más, fel nem sorolt nemzetiségűnek 396 fő (0,7%)
- cigány, roma 215 fő (0,4%)
- ukrán 206 fő (0,4%)
- egyéb 338 fő (0,6%)

A veszprémi lakosság 3,24%-a vallotta magát nem magyar nemzetiségűnek (is), közülük a legnagyobb számban a német, cigány és ukrán kisebbségekhez tartozó lakosok vannak jelen. Jelentős eltérés mutatkozik az országos átlagtól (2,1%) a roma nemzetiség arányában. A város két leginkább számottevő nemzetisége, a romák és a németek mellett saját nemzetiségi önkormányzattal rendelkeznek a lengyelek, örmények és ukránok is.

2.1.5.3 Képzettség

Veszprém lakosságának átlagos végzettségi és képzettségi szintje jóval magasabb a hasonló méretű és népességű megyeszékhelyekhez képest. Országosan a 38%-ot is meghaladja azok aránya, akik nem rendelkeznek középfokú képzettséggel, vagy csak szakképzettek és nem rendelkeznek érettségivel; ez az arány Veszprémben 30% körüli. Veszprémben magasabb arányban van jelen jól képzett, közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaerő, míg alacsonyabb a csak szakmával rendelkezők aránya, mind a férfiak, mind a nők körében. Erre magyarázatot adhat a nagy hagyományú és magas színvonalon működő helyi oktatási intézményrendszer.

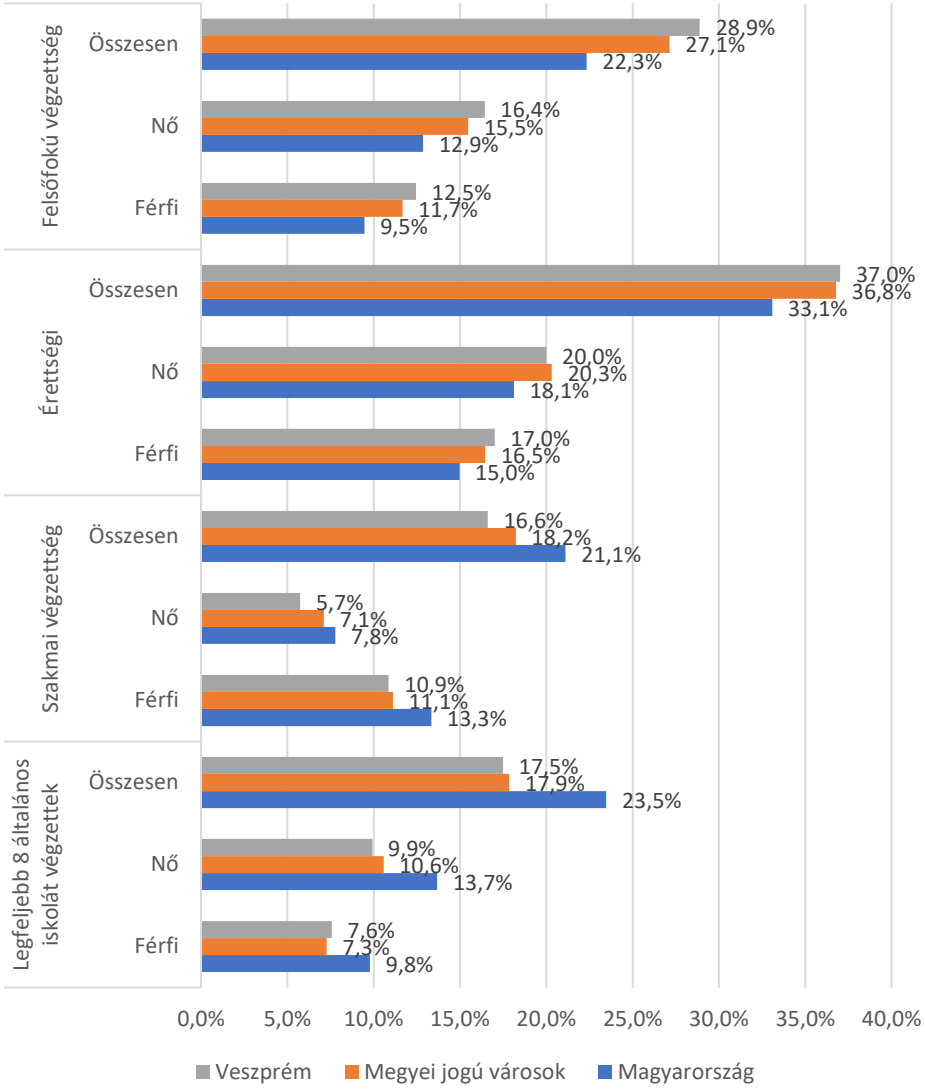

26. ábra: A 15 évesnél idősebb lakosság iskolai végzettség szerinti megoszlása nemenként (%). Forrás: Népszámlálás 2022

Veszprémben 2025-ben 13 önkormányzati óvoda, 12 általános iskola, 3 gimnázium, 7 szakközépiskola és 2 felsőoktatási intézmény található. A település oktatási intézményeiről és ellátásairól bővebb leírást jelen tanulmány 2.1.8.1.7. fejezete kínál.

2.1.5.4 Foglalkoztatottság

A városnak a térségben elfoglalt munkaerőpiaci jelentőségét igazolja, hogy a Lechner Tudásközpont ingázási adatai alapján a KSH veszprémi nagyvárosi településegyüttes lehatárolásához tartozó 17 település közül Tótvázsony kivételével az összes településen az ingázó foglalkoztatottak több, mint fele dolgozik Veszprémben. Ugyanakkor kisebb mértékű, ellentétes irányú mozgásként a Veszprém városában élő foglalkoztatottak 23%-a (6692 fő) más településre jár munkába: a legtöbben Veszprémből Budapestre (az összes elingázó 18,6%-a), Balatonfüredre (9,2%), külföldre (7,8%), Nemesvámosra (7,6%), illetve Székesfehérvárra (6,4%) ingáznak. Látható, hogy jelentős bejáró létszámot vonzó településnek számít a Veszprémmel szomszédos Nemesvámos is, ahol a 240 főt foglalkoztató Haribo édességgyár minősül kiemelt foglalkoztatónak.

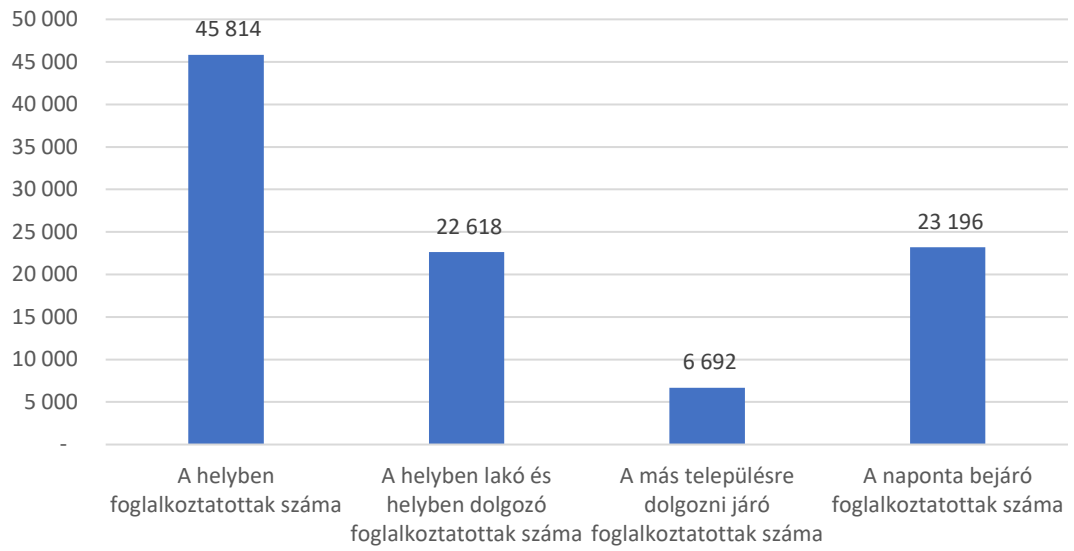

27. ábra: A veszprémi foglalkoztatottak eloszlása a Veszprémben lakó és helyben foglalkoztatottak, a Veszprémről más településre ingázók, és a Veszprémbe ingázók között. Forrás: Népszámlálás 2022

A Veszprémben regisztrált munkanélküliek száma is folyamatos csökkenő tendenciát mutatott 2010 és 2018 között, majd az azt követő enyhe emelkedés után 2019-től ismét alacsonyabb lett a számuk, a koronavírus-járvány időszaka alatt azonban ismét emelkedett az álláskeresők száma. A munkanélküliségi ráta a 2011-es népszámlálás idején 4,5%-os, 2022-ben pedig 2,6%-os volt.

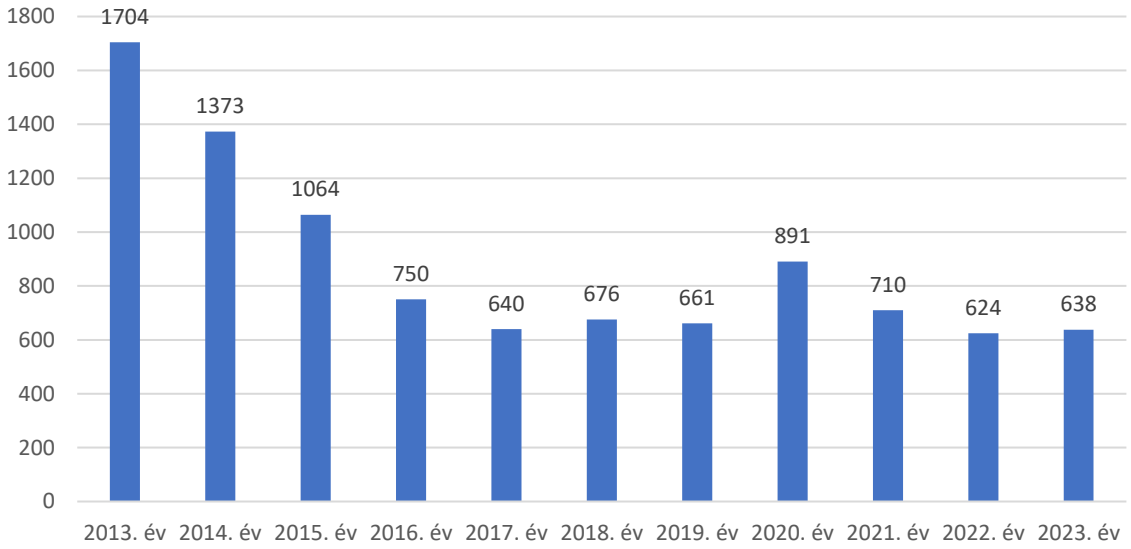

28. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo

Az aktív korúak között nyilvántartott álláskeresők számában és arányában 2012 óta folyamatos csökkenés volt megfigyelhető egészen a koronavírus-járvány és a gazdasági válság kezdetéig, amikor is az országos trendeket követve a térségben egyaránt megfigyelhető volt egy nagyobb volumenű ugrás, ezt követően folytatódott a csökkenés.

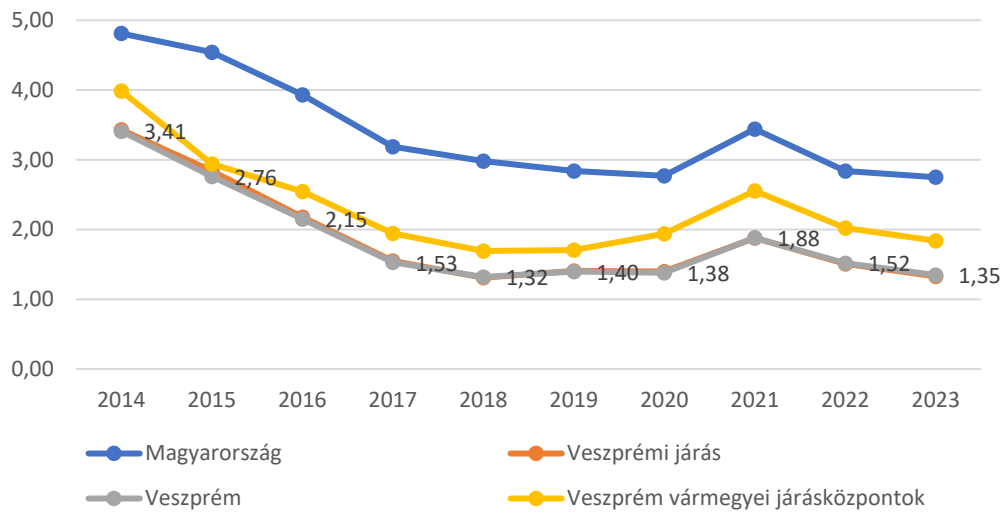

29. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában, 2013-2023. Forrás: TeIR)

2.1.5.5 Jövedelmi viszonyok

A Veszprémben egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző SZJA nélküli jövedelem[1] 2022-ben 2 333 374 forint volt, ami nemcsak a járást és a megye járásközpontjaiét, hanem az országos átlagot is jóval meghaladja. Ezt az értéket kedvezően befolyásolja egyrészt a munkanélküliek alacsony, másrészt a jól képzett munkaerő magas aránya a városban.

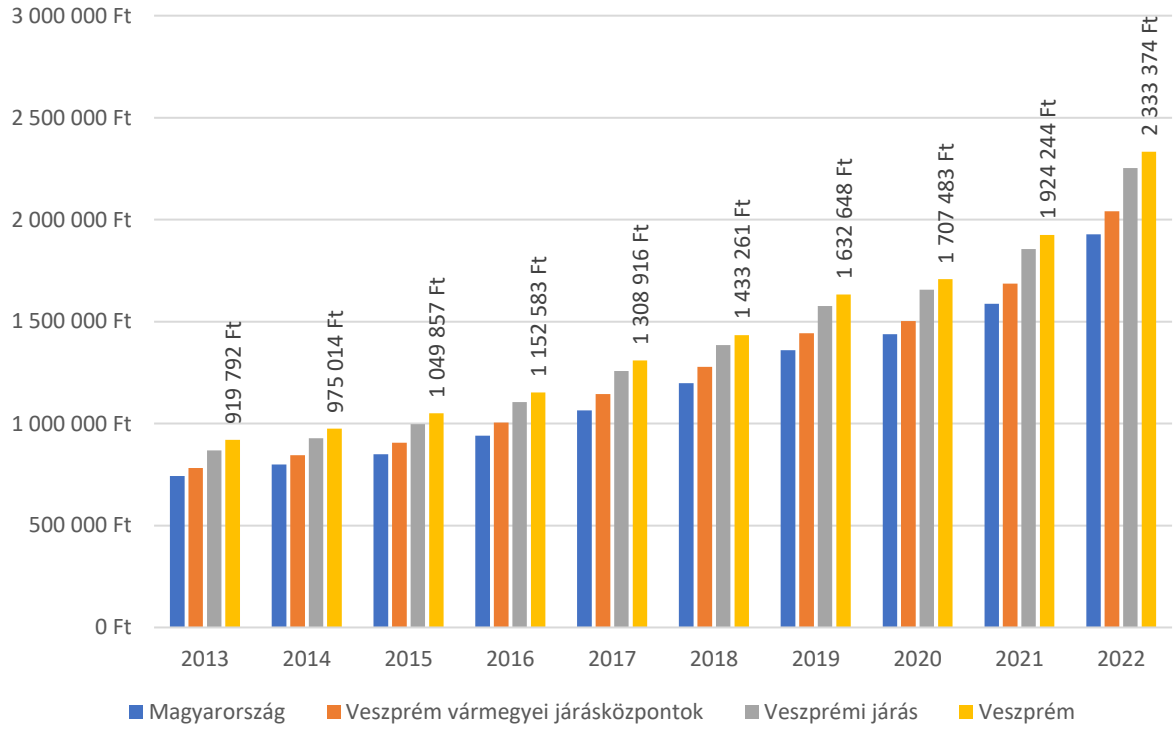

30. ábra: Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző jövedelem SZJA nélkül (Ft, 2013-2022). Forrás: TeIR

[1] A jövedelem kifejezésének e formája esik legközelebb a nettó jövedelem meghatározásához, azonban ennél közelebbi érték a különböző járulékoknak és kedvezményeknek köszönhetően nem adható.

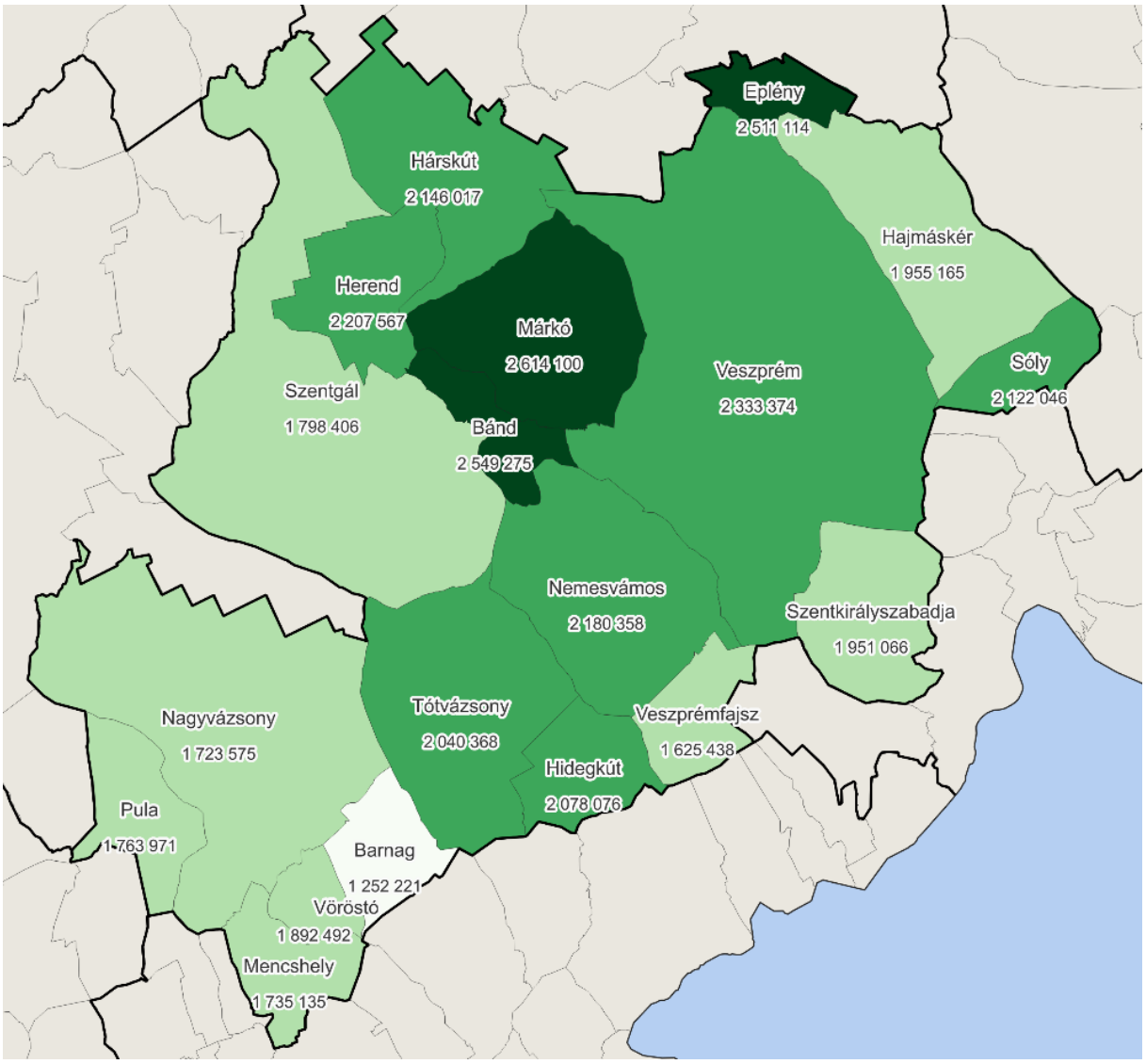

31. ábra: Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző jövedelem SZJA nélkül a Veszprémi járás egyes településein (Ft, 2022). Forrás: TeIR

A 100 főre eső adófizetők száma Veszprémben 55,74 fő, ami a járáson belül közepes értéknek számít (a Veszprémi járás egészének átlaga 56,13 fő, Magyarország egészének átlaga 51,46 fő volt 2022-ben).

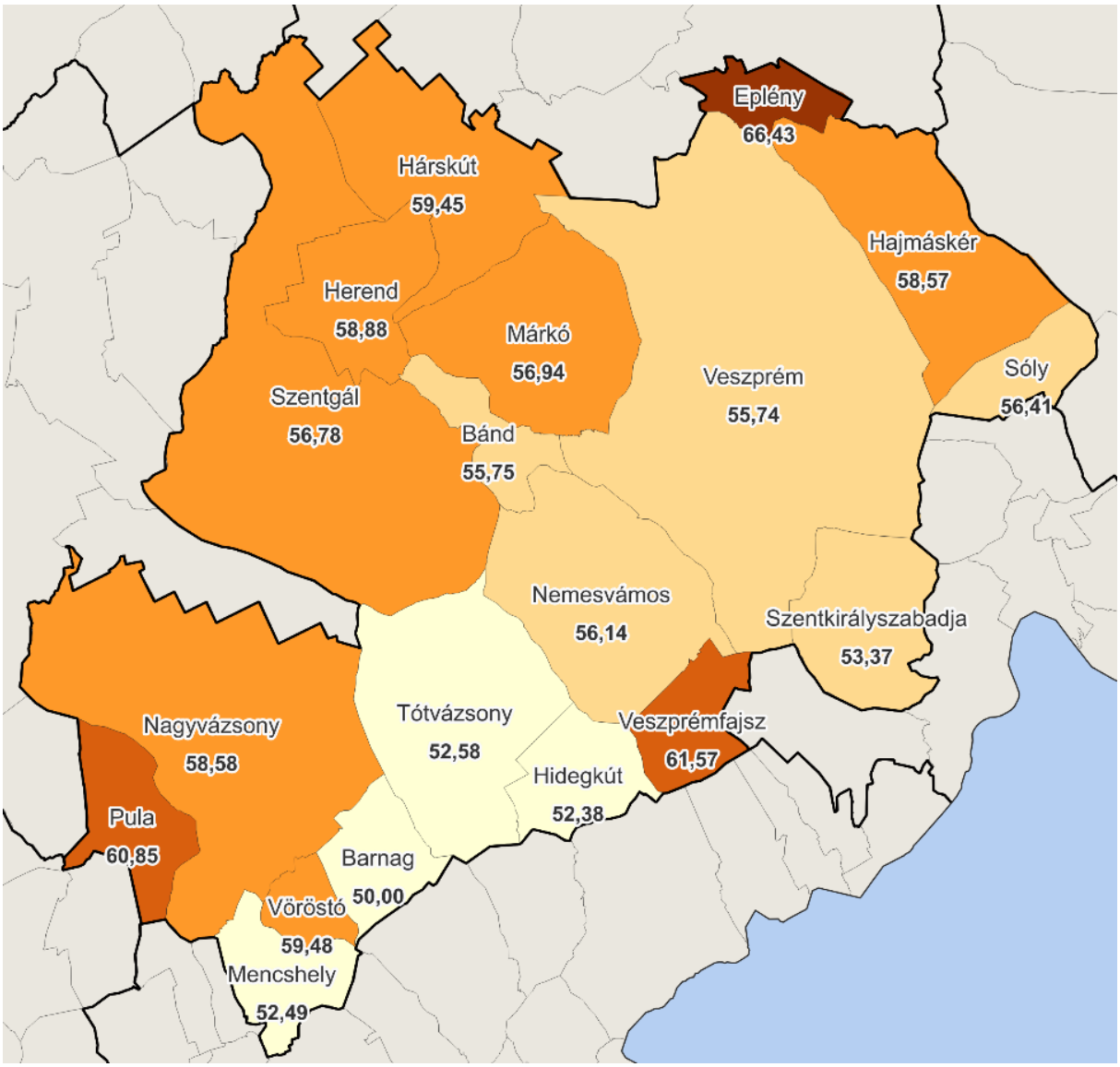

32. ábra: 100 főre eső SZJA adófizetők száma a Veszprémi járás településein, 2022. Forrás: TeIR

2.1.5.6 Közfoglalkoztatás

2025-ben 53 veszprémi lakos vett részt közfoglalkoztatásban, a város intézményeiben közülük 33-an, az országos közfoglalkoztatási program keretében pedig 27-en dolgoznak.

	2025 (fő)
Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	53
Ebből a városban foglalkoztatottak	33
Ebből az országos közfoglalkoztatási programban résztvevők	27

33. ábra: Közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2025-ben. Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás a Veszprémi Járási Hivatal tájékoztatása alapján, 2026.

2.1.5.7 Önkormányzat által nyújtott támogatások

A Veszprém MJV önkormányzata által nyújtott támogatások jogosultsági feltételeit a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról szóló 23/2021. (V.11.) önkormányzati rendelet szabályozza. 2022. év óta a jogosultság megállapítása az úgynevezett „szociális vetítési alaphoz" viszonyítva történik, melynek összege 28 500 Ft (megegyezik a korábbi öregségi nyugdíjminimum összegével).

Az említett önkormányzati rendelet a következő ellátási formákat nevesíti:

Rendszeres települési támogatások:

1. **Lakásfenntartási támogatás:** az a személy igényelheti, akinek háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 350%-át, egyedül élő személy esetében a 450%-át, feltéve, hogy a háztartás tagjai vagyonnal nem rendelkeznek.

   Jogosult továbbá az a kétszemélyes háztartásban élő személy, ahol mindkét személy a 65. életévét betöltötte, vagyonnal nem rendelkezik és a háztartásban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 450 %-át. Egyedül élő 65. életévét betöltött kérelmező esetében a jogosultság feltétele, hogy a havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át, és vagyonnal nem rendelkezik.

   A lakásfenntartási támogatás összege havi 6000 forint.

2. **Adósságcsökkentési támogatás**: megállapítására a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény tesz javaslatot, a kérelmező lakhatási költségeinek legalább hat hónapja fennálló, 50.000 Ft és 400.000 Ft közötti elmaradása esetén.

3. **Lakbértámogatás**: az a szociális alapon bérbe adott önkormányzati lakás bérlője jogosult rá, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 200%-át és ha a kérelmező nyugdíjas vagy a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, vagy ha a munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, vagy legalább 50%-os egészségkárosodást szenvedett, illetve ha a saját háztartásában legalább 3 kiskorú, vagy nappali tagozaton tanulmányokat folytató és önálló jövedelemmel nem rendelkező nagykorú gyermeket tart el. A lakbértámogatás összege megegyezik a bérlő által fizetendő lakbér 10%-ával.

4. **Felsőfokú intézményben tanulók albérleti támogatása:** jogosult az a 25. életévét be nem töltött tanuló, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 200%-át, feltéve, hogy nem Veszprémben levő felsőfokú oktatási intézménnyel áll nappali tagozatos, államilag finanszírozott első alapképzésben hallgatói jogviszonyban, bérelt lakásban vagy albérletben él, és a kollégiumi felvételi kérelme elutasításra került.

5. **Hulladékkezelési közszolgáltatási díj támogatás**: annak a személynek állapítható meg, akinek a jövedelme kizárólag öregségi nyugdíjból, özvegyi nyugdíjból, rokkantsági ellátásból vagy rehabilitációs ellátásból származik. Jogosult akkor lehet, ha egyedül él és az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át, vagy a többszemélyes háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 350 %-át. A támogatás összege havi 1000 forint.

6. **Gyógyszertámogatás**: az a közgyógyellátásban nem részesülő személy igényelheti, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap

összegének 400%-át (egyedülélő személy esetén 550%-át) feltéve, hogy az igazolt havi rendszeres vényköteles gyógyszerköltsége a szociális vetítési alap összegének 20%-át meghaladja. A támogatás összege negyedéveként 15 000 forint.

7. **Intézményi gyermekétkeztetés térítési díja:** természetbeni ellátásként megállapítható annak a nappali rendszerű iskolai oktatásban részesülő tanulónak, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 165%-át, (egyedülálló szülő vagy törvényes képviselő esetében 180%-át) feltéve, hogy a gyermek nem jogosult ingyenes intézményi gyermekétkeztetésre. A támogatás összege a ténylegesen igénybe vett étkezések után fizetendő térítési díj 50%-a.

8. **Szünidei gyermekétkeztetés**: ingyenesen jogosult a bölcsődés és az óvodás gyermek, továbbá az általános és középfokú nevelési-oktatási intézmény nappali tagozatos tanulója akkor, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultága a kérelem benyújtásának időpontjában fennáll.

9. **Gyermekes bérlet**: kedvezményes vagy térítésmentes igénybevételére jogosult az a személy, aki várandós, a 18 év alatti ápolt gyermekre tekintettel ápolási díjban vagy gyermekek otthongondozási díjában, gyermeknevelési támogatásban, csecsemőgondozási vagy gyermekgondozási díjban, a három év alatti gyermekre tekintettel folyósított gyermekgondozást segítő ellátásban részesül, illetve a családjában három év alatti, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevel.

Rendkívüli települési támogatások:

1. **Rendkívüli települési támogatás**: azok az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek igényelhetik, akiknek a családjában legfeljebb 4 személy él és az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 300%-át vagy akiknek a családjában 4-nél több személy él és az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 250%-át. Egyedülállók esetében jogosult lehet az, akinek a havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 400%-át, illetve 65 év feletti egyedülállók esetében a szociális vetítési alap összegének 550%-át.

2. **Beiskolázási támogatás**: igényelheti a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermek, fiatal felnőtt, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 400 %-át (egyedülálló szülő vagy törvényes képviselő esetében az 500 %-át). A támogatás az alapfokú nevelési-oktatási intézményben tanulót a 16. életévének betöltéséig, a középiskolában vagy szakképző iskolában tanulót az érettségi, vagy az első szakképesítés megszerzéséig, de legfeljebb 20. életévének betöltéséig illeti meg. Összege gyermekenként, egységesen 15 000 forint.

3. **Temetési támogatás**: kérelmezheti haláleset bekövetkeztekor az eltemettető, ha családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át (egyedül élő személy vagy gyermeket nevelő túlélő házastárs/élettárs esetében a 700 %-át). Összege koporsós temetés esetén 100.000 Ft, hamvasztás esetén 70.000 Ft.

A védőoltások támogatásáról szóló 10/2025. (III.27.) számú önkormányzati rendelet által szabályozott ellátás:

1. **Agyhártyagyulladás elleni védőoltás támogatása:** a védőoltás vételárának megtérítésére jogosult az a tanulói jogviszonyban álló 14 éves gyermek a 15. életév betöltéséig, aki és akinek törvényes képviselője a kérelem benyújtását megelőző 3 hónapban megszakítás nélkül

veszprémi lakcímmel rendelkezik. A támogatás egy gyermek után egyszer folyósítható, egy oltóanyag megvásárlására, a védőoltás beadását követő 30 napon belül benyújtott kérelemmel.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény hatálya alá tartozó ellátás:

1. **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**: igényelhető a szülő által a kiskorú gyermeke jogán, illetve kérheti saját jogán a nagykorú, nappali oktatásban tanuló fiatal a 23. életévének betöltéséig, felsőfokú oktatásban nappali tagozaton tanuló esetében a 25. életévének betöltéséig, feltéve, ha a kérelmező családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 225 %-át (egyedülálló szülő, vagy más törvényes képviselő, tartós beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek és nagykorúvá vált kérelmező esetében a 245 %-át). További feltétel, hogy az egy főre jutó vagyon értéke nem haladhatja meg külön-külön számítva a szociális vetítési alap összegének húszszorosát, vagy együtt számítva a szociális vetítési alap összegének hetvenszeresét. A vonatkozó törvény értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény évente kétszeri pénzbeli támogatást, általános iskolában ingyenes étkezést, középiskolában 50%-os étkezési kedvezményt jelent.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alá tartozó, természetben nyújtott szociális ellátás:

1. **Köztemetés**: ha elhunyt személy esetén nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy fellelhető, de az eltemettetésről nem gondoskodik, akkor a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, majd ennek költségét hagyatéki teherként a területileg illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi. Ezen költségek megtérítése a helyi rendeletben foglaltak szerint történik.

	2021	2022	2023	2024	2025
Rendkívüli települési támogatás (fő)	136	131	136	177	216
Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény (család)	19	13	23	17	26
Temetési támogatás (fő)	34	24	8	28	29
Intézményi gyermek-étkeztetési díj kifizetése (fő)	3	3	2	2	0
Gyógyszertámogatás (fő)	25	25	18	30	34
Lakásfenntartási támogatás (fő)	102	97	94	93	96
Beiskolázási támogatás (fő)	108	103	71	73	64
Gyermekes bérlet (fő)	131	162	177	300	279
Hulladékkezelésidíj-támogatás (fő)	0	0	0	0	0
Adósságcsökkentési támogatás (fő)	0	0	0	0	0
Szünidei gyermekétkeztetés (fő)	0	0	3	3	3
Veszélyhelyzeti támogatás (krízis, fő)	31	15	-	-	-
Köztemetés (fő)	34	33	35	30	33
Összes kiadás (ezer Ft)	**18 845**	**17 990**	**18 640**	**33 900**	**38 210**

34. ábra: Egyes önkormányzati segély- és támogatásformák igénybevétele és összköltségük Veszprémben, 2021-2025.
Forrás: Önkormányzati Közjóléti Iroda adatszolgáltatása, 2026

2.1.6 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Mint az a városrészek (0. fejezet), illetve Veszprém társadalma (2.1.5. fejezet) ismertetésénél szerepelt, Veszprém meglehetősen homogén város, nem jellemző rá sem a szegénységi, sem az elitszegregáció. Bizonyos különbségek vannak természetesen az egyes városrészek életminősége, illetve kínált társadalmi státusza között, e különbségek mértéke azonban nem számottevő, nem eredményez olyan konfliktusokat, amelyek akár csak elemzés tárgyát tudnák képezni.

Noha több csekély lakosságú, térben elszigetelt része is van a városnak – Szabadságpuszta, Jutaspuszta, Csererdő, Csatárhegy – jellemzően ezek is szerves részei Veszprém működésének, társadalmának. Az egyetlen sajátos helyzetű városrész Csatárhegy, amely zártkertként eredendően üdülő-, mintsem lakóterületként funkcionálna, mégis jellemző bizonyos mértékű, részben a társadalmi lecsúszás által veszélyeztetettek körében megjelenő kiköltözés, aminek a közszolgáltatások széles köreinek hiánya tesz rizikóssá. A zártkerti kiköltözés általánosan jellemző természetéből következően azonban nem állnak rendelkezésre sem pontos, sem naprakész adatok a városrész népességéről, mint ahogy helyzetükről is csak a szociális jelzőrendszer tud eseti információt adni. Különleges eset a Házgyári út 1. alatti volt munkásszálló, majd garzonlakás épülete, mely – ha nem egyetlen épület volna – akár szegregátum is lehetne, mivel rendkívüli sűrűségben összpontosít szociális és más problémákkal többszörösen terhelt lakókat. Épp e kompakt jellege miatt azonban jól fókuszált program indulhatott e problémák kezelésére: 2009 óta a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Program nevű komplex, intenzív beavatkozási akciójának helyszíne az épület, immáron a lakások zöme is a Szeretetszolgálaté. Tervezett az épület homlokzatának felújítása.

2.1.7 Települési identitást erősítő tényezők

A veszprémi identitás absztrakt szinten számos hagyományos városi szerepkörhöz köthető: ilyen a megyeszékhelyi, ilyen a püspöki, majd érseki székhelyi – de ilyen a jóval későbbre datálható katonavárosi vagy épp egyetemvárosi szerep is. Közös bennünk, hogy a város arculatára, funkcióira, genezisére érdemi hatással vannak, de az egyes városlakók életét nem feltétlenül befolyásolják. A megyeszékhelyi funkció lenyomata számos hivatal jelenléte mellett a Vármegyeháza-épület; az érsekségé a Vár területén, a katonavárosé a Jutasi út menti laktanyák, a Jókai utcai légi irányítási központ vagy a környező bakonyi lejtők szinte egészét elfoglaló gyakorlótér-komplexum. Ez utóbbi annyiban kivételt jelent a többi közül, hogy a veszprémiek egy részére számottevő hatással bír ma is, hiszen Gyulafirátót mellett aktuális fejlesztés a katonai kapacitások bővítése. Ez azonban inkább konfliktus-, mintsem identitásépítő adottság.

A települési identitás Veszprémben nem egységes, hanem több szinten működik. A városi identitás mellett erős vagy fejleszthető városrészi identitás jellemzi a történeti településrészeket és egyes újabb városrészeket is. A városrészi identitás nem a városi összetartozás ellenében értelmezendő, hanem annak kiegészítő rétegeként: erősítheti a helyben maradást, az önkéntes közterület-gondozást, a városrészi rendezvényeket, a részvételi tervezést és a helyi szolgáltatások iránti felelősséget.

A Veszprémben élők fő városi identitáselemeiről nem áll rendelkezésre összvárosi szintű reprezentatív adatfelvétel, így ennek megállapításában anekdotikus, illetve városrészi szintű felmérésekre hagyatkozhatunk (utóbbira példa egy 2018-as kérdőívezés a Jutasi úti lakótelepről, mely az Európa Kulturális Fővárosa-pályázat megalapozása részeként készült, illetve a Proximites projekthez készült

mélyinterjúk). Ezek arra mutatnak, hogy a veszprémiek nagy többsége elsősorban városuk látványosságait kezeli olyan adottságként, amire büszke lehet – a Vár, a történelmi épületek, az állatkert, a Szent István völgyhíd, általában Veszprém földrajzi fekvése –, ami mellett minden egyéb téma erős kisebbségbe szorul, talán csak a veszprémi kézilabda rajzolódik ki még ki érdemi büszkeségokként. A mélyinterjús kutatás eredményeiből pedig az derült ki, hogy Kádárta, Gyulafirátót és Dózsaváros erősebb történeti és közösségi identitással rendelkezik; Szabadságpuszta identitása gyengébb, de építhető lenne a gyümölcstermesztés, a kenyér, a majori múlt és Velty Miklós alakja köré; Bakonyalja újabb városrész, ahol az identitás még nem alakult ki; míg Jutaspusztán és Csererdőn pedig kis léptékű, de működő közösségi magok vannak jelen. Érdemes kiemelni még Veszprém egyetemvárosi profilját a Veszprémi Érseki Főiskola és a Pannon Egyetem jelenléte révén, melyek a Dunántúlon – ahol csak Pécsett működik a képzési területek zömét lefedő tudományegyetem – a megyén jóval túlmutató jelentőséggel bír. Lényeges a fesztiválvárosi szerepkör is, noha ez két okból sem tekinthető maradéktalanul identitásteremtő elemnek: csak részben célozza a veszprémiek közösségét, illetve az egyes demográfiai csoportokat sem egyenlő mértékben szolgálja ki a fesztiválok jelentette kulturális kínálat. Ugyanakkor a kínálat mérete és változatossága így is figyelemreméltóan széles lehetőséget kínál az itt élőknek a részvételre. A város fő fesztiváleseményei:

- Gizella Napok
- A Tánc Fesztiválja
- Veszprémi Rátonyi Róbert Operettfesztivál
- Lélektől-Lélekig Színház Gyógyító Erejének Fesztiválja
- Rozé, Rizling és Jazz Fesztivál
- Veszprémi Utcazene Fesztivál
- VeszprémFest
- Kabóciádé Családi Fesztivál
- Auer Lipót Nemzetközi Hegedűfesztivál
- Szent Mihály-nap
- Bakony Expo
- Magyar Mozgókép Fesztivál
- Holtszezon Kortárs Irodalmi Fesztivál
- Gyártkert Fesztivál
- Brusznyai Hangverseny
- Veszprémi Régizenei Napok
- Magyar Kórusok Találkozója
- Kórusok Éjszakája Veszprém (KÉVE)
- Nemzetközi Romantikus Kórusfesztivál

A sport, a szomszédsági kapcsolatok, a helytörténet, illetve a kultúra és a művelődés terén is számos olyan civil szervezet működik Veszprémben, aminek saját tagságán túlmutató hatása és jelentősége van. E stratégia fókusztémái szerint kiemelhető többek közt a Védegylet Veszprémért Egyesület, a zöld szemléletformálásra fókuszáló Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület és a hasonló profilú Csalán Egyesület aktivitása. Társadalmi vállalkozások nem működnek a városban.

A felsorolt rendezvényeken felül az Európa Kulturális Fővárosa cím keretében (illetve ahhoz kapcsolódóan) megújult a Várnegyed, létrejött a CODE Digitális Élményközpont, a CODE Creator - Digitális Alkotóműhely és az Acticity Tánc- és Mozgásművészeti Központ, valamint újjáalakult a Várbörtön Látogatóközpont, szintén erősítve a veszprémi identitást.

A 2023-as Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa (EKF) programév alapjaiban formálta át a város és vonzáskörzetének közösségi életét, kulturális önképét. Az év során több mint 3600 esemény valósult meg 24 különböző műfajban, amelyek közül a zene, a film, valamint a gyermek- és ifjúsági programok domináltak (ezek adták az összes rendezvény 65%-át). A helyi identitás erősítése szempontjából kulcsfontosságú volt a programok hozzáférhetősége: az események közel 70%-a ingyenesen volt látogatható. Ez a széles spektrumú és könnyen elérhető kínálat lehetővé tette, hogy a

kultúra a veszprémiek mindennapjainak részévé váljon, erősítve a városhoz való kötődést és a közösségi büszkeséget.

A belváros (Vár, Óváros tér, Kossuth utca) a programév alatt a térség valódi „közösségi nappalijává" vált, 1,65 millió fő feletti látogatóval. A kiemelt események – mint a Gizella Napok, a Veszprémi Utcazene Fesztivál vagy a VeszprémFest – összesen több mint 800 000 résztvevőt vonzottak. Különösen jelentős az esti és éjjeli idősávok forgalmának növekedése, ami a belváros funkcionális bővülését és élettel telivé válását jelzi. A veszprémi lakosok aktív részvétele mellett a látogatók jelentős része a régióból és az ország más pontjairól érkezett, ami Veszprém regionális központi szerepét és kulturális vonzerejét igazolta vissza a helyi közösség számára.

Veszprém nemzetközi presztízsének növekedése közvetlenül hozzájárult a helyi identitás pozitív irányú változásához. 2023-ban a külföldi szállóvendégek száma 16,7%-kal emelkedett, és összesen 52 országból érkeztek látogatók a városba (például a Gyárkert rendezvényeire). A külföldi látogatók magas aránya erősítette Veszprém pozícióját az európai városok turisztikai és kulturális mezőnyében, míg a helyi lakosok számára megerősíthette a tudatot, hogy városuk az európai mezőny része, nyitott, a külvilág számára is vonzó – ami a települési önazonosság legfontosabb modern pillérei közé tartozik.

A fenntarthatóság és a környezettudatos szemléletmód szintén beépült a városi identitásba a programév során. A Veszprémbe utazók 38%-a választott valamilyen közösségi vagy alternatív (nem személyautós) közlekedési módot, ami 5%-os javulást jelent az előző évekhez képest. Ez a tudatosabb közösségi magatartás, kiegészülve az EKF-régióval való szorosabb együttműködéssel, egy modernebb, élhetőbb és környezetére igényesebb városkép kialakulását segítette elő. A 2023-as év eredményei így nem csupán eseménysorozatként, hanem egy fenntarthatóbb és összetartóbb városi közösség alapköveiként értelmezhetők.

Hasonló identitáserősítő szereppel bír a Veszprém–Balaton Európa Sportrégiója 2026 programév (bár zajló programként értékelésére egyelőre nem nyílt mód, melynek hasonlóképp számos közösségfejlesztő, társadalmi kohéziót növelő esemény alkotja részét.

2.1.8 A település humán infrastruktúrája

2.1.8.1 Humán közszolgáltatások

A közszolgáltatások városrészi elérhetőségét nem kizárólag intézményi jelenlétként, hanem szolgáltatási hozzáférésként szükséges értelmezni. A kisebb, perifériku vagy alvó jellegű városrészekben a teljes intézményi infrastruktúra kiépítése nem reális, ugyanakkor indokolt városrészi **alapszolgáltatási minimum**[2] meghatározása. Ennek része lehet a mobil ügyintézés, időszakos egészségügyi vagy szociális tanácsadás, csomagautomata, gyógyszerátvételi pont, bankfüggetlen készpénzfelvételi lehetőség, közösségi térként is működő helyiség, valamint digitális ügysegédi jelenlét.

[2] Ez nem azt jelenti, hogy minden városrészben önálló óvodát, orvosi rendelőt, postát, gyógyszertárat, bankfiókot vagy kulturális intézményt kell fenntartani, hanem hogy minden városrészben fontos jelen lennie legalább egy olyan, jól azonosítható helyi kontaktpontnak, ahol a lakosok időszakosan szolgáltatásokhoz, ügyintézési segítséghez, közösségi programhoz vagy digitális támogatáshoz jutnak.

2.1.8.1.1 Bölcsődei szolgáltatás

A városban a bölcsődei ellátást (2019 óta) a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény szolgáltatja, amely jelenleg a székhelyén és öt telephelyén fogadja a kisgyermekeket. A szervezet a bölcsődés gyermekek napközbeni ellátása és étkeztetése mellett egészségügyi tevékenységeket is végez, felnőtt és gyermek háziorvosi és fogorvosi szolgáltatásokat nyújtva.

A 2011 óta a férőhelyek 474 főről a 2020-as évben 516 főre bővültek, 2025-ben is ennyi férőhellyel működnek az intézmények. A kapacitásbővítés ellenére azonban az intézményekben gondozott gyermekek száma csökkent (a 2014-es 473 főhöz képest 2023-ban 440 gyermek volt bölcsődébe íratva, 2025-ben pedig 462 fő).

2019 szeptembere óta a sajátos nevelési igényű gyermekek az Aprófalvi bölcsőde speciális csoportjában részesülnek gondozásban. Az Aprófalvi bölcsőde mellett jelenlegi formájában 2013 óta működik a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat legnagyobb és legtöbb szakembert foglalkoztató Veszprémi Tagintézménye, ahol többek között pszichológiai, gyógytestnevelési, logopédiai és gyógypedagógiai területeken a gyermekek egyéni fejlesztése zajlik.

Intézmény neve	Telephely	Férőhelyek száma	Beíratott gyermekek száma (fő)	Veszprémi lakóhelyű gyermekek száma (fő)	Egyéb településről bejáró gyermekek száma (fő)
Aprófalvi Bölcsőde	8200 Veszprém, Lóczy Lajos utca 22.	96	84	60	24
Hóvirág Bölcsőde	8200 Veszprém, Ördögárok utca 5.	96	87	73	14
Módszertani Bölcsőde	8200 Veszprém, Cserhát lakótelep 13.	120	109	79	30
Napsugár Bölcsőde	8200 Veszprém, Kengyel utca 1.	48	48	38	10
Rátóti Bölcsőde	8412 Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.	12	12	12	0
Vackor Bölcsőde	8200 Veszprém, Halle utca 1.	144	122	96	26
Összesen:		**516**	**462**	**358**	**104**

35. ábra: Önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben 2025-ben. Forrás: az Önkormányzati Közjóléti Iroda adatszolgáltatása

A bölcsődék többsége felújított, korszerű berendezéssel felszerelt; három telephelyen, az Aprófalvi, Módszertani és Vackor bölcsődékben sószobát is kialakítottak. Az összes intézmény teljesen vagy részlegesen akadálymentesített. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámügyi Osztályának adatszolgáltatása alapján a város közigazgatási területén munkahelyi bölcsőde nem üzemel.

Az önkormányzaton kívül jelen vannak piaci, illetve civil, alapítványi és egyházi fenntartásban álló gyermekjóléti szolgáltatók is:

Fenntartó neve	Szolgáltató címe	Szolgáltató neve
Horváth Dóra Bölcsőde	8200 Veszprém, Juhar utca 39.	Fürge Róka Lábak Családi Bölcsőde

PIKI KIDS Nonprofit Kft	8200 Veszprém, Semmelweis Ignác utca 9.	Zöldalma és Pitypang Családi Bölcsőde
Csigaház Alapítvány	8200 Veszprém, Vasút utca 28/1.	Csigaház Családi Bölcsőde
FARBE Gyermekek és Fiatalok Fejlődését Segítő Közhasznú Alapítvány	8200 Veszprém, Rózsa utca 48.	Bambino II-III-IV. Családi Bölcsőde
Gyermekbolygó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	8200 Veszprém, Fecske utca 12.	Gyermekbolygó Családi Bölcsőde

36. ábra: Nem önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben 2025-ben. Forrás: Önkormányzati Közfóléti Iroda adatszolgáltatása

2.1.8.1.2 Szociális alapszolgáltatás

2.1.8.1.2.1 Idősgondozás

2023-ban 4538 férfi, és csaknem kétszer ennyi – 8697 – nő részesült öregségi nyugdíjban.

A Veszprémben és a közvetlen környékén található fő szociális alapellátást nyújtó szervezet a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának (VKTT) Egyesített Szociális Intézménye, ami a székhelyen kívül 5 telephelyen biztosít szociális alapszolgáltatásokat és a személyes gondoskodás köreibe tartozó szakosított ellátást a kistérségben élő időskorúak részére.

A VKTT Egyesített Szociális Intézményének szervezeti egységei között két idősek otthona és gondozási központ, illetve négy idősek klubja szerepel. A gondozási központok fő tevékenységei között szerepel az időskorúak részére tartós, bentlakásos ápolás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás és nappali ellátás biztosítása. Az idősek klubjában a nappali ellátásban való részesülés mellett az igénybevevők szabadidős foglalkozásokon és kulturális programokon vehetnek részt. A városban működnek nem állami fenntartású idősek otthonai is, mint az Életöröm Idősek Otthona, a Támasz Idősek Otthona, a Veszprémi Érsekség fenntartásában működő Szent Ferenc Papi Otthon, valamint a Veszprémi Görögkatolikus Parókia fenntartásában működő Árpád-házi Szent Piroska Szeretetszolgálat.

Intézmény neve	Telephely	Férő-helyek (fő)	Kihasz-náltság (fő)	Kihasz-náltság (%)	Várólista (fő)
Idősek Otthona I.	Török Ignác utca 10.	72	72	100%	217
Idősek Otthona II.	Völgyikút utca 2.	59	59	100%	270
Időskorúak gondozóháza		6	6	100%	155
I. sz. Gondozási Központ		160	86	54%	-
1. sz. Idősek Klubja		70	45	64%	-
II. sz. Gondozási Központ	Hóvirág utca 14.	84	79	94%	-
3. sz. Idősek Klubja		40	28	70%	-
2. sz. Idősek Klubja	Szent István utca 48.	50	58	116%	-
4. sz. Idősek Klubja	Március 15. utca 1/a.	40	40	100%	-

37. ábra: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának Egyesített Szociális Intézménye telephelyeinek férőhelyei, kihasználtsága, 2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

	2021	2025	Megjegyzés
Időskorúak otthonaiban működő férőhelyek száma	131	131	I-II. számú Idősek Otthonában összesen

Időskorúak otthonaiban ellátottak száma	122,65 fő	131 fő	I-II. számú Idősek Otthonában összesen (éves kihasználtság átlaga)
Időskorúak gondozóházaiban működő férőhelyek száma	6 fő	6 fő	Időskorúak gondozóháza
Időskorúak gondozóházaiban ellátottak száma	4,6 fő	5,31 fő	Időskorúak gondozóháza (éves kihasználtság átlaga)
Szociális étkeztetésben részesülők száma	701 fő	448 fő	2025.12.31-én a megállapodások száma
Házi segítségnyújtásban részesülők száma	217 fő	165 fő	2025.12.31-én a megállapodások száma
Idősek nappali ellátásában részesülők száma	143 fő	171 fő	2025.12.31-én a megállapodások száma

38. ábra: Idősellátás szolgáltatásaiban részesülő lakosok Veszprémben, 2021-2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.8.1.2.2 Hajléktalanellátás

Veszprémben a hajléktalan személyekről való gondoskodás tevékenységköreit az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján a Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott Befogadás háza végzi, három telephelyen.

A vasútállomás mellett, a Jutasi út 24-26. szám alatt üzemel egy 27 férőhelyes Hajléktalanok Otthona, a korukból és/vagy egészségi állapotukból kifolyólag különleges gondozást igénylő hajléktalanok számára fenntartott lakóotthon és a tíz lábadozó ággyal rendelkező egészségügyi centrum. Az emeleten működik a térítési díj ellenében igénybe vehető, legfeljebb 2 éven át ideiglenes lakhatási lehetőséget nyújtó 40 férőhelyes átmeneti szállás, amely jelenleg 36 főt fogad be, köztük 11 nő és 25 férfi elkülönített befogadására alkalmas. Szintén itt található a térítésmentesen igénybe vehető 42 (téli krízisidőszakban 62) férőhelyes éjjeli menedékhely, amely a hajléktalanok egy éjszakán át történő elhelyezését biztosítja két darab hatfős női és négy darab 5-6 fős férfi szobában, valamint egy tetőtéri, 11 férőhelyes hálóteremben. Az átmeneti szállás és éjjeli menedékhely felújítása, bővítése 2021-ben kezdődött meg, és 2022. március végén adták át a Széchenyi 2020 program keretében, közel 200 millió forint uniós pályázati támogatás segítségével elkészült épületeket.

A Befogadás Házának másik, Jutasi út 32. szám alatti épületében működik a 100 férőhelyes nappali melegedő, az alkalmi jelleggel díjmentes meleg étkeztetést biztosító népkonyha. Itt található az utcai szociális szolgálat központja is, ami a tartósan utcán élő hajléktalanok gondozását végzi. A téli időszakban rendszeres „teajáratokkal” krízisellátást folytatnak.

A Házgyári út 1. szám alatt 52 férőhelyes rehabilitációs célú átmeneti szállás működik, amely 2025-ben átlagosan 48-50 fő közötti ellátotti létszámmal üzemelt.

A férőhelyek megosztása szükségletalapú a Máltai Szeretetszolgálatnál, így a férőhelyek kiosztását és számát az aktuális női és férfi ellátottak arányához igyekeznek igazítani.

MMSZ veszprémi telephelyei (2025)	Szociális szolgáltatások	Engedélyezett férőhelyek összesen	Kihasználtság összesen	Kihasználtság - férfi (fő)	Kihasználtság - nő (fő)
MMSZ Befogadás Háza Veszprém, Jutasi út 24-26.	Utcai szolgálat	-	-	-	-
	Éjjeli menedékhely	42 fő	41 fő	30	11
	Átmeneti szállás	40 fő	36 fő	25	11
	Hajléktalanok Otthona	27 fő	26 fő	21	5
	Egészségügyi Centrum	-	-	-	-
MMSZ Befogadás Háza Nappali Centrum Veszprém, Jutasi út 2142. hrsz	Népkonyha	65 fő	31 fő	24	7
	Éjjeli menedékhely	20 fő	19 fő	16	3
	Utcai szolgálat	-	-	-	-
	Nappali melegedő	100 fő	82 fő	52	30
MMSZ Befogadás Háza Rehabilitációs célú Átmeneti Szállás Veszprém, Házgyári út 1. 3.em.	Rehabilitációs célú átmeneti szállás	52 fő	50 fő	40	10

39. ábra: A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által nyújtott szociális szolgáltatások, ellátások Veszprémben, 2025. Forrás: Máltai Szeretetszolgálat

2018-ban továbbá a Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei szervezete egy EFOP-pályázat támogatásának keretein belül két, egykori önkormányzati bérlakást újított fel és alakított át félutas lakásokká, párkapcsolati erőszak áldozatainak részére. A teljes felújítás mellett (beleértve a kőművesmunkákat, falazást, a víz-villanyhálózat felújítását) a lakások bútorzattal, műszaki cikkekkel és háztartási eszközökkel lettek felszerelve.

2.1.8.1.3 Fogyatékkal élők ellátása

A fogyatékkal élő felnőttek nappali gondozásáról Veszprémben a Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye gondoskodik, ami rehabilitációs foglalkoztatás támogatásával, kulturális-, sport- és mentálhigiénés programokkal, valamint mozgás-, kézügyesség-, és személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységekkel segíti elő a fogyatékkal élők társadalmi esélyegyenlőségét. Szoros kapcsolatban áll és tevékenységüket támogatja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Veszprémi Támogató Szolgálata. A jelenleg 60 férőhellyel működő intézmény által végzett felmérések, valamint Veszprém és kistérségből érkező megkeresések alapján a közeljövőben szükség lenne az intézet 70-80 főre történő kapacitásbővítésére, amire 2025. márciusában TOP Plusz-os pályázatot nyújtott be az Önkormányzat, ami az intézmény Kőhíd utcába történő áthelyezését és 70 főre bővített befogadóképességét tenné lehetővé. A Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye jelenlegi épülete Veszprémben, a Gábor Áron u.2 szám alatt található lakótelepi környezetben. Az intézmény noha akadálymentesített, egy régebbi, nem korszerű épületben működik, melyek terei nem összenyitottak, igy nem minden tekintetben felel meg a fogyatékkal élők nappali ellátásának modern követelményeinek. A benne található bútorok és berendezések megfelelő minőségben állnak rendelkezésre, az ellátottak és a dolgozók számára is probléma, hogy a helyiségben nincs elég mosdó és öltöző, hiányzik a megfelelő méretű közösségi tér és tornaterem, valamint sem az ebédlő, sem a

rehabilitációs foglalkoztatásra szolgáló helyiség nem tud egyszerre annyi ellátottat fogadni, mint amennyire igény és lehetőség lenne.

2.1.8.1.4 Gyermekjóléti intézmények

A város családsegítő, gyermekjóléti és óvodai-iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó szervezete a Veszprém MJV Önkormányzata által fenntartott Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény. A szervezet ellátási területe 2000 óta folyamatosan bővült, ma már a teljes Veszprémi járásra kiterjed. Az intézmény krízishelyzetbe jutott és/vagy súlyos lakhatási helyzetben lévő családok átmeneti otthonaként és jogi tanácsadóközpontként betöltött funkciói mellett óvodai és iskolai szociális segítő munkát és adományszervező tevékenységet is folytat.

Az intézmény térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatásai:

- szakértői segítségnyújtás ügyintézésben, álláskeresésben, adminisztrációs feladatokban
- prevenciós és addiktológiai konzultáció
- egyéni pszichológiai tanácsadás és családterápia
- adósságkezelési tanácsadás.

2017 óta az intézmény játszóházi foglalkozás keretében az Agóra Veszprém Kulturális Központban működő Csa-Ládika játszóházban gyermekfelügyeletet is biztosít.

év	Rendszeres gyermek-védelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg, fogyatékossággal élő gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2018	109	10	73
2019	78	2	44
2020	69	5	60
2021	74	5	40
2022	65	5	29
2023	50	4	42
2024	41	4	30

40. ábra: Gyermekjóléti ellátások adatai (kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesített ellátott egyik évben sem volt). Forrás: önkormányzati Közjóléti Iroda adatszolgáltatása

2.1.8.1.5 Pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása

A szociális ellátás részeként említendők a pszichiátriai betegek számára a „Horgony" Pszichiátriai Betegekért Kiemelten Közhasznú Alapítvány által fenntartott „Horgony" Pszichiátriai Betegek Nappali Klubjában nyújtott szolgáltatások.

Az Alkohol-Drogsegély Ambulancia Egyesület szenvedélybetegek részére járóbeteg-rendszerben történő addiktológiai, gyógyszeres és pszichoterápiás kezelést biztosít, a rehabilitációjuk és reszocializációjuk érdekében. Emellett a szervezet 2000 óta működteti a 20 férőhelyes Szenvedélybetegek Nappali Ellátó Intézményét, ahol veszprémi szenvedélybetegeknek biztosítanak nappali ellátást, prevenciós és ártalomcsökkentő foglalkozásokat, tanácsadást.

2.1.8.1.6 Egészségügyi intézmények

2.1.8.1.6.1 Alapellátás

A városban a háziorvosi és fogászati alapellátás szervezését és működtetését a korábban említett, önkormányzati fenntartású Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény biztosítja. Felnőtt háziorvosi szolgálat 25, házi gyermekorvosi és fogorvosi szolgálat 14, iskolai védőnői szolgálat 11, iskola/gyermek-fogorvos 1, ifjúságorvos és ifjúság-fogorvos pedig 3 körzetben működik Veszprémben.

A háziorvosi és fogászati alapellátás részben önkormányzati tulajdonú, részben az önkormányzat részére ingyenesen használatba adott, részben pedig az orvosok saját tulajdonban álló rendelőjében valósul meg.

Az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódik a fogorvosi ügyeleti ellátás, amely főként a veszprémi területi ellátási kötelezettségű fogorvosokkal kötött közreműködői szerződés alapján működik.

2023. január 1. napjától a jogszabály erejénél fogva megszűnt az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás biztosításának kötelezettsége. A háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátást fenti időponttól Veszprém Vármegyében az Országos Mentőszolgálat biztosítja.

2023. július 1. napjától a területi védőnői ellátás feladata - a háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátáshoz hasonlóan - szintén kikerült az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladatai közül, azt a Veszprém Vármegyei Csolnoky Ferenc Kórház - mint az érintett védőnői körzet tekintetében illetékes irányító vármegyei intézmény - köteles ellátni.

Háziorvosok száma (fő)	23
Házi gyermekorvosok száma (fő)	9
Háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálathoz tartozó szakápolók/ápolók száma (fő)	35
A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)*	301 299
A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)*	67 625

*41. ábra: *A veszprémi alapellátás főbb számadatai, 2025. Forrás: KSH Statinfo*

2.1.8.1.6.2 Szakellátás

Veszprémben található a 2011 óta állami fenntartásban lévő Csolnoky Ferenc Kórház, ami az Észak-Dunántúl egyik legjelentősebb, sokoldalú szakmaisággal rendelkező egészségügyi intézménye, valamint a járó- és fekvőbeteg-szakellátások központja.

A 2024-ben 1957 főt foglalkoztató intézményben a fekvőbeteg-ellátás teljeskörűen, és az ambuláns ellátás szolgáltatásai közül is a legtöbb szakrendelés a központi, Kórház utcai telephelyen zajlik, az alábbi osztályokon:

- Arc-, Állcsont-, Szájsebészeti Osztály
- Belgyógyászati Centrum
- Bőrgyógyászati Osztály
- Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Centrum
- Fül-Orr-Gégészeti és Fej-, Nyaksebészeti Osztály
- Képalkotó Diagnosztikai Centrum
- Aneszteziológiai és Intenzívterápiás Osztály

- Neurológiai és Stroke Osztály
- Onkológiai Osztály
- Patológiai Osztály
- Reumatológiai és Mozgásszervi Rehabilitációs Centrum
- Sebészeti Centrum
- Sugárterápiás Osztály
- Sürgősségi Betegellátó Osztály
- Szemészeti Osztály
- Szülészet-Nőgyógyászati Osztály
- Traumatológiai Osztály
- Urológiai Osztály

Egyes országos vagy regionális központosítottságú, illetve megyén belül más intézmény által biztosított szakellátás nem érhető el Veszprémben. Az alábbi főbb ellátások tartoznak ezek közé:

- Angiográfiás diagnosztika (Győr)
- Esztétikai plasztikai sebészet (Székesfehérvár)
- Fejlődésneurológia (Székesfehérvár)
- Foglalkozás-egészségügy (Balatonfűzfő)
- Genetikai laboratóriumi diagnosztika (Győr)
- Gyermeknőgyógyászat (Ajka)
- Immunológiai laboratóriumi diagnosztika (Budapest)
- Infektológia (Ajka)
- Kardiológia (Balatonfüred)
- Klinikai genetika (Győr)
- Neurológiai rehabilitáció (Pécs)
- Plasztikai és égési sebészet (Győr)
- Pulmonológiai allergológia és immunológia (Farkasgyepű)
- Radioizotópos terápia (Budapest)
- Tüdőgyógyászat, tüdőgondozás (Farkasgyepű)

A kórház telephelyeként a Komakút tér 1. szám alatt üzemelő Szakorvosi Rendelőintézetben további szakrendeléseket végeznek: bőrgyógyászati szakrendelés, bőr- és nemibeteg-gondozó, diabetológiai és anyagcsere-szakrendelés, endokrinológiai szakrendelés, logopédiai szakrendelés, ortopédiai szakrendelés, illetve itt található a rendelőintézeti laboratórium. Az intézményhez tartozó felnőtt pszichiátriai szakrendelő és gondozó a Cholnoky Jenő utca 21. szám alatt található.

Az intézmény kórházi ágyszámának és betegforgalmának alakulását a Nemzeti Egészségügyi Alapkezelő 2021-es és legfrissebb, 2024-es kimutatása alapján az alábbi táblázat mutatja be:

	2021			2024		
	Aktív	**Krónikus**	**Összesen**	**Aktív**	**Krónikus**	**Összesen**
Kórházi ágyak száma (db)	737	396	**1 133**	729	396	**1 125**
Ebből tartós szünetelés nélkül működők száma (db)	737	173	**910**	574	193	**767**
Elbocsátott betegek száma (fő)	26 120	696	**26 816**	29 351	1 286	**30 637**
Elbocsátottak közül az eltávozottak száma (fő)	22 028	460	**22 488**	26 308	1 000	**27 308**
Elbocsátottak közül az áthelyezettek száma (fő)	2 652	138	**2 790**	2 117	101	**2 218**
Elhunytak száma (fő)	1 440	98	**1 538**	926	185	**1 111**
Egynapos ellátási esetek száma (db)	2 409	0	**2 409**	4 870	0	**4 870**
Teljesíthető ápolási napok száma (db)	269 005	63 145	**332 150**	215 924	70 988	**286 912**
Teljesített ápolási napok száma (db)	140 348	38 295	**178 643**	126 207	56 767	**182 974**
Ágykihasználás (%)	52,17	60,65	**53,78**	58,45	79,97	**63,77**
Halálozás (%)	5,51	14,08	**5,74**	3,15	14,39	**3,63**

42. ábra: Kórházi ágyak száma és a betegforgalom alakulása a Csolnoky Ferenc Kórházban, 2021; 2024. Forrás: NEAK

Az államilag finanszírozott járóbeteg-ellátás mellett Veszprémben számos magán-egészségügyi rendelő szolgáltatásai is igénybe vehetők. A városban 19 gyógyszertár található.

2.1.8.1.7 Oktatási intézmények

2.1.8.1.7.1 Óvodai ellátás

A városban lévő hat körzeti óvoda mindegyikéhez tartozik egy vagy kettő tagóvoda. Így Veszprémben az összesen 13 önkormányzat által fenntartott óvoda mellett két egyházi (egy katolikus és egy evangélikus), egy készségfejlesztő, és két magánóvoda nyújt óvodai szolgáltatásokat.

Önkormányzati fenntartású óvodák:

- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda
  - Hársfa tagóvoda
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda
  - Nárcisz tagóvoda
- Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda
  - Cholnoky Jenő Lakótelepi tagóvoda
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
  - Ficánka tagóvoda
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda
  - Erdei tagóvoda
  - Kuckó tagóvoda
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
- Csillagvár Waldorf Óvoda

Egyházi óvodák:

- Szent Margit Római Katolikus Óvoda
- Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda

Készségfejlesztő óvoda:

- Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium És EGYMI

Magánóvodák:

- Gyermekbolygó Magánóvoda
- FARBE Szakgimnázium, Szakközépiskola és Óvoda

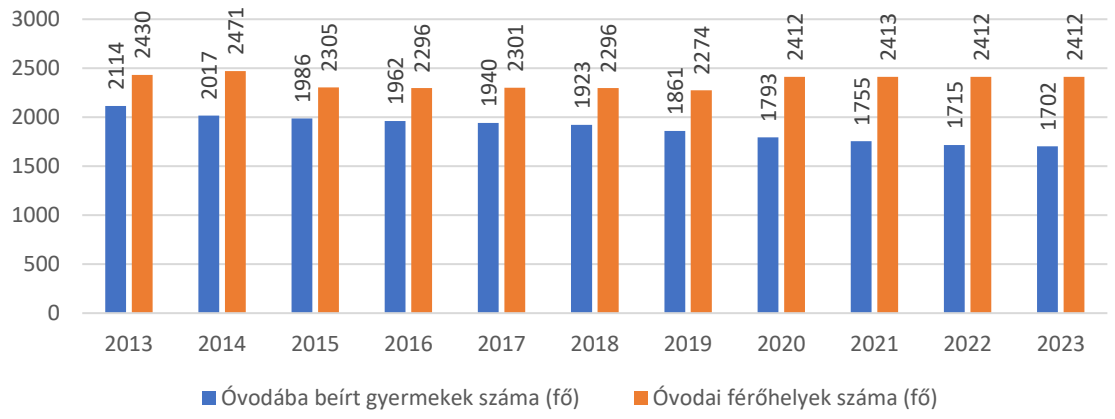

43. ábra: Az óvodába beírt gyermekek és az óvodai férőhelyek számának alakulása 2013 és 2023 között Veszprémben. Forrás: KSH

A városban több magánóvoda is működik, ezek kapacitása azonban nem számottevő. Munkahelyi óvodák nem működnek Veszprémben.

2025-ben az önkormányzat által működtetett óvodás létszám- és kapacitásadatai a következőképpen alakultak:

Intézmény neve	Címe	Férőhelyek száma (fő)	Beíratott gyermekek száma (fő)	Veszprémi lakóhelyű gyermekek száma (fő)	Egyéb településről bejáró gyermekek száma (fő)
Bóbita Körzeti Óvoda	8200 Veszprém, Haszkovó utca 23.	268	167	143	24
Hársfa Tagóvoda	Jutasi út 9.	130	90	60	30
Csillag Úti Körzeti Óvoda	Csillag utca 24.	208	140	130	10
Cholnoky Lakótelepi Tagóvoda	Lóczy Lajos utca 26.	208	136	122	14
Egry Úti Körzeti Óvoda	Egry József utca 55.	330	227	193	34
Nárcisz Tagóvoda	8200 Veszprém, Csikász Imre u. 13.	75	65	65	0
Kastélykert Körzeti Óvoda	8412 Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.	150	125	120 helyi lakóhelyű gyermek	5
Ficánka Tagóvoda	8411 Kádárta, Kenderföld utca 47.	50	43	38 helyi lakóhelyű gyermek	5
Ringató Körzeti Óvoda	Jutasi út 79/I.	260	179	159	20
Erdei Tagóvoda	Jutasi út 79/II.	118	45	43	2
Kuckó Tagóvoda	Jutasi út 79/II.	118	41	32	9
Vadvirág Körzeti Óvoda	Avar utca 7/A.	150	121	108	13
Csillagvár Waldorf Óvoda	Szent István utca 12.	61	48	25	23
Összesen:		**2126**	**1427**	**1238**	**189**

44. ábra: A Veszprémben található körzeti óvodák és tagintézményeik létszámadatai, 2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az elmúlt évtizedben – jórészt uniós támogatással – számos jelentős óvodafejlesztési beruházás valósult meg Veszprémben. A legtöbb óvoda részesült valamilyen eszközbeszerzési támogatásban, de nagyobb szabású fejlesztések is megvalósultak: Gyulafirátóton a Kastélykert Körzeti Óvoda, a Jutasi úti lakótelepi Ringató Körzeti Óvoda és az Egry úti Körzeti Óvoda teljes elbontásra, majd újjáépítésre került, ahogyan az Örömhír Evangélikus Óvoda is teljesen megújult. Előbbi beruházás 2015-ben, utóbbi 2020-ban fejeződött be és a 2020/2021-es évben került átadásra.

2.1.8.1.7.2 Általános iskolák

A város alapfokú oktatási intézményrendszerét 2025-ben 14 általános iskola alkotta, ebből 12 állami fenntartású (a Veszprémi Tankerületi Központ által működtetett) intézmény, de önkormányzati tulajdonban lévő épület és két egyházi fenntartású általános iskola.

Veszprémi Tankerületi Központ által fenntartott veszprémi általános iskolák

- Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola
- Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola
- Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola
- Veszprémi Deák Ferenc Általános Iskola
- Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Simonyi Zsigmond Ének-Zenei és Testnevelési Általános Iskola
- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Veszprémi Rózsa Úti Általános Iskola
- Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola
- Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Veszprémi Érsekség által fenntartott általános iskolák:

- Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gyakorlóiskola
- Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

A KSH vonatkozó adatai alapján a 2023-ban kollégiumban lakó általános iskolás gyermekek száma 7 volt, a hátrányos helyzetű alapfokú oktatásban részt vevő tanulóké pedig mindössze 4.

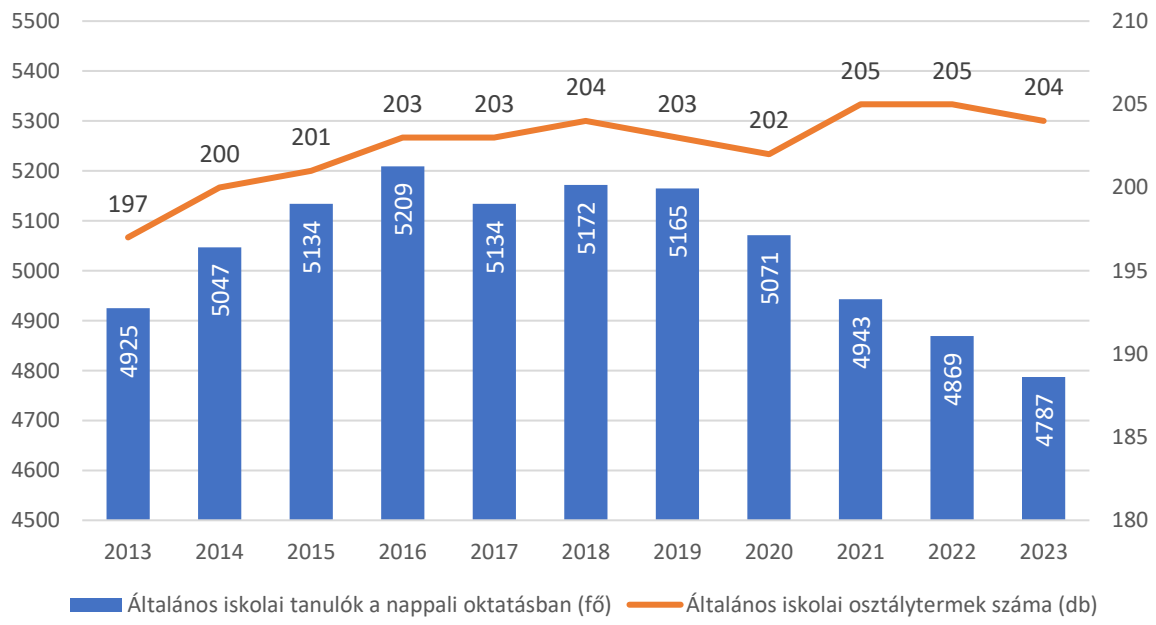

45. ábra: Alapfokú oktatásban résztvevő tanulók és az általános iskolai osztálytermek száma Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo

Az általános iskolák elhelyezkedése az óvodákhoz hasonlóan kedvező, a történelmi városrészekben öt iskola található, továbbá minden lakótelepen egy-egy intézmény. A lefedettségi hiány Kádártán jelentkezik, de a – jóval csekélyebb népességű – Csatárhegyről és Szabadságpusztáról is nagyobb utat igényel a legközelebbi iskola elérése. Összességében a lakóterületek 8,7%-a esik 2 kilométernél távolabb általános iskolától.

A városban található általános iskolák nemcsak települési szinten jelentős oktatási intézmények, hiszen a veszprémi általános iskolák tanulói közül sokan, a diákok több mint 25%-a a környező településekről járnak be (TeIR, 2023).

Több általános iskola is szakosodott valamilyen területre: a településen működik 3 német nemzetiségi nyelvoktató iskola, ének-zenei és testnevelési iskola, művészeti iskola, sportiskola, speciális gyógypedagógiai iskola a rászorultaknak.

A veszprémi fiatalok fenntartható és környezettudatos szemléletre való nevelésében jelentős szerepe van a 2006 óta fennálló Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpontnak (BaBaKo). Az egyesület elsősorban az általános iskolás, illetve az óvodás és középiskolás korosztály számára szervez a többek között a fenntarthatóság, globális klímaváltozás, megújuló energiaforrások, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlói magatartás témakörei köré csoportosuló foglalkozásokat, interaktív programok és erdei iskolák keretein belül.

2.1.8.1.7.3 Középiskolák

2020 szeptemberétől kezdődően átrendeződött a középfokú oktatás intézményi struktúrája, az addigi szakgimnáziumok technikummá, a szakközépiskolák pedig szakképző iskolákká alakultak. A technikum képzése ötéves, amelynek végén érettségi végzettség és technikusi szintű szakképzettség egyaránt szerezhető azáltal, hogy az ötödik, választható érettségi tantárgy helyett szakmai vizsgát tesznek a tanulók. A szakiskolák hároméves képzést nyújtanak, amelynek elvégzésével a tanulók szakképzettséget szerezhetnek.

Megközelítőleg 2500 beiratkozott diákkal Veszprém középfokú oktatási profiljában jelenleg a leghangsúlyosabb szerep a technikumoknak jut, de a gimnáziumban tanulók száma is kétezer fölötti. A 2023-as, legfrissebb adatok szerint a veszprémi gimnazisták 40%-a érkezik más településről, a technikumba járó diákok esetén ez az arány 50% (2022), szakiskolások között 51%, a szakképző iskolába járó diákok körében pedig szintén 50%.

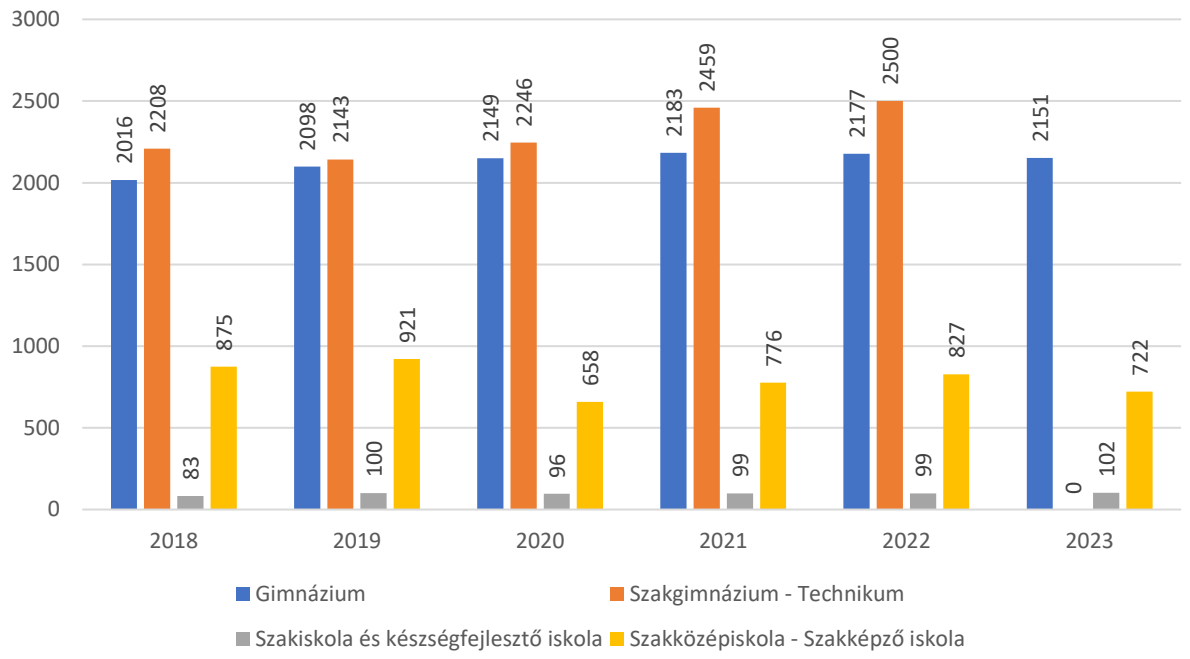

46. ábra: A középfokú oktatásban részt vevő tanulók száma Veszprémben, 2018–2023. Forrás: KSH Statinfo

Veszprémi Tankerületi Központ által fenntartott gimnáziumok:

- Lovassy László Gimnázium (8200 Veszprém, Cserhát lakótelep 11.)
- Vetési Albert Gimnázium (8200 Veszprém, Kemecse utca 1.)
- Noszlopy Gáspár Gimnázium és Kollégium (8200 Veszprém, Tüzér utca 42.)

Veszprémi Tankerületi Központ által fenntartott szakiskola:

- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (8200 Veszprém, Batthyány utca 12.)

Veszprémi Érsekség fenntartásában álló gimnázium és szakiskola:

- Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Általános Iskola, a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola Gyakorlóiskolája (8200 Veszprém, Szeglethy u. 6.)

Innovációs és Technológiai Minisztérium fenntartásában álló Veszprémi Szakképzési Centrumhoz tartozó intézmények:

- Veszprémi Szakképzési Centrum Ipari Technikum (korábban: Ipari Szakközépiskola és Gimnázium) (8200 Veszprém, Iskola utca 4.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum Bethlen István Közgazdasági és Közigazgatási Technikum (korábban: Veszprémi Táncsics Mihály Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium) (8200 Veszprém, Csap utca 9.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum Jendrassik-Venesz Technikum (8200 Veszprém, Március 15. utca 5.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum Táncsics Technikum (8200 Veszprém, Eötvös Károly utca 1.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum SÉF Vendéglátás-Turizmus Technikum és Szakképző Iskola (8200 Veszprém, Halle utca 3.).

A veszprémi iskolákban az alábbi technikumi és szakképző iskolai képzések érhetők el:

- ács
- alternatív járműhajtási technikus
- asztalos
- automatikai technikus
- cukrász
- cukrász szaktechnikus
- faipari technikus
- festő, mázoló, tapétázó
- fodrász
- gépésztechnikus
- gépgyártás-technológiai technikus
- gépi és CNC forgácsoló
- gépjármű mechatronikai technikus
- gépjármű mechatronikus
- hegesztő
- informatikai rendszer- és alkalmazásüzemeltető technikus
- karosszérialakatos
- kereskedelmi értékesítő
- kereskedő és webáruházi technikus
- kisgyermekgondozó, -nevelő
- kozmetikus technikus
- környezetvédelmi technikus
- közszolgálati technikus
- logisztikai technikus
- magasépítő technikus
- mechatronikai technikus
- műanyagfeldolgozó technikus
- panziós-fogadós
- pék-cukrász
- pénzügyi-számviteli ügyintéző
- pincér – vendégtéri szakember
- sportedző
- szakács
- szakács szaktechnikus
- szerszám- és készülékgyártó
- szoftverfejlesztő-, tesztelő
- turisztikai technikus
- vállalkozási ügyviteli ügyintéző
- vegyésztechnikus
- vendégtéri szaktechnikus
- villanyszerelő

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tanuló	2155	1909	2015	1678	1583	1880	2141
Partner	460	446	463	446	512	698	837

47. ábra: Duális képzések hallgatói, illetve fogadó partnerei a veszprémi szakképző iskolákban, 18–2024. Forrás: Veszprém Vármegyei Iparkamara adatszolgáltatása

A Veszprém Vármegyei Iparkamara adatai szerint 2021-ben összesen 1678 tanuló végzett duális képzése részeként szakmai gyakorlatot tanulmányi szerződéssel rendezett módon, mely létszám 446 fogadó vállalkozás között oszlott meg. Ezt követően évről évre jelentősen nőtt a partnerek száma, míg 2024-ben csaknem duplaannyi fogadó partnernél lehetett tanulni. A résztvevő diákok számában is fokozatos emelkedést látni a koronavírus-járványt követően.

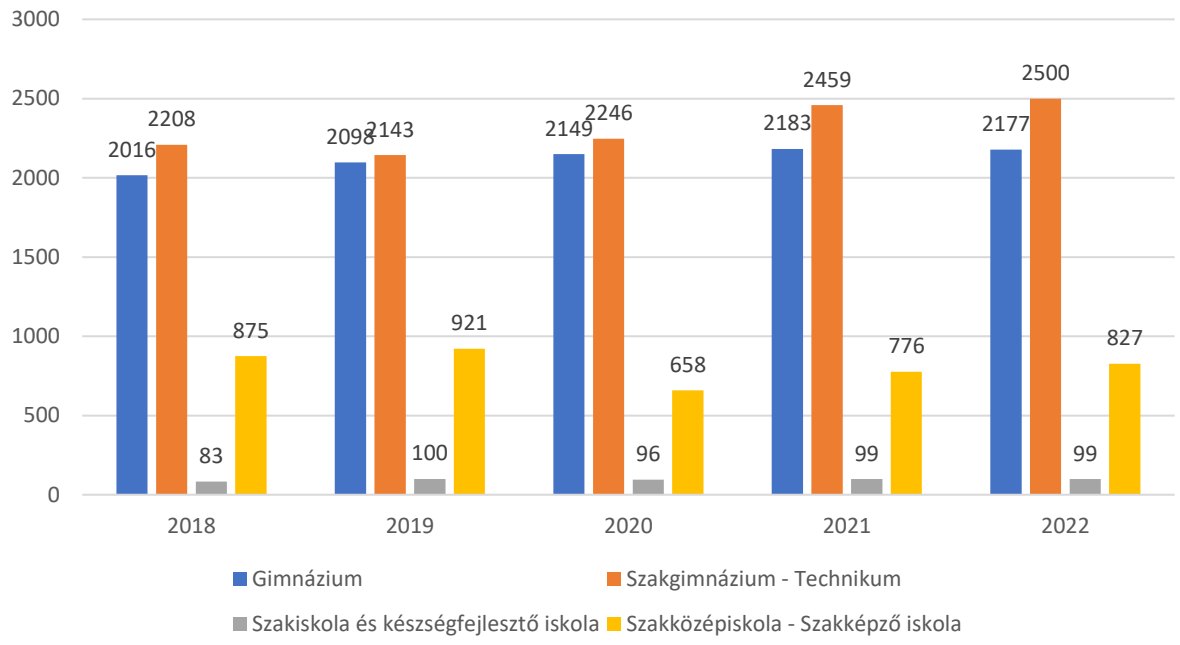

48. ábra: Középiskolai tanulók száma és főbb jellemzőik iskolatípus szerinti bontásban 2018-2022 között. Forrás: KSH Statinfo

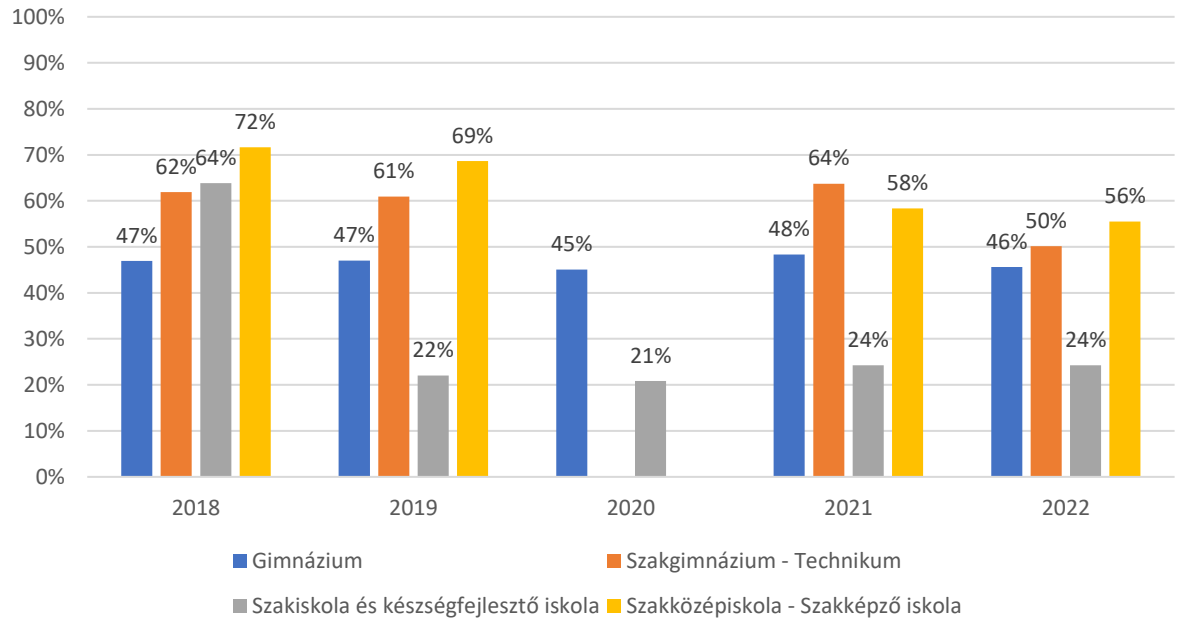

49. ábra: Más településről bejáró tanulók aránya a középfokú oktatási intézményekben 2018-2022 között. Forrás: KSH - Statinfo

Veszprém középszintű oktatásának magas színvonalát tanúsítja, hogy 2024-ben az országos középiskolai rangsorban a veszprémi Lovassy László Gimnázium az előkelő 10. helyet, a Vetési Albert Gimnázium pedig a 75. helyet foglalja el, azonban az OKTV döntőbe jutott diákok száma alapján a Lovassy Gimnázium a 3. legeredményesebb vidéki gimnáziumként szerepel (25 diák), de a Vetési Albert Gimnázium 12. helyen áll a vidéki gimnáziumok rangsorában. Országos összesítésben pedig OKTV eredmények alapján a két gimnázium a rangsor 6. és 15. helyét foglalják el.

2.1.8.1.7.4 Felsőoktatás

A Pannon Egyetem révén Pécs és Győr mellett a dunántúli régió legjelentősebb egyetemi városa Veszprém. Az országos jelentőségű felsőoktatási intézményben jelenleg négy kar működik: Humántudományi, Gazdaságtudományi, Műszaki Informatikai, valamint Mérnöki kar, ezenkívül kihelyezett képzései vannak Nagykanizsán, Ajkán, Kőszegen és Zalaegerszegen, utóbbi településen külön kar működik. Az egyetem jelenleg közel 6000 hallgatóval működik.

Kar	Gazdálkodási	Gazdaság-tudományi	Humán-tudományi	Műszaki Informatikai	Mérnöki	EGYETEM ÖSSZESEN
Képzés helye	Zalaegerszeg	Veszprém	Veszprém	Veszprém	Veszprém	Veszprém és Zalaegerszeg
Hallgatók	237	1669	1491	1216	1112	**5725**
nők	157	985	1128	167	339	**2776**
férfiak	80	684	363	1049	773	**2949**
Képzést kezdők	48	446	756	410	401	**2061**
Külföldi hallgatók	0	145	90	30	61	**326**
Részidős hallgatók	78	649	875	320	401	**2323**
Idegen nyelvű képzést hallgatók	0	210	122	33	56	**421**
Duális hallgatók	38	38	0	52	96	**224**
Kollégisták	38	399	295	396	325	**1453**

50. ábra: A Pannon Egyetem képzéseinek helyszínei és a hallgatók megoszlása a 2024-2025-ös tanévben (2024. október 15., forrás: firstat.oh.gov.hu)

	Hallgatók száma összesen	Ebből nő	Ebből férfi	Ebből külföldi	Ebből állami ösztöndíjas
Alapképzés (BA/BSc)	3652	1665	1987	123	2694
Mesterképzés (MA/MSc)	1004	522	482	107	721
Doktori képzés (PhD/DLA)	188	90	98	65	99
Felsőoktatási szakképzés	396	207	189	1	253
Szakirányú továbbképzés	390	225	165	0	0
Osztatlan képzés	59	49	10	0	55
Egyéb	36	18	18	30	0
Összesen	**5725**	**2776**	**2949**	**326**	**3822**

51. ábra: Hallgatók számának megoszlása a Pannon Egyetemen képzésenként, a 2024-2025-ös tanév elején (2024. október 15., forrás: firstat.oh.gov.hu).

Az egyetem két campuson, a Belvárostól délnyugatra, város többi részétől valamelyest elszigetelten működik, azonban elhelyezkedése a környező városrészek alakulásának, fejlődésének szempontjából is meghatározó. A város K+F+I profiljának fejlesztése céljából stratégiai fontosságú oktatási központnak minősül. A Gazdaságtudományi, a Mérnöki, valamint a Műszaki Informatikai Kar 2024. szeptemberben

összesen mintegy 35 szakon indított duális képzéseket, melyekhez döntően más dunántúli városokban, illetve Budapesten működő vállalkozások szolgálnak az egyetem partnereiként, de tizenkét partnerük veszprémi telephelyén (is) fogadja a hallgatókat. E vállalkozások köre igen széles spektrumot ölel fel, mely az állami közműszolgáltató Bakonykarszt Zrt-től a város egyik legnagyobb foglalkoztatójának számító Balluff Elektronika Kft-n át a hotel- és étteremműködtető Villa Medici Kft-ig terjed.

		Felsőoktatási szakképzés	Alapképzés (BA/BSc)	Mesterképzés	Szakirányú továbbképzés	Doktori képzés
Gazdaságtudományi Kar	Végzettek	126	197	77	37	11
	Közülük nő	104	128	44	29	7
Mérnöki Kar	Végzettek	2	89	64	90	30
	Közülük nő	0	31	26	45	18
Humántudományi Kar	Végzettek	0	81	149	70	8
	Közülük nő	0	52	118	57	6
Műszaki Informatikai Kar	Végzettek	31	148	29	14	3
	Közülük nő	3	17	3	6	0
Gazdálkodási kar (Zalaegerszeg)	Végzettek	17	75	4	7	0
	Közülük nő	10	44	2	6	0
ÖSSZESEN	**Végzettek**	**176**	**590**	**323**	**218**	**52**
	Közülük nő	**117**	**272**	**193**	**143**	**31**

52. ábra: A Pannon Egyetemen végzettséget szerzettek száma intézményenként, karonként és képzési szintenként (2024 október 15-i létszámadatok, forrás: Pannon Egyetem honlapja)

A 2024-2025-ös tanév során összesen több, mint 450 oktató tanított az egyetemen.

Kollégiumok 2024/2025	Cím	Férőhelyek (fő)
Jedlik Ányos Szakkollégium	8200 Veszprém, Móricz Zsigmond utca 8.	58
Központi Kollégium	8200 Veszprém, Egyetem utca 12.	600
Hotel Magister Kollégium	8200 Veszprém, József Attila utca 34/2.	720
Nereus Kollégium	8220 Balatonalmádi, Lóczy Lajos tér 3.	92
Zárda utcai Kollégium	8800 Nagykanizsa, Zárda u. 7/a.	70
Gaspa Kollégium	8900 Zalaegerszeg, Gasparich Márk utca 18/a.	216
Összesen		**1756**

53. ábra: A Pannon Egyetemhez tartozó kollégiumok címe és kapacitása a 2024-2025-ös tanévben. Forrás: Oktatási Hivatal, firgraf.oh.gov.hu

A városban működő egyházi felsőoktatási intézmény a Veszprémi Érsekség fenntartásában álló Veszprémi Érseki Főiskola. Az intézmény történeti gyökerei a veszprémi papneveléshez és a hittudományi képzéshez kapcsolódnak, ugyanakkor az elmúlt években jelentős szerepet vállalt a társadalmi felelősségvállalás, a közösségfejlesztés és a humán szolgáltatásokhoz kapcsolódó szakemberképzés területén, miközben képzési portfólióját is folyamatosan bővítette. A Főiskola ma egyházi fenntartású, regionális hatókörű felsőoktatási intézményként működik, amely hitéleti, pedagógiai, társadalomtudományi, szociális és egészségügyi képzéseivel járul hozzá Veszprém és a tágabb térség humánszakember-utánpótlásához.

A Veszprémi Érseki Főiskola képzési portfóliója 2020 után több új szak indításával bővült. A hagyományos hitéleti képzések mellett meghatározó szerepet kaptak a szociális munka alap- és mester-, a szociálpedagógia, a csecsemő- és kisgyermeknevelő, valamint az ápolás és betegellátás szakok. A Főiskola a graduális képzések mellett szakirányú továbbképzéseket és felnőttképzési

programokat is kínál, amelyek a hitéleti, pedagógiai, szociális, egészségügyi, mentálhigiénés és közösségi területekhez kapcsolódnak.

A rendelkezésre álló felsőoktatási statisztikai adatok alapján a Főiskola hallgatói létszáma az elmúlt években dinamikusan növekedett, ami egyértelműen jelzi a képzések iránti erősödő társadalmi és munkaerőpiaci igényt. A legfrissebb adatok szerint a Veszprémi Érseki Főiskola hallgatói létszáma már meghaladja az 500 főt, ami néhány év alatt kiemelkedő fejlődést és jelentős intézményi bővülést tükröz. A jelentkezők és a belépő hallgatók számának emelkedése arra utal, hogy a Főiskola képzési kínálata egyre szélesebb körben válaszol a térség humánszolgáltatási, oktatási, szociális és egészségügyi szakemberigényeire. A VÉF így a város felsőoktatási rendszerének egyre meghatározóbb és növekvő hallgatói bázissal rendelkező szereplőjévé vált.

A képzési szerkezet jól mutatja a Főiskola humán szakemberképzésben betöltött szerepét. A hallgatók döntő többsége olyan képzésekben vesz részt, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a közszolgáltatások működéséhez és fejlesztéséhez. A legnagyobb hallgatói arányt a szociális munka, illetve a csecsemő- és kisgyermeknevelő képzések adják, amelyek együttesen a teljes hallgatói létszám több mint kétharmadát teszik ki. Emellett az ápolás és betegellátás szak is kiemelt jelentőségű, amelyet tovább erősít a Főiskola és a Csolnoky Ferenc Kórház közötti stratégiai partnerség. Ez a szoros helyi együttműködés fontos gyakorlati képzési hátteret biztosít a hallgatók számára, és erősíti a város egészségügyi és felsőoktatási intézményei közötti szövetséget. A fentieken túl a pedagógiai és hitéleti képzések is fontos szerepet töltenek be a képzési portfólióban. A hallgatói összetétel jól tükrözi, hogy a Főiskola elsősorban olyan területeken képez szakembereket, amelyeken országos és regionális szinten is tartós munkaerőhiány tapasztalható.

A Veszprémi Érseki Főiskola városi szerepe nem kizárólag felsőoktatási, ugyanis tudásmegosztó, közösségi és szolgáltató szerepet is vállal. Mentálhigiénés, pasztorális, tehetségtámogató (tehetségmentor) és szakmai továbbképzési tevékenységei kapcsolódnak Veszprém megtartó városi céljaihoz, a közösségi élet erősítéséhez és a humán közszolgáltatások fejlesztéséhez. A VÉF jelenléte ezért a város felsőoktatási profilját a humán, a társadalmi, az egyházi és az egészségügyi dimenziók felől egészíti ki.

2.1.8.1.8 Kultúra

Veszprém a hasonló népességű megyeszékhelyek kínálatához képest is változatos és színvonalas kulturális kínálattal rendelkezik, melyek minősége és mennyisége folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. 2018-ban elnyerte az Európa Kulturális Fővárosa 2023 címet, 2019 októberétől pedig a Zene Városa címet is viseli, amit az UNESCO azoknak a városoknak adományoz, melyek kiemelkedő zenei kínálattal rendelkeznek, illetve a kreatív szektorok fejlesztésében látják a város fenntartható fejlesztésének kulcsát.

A város kulturális negyedét az egymás közelében álló Veszprémi Petőfi Színház, Eötvös Károly Könyvtár, Laczkó Dezső Múzeum, Hangvilla, Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola, ActiCity és a Pannon Egyetem alkotja.

A Modern Városok Program keretein belül lezajlott a Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola rekonstrukciója, és megvalósult a Petőfi Színház rekonstrukciójának első üteme, illetve a II. ütem első fejlesztési ciklusa folyamatban van. A város kulturális kínálatának átfogó fejlesztésében és kiterjesztésében meghatározó szerepet játszott Veszprém 2023-as évre vonatkozó Európa Kulturális Fővárosa cím viselése. A programsorozat kapcsán megújult többek között az egykori gyermekkórház, a Vár alatt álló Ruttner-ház és a Veszprémi Vár több épülete (Szaléziánum, Tűztorony, Hősök kapuja), továbbá 2022 elején megkezdődött a Laczkó Dezső Múzeum felújítása is. Megnyílt a CODE Élményközpont, valamint az ActiCity, emellett az önkormányzat az EKF programirodának is adott

támogatásokat. A Veszprémi Érsekség 2020-ban bejelentett átfogó felújítási és funkcióbővítő programja a Vár épületeinek nagy hányadát érinti az évtized során.

Vitathatatlanul új színt hozott a város kulturális életébe az Agóra Veszprém Kulturális Központ, a Jutasi úti lakótelepen található multifunkcionális művelődési központ és közösségi tér, amely 2015-ben az Agóra Veszprém című projekt keretében, az Európai Unió és a Magyar Állam támogatásával nyerte el jelenlegi formáját. A város belterületén elhelyezkedő intézménnyel egységben működik a Gyulafirátóti Művelődési Ház és a Kádártai Közösségi Ház. Az Agóra teljes egészében akadálymentesített főépületében egy 290 fő befogadására képes, korszerű fény- és hangtechnikával felszerelt színházterem, a Kabóca Bábszínház (melynek új helyszín épült a Deák Ferenc utcában), valamint átlagosan harminc műalkotás kihelyezésére alkalmas kiállítóterek találhatók. Emellett különféle egyesületek és civil szervezetek foglalkozásainak, programjainak helyszínt biztosítanak az Agóra közösségi terei.

A Gyulafirátóti Művelődési Ház fő profilját a hagyományőrzéshez és népi kultúra ápolásához kötődő foglalkozások alkotják, ennek megfelelően számos népművészeti csoport és lokálpatrióta civil szervezet tevékenységeinek ad otthont. A 2017-ben átadott Kádártai Közösségi Ház - amelyet 2025. július 01-től a Közösség Kádártáért Egyesület működtet Kádártai Közösségi Színtérként - ami szintén kulcsszerepet játszik a helyi identitás erősítésében a közművelődési és közösségi programoknak való helyszín biztosításával. Az épületben gyakran rendeznek kulturális eseményeket, magyar ünnepek és jeles napok köré szerveződő rendezvényeket, valamint helyi klubok és civil szervezetek foglalkozásait.

Intézmény	Összes látogató, 2025	Összes látogató, 2019
Kiállítóhelyek, galériák		
Művészetek Háza Veszprémi Művelődési Ház és Kiállítóhely[3]	41 990 (2024)	12 093
Rendezvényközpontok, művelődési házak		
Agóra Veszprém Kulturális Központ	350 574	135 565
Hangvilla	33 009	25 452
Színházak		
Kabóca Bábszínház	19 494 fő (2024)[4]	8 609
Veszprémi Petőfi Színház	100 484	91 656
Pannon Várszínház	n.a.	84 827
Múzeumok		
Laczkó Dezső Múzeum	30 384	20 549
Laczkó Dezső Múzeum - Múzeumpedagógia	2 555	
Laczkó Dezső Múzeum - Rendezvény	11 299	
Bakonyi Ház	3 263	592
Hősök Kapuja	142	
Tűztorony	5 010	
Boldog Gizella Királyné Főegyházmegyei Gyűjtemény	ld. az Érseki Turisztikai Központnál	80 977
Veszprémi Érsekségi Turisztikai Központ	16 500	n.a.
Könyvtár		
Eötvös Károly (Megyei) Könyvtár összes személyes könyvtárhasználat	125 811 (2024)	149 575
Eötvös Károly (Megyei) Könyvtár Rendezvények látogatói	45 522 (2024)	42 311

54. ábra: Veszprémi kulturális és közművelődési intézmények látogatottsága 2025-ben és 2019-ben. Forrás: intézményi adatszolgáltatás, 2026

A Veszprém-Balaton 2023 programsorozat mintegy 3600 eseményt valósított meg 24 különböző műfajban. A programok gerincét a zene (45,4%), a film (11,0%) és a gyermek- és ifjúsági rendezvények (8,8%) adták, amelyek együttesen a kínálat közel kétharmadát tették ki. A kiemelt rendezvényeken összesen több mint 800 000 résztvevő vett részt. A legnépszerűbb programok közé tartoztak a Gyárkert koncertjei (közel 130 000 fő) és az Utcazene Fesztivál (24 000 fő). A zenei eseményeken több mint 4400 fellépő fordult meg, a sikeres lebonyolítást pedig több mint 2500 önkéntes segítette, erősítve a régió kulturális és civil megtartó erejét.

2.1.8.1.9 Sport

Veszprém városában a sport nagy hagyománynak örvend, ami megmutatkozik egyrészt a településen jelenlévő sportegyesületek kiugróan magas számában, másrészt ezen egyesületek eredményeiben is. A legkiemelkedőbb példát mindenképp a One Veszprém Kézilabda Club (2016-ig MKB-MVM Veszprém Kézilabda Club) jelenti, ami az ország legsikeresebb, de nemzetközi szinten is kimagasló teljesítményt nyújtó kézilabdacsapata. Nagy jelentőséggel bír a Veszprémi Torna Club, illetve a Veszprémi Egyetemi és Diák Atlétikai Club és a SVSE Atlétika (Sportolj Velünk Sportegyesület) is. Mindemellett nem elhanyagolhatók a városszerte több helyen működő sportcélú civil szervezetek sem, a közeljövőben

[3] Modern Képtár – Vass László Gyűjtemény, Csikász Galéria, Dubniczay-palota, Várgaléria, Tegulárium.
[4] Országosan összesen 37 419 fő, székhelyen 16 710 fő, Veszprémben összesen 37 419 fő.

pedig a lakótelepek – kiváltképp a Jutasi úti lakótelep – rekreációs célú rehabilitációs beavatkozásai, valamint a Pannon Egyetem alsó campusának sportfejlesztései növelik majd az elérhető sportolási lehetőségek körét.

A városi sportélet meghatározó helyszíne a körgyűrűtől keletre fekvő, több mint 5000 néző befogadására képes Veszprémi Aréna és a mellette 2021-ben elkészült, hiánypótló Veszprém Sportuszoda. Ezek szomszédságában épül az új labdarúgó-komplexum is. Jelentős létesítmény a belvárostól délnyugatra található Városi Stadion és a Dózsaváros szélén álló jégcsarnok is.

Veszprém 2026-os sportrégió pályázata a meglévő sportsikerekre építve teremti meg a jövő modern infrastruktúráját, amely az élsport és az utánpótlás-nevelés számára egyaránt európai színvonalú feltételeket biztosít. A fejlesztések nemcsak a város nemzetközi hírnevét és versenyrendezési potenciálját növelik, hanem olyan professzionális módszertani központok létrejöttét is segítik, amelyek hosszú távon garantálják a veszprémi sportágak – különösen a kézilabda, az úszás és a kosárlabda – töretlen fejlődését.

A program társadalmi jelentősége a tömegsport és az egészséges életmód széles körű népszerűsítésében rejlik, összekötve a városi tereket a Bakony–Balaton régió természeti adottságaival. A pályázat révén megvalósuló közösségi sportberuházások minden generáció számára vonzóvá teszik a rendszeres mozgást, így a sport nem csupán eredményorientált tevékenységként, hanem a veszprémi identitás és a mindennapi életminőség meghatározó pilléreként jelenik meg. A Sportrégiós pályázat keretében a város számos iskolájában felújításra kerülnek a sportpályák: ilyen a Kossuth sportpálya felújítása, Deák kondipark kialakítása, Dózsa mászófal kialakítása, Gyulafirátóti iskola sportpályája, valamint a Bara-ház rekortán pályája.

2.1.8.2 Esélyegyenlőséget, társadalmi felzárkóztatást elősegítő szolgáltatások

A veszprémi lakosok esélyegyenlőségének érvényesülését a 2017-ben kidolgozott, legutóbbi alkalommal 2025-ben felülvizsgált helyi esélyegyenlőségi program (HEP) biztosítja. A program a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különösen öt célcsoport, a romák és mélyszegénységben élők, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossággal élők – esélyegyenlőségének, az egyenlő bánásmód feltételeinek megteremtésének érdekében jött létre.

A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító feltételeket tekintve javuló kilátásokra ad okot, hogy a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma folyamatosan csökken, egyre kevesebben kérelmezik. A HEP-ben foglaltak szerint azonban hiányosság, hogy a sajátos nevelési igényű és pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma fokozatosan nő, a gyermekekkel foglalkozó szakemberek egy része azonban nem rendelkezik megfelelő képességgel a hátrányos helyzetű tanulók kezelésére. Problémaként jelenik meg továbbá, hogy a településen a gyermekeket ellátó szociális és egészségügyi intézmények egy része nem teljeskörűen akadálymentesített.

Krízishelyzetbe jutott családok számára a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény nyújt segítséget, amely a Mikszáth Kálmán u. 13. szám alatt található család- és gyermekjóléti központon kívül még 3 másik veszprémi telephelyen biztosít szociális szolgáltatásokat és ellátást. Az intézmény ingatlanjai közül többen is felújítások, átalakítások szükségesek, emellett komoly hiányosság, hogy Veszprémben nem üzemel gyermekek átmeneti otthona. A Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság és a Veszprémi Járásbíróság egyaránt rendelkezik gyermekbarát meghallgató szobával.

Veszprém városában a nők hasonló hátrányokkal szembesülnek, mint az ország bármely más településén, azonban abból adódóan, hogy Veszprém megyei jogú város, így az országos átlagnál jelentősebb korszerűbb infrastruktúrával és szolgáltatásokkal rendelkezik, a nők esélyegyenlősége feltételezhetően jobban biztosított, mint más, kisebb településeken. A helyi közéletben évek óta egyre nagyobb számban képviseltetik magukat női szereplők és a 2022. évi népszámlálás adatai szerint Veszprémben az érettségivel és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők között is meghaladja a nők aránya a férfiakét több, mint 10 százalékponttal. Ennek ellenére azonban a tartósan, 180 napnál régebb óta regisztrált álláskeresők között nagyobb arányban vannak jelen nők, ami arra utal, hogy a női munkavállalók számára nehezebb újra elhelyezkedni a munkaerőpiacon. 1995 óta aktív a Veszprémi Nők Kerekasztala Egyesület, ami előadásokkal, konferenciákkal, kiadványokkal, workshopok szervezésével kívánja felhívni a figyelmet a nemek közti hátrányos megkülönböztetésre, a nők és férfiak esélyegyenlőségének elősegítésére.

Az idősek, valamint a fogyatékkal élők esetében is probléma, hogy foglalkoztatási rátájuk rendkívül alacsony, a városban nem elterjedtek a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés számukra kínált támogatási formái. A szociális és egészségügyi ellátásukat biztosító intézmények nem minden esetben működnek megfelelő kapacitással, és a férőhelyszámok szűkössége miatt a bentlakásos intézményekben (önálló életvitelre nem képes) és a támogatott lakhatási kapacitásokban (önálló életvitelre képes) is terjedelmesek a várólisták. Ezzel egyidőben a fogyatékossággal élők lakhatási, elhelyezési problémái jelentős mértékben érintik a városban és a megyében a fogyatékkal élő vagy időskorú személyeket gondozó családokat. Bár az utóbbi években e téren javulás figyelhető meg, az önkormányzati intézmények és a közösségi közlekedés akadálymentesítése továbbra sem teljeskörűen megoldott. A jövőben tervezett két ellátó intézmény felújítása és a demensellátás fejlesztése.

Veszprém MJV Önkormányzata rendelkezik egy prevenciós jellegű antiszegregációs tervvel, amely elsősorban azon rétegek helyzetének javítását célozza, amelyek esetében a társadalmi leszakadás és a szociális elszigetelődés lehetősége fennáll. Célja továbbá, hogy a város funkcióbővítési beruházásainak esetleges szegregáló hatását időben kiszűrje. Az antiszegregációs terv frissítésére jelen stratégia készítése részeként került sor.

Veszprém közigazgatási területén nincsenek szegregátumok (ami alatt az alacsonyabb társadalmi-gazdasági státuszú egyének, csoportok koncentrált, telepszerű együttélését értjük), ennélfogva a településen a szociális válsághelyzetek fokozott, tömeges jelenléte nem állapítható meg. Azonban a 2015-ös ITS-ben az Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi területén tevékenykedő szolgáltatók három olyan területet jelöltek ki, amelyek fokozódó szociális terhelés jeleit mutatják: a Házgyári út 1. szám alatti tízemeletes ingatlant, illetve a Jutasi úti lakótelep és Csatárhegy egyes részeit.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2009. óta van jelen a Házgyári út 1. szám alatti, korábban több szempontból is problémás, valaha munkásszállóként működő épületben. A Jelenlét Program segítségével sikerült elérni a házban a tulajdonviszonyok rendezését, a közüzemi szolgáltatások visszaállítását, az épület főbejáratának akadálymentesítését, a lift helyreállítását és társasházzá alakítását is. Az ott élők közösséggé szervezése egy hosszú, buktatókkal teli folyamat végén mára sikeresnek mondható, a szakemberek támogatásával napjainkban a lakóknak már csak egy átlagos városi társasház problémáival kell megküzdeniük. A kezdeti években, amikor a házban még nagy számban laktak gyerekek, a megsegítésükre ún. Angyal Tanoda működött, aminek része volt a napi felzárkóztatáson túl a hitoktatás, a kézművesség, a zenei fejlesztés és a tehetséggondozás is. Mára a Máltai Szeretetszolgálat többségi tulajdonossá lett a társasházban, melynek harmadik emeletén Rehabilitációs Célú Átmeneti Szállást működtet, a veszprémi hajléktalanellátás részeként. Napjainkban a Jelenlét program átalakítása zajlik, de a korábban létrehozott közösségi helyek és programok

továbbra is rendelkezésre állnak, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és az Önkormányzat közti sikeres együttműködés kiválóan működik.

Az épületben mára többségi tulajdont szerzett a Máltai Szeretetszolgálat. A megvásárolt 48 lakásból 15 felújítása befejeződött, ebből tízben önkormányzati bérlőkijelölésű lakó lakik. Az épület mára biztonságos és akadálymentes. Az elmúlt években megtörtént a lépcsőházi nyílászárók cseréje, lift építése, a villamos fővezeték cseréje, tetőszigetelés, új szennyvízvezeték kiépítése, fűtés bevezetése az épület négy szintjében. A társasház jelentős adósságokat halmozott fel, ezek rendezése is folyamatban van. A program fontos eleme a házban élő emberek közösségé szervezése, környezeti és életmódbeli tudatosságának fejlesztése, ezért a második emeleten 150 m^2 alapterületű közösségi teret alakítottak ki. Felnőtt és gyermek rész, mosókonyha, fürdő, teakonyha szolgálja a rászorulók szükségleteit, valamint működik itt egy szociális és egészségpont. A harmadik szinten található a Rehabilitációs Célú Átmeneti Szállás, mely a veszprémi hajléktalanellátás részét képezi 2011.június 1. óta.

Az Önkormányzat esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletei:

- 27/2021. (VI. 24.) önkormányzati rendelet az egészségügyi alapellátások körzeteinek meghatározásáról[5];
- 23/2021. (V.11.) önkormányzati rendelet a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról;
- 40/2020. (X.29.) önkormányzati rendelet a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról;
- 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról, és az óvodában a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról;
- 24/2017. (IX. 28.) önkormányzati rendelet a Helyi Építési Szabályzatról;
- 8/2025. (II. 27.) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról szóló 8/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelet módosításáról[6]
- 28/2023. (IX. 28.) önkormányzati rendelet a civil szervezeteknek nyújtható önkormányzati támogatásokról.

2.1.9 A település gazdasága

2.1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Nettó árbevétel alapján a város gazdasági szerkezetének legdominánsabb területét a feldolgozóipar, azon belül is a gépjárműipar ágazata jelenti, de az utóbbi években a kereskedelem és szolgáltatás területein is növekedés tapasztalható – az Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím elnyerésével is tovább erősítette a város kulturális kínálatának bővítését.

Veszprém egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző SZJA nélküli jövedelem az elmúlt évtizedben folyamatos növekedést mutatott. Bár a 2018-as adatokhoz képest a növekedés üteme az országos trendekhez képest valamelyest lassult, az egy főre jutó nettó belföldi jövedelem tekintetében Veszprém stabilan jóval az országos átlag felett teljesít, a vármegyei átlagot is magasan meghaladva.

[5] Megjegyzés: az egészségügyi alapellátások körzeteit Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 27/2021. (VI. 24.) számú önkormányzati rendelete az észségügyi alapellátások körzeteinek meghatározásáról tartalmazta. A rendeletalkotásra vonatkozó felhatalmazó rendelkezés 2023. január 1. napjától hatályon kívül helyezésre került, így a fenti rendelet sem hatályos, de tekintettel az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 2023. június 1-től hatályos rendelkezésére, a települési önkormányzatok körzethatárok meghatározására vonatkozó rendelkezéseit addig kell alkalmazni, amíg a praxiskezelő az egészségügyi ellátási körzetet ki nem alakította.

[6] Megjegyzés: a korábbi rendelet és annak tárgya, a Családsegítő és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás 2020.12.31. napjával megszűnt és visszakerült az intézmény a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatához, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról szóló rendelet megtalálható: https://veszprem.hu/wp-content/uploads/2025/02/2508kr_Szem_gond_nyujto_ellatasokrol_szolo_rend_modositasa.pdf

	Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző SZJA nélküli jövedelem, 2018		Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző SZJA nélküli jövedelem, 2022	
	Ft	országos átlag %-ában	Ft	országos átlag %-ában
Veszprém vármegye	1 278 708	107%	2 040 404	106%
Veszprémi járás	1 384 066	116%	2 252 135	117%
Veszprém	1 433 261	120%	2 333 374	121%

55. ábra: Egy főre jutó SZJA adóalapot képző SZJA nélküli jövedelem Veszprémben, 2018 és 2022. Forrás: KSH

Veszprémben az egy lakosra jutó iparűzési adó értéke az elmúlt évtizedben folyamatos növekedést mutatott, bár a koronavírus-járvány miatti gazdasági visszaesés érzékelhető a HIPA bevételeken. A növekedés kiterjed a megye Veszprémen kívüli részére is, az egy főre vetített itteni érték növekedését nem csak a veszprémi jelentős növekedés okozta.

	Egy lakosra jutó iparűzési adó, 2014		Egy lakosra jutó iparűzési adó, 2019		Egy lakosra jutó iparűzési adó, 2023	
	ezer Ft	országos átlag %-ában	ezer Ft	országos átlag %-ában	ezer Ft	országos átlag %-ában
Veszprém megye	37,9	71,46%	55,9	69,3%	98,9	75,31%
Veszprémi járás	63,6	119,82%	89	110,24%	190,6	145,21%
Veszprém	75,5	142,24%	105,3	130,45%	237,9	181,24%

56. ábra: Egy főre jutó iparűzési adó Veszprémben 2014 és 2023 között. Forrás: KSH Statinfo

Az egy főre jutó idegenforgalmi adó tekintetében Veszprém az országos átlagon túl a megyei járásközpontok átlaga alatt is marad, ami főleg annak tudható be, hogy a Balaton-menti járásközpontok (Balatonfüred, Balatonalmádi) idegenforgalmi adóból érkező bevételei országos jelentőségű turisztikai célpontként betöltött szerepük miatt kiemelkedően magasak. Ebben a EKF 2023-as cím elnyerését követően sem érzékelhető 2023-ban jelentős volumenű IFA növekedés. Ugyanakkor, a koronavírus-járvány e bevételek esetében is jelentős kiesést eredményezett.

	Egy lakosra jutó idegen-forgalmi adó, 2014		Egy lakosra jutó idegen-forgalmi adó, 2019		Egy lakosra jutó idegen-forgalmi adó, 2023	
	Ft	országos átlag %-ában	Ft	országos átlag %-ában	Ft	országos átlag %-ában
Veszprém megye	2131	230,15%	3247	195,23%	3782	169,44%
Veszprémi járás	419	45,30%	610	36,68%	821	36,79%
Veszprém	545	58,85%	763	45,85%	1034	46,33%

57. ábra: Egy főre jutó idegenforgalmi adó Veszprémben 2014 és 2023 között. Forrás: KSH

2.1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Veszprémben 2020-ban a nonprofit vállalkozásokat nem számítva 2627 működő vállalkozást tartottak nyilván, ami 2015. évi állapothoz képest valamivel alacsonyabb, de nem jelentősen kisebb szám. Ellenben a nonprofitokat is figyelembe véve a városban működő vállalkozások száma összességében 2020-ban 9753-ra emelkedett. A város gazdaságában változatlanul az ipar (azon belül is a feldolgozóipar) a legmeghatározóbb. Bár kisebb változások észrevehetők a vállalkozások nemzetgazdasági ágazatonkénti eloszlásában, számottevő gazdaságszerkezeti átrendeződés nem történt.

Nemzetgazdasági ágazatok	Vállalkozások száma (db), 2015	Vállalkozások száma (db), 2020	Vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt (db), 2020
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	638	597	2027
Kereskedelem, gépjárműjavítás	583	557	1466
Építőipar	244	280	1043
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	140	152	665
Egyéb szolgáltatás	65	51	644
Ingatlanügyletek	242	264	615
Információ, kommunikáció	169	160	514
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	165	148	502
Oktatás	88	72	486
Feldolgozóipar	204	0	388
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	129	142	371
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	67	66	339
Szállítás, raktározás	77	80	315
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	63	57	290
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	21	adathiány	69
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	7	adathiány	14
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1	adathiány	4
Bányászat, kőfejtés	4	1	1
Működő vállalkozások összesen	2907	2627	9753

58. ábra: Vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági ágazatokként, a nonprofit vállalkozások nélkül és azokkal együtt Veszprémben, 2015, 2020. Forrás: KSH Statinfo

2.1.9.2.1 Nemzetgazdasági ágazatok

2.1.9.2.1.1 Mezőgazdaság, erdő- és vadgazdálkodás

Veszprémben a primer szektor ágazatainak kevésbé jelentős a gazdasági súlya. A városban jelenlévő mezőgazdasággal, erdőgazdálkodással és halászattal foglalkozó vállalkozások száma 2010-ben sem volt hangsúlyos, azonban az akkori 140 működő vállalkozáshoz képest 2020-ra ez a szám 69-re csökkent.

A környék erdő- és vadgazdálkodási tevékenységeit az állami tulajdonban lévő, 1993 óta fennálló VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. végzi, amelynek tevékenységei között a klasszikus erdőgazdálkodáson felül murvabányászat is szerepel. A VERGA Zrt. által kezelt vadászterületek 17 000 hektáron terülnek el, ebből a Veszprémhez tartozó erdők aránya a város beépítetlen területeiből 38,9% (5080 ha). Az állami tulajdonban álló erdőterületek mellett kisebb részben előfordulnak magántulajdonban lévők is. A terület gazdag gímállománnyal rendelkezik, de vaddisznó, muflon és őz is nagy számban előfordul.

A mezőgazdasági művelésre használt szántóföldek a város déli, illetve keleti határai mentén helyezkednek el. Arányuk a nem beépített területekből 33,2%, azaz 3025 hektár, részét képezi szántó, gyep, kert, gyümölcsös és mezőgazdasági üzem is. A gyepes területek jelentős részét a honvédség hasznosítja. A szántókon gabonafélék, kukorica, napraforgó és pillangósok termesztése jellemző, de jelentős a szőlő- és gyümölcstermesztés is.

2.1.9.2.1.2 Ipar

Veszprém ipari termelésben betöltött szerepére elsősorban különböző nyugat-európai anyacégek leányvállalataiban végzett feldolgozóipari, azon belül is főleg műszaki-elektronikai tevékenység jellemző. A legjelentősebb foglalkoztatók – mind nettó árbevételben, mind a foglalkoztatottak létszámában – a német tulajdonban lévő, a világ öt vezető autóipari beszállítója között számon tartott AUMOVIO Hungary Kft., illetve a francia Valeo Auto-Electric Magyarország Kft. Mindkét cég gépjárműipari elektronikával, főleg elektronikus vezérlőegységek fejlesztésével, tervezésével és gyártásával foglalkozik. Ugyanezen ágazat fontos szereplője még Veszprémben a teherautó-alkatrészek gyártását végző JOST Hungária Bt. Érdemes megemlíteni Veszprém építőiparának kulcsszereplőit is, így az amerikai Standard Industries nagyvállalat részét képező, tetőfedő rendszerek és ipari kerámiák gyártásra specializálódott Bramac Kft.-t, valamint az építőipari termékek gyártásával és forgalmazásával foglalkozó, osztrák érdekeltségű Cemix Hungary Kft-t (2020-ig Lasselsberger-Knauf Építőanyagipari Kft.).

Bár a magyar ipari termelés húzóágazata a járműipar, az ország gazdaságában egyre erősebb pozíciót tölt be az elektronika is, melyet Veszprémben elsősorban a csaknem 800 főt foglalkoztató Balluff-Elektronika Kft. képviseli, amely 18 ezer m^2-es gyárában több, mint 7000-féle villamossági és elektronikai terméket gyárt. Szintén az elektronikai ágazatot képviseli az ipari szenzorokat gyártó Pepperl+Fuchs Kft. és az elektromotor-készítésre szakosodott Maxon Motor Elektronikai Kft.

Az élelmiszeripari termelés területén elsősorban a tejipar alágazatának van hangsúlyos szerepe Veszprémben: itt található az elsősorban sajtgyártással foglalkozó Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt. (korábban Veszprémtej Zrt.), valamint az Unilever veszprémi Algida jégkrémgyára is.

Gazdasági társaság	Nettó árbevétel 2019 (M Ft)	Nettó árbevétel 2020 (M Ft)	Beruházások 2020 (M Ft)	Létszám (fő)
AUMOVIO Hungary Kft. (korábbi Continental Automotive Hungary Kft.)	421 206	348 537	14 228	4 124
Valeo Automotive Hungary Kft.	332 526	331 842	10 209	813
Valeo Auto-Electric Magyarország Kft.	197 098	180 400	7 530	1 757
Vöröskő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	88 681	31 154	151	985
Balluff-Elektronika Kft.	57 567	42 209	950	788
Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt.	24 445	19 648	426	485
Maxon Motor Hungary Elektronikai Kft.	23 978	20 905	1 261	520
Jost Hungária Haszongépjárműalkatrész Gyártó Kft.	23 582	18 816	87	332
BMI Magyarország Kft.	20 063	16 773	4 196	171
CEMIX HUNGARY ÉPÍTŐIPARI KFT.	17 953	15 069	79	188

59. ábra: Veszprém 10 legnagyobb vállalkozása nettó árbevétel alapján, 2023. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2023 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa

A városban a legnagyobb iparűzési adóbevételt termelő ágazat az autóalkatrész gyártás, az ágazat által fizetett HIPA bevételek az alábbiként alakultak:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A legtöbb iparűzési adót befizető ágazat által befizetett iparűzési adó nagysága (eFt)	1 897 861	1 784 999	2 537 630	3 773 314	3 947 029	4 364 329

60. ábra: Az autóalkatrész gyársát iparágba besorolt városi cégekről származó HIPA bevétel alakulása évenként. Forrás: Önkormányzati Adóügyi Iroda adatszolgáltatása, 2025

2.1.9.2.1.3 Szolgáltatás, kereskedelem, turizmus

Veszprém a térség fontos kulturális és turisztikai szolgáltatója, vonzerejét tovább növeli a Balaton északi partjához, valamint a Bakonyhoz való közelsége. A városon belül kiemelt fontosságú turisztikai célpontnak minősül az évi 300-400 ezer látogatót vonzó Veszprémi Állatkert, a Veszprémi Vár és a környékén található látványosságok (Veszprémi Érseki Turisztikai Központ, Tűztorony, Szent-Mihály bazilika) és a Veszprém Aréna, akárcsak a város zenei fesztiváljai.

Nagy fejlesztési potenciált hordoz magában Veszprém kulturális és turisztikai fejlesztési terveinek összehangolása a balatoni turisztikai térséggel. Ennek megvalósításában jelentős szerep jutott az Európa Kulturális Fővárosa 2023 programnak is.

Veszprémben döntően a közepes és kis kapacitással működő szálláshelyek jellemzők. Magasabb kategóriájú szállásokból viszonylag kevés található. 2024-ben a városban 20 kereskedelmi szálláshely működött 963 szobával és 1662 férőhellyel, a hostelektől a többcsillagos szállodákig. Nemzetközi szállodaláncok egységeinek hiányában a magasabb minőségű szállásokat a kevesebb férőhellyel rendelkező négycsillagos hotelek jelentik. A Veszprémben 2024-ben szállást igénybe vevő 37 934 vendég közül 26,6% volt külföldi, sejthetően főként üzleti látogatók, akik átlagosan több éjszakát töltöttek Veszprémben, mint a Veszprémet főként napközbeni programként felkereső belföldi vendégek.

	Magyar-ország	Székes-fehérvár	Veszprém vármegye	Veszprém	Győr	Szombat-hely
Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei	317 400	2 133	36 798	1 662	3 302	647
Szállodák száma	892	8	62	8	24	5
Szállodai férőhelyek	188 201	1 290	13 436	670	2 515	584
4* szállodai férőhelyek (2021)	34 958	n.a.	2 531	n.a.	370	-
5* szállodai férőhelyek (2021)	1 915	-	-	-	-	-
Belföldi vendégek (fő)	6 560 234	34 984	727 016	27 817	84 468	32 394
Belföldi vendégek átlagos tartózkodása (éjszaka)	2,3	3,8	2,4	2,1	2,0	1,7
Külföldi vendégek száma (fő)	6 061 298	31 788	176 594	10 117	116 333	10 308
Külföldi vendégek átlagos tartózkodása (éjszaka)	2,5	4,8	3,4	2,6	1,8	1,9
Összes vendégéjszaka	12 621 532	66 772	903 610	37 934	200 801	42 702

61. ábra: Szálláshelyek férőhelyeinek, vendégforgalmának összevetése a fővárosi, Veszprém megyei és országos adatokkal, valamint a Veszprémhez hasonló paraméterekkel rendelkező településekkel, 2024. Forrás: KSH

A turisztikai szektorban a 2023-as év a nemzetközi nyitás áttörését hozta el Veszprém számára: a külföldi szállóvendégek száma 16,7%-kal, vendégéjszakáiké pedig 7,2%-kal emelkedett, ami jelentősen meghaladta az országos és régiós növekedési ütemet. A minőségi turizmus irányába mutató keresletet igazolja, hogy a 4 csillagos hotelekben a külföldi vendégéjszakák száma közel 19%-kal nőtt. Ezzel párhuzamosan a kereskedelmi szolgáltatások is diverzifikálódtak: a belföldi vendégéjszakák terén a magánszálláshelyek piaca látványos, 31%-os bővülést mutatott, jelezve a helyi kisvállalkozói szféra aktív bekapcsolódását a turisztikai értékláncba.

A turizmus és a kereskedelem dinamizálása szoros összefüggést mutatott a rendezvényekkel, amit a Gyárkert látogatóinak 2688 Ft-os átlagos rendezvényenkénti költése és a belváros esti forgalmának

stabilizálódása is alátámaszt. A szolgáltatási szektor fenntarthatóságát erősíti a közlekedési modalitás kedvező változása: a látogatók 38%-a már nem autóval érkezett a városba, ami a közösségi közlekedés és a kapcsolódó szolgáltatások iránti igény növekedését jelzi. Az EKF-év tapasztalatai alapján Veszprém képessé vált a szezonalitás csökkentésére, a tavaszi és adventi időszakok megerősítésével egyenletesebb keresletet biztosítva a helyi kereskedelmi és vendéglátóipari egységek számára.

2.1.9.2.1.4 Kutatás-fejlesztés

A Veszprém vármegyében zajló K+F tevékenység országos szinten is kiemelkedő: 2023-ban 2118 ember dolgozott kutatás-fejlesztési területen, azaz a megyében az ezer főre jutó kutatók száma 6,3 volt; ezzel Veszprém megye a negyedik legmagasabb eredményt éri el országosan. Természetesen ehhez az értékhez nagyban hozzájárul a Pannon Egyetem, valamint a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységeket folyató helyi ipari cégek jelenléte.

Fontos mérföldkő volt a kutatás-fejlesztés és az ipari és egyéb üzleti területek közti szorosabb kapcsolatok megteremtésében a Pannon Egyetem által 2013-ban létrehozott Tudás- és Technológiatranszfer Központ. Az intézmény célja, hogy szerződések, megrendelések koordinációjában és előkészítésében, valamint gazdasági potenciállal rendelkező szellemi alkotások feltérképezésében és védelmében vállalt szerepe révén biztosítsa a K+F tevékenységi területeken belüli gazdasági partnerkapcsolatok minél hatékonyabb működését.

Az egyetem K+F tevékenységei mellett Veszprémben a vállalati kutatás-fejlesztést elsősorban olyan, a járműiparhoz köthető nagyvállalatok végzik, mint a korábban említett Valeo és AUMOVIO, melyek együttesen 800 kutatómérnököt foglalkoztatnak, valamint a kutatás-fejlesztési beruházásokra 2021-ben több, mint 2 milliárd forintot kiadott Balluff Elektronika Kft.

A Pannon Egyetem 2023-ban sikeresen kiépítette a Fenntarthatósági Kompetencia Központot Veszprémben és Nagykanizsán a MOL támogatásával.

2.1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

2.1.9.3.1 Gazdasági szervezetek területi elhelyezkedése, jellemzői, települést érintő fejlesztési elképzelései

A veszprémi vállalkozások túlnyomó többsége 1-19 főt foglalkoztató kisvállalkozás, míg 250 főnél több embert foglalkoztató vállalkozásból összesen 13 db található. A vállalkozások sűrűségének értéke 136,6 db/ezer fő, ami jóval magasabb, mint a 104,8 db/ezer fős országos átlag.

Veszprémnek a térségben betöltött fontos gazdasági szerepét támasztja alá, hogy a megye 10 legjelentősebb gazdasági társasága közül négy is itt található. Ezek közül a Forbes rangsorolása alapján az Euronics elektronikaikereskedés-láncot működtető Vöröskő Kft. az ország 100 legértékesebb, teljes mértékben magyar tulajdonban lévő vállalkozásai közé tartozik. Az ipari termelés kiemelt területe a megyei szinten is a legjelentősebb gazdasági társaságoknak otthont adó Iparváros, amely Veszprém északi részén, a Házgyári út és Pápai út között terül el. A város másik fő iparterülete a Déli intézményközpont a körgyűrű déli részén, a Balatonfüredről érkező 73. sz. főút mellett.

Cégnév	Tevékenységi kör	Foglalkoztatottak száma (fő)	Alapítás éve
AUMOVIO Hungary Kft. (korábbi Continental Automotive Hungary Kft.)	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	Mintegy 2300 fő a veszprémi üzemben, összesen 4124 fő	1990
Valeo Auto-Electric Magyarország Kft.	Járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártása	2 570	1993
Veszprém Megyei Csolnoky Ferenc Kórház	Fekvőbeteg-ellátás	1812	2007
Vöröskő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Villamos háztartási készülék kiskereskedelme	985	1989
Balluff-Elektronika Kft.	Elektronikai alkatrész gyártása	788	1989
Maxon Motor Hungary Elektronikai Kft.	Motor, turbina gyártása (kivéve légi-, közútijármű-motor	520	2001
Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt.	Tejtermék gyártása	485	1986
Pepperl+Fuchs Fém- és Műanyagtechnikai Kft.	Egyéb műanyag termék gyártása	377	1996
Veszprémi Törvényszék	Igazságügy, bíróság	344	-
Jost Hungária Haszongépjárműalkatrész Gyártó Kft.	Fémmegmunkálás	332	2018
Bauer-Hungaria Kft.	Háztartási villamos készülék gyártása	283	1991

62. ábra: 250 főnél több embert foglalkoztató vállalkozások Veszprémben, 2022. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2022 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa

2.1.9.3.2 Barnamezős területek

A városban folytatott ipari tevékenységek legnagyobb része tehát a Házgyári út mentén (Iparváros), illetve a déli körgyűrűn kívüli gazdasági-kereskedelmi zónában (Déli Intézményközpont) zajlik. Ezek a területek nem tekinthetők egységes ipari parkoknak, hiszen nincsenek megosztott szolgáltatások a létesítmények között, csupán területileg koncentrálódnak. Veszprém környékén további olyan barnamezős tartalékterület, amely költséghatékonyan, jelentős terepmódosítást igénylő beavatkozások nélkül bevonható lenne, viszonylag kevés található, elsősorban a domborzati adottságok miatt. A rendelkezésre álló, bevonásra alkalmas tartalékterületek jelentős része mezőgazdasági terület, így csak erős korlátozásokkal minősíthető át. Fontos kivétel a veszprém–szentkirályszabadjai repülőtér területe, mely a mellette fekvő volt szovjet laktanyával (ma Északi Gazdasági Terület) együtt a két település határán fekszik. Az ezek által alkotott fejlesztési területre mindkét település érintett részeire kiterjedő szabályozási terv készült.

A település olyan barnamezős területeket jelölt ki rozsdamezős akcióterületnek, amelyek alapvetően kedvező elhelyezkedésűek, és fejlesztésük hozzájárulna a gazdaság élénkítéséhez, valamint a város lakó- és munkakörülményeinek javításához, azonban jelenleg elhanyagoltak, kihasználatlanok, alkalmanként környezetszennyezéssel, hulladéklerakással terheltek. A lehatárolt területek állapotuktól függően kétféle besorolást kaphattak: azonnali rozsdaövezeti akcióterület, valamint közép- és hosszú távú rozsdaövezeti akcióterület.

Terület elhelyezkedése	Telekcsoportba tartozó helyrajzi számok	Teljes terület nagysága (ha)	Épület-állománnyal rendelkezik	Használatban van
Vasútállomás és környéke	2551, 2552, 2550/1, 2550/2, 2129/1,2129/4	28,30	igen	igen
Viola u.- Csillag u. találkozásánál lévő, egykori Robix felhagyott gazdasági területe	4121/14, 4121/19, 4193/15	3,27	igen	igen
Volt vámudvar területe, Házgyári út 16	2177	3,08	igen	igen
Északi iparterületbe beékelődő fejlesztésre alkalmas terület	2166/6, 2166/7, 2166/5, 2166/4, 2166/3	1,58	igen	igen
Mester u. déli részén szanált gazdasági terület	4946/25	0,97	nem	nem
Ibolya u.- Mester u. által határolt, egykori kenyérgyári terület	4939/1, 4939/2, 4939/3, 4939/4, 4939/5, 4939/6	0,89	igen	igen
Hadkiegészítő területe, Jutasi út	2358/10	0,78	igen	igen
Budapest utca környezetében lévő, egykori Vas-műszaki területe	4019	0,42	igen	igen
Vas Gereben utca melletti szanált lakóterület	67, 70, 71,	0,28	igen	igen
Bajcsy Zsilinszky utca 5., 7., 9.	4751/1, 4751/2,4752,4753	0,27	igen	igen
Buhim utca déli részén szanált lakóterület	41/1, 42, 43	0,11	igen	igen
Terület összesen (ha):		**39,95**		

63. ábra: Azonnali rozsdaövezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, 2025

A másik kategória ezzel szemben olyan rozsdaövezeti akcióterületeket foglal magába, amelyek területén összetett előkészítő munkák, adott esetben környezeti kármentesítés, bontás, közműrendezés és infrastruktúrafejlesztés, tulajdonrendezés, telekalakítás és településrendezési feladatok elvégzése szükséges, és amelyek fejlesztési célú területként való rendelkezésre állása kormányzati koordinációt, jelentős anyagi ráfordítást és többéves előkészítő időszakot igényelnek.

Terület elhelyezkedése	Telekcsoportba tartozó helyrajzi számok	Teljes terület nagysága (ha)	Épület-állománnyal rendelkezik	Használatban van
volt honvédségi terület	2358/24, 2358/25, 2358/26	2,86	igen	igen
Lengyel piac	1966/4, 1966/6, 1966/2, 1965/20	5,83	nem	igen
Bakony Művek	8675, 8676, 8677, 8678, 8679, 8680, 8681, 8682, 8683, 8684, 8685, 8686, 8687, 8688, 8689, 8690, 8691, 8692, 8693, 8694, 8695, 8696, 8697, 8698, 8699, 8701, 8702, 8703	14,24	nem	nem
Radiant terület	0231/4, 0230/22, 0230/23, 0230/24, 0230/25, 0230/26, 0230/19, 0230/20, 0230/27, 0230/11, 0230/8, 0230/14, 0230/12, 0230/13, 0230/15, 0230/16, 0230/18, 0230/17, 0230/3	37,48	igen	nem
Repülőtér	0241/15, 0239/3, 0241/13, 0241/17, 0241/29, 0240/4, 0240/5, 0230/4	202,08	igen	igen
Aranyosvölgy	2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278	5,49	nem	igen
Balaton Volán telep-helye, Pápai út 30.	6601/1	7,02	igen	igen
Terület összesen (ha)		275		

64. ábra: Közép- és hosszú távú rozsdaövezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: Önkormányzati Városüzemeltetési nyilvántartás, 2025

2.1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Egy város gazdasági versenyképességét nagyban meghatározza könnyű megközelíthetősége. Veszprém gazdasági összeköttetéseinek erősítését valamelyest akadályozza, hogy nincs saját autópálya-kapcsolata és légi úton sem érhető el közvetlenül. Jelentős javulást jelentett a város elérhetőségén a 8-as főút 2021-re elkészült bővítése és autóúttá fejlesztése – a veszprémi útgyűrű e fejlesztés folytatásaként megvalósuló bővítése és különszintű csomópontokkal való ellátása, illetve a 82-es úttal való kapcsolat javítása további minőségjavulást fog jelenteni Veszprém megközelíthetőségében.

Veszprém és környékének turisztikai vonzerejére, vendégforgalmának intenzitására erős szezonalitás jellemző – a vendégéjszakák egész éven belüli megoszlását tekintve a júniustól augusztusig tartó időszakra esik az éves teljesítmény több, mint fele. A koronavírus-járvány okozta korlátozások a veszprémi gazdaságra is káros hatással voltak, ez a vendégéjszakák számában is meglátszott. A 2023-as EKF év hatására, noha még mindig erősen függ a szezonalitástól, valamivel magasabb volt a tavaszi és nyári hónapokban, 2024-ben azonban visszatért a nyári hónapok kiegyensúlyozatlan dominanciája.

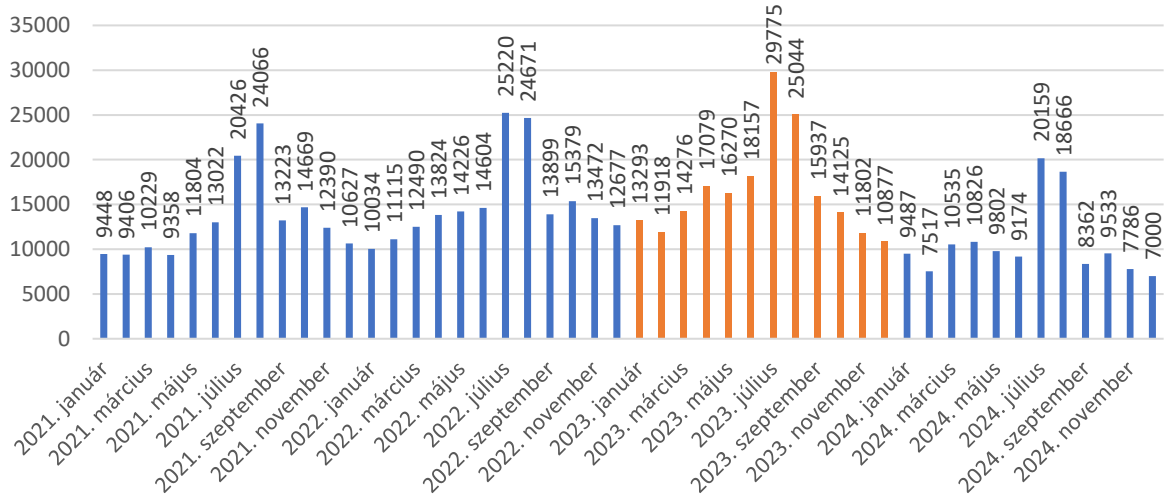

65. ábra Vendégéjszakák számának alakulása 2021-2024 között (a 2023-as EKF év kiemelésével). Forrás: KSH Statinfo

Egy település versenyképességének egyik legfontosabb indikátora a jelenlévő munkaerő képzettségének foka, hiszen nagyban hozzájárul ahhoz, hogy milyen mértékben tudnak megvalósulni magas hozzáadott értékkel rendelkező gazdasági tevékenységek az adott területen. Mivel Veszprémben az országos átlagot meghaladó a magasan képzett (egyetemi oklevéllel rendelkező) munkaerő jelenléte, a település helyzete ebből a szempontból kedvezőnek tekinthető. Szintén pozitív befolyásoló tényező a munkanélküliek alacsony aránya.

Ahogy az jelen tanulmány 1.7.1. fejezetében szerepel, Veszprém népességének trendszerű csökkenése, emellett az időskorúak arányának emelkedése a népességen belül már középtávon is szociális kihívásokat vonhat maga után. Ez kockázatot jelent Veszprém munkaerőpiacára, ezáltal gazdasági termelékenységére is. Többek között ezt a kockázatot mérséklendő fogalmazódott meg operatív célkitűzésként az időskorúak munkavállalásának támogatása a város 2012-ben kidolgozott idősügyi koncepciójában, amely 2022-ben kerül felülvizsgálatra. A foglalkoztatási területek körének bővítése mint cél szintén a munkaerőpiac rezilienciáját erősíti. Az utóbbi években egyre magasabb számban jelennek meg külföldi munkavállalók is Veszprémben, a szokottól eltérő kulturális, viselkedési és munkakulturális sajátságokkal, melyeket a foglalkoztatókon felül a városi közösségnek is feladata kezelni, azokra megfelelően felkészülni.

Veszprém befektetésösztönzési stratégiája 2010 szeptemberében készült el. Fontos prioritásként szerepel benne a profit visszaforgatásával létrejövő újrabefektetések ösztönzése. Ennek első lépése az, hogy a város megtartsa azokat a jelentős gazdasági szereplőket, akik potenciális újrabefektetők lehetnek. Figyelemmel kell kísérni véleményeiket, észrevételeiket és kritikáikat, a jogos felvetéseket pedig lehetőség szerint meg kell valósítani. Példa erre a helyi közösségi közlekedés rendszerének a nagyobb vállalkozások dolgozói igényeihez való optimalizálása.

A stratégiában a meglévő vállalkozások támogatásán felül szerepel a közepes és kisebb vállalatok befektetőnek való megnyerése, a magasabb hozzáadott értékű termelés és szolgáltatások meghonosítása és új tőkeexportőr országok feltérképezése. A város fontosnak tartja további egy-két ismert külföldi befektető megnyerését, hogy ezáltal további cégek is felfigyeljenek a városban kínált üzleti lehetőségekre. A K+F+I tevékenységek és a csúcstechnológia meggyökereztetésének egyik fontos eleme a szoros partnerség a befektetők és a Pannon Egyetem között.

A legjelentősebb nagyberuházókkal különleges megállapodásokat és alkukat köthet a város a stratégia értelmében. Ennek részei lehetnek infrastrukturális fejlesztések, a munkahelyteremtő beruházások esetén a szükséges terület térítésmentes biztosítása (nem tulajdonba adással) illetve településrendezési szerződések megkötése is. A kis- és középvállalkozások számára támogatás igényelhető a vállalkozásfejlesztési alapból, illetve kisvállalkozások esetében jelentős támogatást jelent az önkormányzati rendeletben biztosított 2,45 millió forintos adóalap-mentesség.

Ahhoz, hogy az új befektetők Veszprémet válasszák, fontos a jó városmarketing: a városi és környékbeli adottságok, befektetési előnyök népszerűsítése, kiadványok eljuttatása a potenciális partnerekhez, konferenciák rendezése, rendszeres üzleti partnerkereső programok szervezése stb. A kiadványoknak be kell mutatniuk a város területi, demográfiai, kulturáltsági, szakképzettségi és más jellemzőit, a gazdasági, az adózási, az ügyintézési feltételeket, egyéb lakhatási és munkavállalási körülményeket. Elsősorban befektetői és fejlesztő cégek érdekszervezetei, kamarák és testvérvárosok a megkeresés céljai, nem feltétlenül konkrét vállalatok.

A befektetések közvetlen ösztönzésén túl közvetett intézkedéseket is felsorol a stratégia. Erre példa az életkörülmények javítása (infrastrukturális, egészségügyi és szociális ellátás színvonalának emelése) vagy a minőségi lakókörnyezet, lakáskínálat és választék bővítése. A városon belül a partnerség meglévő formáit erősíteni, illetve újakat is behozni is lehetséges: ilyenek a vállalkozói fórumok, befektetői klubok és rendszeres lakossági-társadalmi fórumok. A magas színvonalú foglalkoztatási kultúra kialakulása elősegítését konkrét érdekvédelmi közösségekkel, így szakszervezetekkel való városi partnerségek formálásával is erősítheti az önkormányzat.

2.1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok

Veszprémben az állandó lakosság csökkenő tendenciájának ellenére a városi lakásállomány folyamatos bővülése figyelhető meg, az elmúlt öt évben stabilan évente kb. 100 db új lakás épült. 2023-ban 27 677 lakás volt Veszprémben, és összesen 8 szűnt meg.

Év	Lakásállomány (db)	1000 lakosra jutó lakások száma (db)	Épített lakások aránya (lakásállomány %-ában)
2013	26 499	435,2	0,04%
2014	26 562	435,9	0,26%
2015	26 587	438,5	0,12%
2016	26 689	443,7	0,43%
2017	26 809	447,0	0,51%
2018	26 980	450,0	0,66%
2019	27 152	457,1	0,65%
2020	27 362	468,3	0,79%
2021	27 444	477,9	0,31%
2022	27 643	486,9	0,43%
2023	27 677	494,0	0,15%

66. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2013 és 2023 között. Forrás: TeIR

	Épített lakások száma (db)	Épített lakások összes alapterülete (m^2)	Megszűnt lakások száma (db)	Épített lakóépületek száma (db)	Vállalkozások által épített lakások száma (db)	Természetes személy által épített lakások száma (db)	Saját használatra épített lakások száma (db)
2013	10	1 290	4	7	1	9	9
2014	69	6 656	6	22	37	32	32
2015	32	3 600	7	13	15	17	16
2016	115	6 937	13	18	92	23	22
2017	136	11 978	16	36	86	50	40
2018	177	15 901	6	42	137	40	43
2019	176	13 887	4	52	127	49	47
2020	217	20 861	7	85	141	76	73
2021	86	9 101	4	40	57	29	29
2022	118	11 707	9	58	78	40	40
2023	42	5 252	8	32	18	24	22

67. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2013 és 2023 között okok szerinti bontásban. Forrás: TeIR

Az ingatlanárakat tekintve az átlagos négyzetméterár alapján a téglalakásokat és sorházakat leszámítva a veszprémi ingatlanok ára minden lakóingatlan-típusnál alacsonyabb, mint a megyei átlag, azonban a panellakásokon és albérleteken kívül minden esetben meghaladja az országos átlagot.

	Átlagos méret (m^2)	Átlagár (Ft/m^2)	Legolcsóbb (Ft/m^2)	Legdrágább (Ft/m^2)	Átlagár (Ft)
Lakóingatlanok	125	624 211	255 652	901 388	68 054 110
Családi ház	221	438 278	255 652	661 904	104 197 414
Téglalakás	73	780 956	568 274	901 388	52 752 073
Panellakás	50	582 651	493 103	656 097	30 490 909
Sorház	165	320 606	320 606	320 606	52 900 000
Albérlet	66	2 867	1 580	4 255	165 273

68. ábra: Veszprémi ingatlanárviszonyok lakóingatlan-típusonként, 2024. Forrás: ingatlannet.hu

Magyarországon 2014 óta folyamatosan emelkednek az ingatlanárak, amely növekedést a koronavírus-járvány láthatóan csak tovább fokozta. A KSH ingatlanadattárának adatait összehasonlítva megállapítható, hogy 2020-ra a veszprémi ingatlanok négyzetméterárai jellemzően két-két és félszeresükre nőttek, bizonyos mértékű területi kiegyenlítődés mellett. Az ingatlannet.hu adatai szerint csak tovább emelkedett, átlagosan a tíz évvel azelőtti árak négyszeresére 2024-re. A város legnagyobb lakótelepeként továbbra is a Jutasi úti lakótelep a legolcsóbb, míg a korábban legdrágább Belvárost több más városrész is beérte.

	2015	2024	Árváltozás
	Átlagár, ezer Ft/m2	**Átlagár, ezer Ft/m2**	
Bakonyalja	224	877	3,9x
Belváros	297	822	2,7x
Cholnokyváros	203	786	3,8x
Egyetemváros	193	756	3,9x
Füredidomb	245	1219	4,9x
Jeruzsálemhegy	211	918	4,3x
Jutasi úti lakótelep	148	680	4,5x
Újtelep	176	826	4,6x

69. ábra: Ingatlanok jellemző ára Veszprémben, 2015 és 2024. Forrás: ingatlannet.hu városrészi adatai

2.1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

2.1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

2.1.10.1.1 Költségvetés

Az Önkormányzat gazdálkodását középtávon a város gazdasági programja határozza meg, rövid távon pedig az aktuális évre vonatkozó költségvetési rendelet. A Közgyűlés költségvetési kérdéseiben, azokról való döntésben az önkormányzat Pénzügyi és Költségvetési Bizottsága működik közre. Az elmúlt évek költségvetési kimutatásai alapján Veszprém önkormányzatának bevételi főösszege jelentősen meghaladta a kiadásokét. A 2023-as év kiugró értékei az EKF programsorozatok lebonyolításának is köszönhetőek – a beruházások megvalósulása 2020-tól kezdődött, ezt jól értékelteti felhalmozási kiadások növekménye.

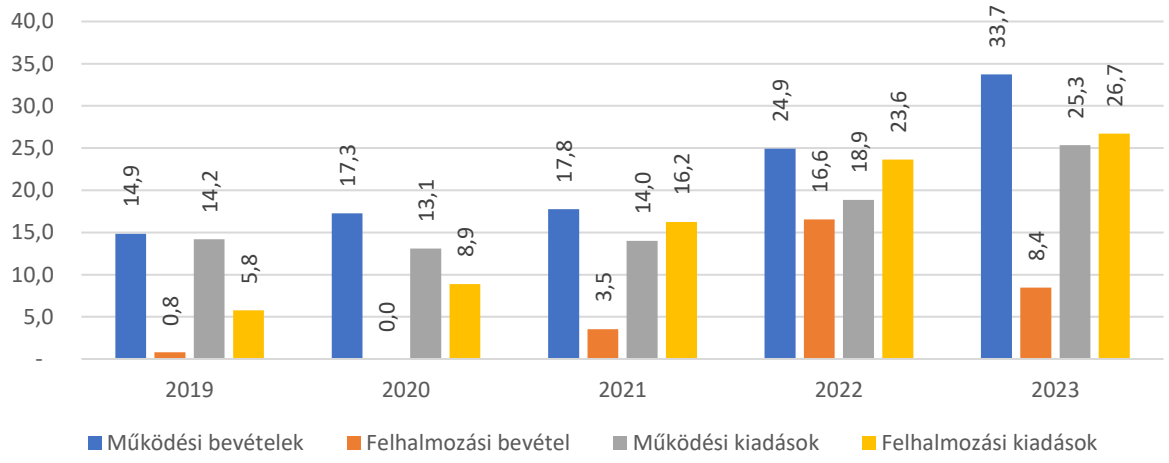

70. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának költségvetési bevételei és kiadásai, milliárd Ft, 2019-2023. Forrás: MÁK

(ezer forintban)	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés	2024. évi teljesítés
Működési költségvetési bevételek	17 751 451	24 945 646	33 712 776	28 369 256
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	6 651 021	6 793 994	7 999 614	8 806 897
Önk. intézmények működési célú támogatások államháztartáson belülről	393 562	333 704	287 279	203 738
Közhatalmi bevételek	8 207 777	10 626 844	15 107 943	14 500 214
Működési bevételek	675 161	1 525 737	934 001	2 644 521
Önk. intézmények működési bevételei	819 953	387 722	405 640	1 577 079
Felhalmozási költségvetési bevételek	13 909 465	19 881 360	11 786 876	13 909 465
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	10 352 676	3 252 624	2 689 454	2 594 724
Önk. intézmények felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	13 802	67 600	69 526	4 336
Felhalmozási bevételek	848 081	335 724	579 073	76 822
Óvodák bevételei összesen	2 030 098	2 263 283	2 669 723	2 243 889
Egészségügyi és szociális intézmények összesen	1 655 543	2 017 915	2 468 330	1 718 719
Kulturális és közművelődési intézmények bevételei összesen	2 837 659	3 769 910	4 610 419	1 141 747
VMJV Polgármesteri Hivatal által ellátott kötelező és önként vállalt feladatok	2 344 575	2 581 389	2 865 198	913 168

71. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2021, 2022, 2023 és 2024. évi költségvetési bevételei (ezer Ft). Forrás: költségvetési beszámolók

Veszprém költségvetési bevételei jelentős elmozdulásokat mutattak 2021 és 2024 között. A működési bevételek számottevően emelkedtek, melyben kiemelkedő szerepet játszottak a megnövekedett közhatalmi bevételek és az államháztartásból érkező működési célú támogatások. Ezzel szemben a felhalmozási célú bevételek visszaestek, különösen az államháztartáson belüli felhalmozási támogatások csökkenése miatt. Miközben az óvodák, valamint az egészségügyi és szociális intézmények bevételei növekedtek, a kulturális intézmények és a Polgármesteri Hivatal által ellátott feladatokhoz kapcsolódó bevételek mérséklődtek.

Megnevezés	2024. évi teljesítés (e Ft)
Építményadó	1 321 811
Idegenforgalmi adó	49 027
Kommunális adó	151 635
Telekadó	137 993
Iparűzési adó	12 787 629
Bírságok, pótlékok	36 853

Egyéb közhatalmi bevételek (bírságok, igazgatási szolgáltatási díjak)	1 321 811
Összesen	**14 484 948**

72. ábra: Veszprém MJV Önkormányzat közhatalmi bevételei, 2024. Forrás 14/2025. (V.29.) önk. rendelet a 2024. évi zárszámadásról

(ezer forintban)	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés	2024. évi teljesítés
Működési költségvetési kiadások	8 933 964	13 413 343	13 385 531
Felhalmozási költségvetési kiadások	23 313 171	26 260 074	6 808 733
Finanszírozási kiadások	516 318	636 829	2 304 689
Óvodák kiadásai összesen	2 128 269	2 505 071	3 052 842
Egészségügyi és szociális intézmények kiadásai összesen	1 951 246	2 281 977	2 640 247
Kulturális és közművelődési intézmények kiadásai összesen	3 149 063	4 018 802	3 703 929
VMJV Polgármesteri Hivatal kiadásai összesen	1 858 902	2 164 505	2 420 617

73. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2022, 2023 és 2024. évi költségvetési kiadásai (ezer Ft). Forrás: költségvetési beszámolók

A működési és finanszírozási kiadások folyamatosan nőttek, ugyanakkor a felhalmozási kiadások drasztikusan visszaestek 2023 és 2024 között.

2.1.10.1.2 Vagyongazdálkodás

Az önkormányzati vagyongazdálkodás és -hasznosítás szabályait az Önkormányzat vagyonáról, a vagyongazdálkodás és vagyonhasznosítás szabályairól szóló 36/2021. (XI.25.) önkormányzati rendelet tartalmazza. Az önkormányzati vagyongazdálkodás feladatai megoszlanak a Polgármesteri Hivatal, VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft és a (jelen fejezet későbbi részében bemutatott) Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft. között. Az önkormányzati ingatlanállomány adatait a vagyonkataszter tartalmazza, melynek vezetéséről a Városüzemeltetési Iroda ingatlan-nyilvántartó csoportja gondoskodik. A Pénzügyi Iroda feladata a pénzügyi nyilvántartás vezetése, a vagyonértékelés és a vagyonvédelem.

Az önkormányzat forgalomképes vagyonát képezik a törvények és önkormányzati rendeletek által nem törzsvagyonba sorolt ingatlanok és ingó tárgyak, például a lakások, nem lakáscélú ingatlanvagyon helyiségek, mezőgazdasági és ipari területek, építési telkek, belterületi földterületek, külterületi termőföldek. A nem lakáscélú ingatlanvagyon (irodák, üzlethelyiségek, garázsok, műhelyek, raktárak,

szabad területek) bérbeadásának, valamint értékesítésének az előkészítése a Veszprémi Közszolgáltató Zrt. feladata.

A gazdasági társaság megnevezése	A részvény-csomag, ill. üzletrész névértéke (e Ft) 2020	Az Önkormányzat 2020. évi tulajdoni hányada (%)	A részvény-csomag, ill. üzletrész névértéke (e Ft) 2024	Az Önkor-mányzat 2024. évi tulajdoni hányada (%)
„VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.	2 751 100	98,74%	2 751 100	98,74%
Veszprém 2030 Kft. (volt Csarnok Kft.) *	1 455 180	100,00%	1 452 610	100,00%
Kittenberger Kálmán Növény és Vadaspark Szolgáltató Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	450 640	100,00%	514 650	100,00%
Swing-Swing Kft. *	100 080	24,89%	402 100	100,00%
Veszprémi Városi Televízió és Lapkiadó Kft.	50 100	100,00%	50 100	100,00%
Veszprém–Balaton 2023 Zrt.	16 400	68,05%	19 400	71,59%
Veszprémi Programiroda Kft.	3 520	100%	3 640	100%
V-Busz Kft.	3 120	100%	3 120	100%
Veszprémi Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.	2 120	70,19%	2 120	70,19%
„VESZOL" Nonprofit Kft.	1 550	50,99%	1 550	50,99%
Összesen:	5 173 150		5 200 390	

74. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. december 31-én és 2024. december 31-én tulajdonában lévő részvények, üzletrészek névértéke és az érintett társaságokban lévő tulajdoni hányadok. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

**: 2025-től a SwingSwing Kft, Veszprém 2030 Kft. és a listán nem szereplő ProVeszprém Kft. jogutódja a VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft.*

2.1.10.1.3 Gazdasági program

Az Önkormányzat gazdasági működését és fejlesztéseinek stratégiai kereteit a település gazdasági programja határozza meg, aminek 2025-ös felülvizsgálata 2025-2030 közötti időszakra érvényes és a 114/2025. (III.27.) Kgy. határozat hagyott jóvá, a dokumentumban azonban a saját célrendszerrel nem rendelkezik, ehelyett a korábbi gazdasági program célrendszerét ismerteti. A 2020-2025-ig tartó gazdasági program átfogó célkitűzése az élhető város megteremtése az alábbi négy fejlesztési cél és alcélokkal:

- Innovációs gazdaságfejlesztés
    - Digitális és smart megoldások, ismeretek, valamint a magas hozzáadott értékkel rendelkező, tudásalapú területek fejlesztése, bővítése
    - Pannon Egyetem gazdasági kapcsolatainak erősítése

    - Térségi szerep növelése települési együttműködésekkel, régión belüli kis- és középvárosok közti hálózat kiépítése – pl. Pannon Városok Szövetsége (Veszprém, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Kőszeg, Tata)

- Infrastruktúrafejlesztés
    - 8-as főút és 82-es út fejlesztése
    - Térségi közlekedésfejlesztés tekintetében a Veszprém-Győr vasútvonal és a Székesfehérvár-Szombathely villamosvasút fejlesztéseinek elősegítése
    - Megnövekedett gépjárműforgalom okozta parkolási problémák orvoslása, közúthálózati rekonstrukciók a kerékpárforgalmi fejlesztésekkel egyidőben
- Környezeti fenntarthatóság
    - Szén-dioxid kibocsátás 25%-kal való csökkentése és részleges energiafüggetlenségre való törekvés a klímaváltozás okozta környezeti kockázatok mérséklése érdekében
    - A város klímavállalásainak meghosszabbítása, szemléletformáló, edukációs programok szervezése a 2019-ben elfogadott Fenntartható Energia és Klímavédelmi Akcióterv (SECAP) mentén
    - Megnövekedett gépjárműforgalomból származó káros hatások mérséklése
    - Illegális hulladéklerakók és vízbázis-védelmi kockázatokból adódó problémák orvoslása
- Kultúra és közösségfejlesztés
    - Kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok, népességmegtartás
    - Helyi identitás erősítése kultúraalapú városfejlesztés útján, többpartneri együttműködések révén

	Támogatott projektek száma (db)	Támogatás összege (Ft)
GINOP	382	20 943 263 458
TOP	57	20 366 791 599
EFOP	46	8 607 322 287
KÖFOP	2	8 837 625 476
KEHOP	14	3 529 037 542

75. ábra: 2014-2020-as tervezési ciklusban az EU által támogatott projektek száma Veszprémben és a támogatások összege. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Veszprém önkormányzatának építési, létesítési engedélyhez kötött városfejlesztési (infrastrukturális, közterületi, közúti, magasépítési, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, és energetikai fejlesztési) döntéseinek előkészítését, koordinálását és végrehajtását az Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési Irodájának szervezeti egysége végzi. A 2014-2020-as és a jelenlegi 2021-2027-es programozási ciklus során az Iroda szoros együttműködésben állt az Önkormányzat Stratégiai Irodájával, amelynek feladata az európai uniós pályázatok előkészítése, projektmenedzsmenti tevékenységek ellátása, és a nyertes

pályázatok koordinálása, végrehajtása és utánkövetése. Emellett a VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft. is részt vesz a TOP Plusz pályázatok magasépítési projektjeinek lebonyolításában.

2.1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Veszprém az elkövetkezendő időszak gazdaságfejlesztési elképzeléseit a fenntartható ipari-gazdasági szerkezet erősítésével, az innovatív termelő technológiákkal működő vállalati kör bővítésével, a szolgáltatóipar munkaerő-felvevő kapacitásának erősítésével, illetve a kreatív ágazatok számára kedvező vállalkozási környezet kialakításával kívánja megvalósítani. A város a helyi vállalkozásokra nem csupán beruházási és adózási partnerként, hanem a városrészek fejlődéséért felelősséget vállaló szereplőkként tekint, ösztönözve őket arra, hogy társadalmi szerepvállalásuk révén aktívan támogassák a zöldfelületek, a kerékpáros és közösségi terek, valamint a helyi oktatási és mentori programok fejlesztését. Az Önkormányzat számára több nagyléptékű projekt is lehetőséget biztosít ezen célok elérésére. A város gazdasági programja három pályázatot emel ki közülük:

2.1.10.3.1 Integrált területi program

A jelenlegit megelőző, 2014-2020-as európai uniós költségvetési ciklus tervezési szakasza során fontos szerep jutott a megfelelően előkészített és megalapozott területi terveknek, mivel hozzájárultak a Közösségi Stratégiai Keretbe tartozó európai strukturális és beruházási alapokból finanszírozandó területi és ágazati operatív programok tervezéséhez annak érdekében, hogy az uniós támogatással megvalósuló programokban ténylegesen megjelenhessenek a területi fejlesztési igények. A város integrált területi programját (ITP) 2014-ben hagyta jóvá a Közgyűlés, legutóbbi felülvizsgálatára és azt követően az ITP 10.0 verziójának elfogadására 2020 elején került sor. A 2014-2020 közötti ciklusban Veszprém ITP forráskerete 11,54 milliárd forint volt.

2.1.10.3.2 Modern Városok Program

A 1830/2017. (XI. 9.) Korm. határozata alapján Veszprém mint megyei jogú város 2017 óta vesz részt az európia uniós forrással támogatott Modern Városok Programban, amelynek kereteiben a Kormány 2,37 milliárd Ft összegben nyújtott támogatást a tervezett fejlesztési beruházások megvalósítására, majd 2018-ban további 906 millió Ft TOP-forrást biztosított az 1731/2018. (XII. 18.) kormányhatározatban kijelölt kerékpárútvonal-fejlesztések finanszírozására.

A 2022-ig lezáruló Modern Városok Program keretében valósult meg többek között a Völgyhíd és a város több más utcájának felújítása, megépült a sportuszoda és a Veszprémi Iparos Park, felújításra került a Veszprém Aréna, a Veszprémi Petőfi Színház és a Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola, valamint megvalósult a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark fejlesztése, amelyben 2023-ig további fejlesztések történtek. Folyamatban vannak még a Veszprémi Petőfi Színház felújítási munkái.

2.1.10.3.3 Egyéb

A 2018-ban Veszprémnek ítélt Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím kapcsán a 2019-ben 5,5 milliárd forintnak megfelelő támogatást biztosított a program előkészítési tevékenységeihez kapcsolódó önkormányzati feladatokra, majd további 142,83 millió eurós finanszírozást biztosítottak az EKF keretein belül megvalósítandó infrastrukturális és programfejlesztésekre. A 2020. évi CLIV. törvényben foglaltak alapján pedig a kormány különleges eljárási jogokat, illetve ingyenesen átadott állami tulajdonban álló ingatlanokat, telkeket biztosított a VEB2023 infrastrukturális fejlesztéseinek megvalósításához. Emellett a kormány 2020-ban két épületet, valamint 41 milliárd forint támogatást juttatott a Veszprémi Főegyházmegyének a Vár környezetének felújítása érdekében, amely támogatás bár nem közvetlenül a VEB2023 programhoz kapcsolódik, de abba könnyedén beágyazható, annak a fejlesztési elképzeléseivel összehangolható.

2026-ban 400 millió forintos központi támogatásban részesült a város a Veszprém-Balaton Európa Sportrégiója cím megvalósítására (az 1,8 milliárd forintnyi régiós forrás mellett), míg a Versenyképes Járások Program deficitkompenzációja részeként 450 millió forint befizetést kapott vissza Veszprém. Ez utóbbi összeg részben a közösségi költségvetés 100 millió forintos keretének szolgál fedezetéül, részben iskolaudvarok és közlekedésfejlesztések finanszírozásául.

2.1.10.4 Foglalkoztatáspolitika

Az aktív korú lakosság munkaerőpiacra történő minél hatékonyabb és széleskörű bevonásának érdekében a 2014-2020-as költségvetési ciklusban Veszprém MJV önkormányzata az Integrált Területi Program keretein belül 963 millió forint összegű pályázati támogatásban részesült. A Közgyűlés 43/2016. (II. 25.) határozatában hozott döntése alapján az Önkormányzat ezt az összeget egy térségi foglalkoztatási paktum megvalósítására fordította.

A projekt célja egy olyan partnerségi hálózat kiépítése a veszprémi várostérség releváns kormányzati, önkormányzati, gazdasági és foglalkoztatásfejlesztési szereplői között, ami képzési és átmeneti bér- és járuléktámogatással kiegészülve elősegíti a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók, álláskeresők nagyobb mértékű bevonását, illetve a megfelelő munkaerő becsatornázását a térség vállalkozásaiba. 2021. október végéig a paktum munkaerőpiaci programjaiban résztvevők száma 887 fő, az álláshoz jutók száma 650 fő, a hat hónappal a támogatás után állással rendelkezőké pedig 447 fő volt.

Az önkormányzati intézmények foglalkoztatotti létszámadatai a következőképp alakultak 2025 februárját követően:

Intézmény	Összes foglalkoztatott
Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda	38
Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda	70
Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda	84
Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda	60
Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda	62
Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda	36
Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény	193
Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye	13
Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	65
Agóra Veszprém Kulturális Központ	24
Művészetek Háza Veszprém Művelődési Ház és Kiállítóhely	23
Eötvös Károly Könyvtár	55
Laczkó Dezső Múzeum	53
Kabóca Bábszínház	26
Veszprémi Petőfi Színház	102
Veszprémi Intézményi Szolgáltató Szervezet	53
VMJV Polgármesteri Hivatala	200
VMJV Önkormányzata	8
MINDÖSSZESEN:	**1165**
ebből:	
Közfoglalkoztatottak és diákmunkások létszáma	**4**
Köznevelési foglalkoztatotti jogviszony	**304,5**
Közalkalmazotti jogviszony	**330,5**
Munkaviszony	**305,75**

Egészségügyi szolgálati jogviszony	**25,8**
Közszolgálati jogviszony	**190**
Választott tisztségviselők	**4**

76. ábra: Foglalkoztatottak száma az önkormányzatnál és intézményeinél, 2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2025

2.1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

	Ingatlan száma (db)	Földrészlet területe (ha)	Ingatlan könyv szerinti bruttó értéke (e Ft)
Belterület	1581	548	123 607 789
Külterület	496	196	2 029 928
Összesen	**2077**	**744**	**125 637 717**
Ebből forgalomképtelen	1393	483	64 624 049
Ebből korlátozottan forgalomképes	196	123	44 102 363
Ebből forgalomképes	4881	138	16 911 305

77. ábra: Önkormányzati ingatlanvagyon, 2023-as állapot. Forrás: Veszprém MJV Gazdasági Programja 2025-2030

A 2022. évi adatok alapján a magyarországi megyeszékhelyek közül Veszprémben található a második legkevesebb bérlakás (népességre vetítve is), csupán 175 db[7]. 2021-ben változatlanul 180 lakás felett rendelkezett az önkormányzat, melyből 129 db volt megvásárolható, 15 db bérlőkijelöléssel terhelt, 25 nem volt megvásárolható és 11 állt üresen, felújításra várva. A lakások közül 160 komfortfokozatára érhető el adat: 119 db közülük összkomfortos, 40 db komfortos, illetve Kádárta városrészben a Major komfort nélküli. A fennmaradó 20 db között komfortos és félkomfortos lakások találhatók.

A bérlakások ügyeinek kezelését a Közgyűlés 23/2010. (VI. 28.) rendelete alapján sokáig a VKSZ Zrt. és az Önkormányzat végezte, mígnem a 288/2015. (XII. 17.) közgyűlési határozat alapján 2016-ban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel közösen megalapította a „VESZOL" Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft.-t. A szociális lakásügynökség üzletrésze 51% arányban az Önkormányzat, 49% arányban a Máltai Szeretetszolgálat tulajdonában van. 2019 óta a VESZOL látja el a Pápai út 37. szám alatti 80 férőhelyes munkásszálló üzemeltetési és karbantartási feladatait is. A legtöbb önkormányzati lakás a Jutasi úti lakótelep és a Jutasi úti lakótelep környékén, valamint Cholnokyvárosban található. 2024-ben összesen közel 19 millió forintot költött a város önkormányzati bérlakások karbantartására, felújítására.

2.1.10.6 Intézményfenntartás

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában a 2.1.10.1 fejezetben ismertetett gazdasági társaságokon felül számos közintézmény áll. Egyrészről fenntart hat óvodát és a tagintézményeiket, valamint az egészségügyi alapellátás, szociális ellátás és a közművelődés intézményeit. A kulturális szolgáltatások terén a kötelező feladatok mellett jelentős számú önként vállalt feladatot is ellát, egyrészt saját lakossága, másrészt a turisztikai célból a városba látogatók érdekében. A közigazgatás és közszolgáltatás ellátásában tapasztalható átszervezésekből

[7] A K-Monitor és a Periféria Központ lakáspiaci elemzése alapján (2024). https://onkormanyzatilakasok.periferiakozpont.hu/elemzes-2024/#berlakasok

következően az önkormányzat tulajdonában 2013 óta 6 közművelődési és kulturális intézmény áll.Az Önkormányzat által fenntartott óvodák:

- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda,
- Csillagvár Waldorf Óvoda,
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda és Hársfa tagóvodája,
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda és Erdei, ill. Kuckó tagóvodái,
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda és Nárcisz tagóvodája,
- Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda és Cholnoky Jenő ltp.-i tagóvodája,
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda és Ficánka tagóvodája.

Az Önkormányzat által fenntartott egészségügyi és szociális intézmények:

- Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény
    - fogorvosi ellátás
    - házi gyermekorvosi ellátás
    - háziorvosi ellátás
    - iskola-egészségügyi ellátás
    - fogászati ügyelet
- Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény

Az Önkormányzat által fenntartott kulturális intézmények:

- Agóra Veszprém Kulturális Központ
- Művészetek Háza Veszprém Művelődési Ház és Kiállítóhely
- Eötvös Károly Könyvtár
- Laczkó Dezső Múzeum
- Kabóca Bábszínház
- Veszprémi Petőfi Színház

2.1.10.7 Energiagazdálkodás

A Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségébe való belépéssel Veszprém vezetősége vállalta, hogy benyújtja a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet, melyet 2018-ban meg is tett. Ennek részeként 2030-ra a 2014-es bázisévhez képest 40%-os CO_2-kibocsátáscsökkentést vállalt. Továbbá az alábbi energetikai célokat jelölte ki a város, összhangban a környezetvédelmi programmal és az energetikai stratégiával:

- hatékony erőforrásgazdálkodás kialakítása,
- energiaracionalizálás, mely magában foglalja a rendelkezésre álló energiaforrások felhasználásának hatékonyabbá tételét, továbbá a fűtéskorszerűsítést,
- homlokzati hőszigetelés, nyílászárók cseréje, tetőhőszigetelés, szellőzőrendszer-felújítás,

- megújuló energiák használatának az elterjesztése, előnyben részesítése (épületenergetikai és egyéb hasznosítás),
- háztartási és ipari gépek, berendezések, technológiák energiahatékonyságának növelése,
- intelligens energiagazdálkodási rendszerek, az okosváros-fejlesztésekhez kapcsolódóan.

A fent megfogalmazott célokhoz kapcsolódóan a következő energiagazdálkodási vállalásokat tette a város:

- 2030-ra Veszprém MJV közigazgatási területén található önkormányzati fenntartású és lakossági épületek energetikai szempontú felújítása 70 %-ban történjen meg.
- 2030-ra Veszprém MJV közigazgatási területén a felhasznált energia 25 %-a megújuló energiaforrásokból származzon.

Veszprém város végső energiafogyasztása a helyi önkormányzatok által befolyásolható Covenant-ágazatokban (önkormányzati épületek, berendezések/létesítmények; szolgáltató (nem önkormányzati) épületek, berendezések/létesítmények; lakóépületek; közlekedés) a 2014-es bázisévben 183 580 MWh volt, melyből 160 339 MWh volt a lakóépületek energiafogyasztása és mindössze 12,7% a fennmaradó ágazatoké. A közvetlenül az önkormányzathoz tartozó önkormányzati flotta és épületek, berendezések/létesítmények végső energiafogyasztása a vizsgált évben 12 298 MWh volt.

Ágazat	Villamos energia	Fűtés, hűtés	Földgáz	Dízel	Benzin	Összesen
Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények	1223	5203	2963	0	0	9389
Lakóépületek	55 092	59 333	45 914	0	0	160 339
Közvilágítás	2573	0	0	0	0	2573
Ágazat összesen:	58 888	64 536	48 877	0	0	172 301
Közlekedés (MWh)						
Önkormányzati flotta	0	0	0	2691	218	2909
Közösségi közlekedés	0	0	0	8370	0	8370
Ágazat összesen:	0	0	0	11 061	218	11 279
Mindösszesen:	58 888	64 536	48 877	11 061	218	183 580

78. ábra: Végső energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019

A 2014-es bázisévben a helyi villamosenergia-termelő erőművek és fűtő-/hűtőüzemek kizárólag fosszilis energiahordozók, döntően földgáz felhasználásával állították elő az energiát. 2014 óta azonban több projekt is megvalósult, amelyek energetikai korszerűsítést és megújuló energiaforrások használatát tartalmazták. Ilyen volt például a Vetési Albert Gimnáziumban és a Deák Ferenc Általános Iskolában napenergia alapú fotovoltaikus háztartási méretű kiserőmű létesítése (Széchenyi 2020 keretében a KEOP-2014-4.10.0/N pályázat részeként), vagy a Laczkó Dezső Múzeum és a Völgyikút utcai Idősek Otthona épületeinek energetikai megújítása.

Nem önkormányzati keretek között, de a város tulajdonában levő területeken 2 db, egyenként 0,5 MW teljesítményű fotovoltaikus erőművet adtak át 2020-ban, amik az MVM Zöld Generáció Kft. által KEHOP támogatással épültek.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata a fentarthatósági célok megerősítése érdekében tovább kívánja bővíteni a fenntarthatóság és klímavédelem terén megmutatkozó jelenlétét és elköteleződését azzal is, hogy 2026-ban csatlakozott a Green City Accord (Zöld Város Megállapodás) és a Berlin Urban Nature Pact (Berlini Városi Természetvédelmi Paktum) kezdeményezésekhez. Ennek szakmai koordinációját a VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft -vel közösen végzi. Emellett a társaság a DIMOP 2.1.1-25 pályázat menedzselésével a városi energiamenedzsment rendszer kialakításában és működtetésében is részt vesz.

2.1.11 Okosváros-szolgáltatások

Az okos városokról és az okosváros-módszertanról az 56/2017. (III. 20.) kormányrendelet rendelkezik, mely az alábbi meghatározást adja:

- *„Okos város: olyan település, amelyik az integrált településfejlesztési stratégiáját okos város módszertan alapján készíti és végzi."*
- *„Okos város módszertan: települések vagy települések csoportjának olyan településfejlesztési módszertana, amely a természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a települési szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejleszti."*

A rendelet továbbá rögzíti, hogy:

- *„Az okos város a stratégiáját a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Lechner Tudásközpont) által biztosított okos város módszertan alapján készíti el."*

A Lechner Tudásközpont által fejlesztett és alkalmazott településértékelési és monitoringrendszer hat alrendszert különböztet meg egymástól:

- *„Okos kormányzás: Okos kormányzás alatt a nyílt, átlátható és részvételen alapuló döntési folyamatokat, ezek IKT alapú támogatását (*információ- és kommunikációtechnológia*), a személyre szabott városi és közszolgáltatásokat, az adatkezeléssel kapcsolatos intézkedéseket és a fejlesztő szemléletű, innovatív kormányzást értjük."*
- *„Okos közlekedés: Okos közlekedés alrendszer alatt a fenntartható és szolgáltatás központú közlekedésfejlesztést, a nem motorizált és közösségi közlekedési formák támogatását, a multimodális elérés biztosítását (az egyes közlekedési ágak közötti rendszer szintű és konkrét téri kapcsolatok kiépítését) valamint a szolgáltatások minden pontján megvalósított IKT integrációt értjük."*
- *„Okos környezet: Okos környezet alrendszer alatt a fenntartható környezeti erőforrás-gazdálkodást (megújuló energia, víz- és hulladékgazdálkodás), a levegőminőség javítását célzó intézkedéseket, a városok klímaváltozáshoz való adaptációs készségének növelését, az épített környezet energia-hatékony kialakítását értjük."*
- *„Okos gazdaság: Okos gazdaság alatt a vállalkozásokat és az innovációs ökoszisztémákat támogató szolgáltatásokat, a vállalkozó kedvet és a produktivitást segítő képzéseket és inkubációs környezetet, a cégek helyi és globális piaci integrációját segítő eszközöket, IKT platformokat, nyílt adatokat, városi laborokat és más megoldásokat értjük."*

- *„Okos életkörülmények: Okos életkörülmények alrendszer alatt az élhető várost, a személyes biztonságot és az egészségügyi kondíciókat javító intézkedéseket, a turisztikát, az aktív kulturális, szabadidős és közösségi élményeket fejlesztő programokat, a lakhatás körülményeit javító folyamatokat, valamint az ezeket támogató IKT megoldásokat értjük."*
- *„Okos emberek: Okos emberek alrendszer alatt a tudásgazdaság és a versenyképes munkaerő erősítését, az élethosszig tartó tanulást segítő programokat, oktatásfejlesztést, a kreatív és befogadó társadalom elérése érdekében tett intézkedéseket, például a részvételi tervezést, a co-production és co-design folyamatokat értjük."*

A felállított hat alrendszer alapján a Lechner Tudásközpont jelenleg csupán három projektet tart nyilván, ám ez nem fedi a valóságot. Az önkormányzat a „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.-t bízta meg azzal a feladattal, hogy a Lechner Tudásközpont által kidolgozott alapok mentén készítse elő és tervezze meg a település okos várossá fejlesztését, melyben partnerként nagy segítséget nyújt a város felsőoktatási intézménye a Pannon Egyetem (PE). A releváns projektek többsége még előkészítési fázisban van, ám egy-két projekt előrehaladott állapotú vagy már éles körülmények közt tesztelés alatt áll (pl. okospad). Ezek a projektek bővebben a Digitális Átállás Akciótervben kerülnek kifejtésre.

A VKSZ a Lechner Tudásközpont által felállított keret szerint az alábbi módokon képzeli el a város okosítását:

Okos kormányzás: A fő cél a digitalizáció növelése, ezzel az ügyintézések és a bürokratikus folyamtok hatékonyabbá, gyorsabbá és kényelmesebbé válhatnának. Fontos szempont azonban, hogy minden téren, ahol a digitalizációt szeretnék fejleszteni, az adott körülményekhez kell igazodni. A hatékonyságon ténylegesen javító és ár-érték arányban is megvalósításra érdemesnek bizonyuló projekteket kell támogatni. Tehát legyen szó akár a bölcsődei beiratkozásról vagy az önkormányzatnak benyújtott kérelmekről, meg kell vizsgálni, hogy hol érdemes biztosítani a digitális platformokat és azok milyen funkciókkal kellene, hogy rendelkezzenek.

Okos közlekedés: A város a közlekedés terén számos projektet szeretne megvalósítani, melyek érintik a közösségi és a kerékpáros közlekedést, a forgalomirányítást, valamint a parkolásmenedzsmentet. A kerékpáros közlekedésben nehézséget jelent, hogy a város kerékpárút-hálózata nem teljesen folytatólagos, egyes szomszédos településekről nem érhető el Veszprém megszakítás nélküli kerékpáros infrastruktúrán, de Ipariváros városrészpéldául semmilyen irányból nem bír kerékpáros kapcsolattal. Veszprém kerékpárforgalmi hálózatfejlesztési terve számos fejlesztési javaslatot tartalmaz e hiányosságok pótlására. Előrehaladott állapotban van egy egységes térségi elektromosközbringa-rendszer és az kapcsolódó állomások kiépítésének tervezése. Az elektromos rásegítés a domborzati viszonyok miatt bír komoly jelentőséggel.

A közösségi közlekedés terén nagy hangsúllyal bír a V-Busz Kft. mint önkormányzati közlekedési szolgáltató létrejötte és szolgáltatásainak folyamatos fejlesztése Ennek része egy kényelmes, felhasználóbarát informatikai platform, mely biztosítja a buszok valós idejű járatkövetését, valamint elektronikus jegyek és bérletrendszer hozzáférhetőségét. További terv a kiépítendő helyi és térségi közösségikerékpár-rendszer, valamint a városon belüli parkolás integrálása e platformba. A forgalomirányítás fejlesztése és a parkolás hatékonyabbá tétele érdekében a városban számos helyen helyeznek ki foglaltságmérő szenzorokat. Ennek segítségével a forgalomirányítás képes akár valós időben reagálni a forgalomra, a parkolási rendszer pedig valós időben mutathatja a felhasználóknak, hol áll épp rendelkezésre szabad hely.

Okos környezet: A 8-as út elkerülő szakasza, illetve a forgalomirányítási rendszer fejlesztésével a város levegőminősége javulhat, mely folyamatot elősegíti a már megvalósult és tervben lévő zöldfelületi

beruházások, mint a Séd völgyének rehabilitációja. Továbbá a Magyar Villamos Művekkel együttműködve elindult egy környezetmonitoring-rendszer kiépítése. A kihelyezett szenzorok segítségével mérhetővé válik a víz-, talaj- és levegőszennyezettség, az így kapott adatok elemzését követően pedig beazonosíthatóvá vállnak az ismert és ismeretlen szennyezők. Kiderülhet, hogy hol van tényleges probléma és azt mi okozza. A megújulóenergia-termelésben az egyedi fogyasztók által telepített kapacitásokon túl az MVM által létesített naperőműpark is fontos forrást jelent Veszprémben. Az energiahatékonyság javítása érdekében az önkormányzat célja az általa birtokolt ingatlanok energetikai felújítása.

Okos gazdaság: Az Európai Unió hosszú távú célja a karbonsemlegesség elérése és a körkörös gazdaság kialakítása, mindezt a fenntartható fejlődés keretein belül megvalósítva. Jelenleg még nem állnak rendelkezésre azok a technológiák és eszközök, amelyekkel e célok elérhetők lennének, ezért az EU létrehozta a Horizon Europe programot. Ennek keretein belül a 2021-2027 közötti pénzügyi időszakban jelentős mennyiségű tőkét fektet be a kutatásba és az innovációba, mely területeken Veszprémben az egyik legfontosabb szereplő a Pannon Egyetem, jelentős aktivitással a tudományos eredmények gyakorlati megvalósításában, értékesítésének támogatásában, az egyetem és az ipar kapcsolatának, együttműködésének elősegítésébrn. Ebben támaszkodhat a saját belső kutatói kapacitásokra, valamint a helyben megtalálható nagy ipari szereplőkre, mint a AUMOVIO vagy a Valeo. A kutatás-fejlesztési tevékenység mellett a kreatív iparágak fejlesztése, erős lokális kreatívipari ökoszisztéma életre hívása is lényegi városi cél.

Okos életkörülmények: A lakók életkörülményének javítása érdekében a digitalizáció nem csak a közlekedés vagy az ügyintézés terén alkalmazható, hanem olyan kezdeményezéseknél is mint a Járókelő projekt, melynek célja, hogy egységes, könnyen használható hibabejelentési platformot képezzen a lakók és a szolgáltatók között. A gyorsan felfedett hibák esetén a javítások, korrekciók is hamarabb történhetnek meg, ennek következtében a helyi lakosok életszínvonala javulhat. A forgalomirányítási rendszer fejlesztése során nem csak érzékelők kerülnek ki az utcákra, hanem okos táblák is, melyek épp úgy alkalmasak lehetnek a forgalom elterelésére, mint a járókelők informálására, valamilyen veszélyre történő figyelemfelhívásra. A lakosok egészségét zöldterületi fejlesztések, sportparkok és játszóterek létesítése segít megőrizni, de relevánsak e szempontból a kerékpárút-hálózati vagy épp az állatkerti fejlesztések, bővítések is. Ezek a beruházások nemcsak a helybéliek igényeit szolgálhatják, hanem a város turisztikai vonzerejét is javítja a kínált magasabb életszínvonal.

Okos emberek: A város nagy hangsúlyt fektet a lakosság bevonására, a gondolkodás formálására, az oktatásra és készségfejlesztésre. Ennek része a 2022-ben átadott Digitális Húsáruház, mely robotikai, virtuálisvalóság-, automatizációs és mesterségesintelligencia-tárgyú foglalkozásokkal képes közelebb hozni a kortárs technológia vívmányait minden korosztály számára.

A szemléletformálást célozza a tervezett Újrahasznosítási Központ, ahol a hulladéknak nem minősülő terméket vagy valamely alkatrészt újra használják arra a célra, melyre eredetileg szolgált, vagy a már mások számára fölöslegessé vált termék, illetve annak egy része egy másik, új kialakítású termékbe is beépülhet, esetleg a mások számára hulladékká vált terméket lehet újrahasználatra alkalmassá tenni. Célja a tudatos fogyasztás és felhasználás gondolatának erősítése, az újrahasználhatóság prezentálása és így a hulladéktermelés visszafogása. A hagyományos oktatási, képzési intézmények fejlesztése is nagy hangsúlyt kap. A fiatalok szemléletformálása érdekében a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület (BABAKO) az óvodás és iskolás gyermekek számára indít különböző foglalkozásokat, programokat, táborokat. A középiskolás és egyetemista diákokat szeretné megszólítani a Műszaki Országos Környezetvédelmi Egyesület (MOKE), mely nem csak konferenciákat és eseményeket szervez ismeretterjesztési céllal, de pályázatokat is hirdet a fialatok számára, hogy így próbálják közelebb hozni őket a természethez. A felnőtt lakosság szemléletformálásában a Csalán

Egyesület bír jelentős szereppel, mely faültetési akciókat és ökovásárokat szervez, házi komposztálók és zöld homlokzatok kialakításában segédkezik. Veszprémben működik a Matthias Corvinus Collegium felső tagozatos általános iskolásokat célzó Fiatal Tehetség Programjának egyik képzési helyszíne is.

2.1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A legáltalánosabb értelmezés szerint zöldfelületnek nevezzük egy település növényzettel fedett területeit: egy olyan gyűjtőfogalom, ami biológiai folyamatokkal és ökológiai törvényszerűségekkel jellemezhető alrendszereket foglal magába, amelyek funkcióik és tulajdonságaik alapján többféle csoportba sorolhatók. Zöldfelületként tekintünk az erdőkre és mezőgazdasági használatú területekre, a magántulajdonban álló kertekre, a zöldterületként besorolt területekre (közparkok, közkertek, parkerdők, temető- és múzeumkertek), valamint a zöldterületeken kívül eső kiépített vagy kiépítetlen növényzettel borított területekre, a zöldsávokra, külterjes területekre, árokpartokra, és a közlekedési zöldterületekre. 2019-ben készült el (2024-ben lett felülvizsgálva) Veszprém zöldfelületi stratégiája, mely megalapozó munkarészével együtt komplex leírását adja a zöldfelületi rendszer elemeinek, egyben jövőképet is kínál azok fejlesztéséhez.

2.1.12.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

2.1.12.1.1 Szerkezeti és zöldfelületi karaktert meghatározó szempontból lényeges elemek

2.1.12.1.1.1 Lakott területek zöldfelületei

A város belterületi közhasználatú zöldfelületei 187 hektárt ölelnek fel és kedvezően oszlanak meg: minden lakóterületről legfeljebb 500 méteres rágyaloglással elérhető közpark vagy közkert. Az alábbiakban a Veszprém belterületén található zöldfelületeket mutatjuk be röviden, típus szerinti megoszlásban.

2.1.12.1.1.2 Játszóterek és játékkertek

A város közterületi játszótereit a VKSZ Zrt. üzemelteti, 2025-ben 50 közterületi játszótérrel, 20 fitneszparkkal és 20 labdapályával rendelkezik a város. Az önkormányzat 2000-es évek óta tartó rekonstrukciós programjának eredményeként mára a legtöbb játszótér megújult, a régi játszóeszközök helyére korszerűek kerültek, és a 2006 után létesült játszóterek közül a legtöbb saját zöldfelülettel is rendelkezik.

Felszereltségük, kényelmi funkcióik és a zöldfelületeik minőségében számottevő különbségek: míg a belvárosban és a Séd-völgy területén található játszóterek kimagasló színvonalúak, és a lakótelepeken lévők is jó minőségűek, a város külsőbb területein elhelyezkedő, kevésbé látogatott játszóterei több hiányosságot mutatnak a város zöldfelületi stratégiájának értékelése szerint[8].

2.1.12.1.1.3 Közlekedési zöldfelületek

Ez a típusú zöldfelület teszi ki Veszprém belterületének közhasználatú zöldfelületeinek jelentős részét, mintegy 39 hektárnyi területet (viszonyításképp: a belterületi utak felülete összesen 115,36 ha, a járdák, gyalogutak és kerékpárutak felülete 43,14 ha). A közlekedési zöldfelületek jelentősége sokrétű: meghatározók egyrészt városképet formáló, esztétikai elemekként, de fontos szerepet játszanak a zaj- és rezgésterhelés és egyéb káros környezeti hatások tompításában is, főként pormegkötő és

[8] Zöldfelületi Stratégia Veszprém, 2024. évi felülvizsgálat I. Helyzetkép.

vízelvezető funkcióik révén). Veszprémben e zöldsávokban található a település belterületi faállományának majdnem fele, mintegy 12 000 fa, és a városi zöldfelület 21%-a.

A közlekedési zöldfelületek minősége a városon belül jelentős eltéréseket mutat. Általában jó minőségűek a városi körforgalmak, a frekventált városi utak és csomópontok mentén lévő zöldfelületek. Kiemelkedő az utóbbi évek út-, kerékpárút és körforgalom rekonstrukcióihoz kapcsolódó zöldsávok minősége (Észak-Déli tengely, Budapest út körforgalom). Ezekhez kapcsolódnak az utóbbi évtizedben megvalósított fasor rekonstrukciók, amelyek szintén a közlekedési területeken történtek (Viola utca, Paál László utca, Búzavirág utca, Cholnoky út, Csillag utca, Ady Endre utca stb.).[9]

2.1.12.1.1.4 Lakóterületi közkertek

Lakóterületi közkerteknek elsősorban a lakótelepek zöldfelületeit nevezzük, amelyek bár kiépítésükben és funkcióikban hasonlítanak a közparkokhoz, a területek erős tagoltsága és az eltérő jellegű területfelhasználási funkciókhoz való kapcsolatuk révén ezek a zöldfelületek nem jelenhetnek meg egységes közparkként. Általánosságban a lakótelepek zöldfelületei jó minőségűek, kiváltképp a Jutasi úti lakótelep közkertjei tartoznak az élmezőnybe. Fontos fejlesztési potenciált hordoz továbbá a Pannon Egyetem környékén található Egry József utcai lakótelep, valamint a Hóvirágtelep zöldfelületeinek rehabilitációja, ahol az elöregedett faállomány kezelése és a közjóléti funkcióik fejlesztésével jelentősen növelhető a terület rekreációs kínálata.

Az előbb említettek mellett Veszprém további meghatározó lakótelepi közkertjei még a Bakonyalja lakótelep, a Cholnoky lakótelep, az Endrődi József lakótelep és a Vízi utca zöldfelületei, valamint a Diósy Márton utcai közösségi élettér.

2.1.12.1.1.5 Közkertek

A közkertek 300 m^2-től egy hektárig terjedő méretű, helyi igényeket kiszolgáló zöldterületek. Veszprémben a játszóterek színvonalának térbeli eltéréseihez hasonlóan a városi közkertek minősége, közjóléti funkciói is inkább a belvárosban emelkednek ki, amelyektől a peremterületek zöldterületei ilyen szempontból elmaradnak. A városban a közkertek, közparkok összes kiterjedése kb. 40 hektár.

Veszprémben közkertnek minősül a belvárosban található Hangvilla Multifunkcionális Közösségi Tér alatt található park, a Tátorján u.-Hérics u. köz, a Megyeház tér-Erzsébet tér-Színházkert közterülete, a Vörösmarty tér, valamint a Malomkert utcai zöldfelület.

2.1.12.1.1.6 Lokális közparkok

Lokális közparknak minősülnek az egy hektárnál nagyobb, de három hektárnál kisebb, jól körülhatárolható, elsősorban, de nem exkluzívan helyi igényeket kielégítő növényzettel borított területek. Veszprémben ebbe a területfelhasználási kategóriába tartozik a Martinovics tér, a Pöltenberg utcai közpark, a Táborállás park, a Kálvin János park, a Barátság park, a Kalmár tér és a Belváros rehabilitált zöldfelülete.

2.1.12.1.1.7 Regionális közpark

Frekventált, több funkciót is ellátó közhasználatú zöldterületek. E kategóriába illeszkedik a Séd-völgy 10,7 hektáros területe, mely mind városképi szempontból, mind régiós turisztikai potenciálját tekintve meghatározó jelentőségű városi park.

[9] Zöldfelületi Stratégia Veszprém, 2024. évi felülvizsgálat, Helyzetkép 24. oldal.

2.1.12.1.1.8 Intézményi zöldfelületek

A közösségi célú intézményi területek Veszprém beépített területeinek 6,2%-át foglalják el, 83,8 hektáron. A legjelentősebb tétel – 30,5 hektár – a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark.

2.1.12.1.1.9 Temetőkertek

A település zöldfelületi rendszerének részét képezik a temetőkertek is, amelyek Veszprémben a VKSZ Zrt. Temetőgondnokságának fenntartása alatt állnak. A városban hét temető található, ebből egy részlegesen, kettő pedig teljesen lezárt. A legnagyobb fejlesztési, bővítési potenciállal a nagymértékű összefüggő zöldterülettel bíró Dózsavárosi és Vámosi úti temetők rendelkeznek.

Hivatalos elnevezés	Közismert elnevezés	Hrsz.	Terület (ha)
József Attila úti temető	Vámosi úti temető	6143/4	10,98
Tizenháromváros téri temető	Dózsavárosi temető	1919/1	4,28
Győri utcai temető	Kádártai temető	2775	1,23
Zirci utcai temető	Gyulafirátót-felső temető	9560	1,32
Hamuház utcai temető	Gyulafirátót-alsó temető	9123, 9124	0,19 + 0,54
Mártírok útjai temető (részben lezárt)	Alsóvárosi temető	5084/1	3,18
Szél utcai lezárt temető	Jeruzsálemhegyi temető	6316/1, 6317	0,72 + 0,23
Mártírok útjai lezárt izraelita temető	Zsidó temető	4815/3	1,07
Jutaspusztai lezárt temető	Jutaspusztai „cselédtemető”	0140	0,21
Összesen:			23,95

79. ábra: Veszprém temetői és területeinek nagysága, 2024. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia 2024. évi felülvizsgálata, Helyzetkép munkarész

2.1.12.1.1.10 Lakott területeken kívüli zöldfelületek

A város be nem épített területeit egyfelől a Bakony déli lejtőin álló erdők fedik – 39,8%, 5080 hektár –, melyeket főként tölgy, kisebb részt juhar-kőris elegyes alkot, kisebb feketefenyves-foltok mellett. Zömük állami, kisebb része magántulajdon, míg az önkormányzati tulajdonú véd-, illetve parkerdők kiterjedése csupán 45,5 hektár. Rendeltetésük szerint védelmi (pl. talajvédelmi, vízvédelmi, településvédelmi), gazdasági (faanyagtermelő, szaporítóanyag-termelő) és közjóléti erdőkre (parkerdő) oszthatók fel.

A be nem épített területek másik fő alkotóelemét a szántóföldek jelentik – 33,2%, 3025 hektár –, elsősorban a déli és keleti, alacsonyabban fekvő határrészekben helyezkednek el. Használatukat lásd bővebben az 2.1.9.2.1.1. fejezetben.

2.1.12.1.1.11 Természetvédelmi területek

Veszprém egyetlen országos védettségű természeti értéke a gyulafirátóti lápterület, mely a tektonikus mélyedésekben összegyűlő karsztvízből alakult ki.

Helyi jelentőségű védett természeti értékek:

Érték	Védelmi kategória
Jutaspusztai sziklaalakzat	Természetvédelmi terület
A régi vidámpark területe	Természeti érték
Dózsavárosi temető fái	Természeti érték
Fenyves utcai parkerdő	Természetvédelmi terület
Benedek-hegy	Természetvédelmi terület
Betekints-völgy	Természetvédelmi terület
Erzsébet sétány	Természetvédelmi terület
Kálvária-domb és környéke	Természetvédelmi terület
Sintér-domb	Természetvédelmi terület
Szerelem-sziget	Természetvédelmi terület
Színházkert	Természetvédelmi terület
Ördögszikla	Természetvédelmi terület
Séd-völgy	Természeti érték
Vámosi úti temető fái	Természeti érték
Vörösmarty tér tiszafái	Természeti érték

80. ábra: Veszprém helyi jelentőségű természeti értékei

Veszprémben négy helyen található Natura 2000 terület: a Csatár-hegy és a Miklós Pál-hegy, a Kádártai dolomitmezők, a Lókút határában álló Papod, illetve a Kádárta és Gyulafirátót között fekvő Miklád. Ürgéiről híres a Szentkirályszabadjai Különleges Természetmegőrzési Terület. Védelemre tervezett természetvédelmi terület a Csatár-hegy Helyi Jelentőségű Természetvédelmi Terület. Országos jelentőségű, ex lege védett természeti érték a város határában található harminc forrás és húsz barlang, a víznyelők és a nyílt karsztos felszín.

2.1.12.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

Az egy főre jutó zöldterület[10] mérete a parkerdőket és véderdőket nem számítva 33 m^2. A város zöldterületei városszerkezeti és megközelíthetőségi szempontból kedvezően oszlanak el, érdemi területi különbségek inkább csak a domborzati és talajviszonyoknak megfelelően jelentkeznek.

A legjobban ellátott, magas színvonalú zöldfelülettel rendelkező területek a Belváros és környéke rehabilitációs projektek által érintett részei, kiváltképp a Séd-völgy 2010-ben befejeződött rekonstrukciója, valamint a lakótelepek zöldterületei, azon belül is kimondottan a Jutasi úti lakótelep közkertjei és a Kálvin János park. Szintén megfelelő minőségű és mennyiségű zöldfelülettel rendelkezik Újtelep és Cholnokyváros környéke, azonban itt jóval kevesebb a közösségi zöldfelületek aránya, ami miatt a terület alacsonyabb használati értékkel bír. Jellemzően a családi házas, kertvárosias

[10] Zöldfelületi Stratégia Veszprém, 2024. évi felülvizsgálat, Helyzetkép 5. oldal.

lakóterületek kevésbé jól ellátottak, így Jeruzsálemhegy vagy Szabadságpuszta városrészek, de ide sorolható a gyulafirátóti Kálvária térsége vagy a Külső Kádártai út melletti HM-lakópark is.

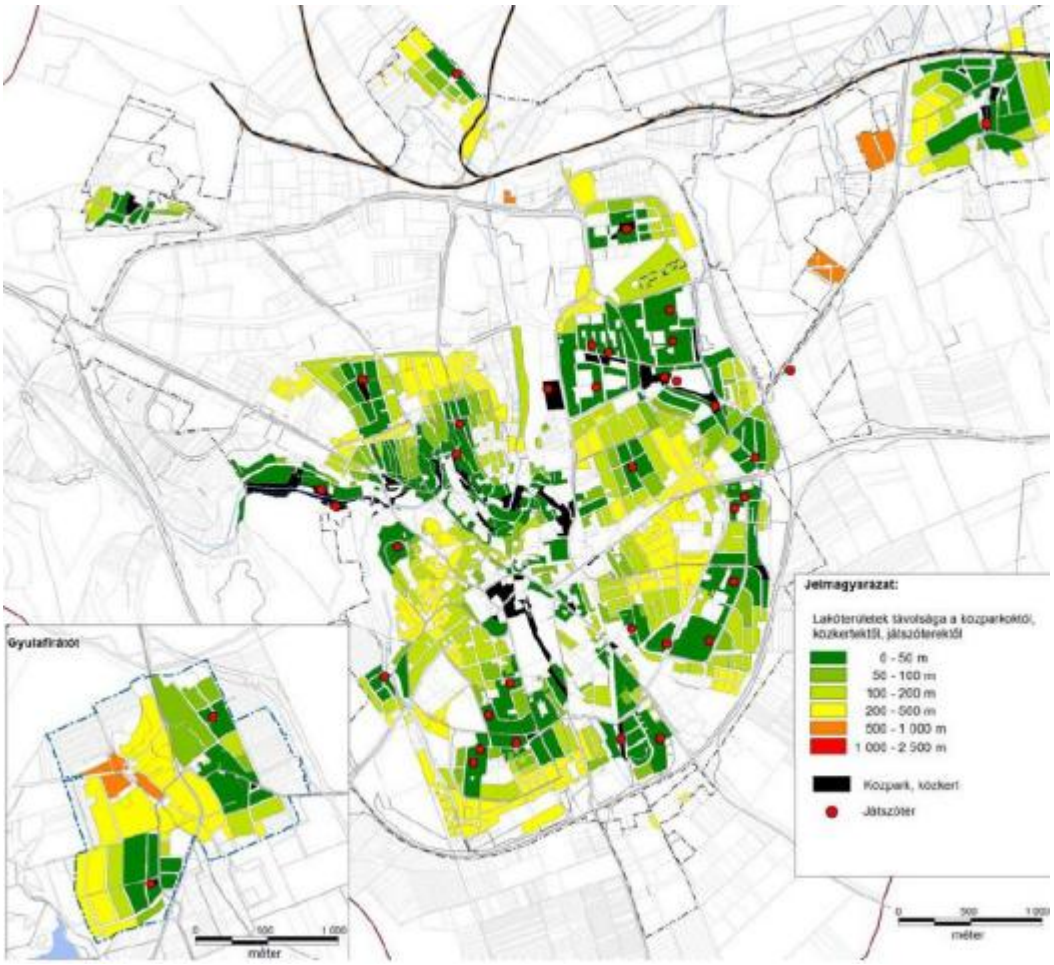

81. ábra: Veszprém zöldfelületi ellátottsága. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia 2024. évi felülvizsgálata, Helyzetkép munkarész, 2024

Városrészi bontásban a közhasználatú zöldterületek megoszlását az alábbi ábra szemlélteti.

Városrészek	Gyep (m²)	Cserje (m²)	Virág és évelő (m²)	Fa (db)
Jutasi lakótelep	495 695	6 435	1 700	5 557
Cholnoky városrész, Újtelep	303 822	6 403	380	6 227
Füredi domb	215 358	1 472	-	1 887
Hóvirágtelep, Egry ltp.	312 403	7 749	-	4 203
Jeruzsálemhegy	47 196	593	-	2 096
Dózsaváros	203 651	6 586	560	4 089
Belváros	57 695	24 235	1 750	1 945
Séd-völgy	65 000	8 851	2 650	923
Kádárta	97 419	825	-	1 621
Gyulafirátót	69 602	818	45	1 271
Külterjes	265 581	-	-	-
MINDÖSSZESEN	**2 133 422**	**63 967**	**7 085**	**29 819**

82. ábra: Közhasználatú zöldterületek városrészi megoszlása. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia 2024. évi felülvizsgálata, Helyzetkép munkarész, 2024

2.1.12.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

Veszprém zöldfelületeivel kapcsolatos problémái leginkább az egyes területek eltérő használata, valamint övezeti besorolása körüli konfliktusokkal hozhatók összefüggésbe. Az egyik ilyen konfliktusos terület a körgyűrű északi részén kívül eső, a város többi részétől elkülönülő, korábban iparterületként működő Csererdő. 2008-ig itt üzemelt az azóta jogutód nélkül megszűnt Bakony Művek, amelynek helyén ma vegyes használatban lévő, részben lakófunkciójú területek találhatók. A fő konfliktusforrást egyrészt az eltérő használatból, a jelenleg is működő üzemekkel való együttélésből származó zavaró hatások (zaj-, szagterhelés) jelentik, de az egykori Bakony Művek ipari tevékenységei által okozott talaj-, talajvíz- és karsztvíz-szennyező hatások is jelentős rizikófaktorként azonosíthatók, hiszen azok máig nem lettek megfelelően felmérve, így a kármentesítő beavatkozások lebonyolítása sem valósult meg teljes mértékben.

Elöregedett fasorok főleg Újtelep, Füredidomb, Takácskert és Jeruzsálemhegy területein találhatók. Mindemellett Veszprém több zöldfelületi eleme is komplex rehabilitációra szorul: egyrészről Jeruzsálemhegy – Kiskőrösi utca környéki zöldfelületek és burkolatok felújítása, Dózsaváros zöldfelületeinek nagymértékű rekonstrukciója, valamint a korábban említett, a Pannon Egyetem szomszédságában lévő területek (Hóvirágtelep, Egry-lakótelep, Takácskert) szolgáltatási, kulturális és rekreációs, közjóléti funkcióinak fejlesztése.

A további, fejleszthető zöldfelületek közhasznosítását akadályozza, hogy a potenciális területek jelentős részben magántulajdonban állnak. A közhasználatú zöldfelületek (ténylegesen közkertként, közparkként használt területek) 19%-a, azaz 6,6 hektár nincs önkormányzati tulajdonban. A legjelentősebb ilyen összefüggő területek a Séd mentén a Fűrész és Fenyves utcák között, Bakonyalja városrésztől nyugatra, az Állatkert mellett, a keleti és a déli útgyűrű mentén, valamint Kádártán és Gyulafirátóton találhatók.

A zöldfelületek konfliktusaként jelenik meg emellett a csapadékvíz elvezetése és hasznosítása is: Gyulafirátót és Kádárta kapcsán a hitelen lezúduló villámárvizek kezelése és a záportározók szükségessége kiemelt, ugyanis Gyulafirátóton a városrészben a nyílt záporárkok és csapadékvíz-elvezető árkok karbantartása visszatérő városüzemeltetési többletfeladat, a nyári villámzáporok pedig komoly károkat tudnak okozni. A hirtelen lezúduló csapadék egyre gyakoribb, és sok víz a Séd-patakba kerül úgy, hogy annak helyi hasznosítása még nincs kellően kiaknázva.

2.1.13 Közlekedés

2.1.13.1 Közúti közlekedés, megközelítés

Veszprém, megye- és járásszékhelyi funkcióiból adódóan, jelentős közigazgatási feladatellátási központ, így nagy mértékben vonzza a forgalmat a környező településekről, emellett mind kelet-nyugati, mind észak-déli irányban tranzitutak csomópontja. A térség kelet-nyugati irányú kapcsolatának gerince a 8-as számú főút, ami a veszprémi körgyűrűn, dél felől kerüli meg a várost. A veszprémi körgyűrű jelentősen mentesíti a belvárost az átmenő forgalom alól, azonban a 8-as út jelenlegi terhelése (egyes szakaszokon irányonként napi 25 000 egységjármű) miatt hosszú ideje indokolt volt a kapacitásbővítés. 2021-ben kezdődött meg a körgyűrű délkeleti szakaszának 2x2 sávosra bővítése, melyet 2022 végén adtak át. Tervek vonatkoznak a 8-as út további szakaszainak fejlesztéséről az országhatárig, illetve a Veszprém–Győr irányú kapcsolat bővítéséről is.

A 8. sz. főút mellett fontos kelet-nyugati kapcsolatot nyújt a 77. számú, Tapolcára vezető út is. Az észak-déli összeköttetést a 82-es (Veszprém-Zirc-Győr), 72-es (Veszprém-Balatonfűzfő) és 73-as (Csopak-Veszprém) számú főutak biztosítják.

A város vármegyén belüli elhelyezkedéséből fakadóan a megye nyugati térségei csak lazábban kötődnek Veszprémhez, míg a Veszprémtől északra fekvő települések megközelíthetősége domborzati okokból nehezebb. A Veszprémről Budapestre vezető leggyorsabb út 123 km, ami az M7-es autópályán és a 8-as úton, Székesfehérvár érintésével vezet. A város központjához legközelebb eső autópálya-felhajtó 31 kilométerre, az M7-es és a 710-es utak balatonvilágosi csomópontjánál található.

Veszprém fenntartható városi mobilitási tervének (lásd alább) értékelése szerint a városban található útburkolatok számottevő része jó vagy legalább közepes minőségű. A városon történő áthaladás fő tengelye a 8-as útból a városba vezető, azt középen átszelő Budapest út – Brusznyai Árpád utca – Óvári Ferenc út – Dózsa György utca – Szent István völgyhíd – Pápai úti szakasz. A belterületi úthálózat legmeghatározóbb eleme a belső útgyűrű, ami a Stadion utca – Cholnoky Jenő utca – Haszkovó utca mentén halad, az Aranyosvölgynél azonban megszakad. Hiánypótló közútfejlesztési beavatkozás lehet az elkövetkező évek során megépülő aranyosvölgyi völgyhíd, amely biztosítani fogja a Dózsaváros és Jutasi úti lakótelep közti összeköttetést.

2.1.13.2 Közlekedésfejlesztés

2017-ben az önkormányzat megbízásából a Terra Stúdió Kft. jóvoltából elkészült Veszprém MJV fenntartható városi mobilitási terve (*Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP*), melynek célja egy komplex szemléletű, a közlekedés jellemzői mellett a lakossági igényeket, társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi tényezőket is figyelembe vevő átfogó közlekedésfejlesztési stratégia kidolgozása. Ennek felülvizsgálatát 2022-ben és 2025-ben a Mikroline Kft. és MOBILISSIMUS Kft. végezte el. A stratégia részben középtávú, operatív intézkedési terv, amely 2030-ig fogalmaz meg pontos beavatkozásokat, részben pedig közép- és hosszú távú fejlesztési dokumentum 30 éves kitekintéssel. A terv célrendszere olyan szempontokat is magába foglal, mint a jó minőségű városi környezethez való hozzájárulás, az innovatív gazdaságfejlesztés, a népességmegtartás vagy épp a társadalmi egyenlőség javítása.

A fenntartható mobilitási terv értékelése alapján Veszprém közlekedési adottságai közül számos erősségként lett megítélve:

- megfelelő színvonalú térségi és megyei kapcsolatok,
- meglévő körgyűrűk,
- autóbusz-állomás központi elhelyezkedése,
- nagyobb kiterjedésű gyalogos zónák.

Ezek mellett pozitívumként emelhető ki az általánosan jó minőségű úthálózat, a jó lefedettségű helyi autóbusz-hálózat, a kerékpározásra alkalmas utcák nagy száma, valamint a fejlődő kerékpáros infrastruktúra.

A pozitív értékek mellett azonban jóval több probléma és hiányosság is azonosításra került:

- hiányos belső körgyűrű (aranyosvölgyi völgyhíd),
- belvárosi főutak nagy forgalma,
- gyenge intermodalitás a vasút és más közlekedési módok között,

- vasútállomás távolsága a városközponttól,
- Iparváros gyenge közlekedési infrastruktúrája (a hiányos belső körgyűrűből is következően),
- a belváros és a lakótelepek parkolási problémái,
- autóbusz-tárolás a belvárosi területeken,
- csekély forgalmú, gyenge vasúti kapcsolat,
- kedvezőtlen helyen lévő, nem megfelelő kialakítású autóbusz-telephely,
- nem kellő mértékű balatoni kapcsolatok.

A közlekedés területén 2030-ig számos fejlesztést vízionál: ilyenek a város különböző pontjain megvalósuló parkolóbővítések, az aranyosvölgyi völgyhíd, az e-közbringa rendszer további fejlesztése, Kerékpárforgalmi Hálózati Terv megvalósítása, útkorszerűsítések, a helyi közösségi közlekedésben új, bankkártyás jegykiadó automaták, illetve utastájékoztató digitális táblák telepítése. A vasútállomás környezetének rendezése a 2023-as EKF év során megtörtént.

A perifférikus városrészek integrációját nem önmagában a buszjáratok száma vagy a gépjárműforgalmi kapacitás határozza meg, hanem az, hogy a városrészből biztonságosan, kényelmesen és kiszámíthatóan el lehet-e jutni a városi szolgáltatásokhoz gyalog, kerékpárral, V-Bike-kal, busszal vagy ezek kombinációjával. Erős városi szándék, hogy a külső városrészek integrációja során a közlekedési fejlesztések elsődleges elve a teljes utca szemlélet legyen. A főbb bekötőútvonalak — különösen a Házgyári út, a 82-es út gyulafirátóti belterületi szakaszai, a Kádárta–Gyulafirátót tengely, valamint a Jutaspuszta–Csererdő kapcsolatok — fejlesztésekor a gépjárműforgalmi kapacitás mellett kötelezően vizsgálandó a gyalogos kapcsolat, a kerékpáros kapcsolat, a közvilágítás, a buszmegálló biztonságos elérése, az árnyékolás, a zöldsáv és a csapadékvíz-kezelés.

A fenntartható mobilitási fejlesztések során a New European Bauhaus alapelveinek megfelelően az emberközpontú, biztonságos és esztétikailag magas minőségű közterületek kialakítására szükséges törekedni. A gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése nem kizárólag közlekedési kérdésként, hanem a városi életminőség javításának eszközeként jelenik meg.

2.1.13.3 Közösségi közlekedés

A veszprémi közgyűlés 2018-ban döntött a város közösségi közlekedésének átszervezéséről és korszerűsítéséről. 2019. január 1-től az önkormányzat tulajdonában lévő V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft. látja el a helyi menetrend szerinti közösségi közlekedési közszolgáltatást. 2021. év végén megújult a V-Busz flottája: 28 db szóló és 14 db csuklós, alacsonypadló, klimatizált MAN Lion's City típusú autóbusz érkezett a városba. A Zöld Busz Program keretében – a közösségi közlekedési eszközök szén-dioxid kibocsátásának csökkentése érdekében – 2022 júniusában 5 db tisztán elektromos szóló MAN Lion's City E típusú autóbusz érkezett a városba, majd 2024-ben még egy csuklós és egy szóló ilyen típusú elektromos busz érkezett, ezzel téve teljessé a V-Busz új flottáját. Az állami támogatási program segítségével a töltőinfrastruktúra a Haszkovó fordulóban került kialakításra.

A V-Busz járatai 28 vonalon közlekednek, melyből 26 nappali, 2 éjszakai járat és a 2 legújabb – a 28-as és a 9-es járatok – dedikáltan az iskolák és az iparvárosi megállók megközelítéséhez (iskolakezdéshez, műszakváltáshoz) lettek kialakítva. A hálózat és menetrend 2019 és 2021 között finomításra került, prioritásai a belváros elérése, a műszakváltások kiszolgálása az ipari területeken, valamint a vasúti csatlakozások biztosítása. A buszok utasforgalma a pandémiás időszakban jelentősen lecsökkent, de 2022 első félévében – köszönhetően a járványügyi korlátozó intézkedések feloldásának, valamint az új

autóbuszokhoz kapcsolódó szolgáltatási színvonal növekedéshez – az utazások száma ismét megközelítette a pandémia előtti utasforgalmat.

Veszprém jelentős forgalomvonzó képességű, emiatt a környező falvakkal való közlekedési kapcsolatok megfelelő szintű biztosítása elengedhetetlen. Mivel Veszprém nem rendelkezik kifejezetten erős vasúti kapcsolatokkal, ezt ellensúlyozza a helyközi és távolsági autóbusz-közlekedés hangsúlyos szerepe, amelyet tekintve a térség igen jól teljesít.

A megyeszékhely vonzáskörzetéhez tartozó településekkel gyakorlatilag minden irányban viszonylag sűrű autóbuszos kapcsolatok állnak rendelkezésre: kelet felé Hajmáskér, Vilonya, Litér, Olaszfalu irányába csúcsidőben 10-15 percenként indulnak járatok, de a legforgalmasabb időszakokon kívül is legfeljebb 30 percet kell várni két autóbusz érkezése között. Ugyanez igaz a Veszprémtől nyugatra, délnyugatra, északnyugatra fekvő településekkel való összeköttetésekre, Nemesvámosra és Veszprémfajszra Észak felé Eplénybe, Zircbe, valamint déli irányban Balatonalmádi, Balatonfűzfő felé pedig sokszor még ennél is sűrűbben járnak autóbuszok.

A Veszprémhez közel eső jelentősebb városi központokba, Székesfehérvárra, Balatonfüredre, Tapolcára, Várpalotára, Pápára óránként többször indulnak járatok, amik gyakran érintenek további, Veszprém vonzáskörzetéhez tartozó kisebb településeket, községeket is – például Pápa irányába Herenden át Bándot, Márkót; Tapolca felé a Nagyvázsony melletti községeket; délen, a Balaton környékén Alsóörs és Felsőörs községeket.

A fővárosba hét különböző autóbuszvonal járataival is el lehet jutni, amelyek változó járatsűrűséggel közlekednek, azonban a több irányból is (ÉNy, DNy) közlekedő járatoknak köszönhetően a legforgalmasabb időszakokban legalább óránkénti sűrűséggel, de csúcsidőn kívül is minden napszakban több járat halad Veszprém és Budapest között. Hasonló adottságok jellemzik a település Győrrel való közlekedési kapcsolatait.

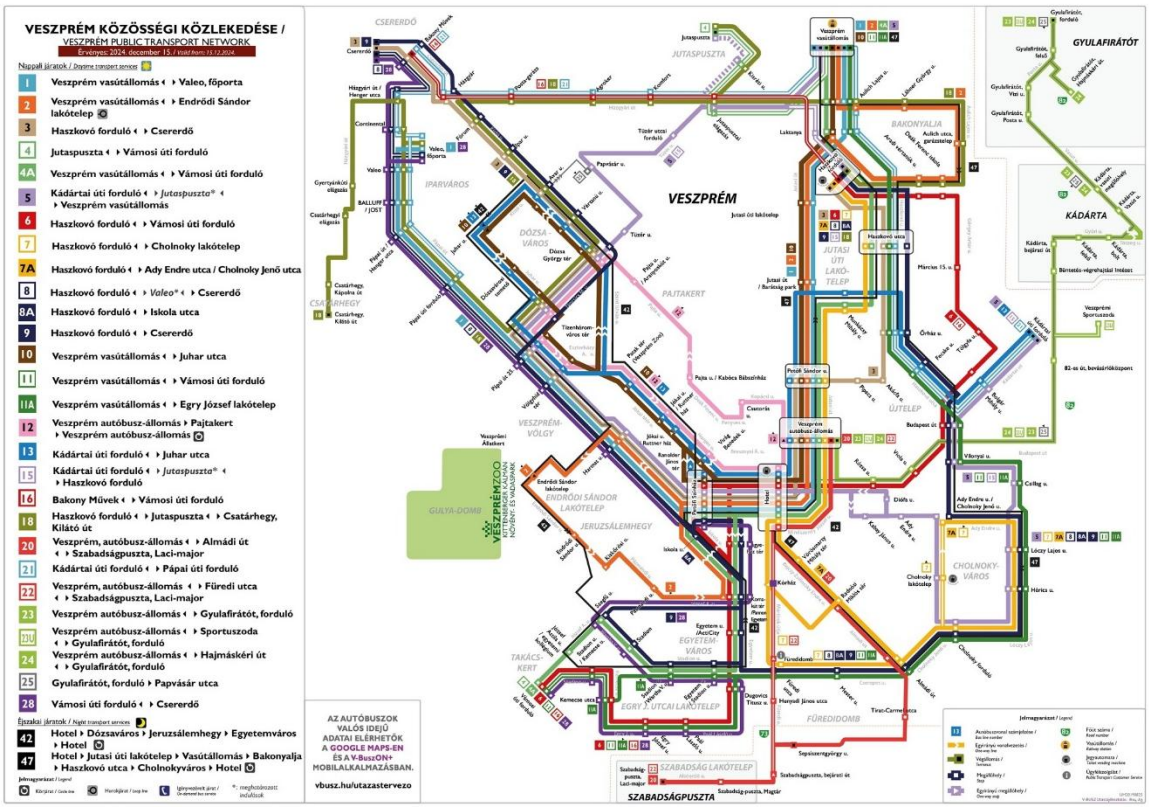

83. ábra: Veszprém helyi autóbuszvonalai, 2024. 12. 16. Forrás. vbusz.hu

2.1.13.4 Kötöttpályás közlekedés

Bár a helyközi autóbuszokhoz képest számos távolsági viszonylatban gyorsabb elérést tesz lehetővé, a vasúti közlekedés jelentősége Veszprémben kevésbé számottevő. Munkanapokon 58 vonat indul a vasútállomásról, melynek utasforgalma alacsony, napi 1200-1400 utasra tehető (2025. májusi adatkérés alapján). Ennek több oka is van: egyrészt, hogy a város egyetlen vasútállomása kedvezőtlen helyen, az északi körgyűrű mellett, perifériкus pozícióban helyezkedik el, így Veszprém legnagyobb része csak módváltással közelíthető meg. Használata ennek megfelelően főként távolsági forgalomban, kiváltképp Budapest felé jellemző.

Veszprém állomás utasforgalma	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Január	36 956	42 655	21 225	32 880	48 038	*25 579*	*16 635*
Február	38 612	47 629	22 185	35 230	45 079	*25 555*	*16 312*
Március	46 898	26 473	19 045	42 216	*53 334*	*25 154*	*20 423*
Április	48 570	5 052	20 057	48 105	*58 174*	*24 845*	*24 403*
Május	49 631	12 151	31 150	53 199	*53 970*	*29 164*	
Június	46 490	26 205	38 422	44 953	*46 194*	*28 822*	
Július	47 163	37 763	41 042	45 392	*47 828*	*23 201*	
Augusztus	46 303	43 013	46 079	46 046	*41 262*	*23 590*	
Szeptember	50 198	37 563	44 873	49 065	*39 186*	*20 052*	
Október	52 515	40 577	49 579	54 717	*37 520*	*20 579*	
November	48 968	24 377	39 078	49 961	*31 267*	*20 866*	
December	43 330	19 199	35 370	48 202	*33 068*	*21 300*	
Év összesen	**555 634**	**362 657**	**408 105**	**549 966**	***534 920***	***288 707***	

84. ábra: A veszprémi vasútállomás utasforgalma 2019-2025 április között (forrás: MÁV Csoport adatszolgáltatás, dőlt betűkkel a számítási mód változása miatti visszaesésben érintett időszak)

A vasútállomás utasforgalmának látszólagos drasztikus csökkenése 2023 közepétől annak folyománya, hogy az utasforgalmi adatokba nem kerülnek beleszámításra a nemzetközi utasok, a viszonylat nélküli jeggyel utazók, a díjmentesen utazók, a START Klub bónusz és afeletti tagsággal rendelkezők, a vasutasok és egyéb díjmentes utasok, valamint a vármegye- vagy országbérlettel utazók (2023. május 1-jétől).

Míg a vasútállomás melletti autóbusz-fordulót érintő helyi járatok hangolása a vasúti menetrenddel elfogadható, addig a vasút és helyközi buszok közti kapcsolatok már jelentősen szűkebb körben biztosítottak csak. A vasútállomás mellett fekvő autóbusz állomásról munkanapokon mindössze 20 buszjárat indul (Ajka, Alsóörs, Balatonakarattya, Balatonalmádi, Balatonfüred, Küngös és Pécs végállomások felé), illetve 6, az autóbusz állomásról induló járat (Ajka, Bakonyjákó, Pápa és Sümeg végállomások irányában) áll meg a vasútállomás mellett. Veszprém közigazgatási területén van Eplény vasútállomása is (Győr felé), aminek szerepe azonban kedvezőtlen elhelyezkedése miatt elenyésző. Kádárta megállóhely (Budapest felé) személyforgalma 2012-ben megszűnt.

A Veszprémet érintő legforgalmasabb vasútvonal a 20. számú, Budapest–Székesfehérvár–Szombathely közötti vonal, melyen felváltva közlekednek Szombathely, illetve Zalaegerszeg felé közlekedő, úgynevezett hibrid intercity vonatok, melyek részben kötelező helybiztosításhoz kötött, magasabb komfortszintű intercity kocsikból, részben hagyományos gyorsvonati kocsikból állnak és együttesen órás sűrűséggel kínálnak eljutást keleti irányban Budapest, illetve nyugati irányban Ajka felé (melyen túl már nem érintenek közös állomásokat a két nyugati végpontig). Ezeken túl a reggeli csúcsidőben Veszprémtől Budapestig, illetve a délutáni csúcsidőben visszafelé közlekedik néhány gyorsított személyvonat a vonalon – alacsonypadlós kocsik csak ezeken fordulnak elő. A 11. számú, Bakonyvasút néven ismert vonal egyvágányú, nem villamosított vonalként, a Bakonyt keresztülszelve Győrrel köti össze a várost, azonban hosszú – a nyolcvan kilométeres távot mintegy két óra alatt teljesítő – menetideje és elavult szerelvényei miatt inkább turisztikai és szabadidős, mintsem hivatásforgalmi jelentőséggel bír. Veszprémből Győr felé napi 8 személyvonat közlekedik.

A 27. számú (Veszprém–)Hajmáskér–Lepsény vonalon 2007 óta szünetel a személyforgalom.

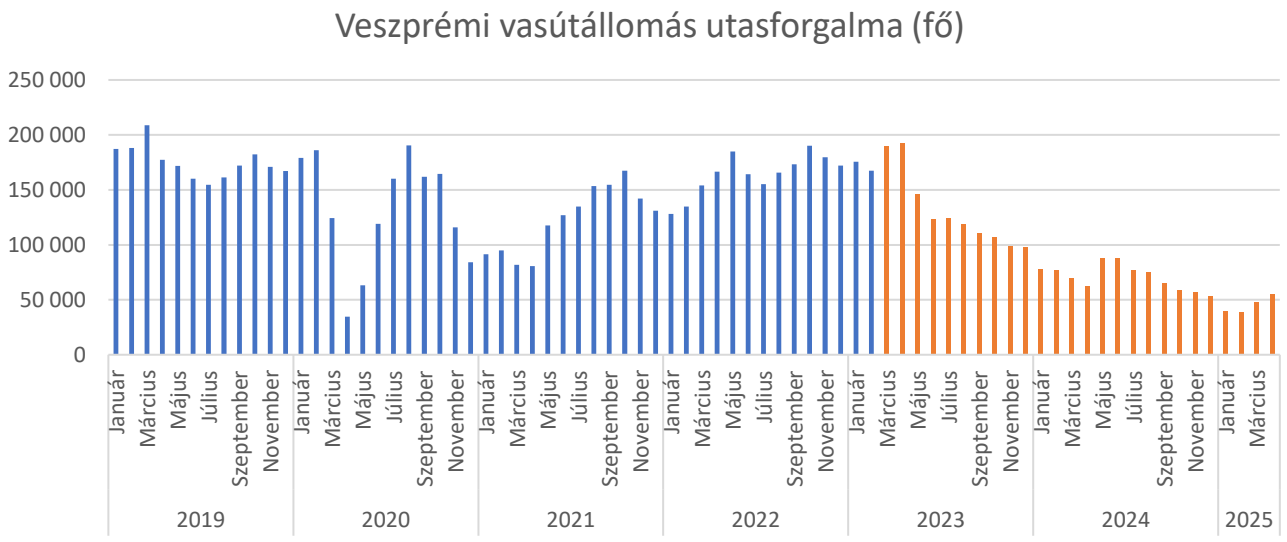

85. ábra: A 20-as számú vasútvonal utasforgalmi adatai (forrás: MÁV adatszolgáltatás, sárgával kiemelve a számítási mód változása miatti visszaesésben érintett időszak)

Az állomás épületegyüttesének felújítása a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Főváros programhoz csatlakozva valósult meg: 2023 februárjában kezdődött és az év második felében készült el. Eredmény az épület akadálymentesen közelíthető meg, kiépült a vizuális utastájékoztatás is a hangosbemondó mellett, valamint a mosdók és az utasváró is teljeskörűen megújult. A vasútállomás megközelíthetőségét valamelyest megkönnyíti, hogy 2019-ben elkészült az állomástól a Jutasi úton át egészen a belvárosig vezető kerékpárút és a felújítást követően V-Bike bérlésre is lehetőség van az állomáson. A peronok akadálymentesítése e beavatkozás során sem valósult meg azonban.

2.1.13.5 Gyalogos közlekedés

Veszprém méretéből fakadóan a városon belüli távolságok gyakran gyalogosan is könnyen teljesíthetők. A járdaburkolat többségében közepes minőségű, azonban az akadálymentes gyalogos közlekedés feltételei a város számottevő részén nincsenek biztosítva. Külön, kizárólag gyalogosok által használható zónák a Séd-völgy mentén, a Kossuth Lajos utca és Erzsébetliget területein vannak kijelölve. Főleg a gyalogosok által használt külső városi területeken jellemző, hogy a megfelelő számú vagy színvonalú gyalogos átkelőhelyek hiánya közlekedésbiztonsági problémákat okoz.

A település fenntartható mobilitási tervében megfogalmazódott hat, forgalomcsillapított területek fejlesztésére irányuló intézkedés is:

Beavatkozás	Beavatkozás célja	Megvalósítás módja
Színházkert körüli közlekedésfejlesztés	Óváros tér és Püspökkert közötti kapcsolat erősítése Közösségi tér a Megyeház tér és Színházkert között	Szabadság tér egyirányúsítása, a jelenlegi három sáv egy sávossá szűkítése Megyeház tér egysávossá szűkítése, a kibővülő járdafelület minőségi közterületté fejlesztése
Behajtási övezetek fejlesztése a Várnál	A gyalogos közlekedés priorizálása érdekében behajtási engedélykötelessé tenni a Várban a gépjárműves közlekedést	Óváros téri parkoló után a Vár utca előtt automata süllyedő forgalomkorlátozó oszlop létesítése
Ideiglenes forgalomcsillapítással a meglévő közösségi terek bővítése	Belváros területén található parkolóhelyek csökkentése, helyükön közösségi terek, találkozóhelyek létrehozása	Rövid távon: nyári időszakokban Óváros téri parkoló lezárása
Kossuth Lajos utcai gyalogos-kerékpáros zóna	Kossuth Lajos utca kerékpározhatóvá alakítása	Gyalogos kerékpáros zóna kijelölése a terület szabályozásának megváltoztatásával

86. ábra: Gyalogos és forgalomcsillapított területek létesítésére irányuló fejlesztési javaslatok Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Tervének felülvizsgálata, 2025

2.1.13.6 Kerékpáros közlekedés

Veszprémben a város kerékpározhatóságát elsősorban a domborzati adottságok befolyásolják. Bár az elmúlt években kis mértékben nőtt a kerékpárhasználók száma Veszprémben (a 2017-es 4%-hoz képest 2020-ban a lakosság 5,4%-a kerékpározott rendszeresen a 2020-as Gazdasági Program adatai alapján), általánosságban véve a kerékpáros forgalom így is elmarad a hasonló méretű európai városok szintjétől. A turisztikai célú kerékpározás magas aránya miatt a forgalom erősen szezonális.

Az utcák nagy része kerékpárosbarát, de a kerékpárforgalmi hálózat közelmúltbeli fejlesztéseivel együtt is infrastrukturális hiányossággal bír. A legfontosabb ezek közül a hálózat kiépítetlensége és az ebből adódó töredezettség. Számos helyen hiányzik az irányhelyes kialakítás (az út két oldalán) és sok a gyalogosokkal közösen használt kerékpáros felület, ami konfliktusokat okoz. Bár a rendelkezésre álló kerékpártárolók száma kielégíti az igényeket, a minőségük kevésbé. Hátráltatja a kerékpáros és a közösségi közlekedés közti módváltást, hogy a buszmegállók közelében jellemzően nincsenek támaszok telepítve.

A közlekedési szokásjellemzők egyik fontos mutatója a modal split, azaz a közlekedési módok közötti megoszlás. A SUMP részeként készült felmérések alapján minden utazási szándék (de főleg munkába és iskolába járás szempontjából) az egyéni közlekedési eszközök, azon belül is elsősorban a személygépjármű használata a legjellemzőbb. Ez fokozottan igaz a Veszprém vonzáskörzetében lakó és onnan a városba ingázókra. Általánosan a sűrűn lakott és/vagy közösségi közlekedéssel jól megközelíthető városrészekre jellemző legkevésbé a személygépjármű-használat. A tanulmány a veszprémiek közlekedési módjai közti megoszlását összevetette más, hasonló méretű EU-s városokéval. Az összehasonlítás alapján a gyalogos közlekedés aránya megegyezik az EU átlaggal, azonban a kerékpár- és gépjárműhasználat alacsonyabb. Ezzel szemben a közösségi közlekedés igénybevétele Veszprémben jóval magasabb, több, mint kétszerese az EU átlagnak – e téren azonban a koronavírus-járvány várhatóan számottevő és kedvezőtlen irányú átrendeződésekhez vezetett.

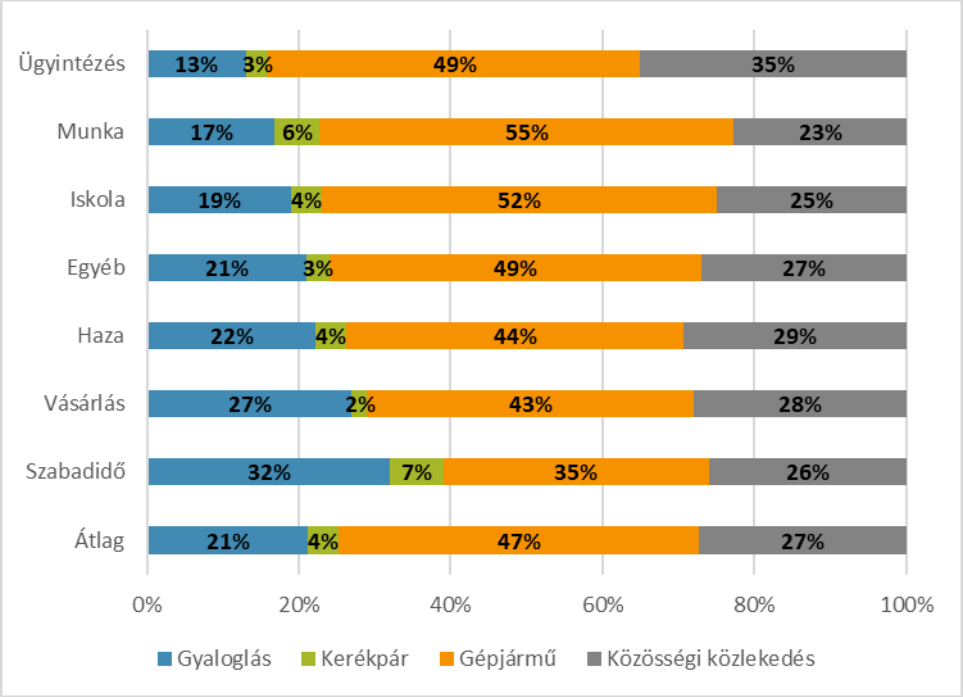

87. ábra: Közlekedési módok megoszlása utazási szándék szerint Veszprémben, 2017. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve

A város 2016-ban elkészült kerékpárforgalmi főhálózati tervében megfogalmazott intézkedések közül néhány valósult meg eddig, például a Jutasi úti kerékpárút vagy a Veszprémet Felsőörsön át Alsóörssel összekötő önálló kerékpárút. A TOP keretében Bánd és Márkó irányába is elkészült a kerékpáros összeköttetés, valamint a Veszprémet Gyulafirátót területével összekötő kerékpárút 2023 júniusában került átadásra.

A kerékpáros közlekedést erősíti továbbá, hogy a városban már összesen 18 helyen vehetők igénybe a V-Bike közbringarendszer állomásai, melyek integrálttá és elérhetőbbé teszik a kétkerekű közlekedést. Emellett városszerte a főbb csomópontokban elhelyezésre kerültek közterületi szervízállomások, melyek a kerékpárok karbantartását segítik.

2.1.13.7 Parkolás

Veszprém belterületén 2001 óta háromzónás fizető parkolási rendszer működik. A városközponti parkolóterületek különböző parkolási díjak ellenében igénybe vehető piros, sárga és zöld zónákra vannak felosztva. Üzemeltetését az önkormányzati tulajdonú VKSZ Veszprémi Közszolgáltató Zrt. végzi, az általuk fenntartott parkolóhelyek mellett nagy arányban vannak jelen magántulajdonban lévő parkolóterületek is. Ingyenes parkolóterületek főleg a város északkeleti részén, Újtelep és a Jutasi út közötti területen, valamint délnyugaton találhatók. Vizsgálatok és lakossági felmérések eredményei alapján a város több részén (Csererdő, Kistó u.) nem kielégítő a jelenleg rendelkezésre álló parkolóhelyek száma, amely problémát tovább fokozza a tehergépjárművek közterületi parkolása is. Az elmúlt évek városfejlesztési projektjei nyomán a belvárosi parkolóterületek száma jelentősen csökkent, azonban az érintett terület északi részén, a Szeglethy utcában és a Bagolyvári utcában is létesült egy-egy új parkolóház. A város középtávú közlekedésfejlesztési tervei között szerepel a parkolási lehetőségek bővítése, így a Vérellátó-telephely melletti parkoló bővítése, parkolóház kialakítása. A 2023-ra kialakított ActiCity-ben lehetőség van parkolóbérlet váltására is, 154 db parkolóhely áll rendelkezésre.

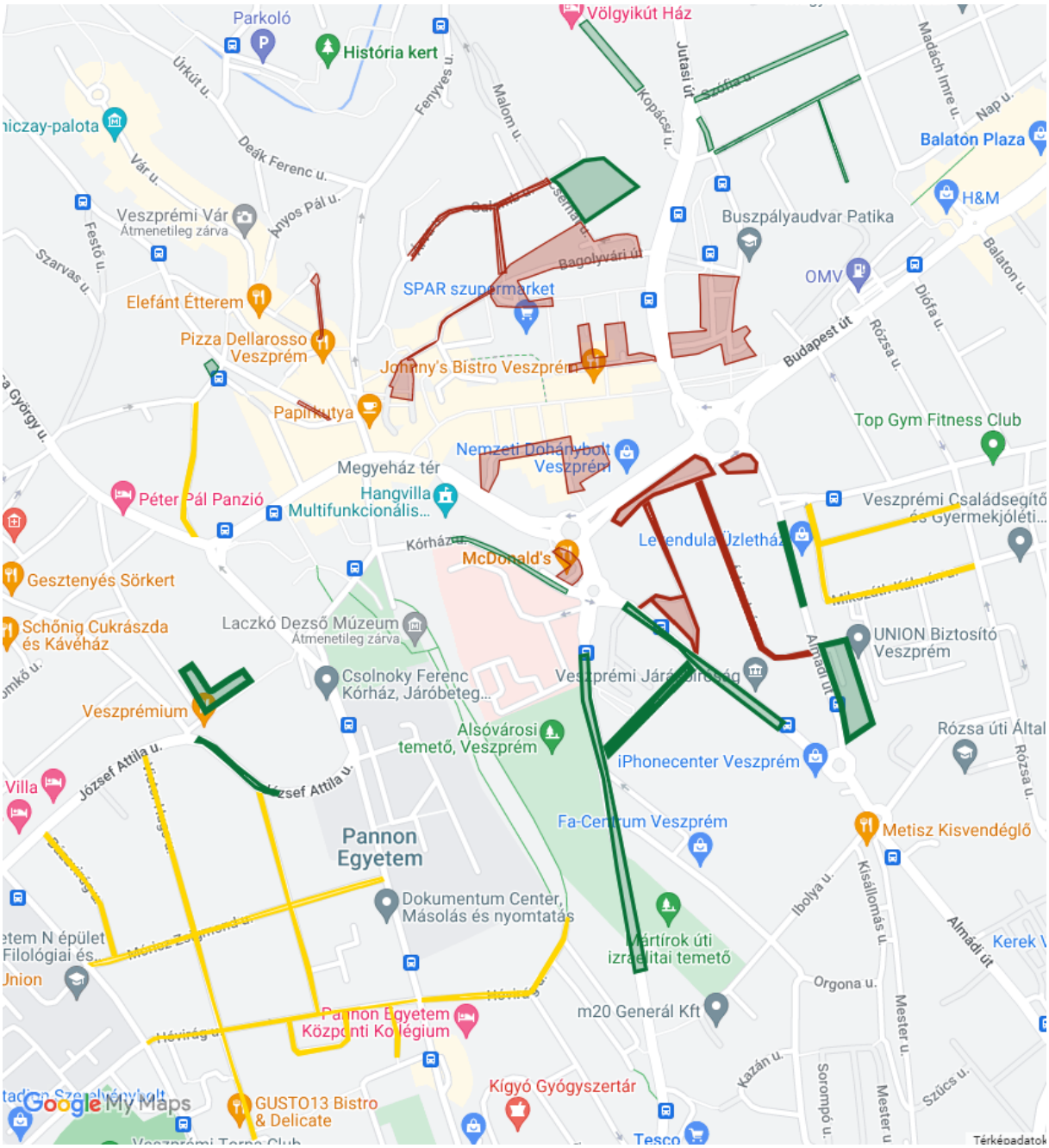

88. ábra: Parkolóterületek területi elhelyezkedése díjszabási zónák szerint (piros, zöld, sárga) Veszprémben. Forrás: VKSZ Zrt. honlapja

2.1.13.8 Digitális és megosztásalapú közlekedési szolgáltatások

Veszprém középtávú víziójában nagy hangsúlyt kap a település innovációs potenciáljának minél hatékonyabb kiaknázása. Ennek egyik sarokköve a digitális és smart technológiák minél szélesebb körű igénybevételének szorgalmazása. A digitalizáció nyújtotta lehetőségek ígéretes felhasználási területe a városi közlekedés, kifejezetten a közösségi közlekedést segítő egyéb szolgáltatások fejlesztése céljából. Veszprém városában egyre inkább jelen vannak az ilyen jellegű szolgáltatások, például a V-Busz utazástervezője (VeszprémGO), amely lehetővé teszi a valós idejű menetrendi adatokról való tájékozódást vagy a Közlekedési Mobiljegy, amelyen keresztül az utasoknak online is lehetőségük nyílik a jegy- és bérletvásárlásra. A 2022-ben megújul autóbuszflotta valamennyi járművén hangos és képi utastájékoztatás segíti a közlekedőket. A V-Busznak jelenleg 21 db, 0-24 órában üzemelő jegykiadó

automatája van a városban, ezek közül 18 db készpénzmentes, 3 készpénzzel is használható, továbbá 8 db frekventált megállóba kültéri digitális utastájékoztató eszközöket helyeztek el.

Az okos megoldások mellett az Önkormányzat a közösségi, megosztásalapú közlekedési szolgáltatásoknak is nagyobb teret kíván engedni a közeljövőben. Ezt segíti elő, hogy 2023 óta városszerte működik a V-Bike, a város saját kerékpármegosztó rendszere, ami 100 elektromos kerékpár bérlésére nyújt lehetőséget 18 gyűjtőállomáson. 2021 óta érhető el Veszprémben a Lime megosztásalapú e-rollerszolgáltató.

Az okosváros-eszközpark bővítésének céljából kidolgozás alatt áll továbbá a település parkolás- és forgalomirányítási rendszerének digitalizálása is, ami smart kijelzőkkel és mobilalkalmazáson keresztül közvetíti majd a parkolók telítettségi adatait.

2.1.14 Közművesítés

2.1.14.1 Víziközművek

2.1.14.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás

Veszprém vízellátásáról a 2023. december óta állami tulajdonban (a Nemzeti Közművek Zrt. tulajdonában) álló Bakonykarszt Zrt. gondoskodik, ami a város mellett még 131 másik település vízellátását biztosítja. Az általuk földfelszín alatti víznyerőhelyekről kitermelt víz többségében karsztvíz, kisebb részben rétegvíz és talajvíz.

Az ivóvíz vízkeménysége Veszprémben 18 és 28 nk° közötti tartományban mozog, magas a kalcium- és magnéziumtartalma. A város közüzemiivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakásainak száma 2023-ban 26 285 db volt, ami a teljes veszprémi lakásállomány 94,9%-a. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza ezen évben 238,1 km, a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 2020-ban 20 591 300 m^3 volt.

Időszak	Lakásállomány (db)	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	Ivóvízzel el nem látott lakások száma (db)
2013	26 499	25 193	1 306
2014	26 562	25 238	1 324
2015	26 587	25 279	1 308
2016	26 689	25 291	1 398
2017	26 809	25 447	1 362
2018	26 980	25 603	1 377
2019	27 152	25 744	1 408
2020	27 362	25 876	1 486
2021	27 444	25 987	1 457
2022	27 643	26 133	1 510
2023	27 677	26 285	1 392

89. ábra: Veszprémi lakások ivóvíz-ellátottsága, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo

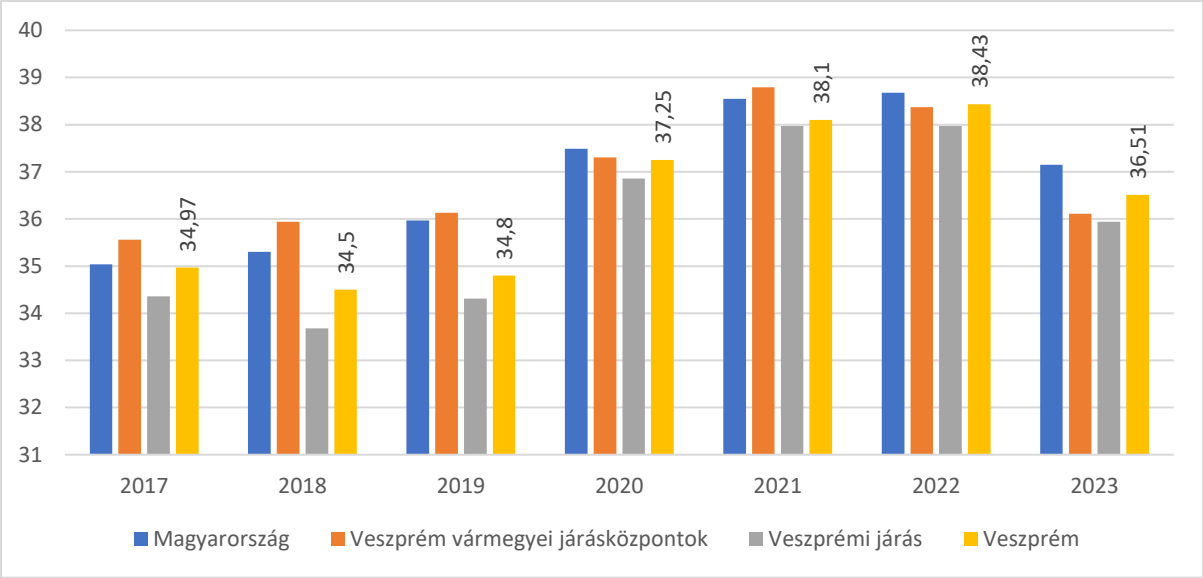

90. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m³), 2017-2023. Forrás: TeIR

Az ivóvízellátás és a csatornahálózat csaknem Veszprém teljes közigazgatási területére kiterjed, ami alól csak a Csatár-hegy zártkerti besorolású szőlőhegye – mint mezőgazdasági terület – képez kivételt. Az ivóvízvételezés itt kihelyezett kútnál lehetséges, melyhez a Bakonykarszt Zrt.-nél kell kártyát igényelni.

2.1.14.1.2 Szennyvízelvezetés

A város szennyvízelvezetését és a szennyvíz kezelését szintén a Bakonykarszt Zrt. végzi, a közcsatornahálózat hossza 193,7 km. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma 26 008 db, ami a teljes veszprémi lakásállomány 93,9%-a, nagyságrendileg az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások arányával megegyezően. Veszprém városán kívül a szennyvíztisztító telep még négy települést tud kiszolgálni, Nemesvámost, Szentkirályszabadját, Hajmáskért és Veszprémfajszot. A szennyvízgyűjtő csatornahálózatba be nem kapcsolt ingatlannal rendelkező magánszemélyek és vállalkozások talajterhelési díjat kötelesek befizetni, ezáltal is ösztönözve a szennyvízhálózatra történő lakossági rákötéseket. A csatornázatlan ingatlanokra vonatkozó előírásokat a 11/2015. (III. 26.) rendelet szabályozza.

A meglévő telepre száraz időben 12 000–15 000 m³/nap mennyiségű szennyvíz érkezik. A tisztított szennyvíz minősége a Bakonykarszt Zrt. szennyvíztisztító telepeinek laboreredményei alapján kedvező, minden érték jóval a vonatkozó határértékek alatt marad.

2.1.14.1.3 Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

A csapadékvíz-elvezetés és a felszíni vízrendezés a város számos stratégiai és fejlesztési dokumentumában kiemelt fontosságú kérdésként jelenik meg. Veszprém területe a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi kategóriába tartozik. A város jobbára nyílt karsztos területen található, így a felszín alatti vizek fokozott védelme szükséges, mivel a karsztvíz – a kedvezőtlen hidrológiai adottságok miatt – a felszíni eredetű szennyeződésekre fokozottan érzékeny. Mivel a város vízellátása teljes egészében a felszín alatti vizek kivételére épül, a rosszul működő csapadékvíz-elvezetés és a felszíni vízrendezés a város teljes lakossága számára kiemelt kockázatot jelenthet.

Talajvízzel a város nagy részén nem kell számolni, csak a völgytalpak közelében jellemző, átlagos mélysége 2-4 méter közötti. Csapadékos időben problémát okoz ugyanakkor a rétegvízszint emelkedése, melynek következtében a mélyebben fekvő területeken (pl. Gyulafirátót) korábban elapadt források erednek meg újra. Ez csapadékvíz elvezetési problémákhoz vezet, melyben ugyanakkor az is szerepet játszik, hogy több esetben a lakosság betemette az elvezető rendszert.

A település zárt csapadékvíz-hálózatának legnagyobb része, mintegy 65 km az önkormányzat tulajdonában és üzemeltetésében áll, míg kisebb hányada magántulajdonban van. A nyílt árkok és záportározók további közel 100 km hosszúságban – a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által fenntartott utak melletti árkok kivételével – önkormányzati tulajdonban vannak. A hálózat alapvetően több ütemben, nem egységes koncepció szerint épült ki a csapadékvíz elvezető rendszer, amelyet zárt csapadékcsatornák, nyílt árkok és záportározók alkotnak, sok helyen hiányos. A 2014-2020 közötti időszakban, a Széchenyi 2020 Program végbement fejlesztések következtében azonban a hálózat a város belterületén már jó lefedettséget biztosít, a külsőbb városrészek ellátottsága azonban további fejlesztéseket igényel. A SECAP megállapításai között szerepel, hogy a kertvárosias városrészekben mielőbbi beavatkozásra van szükség a belterületi csapadékvíz elvezetés rendezését illetően. Ez egyrészt a meglévő csapadékvíz-elvezető csatornák átépítésével, kapacitás bővítésével másrészt új csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítésével lehetséges. A városrészekben kiépült csapadékvízelvezetőcsatorna-kapacitás bővítése hozzájárul a további környezeti káresemények, vízkárok megelőzéséhez. Az eddig csapadékvíz-elvezetéssel nem rendelkező utcákon a kiépített zárt rendszerű csapadékcsatorna megvalósítása hozzájárul a térségben található és érintett felszíni és felszín alatti vizek megfelelő minőségének biztosításához, a belterületre hullott csapadékvizek rendezett elvezetéséhez. A Séd kapcsán feladatként jelentkezik a klímaváltozással sűrűsödő időjárási szélsőségek kezelése – elsősorban a patak befogadó kapacitásának növelését illetően, melyre késeltető tározókapacitások kiépítése szolgálhat alkalmas eszközként.

Mind az ALADIN-Climate, mind a RegCM modellek alapján hosszútávon az éves csapadékmennyiség csökkenése várható. Ez mutatja, hogy a lehullott csapadék összegyűjtése és újra felhasználása egyre fontosabbá válik majd Veszprémben. Amellett, hogy a csapadékmennyiség, az eloszlása várhatóan egyre kevésbé lesz egyenletes. Ennek következtében az aszályos időszakok (amikor különösen fontos az összegyűjtött csapadék felhasználása) és az extrém csapadékmennyiség rövid időn belüli lehullása is gyakoribbá válik. A SECAP a szélsőséges csapadékeloszlást magas kockázatúként tartja számon, melynek intenzitása és gyakorisága várhatóan növekedni fog. Már 2004-2014 között megfigyelhető, hogy minden vizsgált évben a legkisebb csapadékmennyiségű hónapban 25 mm alatti értéket regisztráltak, a legnagyobb csapadékmennyiségű hónap esetén pedig mindössze egy évben nem haladta meg ez az érték a 150 mm-t. 2023-ban a HungaroMet adatai alapján az éves csapadékmennyiség 824 mm közé tehető.

2.1.14.2 Energiaközművek

2.1.14.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Veszprém energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül földgáz, villamosenergia és távhő áll rendelkezésre.

A VVI Kft. feladata lehet az önkormányzati intézmények és városi infrastruktúrák energiafelhasználásának nyomon követése, elemzése és optimalizálása, amely hozzájárulhat az energiahatékonyság növeléséhez és az üzemeltetési költségek csökkentéséhez. A Kft. koordinálhatja az energiahatékonysági beruházások előkészítését és megvalósítását, például épületenergetikai korszerűsítések, intelligens energiamenedzsment rendszerek vagy megújuló energiaforrások

alkalmazásának területén. Emellett szerepet vállalhat az önkormányzati energiaadatok kezelésében, a karbonsemlegességi célok teljesítésének nyomon követésében, valamint a városi klíma- és energiastratégiák megvalósításának szakmai támogatásában. A társaság hozzájárulhat továbbá a helyi energiaellátás biztonságának erősítéséhez, az energiatudatosság növeléséhez és az innovatív, fenntartható energetikai megoldások városi szintű bevezetéséhez.

2.1.14.2.1.1 Villamosenergia-ellátás

A térség, így Veszprém legjelentősebb villamosenergia-szolgáltatója az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Év	Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000 kWh)	A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh)
2013	223 931	55 862
2014	225 812	55 092
2015	232226	54 708
2016	242 640	53 626
2017	253 753	54 513
2018	257 152	52 862
2019	260 726	52 870
2020	264 299	55 930
2021	275 627	56 750
2022	274 942	51 393
2023	260 940	58 377

91. ábra: Szolgáltatott összes és háztartási felhasználású villamosenergia-mennyiség Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo

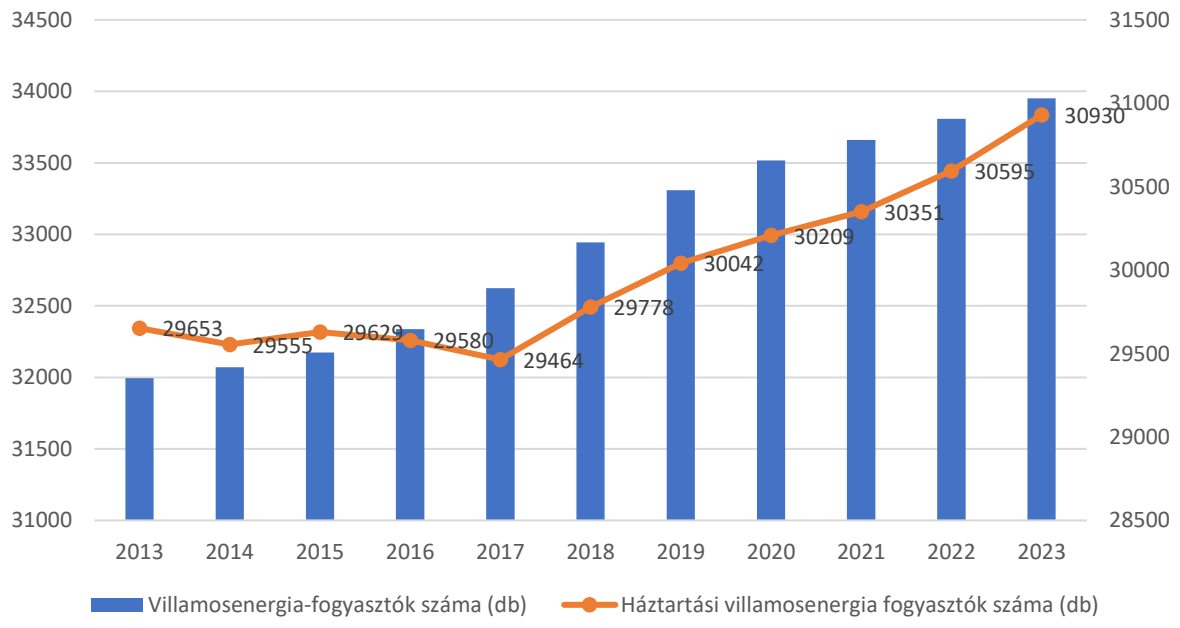

92. ábra: Villamosenergia-fogyasztók száma Veszprémben, 2013–2023. Forrás: KSH Statinfo

A város fenntartható energia- és klímaakciótervében (SECAP) szereplő 2014-es adatok alapján nem volt jelen megújuló alapú energiaforrás: a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés során előállított 55 092 MWh villamos energiához tartozó energiahordozó-bevitel úgyszintén 55 092 MWh földgáz,

melynek szén-dioxid-kibocsátása 11 128,58 tonna volt. Ezzel szemben 2022-ben a lakosság számára szolgáltatott villamosenergia nagysága 51 939 MWh volt, ami 18 501,48 tonna CO_2-kibocsátásnak feleltethető meg.

Veszprém Energetikai Stratégiája ambiciózus célokat tűzött ki a fenntartható és hatékony energiahasználat érdekében. Egyik kulcsfontosságú célja, hogy a felhasznált energia 25%-a megújuló forrásokból származzon.

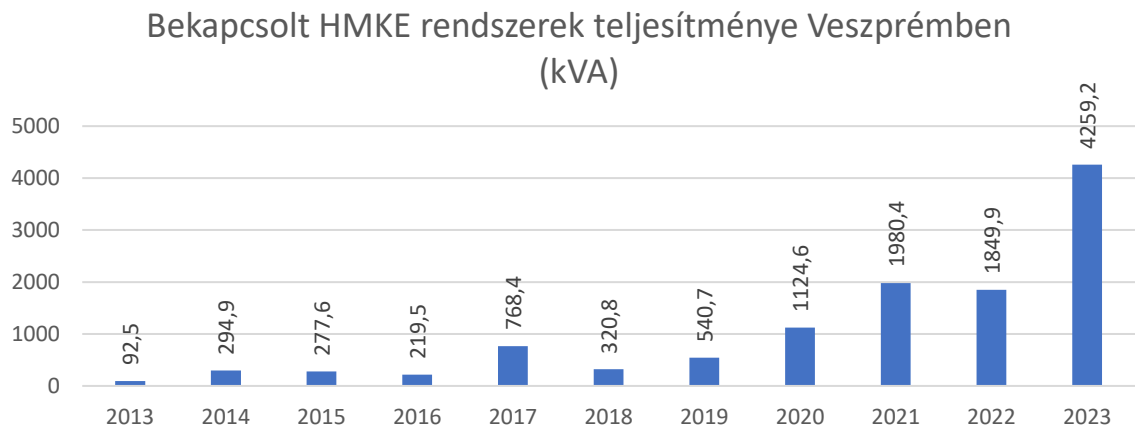

93. ábra: Bekapcsolt HMKE rendszerek teljesítménye Veszprémben (kVA) (forrás: TEQTOS adatkérése az E-On szolgáltatótól, 2024).

A Veszprémben működő háztartási méretű kiserőművek (napelemek) teljesítménye hullámzó tendenciákat mutat: 2017-ig folyamatosan nőtt, azt követen egy jelentősebb visszaesés következett, majd 2020-tól ismért egyre több ilyen erőművet telepítenek. A legjelentősebb fellendülés 2023-ban értékelhető, ami részben az energiaárak növekedésének, részben a napelem telepítési támogatásoknak köszönhető.

2.1.14.2.1.2 Gáz- és távhőellátás

A teljes megye, ezen felül Somogy és Zala megye vezetékes földgázszolgáltatását az E.ON Közép-dunántúli Gázszolgáltató Zrt. vezetékhálózata biztosítja.

Év	Összes gázfogyasztó (db)	Háztartási gázfogyasztó (db)	Háztartási gázfogyasztók közül fűtési fogyasztó (db)	Háztartások részére szolgáltatott gáz (ezer m3)	Összes szolgáltatott vezetékes gáz (ezer m3)
2013	23 529	22 174	13 881	21 377	66 118
2014	23 638	21 996	13 770	17 770	60 026
2015	23 582	22 137	13 747	20 116	58 516
2016	23 736	22 407	14 592	18 786	55 432
2017	23 989	22 472	14 649	19 473	61 088
2018	24 051	22 590	14 742	19 084	58 726
2019	24 279	22 739	14 830	18 200	58 903
2020	24 369	22 851	15 013	18 636	57 783
2021	24 434	22 909	15 105	20 116	59 468

2022	24 254	22 583	22 582	19 023	59 110
2023	24 275	22 545	22 544	14 175	37 590

94. ábra: Gázszolgáltatás Veszprémben, 2013–2023. Forrás: KSH Statinfo

A távhőellátásról a Veszprémi Közszolgáltató Zrt. gondoskodik, a Haszkovó Utcai Fűtőerőmű révén. Az elmúlt tíz évben a lakásállomány bővülésének köszönhetően a távhőellátásban részesülő lakások aránya a teljes veszprémi lakásállományhoz mérten évről évre csökkent.

Távfűtésbe bekapcsolt lakások az alábbi területeken találhatók Veszprémben:

- Jutasi úti lakótelep,
- Belváros Kossuth Lajos utca és Bagolyvári utca közti területei,
- Ördögárok utca lakóépületei,
- és a Stadion utca nyugati oldalán elhelyezkedő lakóépületek.

Év	Lakás-állomány (db)	Távfűtésbe be-kapcsolt lakások száma (db)	Távfűtésbe bekapcsolt lakások aránya a lakás-állományon belül (%)	Távhőellátásra felhasznált hőmennyiség a lakosság részére (GJ)
2013	26 499	7869	29,70%	243 081
2014	26 562	7869	29,63%	213 593
2015	26 587	7869	29,60%	223 771
2016	26 689	7870	29,49%	231 971
2017	26 809	7869	29,35%	242 196
2018	26 980	7869	29,17%	225 567
2019	27 152	7867	28,97%	225 326
2020	27 362	7867	28,75%	227 696
2021	27 444	7863	28,65%	238 811
2022	27 643	7862	28,44%	225 845
2023	27 677	7862	28,41%	217 265

95. ábra: Távhőellátásban részesülő lakások száma, aránya Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH

Veszprém Megyei Jogú Város energetikai stratégiája 2010-2025 között tíz vertikális célt határozott meg, melyek közül a második, hogy „a felhasznált energia 25%-a megújuló energiaforrásokból származzon”. A városvezetés az energiafüggőség csökkentése és a megújulóenergia-direktíva előírásainak végrehajtása érdekében fogalmazott meg célt és hozzá kapcsolódó akcióprogramokat. A távhőszolgáltatás korszerűbbé tételére öt alternatívát vizsgáltak meg, melyek közül a város 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programjába a biomassza alapú hőerőmű létrehozása került be. Veszprém város 50 km-es környezetében nagy mennyiségben rendelkezésre álló biomassza hasznosítása elsősorban tüzeléssel lehetséges. Ez a nyersanyag faapríték vagy fahulladék lehet. Tekintettel a Bakony közelségére, illetve az ott folyó erdőművelésre, biztosítható, hogy egy 30 MW teljesítményű biomassza erőmű ellátható legyen olyan fahulladékkal, amely más célra történő hasznosítása nem, vagy gazdaságtalanul oldható meg.

Fűtő-, hűtőüzemek	Kibocsátott fűtés, hűtés (MWh)	Energiahordozó-bevitel (földgáz, MWh)	Szén-dioxid-kibocsátás (t)
Kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés	16 599	16 599	0
Távfűtés (csak hő)	42 734	42 734	8632
Összesen	59 333	59 333	8632

96. ábra: Hőtermelés Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019

2016 és 2017 között Veszprém önkormányzata a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Otthon Melege Programja állami társasház-korszerűsítési pályázat keretein belül öt társasház energetikai korszerűsítéséhez és felújításához járult hozzá 61 millió forinttal.

2.1.14.2.1 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Ágazat	Villamos energia	Fűtés, hűtés	Földgáz	Dízel	Benzin	Összesen
Épületek, berendezések, létesítmények és ipar (MWh)						
Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények	1223	5203	2963	0	0	9389
Lakóépületek	55 092	59 333	45 914	0	0	160 339
Közvilágítás	2573	0	0	0	0	2573
Ágazat összesen:	58 888	64 536	48 877	0	0	172 301
Közlekedés (MWh)						
Önkormányzati flotta	0	0	0	2691	218	2909
Közösségi közlekedés	0	0	0	8370	0	8370
Ágazat összesen:	0	0	0	11 061	218	11 279
Mindösszesen:	58 888	64 536	48 877	11 061	218	183 580

97. ábra: Energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakciósterve, 2019

Magyarország végső energiafogyasztása 2022-ben 15,3%-ban történt megújuló energiaforrásból, melyből a legnagyobb arányt a napenergia (61,8%) képviselte[11]. A villamosenergia-fogyasztás terén valamelyest alacsonyabb az aránya a megújulóknak, 2022-ben 15,3% volt. Ezen belül a biomassza 3%, míg a napenergia 19,6%-ot tett ki. Ez utóbbi az elmúlt években jelentősen mértékben növekedett, a 2012-es 9,4 GWh-ról egészen 6960 GWh-ra.

A megújuló energiaforrások eloszlása az országban egyenlőtlen, mely következtében egyes térségek jobban, míg mások kevésbé tudják ezeket kiaknázni. A nagy erőművek általában nem a nagyobb várások közelében találhatóak (kivéve a specializálódott városok, pl. Paks), emiatt a helyben előállított energia mértéke általában csekély.

[11] forrás: KSH, https://www.ksh.hu/stadat_files/ene/hu/ene0012.html

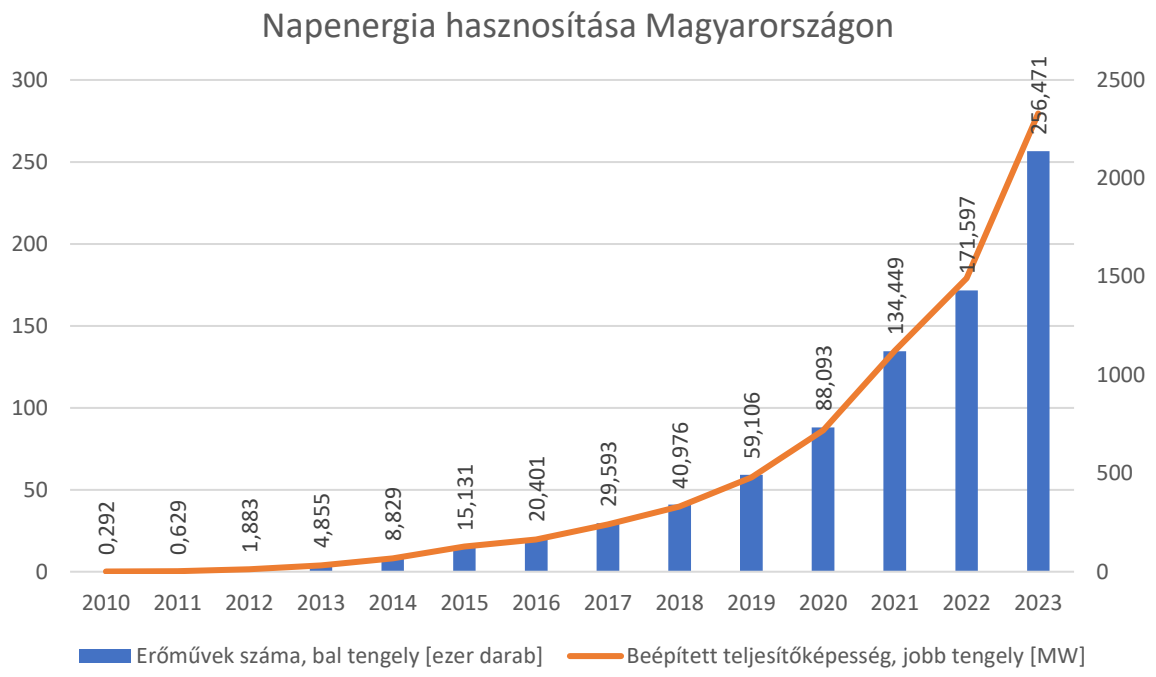

98. ábra: Napenergiaerőművek és teljesítőképességük Magyarországon (Forrás: https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/telepulesek-infrastrukturalis-ellatottsaga-2023/index.html#intenzvennttanapenergithasznosthztartsimretkisermvekszmasbeptettteljestkpessge)

Veszprém vármegyében összesen 12,367 MW névleges teljesítménnyel bíró naperőművi kapacitás található (mely a legalacsonyabb érték az országban), szélerőművekből Csetény (4 MW), Szápár (2 MW) és Várpalota (0,25 MW) településeken összesen 6,25 MW maximális kapacitás[12]. Ajkán található egy biomassza égetésével hőt és villamosenergiát előállító erőmű, melynek villamosenergia-teljesítménye 131,6 MW[13], továbbá Királyszentistvánon van egy hulladékégető, 9 600 tonna/év égetési kapacitással[14].

A megyében elérhető összes megújuló villamosenergia termelési szintje közelíti Veszprém átlagos villamosenergia-fogyasztását. A jövőben ennek további növelése érdekében a természeti adottságok lehetővé teszik mind a geotermikus, mind a naperőművek telepítését, a bennük rejlő potenciál kiaknázását.

2.1.14.2.2 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati épületállományról teljes körű energiahatékonysági vizsgálati adatok 2007-ből érhetők el, azóta csak egyes konkrét épületekről készült felmérés. Az önkormányzat mindazonáltal elkötelezett az intézményi épületek energetikai megújítása iránt, a 2014–2020-as európai uniós programozási időszakban többek közt az alábbi intézményekben valósultak meg releváns fejlesztések:

- 1. sz. Idősek Otthona liftkorszerűsítése
- Aprófalvi Bölcsőde energetikai korszerűsítése

[12] Statisztika – Magyar Szélenergiai Társaság (2021)
[13] https://biomassza.veolia.hu/telephelyek/ajkai-eromu/
[14] Fűzfői Hulladékégető Kft. Kapacitásbővítés, 2018. július 2., http://www.kormanyhivatal.hu/download/5/86/a4000/Fuzfoi_Hulladekegeto_kapacitas_bovites_dokumentacio.pdf

- Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola felújítása és bővítése
- Hangvilla megújítása
- Módszertani Bölcsőde energetikai korszerűsítése
- Örödögárok u. 5. szám alatti gyermekorvosi rendelő felújítása
- Városháza épületfelújítása (I. ütem)
- Vilonyai u. 2/B. szám alatti gyermekorvosi rendelő felújítása
- Völgyikút utcai Idősek Otthona energetikai korszerűsítése

A 2021-2027-es ciklusban releváns TOP Plusz fejlesztések:

- Mentálhigiénés nappali ellátás kiépítése a Török Ignác utcai idősellátó egységhez kapcsolódóan és a Hóvirág utcai idősellátás korszerűsítése, demens nappali mentálhigiénés ellátás feltételrendszerének kialakításával
- Új nappali foglalkoztató létesítése fogyatékkal élő felnőttek számára a Kőhíd utcában
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Cholnoky utcai telephelyének fejlesztése
- Rózsa Úti Általános Iskola részleges megújítása
- Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola részleges megújítása
- Cholnoky Jenő Általános Iskola részleges megújítása
- Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola részleges megújítása

A 2021-2027-es ciklusban releváns DIMPO Plusz projekt:

- Energia menedzsment rendszerek fejlesztése és bevezetése önkormányzatok számára

2.1.14.3 Elektronikus hírközlés

Veszprém területén – a 88-as körzetben – az egykori Invitel Zrt., azaz a ONE a vezetékestelefon-szolgáltatás egyetemes szolgáltatója. Szélessávú kábelen nyújtott internet- és televízió-szolgáltatást a ONE (egykori Vodafone, UPC és Digi) és korlátozott százalékban a Telekom, míg műholdas szolgáltatást a ONE és a MindigTV.

Év	Internet-előfizetések száma (db)
2017	22 704
2018	21 986
2019	24 491
2020	23 814
2021	23 961
2022	24 162
2023	24 834

99. ábra: Internet-előfizetések száma Veszprémben, 2017-2023. Forrás: TeIR

2.1.15 Környezetvédelem

Veszprém MJV Önkormányzata a felsőbb jogszabályok értelmében köteles a település adottságait, sajátosságait és gazdasági lehetőségeit figyelembe véve saját környezetvédelmi programot kidolgozni. A város legutóbbi környezetvédelmi programját 2023-ban fogadta el a Közgyűlés, a 2023-2026-os időszakra vonatkozó környezetvédelmi célkitűzéseket foglalta magában, amelyek a város környezeti állapotának javítása, ennek révén pedig egy egészségesebb lakókörnyezet biztosítása érdekében végzett feladatokra vonatkoznak. A város erőfeszítéseinek sikerességét tükrözi, hogy az Európai Klímaszövetségtől Klímasztár-díjat, az Entente Floreale Europe környezetszépítő versenyen pedig arany minősítést szerzett.

Veszprém környezeti- és természetiérték-megőrzésével kapcsolatos teendői nem összpontosulnak egy kijelölt szervezetnél, hanem szakági felelősök gondoskodnak róluk.

2.1.15.1 Talaj

Veszprém a Dunántúli-középhegység részét képező, nagyjából 300 méter tengerszint feletti magasságú Veszprém–Nagyvázsonyi-medence kistájon belül helyezkedik el. Jellemző felszínalkotó kőzetei a dolomit és a mészkő, ezen kívül főleg löszterületek és finomszemű lejtőképződmények (agyag, homok). A város karsztosodott területen fekszik, domináns talajtípusa az ezeken a tömör, karbonátot tartalmazó, repedezett kőzeteken kialakult rendzina talaj. Az ilyen talajtípust sekély termőréteg jellemzi, amelyen átjutva a különféle szennyeződések könnyen mélyre tudnak szivárogni a karbonátos kőzeteken át a karsztvizekbe. Tekintettel arra, hogy Veszprém ivóvízbázisait legnagyobb részben karsztvizeknél található vízlelőhelyek alkotják, a település földtani közegének védelme és a talajminőség megőrzése kiemelt jelentőségű.

A rendzina talaj mellett a település déli részein jellemző továbbá a barna erdőtalajok, illetve Veszprémtől északkeletre (a Séd-patak völgyében) kis kiterjedésben a réti talajok, északon pedig kiváló adottságokkal rendelkező szántóterületek jelenléte.

Talajtípus	Talajérték-szám	Termő-réteg-vastagság	Szerves-anyag-készlet	Talajképző kőzet	Vízgazdálkodási tulajdonság
Rendzina	20–10	20–40 cm	200–300	mészkő, dolomit	sekély termőrétegűség miatt szélsőséges vízgazdálkodású talajok
Ramann-féle barna erdőtalajok	60–50	> 100 cm	100–200	löszös üledék	közepes víznyelésű és vízvezető képességű, nagy vízraktározó képességű, jó víztartó talajok
Réti talajok	60–50	> 100 cm	200–300	glaciális és alluviális üledék	jó víznyelésű és vízvezető képességű, jó vízraktározó képességű, jó víztartó talajok

100. ábra: Veszprémben jellemző talajtípusok és főbb ismérveik. Forrás: Veszprém Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programja 2023-2026.

2.1.15.2 Felszíni és felszín alatti vizek

2.1.15.2.1 Felszíni vizek

Veszprém a Herendnél eredő Séd-patak vízgyűjtő területének részét képezi. A terület enyhén vízhiányos: átlagos vagy száraz időszakban a patak vízhozama Veszprémhez közeledve fokozatosan csökken, esetenként akár a város nyugati határa előtt, a Csatár-hegy környékén is elapadhat. Ez a hozamcsökkenés azonban némileg kompenzálódik a Veszprém nyugati határától beljebb eső források, forrásfakadások révén. Tartósan csapadékmentes, száraz szezonokban Veszprém területén, az Állatkert és az Aranyos-völgy közötti szakaszon időnként vízhiány lép fel, majd az Aranyos-völgytől újra nő a hozam.

A régió vizeinek állapotfelmérését, minőségellenőrzését, az e köré csoportosuló adatgyűjtési és üzemeltetési, valamint kárelhárítási feladatokat a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látja el. A Séd-patak vízminősége, összetétele általában jó vagy tűrhető, kedvezőtlenebb értékeket elsősorban ökológiai állapota alapján és bakteriális szempontból ér el.

Veszprém MJV területén hét forrás, illetve forráscsoport található: az Aranyosvölgyi-források, a Laczkó-források, az Unger-forrás, a Tekeres-források, a Kiskúti csárda-forrása, a Jutasmajori-forrás, valamint a Völgyikút-forrás.

A Veszprémi-Sédből rendszeresen vízkivétel zajlik öntözési célból, illetve dísztavak, tározók vízpótlására. Jelentősebb felhasználó az erdőgazdaság, mely vaditató tavak feltöltésére, vízpótlására használja a patak vizét. Hozamát Veszprém alatt mérik, átlagos értéke 20 000–30 000 m^3/nap.

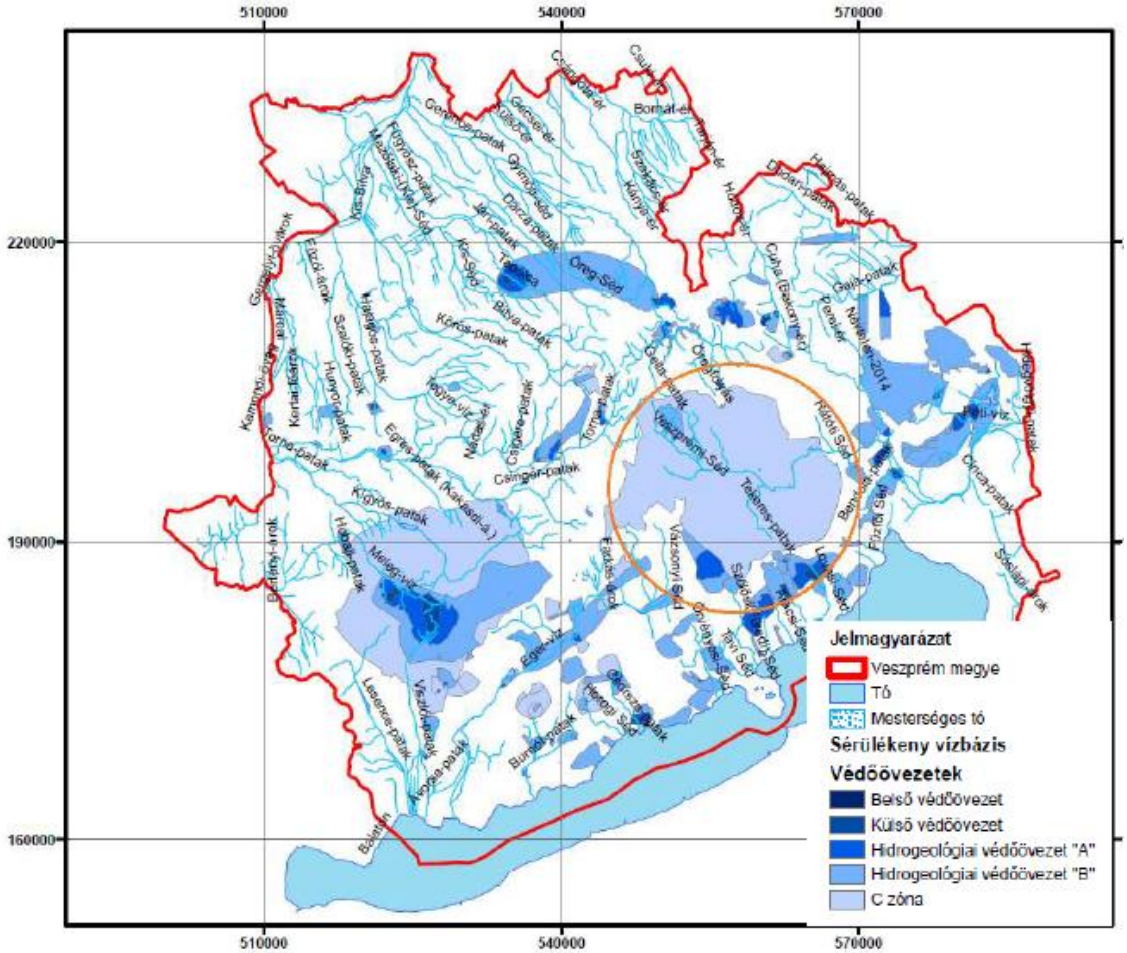

101. ábra: Veszprém vármegye vízbázisvédő övezetei. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja 2015-2020

2.1.15.2.2 *Felszín alatti vizek*

Veszprém egész területe kiemelt felszín alatti vízminőségvédelmi területnek számít, a város ivóvízgazdálkodása teljes mértékben a felszín alatti vízkészleteken alapszik, illetve ezek felhasználásával történik. A város területén hat felszín alatti ivóvízbázis üzemel

Vízbázis neve	Vízbázis státusza	Vízbázis védendő termelése (m^3/nap)	Sérülékeny-e?
Gyulafirátót községi vízmű	üzemel	630	igen
Veszprém Újmajor honvédségi bázis	üzemel	14	igen
Veszprém, Aranyosvölgyi vízbázis	üzemel	5300	igen
Veszprém, Kádárta	üzemel	6300	igen
Veszprém városi vízműtelep	üzemel	7000	igen
Veszprém, Séd-völgyi vízbázisok	üzemel	15650	igen

102. ábra: Felszín alatti vízbázisok Veszprémben. Forrás: Magyarország Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terve – 2021., vitaanyag, 2.1. melléklet

Összefüggő talajvíztükör csak a Séd-patak Veszprém alatti völgyében tudott kialakulni, nitrátkoncentrációja – sejthetően mezőgazdasági okokból – esetenként magas. A karsztvizekbe mélyülő kutak száma alacsony, mélységük és vízhozamuk nagy szélsőségek között ingadozik (karsztos terület). A város felszíne alatt a k.1.1. Dunántúli-középhegység, Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtő területe elnevezésű víztest található, a kommunális ivóvízellátás ebbe a karsztos víztestbe mélyülő kutakkal történik. Veszprém vízbázisai közül az aranyosvölgyi, a séd-völgyi, a gyulafirátóti és a kádártai megyei szinten is kiemelkedő kapacitással rendelkezik.

103. ábra: A felszín alatti vizek mélysége Veszprém környékén. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja, Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

2.1.15.3 Levegőtisztaság és -védelem

Veszprém városa az utóbbi évtizedben kiemelt figyelmet fordított a klímaváltozás elleni védekezésre, a természet megóvására és a minél fenntarthatóbb energiagazdálkodás feltételeinek megteremtésére, valamint az ehhez kapcsolódó intézkedések stratégiai szintű kidolgozására. Ennek érdekében készült el 2019-ben a település fenntartható energia- és klímaakcióterve (SECAP). A stratégia célja, hogy Veszprém MJV előrehaladjon a dekarbonizációban, ellenállóbb legyen a klímaváltozással szemben, illetve a város polgárai hozzáférjenek a biztonságos, fenntartható és megfizethető energiához. Ennek érdekében az Akcióterv feltárja a település területéhez kötődő CO_2-kibocsátás mértékét és forrásait, hogy a helyi adottságok figyelembevételével olyan energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokat felhasználó megoldásokat mutasson be, valamint javasoljon, amelyekkel az önkormányzat elérheti 2030-ig a legalább 40%-os CO_2-kibocsátáscsökkentési célt.

A SECAP megállapításai alapján Veszprém levegőminőségét alapvetően az emberi tevékenységből, főleg az ipari üzemekből, a közlekedésből és a fűtésből származó kibocsátások határozzák meg. A diffúz légszennyező hatások mellett befolyásolják még a levegőminőséget a térség domborzati viszonyai, valamint az uralkodó meteorológiai tényezők (évszak, napszak, szélirány, csapadék stb.).

Az antropogén kibocsátók közül a legmeghatározóbb a közlekedés. Bár a helyi közösségi közlekedés irányításáért felelős V-Busz Kft. az autóbuszállományának energiatakarékos járművekre való cserélésével törekszik a közlekedést fenntarthatóbb módon üzemeltetni, a kibocsátás mértékére ez csekély hatással van, mivel Veszprémben is a személygépjárművel történő közlekedés dominál. A regisztrált gépjárművek száma emelkedő tendenciát mutat, melyet a koronavírus-járvány hatásai tovább erősítettek. A fokozott gépjárműhasználat következtében a település központi részein nagyobb a levegő szennyeződéssel (elsősorban nitrogén-dioxiddal) való terheltsége, kiváltképp a forgalmasabb órákban.

A közlekedés mellett az emissziók másik fő forrását a lakossági fűtés jelenti, ám az ebből származó kibocsátások a gáztüzeléssel történő fűtés növekvő elterjedtsége miatt folyamatosan csökkennek. A levegő összetételére a téli hónapokban, fűtési szezon során magasabb nitrogén-dioxid koncentráció jellemző, a kerti hulladék és avar égetésének időszakában pedig a kén-dioxid, nitrogén-oxid és a szálló por tartalma növekszik meg, azonban egyik szezonban sincs határérték felett a levegő terheltsége.

A harmadik fő kibocsátó az ipar. A SECAP vizsgálata megállapítása szerint a Veszprémben működő vállalatok igyekeznek környezetkímélő technológiákat alkalmazni, melynek köszönhetően az ipari tevékenységből nem származik jelentős kibocsátás. Ezt a megállapítást támasztja részben alá, hogy Veszprém habár a legnépesebb település, csak a harmadik legnagyobb szennyezőanyag-kibocsátó a megyében (Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2018–2022), Ajka és Pétfürdő megelőzi a sorban. A SECAP által felsorolt fő ipari kibocsátók: Magyar Közút Nonprofit Zrt., Frissbeton Kft., COTHEC Kft. (2019 óta Engie Magyarország Kft.), VKSZ Zrt., Lasselsberger Knauf Kft. (2020 óta Cemix Hungary Kft.), Valeo Auto-Electric Magyarország Kft., Balaton Bútor Kft., Polus-Coop Zrt.

Összességében a SECAP megállapításai szerint a város levegőminősége az átlagosnál kedvezőbb, a különböző szennyezőanyagok koncentrációja a Jó és a Kiváló kategóriába esnek. A kedvező eredmények mellett a tanulmány megfogalmaz különböző javaslatokat, melyekkel tovább lehetne javítani a település szennyezőanyag-kibocsátását: az ingatlanállomány felújítása és hőszigetelése, az energiahatékonyság javítása érdekében az elavult berendezések (pl. széntüzelésű kazánok) felújítása vagy cseréje, megújuló energiaforrások telepítése. Az önkormányzat ezt elsősorban a saját épületállományán és működésén tudja végrehajtani, de szabályozási eszközökkel befolyásolni tudja a lakosság, az ipar, a szolgáltatói szektor jövőbeli kibocsátását is. A fenntartható fejlődés megvalósítására

és az ahhoz elengedhetetlenül szükséges szennyezőanyag-kibocsátás csökkentésére az Európai Unió jelentős forrásokat szán a 2021–2027 közötti pénzügyi időszakban.

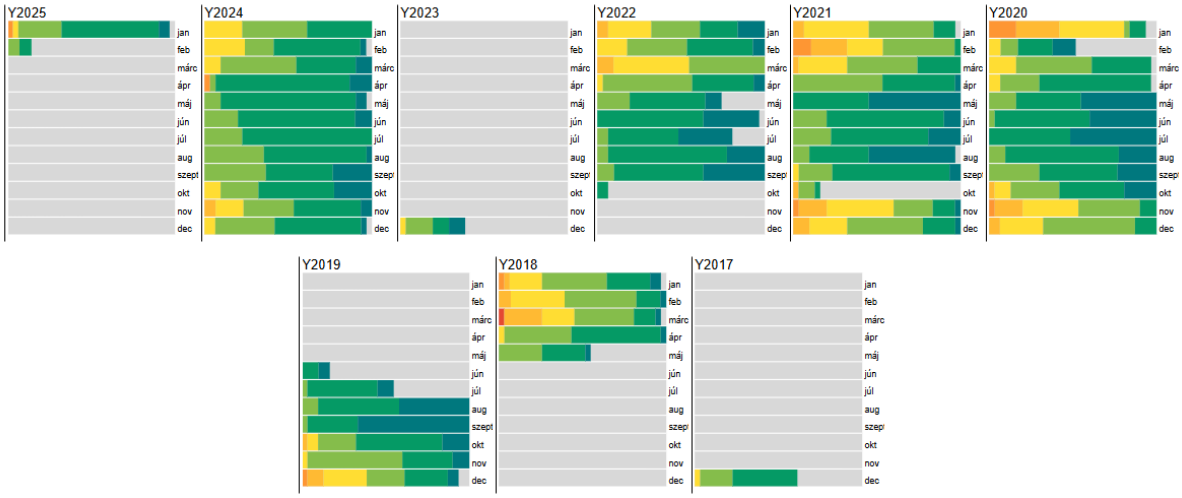

104. ábra: Veszprém levegőminősége 2017 december -2025 január között. Forrás: aqicn.org World Air Quality Index Project

2.1.15.4 Zaj- és rezgésterhelés

A Veszprémhez hasonló paraméterekkel rendelkező városok zajterhelése tipikusan a közúti forgalomból, ipari, illetve építési, kivitelezési, valamint szabadidős és szórakoztató tevékenységekből származik. A város területén érzékelhető zajokat háromféle módon mérik: hatósági, vállalkozói, illetve a Pannon Egyetem által levezényelt mérések útján.

A település Környezetvédelmi Programjának megállapításai alapján Veszprém Megyei Jogú Város jelenlegi zaj- és rezgéshelyzetét a város túlnyomó részén a közúti közlekedéstől eredő zajkibocsátás határozza meg, ami szintén a megnövekedett gépjárműforgalomnak tudható be. A várost elkerülő körgyűrű megvalósulása csökkentheti a belterület ilyen jellegű terheltségét.

Az ipari létesítményekből eredő zajterhelés szempontjából Veszprém helyzete kedvező, hiszen a nagyobb zajkibocsátással járó üzemi tevékenységek jellemzően a város külső részein, a sűrűn lakott területektől messzebb zajlanak. Jelen állapotban a szolgáltatói-szabadidős tevékenységekből származó zajterhelés szintén nem okoz problémát, ami a Veszprém településszerkezetére jellemző egyfunkciójú lakóterületeknek köszönhető. Az utóbbi évek során mindazonáltal egyre több zenés, éjszaka is nyitva tartó szórakozóhely létesül településszerte, amelyből adódóan az általuk okozott intenzívebb zajkibocsátás nem megfelelő moderálása a későbbiekben területhasználati konfliktushoz vezethet.

2.1.15.5 Sugárzásvédelem

2.1.15.5.1 Nukleáris környezetbiztonság

A Veszprém megyei környezetvédelmi program összegzése szerint az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) látja el az országos nukleárisbaleset-elhárítási korai riasztási feladatokat és ennek érdekében működteti az Országos Sugárfigyelő Jelző és Ellenőrző Rendszer távmérőhálózatát és az azt felügyelő hazai környezeti radiológiai monitoring adatcsere központot.

A lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási viszonyok és a környezetben mérhető radioaktív anyagkoncentrációk országos ellenőrzési eredményeinek gyűjtése az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer alapfeladata, melynek mérési adatai az EU Sugárzási Környezeti Monitoring Központjába is eljutnak. Folyamatosan

üzemel az egyes ágazatok által működtetett országos kiterjedésű monitorozó rendszerek közötti információcsere is.

2.1.15.5.2 Katasztrófavédelmi besorolás

Magyarország településeit a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) kormányrendelet 21-24. §-a alapján az annak 2. számú mellékletében foglalt besorolási szabályok figyelembevételével I-III. katasztrófavédelmi osztályba kell besorolni. A besorolást a települést érintő veszélyeztető hatások komplex elemzése alapján, kockázatbecslés útján kell megállapítani.

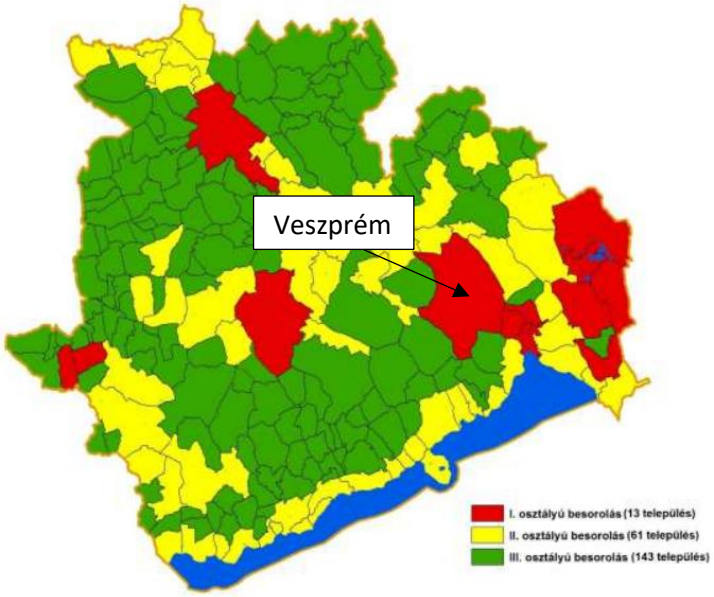

105. ábra: Települések katasztrófavédelmi besorolása 2025. Forrás https://veszprem.katasztrofavedelem.hu/application/uploads/documents/2025-01/85070.pdf

Veszprém a 2025-ben az I. osztályba tartozik, korábban a II. osztályba sorolták. Az I. osztályba kell sorolni azokat a településeket, amelyek:

- közvetlenül veszélyeztetettek az atomerőmű 3 km-es és a kutatóreaktor 1 km-es körzetében,
- veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem vagy a veszélyes katonai objektumokkal kapcsolatos hatósági eljárás rendjéről szóló kormányrendelet szerinti veszélyes katonai objektum (a továbbiakban: veszélyes katonai objektum) által veszélyeztetettek és külső védelmi terv készítésére kötelezettek,
- az egyes veszélyeztető hatások kockázatbecslése és a kockázati mátrixban történő elhelyezése alapján a 2. melléklet b) pontja szerinti I. besorolást kapják, vagy
- területén az egyes veszélyeztető hatások egymásra gyakorolt és együttes hatására tekintettel indokolt a települést fokozottabb védelemben részesíteni.

2.1.15.5.3 Radioökológiai szennyezettség

Veszprémben a Pannon Egyetem Radiokémiai és Radioökológiai Intézete, valamint a Radioökológiai Tisztaságért Társadalmi Szervezet foglalkozik sugárszennyezettség-méréssel.

Az 1993-ban létrejövő szervezet a Veszprémi Egyetemmel együttműködve részt vesz Veszprém megye, a régió, illetve az ország különböző kiemelt helyei természetes és mesterséges forrásokból származó

radioökológiai szennyezettségének felmérésében, amelyet a Veszprémi Egyetem oktatóinak, hallgatóinak, ösztöndíjas gyakornokainak, illetve társadalmi aktívák bevonásával folyamatosan végez.

Ezen kívül ipari melléktermékek, építőanyagok, különböző ipari alapanyagok és késztermékek, élelemanyagok, és egyéb környezeti minták radiológiai vizsgálatát végzi, valamint radioökológiai, sugárvédelmi, sugárzási szintek csökkentését célzó kutatásokat, számításokat, elemzéseket, modellezéseket végez.

Esetleges nukleáris, illetve sugárbalesetek esetén a szervezet minták radioaktivitásának mérésével, illetve a lakosság sugárterhelését csökkentő szükséges beavatkozások kidolgozásával az önkormányzati szervek a lakosság és a lakosságot ellátó vállalatok, üzemek rendelkezésére áll.

Különböző fórumok, ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok megszervezésével vesz részt egyetemi és lakossági tájékoztatásokon.

2.1.15.5.4 Veszélyes hulladékok kezelése és elszállítása

A veszélyes hulladékok elszállítását Veszprémben 2025-től a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. megbízásából a Depónia Nonprofit Kft. látja el végzi. A lakosok bizonyos veszélyes- és különleges kezelést igénylő hulladékukat egy átlagos háztartásban keletkező mennyiségig térítésmentesen adhatják le Veszprémben, a Kistó u. 8. szám alatt lévő hulladékudvarban.

A gazdálkodó szervezetek a jogszabályi előírások szerint csak abban az esetben vehetik igénybe a Hulladékudvar szolgáltatásait, ha az összes keletkező veszélyes hulladék mennyiségük nem lépi át évente az 500 kg-ot.

A Depónia Nonprofit Kft. szolgáltatása Veszprém területén kiterjed bizonyos veszélyes, illetve különleges kezelést igénylő hulladékok házhoz menő begyűjtésére is. E szolgáltatásukat évente egy alkalommal külön díj megfizetése nélkül vehetik igénybe a veszprémi lakosok.

2.1.15.5.5 Háttérsugárzás mértéke

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság napi rendszerességgel méri a háttérsugárzást. Veszprém területén három mérőpont található. Az alábbi értékek egy 2025-ös mérésből kiválasztott példák:

Mérést végző szerv	Mért érték
EMMI	nincs elérhető adat
HM	74 nSv/h
BM OKF	119 nSv/h

106. ábra: 2025. február 4-én mért háttérsugárzási adatok Veszprémben. Normál érték 250 nSv/h alatt, riasztási érték 250–500 nSv között, riasztás 500 nSv felett. Forrás: https://veszprem.katasztrofavedelem.hu/modules/hattersugarzas/terkep

2.1.15.5.6 UV-riadó

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal feladatköre UV-riadó esetén a város Hőség- és UV-riadó terve alapján a következőkből áll:

- A szezon előtti felkészülés feladatai
  - Egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
  - Az UV- index megismertetése a fiatalokkal és a város lakosaival

- Tájékoztatási fokozat esetén
    - Felkéri a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy tartózkodjanak árnyékban vagy fedett helyen 11 és 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet a további információig
    - Egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
- Riasztási fokozat esetén
    - Figyelmezteti az érintett közintézményeket és a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy tartózkodjanak 14 árnyékban vagy fedett helyen 11 és 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet a további információig
    - Egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
    - Turisták, sportolók informálása
    - Szabadtéri rendezvények szervezőinek informálása a magas UV-index értékekről

2.1.15.6 Hulladékkezelés

A hulladékkezeléssel kapcsolatos feladatokat 2025. január 1-től a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. megbízásából a Depónia Nonprofit Kft. látja el.

Szilárd hulladéklerakótelep Veszprém külterületén, a várostól északnyugatra, a felhagyott Cseri murvabánya mellett a 0105/1 hrsz-en működött 2012. december 31-ig, amelynek működése akkori formájában azóta befejeződött. A telep 2013 eleje óta mint hulladékgyűjtő telephely üzemel, ahol bár hulladékártalmatlanítási tevékenység nem zajlik, azonban térítési díj ellenében továbbra is elhelyezhető bizonyos típusú és mennyiségű, háztartás körül keletkezett, nem ipari hulladék. A Kistó utca 8. szám alatt pedig bizonyos veszélyes- és különleges kezelést igénylő hulladékok lerakására van lehetőség, egy átlagos háztartásban keletkező mennyiségig térítésmentesen.

2.1.15.7 Vizuális környezetterhelés

A Veszprém Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek 2017. évi átfogó felülvizsgálata részeként a BFVT Kft. által összeállított környezeti értékelés részét képezi egy tájképvizsgálati munkarész is. Eszerint Veszprém tájképi karakterét alapvetően a várost tagoló völgyek és dombok természetes adottságaihoz illeszkedő városépítészet határozza meg. A város terepviszonyait a Bakony, a Balaton-felvidék és a veszprémi fennsík találkozása, illetve a Séd-patak völgye jellemzi. Az épített tájalkotó elemek közül vannak, melyek harmonikusan – dolomitsziklára épült egyutcás Vár, Viadukt – épülnek be a város településszövetébe, viszont megtalálhatóak olyan épületek is mint a Húszemeletes, amelyek stílusukkal kilógnak a városképből.

A város különböző kiemelkedő részeinek többsége vizuális kapcsolatban van egymással. A Vár és környéke a történelmi városmag műemléki jelentőségű területe, számos értékes épülettel és látványelemmel. A frekventáltabb területeken homogén lakóterületek találhatóak, melyek feszültségben állnak a Belváros történelmi városképével. A Jutasi úti lakótelep hatalmas méretű, tízemeletes tömbjei és a Belváros századfordulós polgárházai között hasonló ellentmondás érezhető, mint amilyen a Húszemeletes és környezete között.

2.1.15.8 Árvízvédelem

A terület a Veszprémi-Séd vízgyűjtő területéhez tartozik és mérsékelten vízhiányos. A Séd vízállása 19–190 mm, vízhozama 0,2–26 m^3/s között ingadozik és erős karsztos jellegű kiegyenlítődést mutat. Kisvizek nyár végén és ősszel, árvizek főleg tavasszal fordulnak elő. A vízhozamát Veszprém alatt mérik, átlagos értéke 20 000–30 000 m^3/nap között alakul[15]. A száraz időszakokban a jelentős vízhiány, a nagyvizes időszakokban viszont az elöntések jelenthetnek problémát.

A Vízügyi Főigazgatóság térképes adatai[16] alapján Veszprém területe nem veszélyeztetett sem árvíz, sem belvíz által. A városon átfolyó Séd-patak utoljára 1950-ben öntött ki, azóta nem okozott árvízi problémákat a lakosság számára.

Ahhoz, hogy a csapadékvíz ne okozzon problémákat, megfelelő csapadékvíz-hálózat kiépítése szükséges. A csapadékvíz megfelelő elvezetését zárt csapadékcsatornák, nyílt árkok és záportározók biztosítják. A zárt csapadékvíz-csatornák a Bakonykarszt Zrt. (65 047 m), a Veszprém és Térsége Szennyvízelvezetési és -kezelési Önkormányzati Társulás (1 435 m) tulajdonában, valamint magántulajdonban vannak. A nyílt árkok és záportározók – a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által fenntartott utak melletti árkok kivételével – önkormányzati tulajdonúak. Veszprémben 98 000 folyóméter árok található.

Veszprém város környezetvédelmi programja részletesen kitér Veszprém csapadékvíz-elvezetési eljárásaira. Az önkormányzat a „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.-vel kötött szerződés alapján tart fenn 4 db záportározót és árkokat 7510 folyóméter hosszban. A Veszprém déli határában található záportározókat 2008-ban felújították, csökkentve a túlterhelt Erzsébet liget és Ördögárok csapadékvíz elvezetését. A Séd felső szakaszán további záportározó építése tervezett, mivel a patak fogadja az összes csapadékvizet és tisztított szennyvizet a város területén. A vízfolyás kezelője a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Veszprém Megyei Szakaszmérnöksége.

2010 májusában és szeptemberében jelentős mennyiségű csapadék hullott a térségre, amely számos csapadékvíz elvezetési problémát hozott a felszínre. Problémát jelentett az is, hogy számos helyen a lakosság betemette a csapadékvíz-elvezető rendszereket. A fenti helyzet kezelése érdekében a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Veszprémi Szakaszmérnökség és Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködési megállapodást írt alá 2011-ben és 2012-ben. Az elmúlt vizsgálati időszakban számos vízelvezetési terv készült, illetve számos beavatkozás történt, hogy enyhítse a csapadékvíz-elvezetési problémákat. A csapadékvíz nem csak elvezetendő kockázat, hanem helyben hasznosítható erőforrás, ezért az esővíz helybentartása kiemelt feladata a városnak. Ehhez szükség van esőkertekre, záportározó parkokra, vízvisszatartó közterekre, árokrekonstrukcióra, áteresztő burkolatokra, lakossági esővízgyűjtésre, intézményi vízvisszatartásra, valamint vízmegtartó zöldfelületi karbantartására is.

A Városüzemeltetési Irodán belül az Üzemeltetési Csoport látja el az Önkormányzat vízgazdálkodási és közlekedési feladatkörébe tartozó üzemeltetési célú döntéseinek előkészítését a Városfejlesztési Iroda közreműködésével.

2.1.15.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Bár Veszprémben a város környezetvédelmi programja szerint jelenleg nem üzemelnek jelentős szennyezőanyag-kibocsátó ipari létesítmények, a Csererdőnél 2009-ig működő, azóta felszámolt Bakony Művek területén a volt üzem ipari tevékenységeinek következményeként kiterjedt talaj-,

[15] https://www.vizugy.hu/?mapModule=OpVizallas&SzervezetKod=4&mapData=VizmerceLista#mapModule
[16] https://www.vizugy.hu/index.php?module=content&programelemid=62

felszín alatti talajvíz- és karsztvízszennyezés áll fenn. Ennek megfelelő mértékű felmérése, így a kármentesítő beavatkozások lebonyolítása máig nem valósult meg teljes mértékben, így aktuálisan is lakossági aggodalom tárgya. Veszprém teljes vízellátása a karsztvízrendszeren alapul, így továbbra is kiemelt jelentőségű a kárelhárítási munkálatok mihamarabbi megvalósuló lebonyolítása.

A Veszprém Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek 2017. évi átfogó felülvizsgálata részeként a BFVT Kft. által összeállított környezeti értékelés tanúsága szerint a volt szentkirályszabadjai katonai repülőtér kerozintároló tartályai környezetében a talajban és a talajvízben a vizsgálatok szénhidrogén-származékokkal történt szennyeződést tártak fel, mintegy 2200 m^3-en.

2.1.16 Városi klíma

2.1.16.1 Éghajlati változás

Magyarország évi középhőmérséklete folyamatosan emelkedik, ez alól Veszprém sem kivétel. Azonban Veszprém kedvező földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően ez az érték valamelyest alacsonyabb, 9-10 Celsius-fok között mozog jelenleg.

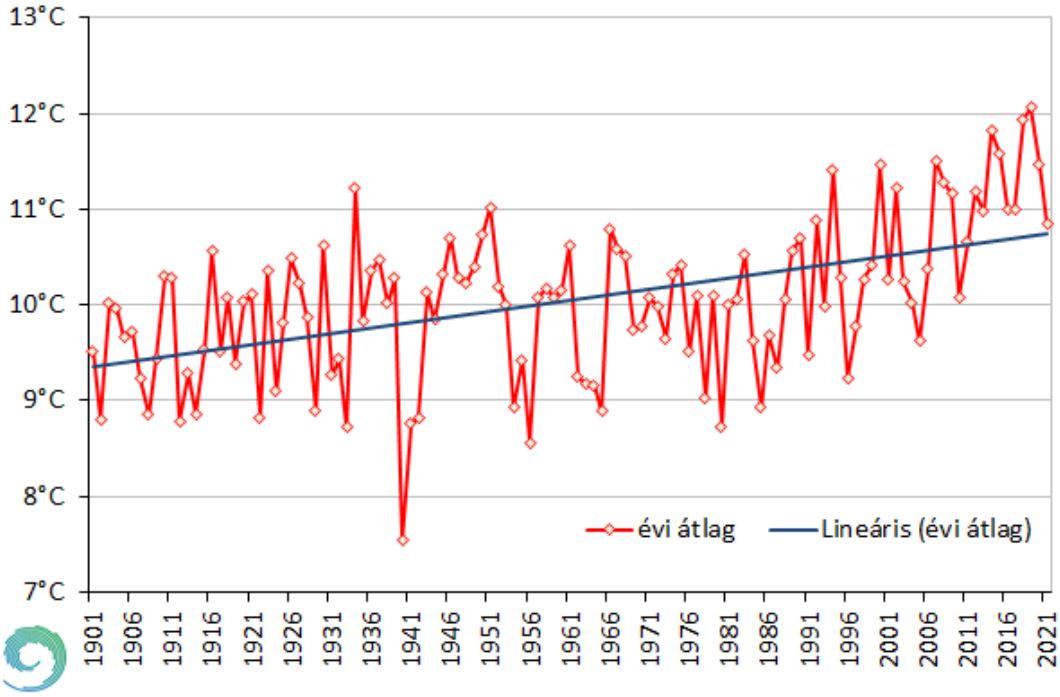

107. ábra: Évi középhőmérséklet 1901 és 2021 között. Forrás: www.met.hu

A trendszerű éviközéphőmérséklet-emelkedés hátterében a globális klímaváltozás áll, melynek következtében a tengeri és légáramlatok már nem mindig képesek a megjelenő energiakülönbséget kiegyenlíteni, ezért extremitások, időjárási anomáliák következnek be, mint a tavaszi és nyári szárazságok vagy a hirtelen leeső hatalmas mennyiségű csapadék.

Az alábbi grafikonok szemléltetik ezen időjárási anomáliák megszaporodását. Felül a hőhullámos napok alakulása látható: az elmúlt évtizedekben mind gyakoribbá váltak ezek az események, valamint az átlagostól egyre nagyobb mértékű eltérések, kiugrások fordulnak elő. Alul a 20 mm-nél nagyobb csapadékú napok száma látható: itt is megfigyelhető, hogy a kiugró értékek mennyivel markánsabbak az elmúlt 20-25 évben, mint az azt megelőző évtizedekben.

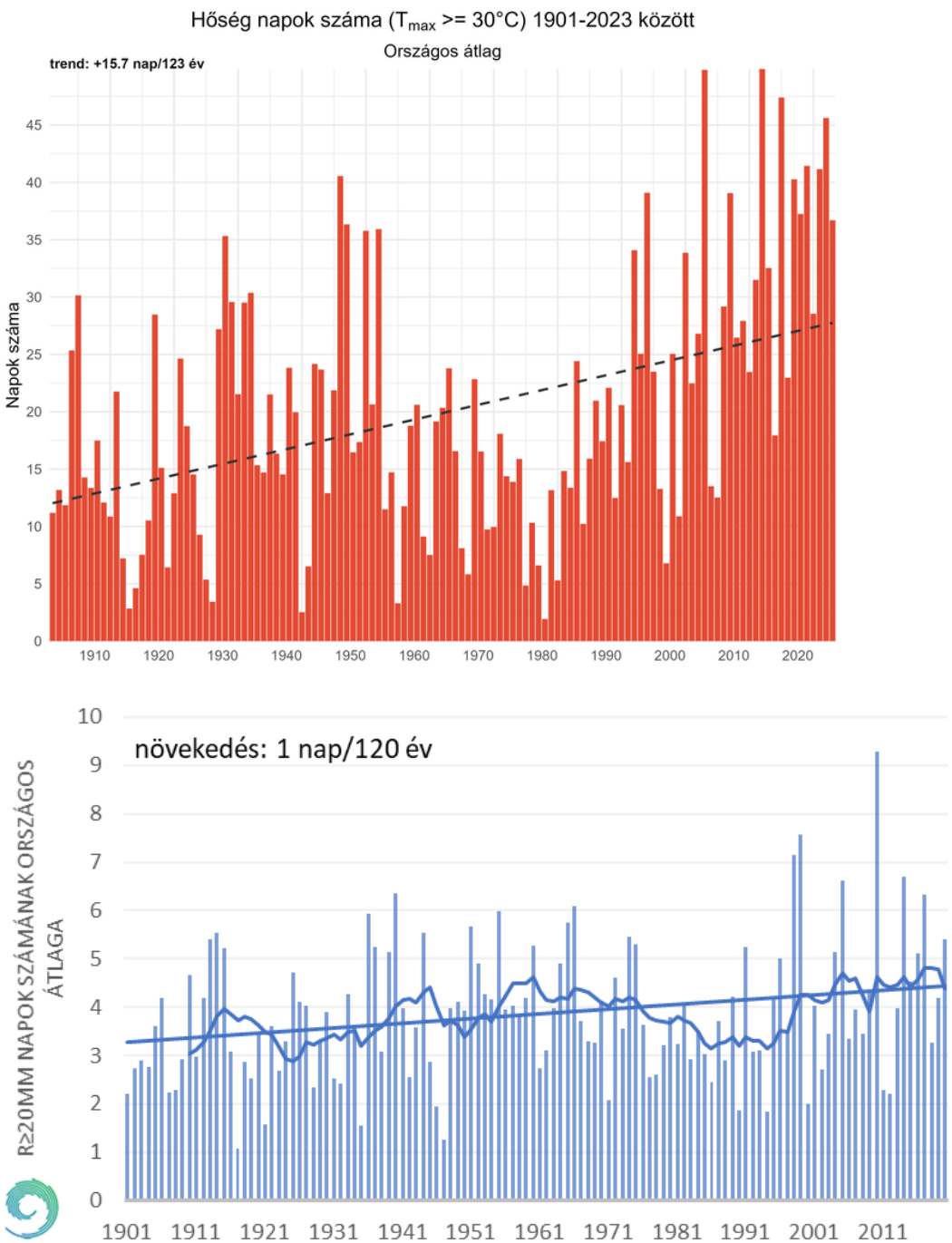

108. ábra: Hőség napok alakulása 1901 és 2023 között és a 20 milliméternél nagyobb csapadékú napok száma Magyarországon 1901 és 2020 között. Forrás: met.hu

Az éves csapadék mennyisége lassan, de szisztematikus csökken Magyarországon. A volatilitás is növekszik: a 2010-es években előfordult olyan, hogy az egyik évben az országos átlag majd 980 mm volt, a következőben pedig alig érte el a 420 mm-t. Az ilyen szintű változások és ingadozások komolyan próbára teszik mind az épített, mind a természetes környezetet.

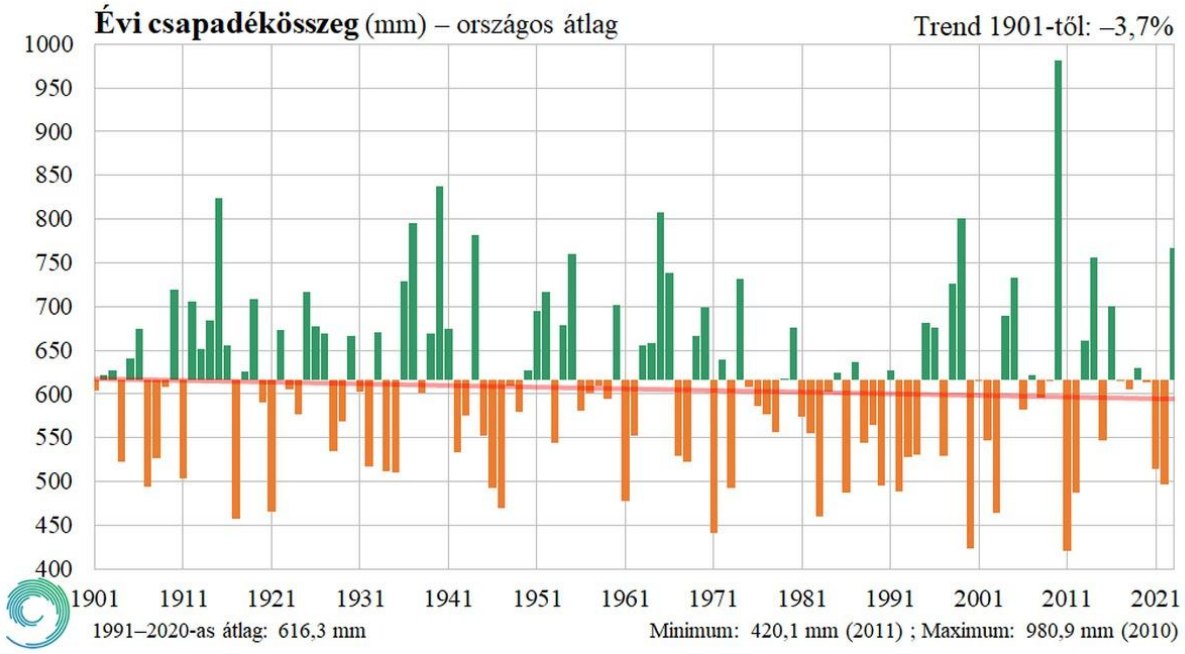

109. ábra: Az évi csapadékösszeg Magyarországon 1901 és 2023 között az 1991–2020-as átlaghoz képest a homogenizált, ellenőrzött, interpolált adatsorok alapján. Forrás: www.met.hu

A csapadékvíz-gazdálkodást a város a továbbiakban nem kizárólag elvezetési, hanem vízvisszatartási, klímaadaptációs és közterület-fejlesztési kérdésként kezeli. A domborzatilag érzékeny, villámárvízzel érintett vagy nyílt árkokkal rendelkező városrészekben — különösen Gyulafirátóton, Kádártán, Dózsavárosban, Jutaspusztán és Csererdőn — előnyben kell részesíteni azokat a beavatkozásokat, amelyek a lefolyás lassítását, a helyi beszivárgást, a zöldfelületek öntözési igényének részleges kielégítését és a közterületek rekreációs értékének növelését egyszerre szolgálják

2.1.16.2 Veszprém éghajlati jellemzői és azok változásai

Veszprém éghajlati jellemzőiről kevés közvetlen adat érhető el. Jellemzően a megyei szintű adatokból lehet következni, amik azonban tartalmazzák mind a Bakony, mind a Balaton-felvidék hegyes-dombos tájainak jellemvonásait, időjárási sajátosságait.

Az éves középhőmérséklet a 10-12 Celsius-fok között mozog, a napsütéses órák száma Budapesthez, Győrhöz vagy Szolnokhoz hasonlóan körülbelül 2050 óra. Hazánkban (általában) a hegyvidékes területeken nagyobb éves csapadékösszeg tapasztalható, a Bakony közelségének köszönhetően Veszprémben minden évszakban több csapadék hullik, mint az országos átlag: nagyjából 650 mm.

Az ország éghajlati körzeteit vizsgálva jól megfigyelhető, hogy milyen mértékben változott meg az elmúlt évszázad alatt a térség éghajlata. Míg Veszprém 1901–1930 során a hűvös-nedves, 1961–1990 között már a hűvös, mérsékelten nedves és a mérsékelten hűvös, mérsékelten nedves kategóriába esett, addig az 1981–2010 közötti időszak átlaga alapján a Bakonyban szinte teljen megszűnt a hűvös éghajlat és Veszprém már egyértelműen a mérsékelten hűvös, mérsékelten száraz területek közé sorolható. Amint a térképeken látható, Veszprém a jobb helyzetű városok közé tartozik jelenleg, mindazonáltal a mérsékelt meleg, száraz és a meleg, száraz körzetek térnyerése a jövőben komolyan fenyegeti.

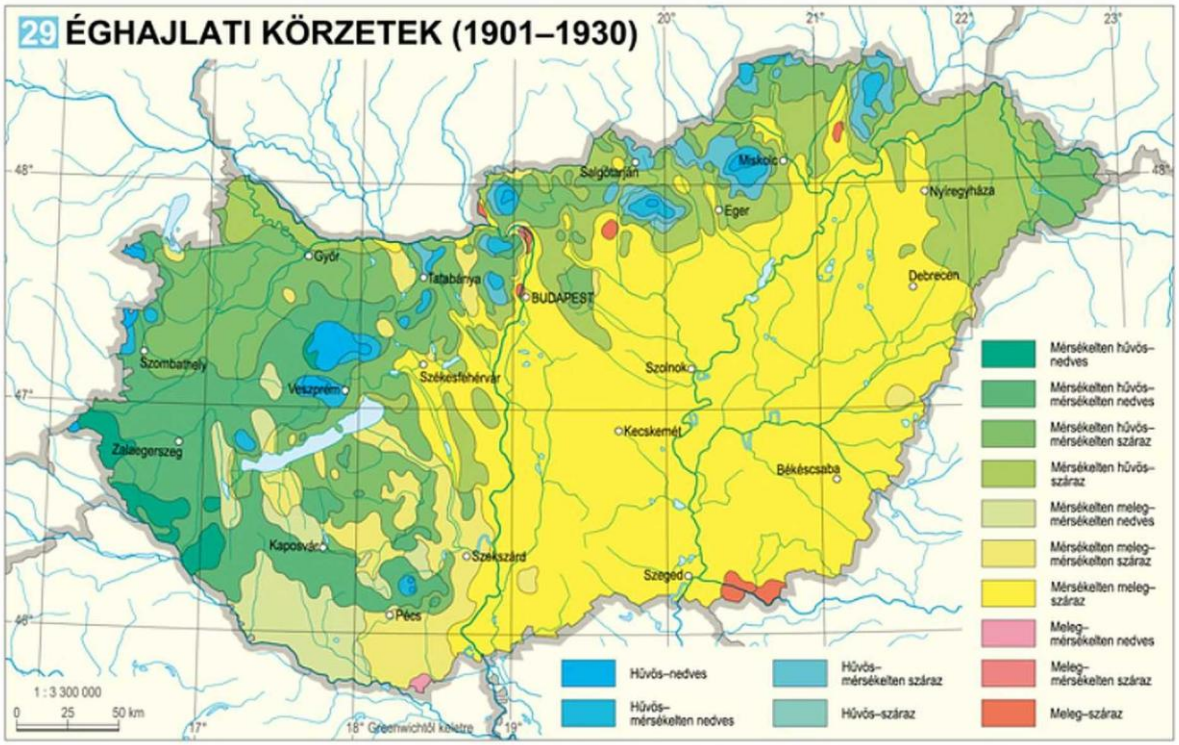

110. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1901-től 1930-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

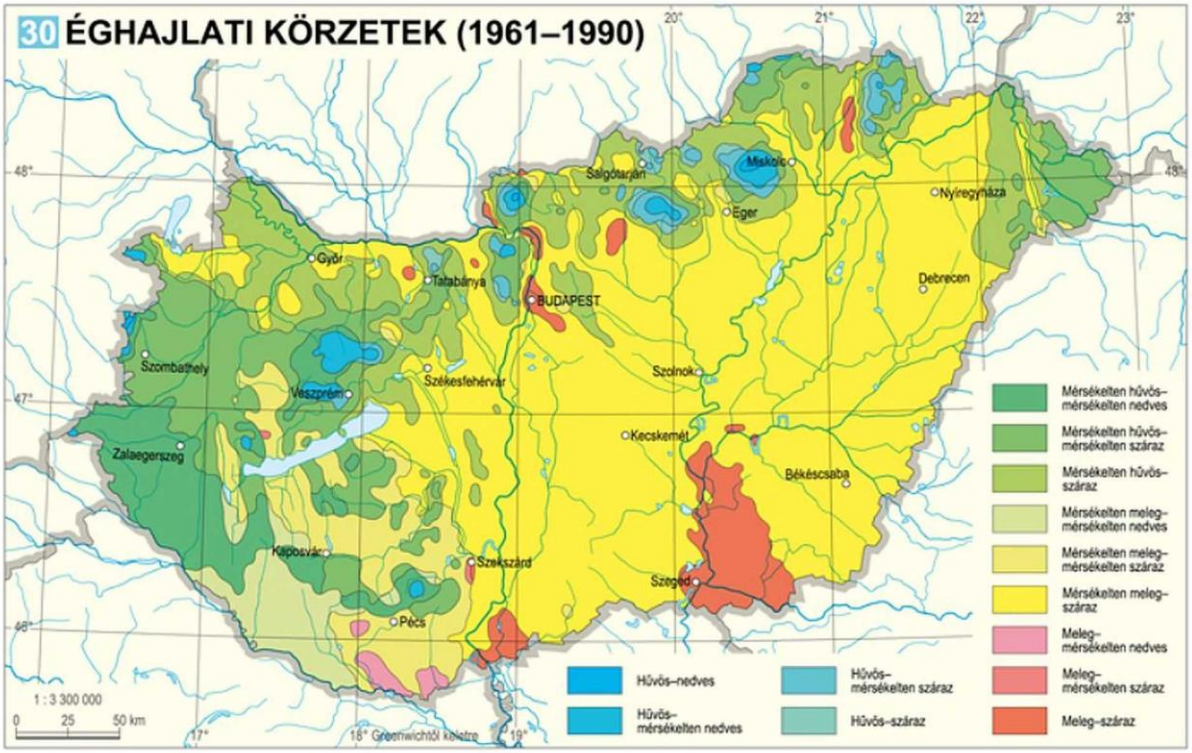

111. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1961-től 1990-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

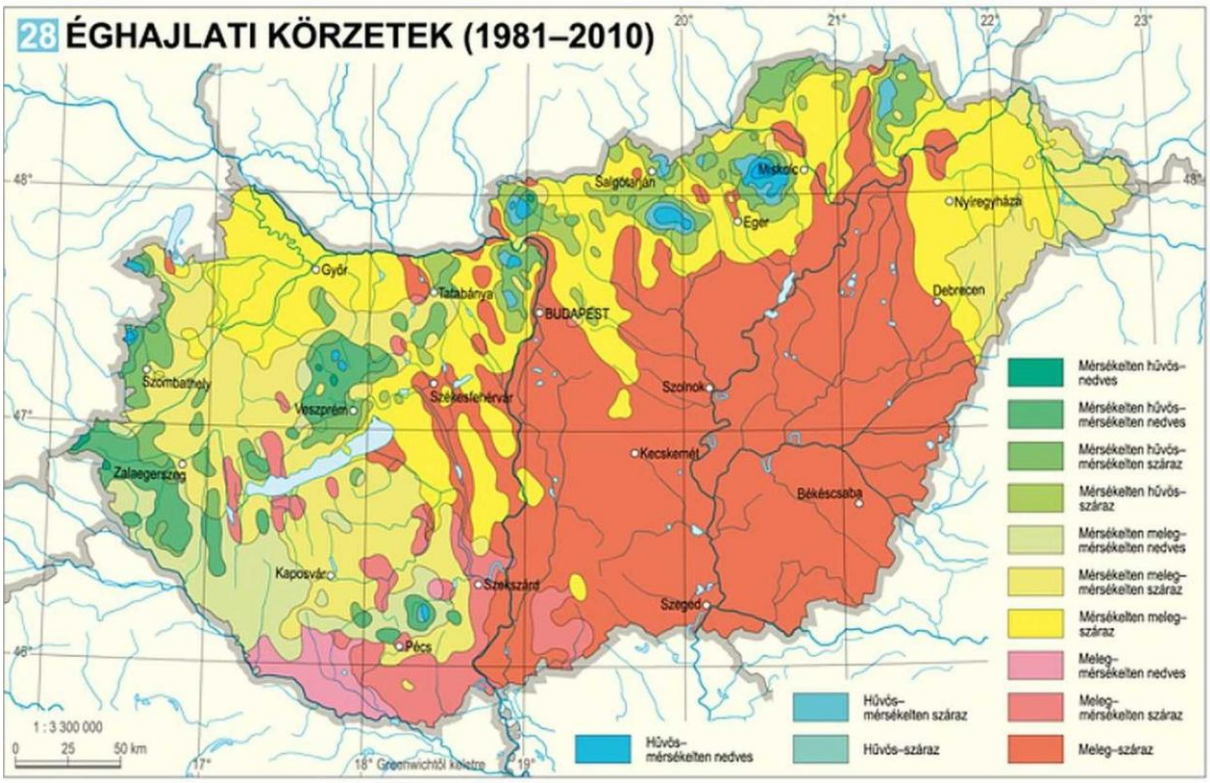

112. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1981-től 2010-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

Az éghajlatkutatás terén sok a bizonytalanság, ezért elsősorban nem a pontos jövőbeli értékek, hanem a trendek meghatározása a legfontosabb. A Pálfai-féle aszályossági indexet széles körben használják annak jellemzésére, hogy egy-egy térség aszálynak való kitettségét bemutassák. Az alábbi két regionális klímamodell, az ALADIN-Climate és a RegCM, eltérő adatokat jósol az egyes térségekre, azonban azok trendje hasonló: az ország középső és déli része lesz jobban kitéve az aszályoknak, így a Balaton környéke és Veszprém is az erősebben érintett területek közé fog tartozni.

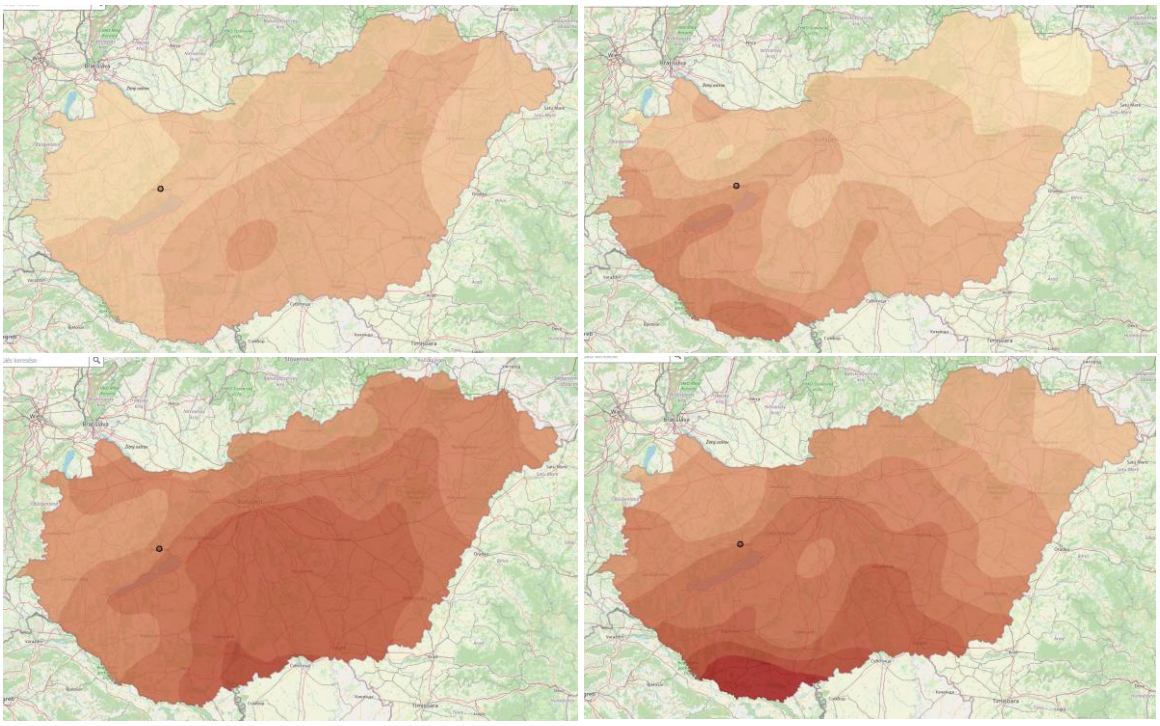

113. ábra: A módosított Pálfai-féle aszályindex az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint, a 2021-2050 (felül) és a 2071-2100 (alul) közötti időszakra. A modellek az 1961-1990 közti időszakot veszik referenciakánt, a fekete pont Veszprémet jelöli. Forrás: NATéR, www.map.mbfsz.gov.hu/nater

A várható csapadékváltozás terén is elsősorban a trendeket érdemes figyelni. E számítások valamivel nagyobb bizonytalanságot mutatnak: az ALADIN-Climate modellje szerint csekély változás várható, 2021–2050 között 0–25 mm-el több, míg 2071–2100 között 25–50 mm-el kevesebb csapadékkal lehet számolni. A RegCM modell 2021–2050 között 75–100 mm míg 2071–2100-ra 50–75 mm-es csökkenést jósol. Összességében várható, hogy az éves csapadék mennyisége csökken, 2100-ra körülbelül 50 milliméternyivel lehet alacsonyabb az éves átlag.

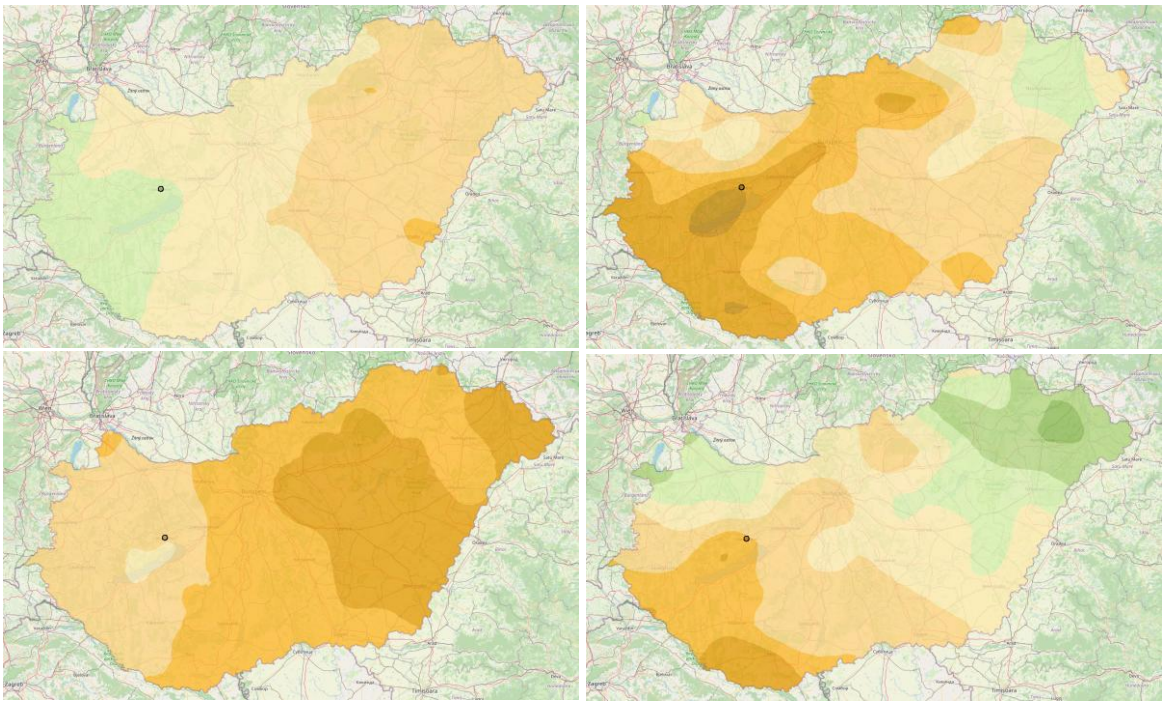

114. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint, a 2021-2050 (felül) és a 2071-2100 (alul) közötti időszakra. Forrás: NATéR, www.map.mbfsz.gov.hu/nater

Az évente előforduló hőségriadós napok számának növekedésében a két modell jelentősen eltér. Míg az ALADIN-Climate 35–40, addig a RegCM 15–20 többletnapot jósol a 2071–2100 közötti időszakra az 1961–1990 közötti referenciaidőszakhoz képest. (Hőségriadós napnak akkor nevezhető egy nap, ha a napi középhőmérséklet meghaladja a 25 Celsius-fokot). A tartósan ilyen magas hőmérséklet fokozottan veszélyezteti a legfiatalabb és legidősebb korosztályokat – 5 éves kor alatt és 65 éves kor felett –, valamint a betegeket. Sajnos jól megfigyelhetően nő az ilyen napokon a kórházi esetek és a halálozások száma. Veszprém a kevésbé veszélyeztett városok közé tartozik, azonban így is jelentős a várható hőségriadós többletnapok száma.

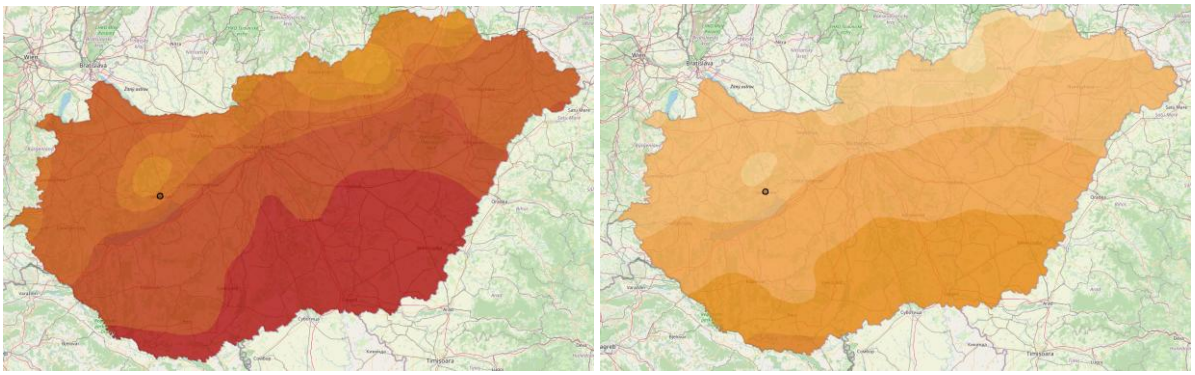

115. ábra: A hőségriadós számának változása Magyarországon az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint a 2071-2100 közötti időszakra. Forrás: NATéR, www.map.mbfsz.gov.hu/nater

2.1.16.3 Városihősziget-jelenség

Az Országos Meteorológiai Szolgálat az alábbiak szerint definiálja a városi hősziget-jelenséget: *„A hősziget a nagyvárosokban bekövetkező mikroklimatikus jelenség. Lényege, hogy beépített városi területen a hőmérséklet szignifikánsan magasabb, mint a várost környező külvárosi és vidéki területeken."* Kialakulásnak okai az OMSZ szerint:

- *„a felszín fizikai jellemzői: a város felszínét alkotó olyan anyagok, mint a beton és az aszfalt nagyobb arányban nyelik el, mint ahogy visszaverik a napsugárzást,"*
- *„hiányoznak a természetes párolgó felszínek (talaj, növényzet, felszíni vizek), melyek a vidéki területeken közreműködnek az energia egyensúly fenntartásában,"*
- *„a függőleges falfelületek fokozzák a felszín sugárzás elnyelését és visszaverését, ezzel együtt gátolják a szelet, mely elősegíthetné a hőmérséklet csökkentését,"*
- *„emberi tevékenység, főként a hőerőművek és épületek hűtésből és fűtésből, ipari tevékenységből, járművekből stb. származó hőtermelés,"*
- *„A szennyezőanyagok jelentős mennyisége, ami módosítja a légkört."*

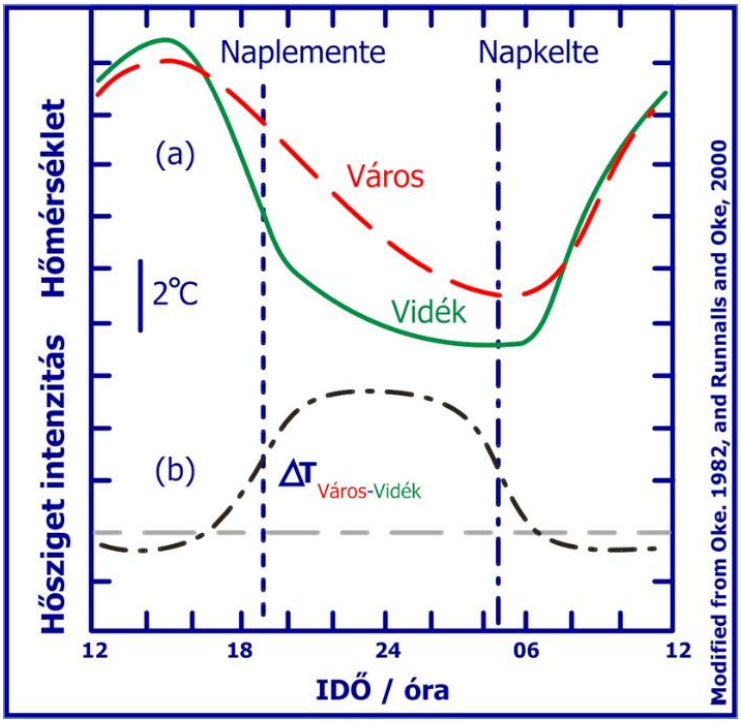

116. ábra: Városihősziget-jelenség jellegzetes napi menete. Forrás: www.met.hu

A hőségriadós napok alapvetően akkor alakulnak ki, ha a napközben bekövetkező nagy meleget nem követi egy hűvös éjszaka. Elsősorban az éjszakai hőmérsékletben van nagy eltérés a városi és vidéki területek közt, így a városokban könnyebben fordulhat elő hőségriadós nap. Az éjszakai lehűlő időszak nagyon fontos az egészség megőrzésében, mert a hűvösebb időben a szervezet jobban tud pihenni, nincs kitéve folyamatos hőstressznek.

A hőszigethatást csökkenti a városokban a magas zöldfelületi arány, e tekintetben Veszprém kedvező adottságokkal bír. A Belvárost és az Iparvárosban található nagy területű csarnokokat leszámítva egészen kedvező a zöldfelületi borítottság intenzitása a városon belül, melyhez nagyban hozzájárulnak a kertesházas lakóövezetek, valamint a Séd patak völgye.

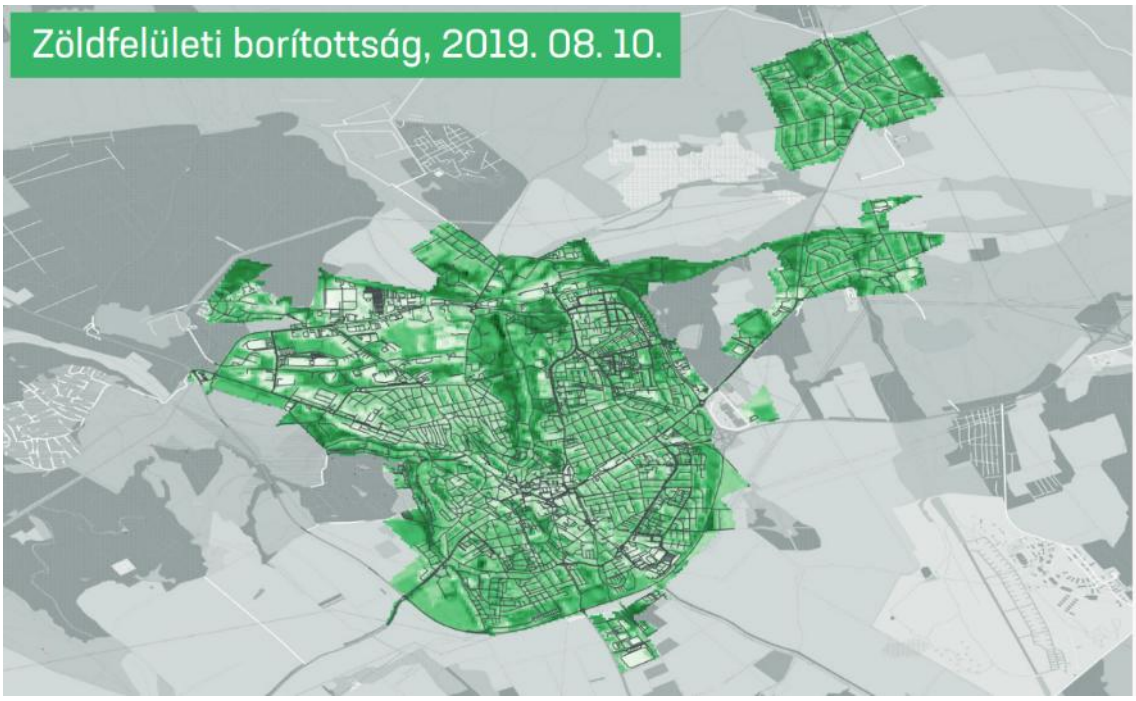

117. ábra: Veszprém zöldfelületi borítottsága (2019. augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030 stratégia, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem

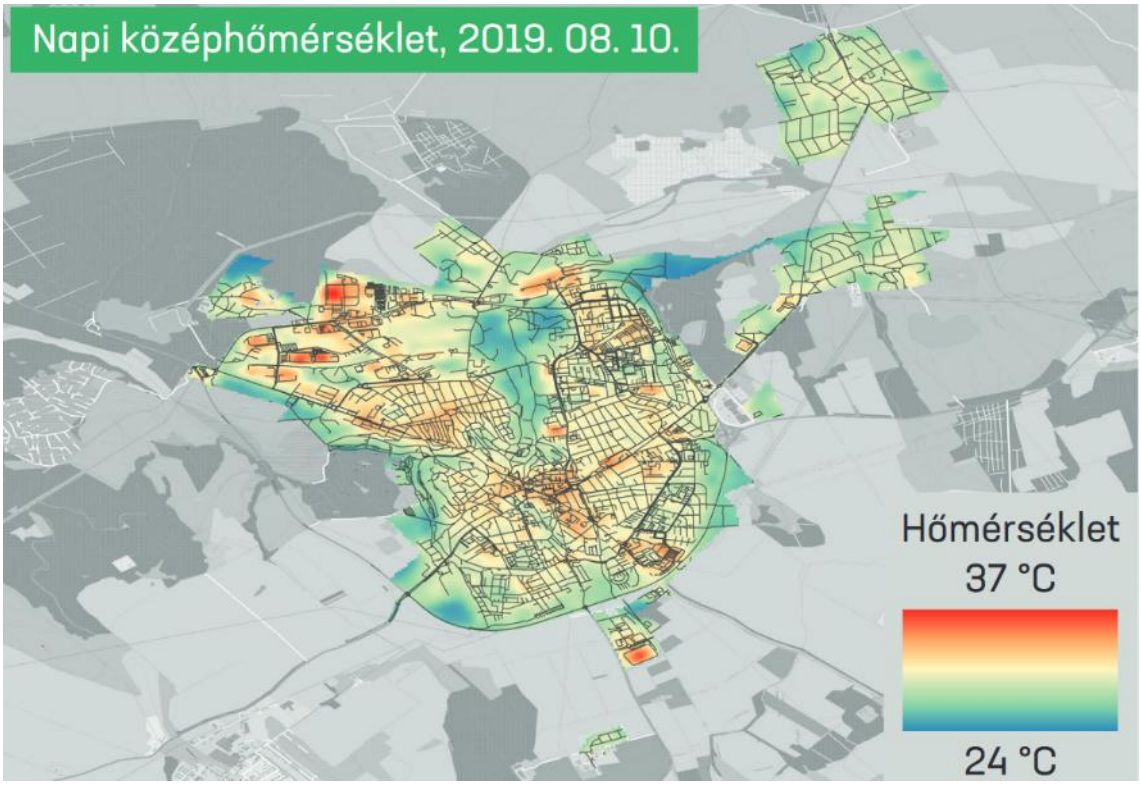

118. ábra: Veszprém és napi középhőmérséklete (2019.augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030 stratégia, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem

A hőérzetet javítja a gyakori légmozgás is. Fekvésének köszönhetően Veszprém a szelesebb városok közé tartozik, szélrózsája és az éves szélértékek is igen hasonlítanak Győr adataihoz.

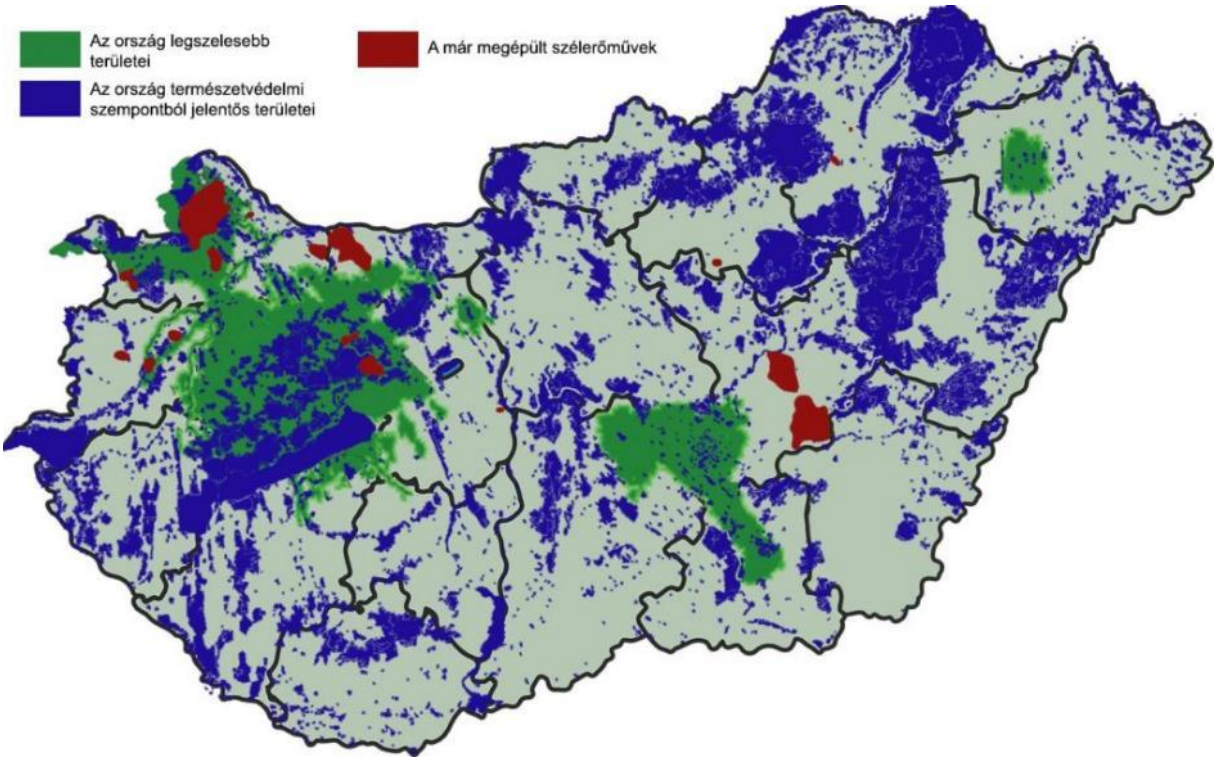

119. ábra: A már telepített szélerőművek és a szél adottságok alapján beépítésre alkalmas területek Magyarországon Forrás: www.xforest.hu

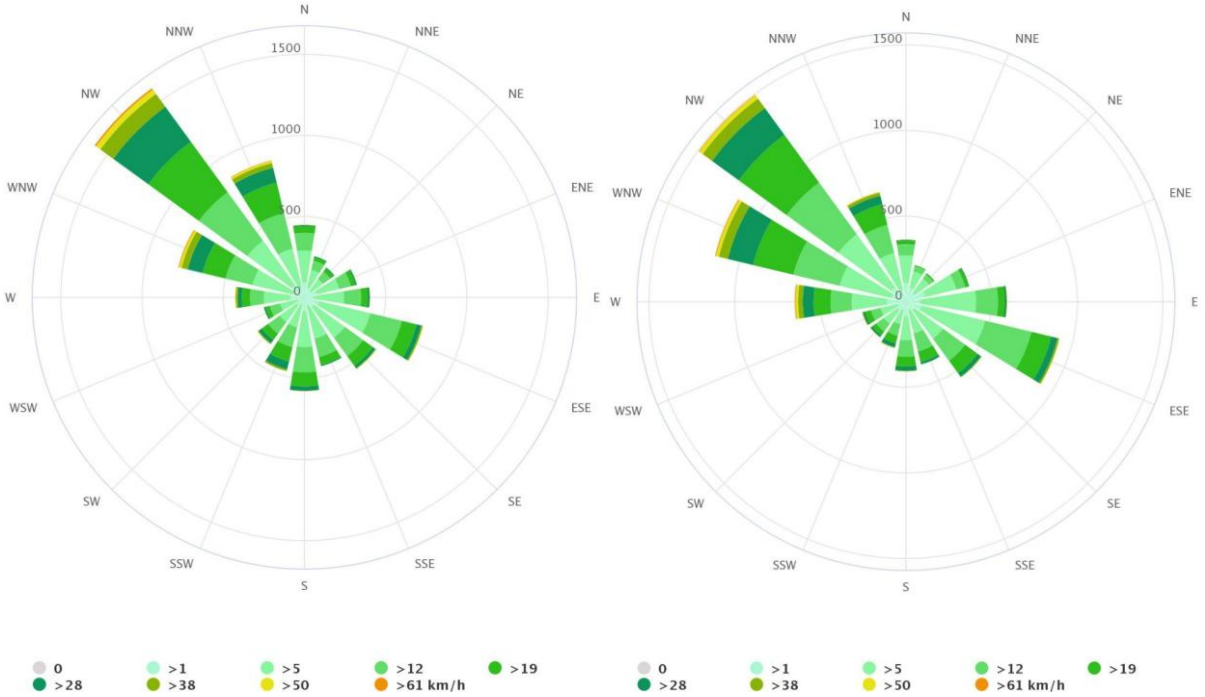

120. ábra: Veszprém (bal) és Győr (jobb) szélrózsája. Forrás: www.metepblue.com

Mindezeknek köszönhetően Veszprémre nem jellemző a hőszigethatás, legfeljebb szórványosan figyelhető meg a déli intézményterületen, illetve az Iparvárosban.

2.1.16.4 Veszprém sérülékenysége

A sérülékenységszámítást az IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) 2007-ben és 2014-ben kiadott keretrendszerében az alábbi módon határozta meg:

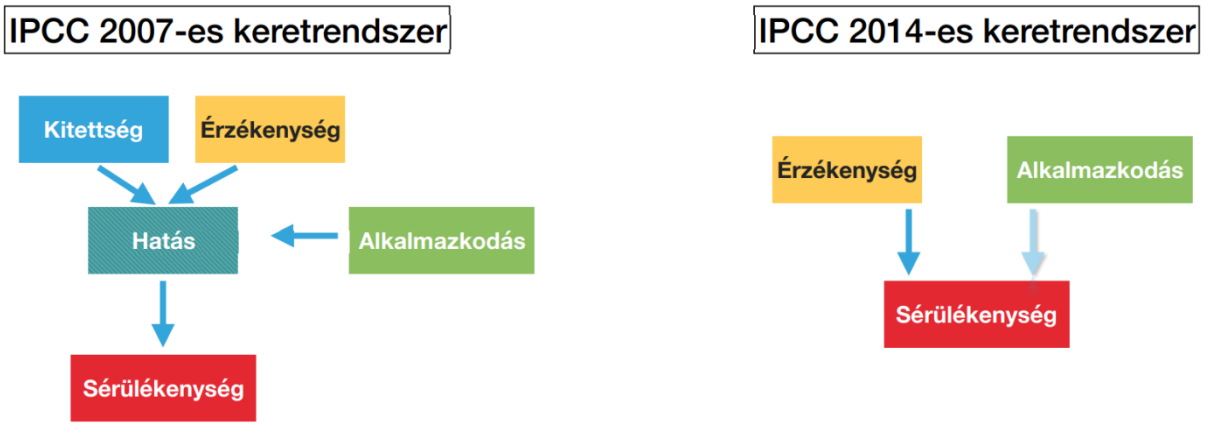

121. ábra: Sérülékenység meghatározása. Forrás: Dr. Buzási Attila, BME GTK Környezetgazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék

A kitettség elsősorban a környezeti és éghajlati jellemzőkből, az érzékenység és az alkalmazkodási képesség pedig a társadalmi, az épített környezeti és az intézményi jellemzőkből áll össze.

Veszprém kitettsége országos viszonylatban kedvezőnek mondható, köszönhetően annak, hogy a hőhullámos napok számának növekedése, az aszályveszély vagy a csapadékmennyiség változása kevésbé érinti, mint az országos átlag.

A sérülékenység szempontjából releváns lehet egyebek mellett a 65 évnél idősebbek aránya (ami Veszprémben átlagos), a házi- és gyermekorvosokra jutó lakosok számáról (melyben Veszprém kedvező pozíciót tudhat magáénak) vagy az ezer főre jutó munkanélküliek számáról (melyben a legjobbak közt található a város). Az épített környezet esetében a városihősziget-hatás és a zöldfelületi arány kiemelten fontos – melyek, mint fent olvasható, Veszprémben szintén kedvezőnek mondhatók.

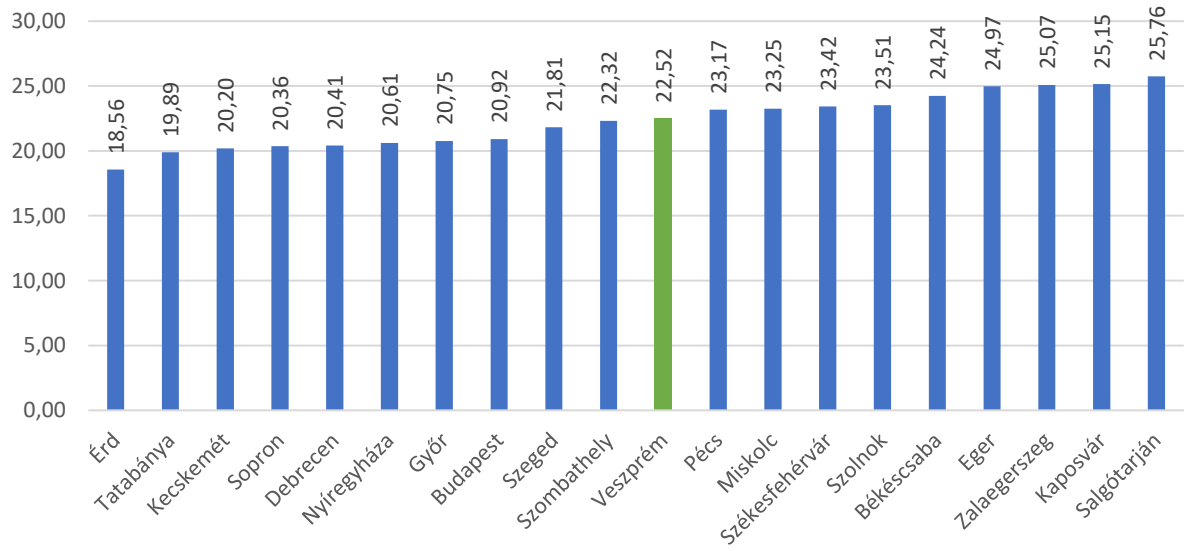

122. ábra: 100 lakosra jutó 65 évnél idősebb lakosok száma, 2022. Forrás: KSH Statinfo

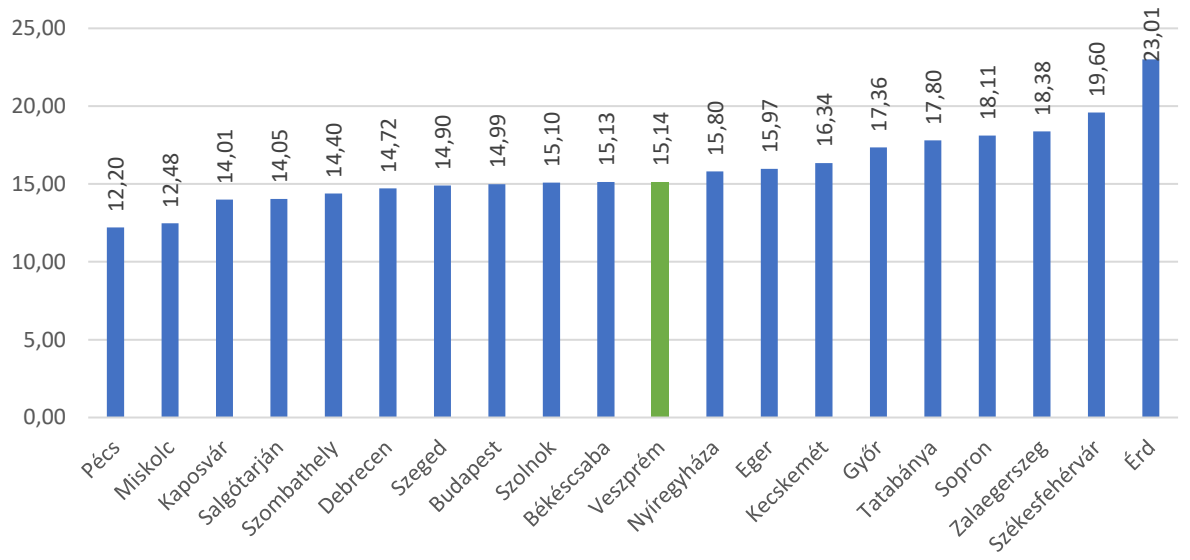

123. ábra: Házi- és gyermekorvosokra jutó 100 lakosok száma, 2022. Forrás: KSH Statinfo

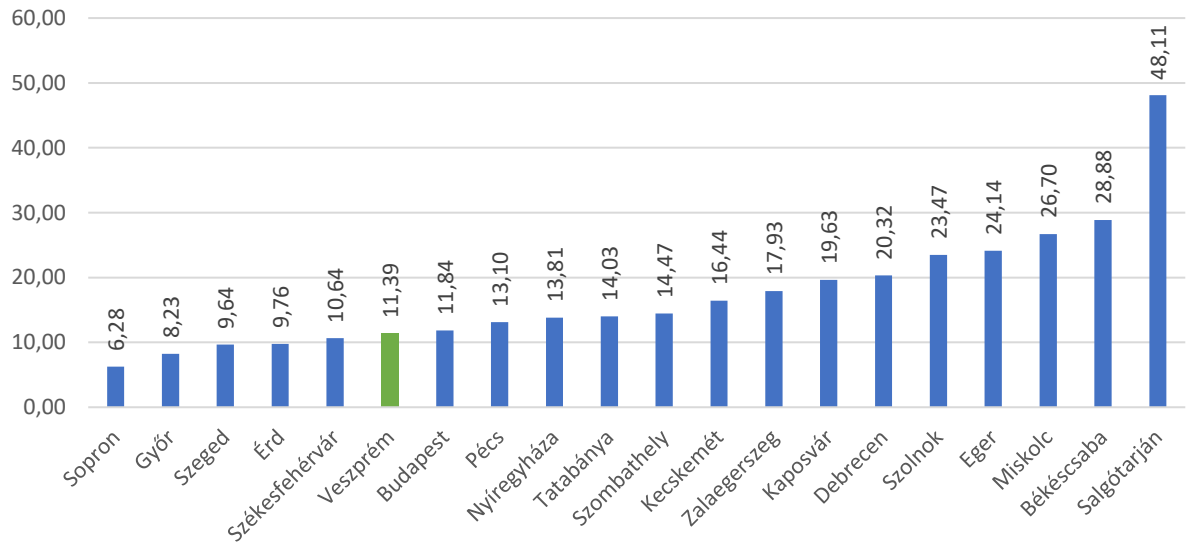

124. ábra: Ezer főre jutó munkanélküliek száma, 2022. Forrás: KSH Statinfo

Az alkalmazkodási képességnél olyan jellemzőket szoktak figyelembe venni, mint a szélessávú internet-hozzáférés, a mobilitási képesség (pl. egy főre jutó személygépkocsik száma) vagy az egy főre jutó jövedelem. Ez utóbbi mérésére jó közelítést adhat az egy főre jutó személy jövedelemadó, melyben Veszprém szintén a legjobbak között található.

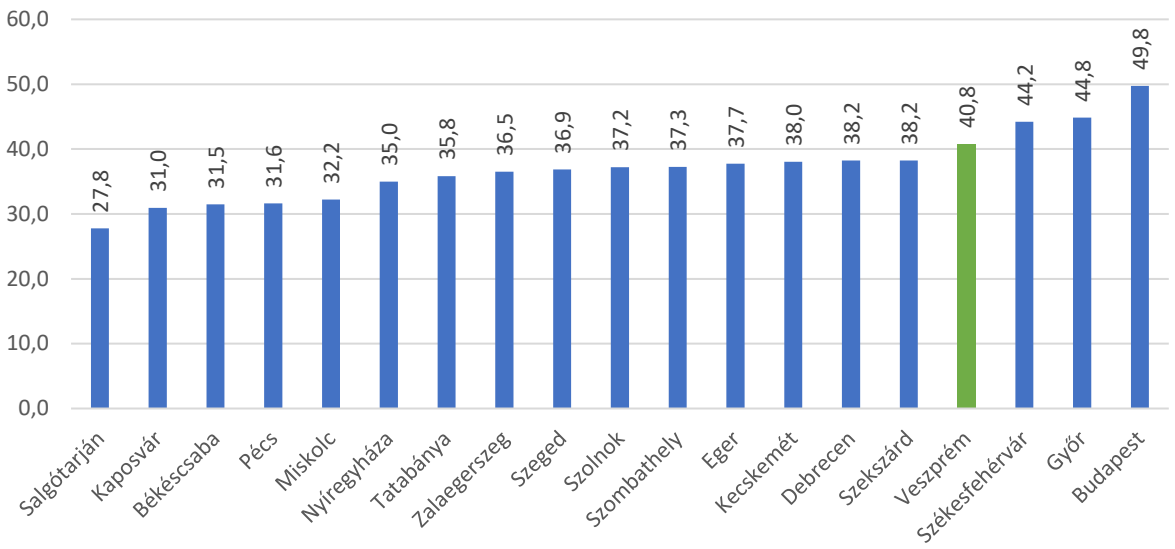

125. ábra: Egy főre jutó SZJA (10e Ft, 2022. Forrás: TeIR/NAV

A vizsgált jellemzők alapján összességében megállapítható, hogy Veszprém a kevésbé sérülékeny városok közé tartozik Magyarországon, azaz a klímaváltozás okozta hatások várhatóan kisebb mértékben fogják érinteni:

- Az éghajlati változások (pl.: hőségriadós napok számának emelkedése, aszályveszély, éves csapadékösszeg-változás) az átlagosnál kevésbé érintik.
- Más megyeszékhelyekhez viszonyítva kedvező állapotot tükröz az alacsony munkanélküliség, az átlagos orvosi lefedettség vagy az átlagos öregedési index.
- Alkalmazkodási képessége a jobbak közé tartozik a jobb módú lakosságnak, a turisztikai és ipari tevékenységek nyújtotta biztos gazdasági háttérnek, az országos szinten is meghatározó oktatási tevékenységének és a folyamatosan bővülő közlekedési infrastrukturális háttérnek köszönhetően, mely adottságok mind segítenek abban, hogy a város könnyebben meg tudjon küzdeni a feltételezhető jövőbeli kihívásokkal.

2.2 Területi lehatárolás

Veszprém várostérségének lehatárolására számos különböző definíció, illetve módszertan létezik. Ezek közül az alábbiak a leginkább relevánsak:

2.2.1 Járás

A járás a település és a megye szintje között elhelyezkedő legalsó területi és szervezeti szintjét alkotó egység. A XIII. század óta létező járásrendszer az 1980-as években megszűnt, majd 2013-tól alakult újjá. A Veszprémi járás 630 km^2-en helyezkedik el, 78 681 fős lakossággal és az alábbi 19 települést foglalja magában: Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vöröstó.

2.2.2 Veszprém ITS (2015)

A 2014–2020 közötti időszakra készült veszprémi integrált településfejlesztési stratégia által meghatározott funkcionális térség lehatárolása az alábbi elvek szerint történt:

- a térség kapcsolatrendszere, kiemelten a munkaerőpiac szempontjából (pl. térségi ingázási zóna, közösségi és egyéni közlekedési kapcsolatok);
- a településekkel közös érdekeltségű fejlesztések (pl. közös közműszolgáltatások, humán szolgáltatások körzetei, közlekedési kapcsolatok fejlesztési lehetőségei, közös gazdasági alapokon nyugvó együttműködések);
- egyéb földrajzi és kulturális tényezők (pl. domborzati viszonyok, közös hagyományok, kisebbségek megoszlása).

A lehatárolási elveket figyelembe véve az ITS szerinti várostérség területe 1 289 km^2, 155 324 fős lakossággal, az alábbi 44 településen:

- a Veszprémi járásból magán Veszprémen kívül Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Márkó, Nagyvázsony, Nemesvámos, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz;
- az Ajkai járásból Csehbánya, Farkasgyepű, Kislőd, Úrkút;
- a Balatonalmádi járásból Balatonalmádi, Balatonfűzfő, Felsőörs, Királyszentistván, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Csopak, Lovas, Paloznak;
- a Várpalotai járásból Berhida, Jásd, Öskü, Pétfürdő, Tés, Várpalota, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonybél, Bakonynána, Borzavár, Csetény, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Pénzesgyőr, Zirc.

A lehatárolás sajátossága, hogy Olaszfalu nem része, noha minden környező település igen.

2.2.3 Nagyvárosi településegyüttes

A KSH által 2014-ben kibocsátott Magyarország településhálózata c. kiadvány megkülönbözteti az agglomeráció, az agglomerálódó térség és a nagyvárosi településegyüttes fogalmát, melyek között a város és a környező települései közti kapcsolatok jellege és intenzitása tesz különbséget. Veszprém vonzáskörzete ezek közül nagyvárosi településegyüttesként értelmezhető**:** olyan jellegű területi összefonódás, összeépülés, netán összefüggő településtest csak csekély mértékben vagy egyáltalán nem alakult ki, amely az agglomerációk létrejöttének egyik sajátos kritériuma, illetve csak egyes településekre lehet jellemző (anyaváros és a vele szomszédos település). A veszprémi nagyvárosi településegyüttes 593 km^2-en helyezkedik el, 80 212 fős lakossággal, az alábbi 18 településen:

Veszprém, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Királyszentistván, Litér, Márkó, Nemesvámos, Olaszfalu, Öskü, Sóly, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz és Vilonya.

2.2.4 Munkaerőpiaci körzet

A munkaerőpiaci körzetekkel történő felosztás célja, hogy a munkavállalási célú ingázások elemzése képes legyen meghatározni a térségi központokat és azok vonzáskörzetét. A módszer európai uniós kezdeményesre született meg. Az alkalmazott térfelosztási eszköz (az EURO-módszer) az alábbi négy paraméter alapján végzi a lehatárolást:

- minimális körzetnagyság a benne lakó foglalkoztatottak száma alapján (kapott eredmény: 5 000 fő),
- optimális körzetnagyság a benne lakó foglalkoztatottak száma alapján (kapott eredmény: 20 000 fő),
- minimális belső foglalkoztatási arány (kapott eredmény: 76%),
- optimális belső foglalkoztatási arány (kapott eredmény: 78%).

A hazai településekre elvégzett vizsgálatot a KSH végezte, az alábbi megközelítést alkalmazva: „*A körzetnagyság paraméterei azt határozzák meg, hogy a foglalkoztatottak mekkora számától válhat települések csoportja önálló munkaerőpiaci körzetté, míg a foglalkoztatási arányok értékei azt, hogy az ingázási kapcsolatoknak (a helyben foglalkoztatottakat is beleszámítva) legalább mekkora arányban kell az adott települések halmazán belül maradnia ugyanehhez. E paraméter alacsony értéke nyitottabb, magas értéke zártabb területet jelent munkaerőpiaci szempontból. A belső foglalkoztatási arány két összetevőre, a munkaerő-keresleti és -kínálati oldali foglalkoztatási arányra bontható, a kettő közül a kisebbik értékével egyenlő. Előbbi a körzetben dolgozó (de nem feltétlenül benne lakó), utóbbi a körzetben lakó (de nem feltétlenül benne dolgozó) foglalkoztatottakat veszi számításba*”. A számítás a 2011-es népszámlálást veszi alapul, a 2022-es népszámlálás óta nem került felülvizsgálatra.

Veszprém munkaerőpiaci körzete 1 583 km^2-en helyezkedik el, 154 685 fős lakossággal, az alábbi 66 településeken:

- a Veszprémi járásból magán Veszprémen kívül Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz, Vöröstó;
- az Ajkai járásból Csehbánya, Városlőd;

- a Balatonalmádi járásból Balatonakarattya, Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfűzfő, Balatonkenese, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Aszófő, Balatonakali, Balatoncsicsó, Balatonfüred, Balatonszőlős, Balatonudvari, Csopak, Dörgicse, Lovas, Óbudavár, Örvényes, Paloznak, Pécsely, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon, Tihany, Vászoly, Zánka;
- a Tapolcai járásból Kapolcs, Vigántpetend;
- a Várpalotai járásból Berhida, Öskü, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonybél, Borzavár, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Zirc.

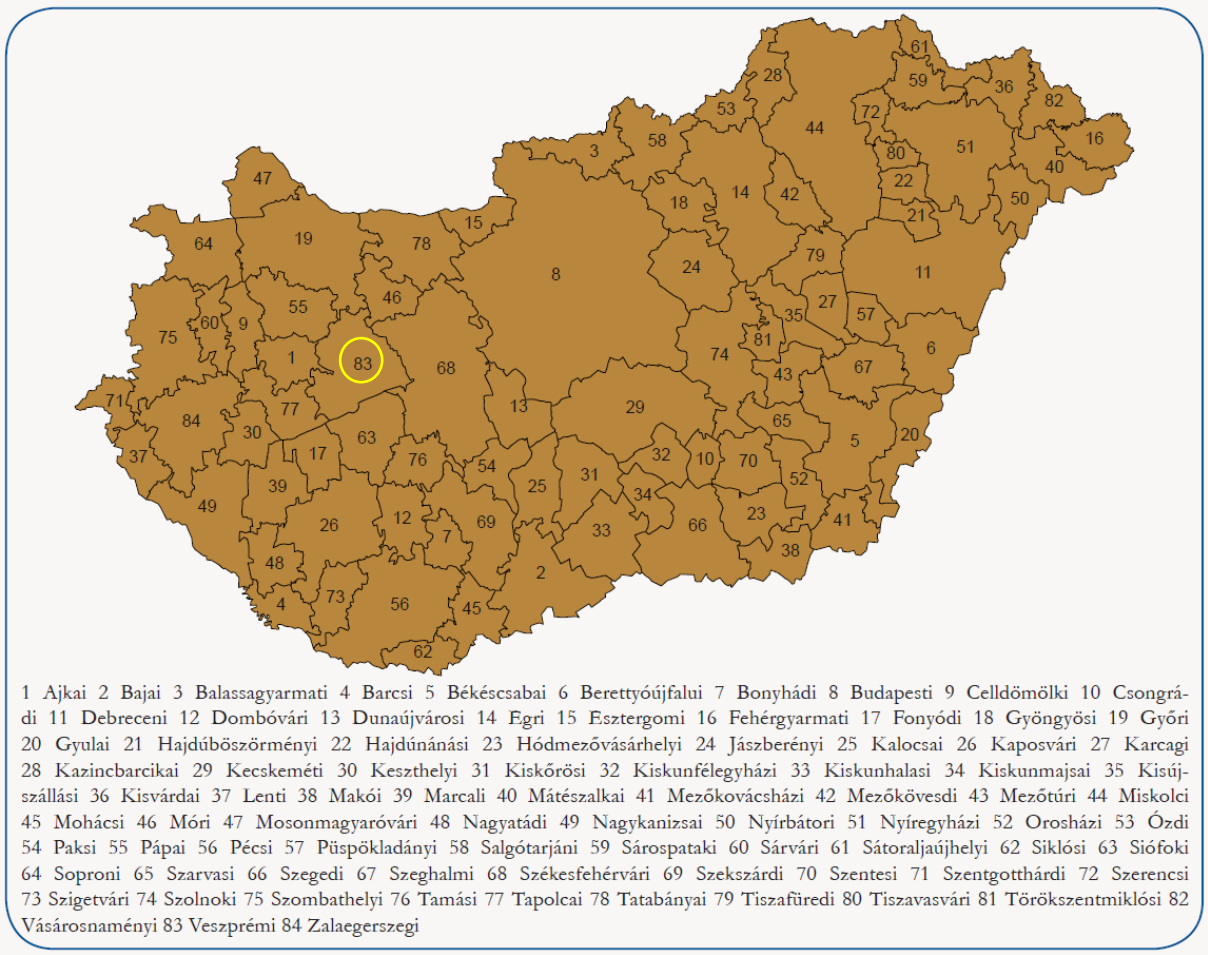

126. ábra: Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon. Forrás: a KSH azonos című kiadványa

2.2.5 Funkcionális várostérség

A funkcionális várostérség egy városból és annak ingázási zónájából áll. Az EU-ban alkalmazott egységes módszer esetében a legfrissebb települési szintű ingázási adatokra építve beletartozik minden olyan település, ahonnan a munkavállalók legalább 15%-a a céltelepülésre, esetünkben Veszprémbe ingázik. Továbbá beletartoznak az ilyen települések által körbezárt enklávételepülések, viszont nem tartoznak bele a küszöbértéknek megfelelő távolabbi exklávételepülések.

A munkaerőpiaci körzethez hasonlóan itt is a munkavállalói ingázás alapján történik a lehatárolás, de a funkcionális várostéréség esetében nem az a cél, hogy a teljes ország fel legyen osztva körzetekre, hanem hogy a lehető legpontosabb lehatárolás készüljön el a nagyvárosok vonzáskörzetéről: míg előbbiből a KSH összesen 84-et állapított meg, a funkcionális várostérségekből mindössze 19 van.

Veszprém funkcionális várostérségének adatai a 2022-es népszámlálást követően változtak: a 2011-es lehatároláshoz képest bekerült Bakonybél, Bakonyjákó, Bakonyoszlop, Balatonfőkajár, Balatonkenese, Csajág, Csetény, Farkasgyepű, Pétfürdő és Tés; kikerült Óbudavár települése.

A funkcionális várostéréség 1 578 km^2-en helyezkedik el, 146 840 fős lakossággal, az alábbi 60 településen:

- a teljes Veszprémi járás, azaz Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vöröstó;
- az Ajkai járásból Csehbánya, Farkasgyepű, Kislőd, Úrkút, Városlőd;
- a Balatonalmádi járásból Balatonalmádi, Balatonfűzfő, Balatonfőkajár, Balatonkenese, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Csopak, Lovas, Paloznak;
- Pápai járásból Németbánya, Bakonyjákó;
- a Tapolcai járásból Kapolcs, Taliándörögd, Vigántpetend;
- a Várpalotai járásból Berhida, Öskü, Pétfürdő, Tés, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonybél, Bakonynána, Bakonyoszlop, Borzavár, Csetény, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Zirc.

A veszprémi funkcionális várostérség települései

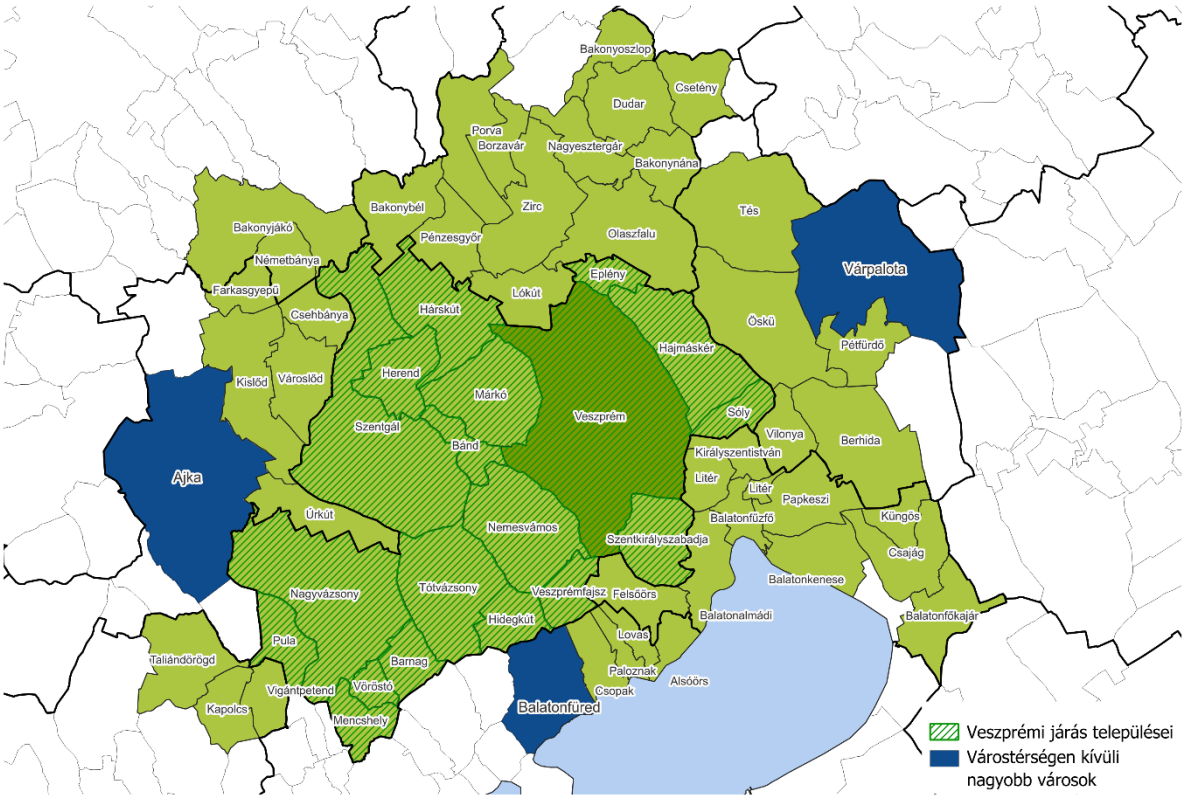

127. ábra: A veszprémi funkcionális várostérség és települései

A különböző területi lehatárolások által lefedett terület és azok lakosságszáma 2018 és 2023 között:

Lehatá-rolás	Terület (km^2)	Település-szám (db)	Népesség (fő)					
			2018	2019	2020	2021	2022	2023
Járás	630	19	81 656	81 397	80 759	79 940	79 474	78 681
ITS 2015	1 289	44	157 381	157 630	157 735	157 112	156 535	155 324
NTE	539	18	83 026	82 840	82 224	81 535	80 941	80 212
MPK	1 584	66	155 275	155 452	156 703	156 118	155 664	154 685
FVT	1 579	60	148 438	148 623	149 076	148 551	147 851	146 840

128. ábra: Veszprém lehetséges vonzáskörzeteinek összefoglalása. Forrás: TeIR, Saját számítás

A munkaerőpiaci körzetek és a funkcionális várostérség esetében a legnagyobb különbséget Veszprém esetében az jelenti, hogy előbbi a város vonzáskörzetébe sorolja Balatonfüredet és a környező településeket is, míg utóbbi már nem, ahogy az alábbi térképen is látható.

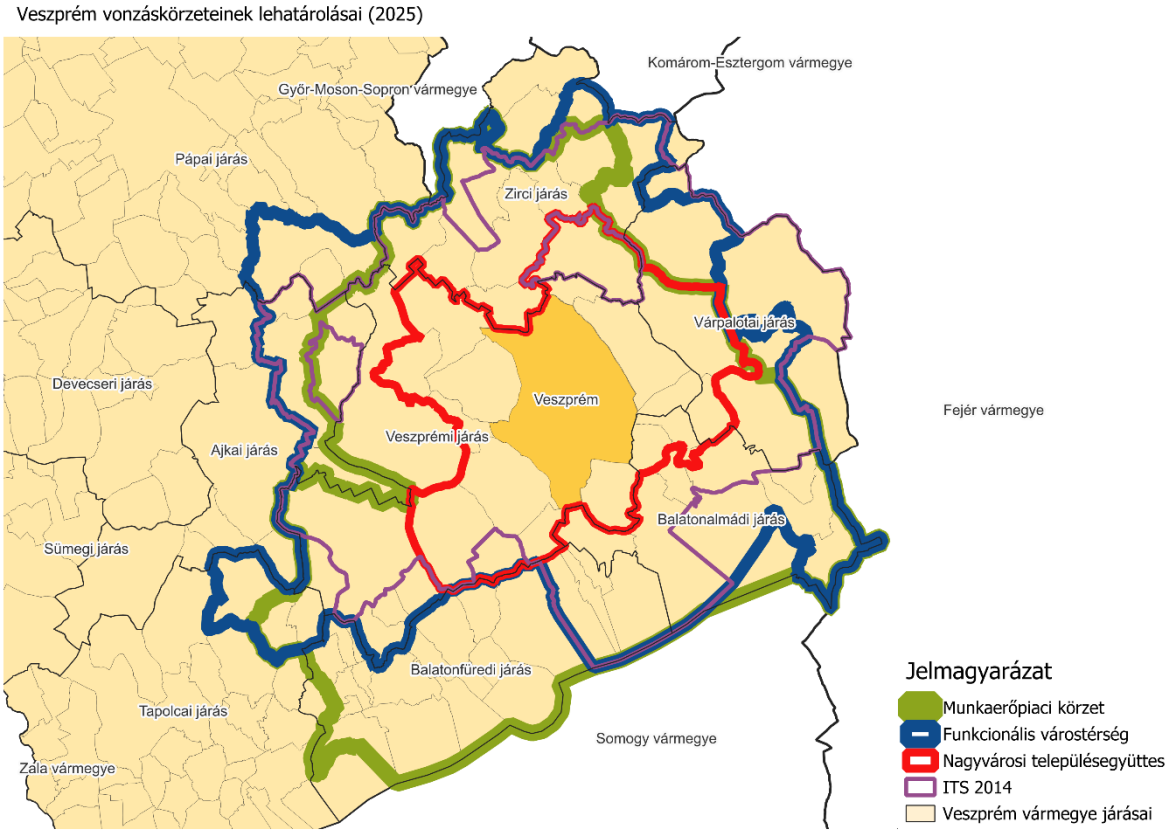

129. ábra: Veszprém vonzáskörzetének lehatárolási módszerei. Saját készítés

Balatonfüred önmagában egy gazdaságilag egyre erősebbé és meghatározóbbá váló település, mely a Balaton keleti medencéjében egyértelműen az északi part központjává vált. Az e szerepkörrel járó többletfunkcióknak is köszönhetően a település gazdasága egyre önállóbb, és bár a munkaerő egy nem elhanyagolható része még mindig Veszprémbe ingázik, ez nem olyan mértékű, hogy a funkcionális várostérégi lehatárolásnál alkalmazott 15%-t meghaladja. Azaz míg Balatonfüred kötődik Veszprémhez, egyszersmind kellően független ahhoz, hogy ne lehessen egyértelműen Veszprém vonzáskörzetébe sorolni.

Jelen stratégia összeállítása során a fenti lehetőségek közül a funkcionális várostérséget fogjuk Veszprém vonzáskörzetének tekinteni – mindenekelőtt annak egyértelmű és jól követhető, objektív módszertana nyomán. Ez a lehatárolás a legaktuálisabb, ugyanis a 2022-es népszámlálás adatai alapján készült.

2.3 Helyzetértékelés, szintézis

2.3.1 Prosperáló város

2.3.1.1 A város, várostérség gazdasága

Veszprém gazdaságában meghatározó szereppel bír az autóipar és az elektronika, számos ágazati szereplő tagja egyazon komplex beszállítói láncolatoknak, melyek a nyugat-magyarországi autógyárak köré szerveződnek. E láncolattól függetlenül is jelentős a fenti szektorokhoz tartozó gazdasági szereplők kutatás-fejlesztési aktivitása, bár tevékenységük önmagában legfeljebb tömegénél fogva alkot ökoszisztémát; formalizált kooperáció nem jelenik meg köztük. A nagyobb jelentőségű gazdasági ágazatok közé tartozik még az építőanyag-termelés és az építőipar, az élelmiszeripar (kiváltképp a tejipar), illetve növekszik a szolgáltatószektor és az idegenforgalom jelentősége. A Pannon Egyetem jelenléte számottevő, városrangsoron felüli jelentőséget biztosító súlyt ad Veszprémnek, úgy közvetlen (ingatlanpiacra, fogyasztásra stb.) gyakorolt hatásai, mint gazdasági katalizátorszerepe szempontjából. Utóbbi téren részben idegenforgalmi, részben évtizedes hagyományt jelentő petrolkémiai profilja kiemelkedő, melyek egyaránt számottevő kutatás-fejlesztési jelentőséggel bírnak. Noha Veszprémben magában nem számít kiemelkedő súlyú szektornak a vegyipar, a Pannon Egyetem ilyen irányú kutatási aktivitásai térben igen kiterjedt partnerségeknek teremtenek alapot.

Elsősorban az autó- és az elektronikai ipar szegmenseiben tevékenykedő vállalkozások aktívak a kutatás-fejlesztés terén, a 2010-es, 2020-as évek fordulóján a Valeo, az AUMOVIO és a Balluff is számottevően fejlesztette kutatómérnöki és általában K+F kapacitásait.

Klasszikus értelemben vett ipari park nincs Veszprémben, a főbb ipari vállalkozások mindazonáltal két nagy konglomerátumban csoportosulnak: az Iparvárosban, ahol elsősorban a feldolgozóipar dominál, valamint a Déli intézményközpontban, ahol inkább a logisztika. Ezeken felül a Veszprém déli szélén fekvő Videoton-telephely otthont ad néhány egyéb vállalkozásnak is „Videoton Ipari Park” néven. A városban kevés a fizikailag is alkalmas és a településrendezési tervek alapján is gazdaságitelephely-célra hasznosítható terület; ezen a repülőtér környékének fejlesztése érdemben változtathat.

A veszprémi népesség gazdasági potenciálja szempontjából hátrányos adottság az öregedési index igen magas és folyamatosan növekvő értéke – már 2018-ban átlépte a kettőt az egy fiatalra eső idősek száma –, ami számottevően meghaladja az országos átlagot. Veszprém vándorlási egyenlege negatív, de túlzás lenne ebből az adatból feltétlenül a város relatív vonzerejének problémáira következtetni, ugyanis a környező községek vándorlási egyenlege mindeközben erősen pozitív, így az elvándorlás jelentős arányban csupán agglomerálódást jelent. Ez a közszolgáltatások szervezése szempontjából jelenthet problémákat, de a helyi munkaerőpiac szempontjából lényegében mellékes.

A veszprémiek iskolázottabbak a megyei jogú városok népességének országos átlagánál Ebből – és a nagyszámú munkahelyből – fakadóan a foglalkoztatottság Veszprémben igen kedvező, a környező megyeszékhelyek közül csak Győrben kisebb az álláskeresők aránya.

A Pannon Egyetem négy kara van jelen képzésekkel Veszprémben: a Gazdaságtudományi, a Mérnöki, a Humántudományi, valamint a Műszaki Informatikai. Az egyetem karai kínálnak duális képzéseket, a 2022/2023-as tanévtől ezekben 12 veszprémi telephellyel (is) bíró vállalkozás vállalt szerepet, köztük olyan jelentős foglalkoztatókkal is, mint a Balluff Elektronika Kft., a JOST Hungária Kft. vagy a Valeo

Siemens eAutomotive Hungary Kft. A partnerségek köre széles skálán mozog, élelmiszeripari, vendéglátóipari és közműszolgáltató vállalkozások is szerepelnek köztük.

A középfokú szakképzést a Veszprémi Szakképzési Centrum hét technikuma biztosítja helyben, igen széles képzési portfólióval. A duális képzés kereteiben fogadó vállalkozással kapcsolatban álló diákok száma, némi visszaesést követően, újra növekszik.

2.3.2 Zöldülő város

Veszprémben nincs jelen érdemi léptékű energiatermelés; csupán kisebb napelemes kapacitások és a Haszkovó úti – gázüzemű – fűtőerőmű említhető. Veszprém határához közel, Litér területén áll egy 123 MW névleges teljesítményű, készlenléti szerepű gázturbinás erőmű, ez azonban csak szükség esetén termel elektromos áramot. 2019-ben Veszprém teljes energiafogyasztása mintegy 184 GWh volt, melynek közel egyharmada villamos energia, bő egyharmada fűtés/hűtés, bő egynegyede földgáz, maradék része pedig dízelolaj és benzin. Csapadékvíz-hasznosítás – a családi házas léptéket meghaladó méretekben – nincs Veszprémben, mint ahogy vízvisszatartási kapacitások is inkább csak másodlagos jelleggel (pl. a Séd-völgyi csónakázótó révén) vannak jelen, mintsem célzott tervezés eredményeként.

A zöldfelületi ellátottság megfelelő, elsősorban a lakófunkcióval nem bíró városrészeket – Iparváros, Déli intézményközpont – sújtja jelentősebb hőszigethatás. Mint a legtöbb hasonló méretű városban, úgy Veszprémben is kevesebb a családi házas beépítésű területeken a közpark és a játszótér, mint a történeti beépítések és kiváltképp a lakótelepek környezetében. Különleges funkciójú zöldfelületként jelennek meg a városban a temetőkertek és a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark. Kiemelkedő szabadidős jelentőséggel bír a Séd völgyében húzódó Kolostorok és kertek zöldút. Veszprém közigazgatási területének északi részén kiterjedt erdők találhatók, melyek azonban jelentős részben honvédségi védőerdőként funkcionálnak. Az egy főre eső zöldterület a park- és véderdőket nem számítva 33 m^2.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, a körforgásos gazdaság erősítését, illetve általában a nagyobb fokú városi rezilienciát részben az országosan megszokott szolgáltatások – szelektív hulladékgyűjtés, veszélyeshulladék-gyűjtés stb. –, részben kisebb léptékű kísérleti projektek képviselik Veszprémben. Utóbbi részeként említhető a szemléletformáló szerepű hulladékgazdálkodási oktatóterem vagy a Vadvirágos Veszprém program részeként kialakított extenzív gazdálkodású zöldfelületek sora.

A közlekedési és a fűtési eredetű légszennyezés mellett az ipari eredetű kibocsátás jelentősége Veszprémben nem meghatározó. A város fenntartható energia- és klímaakcióterve alapján a Magyar Közút Zrt., a Frissbeton Kft., az Engie Magyarország Kft., a VKSZ Zrt., a Cemix Hungary Kft., a Valeo Auto-Electric Magyarország Kft., a Balaton Bútor Kft. és a Polus-Coop Zrt. a legjelentősebb szennyezők. Ezen üzemek, akárcsak általában Veszprém ipari vállalkozásai, legnagyobbrészt lakott területektől távol üzemelnek, így zajhatásuk nem jelentős – a legjelentősebb zajszennyező a városban a közlekedés, noha ennek hatásait is mérsékli, hogy Veszprém teljes körgyűrűvel rendelkezik, így a tranzitforgalom nem terheli a város lakott területeit. Esetenként intenzív, ám időben határozottan korlátos zajterhelést jelentenek a Veszprém északi részén elterülő honvédségi gyakorlóterek, különösen a Gyulafirátót közelében fekvő „Nullponti” figyelőpont környezetében, ahol az épülő új bázis még közelebb hozza a honvédségi jelenlétet a lakott területekhez.

Mivel az ipar szennyező szerepe a légszennyezés, illetve a zaj- és rezgésterhelés vonatkozásában korlátozott, és a veszprémi levegőminőség a természetföldrajzi adottságokból (például a szeles

időjárásból) fakadóan is kedvező, a városban jelentkező környezetterhelést mindenekelőtt a fűtési és a közlekedési eredetű kibocsátás mérséklésével lehet csökkenteni. Ehhez járul hozzá a közintézményi telephelyeken évek óta tartó és számos további projekt képében tervezett energetikai korszerűsítési program, lokális nulla emissziós autóbuszok forgalomba állítása a V-Busz flottájában, illetve közösségi e-kerékpár rendszer kiépítése. Az intézményi energetikai felújítások elsősorban nyílászáró- és kazáncseréket, valamint homlokzati és tetőhőszigetelést jelentettek az elmúlt években: ilyen beavatkozások 2017 óta összesen három bölcsődét, négy óvodát, öt orvosi rendelőt és tíz egyéb intézményt érintettek.

A közösségi e-kerékpár rendszer kiépítése 2022-ben megtörtént, fejlesztése azóta is folyamatos. Ezen felül a Lime elektromos rollerei érhetők el Veszprémben 2021 óta, más megosztásalapú mobilitási szolgáltatás nincs jelen a városban. Illetve 2022-ben állt üzembe a V-Busz flottáját bővítő öt darab elektromos autóbusz.

2.3.3 Digitális város

A Veszprémben működő vállalkozások közül kifejezetten digitális technológiákra fókuszál a Controlsoft Automatika Szolgáltató Kft. és az Infornax Information Technology Zrt. Előbbi többek közt ipari automatizálással és szoftverfejlesztéssel foglalkozik – referenciái közé tartozik az országos jégkármérséklő rendszer –, míg utóbbi egyebek mellett komplett informatikai hálózatok, beléptető és munkaidő-nyilvántartó rendszerek, vagyonvédelmi hálózatok és kamerarendszerek tervezését, kiépítését, karbantartását és felügyeletét, illetve egyedi szoftverfejlesztést is kínál. Számos további vállalkozás – ld. a 2.3.1 Prosperáló város fejezetet – folytat aktív kutatás-fejlesztési tevékenységet, jellemzően a gépgyártás és az elektronikai ipar területén.

Az önkormányzati tulajdonú intézmények és egyéb közszolgáltatók működésében a V-Busz GPS-alapú, valós idejű forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszere, valamint a távhőrendszer távfelügyelete számít a leginkább előremutató digitális technológiának, de kész tervek állnak rendelkezésre a teljes parkolási és forgalomirányítási rendszer digitalizálására is. Megvalósítás előtt áll egy GINOP+ finanszírozású okosváros-irányítási projekt, melyben a hétköznapi városműködés minél teljesebb és komplexebb digitalizációja, a papíralapú megoldásokról való átállás a cél jó gyakorlatok kialakításával, a környezetszennyező források azonosításával és kiszűrésével. Valamint, az Önkormányzat a DIMOP keretében elnyert forrással rendelkezik az intézményrendszer okos energiamérőkkel való felszerelésére.

Az internetpenetráció kedvező Veszprémben, 2023-ban a lakásállomány közel 90%-ában volt aktív vezetékes internet-előfizetés, ami lényegesen kedvezőbb, mint az országos 77%-os, vagy a győri 78%-os átlag.

A digitális ügyintézési lehetőségek az országosan rendelkezésre álló lehetőségeket követik, Veszprém-specifikus többletszolgáltatások nem érhetők el. Több egyéb, a digitális térben működő szolgáltatással tart fenn azonban partnerséget a város, jellemzően a „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.-n keresztül: a Járókelő.hu-val köztéri hibabejelentések strukturált kezeléséről, a Parkl – Garázs az egész városra alkalmazással pedig érintésmentes fizetés biztosításával a Szeglethy utcai mélygarázsban. A Pannon Egyetem – a VKSZ bevonásával – pályázott egy komplex környezetmonitoring-projektre GINOP+ és Horizon Europe-forrásokhoz is, levegő-, víz- és talajszenzorok telepítését tervezve a környezeti problémák gyors reagálást lehetővé tévő nyomon követésére, de hasonló szenzorok egyelőre nem működnek a városban. Rendelkezésre állnak azonban a levegő mérésére alkalmas szenzorok, tervezetten 2025 nyár végére tud kiépülni az ezt támogató elektronikai, informatikai háttér.

2.3.4 Megtartó város

Veszprém népessége enyhén csökkenő trendet követ, aminek fő oka az agglomerálódás: számos Veszprém-környéki község népessége nőtt jelentős mértékben az elmúlt években – így például Márkóé, Sólyé vagy Nemesvámosé. Az e településekre kiköltözők azonban életük egyéb színtereit jellemzően továbbra is Veszprémben élik. A város tágabb vonzáskörzetében ezeknél is jelentősebb növekedés volt megfigyelhető, főként azon Balaton-parti vagy Balaton-felvidéki településeken, melyek lakossága nem feltétlenül Veszprém agglomerációja részeként, hanem a távmunka elterjedtebbé válása, illetve a koronavírusjárványra adott kiköltözési reakcióként nőttek számottevően – ilyen Vöröstó, Paloznak, Felsőörs vagy Alsóörs. Általános trend, hogy a városokból elsősorban családosok költöznek az agglomerációba, így Veszprémet is fokozottan sújtja az elöregedés.

A 2022-es népszámlálásból rendelkezésre álló ingázási adatok alapján sokan, a foglalkoztatottak közel egyötöde ingázik el Veszprémből más településre: Balatonfüred, Nemesvámos, Budapest és Székesfehérvár a legnépszerűbb célpontok. A Veszprémbe ingázás elsősorban a környező településekről – a funkcionális várostérségen belülről – jelentős. Abszolút értékben Balatonalmádiból, Zircről és Hajmáskérről, míg arányaiban Eplényből, Márkóból és Hajmáskérről járnak dolgozni a legtöbben a megyeszékhelyre.

A népesség etnikai szempontból meglehetősen homogén, nemzetiségek elhanyagolható arányban lakják. A képzettségi szint érdemben meghaladja a hasonló városok átlagát, a 2022-es népszámlálás alapján 29% a felsőfokú végzettségűek aránya és csak 18% a legfeljebb nyolc általánost végzetteké. (Ugyanezen értékek a megyei jogú városokban összesen 27%, illetve 18%.)

Noha a városrészek között tapasztalhatók bizonyos különbségek a korösszetétel, az átlagos végzettség vagy a háztartás-összetétel szempontjából, ezek azonban nem bírnak olyan súllyal, ami bármely részét is stigmatizálná a városnak; szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett terület sem található Veszprémben. Noha több csekély lakosságú, térben elszigetelt része is van a városnak – Szabadságpuszta, Jutaspuszta, Csererdő, Csatárhegy –, ezek is szerves részei Veszprém működésének, társadalmának. Az egyetlen sajátos helyzetű városrész Csatárhegy, amely zártkertként eredendően üdülő-, mintsem lakóterületként funkcionálna, mégis jellemző bizonyos mértékű, részben a társadalmi lecsúszás által veszélyeztetettek körében megjelenő kiköltözés, amit a közszolgáltatások széles körének hiánya tesz kockázatossá. A zártkerti kiköltözésről azonban nem állnak rendelkezésre pontos vagy naprakész adatok a városrész népességéről, mint ahogy helyzetükről is csak a szociális jelzőrendszer tud eseti információt adni.

A közszolgáltatások helyi elérhetőségét a fizikai intézmények jelenléte helyett a tényleges hozzáférés alapján érdemes értelmezni. Mivel a kisebb, perifériku vagy alvó városrészekben a teljes intézményi háttér kiépítése nem reális, indokolt egy alapszolgáltatási minimum meghatározása.

A sport, a szomszédsági kapcsolatok, a helytörténet, illetve a kultúra és a művelődés terén is számos olyan civil szervezet működik Veszprémben, aminek saját tagságán túlmutató hatása és jelentősége van. E stratégia fókusztémái szerint kiemelhető többek közt a zöld szemléletformálásra fókuszáló Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület és a hasonló profilú Csalán Egyesület aktivitása. Társadalmi vállalkozások nem működnek a városban.

Veszprém olyan hosszú múltra visszatekintő és számos egyedi, jól azonosítható és széles körben ismert intézménnyel, funkcióval, épülettel és természeti értékkel bíró város, ami egyértelmű és markáns identitást képes kínálni lakóinak. Nem sújtják érdemi negatív asszociációk, a kínált életszínvonal más, hasonló méretű magyar városhoz képest a legtöbb szempont szerint magas. Történeti városrészei

szintén erős helyi identitással rendelkeznek, amit komoly civil aktivitás is jelez. Mindezek, illetve relatív kiegyensúlyozott társadalmi összetétele miatt sincsenek komolyabb térbeli-társadalmi konfliktusok a városban.

A helyi esélyegyenlőségi program és az integrált településfejlesztési stratégia részét képező antiszegregációs program az általában kiemelni szokott sérülékeny csoportokat említi különös hangsúllyal: mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek, fogyatékkal élők; egyedi jellemzőik megfelelő érvényesítésre célzott intézkedéseket fogalmazva meg a helyi esélyegyenlőségi program, azonban ezek megvalósulása igen töredékesnek bizonyul, elsősorban forráshiány miatt.

A közterületi biztonságérzetet rontó jelenségek kezelése során a város a rendészeti, köztisztasági és szociális eszközöket integráltan alkalmazza. A hajléktalansággal, közterületi normasértésekkel vagy rendezetlen közterületi használattal érintett városrészekben a cél nem pusztán a probléma kiszorítása, hanem a szociális ellátáshoz, lakhatási segítséghez, közterület-fenntartáshoz és lakossági konfliktuskezeléshez kapcsolódó összehangolt beavatkozás

2.3.5 Kiszolgáló város

Az országos és megyei területfejlesztési dokumentumok alapján Veszprém az ország belső és külső nagyvárosi gyűrűit összekötő egyik tengely mentén elhelyezkedő központ, mely a belső városgyűrű iparosodott és felsőoktatási képzőhelyekkel is rendelkező nyugati tagjaival, valamint Győrrel és Budapesttel a távolabbi jövőben egy egyre sűrűsödő tudástérséget alkothat. Fontos céljuk Veszprém térségi szervező erejének emelése, a Székesfehérvárhoz fűződő kapcsolatrendszere fejlesztésével, az egymást kiegészítő funkciók (pl. felsőoktatás) erősítésével regionális társközponttá formálása. Szintén elérendő Veszprém integrálása a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzetbe, illetve a 2023-as európai kulturális fővárosi cím révén a teljes balatoni térség turisztikai újrapozicionálása, valamint általában a Bakony–Balaton térséggel egységesebb brandként való működés. Nagy hangsúlyt kap a tudásintenzív iparágak központjaival erősebb kapcsolatok, ekképp közvetlen innovációs láncolatok kiépítése is, erősen alapozva a Pannon Egyetem és a nagyszámú autóipari szereplő jelenlétére.

A jelen lévő vonalasinfrastruktúra-elemek nagyrészt beálltnak tekinthetők, érdemi módosítást csupán a 8-as főút részben elkészült, várhatóan folytatódó bővítése jelent, illetve a későbbi évek céljai közül a tervezett M8-as jelű kiemelt szolgáltatást nyújtó főút nyomvonala, mely Veszprém déli részén húzódna és a város nyugati oldalán kapcsolódna a 8-as útba. Szintén tervezett fejlesztés a 82-es főút új, Győr felől a körgyűrű érintése nélkül kapcsolatot kínáló összekötő szakasza. A térségi kerékpárhálózati infrastruktúrát illetően a városközpontból a 73-as út mentén Csopakig, valamint a Séd-völgyön, Márkón és Szentgálon át Ajka felé vezető útvonal jelenthet majd újdonságot.

A szomszédos települések fejlesztési és rendezési elképzelési lazán, elsősorban általános célok mentén kötődnek Veszpréméihez. Településhatári beruházási tervek kapcsán konfliktusok nem ismertek.

Veszprém vízellátásáról az állami tulajdonban álló Bakonykarszt Zrt. gondoskodik, akárcsak a szennyvízelvezetésről és a szennyvíz kezeléséről. A földfelszín alatti víznyerőhelyekről kitermelt víz többségében karsztvíz, kisebb részben rétegvíz és talajvíz. Ivóvízzel további 131 települést lát el a társaság, valamint 4 település szennyvízét kezeli. Veszprém lakott területei közül csak a Csatár-hegy zártkerti besorolású szőlőhegye nincs ellátva vezetékes vízzel, az ivóvízvételezés itt kártyás rendszerben, kihelyezett kútnál lehetséges. A szennyvízhálózat lefedettsége 94%.

A villamosenergia-szolgáltatásról az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. gondoskodik, míg földgázszolgáltatásról az E.ON Közép-dunántúli Gázszolgáltató Zrt. A távhőellátás a Veszprémi Közszolgáltató Zrt. feladata, a lakások 29%-a van bekötve a távhőhálózatba. Villamos erőmű nem működik Veszprémben, távhőt a Haszkovó Utcai Fűtőerőmű állít elő.

A városi hőszigetek tekintetében Veszprém helyzete relatív kedvező, mivel a várost átszelő Séd és annak mély völgyének zöldfelületei – mint a Kolostorok és kertek zöldútvonal –, akárcsak a városszerte kedvező zöldfelületi arány, képesek hatni a belváros klímájára. Észlelhető hőszigetek az ipari és logisztikai területekre, kiváltképp Iparváros városrészre és a Déli intézményközpontra korlátozódnak.

E két terület jelenti egyszersmind Veszprém elsődleges gazdasági területeit is, melyeket a szentkirályszabadjai repülőtér melletti, valamint a város déli határában fekvő volt Videoton-terület egészít ki. Kerékpáros infrastruktúrával ezek közül csak a Déli intézményterület érhető el érdemben a város más részeiből.

Veszprém ingatlanpiaca az országos trendeknek megfelelő áremelkedést mutat, a városrészek közti különbségek azonban nem kiemelkedők. A bérlakásállomány mérete inkább szimbolikus jelentőséggel bír, azonban a fenntartást és kezelést biztosító szociális lakásszövetkezet igen innovatív megoldást képvisel, melyben megvan a potenciál a szélesebb tulajdonosi kör lakásaival való portfóliógazdálkodás sikerre vitelére is. Nem lakófunkciójú épületállománya tekintetében az önkormányzat nem rendelkezik egységes, részletes stratégiával: megújításukat általános célok és ahhoz illeszkedő egyedi döntések, tervek mentén végzi.

A veszprémi közúthálózat állapota a jó és a közepes között oszlik meg. A helyi hálózat erőssége a teljes külső és a részleges belső útgyűrű, valamint a városközpont átjárhatóságának növelése több beruházás révén. Fennálló hiányosság, hogy az Aranyos-völgyi völgyhíd híján nem zárható be a belső útgyűrű. Veszprém közúti megközelíthetősége jó, Székesfehérvár és Budapest felől gyorsforgalmi jellegű. A vasúti megközelítés menetideje és szolgáltatási színvonala a fő irányokból közel megfelelő, azonban a vasútállomás igen félreeső helyen van és állapota is kedvezőtlen. Győr felé a vasúti kapcsolat gyenge. Mindezek miatt jelentős szerep jut a sűrű helyközi és távolsági buszközlekedésnek, melyet a központi elhelyezkedésű buszpályaudvar fogad, így a vasút–autóbusz intermodalitás gyenge. A helyijáratok lefedettsége megfelelő, a szolgáltatási színvonal relatív magas, többek közt az új járművek és az okos utastájékoztatás révén. A kerékpározhatóság sokat javult az elmúlt évek fejlesztéseivel helyben és a környező települések felé is, de az egyes fejlesztések még nem álltak össze hálózattá. A Belváros fizető parkolási rendszere elsősorban közterületi tároláson alapul, melynek okosítása, illetve parkolóházakkal való további bővítése a 2020-as években jelentős lendületet vett, ezek bővítésére számos terv létezik. Veszprémben jelen van a Lime megosztásalapú e-rollerszolgáltató, valamint a V-Bike helyi (és tervezetten térségi) megosztásalapú e-kerékpárrendszert.

A város épületállományában viszonylag kevés a kihasználatlan ingatlan – a legjelentősebb tétel talán a volt honvédségi toborzóközpont a Jutasi úton. Számos, korábban funkció nélkül maradt ingatlan sorsában hozott jelentős változást az Európa Kulturális Fővárosa-cím elnyerése, mellyel a régi belvárosi bútorgyár, a Városi Művelődési Központ (egykori „Dimitrov”), a volt gyermekkórház épülete és a Várbörtön Múzeum alatt a Jókai utcában álló Ruttner-ház egyaránt megújult és új funkciót kapott. Számottevő új fejlesztési terület nem szerepel a városban, inkább a meglévők sűrűsödése jellemző. Érdemi igény a Sósköves, azaz a Pápai út és a Nyugati útgyűrű közti terület beépítésére merülhet fel.

Az épített örökség igen gazdag identitásformáló elemekben: csak néhány példát kiragadva esszenciálisan veszprémi épület a Városháza, a Vármegyeháza, a Veszprémi Petőfi Színház, a megyei könyvtár, a Tűztorony, az érseki palota, a Szent Mihály-főszékesegyház vagy éppen a Szent István völgyhíd. Újabb elemként hasonló értékkel bír a Hangvilla épülete, és bár nem feltétlenül pozitív

előjellel, de megkerülhetetlenségét figyelembe véve ide sorolható a Kossuth Lajos utcai Húszemeletes is.

A természeti értékek közül a Séd és völgye emelhető ki, ami elsősorban a Várat megkerülő szakaszán – a História Kertnél, a Szerelem-szigetnél, a Szent Benedek-hegynél, a Kollégium utcánál és a Margit-romoknál – bír meghatározó városképi és identitásformáló jelentőséggel. A lakott területeken kívül továbbra is a Séd-völgy és szűkebb környéke (Betekints-völgy, Gulya-domb, Csatár-hegy, Tekeres-völgy, Aranyos-völgy) tekinthető ismert és használt táji elemnek, melyet néhány további helyszín egészít ki, mint a Miklád-tó vagy a Látó-hegy. A Veszprémhez tartozó jelentős kiterjedésű bakonyi területek használatát erősen meghatározza, hogy szinte teljes egészében katonai területek vagy azok védőerdői foglalják el a hegylábakat. E régóta beállt korlátozáson túl nagyobb térhasználati konfliktusok nem tapasztalhatók Veszprémben.A város irányítási és működési modellje

A stratégia végrehajthatóságát és a stratégiai ciklus sikerességét befolyásoló egyik legfontosabb körülmény, hogy a város milyen irányítási és működési háttérrel rendelkezik és az milyen hatékonysággal képes a stratégiai ciklus egyes lépéseiben foglalt műveletek végrehajtására.

Az FVS a fejlesztésekre, a fenntartható városüzemeltetésre és a működtetés komplex városi, várostérségi szintű rendszerére egyaránt figyelmet fordító változásokat generálhat a város eddigi irányítási és működési gyakorlatában/modelljében. Ez különösen igaz a zöld és digitális átállás folyamatára és annak szervezeti/működési következményeire.

Javasolt, hogy a megalapozó munkarészben az önkormányzatok elemezzék a város irányításának (elsősorban döntéshozatali és koordinációs feladatok) és működtetésének szervezeti hátterét (önkormányzati, civil és piaci szolgáltatók), a szereplők kapcsolatrendszerét, viszonyát és az egyes folyamatokat.

A helyzet ismerete és az új típusú feladatok szempontjából történő kiértékelése lehetőséget ad arra, hogy a stratégia újszerű szemléletéből eredő irányítási és működési modellt érintő beavatkozási pontok, változtatások meghatározhatók legyenek.

2.3.6 Irányítási modell

2.3.6.1 Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata működése

2.3.6.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata és Közgyűlése

Veszprém 1990-ben kapta meg a megyei jogú város címet, ennek megfelelően azokat a közszolgáltatásokat is biztosítja, melyek saját területén túl a megye egészére vagy nagy részére kiterjednek. A megyei jogú város képviselő testülete a közgyűlés, tagjainak száma 18 fő.

A közgyűlés Veszprémben 7 állandó bizottságot hozott létre. A választott képviselőkből és külsős tagokból álló bizottságok döntési, véleményezési és javaslattételi jogkörökkel rendelkeznek a különböző szakági témákban.

2.3.6.1.1.1 Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottság

Javaslatot tesz a város közbiztonságának növelése érdekében tett fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosítására és bűnmegelőzési programok támogatására, bűnmegelőzési elemet is tartalmazó pályázatok szakmai tartalmára.

Véleményezi a városi közbiztonság helyzetét és kapcsolatot tart a városban működő polgárőr egyesületekkel.

2.3.6.1.1.2 Közjóléti Bizottság

Előkészíti az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti intézmény létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, vezetője megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést.

Előkészíti a közművelődési, közgyűjteményi és művészeti intézmény létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, vezetője megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést. Indítványozza a lakosság kulturális kezdeményezéseinek, önszerveződésének a támogatását, a művészi alkotómunka feltételeinek javítását, segíti művészi értékek létrehozását, megőrzését.

2.3.6.1.1.3 Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság

Előkészíti az óvodák létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, vezetőjének megbízásával és megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést. Beszerzi az intézmény alkalmazotti közösségének, illetve, ha érdekelt, a nemzeti és etnikai kisebbség, illetve a munkáltatók érdekképviseleti szervének véleményét.

Kapcsolatot tart a Városi Diák- és Ifjúsági Önkormányzattal és a Veszprém Megyei Önkormányzat ifjúsági ügyekért felelős testületével, tisztségviselőivel.

Véleményezi Veszprém város sportfejlesztési koncepcióját és javaslatot tesz a sporttal kapcsolatos városi költségvetés alapelveinek meghatározására.

2.3.6.1.1.4 Pénzügyi és Költségvetési Bizottság

Közreműködik a Közgyűlés költségvetési döntéseinek, a helyi adókra vonatkozó rendeletek, a hatósági ármegállapításra vonatkozó közgyűlési döntések előkészítésében a Tulajdonosi Bizottsággal együtt.

Figyelemmel kíséri a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre, a vagyonváltozás (vagyonnövekedés, -csökkenés) alakulását, értékeli az azt előidéző okokat. Részt vesz az éves Vagyongazdálkodási Irányelv előkészítésében.

Előkészíti a pénzügyi, műszaki szolgáltató feladatokat ellátó költségvetési szerv létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, és vezetője megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést.

2.3.6.1.1.5 Városstratégiai és Városmarketing Bizottság

Véleményezi az Önkormányzat városfejlesztési és rekonstrukciós feladataihoz kapcsolódó tervdokumentációkat, illetve a magasabb szintű területfejlesztési koncepciókat.

A településrendezési eszköz, így a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és szabályozási terv kidolgozása előtt javaslatot tesz a rendezés alá vont területre, és véleményezi a közgyűlési döntést, amely kinyilvánítja a rendezés általános célját, és várható hatását. Véleményezi a településfejlesztési koncepcióval összefüggésben a településszerkezeti tervet, a helyi építési szabályzatot és a szabályozási tervet.

Véleményt fogalmaz meg a helyi tömegközlekedéssel kapcsolatos közgyűlési döntésekről, az erődgazdálkodási ütemtervről, az Integrált Településfejlesztési Stratégiáról. Javaslatokat tesz a város turisztikai célkitűzéseire, a turizmussal kapcsolatos szakmai feladatok meghatározására és nemzetközi kapcsolatokra.

A városstratégiát, városfejlesztést érintően valamennyi tárgykörben véleményezi a Közgyűlés elé kerülő stratégiai vagy koncepcionális tervezeteket.

A klímavészhelyzetre tekintettel a nemkívánatos globális folyamatok elleni védekezés, valamint a helyi üvegházhatású gázkibocsátás drasztikus csökkentése szándékával véleményezi a klímaváltozás szempontjából releváns, tervezett önkormányzati döntéseket a döntéselőkészítés során, illetve fellép e célok elérése érdekében

2.3.6.1.1.6 Ügyrendi és Igazgatási Bizottság

Véleményezi a Közgyűlés napirendjén szereplő előterjesztéseket, félévenként értékeli a polgármester munkáját és javaslatot tesz.

Lefolytatja a képviselők, a polgármester, valamint az alpolgármesterek vagyonnyilatkozatának ellenőrzésével, összeférhetetlenségének kivizsgálásával kapcsolatos eljárást, és annak eredményéről tájékoztatja a Közgyűlést.

2.3.6.1.1.7 Tulajdonosi Bizottság

Részt vesz az önkormányzat költségvetésének, a helyi adórendeletek és azok módosításainak, továbbá az éves Vagyongazdálkodási Irányelv előkészítésében. Az Önkormányzat vagyonáról, a vagyongazdálkodás és vagyonhasznosítás szabályairól szóló önkormányzati rendeletben meghatározott feladatokat ellátja.

2.3.6.2 Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Működése

A Polgármesteri Hivatal a Közgyűlés és a törvény által rá rótt feladatokat a különböző szakmai kritériumoknak megfelelő tisztségviselői és szervezeti egységei által látja el. Az irodák szakemberei előkészítik az önkormányzati közgyűlések és bizottsági ülések munkáját, végrehajtják a törvények és önkormányzati rendeletek előírásait, illetve ellenőrzik azok betartását.

A Polgármesteri Hivatal belső szervezeti a következők:

1. Adóiroda
2. Belső Ellenőrzési Iroda
3. Közigazgatási Iroda
4. Közjóléti Iroda
5. Önkormányzati és Jogi Iroda
6. Pénzügyi Iroda
7. Polgármesteri Kabinetiroda
8. Stratégiai Iroda
9. Városfejlesztési Iroda
10. Városüzemeltetési Iroda
11. Főépítészi Iroda
12. Személyzeti Önálló Csoport
13. Veszprémi Önkormányzati Rendészet Önálló Csoport

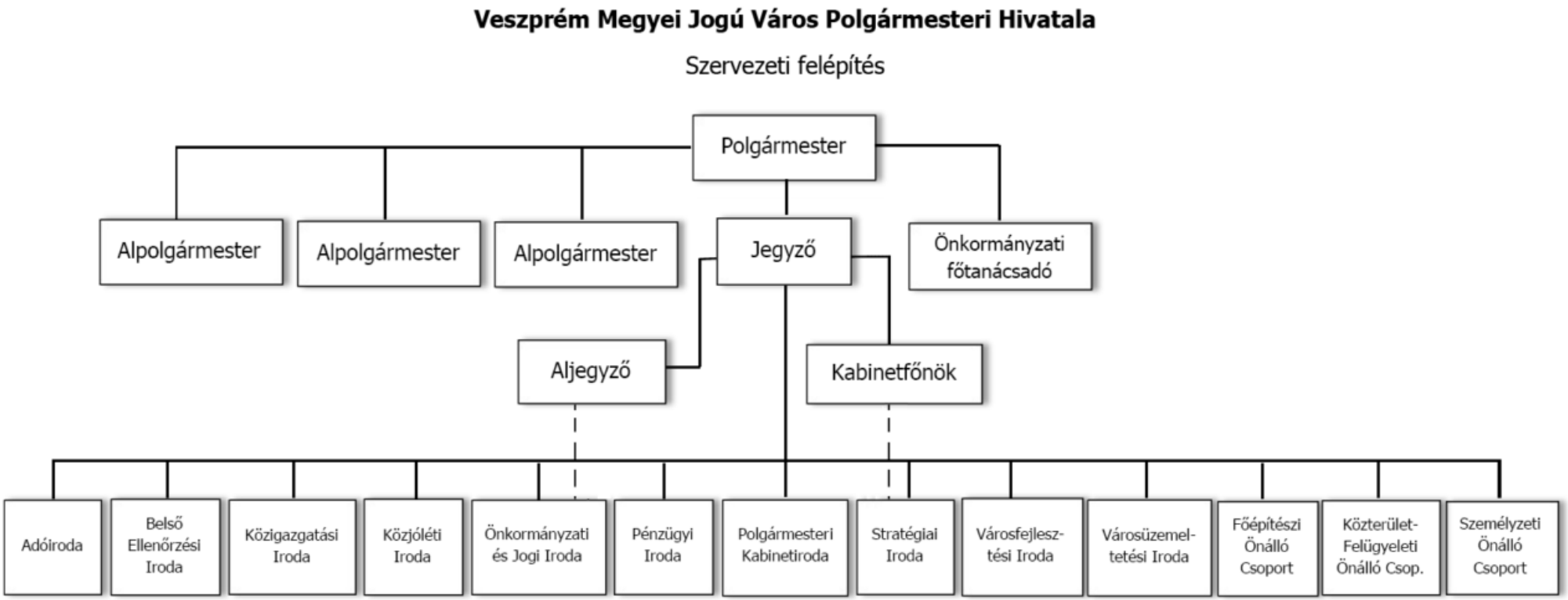

130. ábra: Veszprém MJV Polgármesteri Hivatalának szervezeti felépítése. Forrás: veszprem.hu

Veszprém városát érintő stratégiai, fejlesztési kérdésekkel a Stratégiai, a Városfejlesztési, valamint Városüzemeltetési Iroda foglalkozik, emellett a településrendezési, -fejlesztési folyamataiban a Főépítészi Irodának is kiemelt szerepe van.

A **Főépítészi Iroda** gondoskodik az Önkormányzat településrendezési feladatainak előkészítéséről, végrehajtásáról, a településrendezési tervek, eszközök (településfejlesztési koncepció, településszerkezeti terv, szabályozási terv, helyi építési szabályzat) elkészítéséről, felülvizsgálatáról, módosításáról, valamint ellátja az építészeti értékvédelemmel, városkép alakítással kapcsolatos feladatokat.

- Településfejlesztési-, településrendezési-, városépítészeti kérdésekben, projektfeladatok elvégzésében, beruházások végrehajtásának előkészítésében együttműködik a Stratégiai Irodával, a Városfejlesztési Irodával és a Városüzemeltetési Irodával.
- A város területét érintő tervpályázatok előkészítésében, bírálatában részt vesz a Városfejlesztési Irodával együtt, előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó településképi véleményezési-, bejelentési- és kötelezési eljárással kapcsolatos ügyeket és a jegyző hatáskörébe tartozó, a helyi településrendezési eszközöknek való megfelelés vizsgálatára irányuló szakhatósági állásfoglalásokat.
- Előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó rendeltetést is igazoló, valamint – jogszabályban meghatározott esetben – építmény felépülését igazoló hatósági bizonyítványokat

A **Stratégiai Iroda** ellátja a feladatkör szerinti Minisztérium és a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata között a 2014-2020 és a 2021-2027 közötti időszak Területi és Településfejlesztési Operatív Program 6. Fenntartható városfejlesztés prioritásának végrehajtásáról szóló megállapodás program végrehajtási (programmenedzsment) feladatait, valamint előkészíti az európai uniós pályázatokat, koordinálja a Hivatal más szervezeti egységeinek ehhez kapcsolódó tevékenységét.

- Koordinálja a nyertes európai uniós pályázatok végrehajtását, elszámolását, után követését; ellátja a pályázatok projekt- menedzsmenti feladatait.
- Előkészíti az érintett szervezeti egységekkel közösen a városfejlesztési stratégiát, szervezi annak végrehajtását, gondoskodik a programok egyeztetéséről.
- A település lakói és az önszerveződő közösségek, szervezetek pályázatokkal, projektekkel kapcsolatos észrevételeit regisztrálja, összesíti.
- Közreműködik a Városfejlesztési Iroda lebonyolításában megvalósuló felújítások, beruházások végrehajtásának előkészítésében, lebonyolításában, amennyiben azokban pályázati források igénybevételére kerül sor.
- Együttműködik a településfejlesztési koncepció és településrendezési tervek előkészítésében a Városfejlesztési Irodával.
- Koordinálja a költségvetésben jóváhagyott, a Veszprém Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím viselésével kapcsolatos fejlesztések végrehajtását, a Veszprém 2030 Kft. bevonásával.

A **Városfejlesztési Iroda** feladata az építési, létesítési engedélyhez kötött önkormányzati infrastrukturális, közterületi, közúti, magasépítési, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, energetikai fejlesztési döntések előkészítése, más hivatali szervezeti egységek kapcsolódó tevékenységének koordinálása; a költségvetésben jóváhagyott fejlesztési feladatok végrehajtása, valamint közreműködik a városfejlesztési stratégia és programok egyeztetésében és kidolgozásában a Stratégiai Irodával és Főépítészi Irodával.

- Előkészíti a közműfejlesztési támogatás megállapításával kapcsolatos döntést és gondoskodik a végrehajtásról, ugyancsak gondoskodik az önkormányzati energetikai feladatok ellátásáról,

irányítja az energiastratégia operatív végrehajtását. E feladatkörében együttműködik a „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.-vel és a Stratégiai Irodával.

- Koordinálja az önkormányzat közigazgatási területén, önkormányzati érdekeltségben megvalósuló, állami támogatással finanszírozott fejlesztéseket a támogató, a kedvezményezett, az önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal között
- Szükség esetén közreműködik az önkormányzat közigazgatási területén megvalósítandó magánerős fejlesztések előkészítésében és végrehajtásában
- Városfejlesztési szempontból jelentős feladatokban kapcsolatot tart az önkormányzat közigazgatási területén működő nem önkormányzati intézményekkel, vállalkozásokkal; adatszolgáltatással és adatkéréssel

A **Városüzemeltetési Iroda** tevékenységét két csoport látja el:

- Üzemeltetési csoport
    - üzemeltetési és költségvetési javaslat összeállítása, egyeztetése,
    - közterületi, intézményi felújítások, karbantartások műszaki előkészítése, lebonyolítása,
    - más szervezeti egységek által előkészített beruházásoknál, pályázatoknál egyeztetéseken való részvétel,
    - javaslattétel a városüzemeltetési feladatokat ellátó szervezetek szakmai feladatainak meghatározására,
    - a víz-, szennyvíz- és csapadékvíz elevezésére szolgáló hálózat üzemeltetésével kapcsolatos feladatok ellátása.
- Műszaki Nyilvántartó Csoport
    - központi közműnyilvántartás, alap és közmű digitális térkép vezetése, tervtár kezelése, önkormányzati ingatlanvagyon kataszter vezetése,
    - gondoskodik a térinformatikai rendszer működtetéséről, az ezzel kapcsolatos feladatokat ellátja,
    - ágazati statisztikák készítése, jogszabályban előírt adatszolgáltatások, jelentések elkészítése.

A Közterület-felügyeleti Önálló Csoport a Városüzemeltetési Irodától külön működik, feladatai a

- város közterületeinek járőrszolgálattal való ellenőrzése,
- közterületek rendjét veszélyeztető tiltott tevékenységek megelőzése a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében.

A Személyzeti Önálló Csoport szintén saját tevékenységét ellátva működik.

Horizontális jellegű, nem formálisan működő egység a **helyi fenntarthatósági munkacsoport**, mely egy URBACT pályázat, a Global Goals for Cities keretein belül alakult meg és melynek feladata az ENSZ 17 fenntartható fejlődési céljának (SDG) lebontása helyi jelentőségű indikátorokká. Tagjai a Stratégiai Iroda, a Közjóléti Iroda, a Környezeti Hatóság, a VVI Kft., a Pannon Egyetem és a Máltai Szeretetszolgálat képviselői. A résztvevők hatékony és jól működő partnerekként dolgoznak a munkacsoportban, melynek érdemesnek tartják további tagokkal való bővítését, illetve a csoport státuszának megtartását a kapcsolódó további URBACT és INTERREG pályázatok érdekében, hosszú távra is. Az ilyen jellegű horizontális munkaszervezésnek nincs hagyománya az önkormányzati irányításban, így a fenntarthatósági munkacsoport ezért kísérleti pilotként funkcionál.

2.3.7 Az irányítási modell működésének értékelése

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának fő döntéshozó szerve a közgyűlés, egyes döntési jogköröket ugyanakkor átruházott bizottságokra.

A stratégiaalkotás, valamint a fejlesztések megvalósításában leginkább Városstratégiai és Városmarketing Bizottságnak van hangsúlyos szerepe. Ez a bizottság döntési jogkörrel rendelkezik szakágazati kérdésekben, emellett javaslatot is tehet településfejlesztési koncepció, városfejlesztési stratégia esetében. A Stratégiai Iroda, a Városüzemeltetési Iroda, a Városfejlesztési Iroda, valamint a Főépítészi Iroda bír a Hivatalon belül a városfejlesztéssel, zöld és digitális átállással kapcsolatos kompetenciákkal.

2.3.8 Működési modell

2.3.8.1 Városi szolgáltatásokat biztosító szervezetek

2.3.8.1.1 Humán infrastruktúra

A humán közszolgáltatások terén is több szereplő szolgálja a helyi és környékbeli lakosok igényeit. Az egészségügyi és szociális ellátást a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény, valamint a Cholnoky Ferenc Kórház biztosítja, utóbbi a város és vidéke lakosainak egészségügyi ellátásával. Ezen felül a szociális ellátás vállalásában részt vesz a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Háza, a Veszprém MJV Önkormányzata által működtetett VKTT Egyesített Szociális Intézmény, valamint a Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye.

A bölcsődei és óvodai ellátást az önkormányzat által fenntartott Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény bölcsődei, az Önkormányzat által üzemeltetett óvodák és magánóvodák végzik. Az oktatási intézmények fenntartója a Veszprémi Tankerületi Központ – kivéve a két egyházi fenntartású általános iskolát, valamint a Veszprémi Szakképzési Centrum szakképző intézményeit.

Megyei jogú város számára kötelező feladat a közművelődésről intézmény fenntartásáról gondoskodni, megyei hatókörű és városi könyvtárat, valamint megyei hatókörű városi múzeumot fenntartani. Előadó-művészeti szervezet (színház) fenntartása az önkormányzat önként vállalt feladata. Önkormányzati fenntartásban az alábbi intézmények működnek: Agóra Veszprém Kulturális Központ, Művészetek Háza Veszprém Művelődési Ház és Kiállítóhely, Eötvös Károly Könyvtár, Laczkó Dezső Múzeum, Kabóca Bábszínház, Veszprémi Petőfi Színház.

2.3.8.1.2 Városüzemeltetés

A városüzemeltetés komplex feladat, ellátásához több szereplő együttműködésére van szükség. A feladat ellátásban a kulcsszerepet játszik a „VKSZ” Veszprémi Közszolgáltató Zrt., melynek feladata hulladékgyűjtés, -kezelés, gőz-, melegvízellátás, kéményseprés, temetőfenntartás, önkormányzati ingatlanok bérbeadása, értékesítése, ingatlanberuházás és ingatlanforgalmazás, parkolóház üzemeltetése, valamint az állami tulajdonú Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt., amely az ivóvízellátásért, a csapadékvíz-elvezetésért, a szennyvízelvezetésért és -tisztításért, valamint a környezetvédelemért felelős. A hulladékgyűjtéssel és -gazdálkodással kapcsolatos feladatokat 2025-től a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. megbízásából a Depónia Nonprofit Kft. látja el végzi.

2.3.8.1.3 Közlekedés

A helyi közösségi közlekedést az önkormányzati tulajdonú V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft. látja el, mint belső szolgáltató. A vállalat 2018. július 1-jén indult azzal a céllal, hogy az állami tulajdonú Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ helyett saját tulajdonú társaság lássa el a helyi menetrend szerinti személyszállítást, melyet 2019. január 1-én át is vett.

2.3.9 Várostérségi koordináció

A térségi egyeztetéseknek nincs állandó fóruma, az eseti koordinációkra projektalapon kerül sor.

A VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft. mint városfejlesztő társaság fontos szerepet tölthet be a várostérségi koordináció erősítésében, különösen a fenntartható fejlesztések, az infrastruktúrafejlesztés és a stratégiai együttműködések területén. A társaság közvetítő és koordináló szerepet vállalhat az önkormányzat, a térségi települések, közszolgáltatók, gazdasági szereplők és szakmai partnerek között annak érdekében, hogy a fejlesztések összehangoltan és hosszú távú stratégiai célok mentén valósuljanak meg. A VVI Kft. hozzájárulhat a várostérségi szintű fejlesztési projektek előkészítéséhez és menedzsmentjéhez, különösen a közlekedés, energiahatékonyság, gazdaságfejlesztés, klímaadaptáció és közszolgáltatások fejlesztése terén. Emellett szerepet vállalhat a térségi együttműködések szakmai támogatásában, a pályázati lehetőségek koordinálásában és a közös fejlesztési érdekek összehangolásában.

A társaság tapasztalataival segítheti az integrált város- és térségfejlesztési szemlélet erősítését, valamint hozzájárulhat ahhoz, hogy Veszprém és térsége egységesebben tudjon reagálni a gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásokra.

2.4 Kockázatok és lehetőségek értékelése

2.4.1 Prosperáló város

Prosperáló város	
Kockázat	**Lehetőség**
Veszprém gazdasága kiszolgáltatott az autóipari beszállítói láncok ágazati sokkjainak, trendjeinek	A meglévő erős ipari háttér diverzebb tevékenységi körű vállalkozásokat is bevonz.
A meglévő, a Pannon Egyetemre és a helyi iparvállalatokra épülő kutatás-fejlesztési ökoszisztéma nem képes országos és nemzetközi hálózatok részévé válni.	A meglévő, a Pannon Egyetemre és a helyi iparvállalatokra épülő kutatás-fejlesztési ökoszisztéma országos és nemzetközi hálózatok részévé válik.
Az alkalmas fejlesztési területek hiánya korlátozza, hogy Veszprém foglalkoztatói mixe megfelelően tudjon alkalmazkodni a változó gazdasági közeghez.	A szentkirályszabadjai repülőtér fejlesztésével és a meglévő gazdasági területek továbbhasználatával Veszprémben a megfelelő tér adott a változó gazdasági körülményekhez való adaptációhoz.
Veszprém népessége csökken és elöregedik.	Sikerül megállítani a népességvesztést, Veszprém népszerű lakóhely a fiatalok és a családosok számára.
A fiatal és a családos veszprémiek az agglomerációba költöznek.	
Veszprém elveszti versenyelőnyeit, melyek a relatív magas iskolázottságú népessége jelent, nem tudja hasznosítani az oktatási és a magánszektor közti kapcsolatok erősítésében rejlő további lehetőségeket.	Veszprém népességének versenyelőnye marad a magas iskolázottság, továbbfejlődnek az oktatási és a magánszektor közti azon kapcsolatok, amelyek a Pannon Egyetem kutatásai, a duális képzések vagy épp a szakképzési együttműködések révén elkezdtek kiépülni.

2.4.2 Zöldülő város

Zöldülő város	
Kockázat	**Lehetőség**
Az elégtelen csapadékvíz-visszatartás villámárvizeket és vízhiányt okoz.	Fejlődik a város csapadékvíz-visszatartási képessége, ezzel klímaadaptívabb működésre válik alkalmassá.
A fokozódó klimatikus veszélyek árnyékában romlik Veszprém zöldfelületi ellátottsága.	Veszprém megőrzi és a változó klimatikus viszonyokat követve bővíti is zöld kapacitásait.
Nem sikerül kellően reziliens, a lehetőségek széles köréhez adaptálódni képes városműködetetési rutinokat alkotni.	Veszprém előrelép a rezilenciaalapú városfejlesztésben és -működtetésben.
Fokozódik a honvédségi területek zaj- és környezetterhelése.	A tervezett fejlesztések dacára sem erősödik, sőt csökken a honvédségi területek zaj- és környezetterhelése.
Csekély marad a város épített állományának energetikai megújulási üteme.	Fokozódik a város épített állományának energetikai megújulási üteme.
Megmarad a magasabb lokális emissziós szinttel bíró közlekedési módok dominanciája.	Teret nyernek a fenntartható közlekedési módok a városi közlekedésben.

2.4.3 Digitális város

Digitális város	
Kockázat	**Lehetőség**
Nem lép előre Veszprém az okosváros-irányítási módszerek adaptálásában.	Sikerrel járnak és további lehetőségek előtt nyitják meg a kaput azok a pilotprojektek, amelyek tervként rendelkezésre állnak Veszprém okosváros-irányítási eszköztárának megújítására.
Domináns marad az analóg, offline ügyintézés.	Komoly előrelépést sikerül elérni a városi digitális ügyintézés terén.

2.4.4 Megtartó város

Megtartó város	
Kockázat	**Lehetőség**
A fiatal és a családos veszprémiek az agglomerációba költöznek.	Veszprém népszerű lakóhely a fiatalok és a családosok számára.
Veszprém egyes városrészeiben szegregációs tendenciák jelennek meg, a bizonytalan státuszú Csatárhegy szegregátummá válik.	Megfelelő városi szociális és lakáspolitikával sikerül megőrizni Veszprém viszonylagos társadalmi homogenitását, elhárítani a szegregációs veszélyeket.
A veszprémi civil élet elveszti erős szerepét, nem képes aktívan szervezni az itt élők mindennapjait, artikulálni érdekeit.	A veszprémi civil szervezetek a bevonás magasabb szintjeire lépnek elő, aktív és egyenrangú partnerei a városvezetésnek a saját tevékenységi körüket illető kérdésekben.
A városrészi identitások kiüresednek, elvesztik meglévő megtartó erejüket.	A városrészi identitások fontos személyes identitáselemekként képesek működni és aktív szerepet játszanak a veszprémiek kötődésében lakóhelyükhöz, ezzel is mérsékelve az elvándorlást.

2.4.5 Kiszolgáló város

Kiszolgáló város	
Kockázat	**Lehetőség**
Veszprém jelentősége csökken a magyarországi városhierarchiában.	Veszprém, elsősorban felsőoktatási és kulturális súlyára alapozva, regionális társközponti szerepkörbe képes előlépni.
Az európai kulturális fővárosi cím nem változtat sem a város, sem régiója brandértékén.	Az európai kulturális fővárosi címre építve Veszprém széles körben ismert és elismert kulturális kínálatú európai középváros, melynek hatása tágabb régiójára is kiterjed.
Nem folytatódik, nem áll össze hálózattá a térségi kerékpárutak rendszere.	Erős, versenyképes mobilitási alternatívát kínáló térségi kerékpárút-hálózat épül ki.
Esetlegesek maradnak a térség további önkormányzataival való együttműködések, nem alakulnak ki mélyebb partnerségek.	Erős, intézményes, jól működő, sokrétű partnerségi hálózatok alakulnak ki Veszprém és a környező települések között.
Veszprémben egyre súlyosabb lakáshiány alakul ki, a kínálatból hiányzik a megfizethető lakások kategóriája.	Magas színvonalú, széles kínálatú portfóliógazdálkodás alakul ki a veszprémi lakásügynökségből, amely széles rétegek számára képes megfizethető, alkalmas lakhatást biztosítani.
Nem változik a veszprémi úthálózat.	Megépül az aranyos-völgyi völgyhíd.
Nem javul a vasútállomás által képviselt szolgáltatási színvonal.	A vasútállomás és környéke vonzó, szívesen használt, magas szolgáltatási színvonalú intermodális csomóponttá változik.
Töredékes marad a veszprémi kerékpáros hálózat.	Minőségi, minden városrészre kiterjedő kerékpáros hálózat épül ki, ami a gazdasági területeket is megfelelően eléri, így munkába járásra is megfelel.
Nem javul Veszprém parkolásmenedzsmentje.	Okos parkolási rendszer épül ki, a köztéri parkolást egyre inkább felváltják parkolóházak és az alternatív eljutási módok.

3 Stratégiai munkarész

3.1 Forgatókönyv-elemzés

Kockázati terület	Kockázati tényezők
Térségi szerep	Hiányos térségi fejlesztési és működtetési kapcsolatok
	Szűkülő vonzáskörzet más városok árnyékában
	A szűkebb térségen belüli vezető szerep nem egyértelmű
	Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)
	Nem alakul ki munkamegosztás környező megyeszékhelyekkel
	Nagyobb központok erősödő elszívóereje
Városszerkezet	Közigazgatási határ mentén konfliktusokat szülő fejlesztések
	Fejlesztések a közigazgatási határ másik oldalán összpontosulnak
	Szétterülő településszerkezet, „urban sprawl”
	Családosok agglomerációs kiköltözése
	Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések
Társadalom	Zártkerti szegregáció
	Alulról induló civil szerveződések lendületvesztése
	Konszenzuális alapértékeket nélkülöző helyi közélet kialakulása
	Szubjektív életminőség stagnálása, romlása
Közszolgáltatások	Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák
	Közszolgáltatások színvonalesése
Gazdaság	Térségi idegenforgalmi szinergiák nem megfelelő kihasználása
	Ingatlanpiaci árrobbanás
	Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek
	Rekreációs és tartalékterületek beépülése
	„Fejnehéz” látványosságkínálat: az állatkert mint magában álló attrakció
	Lakhatási lehetőségek diverzifikációja elmarad
	Forráshiány
	Forrásvezérelt fejlesztéspolitika
	Ágazatok közti fejlesztési egyensúlytalanságok
	Fragmentált településfejlesztési intézményrendszer
	Gazdasági szereplőkkel fenntartott kapcsolat gyengülése
	Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában

	Nem épül ki okos ökoszisztéma a különféle városi szereplők között
Közlekedés	Modal split romlása
	Közúti szűk keresztmetszetek megmaradása
	Nem jön létre egységes, fókuszált helyi közlekedéspolitikai keret
	Vasút attraktivitásának növekedése elmarad
Környezet és klíma	Megújuló energia városi aránya nem nő
	Vízelvezetési hiányosságok
	Körforgásos gazdaság hiánya
	Talajvíz-elszennyeződés
	Közlekedési károsanyag-kibocsátás megmaradása, romlása
	Nem energiahatékony intézményműködés
	Hiányos marad a környezet- és klímavédelem mint horizontális cél érvényesülése minden fejlesztésben
	Magántelkek zöld kapacitása csökken
	Városi hőszigetek megmaradása, gyarapodása
	Klímaadaptív városműködtetés kialakításával kapcsolatos kihívások

131. ábra: Kockázati tényezők

3.1.1 Az azonosított főbb kockázati tényezők dimenziónkénti kifejtése

3.1.1.1 Prosperáló város

Veszprém gazdasági helyzete kedvező: számos foglalkoztató van jelen a városban, a munkanélküliség alacsony. Potenciális kockázatot jelent ugyanakkor, hogy e foglalkoztatók igen nagy hányada autóipari beszállító, azaz azonos ágazati sokkoknak kitett a működésük. Több olyan lehetőség kínálkozik a város prosperitásának fokozására, melyhez a körülmények adottak, azonban további beavatkozások szükségesek a megvalósításukhoz – például olyan okos ökoszisztéma kialakítása a releváns szereplők között, amely a résztvevők működési hatékonyságát és a városi életminőséget is fokozni képes; a körforgásos gazdaság minél több elemének bevezetése; mélyebb térségi idegenforgalmi együttműködések kialakítása. E lehetőségek parlagon hagyása is veszélyforrást jelent Veszprém középtávú jövőjére nézve. A főbb gazdasági szereplőkkel aktív kapcsolatot tart fenn a város, amit fontos megőrizni.

Hasonló lehetőségek makroszinten, Veszprém térségi szerepét tekintve is láthatók. Ilyen az, hogy a város egyes specifikus ágazatokban – meglévő erősségei, főként egyeteme okán célszerűen a tudásintenzív iparágakban – regionális vezető szerepet foglaljon el; illetve hogy jó munkamegosztás alakuljon ki a környező megyeszékhelyekkel, melyben minden város a maga erősségeiben mélyül el és nem versenyeznek egymással.

Strukturális veszélyt jelent, ha a forrásszűkösség forrásvezérelt fejlesztéspolitikára kényszeríti a városműködést, melyben nem az – itt is feltárt – szükségletalapú prioritások, hanem az épp rendelkezésre álló pályázati lehetőségek szabják meg a fejlesztések sorrendiségét. Ha hasonló okokból

fejlesztési egyensúlytalanságok jelentkeznek az egyes ágazatok között és az előzetesen lefektetett prioritásokhoz képest más mód van beavatkozásokra (például a közszolgáltatások fejlesztése helyett csak gazdaságfejlesztési források adottak), szintén a fentiekhez hasonló veszélyforrásként értelmezhető – akárcsak az, ha a településfejlesztési feladatok túlzottan sok szereplő között oszlanak meg és így csökken az esélye a koherens megvalósításnak.

3.1.1.2 Zöldülő város

Veszprém kiinduló helyzete a környezeti és klimatikus fenntarthatóság, illetve reziliencia terén hordoz magában bizonyos kettősséget. Míg a nyílt terek állapota kedvező – magas a zöldfelületi ellátottság, nem meghatározó a hőszigetek jelenléte –, addig az épületállományt illetően nem beszélhetünk hasonlóan kedvező energiahatékonysági állapotról, noha pontszerű beavatkozások számos közintézményt érintettek már, mint ahogy a lakóházak – elsősorban a lakótelepi épületek – közül is sokat érintett már hatékonyságnövelési beavatkozás. Nem látszik azonban, hogy milyen forrásból és milyen keretek között lehet biztosítani a jövőben a megújulóenergia-termelés arányának növelését, a közlekedési eredetű károsanyag-kibocsátás csökkentését, illetve a városműködtetés minél klímaadaptívabbá tételét. Nagyobb a mozgástér a vízelvezetési hiányosságok kezelésében, a magántelkek zöld kapacitásai (további) csökkenésének elkerülésében, valamint a városi hőszigetek gyarapodásának megakadályozásában, noha ezek is mind potenciális veszélyforrások. Látható rá forrás, de annak korlátozottsága miatt kérdéses, hogy mennyiben sikerülhet az elkövetkező években előrelépni az intézmények energiahatékonysága terén. Költségigényét és rizikóját tekintve is nehezen behatárolható tétel a talajvíz-elszennyeződés kockázata, ami elsődlegesen a volt Bakony Művek területén jelentkező Patyolat-szennyezés kapcsán merül fel.

3.1.1.3 Digitális város

A Pannon Egyetem, valamint a jelentős ipari K+F kapacitások jelenléte kiváló kiindulási alapot jelent Veszprém számára, hogy éllovasa legyen a városi digitalizációnak, az okosváros-megközelítések minél teljesebb adaptációjának. A mindennapi városműködés, a különféle érintett szereplőkkel való együttműködések terén azonban jelentős felzárkózási feladatok elé néz a város, melyek megvalósulása egyértelműen kockázati tényező. Alapvető feladat a városműködtetési és közszolgáltatási digitális infrastruktúra megerősítése, akárcsak az ehhez tartozó kompetenciáké. Amennyiben ez teljesül, úgy nyílik lehetőség további előrelépések, így az okos településüzemeltetési megoldások, illetve egy városi, régiós szintű okos ökoszisztéma kialakítására. Ezek megvalósulásának bizonytalansága is kockázatot jelent a digitális város dimenziója terén.

3.1.1.4 Megtartó város

Veszprém fontos értéke a viszonylagosan kiegyenlített társadalmi struktúra, a jelentős térbeli-társadalmi különbségek hiánya és az aktív civil szféra. Kockázatként jelentkezik, hogy ezek megőrzése az elkövetkező években is sikerülni fog-e, illetve kockázat az is, hogy sikerül-e a jövőben is megőrizni, további fejlődését biztosítani az alulról induló civil szerveződések lendületének. Veszprém jövőképének szilárd eleme a magas életminőség, céljainak zöme csak akkor érhető el, ha az itt élők szubjektív életminőség-percepciója magas marad, illetve ha ezen életminőség ígérete azokat a kreatív rétegeket is Veszprémbe tudja vonzani, akiknek kulcsszerep juthat a város jövőképességének biztosításában. Ha a városkép, a közszolgáltatások, a miliő és számos egyéb szempont együttesen nem képesek biztosítani ezt az életminőség-percepciót, az alapjaiban veszélyezteti a város által kijelölt fejlődési ív megvalósíthatóságát.

Ilyen életminőségi szempont a kiegyensúlyozott helyi közélet, ami alapértékeit tekintve konszenzusos és nélkülözi a parttalan konfliktusokat. Hasonlóan szükséges megfelelően diverz lakhatási

lehetőségeket teremteni – melyhez Veszprém szociális lakásügynöksége ugyan megfelelő szervezeti kereteket kínál –, de az a fajta portfóliógazdálkodás, ami érdemben elő tudná segíteni a lakhatási lehetőségek körének kiszélesítését, egyelőre nem valósult meg. E dimenzióban is kockázatot jelent a foglalkoztatók körének diverzifikációja: az autóipari ágazat túlsúlya korlát lehet a megfelelően vonzó munkakínálati mix biztosítása előtt.

3.1.1.5 Kiszolgáló város

Veszprém kiegyensúlyozott fejlődésének, megfelelő térstrukturájának feltétele, hogy a város ne olyan irányba fejlődjön, ami szabályozási anomáliákhoz, hatáskör-eltolódásokhoz vagy épp aránytalan mobilitási többletigények generálásához vezet. E feltételeket fenyegető veszély, ha új fejlesztések közvetlenül a közigazgatási határ túloldalán, azaz valamely szomszédos település joghatósága alatt, de számos szempontból Veszprémet terhelő módon jönnek létre. De ilyen veszélyforrás a településszerkezet túlzott szétterülése, az urban sprawl néven ismert jelenség is (melyet eddig Veszprém nagyrészt sikerrel elkerült és szerkezetét megőrizte viszonylag kompaktnak, nagyrészt a külső útgyűrűn belül összpontosulva). Ezzel összekapcsolódó rizikó, ha Csatárhegy útgyűrűn túli, zártkerti településrésze, ahol – eredendő mezőgazdasági funkciójával összhangban – az áramellátáson kívül lényegében semmilyen közszolgáltatás nem érhető el –, érdemi arányban nyer lakófunkciót. Különösen veszélyes, ha ez szegénységi szegregáció képében történik meg, de a magasabb tőkéjű népesség kiköltözése is a város térbeli fejlődésével ellentétes hatású.

A mobilitást Veszprémben ma igen nagy arányban az egyéni motorizált közlekedés határozza meg – 2017-ben a helyváltoztatások 27%-a történt közösségi közlekedéssel és 4%-a kerékpárral, de az előbbi arány a koronavírusjárvány hatására feltételezhetően romlott –, ami a fenntarthatóság szempontjából rendkívül előnytelen. Veszélyt jelent az is, ha a fenntartható közlekedési módok aránya nem nő, esetleg tovább csökken; mint ahogy az is, ha a regionális közlekedésen belül a vasút attraktivitása (melyet most a kedvezőtlen elhelyezkedés, a leromlott állagú vasútállomás és a minőségi kapcsolatok szűk köre tart alacsonyan) nem tud fejlődni. További rizikóforrást jelent a közlekedésszervezés fragmentáltsága, illetve ha nem jönnek létre jobb együttműködések, jobb fejlesztési keretek a jelenleg számos szereplő (önkormányzat mint közlekedésszervező és közútfenntartó, Magyar Közút, MÁV és Volán, NIF, környező települések) között megoszló üzemeltetési és fejlesztési feladatokban. Veszélyt jelent még, ha a néhány tapasztalható közúti szűk keresztmetszetet nem sikerül feloldani – tudva, hogy a kapacitásfejlesztés jellemzően a személygépkocsi-használat növekedését is jelenti, így a kapcsolódó fejlesztéseknek csak az egyértelműen kritikus helyszínekre kell összpontosítaniuk.

3.1.2 Kockázati tényezők értékelése

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
Hiányos térségi fejlesztési és működtetési kapcsolatok	3	5	3
Szűkülő vonzáskörzet más városok árnyékában	3	5	2
A szűkebb térségen belüli vezető szerep nem egyértelmű	2	5	2
Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)	**4**	5	3
Nem alakul ki munkamegosztás környező megyeszékhelyekkel	3	5	2
Nagyobb központok erősödő elszívóereje	3	5	4
Közigazgatási határ mentén konfliktusokat szülő fejlesztések	2	3	2
Fejlesztések a közigazgatási határ másik oldalán összpontosulnak	2	3	2
Szétterülő településszerkezet, „urban sprawl”	3	5	3
Családosok agglomerációs kiköltözése	**5**	5	3
Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések	**4**	3	2
Zártkerti szegregáció	**4**	5	2
Alulról induló civil szerveződések lendületvesztése	2	5	2
Konszenzuális alapértékeket nélkülöző helyi közélet kialakulása	3	5	4
Szubjektív életminőség stagnálása, romlása	3	5	5
Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák	**4**	5	4
Közszolgáltatások színvonalesése	3	5	5
Térségi idegenforgalmi szinergiák nem megfelelő kihasználása	3	5	2
Ingatlanpiaci árrobbanás	2	5	4
Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek	**4**	5	3

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
Rekreációs és tartalékterületek beépülése	2	3	3
„Fejnehéz" látványosságkínálat: az állatkert mint magában álló attrakció	3	5	2
Lakhatási lehetőségek diverzifikációja elmarad	**4**	5	4
Forráshiány	**5**	5	5
Forrásvezérelt fejlesztéspolitika	**4**	5	3
Ágazatok közti fejlesztési egyensúlytalanságok	3	5	2
Fragmentált településfejlesztési intézményrendszer	3	5	2
Gazdasági szereplőkkel fenntartott kapcsolat gyengülése	2	5	2
Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában	**4**	5	3
Nem épül ki okos ökoszisztéma a különféle városi szereplők között	3	5	2
Modal split romlása	**4**	5	4
Közúti szűk keresztmetszetek megmaradása	3	5	4
Nem jön létre egységes, fókuszált helyi közlekedéspolitikai keret	**4**	5	2
Vasút attraktivitásának növekedése elmarad	3	5	2
Megújuló energia városi aránya nem nő	3	5	2
Vízelvezetési hiányosságok	2	5	3
Körforgásos gazdaság hiánya	3	5	2
Talajvíz-elszennyeződés	3	3	4
Közlekedési károsanyag-kibocsátás megmaradása, romlása	**4**	5	4
Nem energiahatékony intézményműködés	**4**	5	3
Hiányos marad a környezet- és klímavédelem mint horizontális cél érvényesülése minden fejlesztésben	3	4	2
Magántelkek zöld kapacitása csökken	3	5	4

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
Városi hőszigetek megmaradása, gyarapodása	2	3	2
Klímaadaptív városműködtetés kialakításával kapcsolatos kihívások	3	5	3

*132. ábra: Kitettségi mátrix. **Kockázati besorolások**: 5 – nagyon kockázatos; 4 – kockázatos; 3 – közepesen kockázatos; 2 – kicsit kockázatos; 1 – elenyésző kockázatot jelent. **Gyakoriság**: 5 – napi; 4 – évente többször; 3 – többévente egyszer; 2 – évtizedenként egyszer; 1 – 20-30 évente egyszer. **Mérték**: 5 – nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; 1 – elenyésző területre és kis hatással bíró kérdéskör.*

Magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége?	Milyen a város adaptációs képessége?	Milyen a város transzformációs képessége?
Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)	3	**2**	**1**
Családosok agglomerációs kiköltözése	2	3	3
Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések	**2**	**2**	**2**
Zártkerti szegregáció	3	3	3
Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák	3	**2**	3
Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek	**2**	4	3
Lakhatási lehetőségek diverzifikációja elmarad	3	3	4
Forráshiány	3	4	3
Forrásvezérelt fejlesztéspolitika	2	4	**2**
Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában	**2**	**2**	**2**
Modal split romlása	3	3	3
Nem jön létre egységes, fókuszált helyi közlekedéspolitikai keret	4	3	3
Közlekedési károsanyag-kibocsátás megmaradása, romlása	3	4	4
Nem energiahatékony intézményműködés	3	4	4

*133. ábra: Felkészültségi mátrix. **Abszorpciós képesség**: 5 – ellen tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; 1 – egyáltalán nem tud ellenállni és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat. **Adaptációs képesség**: 5 – rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást; 1 – egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak. **Transzformációs***

***képesség**: 5 – komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésre; 1 – teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez.*

3.2 Jövőkép

2030-ra Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa lesz, mely országszerte ismert magas színvonalú közszolgáltatásairól, szabadidős és sportlehetőségiről, közösségi életéről, gasztronómiai kínálatáról. Európa-szerte ismert kulturális központ lesz, ami az 2023-as Európa Kulturális Fővárosa év után is népszerű célpont, Európa élhető városai húszas toplistájának tagja. Környezetével, a Bakonnyal és a Balatonnal kiegészülve páratlan egységét kínálja a kiegyensúlyozott, békés és szabad élet minden feltételének.

3.3 A stratégia célrendszere

3.3.1 Átfogó célok

3.3.1.1 Magas életminőség

Veszprém a közszolgáltatások igen széles körében nyújt országos viszonylatban átlag feletti teljesítményt – a bölcsődéktől az egészségmegőrzésen és a közoktatáson át a változatos kulturális kínálatig. E versenyképes kínálat további erősítését kell, hogy szolgálják a város jövőbeli fejlesztési is, kiemelten az oktatási, szociális és kulturális és lakhatási kínálat terén.

3.3.1.2 Reziliens városműködés

Veszprém működésének minden szegmensére igaz, hogy rugalmasan képes idomulni a körülmények változásához. A közszolgáltatások, az infrastruktúrafenntartás, a városi élet különböző színtereinek fennmaradása biztosított akkor is, ha a gazdasági, a természeti, a társadalmi vagy a politikai környezet váratlan új irányokat jelöl ki. Ennek érdekében az új fejlesztések tervezése és megvalósítása, valamint a meglévő szolgáltatások fenntartása is olyan keretek között haladnak előre, mely könnyen adaptálható a változó körülményekhez – ezek között is elsődlegesen a klímaváltozáshoz, a járványokhoz, az ellátási láncok megszakadásához, valamint a működési források beszűküléséhez.

3.3.1.3 Élénk kulturális élet

Veszprém egyaránt kitűnik a hazai megyeszékhelyek és az európai középvárosok mezőnyéből azzal az intenzitással, amit kulturális intézményeinek kínálata és lakóinak kultúratermelési és -fogyasztási szokásai képviselnek. Ennek része a hagyományosan erős zenei képzési kínálat magas minőségű megőrzése és továbbfejlesztése, illetve további művészeti képzésekkel való erősítése; valamint az egyelőre országosan is hiányterületnek minősülő, így Veszprém kulturális és idegenforgalmi kínálatának további diverzifikálására kiváló lehetőséget nyújtó digitális művészetek markáns megjelenítése. Fontos szempont a cél érvényesítésében a széles társadalmi bázis fenntartása, a kultúratermelés és -fogyasztás közösségi jellegének folyamatos megerősítése.

3.3.1.4 Erős közösségi élet

A Veszprémben és környékén élők regionális, települési és városrészi identitása egyaránt erős, széles tömegek vállalnak aktív szerepet szűkebb közösségük életében. A város kulturális intézményrendszere és kínálata változatos lehetőségeket biztosít a bevonódásra és az aktív részvételre, valamint kapacitásaival és szolgáltatásaival támogatja lakóinak területi és tematikus alapú önszerveződéseit. Civil élete tevékeny szerepet vállal a közügyek formálásában, az identitásőrzésben és -alakításban.

3.3.1.5 Együtt mozduló régió

Veszprém és a Bakony-Balaton régió szerves kapcsolata egy ezer szálon összefűződő, kulturális, társadalmi és gazdasági kapcsolatokra épülő egység természetes működése és munkamegosztása. A régió települései és lakói mind abban érdekeltek, hogy a gazdasági kooperációk, infrastrukturális fejlesztések és kulturális kapcsolatok az egész régiót gazdagítsák és gyarapítsák. Veszprém célja, hogy kezdeményező és katalizátor legyen ezen együttműködések fenntartásában és bővítésében; elősegítve, hogy a közszolgáltatások szervezése, az idegenforgalmi kínálat, a munkaerőpiac és a térségi élet minden egyéb eleme minél koherensebb egészként, egymást minél hatékonyabban kiegészítve legyen képes működni.

3.3.2 Részletes célok (projektcsokrok)

Az alábbi tizenegy tematikai egységgel leírható minden olyan fejlesztési szándék és elképzelés, ami Veszprém előtt áll az elkövetkező években:

3.3.2.1 Jövőorientált oktatás elősegítése

A közszolgáltatásokon belül, bár nem önkormányzati hatáskör, de kiemelt fontossággal bír Veszprém jövője szempontjából az oktatási rendszer folyamatos fejlesztése és kínálatbővítése a változó igényeknek és peremfeltételeknek megfelelő módon. Különösen releváns lehet a művészeti képzések széles körével biztosítani a megfelelő alkotói utánpótlást a kiemelkedő veszprémi kulturális kínálat fenntarthatóságához. Ugyancsak szélesítendő az oktatási kínálat hatósugara, különösképp a hátrányos helyzetű csoportok, illetve a felnőttek irányában. Cél természetesen a szakképzés és a felsőoktatás versenyképességének fokozása és megőrzése is, minél intenzívebb kölcsönhatásban az erősítésre kijelölt kreatív és a kulturális iparágakkal.

3.3.2.2 Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában

A veszprémi lakáspiac erősen kínálati jellegű, relatív magas négyzetméterárak és kevés szabad lakás jellemzi, így mindenképp kívánatos valamilyen mértékű önkormányzati szerepvállalással segíteni, hogy az itt élők és az ide költözők minél szélesebb köre találjon megfelelő lakhatást; hogy a lakáshiány ne legyen a város fejlődésének akadálya. A szerves előzményekkel bíró innovatív és proaktív portfóliógazdálkodás erősítése, közösségi lakhatási megközelítések bevezetése, a lakásügynökségi modell kezelői jellegű kiterjesztése, az erre alkalmas városrészeken az intenzívebb beépítések katalizálása, valamint a meglévő önkormányzati és magánlakások állagának javítása segítheti a fenti célok elérését.

3.3.2.3 A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása

Veszprém tagolt szerkezete és változatos, részben aprófalvas vonzáskörzete egyaránt jelentős kihívást jelent a megfelelő közlekedési kapcsolatok biztosítására. Cél, hogy a városban és környékén minél teljesebb mértékben rendelkezésre álljanak azok az infrastruktúraelemek, szolgáltatások, amelyek a helyi és a helyközi mobilitást hatékonyan és széles körnek hozzáférhetően tudják biztosítani. Ennek részei egyes indokolt közúti kapacitásfejlesztések; a fenntartható közlekedési eszközök, kiváltképp a gyalogos, a kerékpáros és a közösségi közlekedés színvonalasabb ellátását, illetve a kényelmes módváltást lehetővé tévő fejlesztések; valamint a parkolási lehetőségek holisztikus szemléletű, városképi és további köztérhasználati szempontokat is figyelembe vevő fejlesztései is.

3.3.2.4 Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása

A kétezres évek eleje óta számos közszolgáltató intézmény megújítására került sor az általuk biztosított komfortszintet, energiahatékonyságukat, kapacitásukat is illetően – az orvosi rendelőktől az idősotthonokon át az óvodákig. E fejlesztések kiemelt fontosságúak abból a szempontból is, hogy Veszprém vonzó és versenyképes lakóhely legyen, hiszen e célt, melyre jelen célrendszer számos eleme épül, megfelelő színvonalú közszolgáltatások nélkül nem lehet elérni. Emiatt az elkövetkező években is fontos feladat marad a még meg nem újított, szolgáltatásminőségükben nem teljesen versenyképes közszolgáltató intézmények, telephelyek fejlesztése. Hasonlóan, bár valamivel absztraktabb módon szolgálja Veszprém vonzerejének és versenyképességének fejlesztését a történeti épületállománynak, a város fő látványosságainak megújítása is; ami a zászlóshajó-épületeken kívül a városkép minél több műemlékére és történeti értékére kell kiterjedjen, akár célzott pénzügyi alap fenntartásával is. Számos projekt kell arra irányuljon, hogy a meglévő közszolgáltatások körének (az egészséges élet fókuszát külön kiemelő) bővítésével versenyképes, a változó igényeket követni képes portfólióval rendelkezzen Veszprém. Ez önmagában is fontos eleme lesz vonzereje megtartásának és fokozásának; a város által kínált életminőség folyamatos növekedésének.

3.3.2.5 Klímaadaptív városműködtetés

Bár Veszprém zöldfelületi borítottsága és hőtérképe relatív kedvező, az egyre szélsőségesebb időjárás okozta kihívásokra való felkészülés számos beavatkozást tesz szükségessé ahhoz, hogy közép- és hosszú távon is biztosítható legyen a város élhetősége és ökológiai sokszínűsége. Ez energiahatékonysági beavatkozásokban, az építkezések ökológiai lábnyomának csökkentésében, a vízbázis és a vízellátás védelmében, további zöldfelület-fejlesztésekben, a körforgásos gazdaság minél teljesebb adaptálásában, biodiverzitás- és ökoszisztéma-szolgáltatások fejlesztésében, illetve lokális klímajavító beavatkozásokban egyaránt megnyilvánulhat. A város klímaadaptációs és zöld átállási intézkedéseinek kialakítása során a New European Bauhaus szemlélet integrált alkalmazása kiemelt jelentőségű annak érdekében, hogy a fenntarthatósági célok megvalósítása a társadalmi befogadás, az esztétikai minőség és az élhető városi környezet fejlesztésével együtt valósuljon meg. A városi energiahatékonysági, közlekedési és közterület-fejlesztési projektek tervezésében hangsúlyos szempontként jelenik meg az emberközpontúság, a közösségi használhatóság és a vizuális minőség.

3.3.2.6 Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal

Széles vonzáskörzettel rendelkező munkaerőpiaci központként Veszprém elemi érdeke, hogy stabil, változatos ágazatokat lefedő és diverz pozíciókat kínálni képes helyi gazdasággal bírjon. Ehhez kapcsolódó feladat az általános vállalkozásösztönzés, illetve a vonzó környezet – más átfogó és részletes célokban is megnyilvánuló – biztosítása, de a város reziliens és jövőálló működése szempontjából különösen lényeges, hogy a zöld ipar és a digitális, infokommunikációs iparágak

jelenléte is erősödjön. Kívánatos a kutatási, fejlesztési és innovációs kapacitások további fejlődésének ösztönzése is, amihez a Pannon Egyetem, valamint a legjelentősebb veszprémi termelők meglévő kapacitásai kiváló alapot biztosítanak. A gazdaságösztönzés elemét képezi a turisztikai és látogatógazdaság is, mely a kis- és középvállalatok fejlődéséhez, valamint a város vonzerejének növeléséhez és a foglakoztatásához egyaránt hozzájárul. A zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés jegyében Veszprém olyan partnerként tekint a helyi vállalkozásokra, amelyek városrészi felelősségvállalásuk révén hozzájárulnak a környezetbarát infrastruktúra-fejlesztésekhez, valamint a digitális kompetenciákat és az innovációt elősegítő oktatási és mentori programokhoz.

3.3.2.7 Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása

Veszprém vonzereje, versenyképessége fokozását szolgálja, hogy meglévő erősségeire építve fokozza kulturális kínálatát, olyan színvonalra bővítve és erősítve azt, hogy nem csupán országos, de európai szinten is kitűnjön ezzel a hasonló méretű városok közül. E cél elérésében kifejezetten fontos volt a 2023-as európai kulturális fővárosi cím, ami mindenekelőtt marketingeszközként fokozhatja jelentősen Veszprém ismertségét, de a kapcsolódó program- és infrastruktúrafejlesztések közép- és hosszú távú hatásai is a város kulturális szerepét erősítik. Ugyanakkor más, a kulturális fővárosi címhez közvetlenül nem kötődő fejlesztések is szolgálhatják e célt: ilyen a meglévő kulturális és történeti értékek állagmegóvása, helyreállítása és profil-, illetve kapacitásbővítése; a művészeti képzések profilbővítése, a civil, oktatási és K+F kapacitások közti kapcsolatok erősítése és általában az alulról jövő kezdeményezések és az önszerveződő hálózatok támogatása, ösztönzése is.

3.3.2.8 Egész éves turisztikai profil fenntartása

Veszprém és a Bakony-Balaton régió egy szerves turisztikai desztinációs egység, melynek egyes kínálati elemei kiválóan egészítik ki egymást. Egyértelmű, hogy a desztináció elemei közül a Balaton bír a legnagyobb vonzerővel – azonban épp a Balaton az, amely a leginkább szezonális, elsősorban nyárra koncentráló kínálatot tudja felmutatni. E szezonalitás kihat Veszprémre is, a városnak ezért célja kell legyen, hogy saját vonzerői körét szélesítse, diverzifikálni tudja (különös figyelemmel a szezonalitással kevésbé sújtott tételekre), valamint hogy ezirányú fejlesztései összhangban legyenek a Balaton kapcsolódó, egész éves kínálat felé elmozdulni kívánó desztinációfejlesztéseivel. Fontos eszköze lehet mindezeknek az egységes térségi kommunikáció és marketing erősítése, ahogy az európai kulturális fővárosi címviselés részeként és attól függetlenül tervezett kulturális és látványosságfejlesztések is.

3.3.2.9 Önszerveződő közösségek támogatása

Veszprém civil kapacitásai hagyományosan erősek, azonban nem fednek le minden társadalmi réteget, minden városrészt. Érdemes építeni a rendelkezésre álló jó gyakorlatokra és minél szélesebb körben katalizálni a helyiek tematikus és területi alapú önszerveződését, a veszprémi identitás és a lokálpatriotizmus erősödését. Ezek elsődleges eszköze a megfelelő körülmények biztosítása – közösségi terekkel, kommunikációs támogatással stb. –, de hasonlóan fontos feladat közösségi költségvetéssel, képzésekkel, egyéb ellátásokkal segíteni, hogy minél szélesebb köröket érhessenek el azok a meglévő és újonnan induló programok, amelyek e fenti célokat támogatni tudják. A közösségi költségvetés és részvételi folyamatok különösen fontos célcsoportja a fiatalok, bevonásukkal, segítésükkel együtt. A civil közösségek hagyományos erőssége a tömegsport is, melynek támogatása az egészséges élet egyik kikerülhetetlen sarokköveként egyértelmű városi érdek.

3.3.2.10 Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése

A turizmus már említett keretein felül számos más kapocs is összeköti Veszprémet tágabb vonzáskörzetével: a közlekedési hálózat, a munkaerőpiac, közös közszolgáltatások, közös pályázatok

és fejlesztési projektek, közös térségi identitás. E kapcsolatok minél teljesebb kihasználása, a településüzemeltetés és -fejlesztés minél jobb összehangolása Veszprémnek is alapvető érdeke, hiszen hatékonyabb működést és magasabb életminőséget biztosíthat így. A megvalósítás fő eszközei olyan hálózatos fejlesztések lehetnek, amelyek a munkaerőpiac, a desztinációmenedzsment, a közösségi közlekedési kínálatának minél jobb összehangolásával, a szükséges fejlesztések biztosításával javítják az egyes alrendszerek regionális szintű működési hatékonyságát.

3.3.2.11 Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása

A projektcsokor célja, hogy a város külső, alvó jellegű, újonnan beépült vagy szolgáltatáshiányos városrészeiben olyan kisléptékű, többfunkciós helyi csomópontok jöjjenek létre, amelyek egyszerre szolgálnak közösségi találkozóhelyként, mobil szolgáltatási pontként, zöldfelületi és klímaadaptációs mintaterületként, gyalogos-kerékpáros kapcsolódási pontként és városrészi identitáselemként. A mikroközpontok kialakítása a helyi igények, meglévő közösségek, intézmények és fenntartási kapacitások alapján történhet.

ÁTFOGÓ CÉLOK	RÉSZLETES CÉLOK (PROJEKTCSOKROK)
I. Magas életminőség	a) Jövőorineltált **oktatás** elősegítése
II. Reziliens városműködés	b) Erős jelenlét a **lakhatási** kínálat alakításában c) A fentartható **mobilitás** kereteinek biztosítása d) Színvonalas és hozzáférhető **közszolgáltatások** biztosítása e) **Klímaadaptív** városműködés
III. Élénk kulturális élet	f) **Gazdaságösztönzés** zöld, digitális és K + F + I fókusszal g) Nemzetközi szinten is látható **kulturális** kínálat biztosítása
IV. Erős közösségi élet	h) Egész éves **turisztikai** profil fenntartása i) Önszerveződő **közösségek** támogatása
V. Együtt mozduló régió	j) **Regionális** kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése k) **Közelségi városrészek** és mikroközpontok kialakítása

	Magas életminőség	Reziliens városműködés	Élénk kulturális élet	Erős közösségi élet	Együtt mozduló régió
Jövőorientált oktatás elősegítése	X	X			
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	X				
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	X	X			X
Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	X	X			
Klímaadaptív városműködés	X	X			
Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	X	X			
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	X		X		
Egész éves turisztikai profil fenntartása		X			X
Önszerveződő közösségek támogatása	X			X	
Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése					X
Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása		X		X	

134. ábra: Az átfogó és a részletes célok közti kapcsolat

3.3.3 Stratégiai célmátrix

Veszprém jövőképe				
Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa. Európa-szerte ismert kulturális központ, mely környezetével, a Bakonnyal és a Balatonnal kiegészülve páratlan egységét kínálja a kiegyensúlyozott, békés és szabad élet minden feltételének.				
Átfogó célok				
Magas életminőség	**Reziliens városműködés**	**Élénk kulturális élet**	**Erős közösségi élet**	**Együtt mozduló régió**
Kapcsolódó részcélok				
1. Jövőorientált oktatás elősegítése 1 3 4 2. Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 3. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2 5 4. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3 4 5. Klímaadaptív városműködtetés 2 3 5 6. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 1 2 3 5 7. Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 1 4 9. Önszerveződő közösségek támogatása 4	1. Jövőorientált oktatás elősegítése 1 3 4 3. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2 5 4. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3 4 5. Klímaadaptív városműködtetés 2 3 5 6. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 1 2 3 5 9. Önszerveződő közösségek támogatása 4 11. Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása 4 5	7. Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 1 4 **JELMAGYARÁZAT:** 1 **Prosperáló város** 2 **Zöldülő város** 3 **Digitális város** 4 **Megtartó város** 5 **Kiszolgáló város**	9. Önszerveződő közösségek támogatása 4 11. Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása 4 5	3. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2 5 8. Egész éves turisztikai profil fenntartása 1 5 10. Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése 5

135. ábra: Stratégiai célmátrix

3.3.4 Területi célmátrix

A fenntartható városfejlesztési stratégia készítése az alábbi városrészi lehatárolást követi:

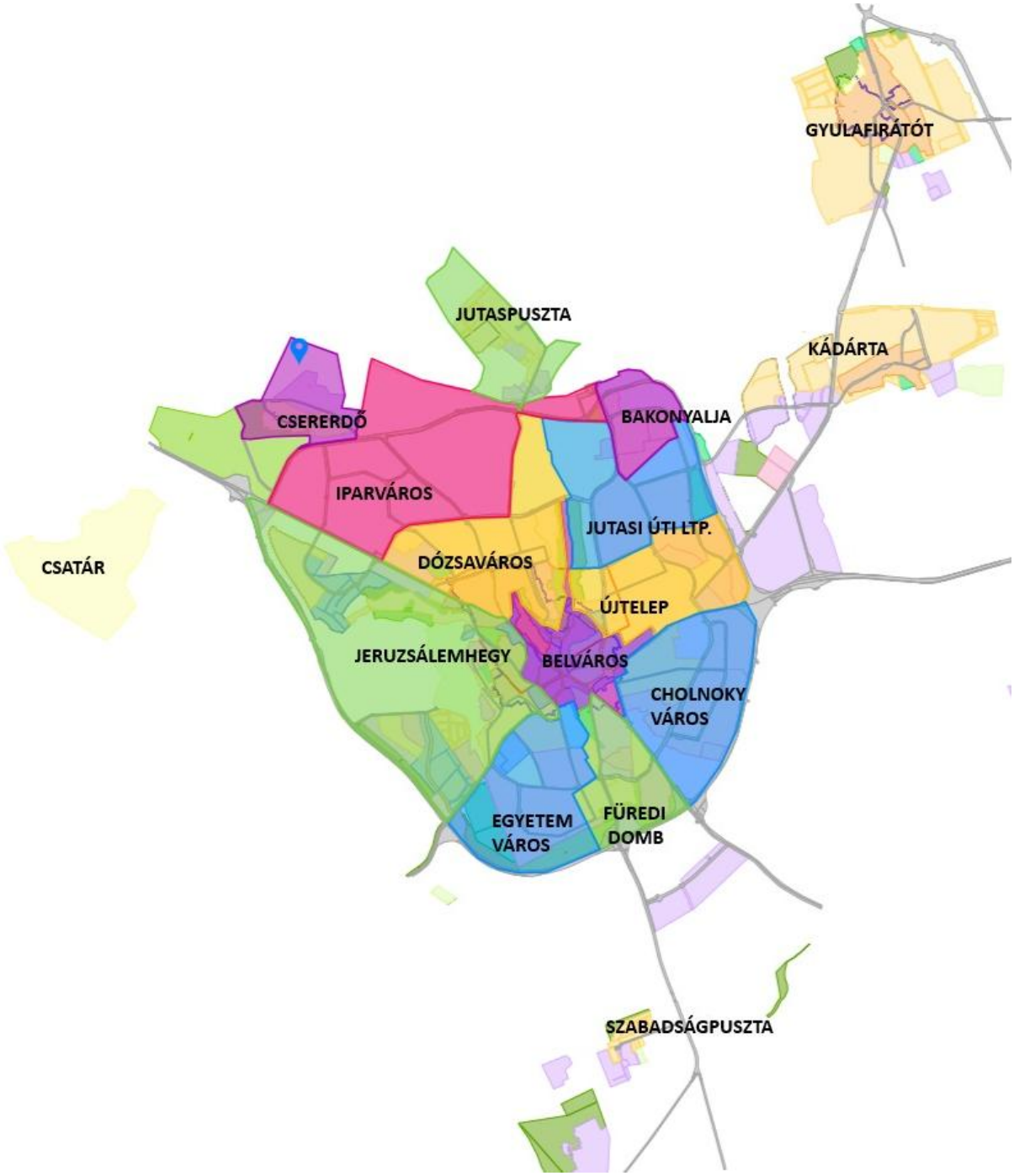

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
Belváros	• Fenntartható mobiliás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások • Klímaadaptívvárosműködtetés • Egész éves turisztikai profil fenntartása • Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása • Önszerveződő közösségek támogatása	• A területen található rendelők felújításával és akadálymentesítésével erősödhet a közszolgáltatások minősége, valamint a hozzáférhetősége a lakosság szélesebb köre számára. • A történeti és kulturális épületek rekonstrukciója a már meglévő kulturális adottságokra helyezi a hangsúlyt, mely tovább fejlesztheti a térség turizmusát, a lakosság életminőségét. • A Kolostorok és kertek-tengely meghosszabbításával nő a Belváros zöldfelületi aránya, mely szorosan kapcsolódik a Klímaadaptív városműködtetés részcélhoz.
Jeruzsálemhegy	• Fenntartható mobiliás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások	• Jeruzsálemhegyet is érintő aranyosvölgyi völgyhídon végzett útfejlesztési projekt keretében a gyalogjárdák is megújulnak, ezáltal elősegítve az alternatív közlekedési módok kihasználását. • A történeti épületek rekonstrukciójával megnő a településrész és ezáltal az egész város turisztikai vonzóereje, mely elősegítheti az Egész éves turisztikai profil fenntartása részcél elérését. • Az új nappali foglalkoztató létesítésével a közszolgáltatások hozzáférhetősége javul, valamint a meglévő szolgáltatásokon felül nyújt további lehetőséget a lakosság számára.
Egyetemváros	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások • Klímaadaptív városműködtetés • Egész éves turisztikai profil fenntartása • Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	• A 8-as főút kapacitásfejlesztésének befejezése csökkenti a városrész környezetterhelését, amennyiben a szűk keresztmetszet feloldásával megszűnnek a lokális torlódások. • A Nárcisz Tagóvoda és a területen működő idősellátó kapacitások felújításával megnő a városrész közszolgáltatásainak színvonala, az intézmények energetikai korszerűsítésével csökken a CO_2 és más üvegházhatású gázok kibocsátásának mértéke. • A Püspökkert, a Veszprémi Petőfi Színház, a Csermák lépcső területén zajló projektekkel, továbbá a történeti épületek rekonstrukciójával megújul a városrész kulturális kínálata, erősítve a város turisztikai profilját.

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
Cholnokyváros	• Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	• A Cholnoky Jenő utca 19-ben és a Vilonya utca 4-ben található rendelők felújításával javul az egészségügyi közszolgáltatások minősége, akadálymentesítésükkel a lakosság szélesebb köre számára lesz hozzáférhető az egészségügyi ellátás. • A Csillag úti Körzeti Óvoda és a Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda felújítása az előzőekhez hasonlóan emeli a közszolgáltatások színvonalát. Az óvodák, valamint a családsegítő szolgálat épületének energetikai korszerűsítése hozzájárul a CO_2 és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez.
Újtelep	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	• A Bárczi Gusztáv Általános Iskola rekonstrukciójával javul az oktatás minősége, hozzájárulva a közszolgáltatások színvonalának emeléséhez.
Jutasi úti lakótelep	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Erős jelenlét a lakhatás alakításában	• A Március 15. utca 4/B. szám alatt működő rendelő felújításával javul az egészségügyi közszolgáltatások minősége, akadálymentesítésükkel a lakosság szélesebb köre által lesz hozzáférhető az egészségügyi ellátás. • A Bóbita Óvoda, az Erdei Kuckó Óvoda és a Vackor Bölcsőde újjáépítése emeli a városrész gyermekellátási szolgáltatásainak színvonalát. • A volt honvédségi toborzóközpont helyén történő szociális ellátó funkciók elhelyezésével nő a közszolgáltatások színvonala, de lakások kialakításával a lakhatási kínálat is gyarapszik.
Bakonyalja	• Klímaadaptív városműködés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• Az 1.sz. Idősek Otthona energetikai megújításával javul az idősellátási szolgáltatások színvonala, valamint a projekt a környezet tehermentesítését, a CO_2 és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenését eredményezi, mely szorosan összefügg a Klímaadaptív városműködés részcéllal és elősegítheti annak teljesülését. • A területen működő idősellátó kapacitások fejlesztésével nő a közszolgáltatások színvonala.
Jutaspuszta	• Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés	• Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása és az elvezetés javítása emeli a közszolgáltatások színvonalát Jutaspuszta területén, mindemellett hozzájárul a város klímaadaptív működtetéséhez.

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• Járdák és kerékpárutak kiépítése.
Iparváros	• Erős jelenlét a lakhatás alakításában • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások	• A Házgyári út 1. alatt épülő munkásszálló-kapacitás elősegíti a lakhatási kínálat szélesítését, a Veszprém területén jelentkező munkaerőhiány enyhítését azáltal, hogy helyben és olcsón tudja elhelyezni a más településről érkező munkavállalókat. • Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, az elvezetés javítása és a tehermentesítő csapadékvíz-főgyűjtő csatorna építése emeli a közszolgáltatások színvonalát Iparváros területén, mindemellett hozzájárul a város klímaadaptív működtetéséhez.
Gyulafirátót	• Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• A záportározó létesítése növeli Gyulafirátót kék-zöld kapacitásait, mindemellett hozzájárul a város klímaadaptív működtetéséhez.
Kádárta	• Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• A Ficánka Tagóvoda energetikai megújítása hozzájárul a CO_2 és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez. • Városrészi mikroközpont, funkcióbővítés.
Füredidomb	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Önszerveződő közösségek támogatása • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködés • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• A városrészi mikroközpontok (Mester utca környéke) hozzájárulnak a kisléptékű helyi szolgáltatási pont biztosításához. • A többgenerációs közösségi terek létrehozása biztosítja a lakóövezetben jelenleg hiányzó találkozását szolgáló árnyékos pihenőhelyek és játszóelemek kialakítását, elősegítve a szomszédsági kapcsolatok erősödését. • A lakóút-fejlesztések és kerékpáros kapcsolatok megteremtik a gyalogos közlekedés biztonságát a belső utcákban, valamint biztosítják a lakóövezetet a városközponttal összekötő közvetlen és fenntartható kerékpáros csatlakozások kiépítését. • Az esőkertek és kék-zöld vízvisszatartási megoldások lehetővé teszik a csapadékvíz helyben tartását természetalapú beszivárogtató zöldsávokkal, hozzájárulva a

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
		csatornahálózat tehermentesítéséhez és a városrész mikroklímájának javításához.
Csererdő	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködés • Önszerveződő közösségek támogatása • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• A Házgyári út teljes utca program (biztosítja a biztonságos gyalogos-kerékpáros összeköttetést, a közvilágítást és a buszmegállók akadálymentes megközelíthetőségét a belváros felé vezető szakaszon. • A Jutaspuszta–Csererdő V-Bike és B+R mintaprojekt megteremti a környező városrészeket integráló, dokkolóállomásokkal és biztonságos lakossági tárolókkal támogatott kerékpáros ráhordó hálózatot. • A korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása természetalapú megoldásokkal segíti a csapadékvíz helyben tartását, mérsékelve a domborzatilag érzékeny részek villámárvíz-kockázatát. • A részvételi városfejlesztés erősítése közvetlenül bevonja a lakosságot a helyi igények gyors csatornázásába, valamint a kisléptékű projektek előkészítésébe és rangsorolásába. • A városrészi örökség és mikroturizmus erősíti a helyi identitást a csererdei ipari múlt emlékeinek megőrzésével és kisléptékű történeti útvonalak kialakításával. • A városrészi mikroközpontok és helyi szolgáltatási pontok mérséklik a közelségi hiányt, amely közösségi és időszakos szolgáltatásokat nyújt. • A többgenerációs közösségi terek fejlesztése játszóterek, aktív ifjúsági terek és pihenőhelyek kiépítésével támogatja a családok, fiatalok és idősek helyi közösséggé formálódását.
Dózsaváros	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Önszerveződő közösségek támogatása • Városrészi identitás erősítése • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködés • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• A városrészi örökség és mikroturizmus (Dózsavárosi közösségi séta alprojekt) a helyi történeti utcák bemutatására építve erősíti a dózsavárosi identitást. • A korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása (Kék-zöld vízvisszatartási pilotok). • A részvételi városfejlesztés erősítése / városrészi részvételi tanácsok állandó

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
		egyeztetési platformot és kisléptékű gyorsított projektcsatornát biztosít a lakosságnak. • A városrészi mikroközpontok és helyi szolgáltatási pontok (Dózsaváros–Martinovics tér pilot). • A többgenerációs közösségi terek fejlesztése (Martinovics tér) a játszótér, a sportpálya és a könyvtár összekapcsolásával egy komplex, családbarát alközpontot hoz létre.
Szabadságpuszta	• Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Önszerveződő közösségek támogatása • Városrészi identitás erősítése • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködés • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	• A városrészi mikroközpontok és helyi szolgáltatási pontok alacsony fenntartású, időszakos szolgáltatásokat (mobil ügysegéd, szűrések) és alapvető lakossági funkciókat biztosító kontaktpontot hoz létre. • A hiányzó városrészi közösségi funkciók pótlása (Szabadságpuszta identitás- és pihenőpont). • A külső városrészi V-Bike és B+R integrációs program a kerékpárút mentén kialakított pihenőhellyel és helyi identitást tükröző mikrocélponttal fejleszti a hálózati kapcsolatokat. • A részvételi városfejlesztés erősítése.

136. ábra: Városrészi összefüggések

3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

Ahhoz, hogy egy városról meg lehessen állapítani mennyire reziliens, érdemes tisztázni a kifejezés jelentését. A rezilienciát általában a rugalmas ellenállási képességeként határozzák meg, a tudomány mégsem rendelkezik egyértelmű definícióval a reziliens város mibenlétéről. Egy lehetséges megközelítés[17] „a rugalmas ellenállási képességet" három területre bontja:

- A műszaki reziliencia egy rendszer stabil alapállapotba való visszatérésének képességét („visszapattanását") jelenti, és kifejezhető azzal az idővel, amely a behatás és a működés helyreállása között eltelik. Megfeleltethető a rugalmas reagálási képességnek.
- Az ökológiai reziliencia annak a maximális külső hatásnak a mértéke, amelyet a rendszer még károsodás vagy jelentős állapotváltozás nélkül képes elviselni. Megfeleltethető az abszorpciós képességnek.
- Az adaptív reziliencia olyan képességre utal, amelynek révén a rendszer külső behatásokra megváltozik, avagy a megváltozott külső körülményekhez adaptálódik. Megfeleltethető a transzformációs képességnek.

Ha a reziliencia általános fogalmát a települések szintjén szeretnénk alkalmazni, fontos figyelembe venni azon sajátosságaikat, melyek szerepet játszanak a reziliencia kialakulásában: a helyi társadalom belső strukturális sajátosságait, a piaci és nem piaci viszonyok által meghatározott gazdasági körülményeket, valamint a belső tagoltságot és a külső kapcsolatrendszert egyaránt meghatározó politikai dimenziókat. Ezeknek megfelelő tulajdonság például a diverzitás, a kohézió és az autonómia: növekedésük általában egymás kárára biztosítható. Ha egy város a diverzitást szeretné erősíteni, az könnyen a kohézió rovására mehet, míg ha a kohéziót szeretné, az könnyen magával vonhatja az elzárkózást a külvilágtól, így a diverzitás csökkenhet.

[17] Pirisi Gábor: A reziliencia lehetséges értelmezése a településföldrajzi kutatásokban. In: Tér és Társadalom, 33(2), 62–81. oldal

A helyi társadalom tértermelésének aspektusai	**A rezilienciát kialakító legfontosabb tényezők**		
	Diverzitás	**Kohézió**	**Autonómia**
Társadalmi struktúrák és reciprocitáson alapuló viszonyok	Sokszínűség, heterogén szerkezet a társadalom különböző metszeteiben (kor-, státusz-, etnikai és vallási tagoltság, szubkulturális és életmódcsoportok)	Erős kötődés a helyi közösséghez (identitás), magas szintű társadalmi tőke (bizalom), integráció: a kirekesztés és a kizáródás hiánya	Önszervezettség, jelentős számú alulról jövő kezdeményezés és nonprofit szervezet jelenléte, működése
Gazdasági aktivitás és piaci viszonyok	A gazdasági szereplők méretbeli és ágazati sokszínűsége	Helyi kötődésű vállalkozások jelenléte és társadalmi szerepvállalása	A gazdasági aktivitás erőforrásainak helyi rendelkezésre állása, helyi piacok működése, lokális termelési láncok és piaci kapcsolatok
Politikai aktivitás és hatalmi viszonyok	Értékpluralizmus, különböző csoportok részvétele a döntéshozatali mechanizmusokban, a kisebbségi vélemények artikulálásának lehetőségei	Érdekegyeztetési mechanizmusok működése, együttműködés a különböző csoportok között az alapvető stratégiai célok kapcsán	A helyi ügyeket érintő stratégiaalkotás és döntéshozatal széles körű szabadsága

137. ábra A reziliens település sajátosságai a helyi társadalom néhány viszonyrendszerében. Forrás: Pirisi Gábor: A reziliencia lehetséges értelmezése a településföldrajzi kutatásokban. In: Tér és Társadalom, 33(2), 62–81. oldal

Az OECD négy fő fókuszterületet javasol[18] szem előtt tartani a stratégiaalkotás során a reziliencia növelése érdekében:

- **Gazdaság**: az iparágak változatossága dinamikus gazdasági növekedést generál, a feltételek lehetővé teszik az innovációt, az emberek hozzáférhetnek a munkához, az oktatáshoz, a szolgáltatásokhoz, a készségeik képzéséhez.
- **Kormányzás**: világos vezetés és irányítás, a vezetők stratégiai és integrált megközelítéseket alkalmaznak, a közszféra rendelkezik a megfelelő képességekkel, a kormányzat nyitott és átlátható.
- **Társadalom**: befogadó és összetartó, a közösségekben működő polgári hálózatok aktívak, a környék biztonságos, a polgárok egészséges életet élnek.
- **Környezet**: az ökoszisztéma egészséges és változatos, az infrastruktúra kielégíti az alapvető igényeket, megfelelő természeti erőforrások állnak rendelkezésre, a földhasználati politika koherens.

[18] Figueiredo, Lorena – Honiden, Taku – Schumann, Abel: Indicators for Resilient Cities. OECD Regional Development Working Papers 2018/02

Az e területeken alkalmazott fejlesztések, beavatkozások hatékonyságáról és hasznosságáról mérésekre épülő visszacsatolások révén lehet megbizonyosodni. Ehhez indikátorok szükségesek, melyekkel előre és utólag egyaránt lehet monitorozni a településeket. Ilyen indikátorok:

GAZDASÁG • **GDP-növekedés** • **Munkanélküliség** • **Start-upok és vállalkozások kudarcrátája** • **Foglalkozásban állók kor és nem szerinti összetétele** • **Gazdaságilag aktív népesség kor és nem szerinti összetétele**	**TÁRSADALOM** • **Be- és elvándorlás kor és nem szerint** • **Szegénységi ráta** • **Háztartásjövedelem** • **Szolgáltatásoktól 500 méternél messzebb élők aránya**
KORMÁNYZÁS • **Bevételek forrás szerinti megoszlása** • **Közösségszervési akciók száma** • **Köztisztviselők száma** • **Dekoncentrált döntéshozatali szintek száma**	**KÖRNYEZET** • Népsűrűség • Szabadon hozzáférhető zöldterületek • Beépített területek aránya • Barnamezős területek aránya • Közterek közelében élők aránya • Közösségi közlekedési eszközök közelében lévő fejlesztések aránya

138. ábra: Lehetséges városireziliencia-indikátorok. Forrás: OECD Resilient Cities, https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/resilient-cities.htm – részletes indikátorok a kapcsolódó tanulmány 2. sz. mellékletében találhatók: Figueiredo, Lorena – Honiden, Taku – Schumann, Abel: Indicators for Resilient Cities. OECD Regional Development Working Papers 2018/02

Ezen indikátorok leginkább kiindulási alapot tudnak jelenteni a település rezilienciateljesítményének méréséhez. A fenntartható városfejlesztési stratégiák módszertanában öt dimenzió mentén jelenik meg az OECD által felsorolt négy fő terület. E dimenziók az alábbiak:

- Prosperáló város
- Zöldülő város
- Digitális város
- Megtartó város
- Kiszolgáló város

A stratégia kidolgozásakor az alkalmazott fő alapelvek, a javasolt beavatkozások és az alkalmazott indikátorok egyaránt megjelennek egy-egy dimenzióban, a helyi sajátosságokhoz alkalmazkodva természetesen eltérő mértékben.

3.5 Rezilienciadimenziók

Az egyes stratégiai célok és az egyes tervezési dimenziók közti kapcsolatot a stratégiai célmátrix 3.3. fejezetben már bemutatta, így az alábbiakban elsősorban azt emeljük ki, hogyan segítik elő tervezési dimenziónként a célrendszer részletes céljai a városi reziliencia erősítését.

3.5.1.1 Prosperáló város

E dimenziót a megfogalmazott célrendszer a jövőorientált oktatás elősegítésével; a zöld, digitális és K+F fókuszú gazdaságösztönzéssel; a nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosításával; valamint egész éves turisztikai profil megtartásával tudja támogatni. Ezek mindegyike viszonylag egyértelmű módon képes a városi reziliencia fokozására: az **oktatási kínálat** változó igényeket lekövetni képes, a körülmények változásához rugalmasan igazodni tudó struktúrára való minél teljesebb átállása olyan generációk kinevelését segíti elő, akik könnyen tudnak alkalmazkodni a változó munkaerőpiaci elvárásokhoz és természetes számukra, hogy a tudásakkumuláció nem egy szűk életszakaszhoz kötött, hanem egész életen átívelő, naprakészséget igénylő tevékenység. Hasonlóképpen, a **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld, digitális és K+F+I témák fókuszba állítása** is olyan kapacitások növelését segíti, amelyek akár fokozatos – mint a klímaváltozás –, akár diszruptív – mint a digitalizáció – változásokra jobban fogadóképes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági mix is ellenállóbb lesz különféle gazdasági sokkokkal, trendfordulókkal szemben.

A másik két érintett cél, azaz a **nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat**, valamint **az egész éves turisztikai profil** kevésbé direkt módon jeleníti meg a reziliencia fokozását, de azzal, hogy időben és kapacitásban új szeleteket nyit meg Veszprém gazdasági élete számára, szintén hozzájárulnak a város több lábon állásához, ezzel ellenállóképességéhez.

3.5.1.2 Zöldülő város

A zöldülő város dimenzióját a részletes célok három csokra támogatja közvetlenül: a **fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása**, a klímaadaptív városműködtetés, valamint a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés. Előbbi direkt módon teszi ezt, hiszen minél több támogatást nyer a nulla lokális emissziójú, ezen belül is kiváltképp az emberléptékű mobilitási eszközök támogatása, annál jobban csökkenhet a közlekedési eredetű környezetterhelés Veszprémben. A **klímaadaptív városműködés** újszerű megközelítéseket igényel: a megváltozó klimatikus viszonyok városi körülmények között való lekövetése globálisan az egyik leginkább meghatározó tényező lesz, Veszprém zöldítése pedig ellenállóképességének fokozásában is nagy jelentőséggel bír. A **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld fókusz** (a digitális és K+F+I fókusz mellett) is olyan kapacitások növelését segíti, amelyek a fokozódó számú természeti sokkokra, a változó klimatikus környezet jelentette kihívásokra jobban reagálni képes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági struktúra is ellenállóbb lesz a különféle gazdasági turbulenciákkal és azokkal járó hirtelen változásokkal szemben.

3.5.1.3 Digitális város

E tervezési dimenzióhoz a célrendszer négy részletes célja köthető: a jövőorientált oktatás elősegítése, a színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása, a klímaadaptív városműködés, valamint a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés. Az **oktatási kínálat** változó igényeket lekövetni képes, a körülmények változásához rugalmasan igazodni tudó struktúrára való minél teljesebb átállása olyan cél, ami pozitívan hat a városi rezilienciára is, hiszen olyan generációk kinevelését segíti elő, akik könnyen tudnak alkalmazkodni változó munkaerőpiaci elvárásokhoz és természetes számukra, hogy a tudásakkumuláció nem egy szűk életszakaszhoz kötött, hanem egész életen átívelő, naprakészséget igénylő tevékenység. A **színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása** indirekt módon támogatja a városi reziliencia fokozását: azzal, hogy a Veszprém által kínált életszínvonalat jelentősen emeli, hozzájárul, hogy olyan hivatásrendek, munkavállalói csoportok, szubkultúrák is Veszprémbe költözzenek, a városban maradjanak, illetve ide költözzenek, akik egyedi és magas hozzáadott értékű piaci készségekkel bírnak – kiváltképp a kreatív és a kulturális iparág kulcsszereplői. Jelenlétük hozzásegíti a várost ezen iparágak mélyebb meggyökerezéséhez, biztosítva, hogy más gazdasági szektorok – például a ma domináns autóipar – háttérbe szorulása, jelentőségvesztése esetén is maradjanak termelőképes kapacitások Veszprémben, amik meg tudják őrizni a város gazdasági életképességét.

A **klímaadaptív városműködés** szorosan kötődik a fentiekhez, hiszen újszerű megközelítéseket igényel, melyek nagyban építenek adatalapú megoldásokra. Mindez fokozza a városi rezilienciát is, amiben a megváltozó klimatikus viszonyok városi körülmények között való lekövetése globálisan az egyik leginkább meghatározó tényező lesz. A **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld, digitális és K+F+I témák fókuszba állítása** is olyan lehetőségeket teremt, amelyek akár fokozatos – mint a klímaváltozás –, akár diszruptív – mint a digitalizáció – változásokra jobban fogadóképes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági mix is ellenállóbb lesz különféle gazdasági sokkokkal, trendfordulókkal szemben.

3.5.1.4 Megtartó város

E dimenziót öt részletes cél támogatja: a jövőorientált oktatás elősegítése, az erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában, a színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása, a nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása, valamint az önszerveződő közösségek támogatása. Az **oktatási kínálat** változó igényeket lekövetni képes, a körülmények változásához rugalmasan igazodni tudó struktúrára való minél teljesebb átállása pozitívan hat a városi rezilienciára is, hiszen olyan generációk kinevelését segíti elő, akik könnyen tudnak alkalmazkodni változó munkaerőpiaci elvárásokhoz és természetes számukra, hogy a tudásakkumuláció nem egy szűk életszakaszhoz kötött, hanem egész életen átívelő, naprakészséget igénylő tevékenység.

A **lakhatási kínálat alakításában való erős jelenlét** és a **színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása** egyaránt indirekt módon támogatja a városi reziliencia fokozását: azzal, hogy a Veszprém által kínált életkörülményeket, életszínvonalat jelentősen emeli, hozzájárul ahhoz, hogy olyan hivatásrendek, munkavállalói csoportok, szubkultúrák is Veszprémben maradjanak, illetve ide költözzenek, akik egyedi és magas hozzáadott értékű piaci készségekkel bírnak – kiváltképp a kreatív és a kulturális iparág kulcsszereplői. Jelenlétük kritikus tömege hozzásegíti a várost ezen iparágak mélyebb meggyökerezéséhez, biztosítva, hogy más gazdasági szektorok – például a ma domináns autóipar – háttérbe szorulása, jelentőségvesztése esetén is maradjanak termelőképes kapacitások Veszprémben, amik meg tudják őrizni a város gazdasági életképességét. A **nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat** azzal, hogy időben és kapacitásban egyaránt új szeleteket nyit meg Veszprém gazdasági élete számára, szintén hozzájárul a város több lábon állásához, ellenállóképességéhez. Az

önszerveződő közösségek támogatása mint cél közös erőfeszítéssé teszi a városi reziliencia mértékének növelését azzal, hogy elősegíti a veszprémi polgárok csoportjainak aktivitását, akik a legváltozatosabb módokon tudnak hozzájárulni a város kulturális sokszínűségének, közösségi erejének, vonzerejének, életminőségének emeléséhez; mindezek tényezők mentén jóval diverzebb, több lábon álló portfóliót hozva létre, mint amire a város top-down megközelítéssel képes lenne.

3.5.1.5 Kiszolgáló város

A kiszolgáló város tervezési dimenziójához is öt részletes cél kapcsolódik a stratégiai célrendszerből. Ilyen a fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása, a klímaadaptív városműködtetés, a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés, az egész éves turisztikai profil fenntartása, valamint a regionális kapcsolatok gyarapítása és elmélyítése. A **fenntartható mobilitás** kapcsolódása a városi reziliencia fokozásához egyértelmű: minél több támogatást nyer a nulla lokális emissziójú, ezen belül is kiváltképp az emberléptékű mobilitási eszközök támogatása, annál jobban csökkenhet a közlekedési eredetű környezetterhelés Veszprémben, ezzel a város kiszolgáltatottsága is a kapcsolódó kihívásokkal szemben. A **klímaadaptív városműködés** újszerű megközelítéseket igényel, melyek nagyban építenek adatalapú megoldásokra és azáltal, hogy a megváltozó klimatikus viszonyok városi körülmények között való lekövetése globálisan az egyik leginkább meghatározó tényező lesz, Veszprém ellenállóképességének fokozásában is meghatározó jelentőséggel bír.

A **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld, digitális és K+F+I témák fókuszba állítása** olyan kapacitások növelését segíti, amelyek akár fokozatos – mint a klímaváltozás –, akár diszruptív – mint a digitalizáció – változásokra jobban fogadóképes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági mix is ellenállóbb lesz különféle gazdasági sokkokkal, trendfordulókkal szemben. Az **egész éves turisztikai profil** kevésbé direkt módon jeleníti meg a reziliencia fokozását, de azzal, hogy időben és kapacitásban új szeleteket nyit meg Veszprém gazdasági élete számára, szintén hozzájárul a város több lábon állásához, ezzel ellenállóképességéhez. A **regionális kapcsolatok gyarapítsa, elmélyítése** hasonlóképp a több lábon állás fontos eszköze, hiszen az egyes települések kapacitásainak, egyedi értékeinek, hálózatosságának növelésével védőhálót képez különböző sokkok, váratlan gazdasági, társadalmi, környezeti változások feldolgozásához és megakadályozza azt, hogy a települések egymás rovására próbálják meg növelni esélyeiket e fenti kihívásokkal szemben.

3.5.2 Adaptív forgatókönyv

Az azonosított rizikótényezők kezelésére nem áll rendelkezésre alkalmas beavatkozások olyan tömege, ami lehetővé tenné az abszorpciós, az adaptációs és a transzformációs képességszint szerinti szegmentálást, így az alábbiakban e három dimenzióra együttesen reagálni képes beavatkozási lehetőségeket gyűjtünk össze.

Az adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	**Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások:**	**Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások:**	**Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások:**
Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)	Pannon Egyetem mélyebb bevonása a vállalkozás-, piac- és termékfejlesztés terén Kutatás-fejlesztési szolgáltatások biztosítása civil, nonprofit szervezeteknek, inkubátorjelleggel Kreatívipari központ tervezésének elindítása		
Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések	Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések egyeztetése időigényes folyamat.		
Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák	Nyitott Egyetem-modell: az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése Közszolgáltatók okosváros-átállásának konkrét képzésekkel, programokkal célzott erősítése Smart városműködés erősítésével a digitális infrastruktúra hiányainak pótlása – pl. városmenedzsment, parkolás, forgalomirányítás, közvilágítás		
Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek	KKV-k vállalkozásösztönzése változatos szektorokban Pannon Egyetem mélyebb bevonása a vállalkozás-, piac- és termékfejlesztés terén Kreatívipari központ tervezésének elindítása		
Forrásvezérelt fejlesztéspolitika	FVS elkészítése teljes tervezésben, változatos projektek minél mélyebb előkészítése, ezzel készen állva változatos új források bevonására		
Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában	Közszolgáltatók okosváros-átállásának konkrét képzésekkel, programokkal célzott erősítése Smart városműködés erősítésével a digitális infrastruktúra hiányainak pótlása – pl. városmenedzsment, parkolás, forgalomirányítás		
Nem energiahatékony intézményműködés	Nagyszámú intézménymegújítási projekt előkészítése energiahatékonysági elemekkel		

139. ábra: Adaptív forgatókönyv

3.6 A stratégia összhangja más stratégiákkal

3.6.1 Illeszkedés Veszprém integrált településfejlesztési stratégiájához

A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó integrált településfejlesztési stratégia átfogó célja, hogy Veszprém élhető város legyen. Ez az átfogó cél a településfejlesztési koncepció jövőképét követi, beleértve a koncepcióban meghatározott négy dimenzió aspektusait (társadalmi, gazdasági, kulturális, települési környezet). Az átfogó célok a következő megfontolások alapján fogalmazódtak meg:

1. **Fiatalodó aktív város:** Veszprém migrációs folyamatait tekintve várható a lakosság erős mértékű növekedése. Ehhez a városnak meg kell teremteni azokat a feltételeket, melyek vonzzák a fiatal betelepülőket és megfelelő életminőséget biztosítanak jelenlegi lakosainak. Ehhez Veszprém Integrált Városfejlesztési Stratégiája az alábbi pontok mentén járul hozzá:
    a. lakhatás, családalapítás, munka vonzó feltételei
    b. foglalkoztatottság fokozása
    c. gazdaságfejlesztési beavatkozások: térségi együttműködés erősítése (régióban működő ipari parkokkal, klaszterekkel); külföldi befektetők megnyerése; helyi KKV-k támogatása; tudásalapú, innovatív gazdaság fejlesztésére vonatkozó kezdeményezések előnyben részesítése; olyan vállalkozások letelepedésének engedélyezése, melyek nem végeznek környezetszennyező tevékenységet
    d. beavatkozások a városmarketing területén: városi és környékbeli adottságok, befektetési előnyök népszerűsítése
    e. közigazgatási szolgáltatások és eljárások okos fejlesztései, fiatalos város képét erősítő kulturális negyed

2. **Környezettudatos város:** Veszprém energiastratégiájának – mely szoros összhangban áll az EU2020 stratégiájában rögzített közösségi célokkal – legfőbb eszköze az integrált településfejlesztési stratégia. A környezeti fenntarthatóság témaköre mellett a stratégia fokozott figyelmet fordít a gazdaságfejlesztési és az infrastruktúra esetében is a fenntarthatósági célok elérésére, kiemelten kezelve a fenntartható mobilitás témakörét.

3. **Megújuló város:** A megújulást a város a gazdaságfejlesztés, környezeti fenntarthatóság, kultúra, a fenntartható mobilitás, és az egyéb infrastruktúrafejlesztések terén – beleértve a humán infrastruktúra fejlesztésének területét – támogatja.

A fenntartható városfejlesztési stratégia és az integrált településfejlesztési stratégia célrendszerei az alábbiak szerint illeszkednek egymáshoz:

Veszprém FVS részletes céljai	Veszprém ITS átfogó célrendszere		
	Fiatalodó, aktív város	Környezettudatos város	Megújuló város
Jövőorientált oktatás elősegítése	x	x	x
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	x		
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	x	x	
Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	x		
Klímaadaptív városműködtetés	x	x	x
Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	x	x	x
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	x		x
Egész éves turisztikai profil fenntartása	x		x
Önszerveződő közösségek támogatása	x		
Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	x		x

140. ábra: Illeszkedés Veszprém MJV integrált településfejlesztési stratégiájához

3.6.2 Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához

A koncepció a megye jövőképeként egy vonzó, élhető és versenyképes térséget határoz meg elérendő célállapotként. Veszprém fejlődése a megye egésze számára húzóerő: a megye fejlődéséhez is hozzájárul, ha a megyeszékhely erősíti pozícióit.

A területfejlesztési program alapján Veszprém fejlődése érdekében fontos a városfejlesztés feltételeinek javítása, a népességmegtartó és népességvonzó képesség erősítése, a terület gazdasági potenciállal rendelkező településeivel történő együttműködés, a megyében rendelkezésre álló munkaerő helyben foglalkoztatásának erősítése és a helyi gazdaság bővítése, valamint a kidolgozott energiastratégia megvalósítása. Ezekhez az FVS az alábbi módon csatlakozik:

Veszprém megye területfejlesztési koncepció		Veszprém fenntartható városfejlesztési koncepciója	
Átfogó célok	Stratégiai célok	Átfogó célok	Részletes célok (projektcsokrok)
Á1. Gazdasági növekedés, versenyképesség	S1. Gazdasági növekedés, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés S2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával S3. A vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása	Á2. Reziliens városműködés Á5. Együtt mozduló régió	• Jövőorientált oktatás elősegítése • Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Gazdasásságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal • Egész éves turisztikai profil fenntartása • Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
Á2. A lakosság életminősége javítása, technikai lehetőségek kihasználásával és helyi közösségek támogatásával	S4. Egészséges társadalom megteremtése, járványok terjedésének és betegségek megelőzése S5. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása S6. A települések élhetőségének javítása, a humán közszolgáltatások fejlesztése, közösségi megújulás elősegítése	Á1. Magas életminőség Á2. Élénk kulturális élet Á4. Erős közösségi élet	• Jövőorientált oktatás elősegítése • Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában • Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés • Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása • Önszerveződő közösségek támogatása • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
Á3. A térszerkezet tudatos alakítása, várostérségek összehangolt fejlesztése	S7. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, mobilitás fejlesztése S8. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése	Á2. Reziliens városműködés Á5. Együtt mozduló régió	• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés • Gazdasásságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal • Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése • Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása

141. ábra: Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához

3.6.3 Illeszkedés a szomszédos települések fejlesztési dokumentumaihoz

3.6.3.1 Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiája

Balatonalmádi általános fejlesztési céljainak elérését (a település népességmegtartó erejének növelése, erős belső társadalmi kohézió, gazdasági szinergiahatások kihasználása) a következő átfogó célok segítik elő:

1. A **komplex turizmusfejlesztés** célja Balatonalmádi országos és térségi turisztikai pozíciójának erősítése az adott idegenforgalmi lehetőségek kihasználásával és ilyen jellegű vállalkozások

ösztönzésével. A turisztikai fejlesztések a környezeti fenntarthatóságra és a természeti értékek megőrzésére is alapvető figyelmet fordítanak.

2. **A helyi gazdaság diverzifikációja:** Balatonalmádi gazdasági fejlődéséhez elengedhetetlen a város ipari területének fejlesztése. Ezt a város önkormányzata olyan vállalkozások befogadásával szeretné elérni, melyek környezetkímélő technológiákat alkalmaznak, hasonlóan a turizmus fejlesztéséhez. Az idegenforgalmi szektor mellett a város ügyel a kisipari, mezőgazdasági és helyi vállalkozások erősítésére is.
3. Balatonalmádi élhetőségének biztosításához fontos a **városi funkciók fejlesztése**, melyek kedvezően hatnak a lakók életminőségére, a város népességmegtartó erejére. Ennek kulcsfontosságú elemei a gazdaságos működtetés, a környezetterhelés csökkentése, a közlekedési problémák kezelése.
4. **A humán szolgáltatások, a közösségi összetartozástudat erősítése:** a versenyképesség növeléséhez szükséges a város humán erőforrás fejlesztése is, melyhez elengedhetetlen az oktatás minőségének növelése és megőrzése, az egészségügyi fejlesztések folytatása, a közösségi élet tereinek, lehetőségeinek kialakítása.

Veszprém fenntartható városfejlesztési stratégiája az alábbi projektcsokrokon keresztül kapcsolódik a balatonalmádi célrendszerhez:

Veszprém FVS részletes céljai	**Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiájának átfogó céljai**			
	Komplex turizmusfejlesztés	A helyi gazdaság diverzifikációja	Városi funkciók fejlesztése	Humán erőforrás fejlesztése
Jövőorientált oktatás elősegítése				x
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában				
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	x	x	x	
Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása				
Klímaadaptív városműködtetés				
Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	x	x		
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	x			
Egész éves turisztikai profil fenntartása	x			
Önszerveződő közösségek támogatása				
Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	x	x	x	
Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása				

142. ábra: Illeszkedés Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiájához

3.6.3.2 Berhida integrált településfejlesztési stratégiája

Berhida jövőképében meghatározó az öntudatos és a nyitott város koncepciója. A történelmi örökségek megőrzése, az élhető környezet biztosítása, a természet és gazdaság fenntartható együttélésének elősegítése, továbbá a munkalehetőségek kínálata mellett nyitott a térségi, hazai és határon túli társadalmi együttműködésre, közösségi szerveződésekre.

Berhida átfogó településfejlesztési céljaiban hangsúlyos az élhető környezet biztosítása, melynek egy kiemelt pontja a vasúti infrastruktúra rehabilitációja, a település közlekedési infrastruktúrájának és a kerékpáros közlekedési hálózatának fejlesztése – összhangban jelen FVS **fenntartható mobilitást** szolgáló projektcsokrával.

Berhida településfejlesztési stratégiájának kiemelt pontját jelentik a **térségi együttműködést és integrációt** elősegítő intézkedések, melyek szoros illeszkedést mutatnak az FVS regionális kapcsolatok gyarapítására, a megyei és térségi együttműködés hangsúlyos szerepére vonatkozó céljaival (**Á5. Együtt mozduló régió**).

3.6.3.3 Herend integrált településfejlesztési stratégiája

Herend integrált településfejlesztési stratégiája három stratégiai célt jelölt ki, melyek megvalósításához tematikus és területi célokat is meghatározott. A területi célok között hangsúlyos a Herendet a szomszéd településekkel összekapcsoló, valamint a városrészeket összekötő turisztikai és hivatásforgalmi kerékpárút kialakítása, valamint Herend-Bányatelep lakott külterülettel való összekötése. Herend célkitűzéseit a veszprémi FVS az **Együtt mozduló régió** átfogó célon, valamint **A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása** projektcsokron keresztül tudja támogatni, becsatolva a települést a megye és a régió közlekedési infrastruktúrájába.

3.6.3.4 Várpalota integrált településfejlesztési stratégiája

A várpalotai ITS célrendszerei a gazdaság, a társadalom, valamint az épített és természeti környezet témaköreit érintve fogalmazódtak meg. Átfogó célja az élhető kisváros kialakítása, amely képes sajátos természet-területi erőforrásainak kihasználásával minőségi munkalehetőséget nyújtani a lakosság számára és helyet biztosít a különböző tudásintenzív ipari és szolgáltatási ágazatoknak, emellett turisztikai kínálatának fejlesztésével vonzó célpontot jelenthet az ország idegenforgalmában.

Jelen FVS célrendszere két pontban illeszkedik Várpalota integrált településfejlesztési stratégiájához:

Várpalota ITS részcéljai	Veszprém FVS	
	Átfogó cél(ok)	**Illeszkedő projektcsokor**
Térségi gazdasági tengelyek fejlesztése	Á5. Együtt mozduló régió	• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése • Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
Mobilitás támogatása, minőségi városi közlekedés megteremtése		

143. ábra: Illeszkedés Várpalota integrált településfejlesztési stratégiájához

3.6.3.5 Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához

A zirci ITS a város 2002–2017-es stratégiai programja jövőképéből kiindulva aktualizálja az elérendő, elvárt állapotot 2030-ig. A város jövőképének eléréséhez szükséges átfogó célok a következők:

1. **Versenyképes és innovatív gazdaság**: a város hosszú távú fejlődésének egyik kulcskérdése, hogy miképpen tudja gazdasági lehetőségeit (fa- és bútoripar, a régió gazdasági tengelyeinek közelsége) bővíteni és jövedelmezően hasznosítani. Fontos célkitűzés az új munkahelyek létesítése, illetve meglévő, helyi potenciálokat kiaknázó vállalatok ösztönzése a fiatal munkaerő megtartására.

2. **Humán erőforrás és infrastruktúra fejlesztése:** ez az átfogó cél Zirc aktuális demográfiai tendenciáin alapul. Zirc városára jellemző a társadalom elöregedése, valamint a fiatal munkavállalók elvándorlása. A városban kevés a helyben megtalálható munkahely, emiatt jelentős az ingázás mértéke más településekre. A veszprémi FVS ezen a ponton az **Á5. Együtt mozduló régió** átfogó céljával tudja segíteni Zirc gazdasági felzárkózását.

3. **Épített és természeti környezet fejlesztése:** Zirc járásközponti szerepéhez elengedhetetlen az infrastrukturális fejlesztése, a közlekedési hálózat, illetve közintézmények energetikai korszerűsítése. Erre illeszkedik **A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása** projektcsokron keresztül a veszprémi FVS célrendszere, mely a közlekedés megyei, regionális fejlesztésével hozzájárulhat Zirc infrastrukturális megújulásához.

Zirc város stratégiai céljait alkotó tematikus és városrészi szintű területi céljai közül az alábbiakhoz illeszkedik szorosan Veszprém Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája:

Zirc ITS	Veszprém FVS	
Tematikus cél	**Átfogó cél**	**Kapcsolódó részcél**
T1: Helyi adottságokra alapozó gazdaságfejlesztés és munkahelyteremtés	Á5. Együtt mozduló régió	• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal • Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
T5: Közlekedési infrastruktúra fejlesztése		

144. ábra: Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához

3.6.4 Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez (SUMP)

Veszprém város közlekedésfejlesztési stratégiai dokumentumának alapja a környezeti és pénzügyi fenntarthatóság iráni elkötelezettség. A mobilitási terv a már meglévő város- és közlekedésfejlesztési tervek célrendszereit szintetizálja, hogy ezáltal egy finanszírozható és környezetbarát közlekedési infrastruktúra jöhessen létre Veszprémben. A megfelelő célok, irányvonalak megtalálásához három teendőcsoportot mutat be a 2030-ig terjedő időszakra.

Elsőként a gépjárműforgalommal kapcsolatos problémák megoldását (torlódás, parkolási nehézségek), valamint a hiányzó és rossz minőségű közúti kapcsolatok fejlesztését tűzte ki célul. A hiányzó hálózati elemek kiépítése mellett hangsúlyos a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés akut

problémáinak kezelése, mely előkészíti a következő szcenárió célkitűzéseinek megvalósíthatóságát. Másodikként a fenntartható (gyalogos, kerékpáros, közösségi) mobilitási lehetőségek korszerűsítése elősegítheti az elmozdulást az egyéni, de nem motorikus (kerékpár, gyalogos közlekedés), illetve a közösségi közlekedés irányába. A harmadik teendőcsokor a korábbi elemekre épülve a smart szolgáltatásfejlesztésre és a mobilitás igények megváltoztatására helyezi a hangsúlyt. A szemléletváltás igényéhez szükséges az oktatás és képzés elmélyítése a fenntarthatóság témakörében, melynek jelen FVS a **Jövőorientált oktatás elősegítése** projekteken keresztül tud eleget tenni.

A közlekedést érintő szakterületi (tematikus és városrészszintű) prioritások Veszprém településfejlesztési koncepciójának átfogó és stratégiai céljaihoz kapcsolódva lettek kijelölve. A fenntartható városfejlesztési stratégia az alábbi módon illeszkedik a SUMP e célkitűzéseihez:

<table>
<tr><th rowspan="2">SUMP</th><th colspan="2">FVS</th></tr>
<tr><th>Átfogó célok</th><th>Részletes célok (projektcsokrok)</th></tr>
<tr><td>T1. Az egyéni közlekedés szűk keresztmetszetének feloldása</td><td rowspan="3">Á1. Magas életminőség
Á2. Reziliens városműködés</td><td rowspan="3">• Jövőorientált oktatás elősegítése
• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
• Klímaadaptív városműködtetés
• Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása</td></tr>
<tr><td>T2. A környezetbarát közlekedési módok feltételeinek fejlesztése, módváltás ösztönzése</td></tr>
<tr><td>T3: Proaktív mobilitásmenedzsment</td></tr>
</table>

145. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez

3.6.5 Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához

A stratégia célja a zöldfelületek középtávú fejlesztésének megalapozása, melynek érdekében egy részletes helyzetképre támaszkodva küldetést, jövőképet és prioritásokat fogalmaz meg, valamint javaslatokat fektet le és áttekinti az előkészítés alatt álló fejlesztéseket. A zöldfelületi stratégia az alábbiak szerint illeszkedik a fenntartható városfejlesztési stratégiához:

Zöldfelületi stratégia	Veszprém FVS	
Prioritás	**Átfogó cél**	**Kapcsolódó részcél**
A meglévő zöldfelületek magas minőségű ökológiai szempontok által vezérelt fenntartása és védelme	Á1. Magas életminőség Á2. Reziliens városműködés	• Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető köszszolgáltatások biztosítása • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
A meglévő zöldfelületek ütemezett, tervszerű megújítása, értéknövelő fejlesztése a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem szempontjainak fokozott figyelembevételével		
A zöldfelületek megközelíthetőségének javítása – a közösségi közlekedés, a kerékpáros és a gyalogos hálózat fejlesztésével – a város egész területén		
A fenntarthatóság, biodiverzitás és klímavédelem szempontjainak fokozottabb érvényesítése		
Szakmai vezetés, útmutatás mentén működő társadalmi részvétel növelése a zöldfelületek fenntartásában és megóvásában egyaránt		
A zöldfelületek értékének folyamatos pontosítása a nyilvántartásokban		
A zöldfelületek értékének lakossági tudatosítása, több ismeretterjesztő sajtómegjelenés, esetleg új rovatok indítása		

146. ábra: Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához

3.6.6 Illeszkedés Veszprém Megyei Jogú Város fenntartható energia- és klímaakciótervéhez (SECAP) és a karbonsemleges stratégiájához

Az akcióterv célja, hogy Veszprém ellenállóbb legyen a klímaváltozással szemben és közelebb kerüljön a dekarbonizációs célhoz. Az akcióterv a már meglévő stratégiák fenntarthatósággal kapcsolatos pontjait erősíti, amelyekhez a fenntartható városfejlesztési stratégia az alábbi módon illeszkedik:

SECAP		FVS	
Kitűzött cél	**Kitűzött cél kifejtése, indoklása**	**Átfogó cél**	**Kapcsolódó részletes célok**
1. Szemléletváltás	A környezettudatos, klímatudatos életforma népszerűsítésének egyik lehetséges módja az ilyen szellemben való nevelés mind gyermek-, mind felnőttkorban különböző előadások, workshopok keretein belül. Jól szervezett, jövőorientált oktatási tevékenység megteremtésével elérhető a klímatudatos gondolkodás fejlődése, valamint a környezettudatos közösségek építése.	Á1. Magas életminőség Á2. Reziliens városműködés Á4. Erős közösségi élet	• Jövőorientált oktatás elkészítése • Klímaadaptív városműködtetés
2. Zöldterületek, városgondnokság	Városi zöld területek, felületek állapotának megőrzése elengedhetetlen a fenntarthatóság elveinek megvalósíthatóságához, ezért az Akcióterv kiemelt figyelmet fordít a zöld területek gondozásának fontosságára és a zöldhulladék gyűjtését segítő intézkedések fejlesztését.	Á1. Magas életminőség Á2. Reziliens városműködés	• Klímaadaptív városműködés
3. Közlekedési rendszer	3.1. Közösségi közlekedés fejlesztése: Járműállomány korszerűsítése; menetrendek összehangolása; megállók és járművek akadálymentesítése; megfelelő utastájékoztatás 3.2. Parkolási rendszer fejlesztése: Parkolási kapacitások optimalizálása; parkolófelületek és zöldterületek egyensúlyának megteremtése; elektromos töltőállomások kiépítése 3.3. Kerékpár infrastruktúra fejlesztése: Hiányzó kerékpáros hálózati elemek kiépítése, kerékpárutak fejlesztése; kerékpártárolás fejlesztése; forgalomvonzó létesítmények kerékpáros megközelítésének biztosítása	Á1. Magas életminőség Á2. Reziliens városműködés	• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés
4. Energetikai célok	Veszprém MJV energetikai szempontból összpontosít arra, hogy felkészüljön a klímaváltozásra, csökkentse annak környezeti hatásait. Ennek érdekében hatékony erőforrás gazdálkodás kialakítása, megújuló energiák használatának elterjesztése, valamint a klímavédelmi szempontok érvényesülésének szélesítése a legfontosabb célkitűzései az Akciótervnek	Á1. Magas életminőség Á2. Reziliens városműködés	• A Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés • Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal

147. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható energia- és klímaakcióteréhez

3.6.7 Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz

A 2015 őszén elfogadott Fenntartható Fejlődési Keretrendszer és annak gerincét képező célrendszer végrehajtásáról – mely a világ fejlődési pályájának fenntartható irányba állítását célozza – a 2012-ben megrendezett Rio+20 ENSZ Fenntartható Fejlődési Konferencián született döntés, miután a Millenniumi Fejlesztési Célok (MDG-k) teljesítési határidejének lejártával a 2015 utáni időszakra a fenntarthatóság követelményeinek megfelelő agendára volt szükség. Az új globális Fenntartható Fejlődési Keretrendszer a kiegyensúlyozott társadalmi fejlődés, a tartós gazdasági növekedés és a környezetvédelem pilléreire építve a fejlődő országok mellett a fejlett államokra is kiterjed. A korábbi, csak a fejlődő országok problémáira koncentráló logikával való szakítás így lehetőséget ad a fejlett országok számára is saját fejlesztési céljaik megvalósítására a keretrendszeren belül. A Keretrendszer az alábbiak szerint kapcsolódik Veszprém fenntartható városfejlesztési stratégiájához:

Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	**Veszprém FVS**	
Prioritás	**Átfogó cél**	**Kapcsolódó részcél**
Emberek **Elhatározásunk, hogy véget vetünk a szegénységnek és az éhezésnek – azok minden formájában és megnyilvánulásában – valamint biztosítjuk, hogy minden emberi lény kibontakoztathassa képességeit méltóságban, egyenlőségben és egy egészséges környezetben.**	Á1. Magas életminőség	• Jövőorientált oktatás elősegítése • Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
A bolygó **Elhatározásunk, hogy a bolygót megvédjük állapotának leromlásától, többek között a fenntartható fogyasztás és termelés, a természeti erőforrásaival való fenntartható gazdálkodás és az éghajlatváltozással összefüggésben meghozott sürgős intézkedések révén úgy, hogy hozzájárulhasson a jelen és a jövő generációk szükségleteinek kielégítéséhez.**	Á2. Reziliens városműködés	• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés • Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
Jólét **Elhatározásunk biztosítani azt, hogy valamennyi emberi lény sikeres és teljes életet élvezhessen, és azt, hogy a gazdasági, társadalmi és technológiai előrehaladás a természettel harmóniában valósuljon meg.**	Á1. Magas életminőség	• Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal

Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	Veszprém FVS	
Prioritás	**Átfogó cél**	**Kapcsolódó részcél**
Béke **Elhatározásunk békés, igazságos és befogadó társadalmak elősegítése, amelyek mentesek a félelemtől és az erőszaktól. Fenntartható fejlődés nem létezhet béke nélkül, és nincs béke fenntartható fejlődés nélkül**	-	-
Partnerség **Elhatározásunk, hogy a Fenntartható Fejlődés megújított Globális Partnersége útján mozgósítjuk a jelen Agenda megvalósításához szükséges eszközöket a megerősített globális szolidaritás szellemisége alapján, amelynek középpontjában különösen a legszegényebbek és legsérülékenyebbek szükségletei állnak, és amiben minden ország, minden érdekelt fél és minden ember részt vesz.**	Á4. Erős közösségi élet Á5. Együtt mozduló régió	Önszerveződő közösségek támogatása Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése

148. ábra: Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz

149. ábra: A Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 tizenhét fenntartható fejlődési célja

4 Monitoring, kontrolling, indikátorok

4.1 Az FVS monitoringrendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során

Az átfogó és az azokhoz kapcsolódó részcélok azonosítását követően történik meg a célokhoz rendelt indikátorok és azok célértékének, valamint a mérés módszertanának meghatározása. A célokhoz rendelt indikátorok mérése biztosítja az eredményesség követhetőségét a FVS élettartama alatt. A monitoring lényege a célokhoz rendelt indikátorok folyamatos mérése, mellyel lehetőség van a többszöri visszacsatolásra. Ezzel folyamatában értékelhetők a városfejlesztés és -működés eredményei, a fejlesztési folyamat pedig hozzáigazítható a belső és külső környezethez.

A monitoringrendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen egy szakmailag megalapozott indikátorkészlet. A hosszú távú célok – projektekben realizálódó – megvalósulását hatás- és eredményindikátorok, az egyes projektek fizikai megvalósulását outputindikátorok megadásával mérjük. A szakmailag megalapozott indikátorkészlettel a célok elérése hatékonyan számszerűsíthető.

A monitoring nem csak az eredmények elérésének nyomon követésére korlátozódó rendszer, hanem annál összetettebb feladata van, így folyamatosan része a stratégiai menedzsmentnek. Lényege, hogy minél konkrétabban megfogható célokat tudjon meghatározni a város. Segítségével megállapítható a város jövőképe és céljai; vizsgálhatók a kockázatok; számszerűsíthetők az eredmények; mérhetők a teljesítések; megállapítható a kitűzött célok elérésének realitása; kiértékelhetők az elért eredmények és az oda vezető út.

A stratégia eredményességét vizsgáló monitoringot az önkormányzat a saját belső adataira, valamint külső adatszolgáltatásra támaszkodva végzi. A mérés alapja a kiindulási évben meghatározott bázisérték, melyhez a program végére elérendő célértéket kell meghatározni. Ahhoz, hogy a bázisérték meghatározásra kerüljön, szükséges adatbázis kiépítése, az alapadatok beszerzése, majd a felülvizsgálatokhoz szükséges adatszolgáltatási rendszer kiépítése. Az előrehaladás monitoringja alapvetően az önkormányzat – célszerűen a Stratégiai Iroda – feladata, de azt kapacitáshiány esetén külső partnernek is kiszervezheti.

4.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

Az indikátorok kidolgozása során fontos szempont, hogy azok az eredményeket és a hatásokat mérjék. Az alábbi táblázatban az összes részcél mérését elősegítő indikátorkészlet került kidolgozásra, melyek bázisévei a rendelkezésre álló adatok elérhetőségéhez igazodnak.

A monitoringmutatók nagyobb részénél aktív adatgyűjtő munka szükséges a bázisérték megállapításához, azok jellemzően nem állnak rendelkezésre hozzáférhető külső forrásból. Ennek megfelelően a táblázatban egységesek a bázis- és célévek, azok meghatározása az FVS felülvizsgálatakor történt.

Egyes mutatók célértéke nem tér el érdemben a bázisértéktől, ezeknél a szinten tartás a fő cél.

Részcél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
Jövőorientált oktatás elősegítése	11 – Érettségi eredmények	%	bázisév: 2021 73	71,52	75	Veszprémi gimnáziumok középszintű, százalékos matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem érettségi eredményeinek súlyozott átlagainak átlaga	Oktatási Hivatal
	12 – STEM területek hallgatóinak létszáma a veszprémi felsőoktatásban	fő	bázisév: 2020 2011	2328	2100	Pannon Egyetem Mérnöki Kara és Műszaki Informatikai Kara év eleji hallgatói létszáma	Oktatási Hivatal
	13 – Duális képzésben résztvevő hallgatók száma	fő	bázisév: 2020 197	224	300	Veszprémi felsőoktatási duális képzésben résztvevő hallgatók száma egy adott tanév elején	Oktatási Hivatal
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	21 – Önkormányzati érdekkörben kezelt bérlakásállomány mérete	db	bázisév: 2019 161	204	300	A VESZOL által kezelt bérlakások száma az adott évben	Önkormányzati adatszolgáltatás, VESZOL
	23 – Felsőoktatási kollégiumi férőhelyek száma	db	bázisév: 2022 1435	1450 (2025)	1600	Kollégiumi férőhelyszámok összegzése	Pannon Egyetem kollégiumainak aktuális férőhelyszáma

Részcél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	31 – Vonalas kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	2022. jan. 1.: 0	10,042	15	Új kerékpársávok és kerékpárutak hossza	Önkormányzati adatszolgáltatás
	32 – Helyi járatok utasforgalma	utas km	bázisév: 2021 10 767 268	16 128 721	25 millió	Menetjegy- és bérleteladási adatok, automata és kézi utasszámlálás	V-Busz közszolgáltatási beszámoló
	33 – Fenntartható közlekedési módok aránya a modal splitben	%	bázisév: 2017 40	n.a.	66	Gyalog, kerékpárral vagy közösségi közlekedéssel történő utazások arányának éves mérése	Kérdőíves adatfelvétel a SUMP módszerének (utazás szándéka szerinti bontás) megfelelően
	34 – Gyalogosbarát területek/zónák a városban	m^2	2022. jan. 1.: 0	n.a.	20 000	Teljes keresztmetszetben gyalogospreferenciájú közterek	Önkormányzati közterület-nyilvántartás
Színvonalas és hozzáférhető közszolgálttások biztosítása	41 – A humán közszolgáltatások minősége	pont	bázisév: 2021 3,32	3,41 (2025)	3,7	Éves reprezentatív lakossági elégedettségi felmérés az FVS készítése során alkalmazott módszertannak megfelelően	
	42 – Fejlesztéssel érintett egészségügyi és szociális alapellátást nyújtó intézményi helyszínek száma	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	9	6	Érintett háziorvosi, házi gyermek-orvos, fogorvosi, védőnői, iskola-egészségügyi ellátóhelyek és idős-otthonok számának összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	43 – Új vagy korszerűsített gyermek-gondozási létesítmények, oktatási intézmények halmozott száma	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	10 (2025)	8	Érintett bölcsődék, óvodák, általános és középiskolák számának összegzése	Önkormányzati, tankerületi és szakképzési centrumi adatszolgáltatás
	44 – Digitálisan indított önkormányzati ügymenetek aránya	%	bázisév: 2020 70	80,5	90	Digitálisan indított ügymenetek aránya az összesen belül	Önkormányzati és járási kormányhivatali adatszolgáltatás

Részcél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
	45 – Digitális eszközöket használók aránya	%	bázisév: 2022 95,5	n.a.	97	Számítógépet, okostelefont, tabletet használó lakók aránya	Éves reprezentatív lakossági kérdőíves felmérés
	46 – Új vagy felújított sportcélú létesítmények száma	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	7	5	Érintett egyesületi és köztéri sportpályák, futókörök, erdei tornapályák, tanösvények stb. számának összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
Klímaadaptív városműködés	51 – Megemelt energiahatékonyságú önkormányzati középületek	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	3 (2025)	10	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	52 – Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelületek	m^2 (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	38 920	8000	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	53 – Önkormányzati megújulóenergia-termelés	MWh	bázisév: 2021 173,59	498,28	500	Önkormányzati épületekre telepített fotovoltaikus panelek és más megújulóenergia-termelő eszközök éves össztermelése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	54 – A lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék aránya	%	bázisév: 2020 11,77	6,5	20	Arány a teljes lakossági hulladékmennyiségen belül	KSH Statinfo
Gazdaság-ösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	63 – Duális képzésben részt vevő tanulók a szakképzésben	fő	bázisév: 2021 446	837	2000	Duális képzés részeként szakmai gyakorlatot végző tanulók	Veszprémi Szakképzési Centrum adatszolgáltatása

Részcél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	71 – Megújított, korszerűsített kulturális és idegenforgalmi vonzerők száma	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	n.a.	25	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás, szemrevételezés
	72 – Funkciójában és/vagy szerkezetében megújított, helyi vagy országos védelem alatt álló épületek száma	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	n.a.	10	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás, szemrevételezés
Egész éves turisztikai profil fenntartása	81 – Idegenforgalmiadó-bevétel változása	%	bázisév: 2021 24,688 M Ft = 100	198,59	150	Indexált adóbevétel-változás a 2021-es bázisévhez képest	Önkormányzati költségvetés
	82 – Vendégéjszakák számának változása a kereskedelmi szálláshelyeken	%	bázisév: 2020 34 855 éj = 100	369,67	130	Vendégéjszakaszám-változás a 2021-es bázisévhez képest minden kereskedelmi szálláson	KSH Statinfo
Önszerveződő közösségek támogatása	91 – Közösségi tevékenységre (is) szánt új épületek száma Veszprémben	db (hal-mozott)	2022. jan. 1.: 0	19	20	Szakértői becslés sajtóhírek és önkormányzati konzultáció alapján a felújított és új közösségi épületek száma	
	92 – Kutatási-fejlesztési szolgáltatások száma civil és nonprofit szervezeteknek	db	bázisév: 2021 0	1	20	Civil és nonprofit szervezeteknek nyújtott K+F+I tanácsadási, mentorálási nexusok száma egy adott évben	Pannon Egyetem, esetleges további releváns intézmények

Részcél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
Regionális kapcsolatok gyarapítása és elmélyítése	101 – Veszprémből induló helyközi autóbuszjáratok száma	db	bázisév: 2022 477	n.a.	500	Veszprémből induló megyén belüli buszjáratok tanítási napokon, hétközben	Menetrendi adatok, Veszprém aut. áll. indítási jegyzék
	102 – Veszprémből induló vonatok száma naponta	db	bázisév: 2022 47	48	60	Veszprémből vonatok tanítási napokon, hétközben	Menetrendi adatok
	103 – Veszprémbe vasúton érkező utasok átlagos száma naponta	fő	bázisév: 2020 1007	802	1200 [19]	Jegyértékesítés-alapú becslés	MÁV adatszolgáltatás
	104 – Veszprémet szomszédos településekkel összekötő kerékpárutak száma	db	bázisév: 2022 4	4	6	Belterülettől belterületig húzódó folytonos kerékpárutak száma	Magyar Közút Kerékpárút-nyilvántartás
Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása	111 - Részvételi költségvetésben benyújtott városrészi projektek száma	db	bázisév: 2025 >1600	>1600 (2025)	2500	Az adott évben beérkezett városrészre bontható lakossági projektötletek száma	Önkormányzati adatszolgáltatás
	112 – Városrészi közösségi terek száma	db	bázisév: 2025 8	8 (2025)	16	Hány városrésznek van közösségi térként is használható tere	Önkormányzati adatszolgáltatás

[19] A kapcsolódó statisztikában radikális csökkenést jelent, hogy a 2023-ban bevezetett ország- és vármegyebérletekkel teljesített utazások nem jelennek meg benne. Amennyiben 2030-ig újabb változás áll be az utasszámok nyilvántartásában, a célérték arányosítással felülvizsgálandó.

4.3 FVS szintű egységes indikátorok

Indikátor	Mérték-egység	Bázis-érték, -év	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábon állása **Helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke**	%	39,06 (2021)	34,13	43	a legtöbb iparűzési adót befizető ágazat által befizetett iparűzési adó nagysága (Ft) osztva a város teljes iparűzési adó bevételével (Ft)
Reziliencia: energiafüggőség **Megújulóenergia-termelés arányának növekedése**	%	0,22 (2021)	0,63	5	a város területén az adott évben megtermelt megújuló energia összmennyisége (MW GJ) osztva a város területén az adott évben felhasznált energia összmennyiségével (MW GJ)
Reziliencia: digitális város **Digitális ügymenetek aránya**	%	70 (2020)	80,5	85	Polgármesteri Hivatal és Kormányablak nyilvántartásaiból lekért adatok alapján az adott évben indított/elintézett ügyeken belül az elektronikusan indított ügyek aránya
Reziliencia: megtartó város **Az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség**	%	42 (2022)	48 (2025)	60	Az IH által biztosított elégedettséget mérő kérdőív lehető legnagyobb mintán történő lekérdezését követően az elégedettségi arány kiszámítása (%) a megadott módszertan (Excel) szerint
Reziliencia: zöldfelületek **Zöld- és vízfelületek arányának változása**	%	100% (2021)	100% (2025)	100%	települési zöld- és vízfelületek aktuális nagysága osztva a települési zöld- és vízfelületek bázisévi nagyságával
Prosperáló város **Fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya**	%	0 (2021)	0 (2025)	0,8	(befektetett eszközök FVS aktuális + megelőző évek kumulált / befektetett eszközök + önkormányzati TOP Plusz forráskeretből aktuális megelőző évek kumulált) osztva (tervezett befektetett eszközök FVS / önkormányzati TOP Plusz forráskeret

Indikátor	Mérték-egység	Bázis-érték, -év	Aktuális érték (2024)	Célérték (2030)	Mérés módszere
Zöldülő város **Éves ÜHG-kibocsátásegyenérték**	CO_2/t eq	214 330 (2022)	213 568	208 000	[városi ÜHG kibocsátás tonna CO2 egyenérték (bázis év vagy aktuális év)] – [városi ÜHG megkötés tonna CO2 egyenérték (bázis év vagy aktuális év)]
Digitális város **Digitálisan mért adattípusok száma**	db	0 (2021)	4	25	az önkormányzat és szervezetei által vagy megbízásából digitálisan mért adattípusok száma
Megtartó város **Vándorlási egyenleg**	fő	-853 (2021)	-323	-170	állandó lakcímmel bejelentkezők száma (aktuális év) és a településen az állandó lakcímet megszüntetők számának különbsége (aktuális év)
Kiszolgáló város **Újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya**	%	0 (2021)	0 (2025)	0	újonnan belterületbe vont területek nagysága (ha) (aktuális év) osztva a kihasználatlan városi területek nagyságával (ha) (aktuális év)

4.4 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

Adatforrás típusa	Adatforrás megnevezése	Adatgyűjtés módszertana	Kezelés
Elsődleges adatforrások	Kérdőíves felmérés	Reprezentatív on- és offline kérdőíves felmérés a lakosság körében Érintett intézmények kérdőíves vizsgálata	Papíralapú kérdőívek elektronikus feldolgozása, az elektronikus adatbázis megőrzése az online kérdőívekkel egységesen
	Intézményi felmérés, adatszolgáltatás	Az érintett szervezetek és hivatali osztályok adatszolgáltatása	Papíralapú adatszolgáltatások digitalizálása az elektronikus adatbázis megőrzése az elektronikus adatszolgáltatásokkal egységesen
	Önkormányzati adatbázisokból kinyert adatok	Önkormányzati adatbázisokból a megadott indikátor szempontjainak megfelelő adatok kinyerése	Papíralapú adatbázisok digitalizálása, az elektronikus adatbázis megőrzése az elektronikus adatszolgáltatásokkal egységesen, az adatforrások részletes dokumentálása
Másodlagos adatforrások	Alapnyilván-tartások	Különböző nyilvántartási rendszerekből, regiszterekből kigyűjtött adatok	Az elektronikus adatokból saját példány mentése, megőrzése az adatforrások részletes dokumentálása
	Szakértői becslés	Egyéb adatforrások másodelemzése	A becslések digitális formátumú megőrzése azok becslési módszertanával együtt

5 Az irányítási és működési modell

(Az irányítási és működési modell helyzetképjellegű leírása a 0. fejezetben olvasható.)

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala működésének keretei alkalmasak a jelen stratégiában foglalt fejlesztések megfelelő menedzselésére, csupán a működési hatékonyság növelését célzó javaslatok fogalmazhatók meg – melyek azonban nem kizárólag a fenntartható városfejlesztési stratégia végrehajtását támogatják, hanem a hivatali működés egészét általában.

5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

A város működtetése hagyományosan tematikus keretekre épül, melyeket a vezetői szintek fognak össze, de nincs hagyománya a horizontális szerepű szervezeti egységeknek. Noha egyelőre nem került formális, SZMSZ-ben leírt rögzítésre, de a kedvező tapasztalatok miatt efelé tart a helyi fenntarthatósági munkacsoport működtetése. A csoport eredendően egy kapcsolódó URBACT-projekt részeként indult el, de igény van annak általános érvényű továbbműködtetésére, csökkentve azt a hiányosságot, hogy a működés, illetve a fejlesztések fenntarthatósági szempontú vizsgálata jelenleg egyik szervezeti egységnek sem dedikált feladata, ugyanakkor többük tevékenységét is érinti.

Megfontolásra érdemes változtatás lehet egy, az egész hivatal munkáját lefedő, egységes módszertan szerint kezelt fejlesztési adatbázis létrehozása, amelyben minden, a hétköznapi üzemeltetésen túlnyúló tevékenység fő adatai rögzíthetők és kereshetők; állapotuk nyomon követhető. Ekképp az egyes szervezeti egységek működése átláthatóbbá válhat, könnyebben érvényesülhetnek kapcsolódó tevékenységek közti szinergiák akkor is, ha máskülönben egymástól független keretek között zajló szervezeti egységek felelősek azokért.

5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

A fenntartható városfejlesztési stratégia igen kis arányban tartalmaz olyan feladatokat, amelyek térségi koordinációt igényelnek – azon projektek kapcsán, amelyek városi (vagy városi intézményi) kompetenciakörbe tartoznak, kifejezetten elhanyagolható ezek száma. Ennek megfelelően, noha a térségi koordináció jelenleg is projektalapúan, ad hoc megoldások és informális kapcsolatok mentén zajlik, e struktúrák fejlesztését önmagában jelen stratégia megvalósítása nem teszi szükségessé.

Ettől függetlenül, pusztán a településközi kooperációban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása érdekében is célszerű lehet formát, strukturált kereteket biztosítani az eseti együttműködések, a kapcsolattartás és ennek részeként a további kooperációs lehetőségek felismerése számára. E struktúrának jó előképe lehet az európai kulturális fővárosi (EKF-) címviselés kapcsán kiépített kapcsolatrendszer, mely számos közös projektnek biztosít egységes keretet. Bár ezt nem a városi önkormányzat, hanem a Veszprém–Balaton 2023 Zrt. működteti, nincs elvi akadálya annak, hogy az így formálódó jó együttműködések

városi égisz alatt gördüljenek tovább a későbbiekben a konkrét 2023-as EKF-fókusztól függetlenül is – az érintettek köre és a területi lehatárolás erre nagy mértékben alkalmas.

5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 33/2022. (IX. 29.) önkormányzati rendelete szabályozza, milyen esetekben, milyen módokon és milyen eszközökkel valósítandó meg a településfejlesztési és rendezési eszközök partnerségi egyeztetése. Ezen önkormányzati rendelet elsősorban a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti fejlesztési és rendezési eszközökhöz kapcsolódik, mely ugyan nem terjed ki a fenntartható városfejlesztési stratégia készítésére, de tematikai hasonlósága okán célszerű ez esetben is a fenti szabályok iránymutatását követni.

A stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában projektfüggő, hogy milyen részvételi akciók lehetnek egyes esetekben célszerűek; csak az adott projektek részletes tervezése során véglegesíthető módon. Általános érvényű megállapítás ugyanakkor, hogy minden projekt kapcsán biztosítani szükséges a minél magasabb fokú átláthatóságot, elsősorban az alábbiak révén:

- A részletes tervezés indulását már megelőzően is tájékoztatást szükséges közzétenni a városi honlapon jól felismerhető, e célra dedikált felületen.
- Az érintett városrészeken élőket köztéri hirdetőtáblákkal szükséges tájékoztatni a tervezett projektről.
- Ha a helyben élők életminőségét befolyásoló, mindennapjaikat érintő beavatkozásról van szó, fontos a tájékoztatók lakásonkénti kézbesítése.
- Az említett online felületen nyújtson minden projekt-előrehaladási fázisról előzetes és részletes tájékoztatást.
- Valamennyi projektnél nevesíteni kell a kontaktszemélyt elérhetőségeivel együtt, akitől részletesebb információ kérhető és akinek visszajelzés adható.
- Az arra tematikájuk alapján alkalmas projektek esetében személyes találkozók, lakossági fórumok szervezése és megfelelő hirdetése, az aktív bevonódás lehetőségének felkínálása és igény esetén biztosítása is szükséges.
- Megfontolandó olyan városi mobilalkalmazás (vagy azon belüli funkció) kidolgozása, amely push értesítéseket küld igény szerint a fentiek bármelyikéről.

A stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában a részvételi akciók projektfüggő lebonyolítása mellett indokolt városrészi szintű, állandó részvételi fórumok létrehozása vagy megerősítése. A városrészi tanácsok nem döntéshozó testületek, hanem a projektcsatornát, a fenntartási priorizálást, a részvételi költségvetést és a helyi közösségfejlesztést támogató egyeztetési platformok. Tagjaik lehetnek a választókerületi képviselők, helyi intézmények, civil szervezetek, baráti körök, közszolgáltatók, vállalkozások és lakossági kezdeményezések képviselői

5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Összefoglalóan: nincs olyan konkrét teendő Veszprém Polgármesteri Hivatala működésében, amely direkt előfeltétele lenne a fenntartható városfejlesztési stratégiai ciklus fenntartásának. Mindemellett több teendő is felsorolható, melyek elősegítik e stratégia és más későbbi tervezési feladatok magas színvonalú készítését és végrehajtását. Ilyen egy kodifikált partnerségi rendelet elkészítése, egy állandó térségi kooperációs fórum elindítása, valamint egységes, tevékenységi körökön átívelő fejlesztési adatbázis felépítése és folyamatos naprakészen tartása, amiben a stratégiai ciklus egyes elemeinek aktuális státusza is jól áttekinthető lehet.

6 Cselekvési terv

6.1 Intézkedési és beavatkozási területek rendszerezése

Rövidítések jegyzéke:

- Állam: egyelőre közelebbről meg nem határozott kormányzati intézmény(ek)
- Érsekség: Veszprémi Érsekség
- f.n.: forrás egyelőre nem ismert
- Megye: Veszprém Vármegyei Önkormányzat
- PE: Pannon Egyetem
- VKSZ: „VKSZ” Veszprémi Közszolgáltató Zrt.
- VMJV: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata
- VTK: Veszprémi Tankerületi Központ

6.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsokrok)											Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása				
Bérlakások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte		x										VMJV	VMJV	Hálózatos	VH1
Biodiverzitás-fenntartó programok					x							VMJV	VMJV	Hálózatos	VH2
Családsegítő Szolgálat épületének energetikai megújítása				x	x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP1
Egységes városplatform, digitális ügyintézés				x								VMJV	TOP+	Egyedi	VE2
EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével	x			x			x					VMJV	több	Egyedi	VE3
Idősellátó intézmények energetikai megújítása				x	x							VMJV	TOP+	Hálózatos	VH4
Idősellátó kapacitások fejlesztése – 1. sz. Idősek Otthona konyhabővítés és falak állagmegóvása; 3. sz. Idősek Klubja és 2. sz. Gondozási Központ felújítás, konyha- és kertmegújítás				x								VMJV	TOP+	Hálózatos	VH5
Jutaspusztai járdák és kerékpárutak, szabályozásiterv-módosítás			x		x						x	VMJV	egyéb	Komplex	VK1
Kerékpárhasználat népszerűsítése kisléptékű beavatkozásokkal, a közlekedési kultúra javításával			x							x	x	VMJV	TOP+	Hálózatos	VH6
Komakút tér 2. korszerűsítése, bérlakásfunkciója erősítése		x		x	x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP5
Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás az ITVT és VAT szerint				x	x						x	VMJV	TOP	Hálózatos	VH7
Bútorgyár master plan és startup-irodaház		x		x	x	x	x	x				VMJV	VMJV	Pontszerű	VP6
Mikroerdők kialakítása pilotprojektként					x							VMJV	f.n.	Hálózatos	VH8
Munkásszálló kialakítása a Házgyári út 1-ben		x		x								VMJV	VMJV	Pontszerű	VP7
Óvodák energetikai megújítása				x	x							VMJV	TOP+	Hálózatos	VH9
Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása				x								VMJV	TOP+	Hálózatos	VH10
Pápai út 37. rekonstrukciójának folytatása		x		x								VMJV	TOP+	Pontszerű	VP8

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsokrok)											Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása				
Színházkert, Veszprémi Petőfi Színház és Eötvös Károly Könyvtár komplex rekonstrukciójának folytatása				x	x		x					VMJV	vegyes	Komplex	VK2
Rendelők felújítása, akadálymentesítése (indikatívan: Március 15. utca 4/B., Cholnoky Jenő utca 19., Cserhát ltp. 1., Vilonyai utca 4.)				x								VMJV	TOP+	Hálózatos	VH11
Részvételi városfejlesztés erősítése									x		x	VMJV	f.n.	Egyedi	VE9
Séd vízminőség-védelme				x	x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP10
Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamenedzsment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul				x								VMJV	TOP+	Egyedi	VE12
Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer továbbfejlesztése			x		x							VMJV	TOP+	Hálózatos	VH13
Szegélykorrekciók, autóbusz-megállók akadálymentesítése			x									VMJV	VMJV	Hálózatos	VH14
Szociális ellátó és lakhatási funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén		x		x								VMJV	TOP+	Pontszerű	VP13
Táborállás parkolóház			x									VMJV	egyéb	Pontszerű	VP14
Új turisztikai profil - „Act like a Veszprémer” - Transzformációs turisztikai kínálat - Digitális alapú turisztikai kommunikációs eszközök								x	x	x		VMJV	több	Egyedi	VE15
Üzemeltetést támogató hivatali szoftver				x								VMJV	TOP+	Egyedi	VE16
Vackor Bölcsőde újjáépítés				x	x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP17
Városháza energetikai megújítása				x	x		x					VMJV	f.n.	Pontszerű	VP18
Városom Veszprém - zöld szemléletformálás					x				x			VMJV	TOP+	Egyedi	VE19
Várostörténeti monográfia							x		x			VMJV	VMJV	Egyedi	VE20
V-Busz önfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés			x		x							VMJV	TOP+	Egyedi	VE21
V-Busz digitális utastájékoztatás kiterjesztése			x	x								VMJV	VMJV	Egyedi	VE23
Közétkeztetési reform: fenntartható élelmiszer-gazdálkodás és rövid ellátási lánc	x			x	x	x				x		VMJV	VMJV	Egyedi	VE24
Nagy léptékű ESCO pilotprojekt a Jutasi úti lakótelepen		x		x	x							VJMV	egyéb	Egyedi	VE25
Városi energiaközösségi modellprogram		x		x	x							VMJV	egyéb	Egyedi	VE26
Piac- és vásárcsarnok felújítása				x								VMJV	VMJV	Pontszerű	VP27
Veszprém Aréna összekötő út és csapadékvíz-puffertároló			x		x							Közös	TOP+	Komplex	VK4
Mártírok útja parkolóház			x									VMJV	TOP+	Pontszerű	VP28
Uszoda átalakítása futsal-munkacsarnokká				x					x			VMJV	egyéb	Pontszerű	VP29
Digital Transformation Roadmap megvalósítása				x								VMJV	VMJV	Egyedi	VE30
Szelektív hulladékgyűjtés körkörös logikájú kiterjesztése				x	x	x					x	VMJV	VMJV	Egyedi	VE31

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsokrok)											Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása				
Fenntartható közlekedési módok nagymintás felmérésre épülő támogatása			x	x	x							VMJV	VMJV	Egyedi	VE32
Örökségvédelmi alap				x				x				VMJV	VMJV	Egyedi	VE33
Ifjúsági munka támogatása képzésekkel, szervezetfejlesztéssel									x			VMJV	VMJV	Egyedi	VE34
Többgenerációs közösségi terek fejlesztése									x		x	VMJV	VMJV	Hálózatos	VH15
Ifjúsági Központ				x					x			VMJV	VMJV	Pontszerű	VP35
Városrészi mikroközpontok és helyi szolgáltatási pontok			x	x	x				x		x	VMJV	VMJV	Hálózatos	VH16
Hiányzó városrészi közösségi funkciók pótlása				x					x		x	VMJV	VMJV	Pontszerű	VP36
Integrált digitális kompetenciafejlesztési program	x			x					x			VMJV	VMJV	Egyedi	VE37
Városi Klímaszerződés keretrendszerének kialakítása					x	x			x			VMJV	VMJV	Egyedi	VE38

150. ábra: Beavatkozások és részletes célok – Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai

6.1.2 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsokrok)											Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása				
Általános iskolák rekonstrukciója				x	x							VTK	TOP+	Hálózatos	MH1
Hátrányos helyzetű munkaerőpiaci szereplők készségfejlesztése	x			x								Megye	TOP+	Egyedi	ME1
Közösségi raktár				x					x			VKSZ	f.n.	Pontszerű	MP2
Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek						x	x		x			PE	egyéb	Egyedi	ME3
Nyitott Egyetem - az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése	x								x			PE	egyéb	Egyedi	ME5
Pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése	x			x								VTK	TOP+	Hálózatos	MH3
Többnyelvű iskolarendszer kínálati szélesítése	x											Közös	több	Egyedi	ME8
Veszprém–Lepsény vasútvonal újraindításának vizsgálata			x							x		Állam	Állam	Vonalas	MV4
Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése	x											Érsekség	egyéb	Pontszerű	MP9
Aranyosvölgyi völgyhíd, belső útgyűrű bezárása			x			x						Állam	Állam	Vonalas	MV5

8-as út déli elkerülő szakaszának folytatása különszintű csomóponttal és állatkerti bekötőúttal			x			x						Állam	Állam	Vonalas	MV6
82-es és 8-as út összekötése Kádárta és Gyulafirátót elkerülésével			x									Állam	Állam	Vonalas	MV7

151. ábra: Beavatkozások és részletes célok – egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások

6.1.3 További tervezést igénylő projektötletek (részletes ismertetés nélkül)

Beavatkozás	**Részletes célok (projektcsokrok)**											**Várható projektgazda**	**Várható finanszírozási forrás**	**Beavatkozás jellege**	**Azonosító**
	Jövőorientált oktatás	**Erős jelenlét a lakhatási**	**A fenntartható mobilitás**	**Színvonalas és hozzáférhető**	**Klímaadaptív**	**Gazdaságösztönzés zöld,**	**Nemzetközi szinten is látható**	**Egész éves turisztikai profil**	**Önszerveződő közösségek**	**Regionális kapcsolatok**	**Közelségi városrészek és**				
Egységes közterület-fejlesztési koncepció és mesterterv a Mindszenty József utca környezetére					x							VMJV	VMJV	Pontszerű	TP1
Egységes térségi marketing								x		x		VMJV	f.n.	Egyedi	TE2
Építészeti és urbanisztikai felmérés, tervpályázat a városképtől elütő főbb épületek jövőképének meghatározására					x				x			VMJV	VMJV	Egyedi	TE3
Északi iparterületet tehermentesítő csapadékvíz-főgyűjtő csatorna építése				x	x							VMJV	f.n.	Vonalas	TV1
Fenntartható építkezések támogatása		x			x							VMJV	f.n.	Egyedi	TE4
Highlights of Veszprém								x	x			VMJV	f.n.	Egyedi	TE5
Inkluzív sportolási lehetőségek biztosítása									x			VMJV	f.n.	Hálózatos	TH2
Interkulturális érzékenyítő programok közszolgáltató intézményekben				x								VMJV	f.n.	Egyedi	TE6
Kőhíd utcai honvédségi telephely funkcióváltásának koncepcionálása				x	x							VMJV	f.n.	Pontszerű	TP7
Körforgásos ipari klaszter működésének katalizálása					x							VMJV	VMJV	Egyedi	TE8
Közösségi alkotóműhely							x		x			VMJV	f.n.	Egyedi	TE9
Közszolgáltatók fenntarthatósági auditja				x	x							VMJV	f.n.	Egyedi	TE10
Közszolgáltatók okos auditja				x								VMJV	f.n.	Egyedi	TE11
Történeti beépítések megőrzésének támogatása					x							VMJV	f.n.	Egyedi	TE12
Kolostorok és kertek tengely meghosszabbítása					x			x				VMJV	f.n.	Vonalas	EV2
Művészszállás - Felhősi-ház, Csutorás utca 1.							x					VMJV	f.n.	Pontszerű	EP6
Nyelvi készségek fejlesztése közszolgáltató intézményekben, nyelvi helpdesk				x								VMJV	f.n.	Egyedi	EE7
Vörösmarty tér térhasználati és fizikai megújítása			x		x							VMJV	f.n.	Pontszerű	EP7
Aradi vértanúk utcai garázstelep parkolókapacitásainak bővítése			x									VMJV	f.n.	Pontszerű	EP8
Park- és erdőfejlesztések a Jutasi úti lakótelep térségében					x							VMJV	f.n.	Hálózatos	EH1
Extrémsportpark fejlesztése a Fenyves utcában				x					x			VMJV	f.n.	Pontszerű	EP9
Új munkacsarnok építése a Veszprém Arénához				x					x			VMJV	f.n.	Pontszerű	EP10
OTP irodaház parkolólemeze alatti üzlethelységek raktárcélú felújítása						x						VMJV	f.n.	Pontszerű	EP11
Cserepes utcai lőtér lakhatási célú fejlesztése		x										VMJV	f.n.	Pontszerű	EP12
Természetalapú kék-zöld megoldások (záportározók, esőkertek esővízgyűjtés, vízvisszatartási megoldások)					x						x	VMJV	f.n.	Hálózatos	EH2

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsokrok)											Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás	Erős jelenlét a lakhatási	A fenntartható mobilitás	Színvonalas és hozzáférhető	Klímaadaptív	Gazdaságösztönzés zöld,	Nemzetközi szinten is látható	Egész éves turisztikai profil	Önszerveződő közösségek	Regionális kapcsolatok	Közelségi városrészek és				
Lakóutak fejlesztési programja			x									VMJV	f.n.	Hálózatos	EH3
Gyulafirátóti Kastélykert Óvoda régi épületéből közösségi ház				x					x			VMJV	f.n.	Pontszerű	EP13
Bérlakás kialakítása a volt kádártai orvosi rendelőből		x										VMJV	f.n.	Pontszerű	EP14
Intermodális csomópont fejlesztése a vasútállomásnál			x									VMJV	f.n.	Pontszerű	EP15
Rendelőintézet homlokzati megújítása				x	x							VMJV	f.n.	Pontszerű	EP15
Mártirok útja 11. irodaház megújítása					x	x						VMJV	f.n.	Pontszerű	EP16
V-Bike kiterjesztése külső városrészekre és a veszprémi várostérségre			x	x						x	x	VMJV	f.n.	Hálózatos	EH4
Vámosi úti temető bővítése, fejlesztése				x	x							VMJV	f.n.	Pontszerű	EP17
Biodiverz városi erdők telepítése és véderdők fejlesztése					x							VMJV	f.n.	Hálózatos	EH5
Veszprémvölgyi utca teljes rekonstrukciója			x									VMJV	f.n.	Vonalas	EV18
Házgyári út komplex fejlesztése Jutasi út és Kistó utca között			x								x	állam	f.n.	Vonalas	EV19
Fenntartható iskolai mobilitás			x	x							x	VMJV	f.n.	Pontszerű	EP20

152. ábra: Beavatkozások és részletes célok – további tervezést igénylő projektötletek

6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

Veszprém kiegyensúlyozott társadalmi összetételéből és a területi különbségek alacsony szintjéből következően nincsenek a területén olyan érdemi szegregátumok vagy problémák más jellegű összpontosulásai, amik felvetnék akcióterületek kijelölésének szükségességét. Mindezeken túl a legtöbb városi fejlesztési igény, mely akár az önkormányzat, akár más szereplők részéről ismert, viszonylag egyenletesen oszlik el Veszprém területén. E mintázatban csak egy kivétel azonosítható: azok a városi, térségi és esetenként országos jelentőségű szolgáltatások, látványosságok és vonzerők, amik számos szempontból meghatározzák Veszprémet, elsősorban a tágan értelmezett belvárosban találhatók. E területen belül kirajzolódik egy észak–déli tengely, olyan helyszíneket kötve össze, amelyekre az elmúlt években jelentős konceptualizálási figyelem összpontosult, elsősorban azért, mert alulhasznosítottságuk érdemessé teszi koncentrált fejlesztésüket. E tengely két súlypontja a Vár, valamint a Pannon Egyetem alsó campusának környéke. Az akcióterület fejlesztése egyszerre szolgálhatja a város funkcionális központjának területi kibővítését (ezáltal egyenletesebb terhelését), új funkciókkal való kiegészítését, valamint a magas színvonalú felhasználói élményt kínáló városszövet hálózatosabbá válását az itt lakók és az ide látogatók számára.

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Vár–Egyetem-tengely	Úrkút utca - Várfeljáró - Patak tér - Jókai Mór utca - Toborzó utca - Bem József utca - Dózsa György utca - Iskola utca - Egyetem utca - Hóvirág utca - Erzsébet sétány - Megyeház tér - Szabadság tér - Fortuna udvar - Kereszt utca - Thököly utca - Buhim utca - Deák Ferenc utca	Veszprém fejlesztési céljaiból következik, hogy a közszolgáltatási, kulturális és idegenforgalmi kínálatot magas színvonalú, jó minőségű intézmények nyújtsák. Az alapfokú ellátások területileg egyenletesen helyezkednek el, a kínálat élvonalát viszont olyan egyedi intézmények képezik, melyek zöme a városközpontban található. Az akcióterület kijelölése e szolgáltatók, látványosságok, közterületek fejlesztése számára hívatott egységes, összehangolt kereteket biztosítani.

153. ábra: Akcióterületi kijelölés.

Fontosnak tartja a város, hogy a megújult Várnegyed ne kizárólag örökségvédelmi vagy kulturális fejlesztés, hanem a város hosszú távú versenyképességét meghatározó stratégiai erőforrás legyen.

Az akcióterületben érintett megvalósult projektek:

- Auer-ház rekonstrukciója
- CODE Digitális Élményközpont (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)
- Próbatermek és stúdiók (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)
- Ruttner-ház és Várbörtön rekonstrukciója
- Várkert – FiXir médiaművészeti kiállítótér

Az akcióterületben érintett további projektek:

- VP18: Városháza energetikai megújítása
- VK2: Színházkert, Veszprémi Petőfi Színház és Eötvös Károly Könyvtár komplex rekonstrukciójának folytatása

- TP1: Egységes közterület-fejlesztési koncepció és mesterterv a Mindszenty József utca környezetére

154. ábra: A Vár–Egyetem tengely akcióterületi lehatárolása

6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése

6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

6.3.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város egyedi beavatkozásai

Az egyedi beavatkozásoknak két altípusát különböztetjük meg: az egyediként, illetve a pontszerűként megnevezetteket. Ezek között érdemi definíciós különbség nincs, pusztán az jelenti a különbségtétel alapját, hogy a beavatkozásnak van-e értelmezhető fizikai kiterjedése (pontszerű) vagy nincs (egyedi). A különbség a megnevezés kódjában megjelenik (második betű E, illetve P – az első betű a projektmegvalósítót jelzi), de a számozásuk folyamatos.

Megnevezés	**VP1 – Családsegítő Szolgálat épületének energetikai megújítása**
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény Mikszáth Kálmán utca 13. sz. alatti épületének energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	Veszprémben hosszú ideje prioritás az önkormányzati tulajdonú épületállomány fenntartható, energiahatékony működésre való minél teljesebb átállítása; e folyamat részeként kerülne sor a Családsegítő Szolgálat főépületének energetikai megújítására is, összhangban a 2021–2027-es programozási időszak klímavédelmi és reziliencianövelő céljaival.

Megnevezés	**VE2 – Egységes városplatform, digitális ügyintézés**
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Olyan online tér kialakítása, amely tetszőleges eszközzel hozzáférhetően, egységes keretek között biztosítja a városi ügyintézést, a városi szolgáltatások igénybe vételét, az önkormányzaton kívüli kompetenciák minél magasabb szintű integrálása mellett.
Indoklás	A városműködés digitalizálásának fontos részfeladata a lakossági szolgáltatások online térben való elérhetővé tétele. Az egységes keretek ennek kényelmét, vonzerejét tudják növelni.

Megnevezés	VE3 – EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az EKF-cím kapcsán elindított új programok, fejlesztések arra érdemes részének továbbvitele oly módon, hogy tartalmuk integrálódik a tematikusan megfelelően kapcsolódó önkormányzati cégek és/vagy szervezeti egységek portfóliójába. Egy részüktől önfenntartó működés várható, máshol meglévő kapacitásokkal vagy többlet-erőforrásokkal biztosítható a működés folytatólagossága.
Indoklás	Az EKF-címhez számos olyan program és fejlesztés is kapcsolódik (kapcsolódni fog), ami eddig hiányterület volt Veszprémben és környékén. Ezek megőrzése, integrálása a városműködésbe és a városi intézményrendszerbe alapvető fontosságú a magas életminőség – mint alapvető városi stratégiai cél – biztosítása szempontjából. Az EKF-program jelentősen növelte Veszprém országos és nemzetközi ismertségét, erősítette a kulturális intézményrendszert, valamint hozzájárult a város és a térség kulturális hálózatainak fejlődéséhez. A jövő kihívása már nem az ismertség további növelése, hanem a megszerzett figyelem és pozíció fenntartása. Javasolt ezért az EKF-örökség stratégiai erőforrásként történő kezelése, különös tekintettel a kulturális gazdaság, a kreatív iparágak, a nemzetközi kapcsolatrendszer és a kulturális desztinációmenedzsment fejlesztésére.

Megnevezés	VP5 – Komakút tér 2. korszerűsítése, bérlakásfunkciója erősítése
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Komakút tér 2. sz. alatti önkormányzati bérház energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	Az 1883-ban épült (de részben korábbi előzményekkel is bíró) bérház 1988-ban esett át utoljára nagyobb felújításon, amikor színészházat alakítottak ki benne, mely funkcióját 2016-ig őrizte. Állapota szükségessé teszi az átfogó energetikai, gépészeti korszerűsítést, hogy megfelelő színvonalú lakásokkal szolgálja a „VESZOL” Veszprémi Közösségi Lakásügynökség működési céljait.

Megnevezés	Bútorgyár master plan és startup-irodaház
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködés 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Komplex városfejlesztési beépítési javaslat – master plan – kidolgozása, ami részletes leírást és rajzokat ad a terület funkcionális felosztására, beépítésére, zöldterületi és tájépítészeti elrendezésére, főbb szabályozási mutatóira. A bútorgyár erőssége, hogy a városközpont közelében helyezkedik el. Kedvező adottságait figyelembe véve célszerű egy többfunkciós városszövet kialakítása, mely elsősorban zöld, de emellett potenciális lakás-, iroda- közszolgáltatási és rekreációs kapacitásokkal is bír. Ezen javaslatok szempontokként jelenhetnek meg egy masterplan-pályázat kiírásában. A legjobb modell kiválasztását és elfogadását követően már alapvetően piaci, ingatlanfejlesztői aktivitással indulhat el a terület konkrét beépítése az önkormányzat szabályozói felügyelete alatt. A területhez szervesen kapcsolódó volt Szakszervezetek Háza startup-irodaházként támogathatja a projekt komplexitását.
Indoklás	A Balaton Bútorgyár volt területe a Belváros keleti szélén az elkövetkező években átmeneti EKF-helyszíneként fog működni, de 2024-től szabadon alakítható a telek jövője, amihez körültekintő tervezés szükséges, de a kitűzött célok között szereplő kreatív-kulturális és K+F+I kapacitásnövelési tervek erősen indokolják, hogy e belvárosközeli területen a célokat támogatni képes struktúrájú, közparkhangsúlyú új városrész alakulhasson ki.

Megnevezés	VP7 – Munkásszálló kialakítása a Házgyári út 1-ben
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a gazdasági kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Házgyári út 1. épületében megtalálhatók magánkézben, önkormányzati tulajdonban és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tulajdonában lévő lakások egyaránt. Az épület felső szintjén kialakított lakásokat korábban a Magyar Honvédség szolgálati lakásként hasznosította, ezekben nyílik lehetőség a későbbiekben munkásszállás kialakítására.
Indoklás	A városban folyamatosan erős az igény a munkásszállások és bérlakások különféle kategóriáira, e projekt az egyszerűbb szállástípusok körét gyarapítaná.

Megnevezés	VP8 – Pápai út 37. rekonstrukciójának folytatása
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Pápai út 37. sz. alatti vegyes hasznosítású önkormányzati épület bérlakásainak, illetve az ott található családok átmeneti otthonának teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – megújítása amortizációpótlási, illetve a változó igények lekövetését szolgáló céllal.
Indoklás	Az épületben 2019-ben elkészült egy 80 fős munkásszálló, az érintett épületrész részleges felújításával, e folyamat továbbvitelét, ezzel a városi lakhatási kínálat belépő szintjeinek minőségi kínálatfejlesztését célozza a projekt.

Megnevezés	VE9 – Részvételi városfejlesztés erősítése
FVS cél(ok)	9 – Önszerveződő közösségek támogatása 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	Az érintettek bevonása minden felmerülő rendezési és fejlesztési beavatkozás során. Olyan menetrend kidolgozása, amellyel a város elköteleződik a lakosság minél szélesebb körű bevonása mellett. A részvétel hatékonysága érdekében szakmai támogatásra van szükség, hiszen az érintettek jellemzően nem ismerik a tervezési szabványokat és a jogszabályi kereteket, emellett a szakemberek közvetíteni tudnak a döntéshozók, a városvezetés és a lakosság között. Szükséges, hogy a város előre biztosítsa a megfelelő időkereteket, és eleve azok beépítésével tervezze a munkáját. A periférikus városrészek reprezentációja érdekében tervezett városrészi részvételi tanácsok létrehozása és gyorsított kisléptékű projektcsatorna vizsgálata.
Indoklás	A városrendezési és fejlesztési feladatok kapcsán jogszabályban definiált követelmény az érintettek bevonása azonban a gyakorlatban ez csak ritkán biztosított. A magasabb szintű állampolgári kontroll rendkívül hatékonyan járul hozzá ahhoz, hogy a városlakók a magukénak érezzék a környezetüket, hogy a beavatkozások a lehető leginkább konszenzuálisak legyenek, de mindezeken felül közösségszervező és fejlesztő hatásuk is erős. A New European Bauhaus egyik alapelve a közösségi részvétel erősítése, ezért fontos kiemelten kezelni a lakossági, civil és szakmai szereplők bevonását a városfejlesztési folyamatokba. A városi fejlesztések előkészítése során törekedni szükséges a közösségi tervezési folyamatok, részvételi fórumok és együttműködési platformok alkalmazására annak érdekében, hogy a fejlesztések a helyi közösségek valós igényeire reagáljanak

Megnevezés	VP10 – Séd vízminőség-védelme
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A volt Bakony Művek területén feltárt, fenyegető triklór- és tetraklór-etilén-szennyezés felszámolása.
Indoklás	Fennáll a veszélye, hogy a volt Patyolat-telephelyből a földbe került szennyezés idővel eléri a Sédet, illetve a veszprémi ivóvízbázist, így célszerű minél hamarabb elhárítani e rizikót.

Megnevezés	VE12 – Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamenedzsment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Egységes, okos városirányítási és -tervezési rendszer kialakítása, amely digitális alapú működéssel képes a strukturált adatgyűjtésre, kereteket biztosít az ezen adatokra épülő tervezéshez, de konkrét létesítmény- és energiamenedzsment-feladatok ellátására, valamint forgalomirányítási és fizetési modulokkal is rendelkezik, továbbá alkalmas kártya- és beléptetési rendszerek integrálására is. Szorosan kapcsolódik a VE16 Üzemeltetést támogató hivatali szoftver, a VH12 Smart Veszprém: Közvilágítás megújítása, valamint a VH13 Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kiépítése projektekhez. Egyfelől e projektek számára is átfogó keretet nyújt, másfelől magában foglalja azon modulokat, amelyek túl kicsi méretűek lennének az önálló projektként való nevesítéshez.
Indoklás	Veszprém városirányításában csak igen korlátosan van jelen a strukturált adatgyűjtés, aminek a megfelelő digitális eszközök, illetve összekötöttségük hiánya is oka, enélkül jelentős munkaigénnyel járna az adatgyűjtés. Emiatt számos ráépülő szolgáltatás sem biztosítható a jelen informatikai háttérrel. A projekt egy komplex rendszer kialakítására irányul, mely lehetővé teszi a fent leírt digitális tevékenységek megvalósítását.

Megnevezés	VP13 – Szociális ellátó és lakhatási funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Lakhatási kapacitások fejlesztése, továbbá a városi szociális ellátóintézmények kapacitásfejlesztése a volt honvédségi toborzóközpont helyén. Ezek pontos funkciója – idősellátás, fogyatékkal élők rehabilitációja, tanácsadás stb. – a részletes tervezés függvényében alakulhat ki.
Indoklás	A Magyar Honvédség átadta a városnak a hosszabb ideje nem használt Jutasi úti toborzóközpontot, ezzel is csökkentve a város belterületén jelen lévő honvédségi zárványok kiterjedését. A helyszín hasznosítása egyfelől a városi lakáshiány enyhítésére kínálna lehetőséget, másfelől a szétszórtan, nem mindig ideális körülmények között működő városi szociális ellátóintézmények számára biztosíthat kapacitásfejlesztést.

Megnevezés	VP14 – Táborállás parkolóház
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Parkolóház építése a Jutasi úti lakótelepen, ezzel a közterületi parkolási terhelés csökkentése.
Indoklás	A Jutasi úti lakótelep közterületeinek igen nagy hányada szolgál parkolási célokat, elvéve ezzel a helyet más, az életminőséget potenciálisan emelő funkciók elől. A parkolóház építése e parkolási terhelés csökkentését célozza.

Megnevezés	VE15 – Új turisztikai profil
FVS cél(ok)	8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Helyieknek szóló séták tervezése, valamint a helyi és külföldi célközönség számára iránymutató és tájékoztató jelleggel bíró „Act like a Veszprémer” térkép évenkénti frissítése és folytatása. Aktív turisztikai élmények újragondolása civil és piaci szereplők bevonásával (az EUI FOOTPRINTS projekt tervei mentén), melyekhez hazai és külföldi példák is útmutatóul szolgálhatnak. Részét képezheti a konferencia- és üzleti turizmus fejlesztési potenciáljának figyelembevétele.
Indoklás	A belföldi és külföldi vonzerő növelése érdekében erősítendő a turisztikaidesztináció-menedzsment, amiben Veszprém turisztikai irodája – a Magyar Turisztikai Ügynökséggel együttműködve – koordinátori szerepben léphet fel, biztosítva olyan új turisztikai kínálati elemek kialakítását, melyek fokozzák a város vonzerejét és segítenek frissen, az aktuális turisztikai trendekkel naprakészen tartani annak kínálatát.

Megnevezés	VE16 – Üzemeltetést támogató hivatali szoftver
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Háttérszoftver beszerzése a VE12 Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés projektben leírt egységes, okos rendszerhez.
Indoklás	Veszprém városirányításának digitalizációjához elengedhetetlen egy megfelelő szoftver beszerzése, amely képes kezelni a felmerülő adatgyűjtési, -megosztási, nyilvántartási, folyamatmenedzsment- és egyéb hivatali működési feladatokat.

Megnevezés	VP17 – Vackor Bölcsőde újjáépítése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Halle utca 1. sz. alatti Veszprémi Vackor Bölcsőde épületének teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – megújítása annak avulása miatt.
Indoklás	Az épület az 1970-es évek közepén épült, állapota indokolja a teljes körű felújítást.

Megnevezés	VP18 – Városháza energetikai megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Városháza épületének energetikai, funkcionális és esztétikai megújítása, Veszprémi egyik prominens épületeként idegenforgalmi vonzerőszerepének erősítése, a primer funkcióival összeegyeztethető módokon.
Indoklás	A projekt célja az épület funkcióinak közelítése a kortárs használati igényekhez, valamint üzemeltetési hatékonyságának növelése és karbonlábnyomának csökkentése.

Megnevezés	VE19 – Városom Veszprém – zöld szemléletformálás
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködés 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A zöld ügyek iránti elköteleződésről szóló szemléletformáló programok szervezése a Veszprémben élők számára.
Indoklás	Lakossági szemléletformálás a zöld átállás elemeinek elfogadása, a mindennapok részévé alakítása érdekében. Veszprém természeti adottságait tekintve kifejezetten zöld város, ennek fenntartása, megőrzése a lakosság hozzáállásán is múlik, éppen ezért elengedhetetlen ilyen jellegű képzések és programok biztosítása.

Megnevezés	VE20 – Várostörténeti monográfia
FVS cél(ok)	7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város
Tartalom	Komprehenzív várostörténeti monográfia készítése, célszerűen építve a Veszprém Várostörténeti Monográfia Bizottság eddigi tevékenységére és a nagyszámú specifikus helytörténeti munkára, illetve azok szakértői szerzőire.
Indoklás	Veszprémben hosszabb ideje jelentős a helytörténeti és lokálpatrióta aktivitás, amit több civil szervezet és intézmény, például a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület, MNL Veszprém Megyei Levéltára, városrészi egyesületek is számottevő mértékben támogatnak; tevékenységüknek a veszprémi lokálpatriotizmus erősítésére és a városhoz való kötődésre gyakorolt hatása is igen nagy jelentőséggel bír. E kulturális háttér számos értékes várostörténeti kiadványt eredményezett, azonban átfogó városi monográfia mindeddig nem készült; e hiányt hivatott a projekt pótolni.

Megnevezés	VE21 – V-Busz önfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A rendelkezésre álló központi töltőegységek és töltőfejek bővítése, valamint napelemek, energiatároló, sofőrpihenő és ügyfélszolgálat kialakítása a Haszkovó fordulóban.
Indoklás	A már üzembe állt elektromos autóbuszok önfenntartó üzemeltetését teszi lehetővé a töltőrendszer további elemeinek kiépítése. A töltőkapacitás hasznosítását segíti a sofőrpihenő, melyhez ügyfélszolgálat is társulhat.

Megnevezés	VE23 – V-Busz digitális utastájékoztatás kiterjesztése
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Digitális utastájékoztatás bővítése további megállóhelyeken – a forgalomnagyság és az egyes megállóhelyek fizikai adottságai fényében önálló, távolabbról is látható kijelzőkkel és/vagy a laptáblákat felváltó e-papír kijelzőkkel.
Indoklás	A V-Busz megállóhelyeiben, különböző támogatási forrásokból, több helyen is rendelkezésre állnak már digitális kijelzők, de körük – különösen az egyszerűbben kihelyezhető e-papír kijelzők révén – érdemben bővítendő, hiszen számos nagyobb forgalmú megállóhely még nem rendelkezik ilyen eszközökkel.

Megnevezés	VE24 – Közétkeztetési reform: fenntartható élelmiszer-gazdálkodás és rövid ellátási lánc
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködés 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Helyi/közeli forrású élelmiszerek arányának jelentős növelése a közétkeztetésben, ennek részeként regionális élelmiszertanács és interaktív termelői információs rendszer létrehozása, valamint büféasztalos rendszerű iskolai menzareform. (Vö. VP27)
Indoklás	A rövid ellátási láncú élelmiszer-gazdálkodás támogatja a térségi termelőket, valamint javítja a veszprémiek hozzáférését magasabb minőségű, kisebb ökológiai lábnyomú élelmiszerekhez.

Megnevezés	VE25 – Nagy léptékű ESCO pilotprojekt a Jutasi úti lakótelepen
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	ESCO finanszírozású (energiaszolgáltató által hitelezett) energetikai megújítási pilotprojekt a Jutasi úti lakótelep ilyen beavatkozásokban érdekelt lakótelepi társasházaiban.
Indoklás	Az ESCO finanszírozás új típusú pénzügyi eszközként kínál mozgásteret energetikai megújításra olyan épületekben is, ahol állami támogatás, illetve saját erős vagy önkormányzati anyagi mozgástér máskülönben nem állna e célra rendelkezésre.

Megnevezés	VE26 – Városi energiaközösségi modellprogram
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Bérlakások, továbbá társasházi, lakótelepi fejlesztések ösztönzése, pilotként például a Házgyári út 1-ben. Önkormányzati szinten is értelmezhető: az egyes intézmények, telephelyek közötti villamosenergia-megosztás esetén a rendelkezésre álló alkalmas területen megtermelt villamos energia magán- vagy közcélú hálózaton keresztül költséghatékony ellátást biztosíthat.
Indoklás	A modellprogram lehetőséget nyújt a termelt megújuló energia rugalmas elfogyasztására a tárolási szükségletek minimalizálásával, továbbá az energia megosztására a tagok között.

Megnevezés	VP27 – Piac- és vásárcsarnok felújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A csarnok energiahatékonysági és komfortfokozó felújításával új funkciót nyer, helyi élelmiszeripari csomópontként, mely alkalmas lehet továbbá a kistermelők oktatására és a régióban élők táplálkozási tudatosságának növelésére is.
Indoklás	A helyi termékek fogyasztásának ösztönzésére irányuló erőfeszítéseket (vö. VE24) tudatos fogyasztói bázis kialakításával támogatja a csarnok e profiljának erősítése.

Megnevezés	VP28 – Mártírok útja parkolóház
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Parkolóház építése a Mártírok útja északi végénél, a Csolnoky Ferenc Kórház közelében, ezzel a belvárosi átmenő forgalom csökkentése.
Indoklás	Veszprém mobilitástervezésének általános célja a belváros forgalomterhelésének csökkentése, aminek központi eleme nagyobb parkolói kapacitások biztosítása a terület szélén, az Egyetem utcai mélygarázshoz hasonló megoldásokkal. Ezek sorába illeszkedhet a Mártírok úti parkolóház is.

Megnevezés	VP29 – Uszoda átalakítása futsal-munkacsarnokká
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Az állagromlása miatt balesetveszélyessé vált, így 2022 óta használaton kívül álló Március 15. utcai uszodaépület átalakítása futsal-munkacsarnokká a Magyar Labdarúgó-szövetség kapcsolódó csarnoképítési programja révén.
Indoklás	Az eredeti funkciójában csak igen költséges módon helyreállítható uszoda költséghatékonyabban alakítható futsalcsarnokká, ily módon új típusú kapacitást jelenítve meg, miközben a Veszprém Sportuszoda 2021-es átadása biztosítja az eredeti funkció rendelkezésre állását. A kiszolgáló funkciók – pl. öltözők, irodák – egyezése előremutató rozsdaövezeti hasznosításként segíti elő a funkcióváltást.

Megnevezés	VE30 – Digital Transformation Roadmap megvalósítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Veszprém digitális auditja nyomán előállt Digital Transformation Roadmapban javasolt beavatkozások programszerű végrehajtása, mely igazgatási szervezeti, rendszerintegrációs, adatmenedzsment-, infrastruktúrafejlesztési, hálózatfejlesztési, adatbiztonsági, platformépítési és bevonási tételekből épül fel.
Indoklás	Veszprém a Digital Europe Programme részeként 2025-ben egy audit részese volt, ennek eredményeit tartalmazza a Digital Transformation Roadmap, köztük számos beavatkozási javaslattal, melyet egységes programként javasol e projekttétel megvalósítani.

Megnevezés	VE31 – Szelektív hulladékgyűjtés körkörös logikájú kiterjesztése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A szelektíven gyűjtött hulladék újra hasznosításának minél nagyobb arányban történő megvalósításának ösztönzése komplex feldolgozási metodika alkalmazásával, a feldolgozóüzemek fejlesztése a gazdaságos és önfenntartó üzemeltetést segítő módon. A fejlesztés kiterjedhet a zöldhulladék biogáz-szennyvíziszappal együttes feldolgozására és értékesítésére, a kevert csomagolási hulladék optikai válogatásával és fólia- és keményműanyag-feldolgozóval történő kiegészítésére, az inert hulladék feldolgozásával építőipari alapanyag előállítására, az egyéb gyűjtött hulladékok energetikai hasznosítására, illetve az energiasemleges működés elérésére. A szelektív hulladékgyűjtés városrészi kiterjesztése során nem elegendő a gyűjtőpontok számának növelése. A gyűjtőpontok elhelyezését, kialakítását, takarítását, ellenőrzését, zajhatását, gyalogos megközelítését és lakossági elfogadottságát együtt kell vizsgálni. A cél nem a problémás gyűjtőszigetek mechanikus megszüntetése, hanem olyan differenciált gyűjtési rendszer kialakítása, amely egyszerre biztosítja a lakóhely közeli hozzáférést és a közterületi rendet.
Indoklás	Veszprém és térsége hulladékfeldolgozási gyakorlatában szerepelnek ugyan a körkörös gazdaságot megvalósító hasznosítási elemek, de azok a fentiek szerint számos további elemmel kiegészíthetők, ezzel energetikai, ökológiai és pénzügyi szempontból egyaránt fenntarthatóbb működést valósítva meg.

Megnevezés	VE32 – Fenntartható közlekedési módok nagymintás felmérésre épülő támogatása
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A közlekedési szokások nagymintás rögzítésére építve forgalomcsökkentési és forgalomirányítási beavatkozások, módváltó kampányok, valamint intermodális fejlesztések révén versenyképes alternatívák kínálása az egyéni motorizált közlekedés ellenében.
Indoklás	Veszprémet, földrajzi adottságaiból fakadóan, könnyen túl tudja terhelni a közúti forgalom. A fenntartható közlekedési módok, kiváltképp a közösségi közlekedés, a gyaloglás, a kerékpározás és a mikromobilitási eszközök használata annál erősebb alternatívát képes kínálni, minél versenyképesebbek – részarányuk növekedése pedig a közúti (túl)terhelés csökkenésével jár együtt.

Megnevezés	VE33 – Örökségvédelmi alap
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az örökségvédelmi és kulturális beavatkozásoknál a város a nagy intézmények és kiemelt attrakciók mellett figyelmet fordít a városrészi mikrotörténetekre és mikroturisztikai útvonalakra. Ezek célja a helyi identitás erősítése, a városrészek közötti kapcsolatok bővítése, a fenntartható helyi rekreáció támogatása és a külső városrészek városi térbe való mentális integrálása. Pályázati úton elérhető városi pénzügyi alap elkülönítése azon belvárosi műemléki (illetve városképi jelentőségű) épületek megújítására, amelyek magántulajdonban vannak, de felújításra szorulnak. Lehetséges alprojektek pl.: Dózsavárosi közösségi séta, Szabadságpuszta gyümölcs–kenyér–major útvonal.
Indoklás	A magántulajdonú, de Veszprém arculata és identitása szempontjából jelentős épületek felújítására nem állnak rendelkezésre könnyen elérhető források, noha alapvető városi érdek a jó karban tartásuk. E célt kombinálja a felelős gazdálkodás alapelvét teljesítő eszközzel jelen projekttétel.

Megnevezés	VE34 – Ifjúsági munka támogatása képzésekkel, szervezetfejlesztéssel
FVS cél(ok)	9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	Helyi fiatalok önismereti és készségfejlesztő képzései, kortárs és professzionális segítők toborzása és képzése, meglévő segítő kapacitások működésének és együttműködéseinek támogatása, szervezetfejlesztése, a veszprémi ifjúsági munka fejlesztését célzó URBACT NextGen munkacsoport által kidolgozott Integrált Cselekvési Tervvel összhangban.
Indoklás	A meglévő ifjúságimunka-kapacitások bővítése és diverzifikálása, erőforráshiányaik pótlása érdemben hozzájárulhat Veszprém megtartóerejének növeléséhez, a hátrányból induló fiatalok esélyeinek erősítéséhez.

Megnevezés	VP35 – Ifjúsági Központ
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A veszprémi ifjúsági munka fejlesztését célzó URBACT NextGen munkacsoport által kidolgozott Integrált Cselekvési Tervvel összhangban Ifjúsági Központ létrehozása és működtetése központi, könnyen megközelíthető, akadálymentes, zöld helyszínen, valós igényfelmérésen alapuló módon, közösségi és „egyablakos” szolgáltató térként helyben elérhető szakemberekkel, ingyenes közösségi térként, digitális platformok működtetésével, e-sport teremmel, a döntéshozatali részvétel, önkéntesség, képzések stb. helyszíneként, ifjúsági online platformot működtetve.
Indoklás	Megfelelő kapacitásokkal ellátott, egyértelmű bázisintézmény a veszprémi fiatalok helyben tartását segítő, életkezdésüket támogató programok és beavatkozások számára.

Megnevezés	VP36 – Hiányzó városrészi közösségi funkciók pótlása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A városrészi közösségi lehetőségek bővítés, kiemelten a perifériikus városrészek esetében közösségi terek kialakítása, meglévő terek funkcióbővítése. Példaprojektek: 1) Szabadságpuszta identitás- és kerékpáros pihenőpont: Gyümölcs, kenyér, majori múlt, Velty Miklós, kis pihenőtér, időszakos program. 2) Bakonyalja, Deák iskola közösségi és zöldfelületi program: Iskola mint horgonyintézmény, Pöltenberg park, fiatal családok, háziorvosi hozzáférés vizsgálata, közterületi biztonságérzet. 3) Dózsaváros–Martinovics tér többgenerációs közösségi központ: Játszótér, sport, kávézó/közösségi funkció, könyvtári kapcsolódás, idősek és családok.
Indoklás	A kieső városrészek kevésbé ellátottak funkcionális közösségi terekkel, amely nehezíti a közösségi bevonást és a programokba való aktív bekapcsolódást. Bár a közösségi funkciók erősítése összvárosi feladat, a távolabb eső, városszövetbe nem olyan szorosan kapcsolódó városrészeken kiemelten fontos cél.

Megnevezés	VE37 – Integrált digitális kompetenciafejlesztési program
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése; 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása; 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Egy hárompilléres, horizontális tudásmegosztó program kialakítása, amely biztosítja a digitális átállás társadalmi és intézményi hátterét: 1) Intézményi pillér: Az önkormányzati tisztviselők és közszolgáltatói munkatársak IKT kompetenciáinak fejlesztése, fókuszálva az új városirányítási modulok, a GIS és az AI-alapú hivatali asszisztensek magabiztos használatára, valamint a kiberbiztonsági tudatosságra. 2) Civil pillér: A helyi civil és nonprofit szervezetek digitális mentorálása, felhőalapú kollaborációs szoftverek és online közösségépítő eszközök használatának oktatása a szektor hatékonyságának és forrásteremtő képességének növelése érdekében. 3) Lakossági pillér: Széleskörű szemléletformáló kampányok és workshopok indítása a mesterséges intelligencia (AI) biztonságos használatáról, a technológiai váltás előnyeiről és a kiberbiztonsági kockázatok (pl. deepfake) felismeréséről minden korosztály számára.
Indoklás	A technológiai fejlesztések (okos parkolás, városplatform) csak akkor érhetik el céljukat, ha a felhasználók és az üzemeltetők kompetenciái is fejlődnek. Ez a soft típusú beavatkozás segíti a digitális szakadék áthidalását és a lakossági bizalom erősítését.

Megnevezés	VE38 – Városi Klímaszerződés keretrendszerének kialakítása
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés; 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal; 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Prosperáló város Digitális város
Tartalom	A projekt célja egy formalizált együttműködési keret (Climate City Contract - CCC) létrehozása az önkormányzat, a lakosság és a gazdasági szféra – kiemelten a nagy energiafogyasztók – között a dekarbonizációs célok elérése érdekében.
Indoklás	A karbonmentesség eléréséhez szükséges jelentős erőforrások allokálásához és a technológiai váltáshoz elengedhetetlen a polgárok és a gazdasági szereplők elvi megerősítése és konszenzusa.

6.3.1.2 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt egyedi beavatkozások

Megnevezés	ME1 – Hátrányos helyzetű munkaerőpiaci szereplők készségfejlesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Kötött, formális képzések és kötetlenebb, nem-formális készségfejlesztő foglalkozások biztosítása olyan munkaerőpiaci szereplők számára, akik képzettségi szintjük, korlátos életvezetési ismereteik, kapcsolatitőke-hiányuk, marginalizált élethelyzetük, fogyatékosságaik miatt önerőből nem vagy nehezen tudnak megfelelő munkaerőpiaci pozíciót találni.
Indoklás	A munkaerőpiacról valamilyen okból kiszorulók (vissza)integrálása evidens cél, mely a társadalmi kohézió és a szolidaritás erősítésén felül a közösség-ellenes viselkedésformák és életstratégiák ellenében is alternatívát kínál.

Megnevezés	MP2 – Közösségi raktár
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A VKSZ Zrt. tervei között szerepel egy veszprémi raktár és egy csomagfiók szolgáltatás létrehozása. Míg előbbi az alapanyag-ellátást biztosíthatja hosszú távon, diszruptív sokkok hatásait is csökkentve adott esetben, az utóbbi a lakosság felé kínál új szolgáltatást: minden érdeklődő lakos fiókot nyithat, ahová bárminemű csomagja biztonságosan és könnyen kézbesíthető.
Indoklás	A koronavírus-járvány során tapasztalt logisztikai nehézségek ráirányították a figyelmet az ellátási láncok sérülékenységére és a szállítmányozási reziliencia fontosságára. A lakossági fiókok kényelmi szolgáltatást kínálhatnak, időt és stresszt takarítva meg a kézbesítőkkel való személyes időpont-egyeztetések terhét átvállalva.

Megnevezés	ME3 – Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek
FVS cél(ok)	6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A helyi társadalmi csoportok igényeit és kérdéseit egyetemi tantárgyak közé vagy különböző tanszékeken zajló kutatásokba beemelő kezdeményezés, melyben a résztvevő civil csoportok mindvégig aktívan részt vesznek, gyakorlati tapasztalataikkal segítve az oktatás és kutatás megalapozottságát.
Indoklás	Az egyetemek társadalmi és gazdasági együttműködésekben játszott kiemelt szerepét hangsúlyozza a scienceshop-koncepció, aminek adaptálása a Pannon Egyetem számára is megfontolandó lehet.

Megnevezés	ME5 – Nyitott Egyetem – az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek kiterjesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Ismeretterjesztő előadások szervezése, egyetemi előadások megnyitása az érdeklődők számára a Pannon Egyetemen.
Indoklás	A projekt a széles körben elérhető készségfejlesztést, illetve az aktív időskort is támogatja.

Megnevezés	ME8 – Többnyelvű iskolarendszert kínálati szélesítése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	A projekt konkrét tartalma széles skálán mozoghat a kialakuló partnerségek és lehetőségek függvényében. Az egyik forgatókönyv egy olyan 12 osztályos képzés indítása lehet, amely egy angolszász partnerintézmény akkreditációjához kapcsolódik, ezért nem feltétlenül követi a magyar tanrendet, ugyanakkor élvezi valamelyik létező veszprémi intézmény gesztori közreműködését. A szükséges gyerekszám biztosítását elősegítheti, ha dedikált kollégiumi kapacitás is társul az oktatás mellé.
Indoklás	Az eddigi trendek alapján várható, hogy Veszprémben is megnövekszik az idegenajkúak aránya. Más anyanyelvvel érkező gyerekek is kerülhetnek a veszprémi oktatási intézményrendszerbe, és nem is maradnak feltétlenül sokáig Veszprémben és/vagy Magyarországon ahhoz, hogy cél legyen a teljes értékű nyelvi integrációjuk. Magas vásárlóerejű és társadalomi tőkéjű családok városba vonzása esetében is fontos lehet, hogy magyarul nem tudó gyermekük oktatására lehetőség nyíljon. Ezen felül – különféle okokból – a magyarajkú veszprémiek és környékiek ugyancsak igényt tarthatnak az idegen – célszerűen leginkább angol – nyelvű képzésekre.

Megnevezés	MP9 – Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Veszprémi Érseki Főiskola célja olyan összetett szervezeti, képzési és szolgáltatásfejlesztési folyamat megvalósítása, amely Veszprém város és a térség humánszakember-utánpótlását, társadalmi rezilienciáját és közösség-megtartó erejét erősíti. A fejlesztés a képzési portfólió bővítésére, a hitéleti, pedagógiai, szociális, egészségügyi és társadalomtudományi képzési területek megerősítésére, valamint új, a térségi igényekre reagáló interdiszciplináris képzések kialakítására irányul. A Főiskola fejlesztése a graduális és posztgraduális képzési portfólió bővítése mellett kiterjed a felnőttképzési programokra, a tehetséggondozásra, a mentálhigiénés, pasztorális, hivatásgondozó és közösségi szolgáltatásokra is. A fejlesztés célja, hogy az intézmény a város felsőoktatási rendszerének egyházi, humán és társadalmi pilléreként erősítse Veszprém térségi tudásközpont-szerepét, és hozzájáruljon a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó szakmai kapacitások fejlesztéséhez.
Indoklás	A Veszprémi Érseki Főiskola az elmúlt években jelentős képzési és intézményi fejlődésen ment keresztül. A korábban elsősorban hitéleti és társadalomtudományi profilú intézmény mára több képzési területen, így pedagógiai és egészségtudományi területen is jelen van. Képzései közvetlenül kapcsolódnak azokhoz az ágazatokhoz, amelyekben Veszprém és térsége tartós szakemberhiánnyal szembesül. A Főiskola fejlesztése ezért nem csupán intézményi érdek, hanem városstratégiai jelentőségű beavatkozás is. Hozzájárul a helyi humán közszolgáltatások szakember-utánpótlásához, a szociális, pedagógiai és egészségügyi ellátórendszerek stabilitásához, a közösségi és mentálhigiénés szolgáltatások fejlődéséhez, valamint Veszprém felsőoktatási és tudásközponti szerepének erősítéséhez. Az egyházi fenntartású felsőoktatás jelenléte tovább gazdagítja a város intézményi sokszínűségét, és erősíti Veszprém regionális versenyképességét.

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

6.3.2.1 Veszprém Megyei Jogú Város nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozásai

Megnevezés	VK1 – Jutaspusztai járdák és kerékpárutak, szabályozásiterv-módosítás
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A kifejezetten rossz állapotú jutaspusztai közlekedési felületek komplex megújítása, különös figyelemmel a gyalogos és kerékpáros közlekedés megfelelő feltételeinek biztosítására – ahol arra szükség mutatkozik, önálló infrastruktúraelemekkel; illetve az egyéb elemek megfelelő használhatóságának biztosításával.
Indoklás	A közlekedési felületek erősen leromlott állapotúak, többnyire szilárd burkolat nélküliek. Az érintett utcákban a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeit, a megfelelő szintű közvilágítást és az egységes zöldfelület kialakítást is biztosítani kell.

Megnevezés	VK2 – Veszprémi Petőfi Színház nagyrekonstrukciójának folytatása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	E komplex projekt két folyamatban lévő, egymással szorosan összefonódott beavatkozás elemeit foglalja össze. Ezek részét képezi a színházkert és a színházi főépület megújítása.
Indoklás	A beavatkozáscsokor hozzájárul a funkcionális belváros déli irányú kiterjesztésének egyenletes színvonalához, az Erzsébet-liget irányában megvalósult fejlesztések jobb kapcsolódásához a belváros felé.

Megnevezés	VK4 – Veszprém Aréna összekötő út és csapadékvíz-puffertározó
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A keleti sportterület továbbfejlesztésére vonatkozó komplex beavatkozás egyfelől a terület jobb megközelítését szolgálja azáltal, hogy az arénaparkoló meglévő egy kapcsolati iránya mellé egy újabb, kelet felét tartót is kínál (összekapcsolva a parkolót a 8229. sz. úttal és annak kerékpárútjával), másfelől rendezi a sportterület csapadékvíz-elvezetését egy kapcsolódó puffertároló építésével a 82-es út mellett.
Indoklás	Az aréna környezetének megközelítése nem ideális, a lökésszerű terhelést az egy útra terhelő kapcsolat nem képes megfelelően kezelni – míg a hasonlóan lökésszerű csapadékterhelés elvezetése puffertároló híján okoz nehézséget. A komplex fejlesztés egy beavatkozáscsomaggal irányul e két problémára.

6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

6.3.3.1 Veszprém Megyei Jogú Város hálózatos, vonalas beavatkozásai

Az „átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek” két altípusát különböztetjük meg: a hálózatos, illetve a vonalas fejlesztéseket. A különbség a megnevezés kódjában megjelenik (második betű H, illetve V – az első betű a projektmegvalósítót jelzi), de a számozásuk folyamatos.

Megnevezés	**VH1 – Bérlakások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte**
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	A „VESZOL” Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft. működésén belül a portfóliógazdálkodási elemek erősítése, nem városi tulajdonú lakások kiadási célú üzemeltetésének fokozódó átvétele, ezáltal olyan bérlakásportfólió kialakítása, ami Veszprém-szerte kiegyensúlyozott területi eloszlásban képes különböző élethelyzetekhez, családösszetételekhez és anyagi lehetőségekhez illeszkedő lakhatási megoldásokat kínálni az itt élők és az ide költözők számára.
Indoklás	Az önkormányzati tulajdonú bérlakásállomány csekély, érdemi növelése hosszú távon sem valószínű. A VESZOL által képviselt innovatív lakásügynökségi modell azonban kiválóan alkalmas más tulajdonú lakások kölcsönösen előnyös, önkéntes alapú bevonására is a bérlakásportfólió-gazdálkodásba, így számottevően is szélesítheti a városi szociális és piaci bérlakáskínálatot. Ennek evidens előnye lenne, hogy a legkülönfélébb társadalmi és gazdasági helyzetű veszprémiek és ide költözők találhatnának könnyebben és jobb áron lakhatási lehetőséget, ekképp Veszprém megtartó- és vonzereje egyaránt gyarapodna.

Megnevezés	VH2 – Biodiverzitás-fenntartó programok
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Olyan, a BiodiverCity Integrált Cselekvési Tervre (2025) épülő beavatkozások, melyek óvják vagy helyreállítják a természetes ökoszisztémákat a városban található barnamezős területek zöldítésével, általában a zöldterületek arányának növelésével, kisléptékű természeti rezervátumok kialakításával; ekképp járulva hozzá a légköri szén-dioxid megkötéséhez, a hőszigetek hatásának mérsékléséhez és a fontos helyi állatfajok, például madarak és porzórovarok jelenlétének fenntartásához. A szemléletformálás és a városlakók bevonása („citizen science”) a természetalapú megoldások kivitelezésébe és utókövetésébe játékos (akár lakossági) adatgyűjtési akciók (városiszmog- és hőmérsékletmérés, madármegfigyelés) vagy a zöldítéssel kapcsolatos feladatok révén is lehetséges.
Indoklás	Korábbi projektelőzmények (pl. a Vadvirágos Veszprém program) alapján mód nyílhat olyan klímaadaptív városi megoldások beépítésére, amelyek segíthetik helyreállítani a környezet természetes ellenállóképességét. Erre az egyre szélsőségesebb időjárási állapotokra való felkészülés részeként nagy szükség van; a lakossági bevonásra épülő projektelemek pedig e felkészülés tudatosságát segíthetik szélesebb körben elterjeszteni.

Megnevezés	VH4 – Idősellátó intézmények energetikai megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az e téren hiányosságokat mutató idősotthonok, idősklubok és gondozási központok épületeinek energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	Veszprémben hosszú ideje prioritás az önkormányzati tulajdonú épületállomány fenntartható, energiahatékony működésre való minél teljesebb átállítása; e folyamat részeként kerülne sor a nem kellően energiahatékony idősellátási intézményi telephelyek energetikai megújítására is, összhangban a 2021–2027-es programozási időszak klímavédelmi és reziliencianövelő céljaival. A VH5-ös projekttől technikai okokból került szétválasztásra, mivel mindkét beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH5 – Idősellátó kapacitások fejlesztése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Török Ignác utcai 10. sz. alatti 1. sz. Idősek Otthona konyhabővítése és a statikai problémák jeleit mutató falak állagmegóvása; a Hóvirág utca 14. sz. alatti 3. sz. Idősek Klubja és 2. sz. Gondozási Központ felújítása, a konyha és a kert megújításával.
Indoklás	Az idősellátó kapacitásoknál felmerülő funkcionális és állagbeli hiányosságok pótlása különösen fontos kérdés az országos szintű társadalmi elöregedés árnyékában, a projekt e téren igyekszik magas színvonalú közszolgáltatások biztosítását elősegíteni. Részben kapcsolódik a VH4-es projekthez, melytől technikai okokból került különválasztásra, mivel mindezen beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH6 – Kerékpárhasználat népszerűsítése kisléptékű beavatkozásokkal, a közlekedési kultúra javításával
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Olyan kisléptékű beavatkozások alkalmazása városszerte, melyek fokozzák a kerékpáros közlekedés komfortját, érzékelt és objektív biztonságát, ekképp részarányát a fenntartható városi mobilitási tervben és a kerékpárforgalmi hálózati tervben javasolt eszközökkel: forgalomcsillapítás, optikai és fizikai sebességcsökkentő elemek, ellenirányú kerékpározás engedélyezése, problémás forgalomtechnikai megoldások egyértelműsítése és szabályossá tétele, kerékpártárolási kapacitások fejlesztése, B+R, tájékoztató és útirányjelző táblarendszer, népszerűsítő kampányok.
Indoklás	Veszprém fenntartható városi mobilitási terve (SUMP) és kerékpárforgalmi hálózati terve számos olyan beavatkozást tartalmaz, amely a kerékpáros közlekedés részarányának növelését célozza hiányzó infrastruktúraelemek pótlásán, lokális beavatkozásokon és szemléletformáló akciókon keresztül. A nagyobb léptékűek közül – pl. Jutasi úti kerékpársáv és -út, szabadságpusztai kerékpárút, térségi kerékpárutak – időközben számos tétel meg is valósult. E projekt a kisebb léptékű, városszerte megvalósítható projekteket foglalja össze a fenntartható közlekedési módok szerepe erősítésének szándékával. A projekt a meglévő térségi kerékpárutak hatékonyabb összekötésével a regionális közlekedési kapcsolatokat indirekt módon javítja.

Megnevezés	VH7 – Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás az ITVT és a VAT szerint
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Komplex Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése körében vizsgálandó: o Meglévő vízrendezési-, vízépítési tervek hidrológiai és hidraulikai felülvizsgálata az ITVT-hez kapcsolódó szimulációs modell eredményei alapján. o Meglévő vízrendezési-, vízépítési tervek felülvizsgálata az aktuális pályázati kritériumok és a kék-zöld infrastruktúrával kapcsolatos elemek alkalmazhatóságával. Komplex Vízrendezési Akcióterv (VAT) készítése körében vizsgálandó: o Az ITVT-vel összhangban meg kell határozni a vízrendezési fejlesztéseket és azok prioritásait. o A fejlesztések vizsgálata során figyelembe kell venni a már megtervezett, de még meg nem valósult létesítményeket is. o Városi vízgyűjtő szinten meg kell határozni: - fejlesztések prioritások szerinti ütemezése (időben, költségben) - javaslattétel a költségek megosztásának tervezésére (önkormányzat és fejlesztő között pl. településrendezési szerződés keretében). Természetalapú, kék-zöld megoldásokkal az csapadékvíz-elvezetés és helyben tartás javítása az Integrált települési vízgazdálkodási terv (ITVT) és a Vízrendezési Akciótervet (VAT) szerint beazonosított helyszíneken. A városi csapadékvíz-megtartást és -gazdálkodást elősegítése esőkertek, záportározó parkok, vízvisszatartó közterek, árokrekonstrukció, áteresztő burkolatok, lakossági csapadékvízgyűjtés, intézményi vízvisszatartás, valamint vízmegtartó zöldfelületi karbantartás révén. A záportározók és elvezető rendszerek tervezésekor minden esetben vizsgálni kell a természetalapú megoldások alkalmazását. A műszaki árkok, csatornák és tározók mellett előnyben kell részesíteni az esőkerteket (potenciálisan intézmények közelében), vízvisszatartó parkokat, mélyített zöldfelületeket, beszivárogtató sávokat, áteresztő burkolatokat, intézményi csapadékvízgyűjtést és lakossági vízmegtartási ösztönzőket.
Indoklás	Veszprém északi részén jelent elsősorban alkalmi kapacitásgondokat az egyesített rendszerű eső- és szennyvízelvezetés, melynek működési problémáit jelentős mértékben el tudja hárítani az önálló csapadékvíz-elvezetés kialakítása az érintett területeken. Ezzel, valamint új záportározó létesítésével a szürkevíz-gazdálkodás is jelentősen nagyobb léptékben válik lehetségessé, hozzájárulva a város reziliens, a klímaváltozás jelentette környezeti sokkokkal szemben ellenállóbb működtetéséhez.

Megnevezés	VH8 – Mikroerdők kialakítása pilotprojektként
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A lokális klimatikus viszonyokat és a biodiverzitást egyaránt hatékonyan növelni képes mikroerdők létesítése pilotjelleggel erre alkalmas pontokon – pl. körforgalmak belsejében – Veszprém-szerte. A pontos elhelyezés részletes tervezést igényel.
Indoklás	Magyarországon egyelőre kevés tapasztalat gyűlt össze a városi mikroerdők környezeti hatásairól. Néhány pilothelyszín kialakítása hasznos tudást adhat.

Megnevezés	VH9 – Óvodák energetikai megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Veszprémi óvodaépületek energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	A veszprémi óvodaépületek közül számos az 1960-as, 1970-es, 1980-as években épült és energiahatékonysága fejlesztésre szorul, összhangban a 2021–2027-es programozási időszak klímavédelmi és reziliencianövelő céljaival. A VH10-es projekttől technikai okokból került szétválasztásra, mivel mindkét beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH10 – Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Avult veszprémi óvodaépületek teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – vagy részleges (pl. konyhatechnológiai, térkialakítási) megújítása.
Indoklás	A veszprémi óvodaépületek közül számos az 1960-as, 1970-es, 1980-as években épült és állapotuk indokolja felújításukat, a technológiai igények változásának követését. A VH9-es projekttől technikai okokból került szétválasztásra, mivel mindkét beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH11 – Rendelők felújítása, akadálymentesítése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Felnőtt és gyermek háziorvosi rendelők infrastrukturális, eszközfejlesztési, komfort- és szolgáltatásiszínvonal-növelő megújítása és akadálymentesítése az egyes helyszínek specifikus igényei függvényében. A konkrét helyszínek kiválasztása a rendelkezésre álló források függvénye, indikatív jelleggel a Március 15. utca 4/B., a Cholnoky Jenő utca 19., a Cserhát lakótelep 1., valamint a Vilonyai utca 4. sz. alatti rendelők felújítása nevesíthető.
Indoklás	Veszprémben hosszabb ideje zajlik a felnőtt és gyermek háziorvosi, illetve fogorvosi rendelők megújítása. E folyamat természetes továbblépését jelenti e projekt, hozzájárulva a közszolgáltatások megfelelő színvonalú biztosításához, ezzel a város vonzerejének és versenyképességének megtartásához és továbberősítéséhez.

Megnevezés	VH13 – Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer továbbfejlesztése
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A megvalósult okos parkolási rendszer továbbfejlesztése oly módon, hogy az egyes helyek foglaltságérzékelésén és egy kapcsolódó háttérszoftveren keresztül el tudja igazítani a felhasználókat – akár mobilalkalmazáson, akár köztéri kijelzőkön keresztül – a legközelebbi szabad parkolóhelyhez. Fontos, hogy e rendszer integráltan legyen képes kezelni a közterületi, illetve a parkolóházakban és mélygarázsokban rendelkezésre álló helyeket.
Indoklás	A projekt célja a parkolás hatékonyabbá tétele, ezzel a parkolóhely-keresés jelentette forgalmi és környezetterhelés csökkentése. Szorosan kapcsolódik a VE12 Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamenedzsment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul, valamint a VE16 Üzemeltetést támogató hivatali szoftver projektekhez.

Megnevezés	VH14 – Szegélykorrekciók, autóbusz-megállók akadálymentesítése
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Járdaszegélyek korrekciója azon buszmegállókban, ahol a padka magassága miatt az alacsonypadlós autóbuszok nem tudnak kellően közel állni a szegélyhez; akadálymentesítés azon megállókban, amelyek nem közelíthetők meg megfelelően a környező gyalogosfelületek felől.
Indoklás	A szegélyek nem megfelelő kialakítása több helyszínen akadálya annak, hogy az alacsonypadlós buszok előnyei kihasználhatók legyenek, hiszen ha nem tudnak közel állni a szegélyhez, elveszik a szintbeni beszállás lehetősége. Ugyanezt a hiányosságot vetik fel a nem akadálymentes megállók is: hiába akadálymentes a szolgáltatás, ha maga a megálló nem érhető el, illetve nem hagyható el akadálymentesen.

Megnevezés	VH15 – Többgenerációs közösségi terek fejlesztése
FVS cél(ok)	9 – Önszerveződő közösségek támogatása 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	A veszprémi ifjúsági munka fejlesztését célzó URBACT NextGen munkacsoport által kidolgozott Integrált Cselekvési Tervvel összhangban a kisebb ifjúsági terek fejlesztését a város többgenerációs közösségi térfejlesztési programként kezeli. A fejlesztések célja nem kizárólag a fiatalok elérése, hanem olyan városrészi helyek kialakítása, ahol gyerekek, fiatalok, családok, idősek, civil csoportok és informális közösségek egyaránt megtalálhatják a saját használati módjukat. Az ifjúsági funkciók mellett szükséges a fedett találkozóhely, árnyékolás, ivókút, akadálymentes megközelítés, közösségi program-infrastruktúra, digitális hirdetőfelület és helyi fenntartási modell vizsgálata. Befogadó, fiatalbarát, biztonságos, a hátrányos helyzetű fiatalok és speciális tanulási igényű tanulók szükségleteit is figyelembe vevő közösségi és szolgáltató terek működtetése állandó nyitvatartással, digitális platformok működtetésével, egymás szolgáltatásait ismerve és ajánlva, saját szolgáltatásaikat akár más térben is nyújtva, az Ifjúsági Központban (VP35) koordinátori szerepet betöltve.
Indoklás	A közösségi terek hiánya olyan több városrészt érintő probléma, melyben az: idősek, kisgyermekes családok, középkorúak, új beköltözők és laza helyi közösségek is érintettek. A fiatalok, kiemelten a valamilyen értelemben rászoruló fiatalok könnyebb elérése szolgáltatásokkal lakóhelyük közelében, a meglévő és fejlesztendő ifjúsági szolgáltatások hálózatba szervezése, hatékonyabb biztosítása.

Megnevezés	VH16 – Városrészi mikroközpontok és helyi szolgáltatási pontok
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 9 – Önszerveződő közösségek támogatása 11 - Közelségi városrészek és mikroközpontok kialakítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Megtartó város Kiszolgáló város Digitális város
Tartalom	A projekt célja olyan kisléptékű, többfunkciós városrészi pontok létrehozása, amelyek a helyi életet szervező, alacsony fenntartási igényű csomópontok. Ezek tartalmazhatnak árnyékos leülőhelyet, ivókutat, közösségi hirdetőfelületet, helytörténeti elemet, csomagpontot, időszakos ügysegédi jelenlétet, V-Bike vagy kerékpártároló kapcsolatot, kis zöldfelületet, esőkertet, játszó- vagy ifjúsági elemet, valamint rendezvényekhez használható elektromos csatlakozást.
Indoklás	1) Szabadságpuszta, identitás- és pihenőpont – a településrésznek kevés közterülete van, nincs spontán közösségi eseményekre alkalmas helye, és a szolgáltatások sem működnek piaci alapon. 2) Dózsaváros, Martinovics tér környékén a meglévő közösségi erő és a térhasználat fejleszthető tovább. A pizzéria, játszótér, sportpálya és könyvtár együtt olyan alap, amelyre többgenerációs városrészi központ építhető. 3) Bakonyalja esetében a Deák iskola, a Pöltenberg park és a Napsugár Klub környezete horgonyintézményi alap lehet, de a zöldfelület, az egészségügyi elérés és a közösségi kapcsolatok erősítése szükséges. 4) Kádártán és Gyulafirátóton a meglévő helyi identitás, a kerékpárút, a természeti környezet és a helyi rendezvények fejlesztése kapcsolható össze. 5) Jutaspusztán és Csererdőn a fejlesztések a Házgyári út biztonságos elérését, a V-Bike kapcsolatot és a kis közösségi/ifjúsági tereket kell, hogy előtérbe helyezzék.

6.3.3.2 *Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt hálózatos, vonalas beavatkozások*

Megnevezés	MH1 – Általános iskolák rekonstrukciója
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Általános iskolák – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának indikatív jelzése szerint elsősorban a Batthyány Lajos utca 12. sz. alatti Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény – épületeinek teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – megújítása annak avulása miatt.
Indoklás	A város számos általános iskolai épületének állapota indokolja a teljes körű felújítást.

Megnevezés	MH3 – Pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Megyei pedagógiai szakszolgálati tagintézmények fejlesztése.
Indoklás	Szakpolitikai kérés alapján a pedagógiai szakszolgálatok fejlesztését intézményi szinten, egységes módon szükséges tervezni, a megyei telephelyek fejlesztési forrásigényét a székhely szerint illetékes, a fenntartható városfejlesztési eszközben részt vevő városra kell allokálni.

Megnevezés	MV4 – Veszprém–Lepsény vasútvonal újraindításának vizsgálata
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Az elővárosi vasúti személyforgalom újraindításának vizsgálata a Veszprém–Lepsény vasútvonalon.
Indoklás	A vonal a veszprémi funkcionális várostérség hat olyan települését érinti, amely jelenleg nem rendelkezik vasúti kapcsolattal. Noha ezek mindegyikét relatív sűrű, közvetlen autóbuszos kapcsolat köti Veszprémhez, a kötöttpályás közlekedés előnyben részesítése részeként érdemes megvizsgálni, bevonható-e a vonal a várostérség jobb hivatásforgalmi (vagy akár szabadidős) kiszolgálásába, hozzá tud-e járulni a fenntartható közlekedési módok arányának növeléséhez.

Megnevezés	MV5 – 8-as út déli elkerülő szakaszának folytatása különszintű csomópontokkal és állatkerti bekötőúttal
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A 8-as út nyugati veszprémi elkerülő szakaszának négysávúsítása különszintű csomópontokkal a 77-es út és a 830-as út csatlakozásainál, megfelelő kapcsolatot biztosító bekötőúttal a Gulya-dombnál az állatkerthez, a lágy közlekedési módok számára megfelelő infrastruktúra kialakításával. A projekttartalom részét képezheti továbbá a Gulya-dombi területet a Kiskőrösi utcával összekötő keskeny útszakasz szélesítése és a gyalogolhatóság javítása az állatkert irányába.
Indoklás	A 8-as út bővítése központi költségvetési forrásokból és állami kompetenciaként történik, a 8229-es és a 73-as utak közötti szakaszon már meg is valósult, a kiemelkedő kelet–nyugati forgalomtól is mentesítve a keresztező utakat. A projekt ezt terjeszti ki a 8-as út fennmaradó veszprémi szakaszára is.

Megnevezés	MV6 – Aranyosvölgyi völgyhíd, belső útgyűrű bezárása
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Az Aranyosvölgyi völgyhíd megépítése a csatlakozó úthálózati elemekkel és csomópontokkal (így kiváltképp a Kistó utcától keletre eső útszakasszal) együtt, megfelelő gyalogos és kerékpáros infrastruktúra kialakításával.
Indoklás	A völgyhíd Dózsaváros és a Jutasi úti lakótelep kapcsolatát javítja, jelentősen csökkentve a belváros forgalmi terhelését, mely – köztes alternatíva híján – e kapcsolat kiszolgálásában is jelentős szerepet vállal.

Megnevezés	MV7 – 82-es és 8-as út összekötése Kádárta és Gyulafirátót elkerülésével
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Összekötő út építése, mely a gyulafirátóti szőlőhegytől a 8-as és a 72-es utak csomópontjáig tart – az Országos Területrendezési Tervvel összhangban.
Indoklás	A 82-es útról Várpalota vagy Balatonfűzfő (és az M7-es) felé tartó átmenő forgalom jelenleg csak Gyulafirátóton keresztül, majd a kádártai elkerülő és a keleti sportterület helyi forgalmát terhelve tud elhaladni (illetve egyes járműkategóriák esetén Gyulafirátóton és Hajmáskéren keresztül). E

forgalmat lenne hivatott kiváltani az országos tervekben is szereplő elkerülő út, mely teljes egészében elkerülné Gyulafirátót belterületét is, közvetlenül a 72-es és a 8-as út (már egészében kiépített) csomópontjába vezetve azt.

6.4 Városterségi szintű beavatkozási területek részletezése

Nem releváns.

6.5 Stratégiai együttműködési menetrendek

6.5.1 Zöld átállás menetrend

Ld. a külön dokumentumként elkészült zöld átállási és finanszírozási keretrendszert.

6.5.2 Digitális átállás menetrend

Ld. a külön dokumentumként elkészült digitális átállás akciótervet.

7 Finanszírozási terv

A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve a fenntartható városfejlesztési stratégia elengedhetetlen része. A pénzügyi terv alapos és részletes alátámasztást, értékelést és elemzést igényel, amely a stratégia többi részéhez hasonlóan iteratív és szerepe kifejezetten a program megvalósulási feltételeinek biztosítása.

Részletesen ld. a külön dokumentumként elkészült üzleti modellt és finanszírozási tervet.

7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele

A bevonható források között alapvetően megkülönböztethetünk európai uniós vagy hazai pályázatokat, az önkormányzat bevételeit, egyéb államháztartási szereplők forrásait, valamint piaci, civil, egyházi stb. anyagi eszközöket. A nagyobb volumenű projektek Veszprém esetén csak támogatások igénybevételével valósulhatnak meg az önkormányzati források szűkössége miatt.

Uniós források:

- Az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjaihoz kötődő hat ágazati és egy területi operatív program: TOP Plusz, DIMOP Plusz, EFOP Plusz, GINOP Plusz, IKOP Plusz, KEHOP Plusz, VOP Plusz.
- A szintén az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjaihoz kötődő helyreállítási és alkalmazkodási terv (RRF).
- Tematikus fejlesztési programok: Horizon Europe, LIFE környezetvédelmi és éghajlat-politikai program, CulturEU a kreatív és kulturális szektor támogatása.

Hazai források:

- Turisztikai fejlesztések vonatkozásában: Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program.
- Kutatás-fejlesztés és innovációs területen: Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap.
- Egyéb hazai források, pl.: uniós források kiegészítése, egyedi jellegű támogatások, lakosságot és vállalkozásokat érintő támogatások.
- Egyes közszolgáltatásokat központosított intézmények biztosítanak Veszprémben, így fejlesztésükben is ezen intézmények relevánsak, adott esetben saját működési forrásaik révén is – ilyen a közoktatás (Veszprémi Tankerületi Központ), a szakképzés (Veszprémi Szakképzési Centrum), az egészségügy egyes részei (Csolnoky Ferenc Kórház) vagy épp az állami kezelésű közutak (Magyar Közút).

Önkormányzati források:

- Hitel felvétele, kötvény kibocsátása nem tervezett.
- 2025-ben az önkormányzat felújításra 546 millió forintot, míg beruházásra összesen mintegy 2,10 milliárd forintot fordított.

Piaci szereplők, magánbefektetések:

- A Veszprémben található meglévő ipari területek lehetséges bővítése, fejlesztése várhatóan magánszereplők közreműködésével történik.
- A vállalkozások és lakosság ösztönzése a számukra elérhető pályázati lehetőségek kihasználására kulcsfontosságú a célok elérése érdekében.

További szereplők forrásai:

- Veszprémben jelen vannak olyan potenciális projektmegvalósítók is, akik a fenti kategóriák egyikébe sem illeszkednek, azonban akár saját forrásaikkal, akár központi költségvetési források révén relevánsak lehetnek a finanszírozási terv számára. Ilyen mindenekelőtt a Pannon Egyetem és a Veszprémi Érsekség.

7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

A legfontosabb szereplő értelemszerűen maga Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, annak intézményei, illetve a tulajdonában vagy résztulajdonában álló különböző gazdasági társaságok. Utóbbiak közül fejlesztési kérdésekben a „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt. jelentős.

A hazai és uniós forrásokért felelős minisztériumok mint irányító hatóságok kulcsszereplők a finanszírozásban. A hazai források egy részét kormánydöntések biztosítják, ezeket a minisztériumi felügyeletű forráselosztással egy kategóriába sorolhatjuk. (Egyes pályázatokon a megyei önkormányzat indulhat.) A turisztikai jellegű projektek esetén a Magyar Turisztikai Ügynökség és a Kisfaludy2030 Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt. játszik aktív szerepet. Az egyes beavatkozások esetén kiemelhetők még finanszírozási szempontból további jelentős szereplők, például az ipari területek fejlesztésénél a magántulajdonossal, míg az oktatási infrastruktúra bővítése esetén a Veszprémi Tankerületi Központtal és a Veszprémi Szakképzési Centrummal való együttműködés. Számos kutatás-fejlesztési pályázatban aktív résztvevő a Pannon Egyetem, de saját forrásai is több projekthez kapcsolódhatnak. A Veszprémi Érsekség a Vár fejlesztésére kapott kormánytámogatás címzettjeként, de a Veszprémi Érseki Főiskola fenntartójaként is fontos szerepet játszik. Számos pályázati vagy fejlesztési lehetőség esetén a város lakosai és vállalkozásai a főszereplők, így a velük való összefogás hasonlóképp elengedhetetlen.

7.1.2 Kitekintés

Az FVS célrendszerének elkészítésekor Veszprém megye területfejlesztési koncepciója, valamint a Balaton Kiemelt Térség fejlesztési programjának céljai, beavatkozásai és megállapításai is integrálódtak. A megyei területfejlesztési koncepció kiemelten foglalkozik a fejlődési potenciált hordozó ágazatokkal, melyekből Veszprémben három országos és egy megyei stratégiai ágazatot azonosít. A három országos szintű: Turizmus másodlagos célterülete (T2), Járműipar és kapcsolódó gép- és elektronikai ipar (J), Környezetipar (K), valamint az egy megyei szintű: Faipar, bútorgyártás (F). A turizmust-vendéglátási szektort érintően továbbá a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Program egyik fontos céljaként jelöli meg Veszprém beemelését az üdülőövezetbe.

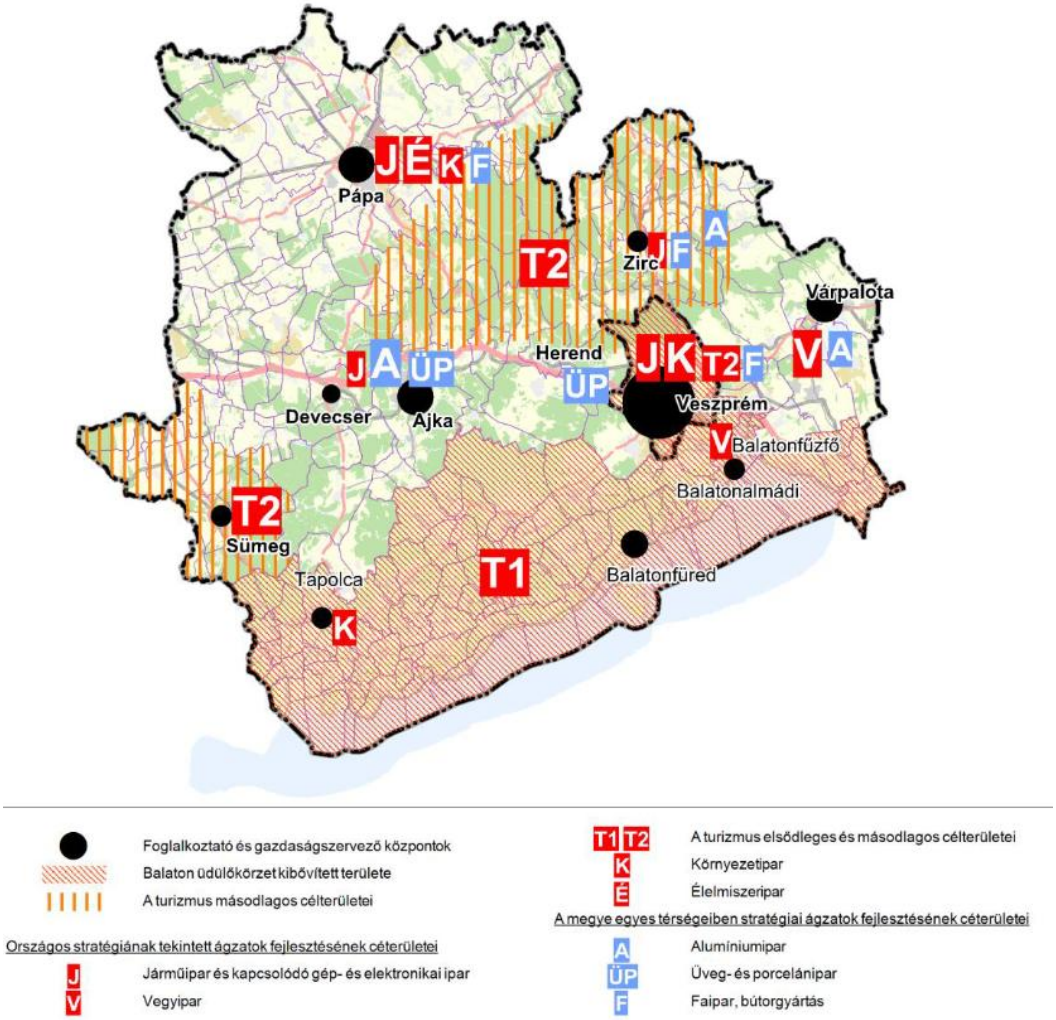

155. ábra: Fejlődési potenciált hordozó ágazati fejlesztési célterületek. Forrás: Veszprém megye területfejlesztési koncepciója

7.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek

A finanszírozási lehetőségeket csökkentik az önkormányzatok hitelfelvételi kötöttségei, melyeket a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCIV. törvénye szabályoz. A 10. § (1) szerint az önkormányzat érvényesen kizárólag a Kormány előzetes hozzájárulásával vállalhat a Polgári Törvénykönyv szerinti kezességet és garanciát, valamint köthet adósságot keletkeztető ügyletet. Veszprém hitelállománya a 2025-ös költségvetés szerint mintegy 873,1 millió forint volt.

7.2 Az üzleti modell bemutatása

A jelenleg rendelkezésre álló információk – elsősorban az uniós források – körüli bizonytalanságok egyelőre nem teszik lehetővé az üzleti modell teljes körű elkészítését, így az előzetesen kidolgozott modell a tervezés és a projektkiválasztás legfontosabb elveit és lehetőségeit foglalja össze.

Fontos, hogy az összeálló projektlistát rugalmas rendszerként kezeljük, melyre felkerülhetnek újabb lehetőségek, illetve lekerülhetnek olyan projektek, melyek megvalósításától el kíván állni az önkormányzat – akár azért is, mert a felmerülő költségek meghaladják az elérhető társadalmi és pénzügyi hasznokat. A projektek között felállított prioritási sorrend és az intézkedések paraméterei szintén változhatnak. Ennek ellenére lényeges, hogy a megvalósítás sorrendje ne csak a források rendelkezésre állásán múljon. Törekedni kell az ideális forrásmix kialakítására, amiben a projektek finanszírozása minél több lábon nyugszik. A megvalósításra kerülő projektek esetén a társadalmi hasznokon túl a pénzügyi jövedelmezőség lehetőségeit is szükséges megvizsgálni, akárcsak a fenntartás pénzügyi vonatkozásait, kiváltképp a költségeit és esetleges bevételtermelő potenciálját.

7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenziónként összegezve

A Veszprém jövőképével kapcsolatos célok – ahogy azt a 3.3.3. fejezetben a stratégiai célmátrix szemlélteti – szinte minden esetben több dimenziót érintenek, ezért a kívánt célok elérése érdekében a tervezett projektek szintúgy több dimenzióban jelenhetnek meg. A felesleges duplikációk elkerülése és az egyes tételek áttekinthetőségének megőrzése érdekében a tervezett projekteket csak egy-egy dimenzióba soroltuk be. Az alábbi táblázatok dimenziónként összegezve mutatják be az intézkedések, beavatkozások azonosított költségeit, hasznait és kockázatait. Lévén nem minden projekt bír részletes kidolgozottsággal, a megjelölt információk csak közelítő jellegűnek tekinthetők.

Értékelési szempont	Prosperáló város
Néhány lehetséges projekt	Bútorgyár master plan és startup-irodaház Útfejlesztési projektek (8-as út, aranyosvölgyi völgyhíd)
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van (vállalkozások létrejötte, turisztikai fejlesztések, iparterület-bővítés, növekvő adóbevételek).
Források	GINOP Plusz, TOP Plusz, hazai források, magánbefektetők, intézményi források, saját forrás.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	A várt pénzügyi hasznok inkább a vállalatoknál jelentkeznek és kevésbé az önkormányzatnál. De: jelentős társadalmi hasznok (pl. magasabb életszínvonal), nagyobb fokú és magasabb színvonalú foglalkoztatás, közlekedés és szállítmányozás egyszerűsödése és gyorsulása.
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, pandémia, turizmus visszaesése, klímaváltozás, gazdasági recesszió, energiaválság.
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi vállalkozások, termelők, Pannon Egyetem, potenciális befektetők.

156. ábra: Beavatkozások összegzése – Prosperáló város

Értékelési szempont	Zöldülő város
Néhány lehetséges projekt	Biodiverz városi erdők telepítése és véderdők fejlesztése Biodiverzitás-fenntartó programok Energetikai felújítások (pl. óvodák, idősotthonok, városháza) Fenntartható építkezések támogatása Fenntartható közlekedési módok nagymintás felmérésre épülő támogatása Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás Körforgásos ipari klaszter működésének katalizálása Közétkeztetési reform: fenntartható élelmiszer-gazdálkodás és rövid ellátási lánc Közszolgáltatók fenntarthatósági auditja Mikroerdők kialakítása pilotprojektként Nagy léptékű ESCO-pilotprojekt a Jutasi úti lakótelepen Park- és erdőfejlesztések a Jutasi úti lakótelep térségében Természetalapú kék-zöld megoldások (záportározók, esőkertek esővízgyűjtés, vízvisszatartási megoldások) Séd vízminőség-védelme Szelektív hulladékgyűjtés körkörös logikájú kiterjesztése Városi energiaközösségi modellprogram Városom Veszprém – zöld szemléletformálás V-Busz önfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére és működésére.
Források	KEHOP Plusz, TOP Plusz, RRF, Horizon Europe, saját forrás.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Csökkenő hőszigethatás, javuló levegőminőség, javuló közhangulat, a városi arculat fejlődése, jelentős társadalmi hasznok.
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, társasházak felújításánál a megtérülés realizálásának hiánya és önrészhiány.
Érdekeltek	Önkormányzat, VKSZ, Pannon Egyetem, helyi lakosság, helyi vállalkozások.

157. ábra: Beavatkozások összegzése – Zöldülő város

Értékelési szempont	Digitális város
Néhány lehetséges projekt	Digital Transformation Roadmap megvalósítása Egységes városplatform, digitális ügyintézés Közszolgáltatók okos auditja Okos parkolási rendszer és közvilágítás kifejlesztése és kiépítése Smart Veszprém Új turisztikai profil (pl. egységes térségi marketing, digitális alapú turisztikai kommunikációs eszközök) Üzemeltetést támogató hivatali szoftver
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a turisztikai és egyéb helyi vállalkozások bevételére.
Források	DIMOP Plusz, GINOP Plusz, TOP Plusz, RRF, Horizon Europe, saját forrás.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Költségek csökkenése, forgalomoptimalizálás következtében gyorsabb és kevesebb kibocsátással járó közlekedés, egyéb társadalmi hasznok.
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, szemléletváltás elmaradása.
Érdekeltek	Önkormányzat, VKSZ, Pannon Egyetem, helyi lakosság, vállalkozások, közszolgáltatók.

158. ábra: Beavatkozások összegzése – Digitális város

Értékelési szempont	Megtartó város
Néhány lehetséges projekt	Bérlakások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte Extrémsportpark fejlesztése a Fenyves utcában Ifjúsági projektek (képzések, ifjúsági terek, Ifjúsági Központ) Művészeti képzések körének szélesítése Közösségi alkotóműhely Közösségi raktár Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek Nyitott Egyetem – az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése Részvételi városfejlesztés erősítése Uszoda átalakítása futsal-munkacsarnokká Új munkacsarnok építése a Veszprém Arénához
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére.
Források	EFOP Plusz, GINOP Plusz, TOP Plusz, RRF, saját forrás, intézményi források.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Életminőség javulása, jelentős társadalmi hasznok, lakhatási lehetőségek körének szélesedése, új sportolási-közösségépítési lehetőségek, közösségi élet élénkülése, fiatalok helyben maradása erősödik, lakosság egészségi állapota javul, vonzóbb településkép
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, tanárhiány, kihasználtság elmaradása, magas fenntartási költségek
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, civil szervezetek, Pannon Egyetem, Veszprémi Tankerületi Központ, Veszprémi Városfejlesztési és Innovációs Kft.

159. ábra: Beavatkozások összegzése – Megtartó város

Értékelési szempont	Kiszolgáló város
Néhány lehetséges projekt	Intermodális csomópont fejlesztése a vasútállomásnál Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása a város területén az Inetgrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT)-ben és a Vízrendezési Akcióterv (VAT) –ben meghatározott prioritások szerint. (Dózsaváros, Jutaspuszta, Csererdő, Gyulafirátót, Csatárhegy, Északi iparterület). Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása Piac- és vásárcsarnok felújítása Szociális ellátó és lakhatási funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (csak költségcsökkentő hatása van a különböző fejlesztéseknek)
Források	KEHOP+, IKOP+, TOP+, RRF, hazai források
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Javuló közműszolgáltatások, bővülő szociális ellátás és oktatás, minimális pénzügyi haszon mellett jelentősebb társadalmi haszon
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, magas fenntartási költségek, lehetséges a kellő érdeklődés hiánya, szakemberhiány (pl.: óvodákban és bölcsődékben)
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, közműszolgáltatók, VEB2023 Zrt., Veszprémi Városfejlesztési és Innovációs Kft., Veszprémi Érsekség

160. ábra: Beavatkozások összegzése – Kiszolgáló város

7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

Az előzetes tervekből is kirajzolódik, hogy számos projektelem inkább költségcsökkentő, mintsem bevételtermelő fókuszú, ami pozitív a projektek (társadalmi és egyéb szempontok szerinti) hosszú távú megtérülése szempontjából. A megvalósítás legjelentősebb kockázatait a finanszírozási források elmaradása, az árak növekedése, illetve a beruházások nyersanyaghiány miatti elhúzódása jelenti, melyek alapvetően mind külső tényezők. A belső kockázatok az előkészítés és a megvalósítás során jelentősen csökkenthetők.

7.3 Fenntartható üzemeltetés

A pénzügyi fenntarthatóság olyan szempont, ami nélkül nehezen hozható megalapozott döntés a megvalósítandó projektek kiválasztásában. A tervezés, a projektek előkészítése során minden esetben

meg kell határozni a fenntartási időszakot (az esetlegesen finanszírozási feltételként megjelenő kötelező fenntartáson felül a megtérülés időtávját is), a fenntartási költségek mértékét, az esetlegesen realizálható bevételeket, feltérképezendők a projektbe beépíthető bevételteremtő elemek, valamint az externáliák (úgy a negatív, mint a pozitív tételek – társadalmi, gazdasági és környezeti dimenziók szerint egyaránt), illetve hogy opció-e a későbbiekben a projekt értékesítése. A projektlista kezdetleges állapota miatt csupán igen korlátos mértékben állnak rendelkezésre fenntartási és üzemeltetési információk – ezek a projektlista későbbi iterációi során fognak tudni érdemi részletezettséggel beépülni a tervezésbe.

7.4 Projektcsatorna-fejlesztés intézményesítése

A projektcsatorna célja struktúrát biztosítani a fejlesztési projektek előzetes értékelésére, kidolgozásának támogatására, valamint nyomon követésére. E funkciók mindegyike Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában összpontosul, abba partnereket eseti jelleggel, az adott projekthez kapcsolódó tulajdonviszonyi, érintettségi adottságok fényében von be. A projekt- és pályázati menedzsmentfeladatokat szintén saját hatáskörben végez, szükség szerint vonva be külső kapacitásokat. Mindezeknek megfelelően Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala felügyeli az egyes projektek közötti koordinációt, időbeliségüket, illetve a menedzsmentjükben azonosítható szinergiákat. A társadalmi egyeztetési feladatokat ugyancsak saját kapacitásban, partnerségi rendeletének (33/2022. (IX. 29.) önkormányzati rendelet) megfelelően látja el.

A kisléptékű városrészi fejlesztések esetében a projektcsatorna egyszerűsített, gyorsított eljárásrenddel működik. A fejlesztések előzetes értékelésekor a beruházási költség mellett vizsgálni kell a várható használatot, a helyi közösségi gazdát, a fenntartási felelőst, a vandalizmus és alulhasználat kockázatát, a klímaadaptációs hasznot, valamint azt, hogy a projekt képes-e további közösségi aktivitást generálni. Lásd bővebben a VH16 beavatkozást.

A város gazdasági szereplőinek bevonása során a város nem pusztán beruházási és adóbevételi partnerekként, hanem városrészi felelősséggel rendelkező szereplőkként is tekint a vállalkozásokra. A vállalati társadalmi felelősségvállalás a városrészi zöldfelületek, kerékpáros kapcsolatok, közösségi terek, iskolai programok, zöld brigádok és szakmai mentorálás támogatására is irányulhat.

8 Mellékletek

8.1 Antiszegregációs terv

8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés

A szegregáció elsősorban különböző társadalmi csoportok markáns térbeli elkülönülését jelenti. A rendelkezésre álló szegregációs adatszolgáltatás – melyet a KSH a 2011-es népszámlálás alapján állított össze – küszöbértékeit a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet definiálta. E szerint megyei jogú városokban szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%; és szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 35%. A szegregációs mutató maga a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők arányát jelenti az aktív korúakon (15-59 év) belül. A meghatározó vizsgálati egység a mutató meghatározása során a tömb.

A 2022-es népszámlálási adatok szerint Veszprémben nem található sem szegregátum, sem szegregációval veszélyeztetett terület. Ettől függetlenül Veszprémben is azonosítható több olyan csoport, terület, melyeket valamilyen szempontból fenyeget a térbeni társadalmi kirekesztődés. A szegregáció megakadályozása több városi koncepcióban és tervben is megjelenik célként, ilyen például:

- a helyi esélyegyenlőségi program (felülvizsgálva 2023-ban);
- az idősügyi koncepció (2022);
- az ifjúsági stratégia (2023)
- a kulturális stratégia (2017);
- a sportfejlesztési koncepció (2013).

A helyi esélyegyenlőségi program foglalkozik:

- gyermekek helyzetével, gyermekszegénységgel, oktatási lehetőségekkel;
- idősek helyzetével, idősgondozással, időskori szegénységgel;
- fogyatékossággal élők helyzetével, esélyegyenlősségükkel;
- mélyszegénységben élők lehetőségeivel;
- valamint a nők helyzetével, esélyegyenlőségével.

A helyi társadalom összetétele és jellemzői (demográfia, foglalkoztatottság, nemzetiségi összetétel, képzettség) a 2.1.5. fejezetben kerültek részletes kifejtésre.

Ahogy az a 2.1.6. fejezetben is olvasható, Veszprém demográfiai szempontból viszonylag homogén város, nem jellemző rá sem a szegénységi, sem az elitszegregáció. Általános tapasztalat, hogy a térben elkülönülő, elszigetelt városrészeket jobban fenyegeti a szegregálódás; ilyen városrészből pedig több is van Veszprémben: Szabadságpuszta, Jutaspuszta és Csererdő. A vonatkozó városrészi adatok (0. fejezet), illetve az általános percepció alapján kijelenthető, hogy e területek is szerves részei Veszprém működésének és társadalmának, szegregációs kockázatot nem hordoznak. Két terület érdemel külön említést:

8.1.2 Területi fókusz

8.1.2.1 Csatárhegy

A hagyományosan zártkerti funkciójú Csatárhegy eredendően nem volna a lakóterületek között említendő, hiszen szerkezeti tervi besorolása szerint sem beépítésre szánt, hanem – kertes – mezőgazdasági terület. Mint Magyarországon számos helyszínen, Veszprémben is tapasztalható azonban a zártkerti kiköltözés trendje, melyben, noha szerteágazó jelenség, két fő mintázatot lehet kiemelni. Egyrészt a szegénységi kiköltözést, amikor anyagi biztonságukat különböző okokból elvesztő személyek, akik már nem engedhetik meg maguknak hagyományos városi lakhatásukat, kiköltöznek akár régebb óta birtokolt, akár menekülési útvonalként vásárolt zártkerti ingatlanukba, amelyek ingatlanként olcsók, illetve fenntartási költségük is alacsony (ld. alább). Másrészt jellemző egyfajta középosztályos kiköltözés is, mely elsősorban olyan személyekre, családokra jellemző, akik anyagi lehetőségei hagyományos városi közegben ugyan nem engednék meg kertes családi ház birtoklását, addig a zártkerti környezet jelentette kompromisszumokkal mégis ilyen környezetbe költözhetnek. A legfontosabb ilyen kompromisszum a közszolgáltatások hiánya: lévén nem lakóterület, Csatárhegyen az elektromos áram az egyetlen kiépült közmű. Víz csak egy feltöltőkártyával használható közkifolyóból, illetve fúrt kutakból érhető el, gáz- és szennyvízhálózat nincs, az utak burkolatlanok. Más lakóterület 3–4 kilométeres távolságra érhető el, mint ahogy üzletek, szolgáltatások, közintézmények sem találhatók közelebb. Járda vagy kerékpáros infrastruktúra nincs a város felé, közösségi kapcsolatát a 18-as helyijárati vonal jelenti, mely egy-két órás sűrűséggel köti össze Csatárhegy keleti szélét (Kápolna út) Iparvárossal, Dózsavárossal és Bakonyaljával. A csatárhegyi bekötőút rossz állapota miatt rendszeres, hogy a buszok csak a csatárhegyi elágazásig közlekednek, ahonnan 1–3 kilométeres gyalogútra találhatók a városrész ingatlanai.

Csatárhegy állandó lakosságáról keveset tudunk, hiszen a zártkerti kiköltözés gyakran informálisan történik meg, úgy, hogy az ott élők lakcíme nem változik. A 2011-es népszámlálás szerint 134-en éltek a városrészben, de ezen adat sejthetően erősen elavult. Szegregációra utaló kisebb jelek elsősorban a szociális ellátórendszer tapasztalatai alapján rajzolódnak ki, de a valós léptéke, aránya nem ismert.

8.1.2.2 Házgyári út 1.

A Házgyári út 1. alatt található volt munkásszálló, későbbi garzonház ugyan sajátos státusza alapján nem minősült szegregátumnak, mindazonáltal az ott élők között igen magas az anyagi depriváció éppúgy, mint az egészségi, szociális, kulturális, képzettségi és további problémák halmozódása, azaz a tág értelemben vett szociális nehézségek szempontjából Veszprémben egyértelműen itt sűrűsödik a legtöbb kihívás. Az antiszegregációs terv szempontjából rendkívüli előny azonban, hogy hosszabb ideje intenzív, tervszerű és folyamatos felzárkóztató munka zajlik a helyszínen: az épület 2009 óta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Programjának helyszíne. Mára a Szeretetszolgálat a lakásállomány mintegy felét birtokolja, a lakhatáson túl számos további felzárkóztató és közösségi funkciót is biztosítva, melyekkel az itt élők életkörülményei és munkaerőpiaci esélyei javulnak, az épület rendezettsége fejlődik, egyúttal a helyszín stigmatizáltsága is oldódik.

8.1.3 Célok és beavatkozások

A város területi kompaktsága, szolgáltatásokkal való ellátottsága szempontjából nem tekinthető szerencsés folyamatnak, ha Csatárhegy népessége nő. A kiköltözés ellen a város azonban érdemben nem tud tenni; az iménti leírásban középosztályos kiköltözésként szereplő jelenséggel szemben még indirekt eszközökkel sem. A szegénységi kiköltözés természetes ellenszere lehet, ha megfelelő, elérhető lakhatási alternatívák állnak rendelkezésre Veszprémen belül, elsősorban lakásügynökségi kezelésű bérlakásokkal; melyekbe akár aktív szociális munkával irányíthatók lehetnek az érintett csatárhegyi kiköltözők. A terület belterületbe vonása, közművesítése kevésbé kívánatos irány, hiszen a város indokolatlan szétterjedése és a kiköltözés erősítésének irányába hatna. Ezúton jóval többen élnének megfelelő infrastruktúrával és szolgáltatásokkal nem vagy csak jelentős költségekkel ellátható, ráadásul természeti szempontból is érzékeny területen.

A Házgyári út 1-ben a Jelenlét Program folytatása várhatóan továbbra is hozzájárul az épület – és lakói – rehabilitációjához. A felső szintek hosszabb ideje használaton kívül álló, volt honvédségi garzonlakásainak munkásszállóként való hasznosításával tovább oldódhat a Házgyári út 1. elszigeteltsége, hiszen további funkciót kölcsönöz az épületnek, tovább oldva annak funkcionális elszigeteltségét.

8.2 Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása

8.2.1 Lakossági felmérés

8.2.1.1 Általános adatok

A fenntartható városfejlesztési stratégiához kapcsolódó kérdőíves lakossági felmérés 2022. június 1. és július 11. között zajlott, zömében online módon, melyet néhány specifikus célcsoport eléréséhez, például nyugdíjasklubok között terjesztve, papíralapú önkitöltős kérdőívekkel egészítettünk ki. E kérdőíveket utólag ugyanazon online felületen digitalizáltuk.

A kérdezés a 18 éves kor feletti veszprémieket célozta, bár az egyedi élethelyzetekre tekintettel – pl. kollégisták, kétlaki életvitelt folytatók, nem bejelentett lakcímükön élők stb. – a kérdezés azok előtt is nyitott volt, akik nem egész évben helyben élő lakosok, hanem „más módon kötődnek Veszprémhez”. Ez utóbbi csoport az összes válaszadó 18%-át tette ki.

A kérdezés kor és nem szerint reprezentatív adatgyűjtéssel történt, a 45 788 fő 18 év feletti lakos 1%-os mintáját állítva elő. Mivel az egyes részcsoportok nem azonos gyakorisággal válaszoltak, a válaszokat a feldolgozás előtt súlyoztuk, hogy elkerüljük a szívesebben válaszoló részcsoportok létszámtöbbletéből fakadó torzításokat. A minta-részelemszámokat, a kapott válaszokat és az ezekből következő súlyokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Nem	Kor	Terv	Tény	Súly
Férfi	18–29	33 fő	32 fő	1,03
	30–59	118 fő	126 fő	0,93
	60 és felette	61 fő	53 fő	1,15
Nő	18–29	32 fő	51 fő	0,62
	30–59	119 fő	216 fő	0,55
	60 és felette	95 fő	120 fő	0,78
Összesen		*458 fő*	*598 fő*	-

161. ábra: Lakossági kérdőív – mintaméret.

A súlyozás a legtöbb részcsoport esetében 1 alatti összegű, azaz a válaszok érvényességét nem rontja. A 18–29 közti férfiaknál a kapott válaszok száma csak minimálisan tér el a tervezettől; egyedül a 60 éves és idősebb férfiaknál bizonyult annyira nehéznek a célcsoport elérése, hogy érdemben 1 feletti súlyt kellett adni a kapott válaszoknak, azaz a válaszok érvényessége e célcsoportnál némivel alacsonyabb, mint a többinél.

8.2.1.2 Demográfiai jellemzők

A kvótás mintavétel és az ahhoz igazodó súlyozás eredményeként a válaszadók nem és korcsoport szerinti megoszlása a fenti táblázat tervadataival egyezik meg.

A kérdőívben felsorolt **városrészek** között az alábbiak szerint oszlottak meg a válaszadók:

	Fő	Arány		Fő	Arány
Cholnokyváros	72	16,2%	Füredidomb	24	5,4%
Jutasi úti lakótelep	69	15,6%	Gyulafirátót	9	2,1%
Egyetemváros	63	14,2%	Kádárta	7	1,6%
Dózsaváros	38	8,5%	Jutaspuszta	4	0,9%
Belváros	36	8,2%	Csatárhegy	4	0,9%
Egyéb	*36*	*8,2%*	Iparváros/Csererdő	1	0,2%
Újtelep	28	6,4%	Szabadságpuszta	1	0,3%
Jeruzsálemhegy	26	5,8%	*Összes érvényes válasz*	*443*	*100%*
Bakonyalja	24	5,4%			

162. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók lakhelye.

Az „egyéb” opciót jelölők közül többnyire környékbeli falvak, városok lakói jelennek meg (Balatonalmádi, Balatonfüred, Márkó jelent meg több esetben is), néhányan nem tudták, hogy pontosan, hogy lakóhelyük melyik városrészhez tartozik. A kitöltők között voltak korábbi lakosok is, akik már elköltöztek Veszprémből.

A megadott válaszok alapján a kitöltők között meglehetősen felülreprezentálak a felsőfokú **végzettséggel** rendelkezők (66%): Magyarországon a lakosság 15,5%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, Veszprémben 22,8%.

	Fő	Arány
Felsőfokú végzettség (diploma)	298	66,0%
Érettségi	128	28,4%
Szakmunkásképző, szakiskola	21	4,7%
Nyolc általános vagy kevesebb	4	1,0%
Összesen érvényes válasz	*451*	*100%*

163. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók végzettsége.

Munkaerőpiaci státuszukat illetően a válaszadók több opciót is megjelölhettek egyszerre, noha legtöbbjük csak egyet választott. A legtöbb válaszadó alkalmazotti státuszú (195 fő). Összesen 479 válasz érkezett, azaz egy válaszadó átlagosan 1,05 státuszt jelölt meg.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Alkalmazott	195	42,6%
Nyugdíjas	123	26,9%
Tanuló	51	11,1%
Alkalmazott: középvezető	44	9,6%
Alkalmazott: felsővezető	28	6,1%
Vállalkozó (egyéni vagy cégvezető)	27	6,0%
Inaktív (egyéb)	5	1,1%
Szülési szabadság (GYES, GYED)	4	0,9%
Háztartásbeli	1	0,2%
Munkanélküli	1	0,2%

164. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók jelenlegi munkaerőpiaci státusza.

Azok közül, akik munkavégzéssel járó státuszt (is) megjelöltek, a legtöbben (184 fő) közintézményben vagy hivatalban dolgoznak, míg 74 fő magáncégnél, 18 fő egyéni vállalkozásában, 11 fő pedig nonprofit vagy civil szervezetnél.

	Említés	Arány
Közintézmény, hivatal	184	64,1%
Magáncég	74	25,8%
Egyéni vállalkozás	18	6,3%
Nonprofit, civil szervezet	11	3,8%
Összes érvényes válasz	*287*	*100%*

165. ábra: Lakossági kérdőív – a munkavállaló válaszadók munkahelye.

8.2.1.3 Megvalósult beruházások, fejlesztések

Nyitott kérdésekkel mértük fel, hogy melyek voltak a válaszadók szerint **az elmúlt öt év legjobb beruházásai, fejlesztései**. Igen sokféle válasz érkezett, melyeket a jobb áttekinthetőség kedvéért nyolc kategóriába soroltunk. Mindenki legfeljebb három tételt nevezhetett meg, ezeket összesítve az alábbi tételenkénti válaszszámok rajzolódtak ki:

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Infrastrukturális, közlekedési beruházások	390	85,2%
Sportlétesítmények	227	49,6%
Intézmény- és épületfelújítások, rehabilitációk	132	28,8%
Kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek	108	23,6%
Zöldítés, parkosítás	64	14,0%
Nincs ilyen tétel / negatív válasz	*16*	*3,5%*
Egyéb említés	*13*	*2,8%*
Digitalizáció, okos város	4	0,9%

166. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések.

Az első helyen legtöbben valamilyen infrastrukturális vagy közlekedési beruházást, fejlesztést említettek. Ezek többnyire utak (kerékpár- és autóutak) létrehozását, javítását, fejlesztését foglalják magukban, sokszor elkerülők és körforgalmak létesítését. A sportlétesítmények közül kiváltképp a Veszprémi Sportuszoda jelent meg gyakran. Az összes kitöltő mintegy egyötöde nem jelölt meg semmit: a legtöbben közülük üresen hagyták a kérdéshez tartozó összes válaszmezőt, míg néhányan expliciten kifejezték, hogy az elmúlt öt évben egyetlen jó beruházást sem tapasztaltak Veszprémben.

167. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések – szófelhő a három megnevezhető tételből együttesen (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek).

8.2.1.4 Megoldásra váló problémák

Egy-egy kérdés irányult arra, mit tartanak a válaszadók **a város egésze, illetve közvetlen lakókörnyezetük legégetőbb problémájának**. E helyen az alábbi kategóriákba soroltuk a kapott válaszokat:

	Város egésze		Közvetlen lakókörnyezet	
	Említés	Arány	Említés	Arány
Infrastrukturális, közlekedési beruházások	278	61,0%	232	50,9%
Nem tudja, nincs válasz	*63*	*13,8%*	*94*	*20,6%*
Intézmény- és épületfelújítások, rehabilitációk	35	7,8%	26	5,6%
Kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek	19	4,2%	16	3,4%
Lakhatás, szegény- és hajléktalanellátás	15	3,3%	10	2,3%
Zöld megoldások	12	2,6%	28	6,2%
Oktatási, egészségügyi fejlesztések	12	2,6%	5	1,2%
(Környezet)szennyezés kezelése	11	2,4%	26	5,6%
Egyéb	*8*	*1,9%*	*16*	*3,5%*
Sportlétesítmények	1	0,3%	3	0,7%
Összesen	*455*	*100%*	*455*	*100%*

168. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák.

A válaszadók abszolút többsége mindkét kategóriában az infrastruktúra és a közlekedés terén jelentkező problémákat vélte a legégetőbbnek. Az előző kérdéssel összevetve ez azt jelenti, hogy míg ugyan számos fejlesztés, beruházás érintette az infrastruktúrát és a közlekedési szektort, a lakossági percepció nem érzi ezeket elegendőnek. Fontos különbség az összvárosi és a lakókörnyezeti problémaészlelések között, hogy utóbbiaknál magasabb a választ adni nem tudók, valamint zöld és a szennyezésfelszámolási problémák kezelésének igénye. Érdekes különbség, hogy míg az előző kérdésblokk alapján a sportlétesítmények alkották a második leggyakoribb említést az elmúlt évek fontos fejlesztései között, addig a fejlesztendő problémák között a sport elhanyagolható súlyt képvisel. Ez kétféleképpen értékelhető: negatív értelmezésben az elmúlt évek sportfejlesztései nem épültek manifeszt lakossági igényekre, míg pozitív értelmezésben a fejlesztések ideális állapotba juttatták Veszprém sportéletét, melynek így már nincsenek további fejlesztési szükségletei.

169. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró összvárosi problémák – szófelhő (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek).

170. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák a közvetlen lakókörnyezetben – szófelhő (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek).

8.2.1.5 Fejlesztési javaslatok

A válaszadók **konkrét fejlesztési javaslatokat** is megfogalmazhattak három időtávon: azonnali beavatkozásként (sürgősen, 1–2 éven belül), középtávú beavatkozásként (3–5 év), valamint hosszú távú beavatkozásként (6–10 év). A válaszok az előző kérdésnél alkalmazottal megegyező kategóriákba voltak utólag besorolhatók:

	Azonnali		Középtávú		Hosszú távú	
	Említés	Arány	Említés	Arány	Említés	Arány
Infrastrukturális, közlekedési beruházások	215	47,2%	179	39,4%	112	24,6%
Nem tudja, nincs válasz	*88*	*19,3%*	*120*	*26,3%*	*178*	*39,2%*
Intézmény- és épületfelújítások, rehabilitációk	59	12,9%	64	14,0%	49	10,7%
Zöld megoldások	20	4,4%	19	4,3%	43	9,5%
Oktatási, egészségügyi fejlesztések	19	4,2%	10	2,1%	13	2,9%
Kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek	17	3,7%	37	8,0%	34	7,4%
Lakhatás, szegény- és hajléktalanellátás	15	3,3%	6	1,3%	11	2,5%
(Környezet)szennyezés kezelése	13	2,9%	8	1,8%	4	0,9%
Egyéb	*5*	*1,1%*	*3*	*0,7%*	*4*	*0,9%*
Sportlétesítmények	4	1,0%	9	2,1%	6	1,4%
Összesen	*455*	*100%*	*455*	*100%*	*455*	*100%*

171. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok.

Az azonnal, sürgős beruházások között az előző kérdések értékelésénél tapasztaltak jelennek meg, azaz az infrastrukturális és közlekedési szektorban felmerülő problémákat jelezték legtöbben 1-2 éven belül megoldandó kérdésként (47%). Számottevő arányt rajtuk kívül csak az intézmény- és épületfelújítási tartalmú javaslatokat tevők voltak (13%), bár e csoport is kisebb, mint a választ nem adóké (19%).

A rangsor a középtávú és a hosszú távú beavatkozási javaslatokat illetően is igen hasonló, érdemi különbséget csak a választ adni nem tudók markáns megugrása, valamint a kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek arányának közép- és hosszú távú, illetve a zöld fejlesztések arányának hosszú távú növekedése jelent.

172. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok – szófelhő a három időtáv együttes említéseiből, az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak („és”, „fejlesztés” stb.) eltávolításával.

8.2.1.6 Mobilitás

A **mindennapos közlekedés jellemző eszközeként** egy válaszadó egyszerre több eszközt is megjelölhetett. Az összes válaszadó mintegy fele jelölte meg, hogy rendszeresen gyalogol, de a személyautót használók aránya is csak néhány százalékponttal alacsonyabb. Veszprém adottságaiból következik, hogy az autóbusz sokkal többek által választott közösségi közlekedési eszköz, mint a vonat. A más, részletesebb mobilitási felmérésekből ismertnél jóval több, közel 20%-nyi válaszadó jelölte meg, hogy szokott kerékpárral is közlekedni – a különbség oka bizonyára ott rejlik, hogy e helyen nem volt kérdezési szempont a gyakoriság. Látható, hogy az említések összege a válaszadói összlétszám (458 fő) 1,6-szerese, azaz igen sokan jelöltek meg egynél több eszközt.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Gyaloglás (min. 500 méter)	233	50,9%
Személyautó	218	47,6%
Autóbusz	157	34,3%
Kerékpár	88	19,2%
Vonat	29	6,3%
Egyéb	*9*	*2,0%*
Egyik sem	*1*	*0,2%*

173. ábra: Lakossági kérdőív – mindennapos közlekedéshez használt eszközök.

A legtöbb válaszadó **leggyakoribb hétköznapi utazási célpontja** a városon belül van és 15 percnél rövidebb idő alatt elérhető, más településekre pedig összesen 11%-nyi válaszadó utazik fő célpontként.

	Említés	Arány
A városban, 15 percnél rövidebb utazási idővel	193	53,0%
A városban, 15 percnél hosszabb utazási idővel	130	35,8%
Veszprém megye más településén	30	8,2%
Megyén kívül	11	3,0%
Összesen	*364*	*100%*

174. ábra: Lakossági kérdőív – leggyakoribb utazási célpontok elérhetősége.

Azok, akik a Veszprém megye más települését jelölték meg, mint a hétköznapi utazásaik leggyakoribb célpontját, többnyire Balaton melletti településeket (Balatonfüred, Balatonalmádi) nevesítettek, míg a megyén kívüli településekre utazók között Budapest szerepelt a leggyakrabban.

A válaszadók **átlagos napi utazási ideje** 0 és 400 perc között szóródott, az átlag 45,5 perc. A leggyakoribb érték, illetve a növekvő sorba állított válaszok közül a középső érték (azaz a módusz és a medián) egyaránt 30 perc.

8.2.1.7 Elégedettség

A válaszadók ötös skálán értékelhették, mennyire vannak megelégedve különböző közszolgáltatásokkal, infrastruktúraelemekkel. Ebben az esetben az 5: nagyon elégedett és az 1: egyáltalán nem elégedett jelentések érvényesek. A problémákra és szükséges fejlesztésekre vonatkozó korábbi kérdésekkel összecsengő módon a válaszadók a parkolással vannak a legkevésbé megelégedve (de a közterületek általában is hasonlóan kedvezőtlen megítélésűek). Kiemelésre érdemes ellentmondás, hogy az egészségügyi ellátás megítélése ugyan hasonlóan kedvezőtlen, erre vonatkozó probléma- és fejlesztési felvetések mégsem voltak jellemzők. Ennek két oka lehet: egyrészt az egészségügy kevésbé van mindennaposan szem előtt, mint a közterületek, másfelől feltételezhető, hogy az érzékelt hiányosságok olyan rendszerszintű problémákra vezethetők vissza, amikre a válaszadók nem tudnak konkrét, tételes fejlesztési javaslatokat tenni. Az eltérés is rámutat, hogy a lakossági kérdőíves problémaazonosítás – különösen ha egyszeri, szélesebb dialógusnak részét nem képező lekérdezés – szükségszerűen erős percepciós torzítást visel.

	Átlag	Módusz	Medián
Közbiztonság	3,98	4	4
Bölcsődék és óvodák	3,78	4	4
Kulturális szolgáltatások	3,66	4	4
Közvilágítás	3,64	4	4
Általános iskolák	3,60	4	4
Zöldfelületek	3,39	3	4
Városi kerékpárutak	3,33	3	4
Szociális ellátás	3,03	3	3
Járdák	2,71	3	3
Utak, közterületek	2,68	3	3
Egészségügyi ellátás	2,53	3	3
Parkolás	2,12	2	1

175. ábra: Lakossági kérdőív – egyes közszolgálatásokkal és infrastruktúraelemekkel való elégedettség

8.2.1.8 Digitalizáció

A kérdőíveredmények szerint a válaszadók elsöprő többsége rendelkezik asztali számítógéppel vagy notebookkal, laptoppal, mint ahogy okostelefonnal, tablettel is, sőt az okosórával rendelkezők is a válaszadók közel egyötödét teszik ki. Feltételezhető, hogy ezen adatokban jelentős torzítást jelent, hogy a kérdőívkitöltések zöme online eszközökről érkezett – hiába reprezentatív a válaszadói minta kor és nem szerint, ha e csoportokon belül is elsősorban olyan konkrét válaszadók érhetők el könnyebben, akik az átlagosnál jobban felszereltek informatikai eszközökkel.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Asztali számítógép, notebook, laptop	404	88,7%
Okostelefon, táblagép (tablet)	392	86,2%
Okosóra	88	19,2%
Egyéb	*5*	*1,2%*
Nincs ilyen eszköze	*2*	*0,4%*

176. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszkök elterjedtsége.

Korosztály szerinti bontásban látható, hogy a kitöltők közül általában a 30-59 éves korosztály veszi igénybe jelentősebb arányban a felsorolt eszközöket, míg az idősek kevésbé. A különbség az asztali számítógép, a laptop, az okostelefon és a tablet esetében csekélyebb, míg az okosóránál, illetve az okoseszközökkel egyáltalán nem rendelkezők körében magas (bár ez utóbbi adat a csekély – kétfős – elemszám miatt kevéssé releváns).

	18–29	30–59	60 és idősebb
Asztali számítógép, notebook, laptop	+2,7%	+1,7%	-2,5%
Okostelefon, táblagép (tablet)	+1,1%	+2,1%	-3,3%
Okosóra	+6,5%	+13,6%	-20,2%
Egyéb	*-14,2%*	*+8,1%*	*+6,0%*
Nincs ilyen eszköze	*-14,2%*	*-1,9%*	*+16,0%*
(Az adott korcsoport létszámaránya az összes válaszolóból)	*14,2%*	*51,9%*	*34,0%*

177. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszkök elterjedtsége korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.

Hasonló torzítások feltételezhetők az internethasználók arányán belül is – de az, hogy az egyes használati célok hogyan aránylanak egymáshoz, így is legitim, jól használható információnak tekinthetjük. Így, azaz pusztán sorrend alapján értékelve is látható, hogy az általános tájékozódás és a kommunikáció a leggyakoribb funkció, amit az ügyintézés követ, míg a közösségi oldalak látogatása és az online vásárlás és a szórakozás hátrébb foglal helyet a gyakoriságsorrendben. Az élethelyzet-specifikus használati módok közül a munkavégzési cél az imént említettekkel közel azonos gyakoriságú, míg a tanulási cél ritkább náluk. A kitöltési torzítást igazolja, hogy egyetlen válaszadó nem használ internetet.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Információszerzés, tájékozódás céljából	380	83,4%
Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)	378	83,0%
Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)	335	73,7%
Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)	296	65,0%
Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)	283	62,3%
Napi munkavégzés részeként	280	61,5%
Szórakozás: videó, film, zene, játékok	277	60,9%
Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e-oktatás igénybevétele)	234	51,3%
Egyéb	*5*	*1,1%*
Egyáltalán nem használ internetet	*1*	*0,2%*

178. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok.

A napi munkavégzés részeként történő internethasználat értelemszerűen a 30–59 éves korcsoportra jellemző elsősorban (akárcsak a tanulási cél), míg a 60 év feletti korcsoport inkább tájékozódási, illetve kommunikációs céllal veszi igénybe a világhálót.

	18–29	30–59	60 és idősebb
Információszerzés, tájékozódás céljából	+1,1%	-0,6%	-0,6%
Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)	+2,0%	+0,4%	-2,4%
Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)	-1,1%	+6,4%	-5,4%
Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)	+4,2%	+1,3%	-5,9%
Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)	+5,2%	+10,1%	-13,6%
Napi munkavégzés részeként	-0,6%	+22,0%	-21,5%
Szórakozás: videó, film, zene, játékok	+6,7%	+6,0%	-12,8%
Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e-oktatás igénybevétele)	+9,7%	+9,2%	-19,0%
Egyéb	*+5,8%*	*+8,1%*	*-14,0%*
Egyáltalán nem használok internetet	*-14,2%*	*-51,9%*	*+66,0%*
(Az adott korcsoport létszámaránya az összes válaszolóból)	*14,2%*	*51,9%*	*34,0%*

179. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.

A jellemző ügyintézési módok között – a fentieknek megfelelően – az online ügyintézés és az e-mail dominál a válaszadók között, mögötte némiképp lemaradva a személyes ügyintézés és a telefonos kapcsolattartás következik. A mobilalkalmazások gyakorisága szükségképpen korlátos, hiszen nem intézhető minden szolgáltatás appokon keresztül, de így is megelőzi a postai ügyintézést a válaszadók körében. Digitális mérő és hasonló eszköz csak a válaszadók 11%-a háztartásában van.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Online ügyintézés/e-mail	365	80,5%
Személyes ügyintézés	317	69,6%
Telefon	300	65,9%
Mobilalkalmazás	167	36,6%
Hagyományos postai levelezés	62	13,5%
Digitális mérők/eszközök	51	11,1%
Nem a válaszadó szokott ügyet intézni	4	0,9%

180. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák.

Komolyabb korosztályos eltérés a hagyományos postai levelezés felhasználói körében figyelhető meg (amiben markáns az idős korosztály jelenléte), míg a mobilalkalmazás-használat a fiatalok és főképp a középkorúak körében erős. Hasonló mintájú, bár enyhébb korosztályos különbségek tapasztalhatók az online és e-mailes ügyintézésnél is, míg a személyes és a telefonos csatornáknál az eltérések csekélyek.

	18–29	30–59	60 és idősebb
Online ügyintézés/e-mail	+0,1%	+5,2%	-5,4%
Személyes ügyintézés	+0,3%	-0,2%	-0,2%
Telefon	-1,5%	-0,6%	+2,0%
Mobilalkalmazás	+6,8%	+14,0%	-20,8%
Hagyományos postai levelezés	-7,7%	-6,7%	+14,4%
Digitális mérők/eszközök	+1,8%	+8,1%	-10,0%
Nem a válaszadó szokott ügyet intézni	+25,8%	-11,9%	-14,0%
(Az adott korcsoport létszámaránya az összes válaszolóból)	*14,2%*	*51,9%*	*34,0%*

181. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.

8.2.1.9 Jövőkép

A város jövője szempontjából megfogalmazott öt fenntarthatósági, élhetőségi szempontot is pontozták a válaszadók aszerint, mennyire tartják azokat fontosnak. A környezettudatossági kötődésű állítások mind meglehetősen magas átlagpontszámot kaptak, a közösségi részvétel valamivel alacsonyabbat.

	Átlag
Környezettudatos életvitel	4,35
Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon	4,34
Megújuló energiaforrások használata	4,26
Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása	4,17
Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés	3,93

182. ábra: Lakossági kérdőív – a város jövőjével kapcsolatos állítások fontosságának értékelése.

Arról, hogy mivel tehetők a város zöldfelületei vonzóbbá maguk és családjuk számára, a válaszolók nyolc opciót értékelhettek. A sétautak fejlesztését, a több szolgáltatást (büfé, fagyizó, nyilvános WC) és a kültéri programok gyakoribb szervezését jelölték meg a legtöbben, de az utcabútorok kihelyezését és a játszótereket, köztéri kondigépeket is kiválasztotta a válaszadók mintegy harmada.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Sétautak fejlesztése	280	61,6%
Több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC	231	50,7%
Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni	216	47,4%
Utcabútorok kihelyezése	167	36,6%
Játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan	147	32,3%
Közvilágítás további javítása	71	15,6%
Zenepavilon létesítése	65	14,2%
Egyéb	*31*	*6,8%*

183. ábra: Lakossági kérdőív – zöldfelületek fejlesztési lehetőségeinek értékelése.

8.2.1.10 A lakossági felméréshez alkalmazott kérdőív

Fenntartható városfejlesztési stratégia, Veszprém

Lakossági kérdőív

A fenntartható városfejlesztési stratégia (FVS) a város középtávú fejlesztési irányait meghatározó dokumentum. Veszprém FVS-ét a város önkormányzata megbízásából a HÉTFA Elemző Központ Kft. készíti. Kérjük, segítse válaszadásával a stratégia elkészülését!

A válaszadás önkéntes, a kérdőíveket anonim módon kezeljük. Amennyiben egy kérdésre nem kíván választ adni, kérjük, hagyja üresen.

1. Mi az Ön neme?

◯ Férfi ◯ Nő

2. Mi az Ön születési éve?

[ ]

3. Hogyan határozná meg magát?

◯ Helyi, egész évben itt élő lakos vagyok
◯ Más módon kötődöm Veszprémhez

4. Kérem, jelölje meg, Ön mely városrészben él.

◯ Bakonyalja
◯ Belváros
◯ Cholnokyváros
◯ Csererdő
◯ Dózsaváros
◯ Egyetemváros
◯ Füredidomb
◯ Gyulafirátót
◯ Iparváros/Csererdő
◯ Jeruzsálemhegy
◯ Jutasi úti lakótelep
◯ Jutaspuszta
◯ Kádárta
◯ Újtelep
◯ Szabadságpuszta
◯ Egyéb, éspedig: _____

5. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

◯ Nyolc általános vagy kevesebb
◯ Szakmunkásképző, szakiskola
◯ Érettségi
◯ Felsőfokú végzettség (diploma)

6. Mi az Ön jelenlegi státusza az alábbiak közül?

Több válasz is megjelölhető!

☐ tanuló
☐ alkalmazott
☐ alkalmazott, középvezető
☐ alkalmazott, felsővezető
☐ egyéni vállalkozó, cégvezető
☐ munkanélküli
☐ nyugdíjas
☐ szülési szabadság, GYES, GYED
☐ háztartásbeli
☐ inaktív (egyéb)

1. **Munkavégzés helyének típusa:**

◯ magáncég ◯ közintézmény / közhivatal

◯ egyéni vállalkozás ◯ nonprofit / civil szervezet

2. **Munkavégzés *(tanuló esetén oktatási egység)* földrajzi helye:**

◯ Veszprém ◯ Egyéb település, éspedig: _____

3. **Fogalmazza meg, mit tart a város elmúlt öt évéből a legjobb beruházásoknak, fejlesztéseknek? Legfeljebb hármat említsen!**

1.: _____

2.: _____

3.: _____

4. **Kérem, fogalmazza meg, mit tart a város vagy közvetlen lakókörnyezete legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak!**
   Válaszát elegendő röviden, címszavakban megadnia!

Az egész várost érintő legaktuálisabb problémák:

_____

A közvetlen lakókörnyezetemet érintő legaktuálisabb problémák:

_____

5. **Milyen fejlesztési javaslatai vannak a város számára?**
   Kérem, rangsorolja őket, kezdve az Ön által legfontosabbnak tartott javaslattal!

Azonnali beavatkozások (sürgősen, 1-2 éven belül):

_____

Középtávú beavatkozások (3-5 év):

_____

Hosszú távú beavatkozások (6-10 év):

_____

1. **Az alábbi eszközök közül jellemzően melyiket veszi igénybe mindennapi közlekedéséhez?**

Több válasz is megjelölhető!

- ☐ Személyautó
- ☐ Helyközi autóbusz
- ☐ Vonat
- ☐ Kerékpár
- ☐ Gyaloglás (egy irányban 500 m-nél hosszabb)
- ☐ Egyéb, éspedig: _____
- ☐ Egyik sem

2. **Hol található a leggyakoribb hétköznapi utazási célpontja?**

- ◯ A városban, 15 percnél rövidebb utazási idővel
- ◯ A városban, 15 percnél hosszabb utazási idővel
- ◯ Veszprém megye más településén: _____
- ◯ Nem megyei településen: _____

3. **Kérem, becsülje meg, egy átlagos hétköznapon hány percet tölt utazással:** _____

4. **Mennyire elégedett az alábbi közszolgáltatásokkal és egyéb tényezőkkel?**

Értékelje soronként. 5: nagyon elégedett, 1: egyáltalán nem elégedett.

	1	2	3	4	5
Bölcsődék és óvodák					
Általános iskolák					
Egészségügyi ellátás					
Kulturális szolgáltatások (pl. mozi, kulturális központ stb.)					
Szociális ellátás (pl. idősellátás)					
Utak, közterületek					
Járdák					
Városi kerékpárutak					
Zöldfelületek (parkok, ligetek, fasorok)					
Közvilágítás					
Közbiztonság					
Parkolás					

5. **Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban?**

Több válasz is megjelölhető!

- ☐ Asztali számítógép, notebook / laptop
- ☐ Okostelefon, táblagép (tablet)
- ☐ Okosóra
- ☐ Egyéb, éspedig: _____

1. **Milyen céllal használja az internetet?**

Több válasz is megjelölhető!

- ☐ Napi munkavégzés részeként
- ☐ Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)
- ☐ Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)
- ☐ Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)
- ☐ Információszerzés, tájékozódás céljából
- ☐ Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele)
- ☐ Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)
- ☐ Szórakozás: videó, film, zene, játékok
- ☐ Egyéb, éspedig: _____
- ☐ Egyáltalán nem használok internetet

2. **Ön milyen módokon szokott ügyet intézni?**

Több válasz is megjelölhető!

- ☐ Hagyományos postai levelezés
- ☐ Online ügyintézés / e-mail
- ☐ Digitális mérőkön / eszközökön keresztül
- ☐ Telefon
- ☐ Mobilalkalmazás
- ☐ Nem én szoktam ügyet intézni
- ☐ Személyes ügyintézés

3. **A város jövője szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?**

Értékelje soronként. 5: nagyon elégedett, 1: egyáltalán nem elégedett.

	1	2	3	4	5
Környezettudatos életvitel (takarékosság az erőforrásokkal: víz, áram stb.)					
Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon					
Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés					
Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása					
Megújuló energiaforrások használata					

4. **Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a város zöldfelületeit az Ön és családja számára? Kérem, az Ön számára legfontosabb három fejlesztést, új funkciót jelölje meg!**

Több válasz is megjelölhető!

- ☐ Sétautak fejlesztése
- ☐ Játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan
- ☐ Zenepavilon létesítése
- ☐ Utcabútorok kihelyezése
- ☐ Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni
- ☐ Több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC
- ☐ Közvilágítás további javítása
- ☐ Egyéb

8.2.2 Intézményi felmérés

8.2.2.1 Válaszadói kör

A városi intézmények számára kiküldött kérdőívre összesen 14 válasz érkezett az egészségügy, oktatás, óvodai ellátás, szociális intézmények, kultúra, turizmus, közlekedés, közszolgáltatások területéről. A kérdezés 2022. június 15. és július 14. között, online felületen, 20 intézmény közvetlen e-mailes megkeresésével zajlott. A válaszadó intézmények köre:

- Agóra Veszprém Kulturális Központ
- Eötvös Károly Könyvtár
- Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye
- Kabóca Bábszínház
- Tourinform – Veszprémi Turisztikai Nonprofit Kft.
- V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft.
- Veszprémi Városfejlesztési és Innovációs Kft.
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda
- Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
- Veszprémi Intézményi Szolgáltató Szervezet
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
- „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Zrt.

8.2.2.2 Fejlesztési elképzelések

A kérdőív első kérdésében **a város legégetőbb, leginkább megoldásra váró problémáinak** megfogalmazására nyílt lehetőség. A válaszadók többnyire a saját intézményükkel kapcsolatosan felmerülő problémákat jelenítették meg; melyek gyakran tértek ki parkolási nehézségekre és problémákra, valamint az úthálózat minőségére. Felmerült még a (köz)intézmények állapota, a pedagógushiány, a fenntarthatósággal kapcsolatos intézkedések és környezetbarát megoldások hiánya, a lakhatás támogatása (magas ingatlanárak, szociális elhelyezés, lakások állapota), valamint a kulturális intézmények és programok összehangoltsága.

A **profilbővítés** a fenti 14 intézményből négynek kifejezett célja, míg a profilszűkítés egynek sem. Szervezeti átalakítást két intézmény tervez, de a legtöbben (7 intézmény) nem tudják, milyen működésbeli változásokra számíthatnak, mivel erről nem az intézmény dönt.

Intézményi szintű fejlesztési tervvel öt intézmény rendelkezik és nyolc nem. Egy intézmény nem válaszolt a kérdésre.

A beszámolókból a következő jellegzetes **célok** rajzolódnak ki az **elkövetkező 5–7 évre**:

- Munkatársak megtartása, üres státuszok betöltése, képzések
- Munkatársak mentális és érzelmi terhelésének csökkentése
- Munkaszervezés fejlesztése
- Partnerkapcsolatok ápolása, tapasztalatcsere
- Célcsoport jobb bevonása
- Kapacitásbővítés (pl. terület növelése, költözés, sportkapacitás fejlesztése, rendezvényszervezési kapacitás fejlesztése, gépkocsibeszerzés)
- Digitalizáció
- Árnyékolás, klimatizálás, megújuló energiaforrások alkalmazása
- Berendezések modernizálása, telephelyfejlesztés, szolgáltatási színvonal fejlesztése
- Piaci szerepvállalás erősítése, profilbővítés

Lezárt, sikeres projektek az alábbi kategóriákban jelentek meg a válaszokban:

- Képzések, humán kapacitás fejlesztése
- Energetikai megújítás, nyílászárócsere
- Eszközbeszerzés, eszközpark-fejlesztés
- Online jelenlét fejlesztése

8.2.2.3 Digitális megoldások

Az intézményekben legkevésbé a **digitális eszközök** laptopok mennyiségével és az asztali számítógépek minőségével vannak megelégedve, a wifihálózat mennyisége, valamint a nyomtatók, fénymásolók, valamint a wifihálózat minősége azonban kielégítőnek bizonyul.

	Mennyiség	Minőség
Wifihálózat	4,43	4,00
Asztali számítógépek	4,38	3,85
Nyomtató, fénymásoló	4,21	4,00
Laptop	3,93	3,86

184. ábra: Intézményi kérdőív – digitális eszközökkel való elégedettség

A 14 intézmény közül mindegyik használ valamilyen **hálózati eszközt**, ezek közül válaszként leggyakrabban a nyomtató és a projektor fordult elő. A többi eszköz – szkenner, szervergép, hálózati meghajtó, plotter – használata nem nevezhető általánosnak.

Nyomtató	14
Projektor	9
Szkenner	1
Szervergép	1
Hálózati meghajtó	1
Plotter	1

185. ábra: Intézményi kérdőív – hálózati eszközök elterjedtsége

Az **okostelefonos funkciók használata** során a 14 intézményből hét válaszolta azt, hogy nem használja azokat telefonáláson túlmutató tevékenységekre. A többi intézmény főleg kapcsolattartást és online konferenciákat támogató platformok (e-mail, Facebook, MS Teams), valamint szervezeti munkavégzést segítő webhelyek (Sharepoint) esetében veszi igénybe az okostelefonos funkciókat. A fent említett általánosabb funkciókon kívül még a QR-kód olvasást jelölték meg válaszként.

Az **infokommunikációs fejlesztések** közül a wifi- és telefonhálózat kiépítése és modernizálása, infokommunikációs eszközök beszerzése és cseréje, valamint online felületek (weboldal) fejlesztése, illetve online kommunikációs felületek gyakoribb használata jelenik meg a legtöbbször. A VKSZ fejlesztési tervei között egy közszolgáltató applikáció fejlesztése is felmerült.

A **digitális megoldások mindennapos alkalmazása során jelentkező akadályok** kevéssé jellemzők, egyedül az eszközhiány esetében jelent meg nagyobb arányban az „Inkább akadályozza" vagy a „Nagyon akadályozza" válasz.

	Egyáltalán nem akadályozza (%)	Inkább nem akadályozza (%)	Inkább akadályozza (%)	Nagyon akadályozza (%)	Nem tudom megítélni (%)
Eszközhiány	35,7	21,4	35,7	7,1	0,0
Alkalmazottak, munkatársak technikai felkészültsége	35,7	35,7	28,6	0,0	0,0
Kiberbiztonsági kérdések	35,7	57,1	7,1	0,0	0,0
Szoftveres problémák	50,0	21,4	28,6	0,0	0,0
Felhasználók (ügyfelek) technikai felkészültsége	64,3	21,4	14,3	0,0	0,0
Alkalmazottak, munkatársak ellenállása	71,4	14,3	14,3	0,0	0,0
Felhasználók (ügyfelek) ellenállása	71,4	14,3	14,3	0,0	0,0

186. ábra: Intézményi kérdőív – a digitális megoldások mindennapos alkalmazása során jelentkező akadályok

Digitális adatvagyont a válaszadók közül csak a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény nem birtokol a válaszadások alapján. A legtöbb intézmény (11db) mind adminisztratív és pénzügyi, mind alaptevékenységhez kapcsolódó további adatokkal rendelkezik. Az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok tárolásának módját a következő táblázat mutatja:

Szerveren	(Adat)felhőben	Fizikai adathordozókon (CD, merevlemez)	Harmadik fél rendszerében
64,3%	57,1%	42,9%	7,1%

187. ábra: Intézményi kérdőív – alaptevékenységhez kapcsolódó adatok tárolásának módja

Az intézmények több, mint fele (57,1%) rendelkezik **nyílt adatbázissal**, ami a szélesebb nyilvánosság számára tesz lehetővé adatokat, információkat az intézmény tevékenységéről.

Az **intézményen belüli kommunikáció** leggyakoribb eszközei az e-mail és a telefon, míg a chat és a digitális zárt, belső posta vagy az online üzenőfal használata már kevésbé általános a munkavégzés során. A külső szereplőkkel történő kommunikáció során a hagyományos postai levél mellett még a telefon, és e-mail játszik játszik jelentős szerepet.

Minden intézmény rendelkezik **honlappal**, melyet az alábbi funkciókra hasznosítanak:

	Százalékos megoszlás
Egyoldalú, dinamikus információközlés történik (pl. napi aktualitások, hírek)	78,6%
Egyoldalú, statikus információközlés történik (pl. intézmény leírása)	42,9%
Kétoldalú információcsere történik (pl. rendelés leadása a felületen, hibajelentés, a szolgáltatásban jelentkező problémák jelzése)	21,4%
Egyoldalú megosztás (pl. formanyomtatványok tölthetők le)	21,4%
Többoldalú információcsere történik (pl. vélemények, igények megosztása, viták kezdeménye)	14,3%

188. ábra: Intézményi kérdőív – honlapok funkciói

Az összes intézmény használ valamilyen **kommunikációs felületet az ügyfelekkel**, a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban. A legtöbb intézmény a saját honlapját jelölte meg ekként, de többen válaszolták nyitott kérdésben az e-mailezést és a közösségi média igénybevételét is a kommunikáció során. Mobilalkalmazás használata a kapcsolattartásban csupán három intézményre jellemző, de többen is kifejezték igényüket, hogy ha létezne városi alkalmazás, akkor abban közölnék a működésükkel kapcsolatos főbb információkat.

Az intézmények 57,1%-ban történt **igényfelmérés** és elégedettségvizsgálat a szolgáltatásokról a szolgáltatás használók körében. Került sor ilyenre diákétkeztetés, intézményi önértékelés, szülői kérdőívezés, próbavásárlások, valamint pedagógiai programok minőségének felmérése során.

Az intézmények 35,7%-a használ **működést, fenntartást, karbantartást segítő okos megoldásokat**, szenzorokat és eszközöket, melyek elősegítik a létesítmény működtetését, illetve fenntartási költségeinek csökkentését. Konkrét említésként a riasztóberendezés, a belépésszámláló és a napkollektor jelent meg.

Az **épületekről** főleg papíralapú tervek és ezek digitalizált formája nyújt információt, viszont az intézmények mintegy 21%-a egyáltalán nem rendelkezik semmilyen formájú adatállományról épületeiről. **Rendszergazdát** vagy más, az informatikai karbantartását és felügyeletét biztosító személyt az intézmények 71,4%-a foglalkoztat. Ez legtöbbször 1-2 főt jelent, kisebb arányban külsős szerződéses partnert vagy külsős szolgáltatót. A feladatvégzés gyakorisága vagy igény szerint, vagy egy-két hetente történik. A városi óvodák együttesen alkalmaznak egy személyt a feladat ellátására.

Az intézmények 50%-a szervezett már **infokommunikációs kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot, képzést, tréninget** saját alkalmazottjai számára. Ez Excel-ismeretek bővítését, felhasználói szintű számítógép-kezelést, belső informatikai képzést vagy új szoftver bevezetését jelentette. A résztvevők száma a válaszok alapján 3-tól 64-ig terjedt. A képzések elsősorban intézményi finanszírozásban valósultak meg. Az intézmények 57%-ában a munkatársak részéről is jelentkezett igény hasonló tréningekre.

8.2.2.4 Bejárás

Az intézmények alkalmazotti létszáma 6-tól 354 főig terjed. Az ingázók aránya öt intézményben 10 és 25% között, további öt intézményben 25 és 40% között mozog, ők elsősorban Veszprém 15–25 km-es vonzáskörzetéből (Ajka, Balaton-parti települések, Herend, Nemesvámos, Várpalota, Zirc stb.) járnak be. Az ingázáshoz leginkább személyautót vagy helyközi autóbuszt vesznek igénybe, dolgozói buszjárat nincs és igény is csak a Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda részéről merült fel erre – azonban finanszírozási okokból ezen igény itt sem realizálódik. A válaszok alapján jelentős probléma, hogy a bejáró dolgozók részére nincs mindenhol biztosítva a parkolási lehetőség az intézmény mellett - ez viszont fontos lehet a munkaerő megtartásának szempontjából.

8.2.2.5 Az intézményi felméréshez alkalmazott kérdőív

Veszprém FVS - intézményi kérdőív

Általános fejlesztési szükségleteket felmérő kérdéscsoport

1) Intézmény neve:

_____

2) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a város legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

_____

_____

_____

_____

3) Mi intézményének jövőképe az elkövetkező 5-7 évre?

_____

_____

_____

_____

4) Milyen változtatásokat terveznek a működésben az elkövetkező években? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Profilbővítés

[ ] Profilszűkítés

[ ] Szervezeti átalakítás

[ ] Finanszírozás átalakítása

[ ] Nem tudja, erről nem az intézmény dönt

[ ] Egyéb, éspedig: _____

5) Rendelkeznek intézményi szintű fejlesztési tervvel? (Amennyiben igen, kérjük, jelölje a létrehozás dátumát!)

( ) Igen, ettől az évtől kezdve:: _____

( ) Nem

6) Milyen konkrét fejlesztésekben gondolkodnak a céljaik megvalósítása, valamint a megfelelő működés biztosítása érdekében?

- Kérjük, fejtse ki röviden a fejlesztési elképzeléseiket (projekteket) egyenként a tartalom, indoklás és (amennyiben ismert) a becsült finanszírozási igény megjelölésével.
- A fejlesztési elképzelések megfontolásánál a finanszírozási korlátokat NE vegyék figyelembe, mivel a stratégiai tervezés feladata a jövőbeni források feltárása/feltérképezése is.
- A fejlesztési elképzelések során az infrastrukturális fejlesztéseken túl gondoljon az eszközfejlesztési igényekre (nem digitális eszközök tekintetében, a digitális eszközökre a későbbi kérdésekben részletesen kitérünk), a szervezetfejlesztésre, a humánerőforrás-fejlesztésekre és a kapcsolati háló fejlesztésére egyaránt.

	Projekt rövid megnevezése	Projekt tartalmának bemutatása, indokoltsága	Finanszírozási igény
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

7) Amennyiben további projektötletekkel rendelkezik, kérjük, az alábbi szövegdobozban fejtse ki azokat!

_____

_____

_____

_____

8) Az eddigiekben milyen fejlesztéseket valósított meg az intézménye? Ezek milyen forrásból kerültek finanszírozásra?

	Projekt rövid leírása	Forrás megnevezése (pl. TOP, ágazati OP, egyéb hazai, Interreg, közvetlen brüsszeli támogatás, saját forrás)	Megvalósítás időszaka
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

9) Voltak együttműködő partnerei a fejlesztések megvalósítása során?

( ) Igen, éspedig: _____

( ) Nem

Digitális felkészültség

10) Hogyan jellemezhető az intézmény informatikai és kommunikációs eszközállománya? Kérjük értékelje, mennyire elégedett az alábbiakban felsorolt elérhető eszközök mennyiségével és minőségével!

	Mennyiséggel való elégedettség (1-5)	Minőséggel való elégedettség (1-5)
Asztali számítógép		
Laptop		
Nyomtató, fénymásoló		
Wifihálózat		

11) Használnak hálózati eszközöket (pl. nyomtató, plotter, projektor)?

( ) Igen, a következőket: _____*

( ) Nem

12) Használnak munkájukhoz kifejezetten okostelefonos funkciókat? (Okostelefonos funkciók alatt a telefonáláson túlmutató tevékenységeket értjük, melyek használata szervezeti szintű elvárásként jelenik meg egyes munkakörökben.)

( ) Igen, éspedig: _____

( ) Nem

13) Milyen infokommunikációs fejlesztései vagy azt is célzó projektjei vannak/voltak az intézménynek az elmúlt 10 évben?

	Fejlesztés, projekt rövid leírása	Forrás megnevezése (pl. TOP, ágazati OP, hazai, Interreg program, közvetlen brüsszeli támogatás, saját forrás)	Projekt elért eredményei
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

14) Akadályozza az alábbiak közült valamelyik tényező a digitális megoldások széleskörű használatát?

	Egyáltalán nem akadályozza	Inkább nem akadályozza	Inkább akadályozza	Nagyon akadályozza	Nem tudom megítélni
Eszközhiány	( )	( )	( )	( )	( )
Szoftveres problémák	( )	( )	( )	( )	( )
Alkalmazottak, munkatársak ellenállása	( )	( )	( )	( )	( )
Alkalmazottak, munkatársak technikai felkészültsége	( )	( )	( )	( )	( )

	Egyáltalán nem akadályozza	Inkább nem akadályozza	Inkább akadályozza	Nagyon akadályozza	Nem tudom megítélni
Felhasználók (ügyfelek) ellenállása	( )	( )	( )	( )	( )
Felhasználók (ügyfelek) technikai felkészültsége	( )	( )	( )	( )	( )
Kiberbiztonsági kérdések	( )	( )	( )	( )	( )

15) Milyen digitális adatvagyonnal rendelkezik az intézmény? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Adminisztratív és pénzügyi adatok

[ ] Alaptevékenységhez kapcsolódó további adatok

16) Rendelkeznek nyílt adatbázissal (ami a szélesebb nyilvánosság számára tesz elérhetővé adatokat, információkat az intézmény tevékenységéről)?

( ) Igen

( ) Nem

17) Hol kerülnek tárolásra az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Szerveren

[ ] (Adat)felhőben

[ ] Fizikai adathordozókon (CD, merevlemez stb.)

[ ] Harmadik fél rendszerében

18) Mennyire jellemző a következő eszközök, felületek használata az intézményen belüli kommunikációban?

	Egyáltalán nem jellemző	Inkább nem jellemző	Inkább jellemző	Nagyon jellemző	Nem tudom megítélni
Digitális zárt, belső posta, online üzenőfal	( )	( )	( )	( )	( )
E-mail	( )	( )	( )	( )	( )
Telefon	( )	( )	( )	( )	( )
Chat	( )	( )	( )	( )	( )

19) Mennyire jellemző a következő eszközök, felületek használata a külső szereplők (fenntartó, intézmények, ügyfelek stb.) felé történő kommunikációban?

	Egyáltalán nem jellemző	Inkább nem jellemző	Inkább jellemző	Nagyon jellemző	Nem tudom megítélni
Ügyfélszolgálat	( )	( )	( )	( )	( )
Hirdetőtábla	( )	( )	( )	( )	( )
Normál postai levél	( )	( )	( )	( )	( )
E-mail	( )	( )	( )	( )	( )
Telefon	( )	( )	( )	( )	( )
Mobilalkalmazás	( )	( )	( )	( )	( )

20) Rendelkeznek intézményi honlappal? (Kérjük, amennyiben "igen" a válasz, tüntesse fel a létrehozás évszámát)

( ) Igen, ettől az évtől kezdve:: _____

( ) Nem

21) Ha nem rendelkezik honlappal, annak mi az oka? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Hiányzó idő

[ ] Hiányzó szakértelem

[ ] Finanszírozási korlátok

[ ] A szolgáltatás célcsoportja ismeretük szerint nem igényli

[ ] Egyéb, éspedig:: _____

22) Hogyan jellemezné a honlap tartalmát és működtetésének célját? (Több választ is megjelölhet.)
[ ] Egyoldalú, statikus információközlés történik (pl. intézmény leírása)

[ ] Egyoldalú, dinamikus információközlés történik (pl. napi aktualitások, hírek)

[ ] Egyoldalú megosztás (pl. formanyomtatványok tölthetők le)

[ ] Kétoldalú információcsere történik (pl. rendelés leadása a felületen, hibajelentés, a szolgáltatásban jelentkező problémák jelzése)

[ ] Többoldalú információcsere történik (pl. véleméniek, igények megosztása, viták kezdeményezése)

[ ] Egyéb, éspedig:: _____

23) Az ügyfelekkel, a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban milyen internetes kommunikációs felületeket használnak? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Honlap

[ ] Mobilalkalmazás

[ ] Nem használnak ilyet

[ ] Egyéb, éspedig:: _____

24) Amennyiben nem használnak internetes kommunikációs felületet az ügyfelekkel való kapcsolattartásra, annak mi az oka? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Hiányzó idő

[ ] Hiányzó szakértelem

[ ] Finanszírozási korlátok

[ ] A szolgáltatás célcsoportja ismeretük szerint nem igényli

[ ] Egyéb, éspedig:: _____

25) Történt bármilyen igényfelmérés vagy elégedettségvizsgálat az Önök által nyújtott szolgáltatásokról a szolgáltatást használók körében az elmúlt öt évben?

( ) Igen, ezzel kapcsolatban:: _____

( ) Nem

26) Ha volna (van) rá lehetőségük, szolgáltatásukat milyen tartalommal és funkciókkal jelenítenék meg egy városi mobilalkalmazásban? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Alapinformációk közlése

[ ] Interaktív felület (pl. rendelés leadása)

[ ] Figyelmeztetés (pl. közszolgáltatásokat érintő határidőkre)

[ ] Időpontfoglalási lehetőségek

[ ] Direkt kommunikációs felület a helyi lakosokkal

[ ] Lakossági bejelentések befogadása és kezelése

[ ] Egyéb, éspedig:: _____

27) Használnak bármilyen, a működést, fenntartást, karbantartást segítő okos megoldást, szenzorokat, eszközöket az intézményben, valamint annak telephelyein, amelyek elősegítik a létesítmény működtetését, illetve fenntartási költségeinek csökkentését (pl. biztonsággal, energetikai szempontokkal, közműfogyasztással kapcsolatos okos megoldások)?

( ) Igen

( ) Nem

28) Ha használnak, kérjük, sorolja fel azokat és röviden írja le azok célját, működését!

	Megoldás	Célja és működése
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

29) Milyen adatállomány áll rendelkezésre az épületeikről? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Papíralapú tervek

[ ] Papíralapú tervek digitalizálva

[ ] CAD vagy ahhoz hasonló formátum

[ ] BIM modell

[ ] Semmilyen

30) Foglalkoztat az intézmény rendszergazdát vagy más, az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személyt? (Amennyiben igen, kérjük, jelölje meg hány főt foglalkoztat.)

( ) Igen, ennyi főt foglalkoztat:: _____

( ) Nem

31) Milyen gyakorisággal végzi feladatát?

( ) Napi

( ) Heti

( ) Havi

( ) Igény szerint

( ) Egyéb, éspedig:: _____

32) Szervezett az Önök intézménye infokommunikációs kompetenciák erősítését célző tanfolyamot, képzést, tréninget saját alkalmazottjaik számára?

( ) Igen

( ) Nem

33) Amennyiben szervezett az Önök intézménye infokommunikációs kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot, kérjük, nevezze meg azokat, a résztvevők számát és a részvétel finanszírozóját!

	Képzés megnevezése	Résztvevők száma	Részvétel finanszírozója
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

34) Jeleztek a munkatársaik, alkalmazottjaik igényt ilyen témájú ismeretszerzésre?

( ) Igen

( ) Nem

Közlekedés, ingázás

35) Hány munkatársuk van? (Kérjük, adja meg az alkalmazottak számát - beleértve a főállású, mellékállású és megbízott kollégákat is.)

_____

36) Mekkora az aránya azoknak a nem veszprémi lakosoknak, akik napi szinten ingáznak a munkába járás során?

( ) Nem tud ilyen kollégáról

( ) Kevesebb, mint az alkalmazottak 10%-a

( ) Az alkalmazottak körülbelül 10-25%-a

( ) Az alkalmazottak 25-40%-a

( ) Az alkalmazottak több, mint 40%-a

37) Jellemzően mely településekről érkeznek az ingázó kollégák?

_____

_____

_____

_____

38) Milyen közlekedési eszközöket használnak a kollégák a napi ingázás során? (Több választ is megjelölhet.)

[ ] Személyautó

[ ] Helyközi autóbusz

[ ] Vonat

[ ] Kerékpár

[ ] Egyéb módon, éspedig:: _____

39) Rendelkezik intézményük dolgozói buszjárattal?

( ) Igen

( ) Nem, de lenne igény a használatára (finanszírozási korlátok miatt nem engedheti meg magának az intézmény)

( ) Nem, nincs is rá igény a dolgozók részéről

40) Amennyiben bővebben kifejtené a véleményét a közlekedés és ingázás témakörében, arra az alábbi szövegmezőben van lehetősége.

_____

_____

_____

8.3 Finanszírozási terv beavatkozásonként

Megvalósítók és együttműködő partnerek rövidítéseinek jegyzéke:

- *Állam*: egyelőre közelebbről meg nem határozott kormányzati intézmény(ek)
- *Érsekség*: Veszprémi Érsekség
- *Kormányhivatal*: Veszprém Megyei Kormányhivatal
- *Megye*: Veszprém Vármegyei Önkormányzat
- *MTÜ*: Magyar Turisztikai Ügynökség
- *PE*: Pannon Egyetem
- *VÉF*: Veszprémi Érseki Főiskola
- *VESZOL*: „VESZOL" Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft.
- *VKSZ*: „VKSZ" Veszprémi Közszolgáltató Kft.
- *VKTT* Egyesített Szociális Intézmény: Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye
- *VMJV*: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata
- *VTK*: Veszprémi Tankerületi Központ

Beavatkozás	Azonosító	Helyszín (városi/térségi)	Forrásigény (MFt)	Megvalósító	Együttműködés	Releváns indikátorok (ld. 4.2. fejezet)
82-es és 8-as út összekötése Kádárta és Gyulafirátót elkerülésével	MV7	V	n.a.	Állam	-	31, 104
8-as út déli elkerülő szakaszának folytatása különszintű csomóponttal és állatkerti bekötőúttal	MV6	V	n.a.	Állam	-	31, 104
Általános iskolák rekonstrukciója	MH1	V	n.a.	VTK	VMJV	41, 43, 51, 53
Aradi vértanúk utcai garázstelep parkolókapacitásainak bővítése	EP8	V	n.a.	VMJV	-	-
Aranyosvölgyi völgyhíd, belső útgyűrű bezárása	MV5	V	n.a.	Állam	VMJV	31
Bérlakás kialakítása a volt kádártai orvosi rendelőből	EP14	V	n.a.	VMJV	VESZOL	21
Bérlakások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte	VH1	V	n.a.	VMJV	VESZOL	21
Biodiverz városi erdők telepítése és véderdők fejlesztése	EH5	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Biodiverzitás-fenntartó programok	VH2	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Bútorgyár master plan és startup-irodaház	VP6	V	n.a.	VMJV	-	34, 41, 52

Családsegítő szolgálat épületének energetikai megújítása	VP1	V	220	VMJV	Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	41, 42, 51, 53
Cserepes utcai lőtér lakhatási célú fejlesztése	EP12	V	n.a.	VMJV	VESZOL	21
Digital Transformation Roadmap megvalósítása	VE30	V	n.a.	VMJV		41, 44
Egységes közterület-fejlesztési koncepció és mesterterv a Mindszenty József utca környezetére	TP1	V	n.a.	VMJV	VKSZ	34
Egységes térségi marketing	TE2	T	n.a.	VMJV	Megye, térségi önkormányzatok, MTÜ	81, 82
Egységes városplatform, digitális ügyintézés	VE2	V	40	VMJV	-	41, 44
EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével	VE3	V	n.a.	VMJV	számos városi intézmény	41, 71, 72, 91, 92
Építészeti és urbanisztikai felmérés, tervpályázat a városképtől elütő főbb épületek jövőképének meghatározására	TE3	V	n.a.	VMJV	-	72
Északi iparterületet tehermentesítő csapadékvíz-főgyűjtő csatorna építése	TV1	V	n.a.	VMJV	-	-
Extrémsportpark fejlesztése a Fenyves utcában	EP9	V	n.a.	VMJV	-	46
Fenntartható építkezések támogatása	TE4	V	n.a.	VMJV	-	72
Fenntartható közlekedési módok nagymintás felmérésre épülő támogatása	VE32	V	n.a.	VMJV	V-Busz, MÁV Csoport	32, 33
Gyulafirátóti Kastélykert Óvoda régi épületéből közösségi ház	EP13	V	n.a.	VMJV	-	91, 112
Hátrányos helyzetű munkaerőpiaci szereplők készségfejlesztése	ME1	V	n.a.	Megye	VMJV	63
Házgyári út komplex fejlesztése Jutasi út és Kistó utca között	EV19	V	n.a.	állam	-	31
Hiányzó városrészi közösségi funkciók pótlása	EP36	V	n.a.	VMJV	-	93, 94, 112
Highlights of Veszprém	TE5	V	n.a.	VMJV	-	81, 82
Idősellátó intézmények energetikai megújítása	VH4	V	450	VMJV	VKTT Egyesített Szociális Intézmény	41, 42, 51, 53
Idősellátó kapacitások fejlesztése – 1. sz. Idősek Otthona konyhabővítés és falállagmegóvás; 3. sz. Idősek Klubja és 2. sz. Gondozási Központ felújítás, konyha- és kertmegújítás	VH5	V	480	VMJV	VKTT Egyesített Szociális Intézmény	41, 42, 51, 53

Ifjúsági Központ	VP35	V	n.a.	VMJV	ifjúsági szervezetek	41, 91, 112
Ifjúsági munka támogatása képzésekkel, szervezetfejlesztéssel	VE34	V	n.a.	VMJV	ifjúsági szervezetek	41
Inkluzív sportolási lehetőségek biztosítása	TH2	V	n.a.	VMJV	sportegyesületek, civil szervezetek	41
Integrált digitális kompetenciafejlesztési program	VE37	V	n.a.	VMJV	civil szervezetek, vállalkozások	45, 92
Interkulturális érzékenyítő programok közszolgáltató intézményekben	TE6	V	n.a.	VMJV	városi intézmények	41
Intermodális csomópont kialakítása a vasútállomásnál	EP15	V	n.a.	VMJV	V-Busz, MÁV Csoport	32, 33, 34
Fenntartható iskolai mobilitás	EP20	V	n.a.	VMJV	városi oktatási intézmények	34
Jutaspusztai járdák és kerékpárutak, szabályozásiterv-módosítás	VK1	V	250	VMJV	VKSZ	31, 33, 34
Kerékpárhasználat népszerűsítése kisléptékű beavatkozásokkal, a közlekedési kultúra javításával	VH6	V	35	VMJV	VKSZ, Magyar Közút	33
Kolostorok és kertek tengely meghosszabbítása	EV2	V	n.a.	VEB	VMJV, VKSZ	34, 52
Komakút tér 2. energetikai, gépészeti korszerűsítése	VP5	V	750	VMJV	VESZOL	21, 72
Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás az ITVT és VAT szerint	VH7	V	8000	VMJV	Bakonykarszt	-
Kőhíd utcai honvédségi telephely funkcióváltásának koncepcionálása	TP7	V	n.a.	VMJV	-	-
Körforgásos ipari klaszter működésének katalizálása	TE8	V	n.a.	VMJV	gazdasági szereplők	-
Közétkeztetési reform: fenntartható élelmiszer-gazdálkodás és rövid ellátási lánc	VE24	V	n.a.	VMJV	VTK, Szakképzési Centrum, VKTT, óvodák	41, 42
Közösségi alkotóműhely	TE9	V	n.a.	VMJV	-	41
Közösségi raktár	MP2	V	1397	VKSZ	-	91, 111
Közszolgáltatók fenntarthatósági auditja	TE10	V	n.a.	VMJV	városi intézmények	51, 53
Közszolgáltatók okos auditja	TE11	V	n.a.	VMJV	városi intézmények	44
Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek	ME3	V	n.a.	PE	VMJV, civil szervezetek	12, 13, 63, 92
Lakóutak fejlesztési programja	EH3	V	n.a.	VMJV	VKSZ	31, 34

Mártirok útja 11. irodaház megújítása	EP16	V	n.a.	VMJV	VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft.	51, 53
Mártírok útja parkolóház	VP28	V	n.a.	VMJV	VKSZ	-
Mikroerdők kialakítása pilotprojektként	VH8	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Munkásszálló kialakítása a Házgyári út 1-ben	VP7	V	900	VMJV	VESZOL	-
Művészszállás - Felhősi-ház, Csutorás utca 1.	EP6	V	n.a.	VMJV	-	71
Nagy léptékű ESCO pilotprojekt a Haszkovó úti lakótelepen	VE25	V	n.a.	VMJV	energiaszolgáltató, társasházak	-
Nyelvi készségek fejlesztése közszolgáltató intézményekben, nyelvi helpdesk	EE7	V	n.a.	VEB	VMJV, érintett közszolgáltatók	-
Nyitott Egyetem - az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése	ME6	V	n.a.	PE	VMJV	92
OTP irodaház parkolólemeze alatti üzlethelységek raktárcélú felújítása	EP11	V	n.a.	VMJV	érintett vállalkozások	-
Óvodák energetikai megújítása	VH9	V	865	VMJV	óvodák	41, 43, 51, 53
Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása	VH10	V	8485	VMJV	óvodák	41, 43, 51, 53
Örökségvédelmi alap	VE33	V	n.a.	VMJV	érintett ingatlantulajdonosok	71, 72
Pápai út 37. rekonstrukciójának folytatása	VP8	V	800	VMJV	VESZOL, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	21, 41, 42
Park- és erdőfejlesztések a Jutasi úti lakótelep térségében	EH1	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése	MH2	T	160	VTK	VMJV, érintett egyéb települések	11, 41, 43
Piac- és vásárcsarnok felújítása	VP27	V	n.a.	VMJV	VKSZ	51
Természetalapú kék-zöld megoldások (záportározók, esőkertek esővízgyűjtés, vízvisszatartási megoldások)	EH2	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Rendelőintézet homlokzati megújítása	EP15	V	n.a.	Állam	-	-

Rendelők felújítása, akadálymentesítése (indikatívan: Március 15. utca 4/B., Cholnoky Jenő utca 19., Cserhát ltp. 1., Vilonyai utca 4.)	VH11	V	382	VMJV	Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény	41, 42, 51
Részvételi városfejlesztés erősítése	VE9	V	n.a.	VMJV	civil, szomszédsági szervezetek	111
Séd vízminőség-védelme	VP10	V	550	VMJV	Bakonykarszt	-
Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamenedzsment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul	VE12	V	2096	VMJV	VKSZ, érintett városi intézmények	44
Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kifejlesztése	VH13	V	994	VMJV	VKSZ	33
Szegélykorrekciók, autóbusz-megállók akadálymentesítése	VH14	V	n.a.	VMJV	V-Busz, VKSZ, Volánbusz	32, 33, 34, 41
Szociális ellátó és lakhatási funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén	VP13	V	1000	VMJV	VKTT	21, 41, 42, 51
Táborállás parkolóház	VP14	V	2400	VMJV	VKSZ	34
Többgenerációs közösségi terek fejlesztése	VH15	V	n.a.	VMJV	ifjúsági szervezetek	41, 91
Többnyelvű iskolarendszer kínálati szélesítése	ME9	V	n.a.	Közös	Veszprémi Tankerületi Központ, VMJV	41, 43
Történeti beépítések megőrzésének támogatása	TE12	V	n.a.	VMJV	érintett ingatlantulajdonosok	71, 72
Új munkacsarnok építése a Veszprém Arénához	EP10	V	n.a.	VVI Veszprém Városfejlesztési és Innovációs Kft.	VMJV, One Veszprém	46
Új turisztikai profil - „Act like a Veszprémer” - Transzformációs turisztikai kínálat- Digitális alapú turisztikai kommunikációs eszközök	VE15	V	n.a.	VMJV	környező települések, Érsekség, érintett civil szervezetek, MTÜ	81, 82
Uszoda átalakítása futsal-munkacsarnokká	VP29	V	n.a.	VMJV	MLSZ, 1. Futsal Club	46
Üzemeltetést támogató hivatali szoftver	VE16	V	80	VMJV	-	-
Vackor Bölcsőde újjáépítés	VP17	V	2106	VMJV	Veszprémi Bölcsődei és Eü. Alapellátási Integrált Intézmény	41, 43, 51, 53

Vámosi úti temető bővítése, fejlesztése	EP17	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Városi Klímaszerződés keretrendszerének kialakítása	VE38	V	n.a.	VMJV	-	92
Városrészi mikroközpontok és helyi szolgáltatási pontok	VH16	V	n.a.	VMJV	-	91
Városháza energetikai megújítása	VP18	V	n.a.	VMJV	-	51, 72, 91
Városom Veszprém - zöld szemléletformálás	VE19	V	25	VMJV	-	-
Várostörténeti monográfia	VE20	V	n.a.	VMJV	MNL Veszprém Megyei Levéltára	-
V-Bike kiterjesztése külső városrészekre és a veszprémi várostérségre	EH4	T	n.a.	VMJV	V-Busz	33
V-Busz digitális utastájékoztatás kiterjesztése	VE23	V	n.a.	VMJV	V-Busz	-
V-Busz önfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés	VE21	V	1000	VMJV	V-Busz	53
Veszprém Aréna összekötő út és csapadékvíz-puffertároló	VK4	V	498	VMJV	-	31
Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése	MP9	V	n.a.	VÉF	Veszprémi Érsekség, VMJV	43
Veszprém–Lepsény vasútvonal újraindításának vizsgálata	MV4	T	n.a.	Állam	VMJV, térségi önkormányzatok, MÁV Csoport	33, 102, 103
Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése	MP10	V	n.a.	Érsekség	-	23, 41, 43, 91
Veszprémvölgyi utca teljes rekonstrukciója	EV18	V	n.a.	VMJV	VKSZ	34
Vörösmarty tér térhasználati és fizikai megújítása	EP7	V	n.a.	VMJV	VKSZ	34, 52

189. ábra: Finanszírozási terv

Ábrajegyzék

1. ábra: A Veszprémi járás területe. Forrás: Lechner Tudásközpont, terport.hu 15

2. ábra: Ingázás Veszprémbe és összesen a veszprémi várostérség településeiről, 2022. Forrás: KSH Népszámlálás 2022 adatkérés 17

3. ábra: Veszprémből más településekre és külföldre ingázók száma, 2022. Forrás: KSH Népszámlálás 2022 adatkérés 17

4. ábra: Vándorlási egyenleg és népességszám-változás (2019–2023) a veszprémi funkcionális várostérség településein. Forrás: KSH Statinfo 19

5. ábra: A KSH adatszolgáltatása során felhasznált veszprémi városrész-lehatárolás. Forrás: saját szerkesztés 22

6. ábra: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának hatályos (de a KSH által szolgáltatott adatok készítéséhez használttól eltérő) városrész-lehatárolása. Forrás: VMJV 22

7. ábra: Veszprém népessége városrészi bontásban, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás 23

8. ábra: Veszprém egyes városrészeinek és egészének öregedési indexe (száz 14 alattira jutó 65 éves és idősebb lakos), 2011-ben és 2022-ben. Forrás: KSH adatszolgáltatás 24

9. ábra: Egyes korcsoportok létszáma és egymáshoz viszonyított aránya Veszprém városrészeiben és összesen, 2011 és 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás 25

10. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze lakosságának megoszlása különböző iskolai végzettségi szintek szerint, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás. 25

11. ábra: Végzettségtípusok az egyes városrészekben a 2022-es népszámlálás adatai alapján. Forrás: KSH adatkérés 26

12. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze családjainak megoszlása különböző családösszetételek között 2022 és 2011 népszámlálásai alapján. Forrás: KSH adatszolgáltatás. 27

13. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze háztartásain belül az egyszemélyes és a többcsaládos háztartások aránya, valamint a 100 háztartásra jutó személyek, illetve foglalkoztatottak átlagos száma, 2022 és 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. 28

14. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze 15-64 éves lakosságának megoszlása foglalkoztatottsági státusz szerint, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás 29

15. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze foglalkoztatási megoszlásban, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás. 29

16. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze foglalkozási megoszlásban, 2022. Forrás: KSH adatszolgáltatás 30

17. ábra: Az OFTK célrendszere (2014) 35

18. ábra: Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának célrendszere (2021). 36

19. ábra: Veszprém az országos területrendezési tervben (OTRT) és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési tervében (BKÜTRT) 41

20. ábra: A lakónépesség és állandó népesség számának alakulása Veszprémben, 2013–2023. Forrás: TeIR 46

21. ábra: Veszprém öregedési indexének alakulása, 2012-20123. Forrás: TeIR 46

22. ábra: 2013-2023 közötti élveszületések és halálozások számának összehasonlítása Veszprémben. Forrás: TeIR 47

23. ábra: Veszprém lakosságának korosztály szerinti megoszlása 2013-2023 között. Forrás: TeIR 47

24. ábra: Veszprém vándorlási egyenlegének alakulása, 2013-2023. Forrás: TeIR 48

25. ábra: Népességmozgás Veszprémben, 2023. Forrás: TeIR 48

26. ábra: A 15 évesnél idősebb lakosság iskolai végzettség szerinti megoszlása nemenként (%). Forrás: Népszámlálás 2022 50

27. ábra: A veszprémi foglalkoztatottak eloszlása a Veszprémben lakó és helyben foglalkoztatottak, a Veszprémről más településre ingázók, és a Veszprémbe ingázók között. Forrás: Népszámlálás 2022 51

28. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo 51

29. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában, 2013-2023. Forrás: TeIR) 52

30. ábra: Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző jövedelem SZJA nélkül (Ft, 2013-2022). Forrás: TeIR 52

31. ábra: Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képző jövedelem SZJA nélkül a Veszprémi járás egyes településein (Ft, 2022). Forrás: TeIR 53

32. ábra: 100 főre eső SZJA adófizetők száma a Veszprémi járás településein, 2022. Forrás: TeIR 54

33. ábra: Közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2024-ben. Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás a Veszprémi Járási Hivatal tájékoztatása alapján, 2025. ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

34. ábra: Egyes önkormányzati segély- és támogatásformák igénybevétele és összköltségük Veszprémben, 2020-2024. Forrás: Önkormányzati Közjóléti Iroda adatszolgáltatása, 2025 ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

35. ábra: Önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben 2025-ben. Forrás: az Önkormányzati Közjóléti Iroda adatszolgáltatása 61

36. ábra: Nem önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben 2025-ben. Forrás: Önkormányzati Közfóléti Iroda adatszolgáltatása 62

37. ábra: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának Egyesített Szociális Intézménye telephelyeinek férőhelyei, kihasználtsága, 2024. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás 62

38. ábra: Idősellátás szolgáltatásaiban részesülő lakosok Veszprémben, 2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás 63

39. ábra: A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által nyújtott szociális szolgáltatások, ellátások Veszprémben, 2025. Forrás: Máltai Szeretetszolgálat 64

40. ábra: Gyermekjóléti ellátások adatai (kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesített ellátott egyik évben sem volt). Forrás: önkormányzati Közjóléti Iroda adatszolgáltatása 65

41. ábra: A veszprémi alapellátás főbb számadatai, 2023. Forrás: KSH Statinfo 66

42. ábra: Kórházi ágyak száma és a betegforgalom alakulása a Csolnoky Ferenc Kórházban, 2021; 2024. Forrás: NEAK 68

43. ábra: Az óvodába beírt gyermekek és az óvodai férőhelyek számának alakulása 2013 és 2023 között Veszprémben. Forrás: KSH 69

44. ábra: A Veszprémben található körzeti óvodák és tagintézményeik létszámadatai, 2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás 70

45. ábra: Alapfokú oktatásban résztvevő tanulók és az általános iskolai osztálytermek száma Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo 71

46. ábra: A középfokú oktatásban részt vevő tanulók száma Veszprémben, 2018–2023. Forrás: KSH Statinfo 73

47. ábra: Duális képzések hallgatói, illetve fogadó partnerei a veszprémi szakképző iskolákban, 18–2024. Forrás: Veszprém Vármegyei Iparkamara adatszolgáltatása 74

48. ábra: Középiskolai tanulók száma és főbb jellemzőik iskolatípus szerinti bontásban 2018-2022 között. Forrás: KSH Statinfo..... 75

49. ábra: Más településről bejáró tanulók aránya a középfokú oktatási intézményekben 2018-2022 között. Forrás: KSH - Statinfo 75

50. ábra: A Pannon Egyetem képzéseinek helyszínei és a hallgatók megoszlása a 2024-2025-ös tanévben (2024. október 15., forrás: firstat.oh.gov.hu) 76

51. ábra: Hallgatók számának megoszlása a Pannon Egyetemen képzésenként, a 2024-2025-ös tanév elején (2024. október 15., forrás: firstat.oh.gov.hu)..... 76

52. ábra: A Pannon Egyetemen végzettséget szerzettek száma intézményenként, karonként és képzési szintenként (2024 október 15-i létszámadatok, forrás: Pannon Egyetem honlapja)..... 77

53. ábra: A Pannon Egyetemhez tartozó kollégiumok címe és kapacitása a 2024-2025-ös tanévben. Forrás: Oktatási Hivatal, firgraf.oh.gov.hu 77

54. ábra: Veszprémi kulturális és közművelődési intézmények látogatottsága 2024-ben és 2019-ben. Forrás: intézményi adatszolgáltatás, 2025..... 80

55. ábra: Egy főre jutó SZJA adóalapot képző SZJA nélküli jövedelem Veszprémben, 2018 és 2022. Forrás: KSH 85

56. ábra: Egy főre jutó iparűzési adó Veszprémben 2014 és 2023 között. Forrás: KSH Statinfo..... 85

57. ábra: Egy főre jutó idegenforgalmi adó Veszprémben 2014 és 2023 között. Forrás: KSH..... 85

58. ábra: Vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági ágazatokként, a nonprofit vállalkozások nélkül és azokkal együtt Veszprémben, 2015, 2020. Forrás: KSH Statinfo..... 86

59. ábra: Veszprém 10 legnagyobb vállalkozása nettó árbevétel alapján, 2023. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2023 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa 88

60. ábra: Az autóalkatrész gyársát iparágba besorolt városi cégekről származó HIPA bevétel alakulása évenként. Forrás: Önkormányzati Adóügyi Iroda adatszolgáltatása, 2025 88

61. ábra: Szálláshelyek férőhelyeinek, vendégforgalmának összevetése a fővárosi, Veszprém megyei és országos adatokkal, valamint a Veszprémhez hasonló paraméterekkel rendelkező településekkel, 2024. Forrás: KSH 89

62. ábra: 250 főnél több embert foglalkoztató vállalkozások Veszprémben, 2022. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2022 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa 91

63. ábra: Azonnali rozsdaövezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2025 92

64. ábra: Közép- és hosszú távú rozsdaövezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: Önkormányzati Városüzemeltetési nyilvántartás, 2025 93

65. ábra Vendégéjszakák számának alakulása 2021-2024 között (a 2023-as EKF év kiemelésével). Forrás: KSH Statinfo..... 94

66. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2013 és 2023 között. Forrás: TeIR..... 96

67. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2013 és 2023 között okok szerinti bontásban. Forrás: TeIR 96

68. ábra: Veszprémi ingatlanárviszonyok lakóingatlan-típusonként, 2024. Forrás: ingatlannet.hu 97

69. ábra: Ingatlanok jellemző ára Veszprémben, 2015 és 2024. Forrás: ingatlannet.hu városrészi adatai 97

70. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának költségvetési bevételei és kiadásai, milliárd Ft, 2019-2023. Forrás: MÁK 98

71. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2021, 2022, 2023 és 2024. évi költségvetési bevételei (ezer Ft). Forrás: költségvetési beszámolók 99

72. ábra: Veszprém MJV Önkormányzat közhatalmi bevételei, 2024. Forrás 14/2025. (V.29.) önk. rendelet a 2024. évi zárszámadásról 100

73. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2022, 2023 és 2024. évi költségvetési kiadásai (ezer Ft). Forrás: költségvetési beszámolók 100

74. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. december 31-én és 2024. december 31-én tulajdonában lévő részvények, üzletrészek névértéke és az érintett társaságokban lévő tulajdoni hányadok. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás 101

75. ábra: 2014-2020-as tervezési ciklusban az EU által támogatott projektek száma Veszprémben és a támogatások összege. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás 102

76. ábra: Foglalkoztatottak száma az önkormányzatnál és intézményeinél, 2025. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2025 105

77. ábra: Önkormányzati ingatlanvagyon, 2019-es állapot. Forrás: Veszprém MJV Gazdasági Programja 105

78. ábra: Végső energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019 107

79. ábra: Veszprém temetői és területeinek nagysága, 2024. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia 2024. évi felülvizsgálata, Helyzetkép munkarész 113

80. ábra: Veszprém helyi jelentőségű természeti értékei 114

81. ábra: Veszprém zöldfelületi ellátottsága. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia 2024. évi felülvizsgálata, Helyzetkép munkarész, 2024 115

82. ábra: Közhasználatú zöldterületek városrészi megoszlása. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia 2024. évi felülvizsgálata, Helyzetkép munkarész, 2024 115

83. ábra: Veszprém helyi autóbuszvonalai, 2024. 12. 16. Forrás. vbusz.hu 120

84. ábra: A veszprémi vasútállomás utasforgalma 2019-2025 április között (forrás: MÁV Csoport adatszolgáltatás, dőlt betűkkel a számítási mód változása miatti visszaesésben érintett időszak) ... 121

85. ábra: A 20-as számú vasútvonal utasforgalmi adatai (forrás: MÁV adatszolgáltatás, sárgával kiemelve a számítási mód változása miatti visszaesésben érintett időszak) 122

86. ábra: Gyalogos és forgalomcsillapított területek létesítésére irányuló fejlesztési javaslatok Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Tervének felülvizsgálata, 2022 123

87. ábra: Közlekedési módok megoszlása utazási szándék szerint Veszprémben, 2017. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve 124

88. ábra: Parkolóterületek területi elhelyezkedése díjszabási zónák szerint (piros, zöld, sárga) Veszprémben. Forrás: VKSZ Zrt. honlapja 126

89. ábra: Veszprémi lakások ivóvíz-ellátottsága, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo 127

90. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m^3), 2017-2023. Forrás: TeIR 128

91. ábra: Szolgáltatott összes és háztartási felhasználású villamosenergia-mennyiség Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH Statinfo 130

92. ábra: Villamosenergia-fogyasztók száma Veszprémben, 2013–2023. Forrás: KSH Statinfo 130

93. ábra: Bekapcsolt HMKE rendszerek teljesítménye Veszprémben (kVA) (forrás: TEQTOS adatkérése az E-On szolgáltatótól, 2024) 131

94. ábra: Gázszolgáltatás Veszprémben, 2013–2023. Forrás: KSH Statinfo 132

95. ábra: Távhőellátásban részesülő lakások száma, aránya Veszprémben, 2013-2023. Forrás: KSH 132

96. ábra: Hőtermelés Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019 133

97. ábra: Energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakciósterve, 2019 133

98. ábra: Napenergiaerőművek és teljesítőképességük Magyarországon 134

99. ábra: Internet-előfizetések száma Veszprémben, 2017-2023. Forrás: TeIR 135

100. ábra: Veszprémben jellemző talajtípusok és főbb ismérveik. Forrás: Veszprém Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programja 2015-2020 136

101. ábra: Veszprém vármegye vízbázisvédő övezetei. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja 2015-2020 137

102. ábra: Felszín alatti vízbázisok Veszprémben. Forrás: Magyarország Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terve – 2021., vitaanyag, 2.1. melléklet 138

103. ábra: A felszín alatti vizek mélysége Veszprém környékén. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja, Magyar Földtani és Geofizikai Intézet 138

104. ábra: Veszprém levegőminősége 2017 december -2025 január között. Forrás: aqicn.org World Air Quality Index Project 140

105. ábra: Települések katasztrófavédelmi besorolása 2025. Forrás https://veszprem.katasztrofavedelem.hu/application/uploads/documents/2025-01/85070.pdf 141

106. ábra: 2025. február 4-én mért háttérsugárzási adatok Veszprémben 142

107. ábra: Évi középhőmérséklet 1901 és 2021 között. Forrás: www.met.hu 145

108. ábra: Hőség napok alakulása 1901 és 2023 között és a 20 milliméternél nagyobb csapadékú napok száma Magyarországon 1901 és 2020 között. Forrás: met.hu 146

109. ábra: Az évi csapadékösszeg Magyarországon 1901 és 2023 között az 1991–2020-as átlaghoz képest a homogenizált, ellenőrzött, interpolált adatsorok alapján. Forrás: www.met.hu 147

110. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1901-től 1930-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat 148

111. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1961-től 1990-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat 148

112. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1981-től 2010-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat 149

113. ábra: A módosított Pálfai-féle aszályindex az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint, a 2021-2050 (felül) és a 2071-2100 (alul) közötti időszakra 150

114. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint, a 2021-2050 (felül) és a 2071-2100 (alul) közötti időszakra 151

115. ábra: A hőségriadós számának változása Magyarországon az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint a 2071-2100 közötti időszakra 151

116. ábra: Városihősziget-jelenség jellegzetes napi menete. Forrás: www.met.hu 152

117. ábra: Veszprém zöldfelületi borítottsága (2019. augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem 153

118. ábra: Veszprém és napi középhőmérséklete (2019.augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem 153

119. ábra: A már telepített szélerőművek és a szél adottságok alapján beépítésre alkalmas területek Magyarországon Forrás: www.xforest.hu 154

120. ábra: Veszprém (bal) és Győr (jobb) szélrózsája. Forrás: www.metepblue.com 154

121. ábra: Sérülékenység meghatározása. Forrás: Dr. Buzási Attila, BME GTK Környezetgazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék 155

122. ábra: 100 lakosra jutó 65 évnél idősebb lakosok száma, 2022. Forrás: KSH Statinfo 155

123. ábra: Házi- és gyermekorvosokra jutó 100 lakosok száma, 2022. Forrás: KSH Statinfo 156

124. ábra: Ezer főre jutó munkanélküliek száma, 2022. Forrás: KSH Statinfo 156

125. ábra: Egy főre jutó SZJA (10e Ft, 2022. Forrás: TeIR/NAV 157

126. ábra: Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon. Forrás: a KSH azonos című kiadványa 160

127. ábra: A veszprémi funkcionális várostérség és települései 162

128. ábra: Veszprém lehetséges vonzáskörzeteinek összefoglalása. Forrás: TeIR, Saját számítás 162

129. ábra: Veszprém vonzáskörzetének lehatárolási módszerei. Saját készítés 163

130. ábra: Veszprém MJV Polgármesteri Hivatalának szervezeti felépítése. Forrás: veszprem.hu 173

131. ábra: Kockázati tényezők 182

132. ábra: Kitettségi mátrix 187

133. ábra: Felkészültségi mátrix 187

134. ábra: Az átfogó és a részletes célok közti kapcsolat 193

135. ábra: Stratégiai célmátrix ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

136. ábra: Városrészi összefüggések 200

137. ábra A reziliens település sajátosságai a helyi társadalom néhány viszonyrendszerében. Forrás: Pirisi Gábor: A reziliencia lehetséges értelmezése a településföldrajzi kutatásokban. In: Tér és Társadalom, 33(2), 62–81. oldal 202

138. ábra: Lehetséges városireziliencia-indikátorok. Forrás: OECD Resilient Cities 203

139. ábra: Adaptív forgatókönyv 207

140. ábra: Illeszkedés Veszprém MJV integrált településfejlesztési stratégiájához 209

141. ábra: Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához 210

142. ábra: Illeszkedés Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiájához 211

143. ábra: Illeszkedés Várpalota integrált településfejlesztési stratégiájához 213
144. ábra: Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához 214
145. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez 215
146. ábra: Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához..... 216
147. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható energia- és klímaakcióteréhez..... 217
148. ábra: Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz 219
149. ábra: A Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 tizenhét fenntartható fejlődési célja 219
150. ábra: Beavatkozások és részletes célok – Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai..... 234
151. ábra: Beavatkozások és részletes célok – egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások..... 235
152. ábra: Beavatkozások és részletes célok – további tervezést igénylő projektötletek 236
153. ábra: Akcióterületi kijelölés..... 237
154. ábra: A Vár–Egyetem tengely akcióterületi lehatárolása..... 238
155. ábra: Fejlődési potenciált hordozó ágazati fejlesztési célterületek. Forrás: Veszprém megye területfejlesztési koncepciója..... 276
156. ábra: Beavatkozások összegzése – Prosperáló város 278
157. ábra: Beavatkozások összegzése – Zöldülő város 279
158. ábra: Beavatkozások összegzése – Digitális város..... 280
159. ábra: Beavatkozások összegzése – Megtartó város 281
160. ábra: Beavatkozások összegzése – Kiszolgáló város..... 282
161. ábra: Lakossági kérdőív – mintaméret. 287
162. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók lakhelye..... 287
163. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók végzettsége. 288
164. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók jelenlegi munkaerőpiaci státusza. 288
165. ábra: Lakossági kérdőív – a munkavállaló válaszadók munkahelye..... 288
166. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések..... 289
167. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések – szófelhő a három megnevezhető tételből együttesen (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek). 289
168. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák. 290
169. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró összvárosi problémák – szófelhő (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek). 291
170. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák a közvetlen lakókörnyezetben – szófelhő (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek). 292
171. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok. 293
172. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok – szófelhő a három időtáv együttes említéseiből, az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak („és”, „fejlesztés” stb.) eltávolításával..... 294

173. ábra: Lakossági kérdőív – mindennapos közlekedéshez használt eszközök. 294

174. ábra: Lakossági kérdőív – leggyakoribb utazási célpontok elérhetősége. 295

175. ábra: Lakossági kérdőív – egyes közszolgálatásokkal és infrastruktúraelemekkel való elégedettség 295

176. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszkök elterjedtsége. 296

177. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszkök elterjedtsége korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései. 296

178. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok. 297

179. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései. 297

180. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák. 298

181. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései. 298

182. ábra: Lakossági kérdőív – a város jövőjével kapcsolatos állítások fontosságának értékelése. ... 298

183. ábra: Lakossági kérdőív – zöldfelületek fejlesztési lehetőségeinek értékelése. 299

184. ábra: Intézményi kérdőív – digitális eszközökkel való elégedettség 305

185. ábra: Intézményi kérdőív – hálózati eszközök elterjedtsége 305

186. ábra: Intézményi kérdőív – a digitális megoldások mindennapos alkalmazása során jelentkező akadályok 306

187. ábra: Intézményi kérdőív – alaptevékenységhez kapcsolódó adatok tárolásának módja 306

188. ábra: Intézményi kérdőív – honlapok funkciói 307

189. ábra: Finanszírozási terv 326